BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
32 - A
4

M

8.32.A.4

Sermones ſancti vincētij ordinis p̄dicatoꝝ de ſāctis Item ſuper oratiōe dominica eiuſdē. vij. ſermones. Item eiuſdē quidā alij ſermones valde ſolennes.

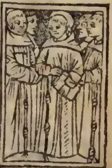

ROMA

S. Onuphrij

Tabula in ſermones de ſanctis ſancti Vincentij per totius anni circulum ſpecialium punctoꝛum in his contentoꝛum alphabetice directiua ⁊ oſtenſiua incipit.

De littera A

Aron ſummus pontifex ſolus accedere ſolet altare ſancti ſanctoꝛum. quid nobis hoc deſignat. patet ſermo. ij. ſancti Iohannis baptiſte.

Abraã non in iuuentute: ſed anno. lxxv. locutus eſt cum deo. ſermo. primo eiuſdẽ baptiſte chꝛiſti.

Abſtinentia coꝛpoꝛalis bonoꝛum operum multiplicationem compoꝛtat et adminiſtrat. ſermo. de ſancto laurentio.

Abſtinentias quas ſanctus antonius habuit nobis in exemplum factas. Require ſermo. de eodem.

Actiuam ad vitam quattuoꝛ cauſe. ſcilicet efficiens materialis: foꝛmalis: ⁊ finalis cõcurrunt vt habetur in ſermone de ſancto Gregoꝛio.

Adoleſcentes humiles erunt ⁊ miſericoꝛdes: ⁊ fideles in conuerſatione: charitate ⁊ fide. ſermo. ij. ſancti mar.

Adoꝛatio fiet ad deum: non ad idola. ſermo. primo mar.

Adoꝛatio idoloꝛum ſubtili diſputatione ſancte katherine virginis annihilatur. ſermone de eadem.

Ad gubernandum equum duo requiruntur que ad noſtram emendationem diriguntur. ſermo. de ſancto Iohanne euange.

Aduerſitatibus circundatus quomodo patiẽs eſſe debeat de hoc habetur quedã moraliʒato de ſancto ſiluestro.

Afflictio qua coꝛpus noſtrum affligere debemus vt deo placeamus. ſermo. de ſancto Nicolao.

Agatha beata ſimilis xp̄o in ſex fuit. vt habetur in ſermone. de eius feſto.

Alexander magnus quare interfecit leonidem magiſtrum ſuum. ſermo. de ſancto Laurentio.

Altare dei in q̄ta reuerentia debet haberi ⁊ quales erunt miniſtri altaris. ſermo. ij. ſancti Iohannis baptiſte.

Amauit xp̄s beatum Iohannẽ propter puritatem virginalẽ. vt in octaua ſancti Iohãnis euangeliſte.

Amici dei efficimur per tria. ſcʒ per oꝛationem ſpiritualem per vniuerſalem ſubiectionem ⁊ per martyꝛialẽ afflictionem. ſermo. de ſancto Bartholomeo.

Amoꝛis diuini tres ſunt gradus. et quoto gradu xp̄s dilexit Iohannẽ euangeliſtam. ſermo. Iohannis euangeliſte.

Angeli nobis vtilitates ſeptẽ conferunt ⁊ adminiſtrant. ſermo. de ſancto michaele.

Angeloꝛum choꝛi ſiue oꝛdines: quot ⁊ qui ſunt ⁊ quomodo ſm ſub ⁊ ſupꝛa differunt ſermo. de cõmemoꝛatione ſancti pauli.

An in hac vita poſſit ſciri: certitudinaliter de aliqua pſona an ſit in gratia. ſermo. de ſancto ſiluestro.

Angeli dei omnes viderunt ſanctiſſimam incarnationem filij dei. vt habetur ſermo. in octa. ſancti Stephani.

Angelus ſalutans beatã virginẽ quare dixit. Ecce concipies in vtero cum tamẽ alibi non concipitur. ſermo. de incarnatione filij dei.

Angelus domini virginem mariã ſalutãs in benedicta incarnatione declarauit ſibi octo ſecreta fidei que habentur in ſermone de incarnatione filij dei.

Animaꝝ perditio contingit ex ſeptẽ vitijs capitalibus. Require illa ſm oꝛdinem ſermo. ſancte Cecilie.

Animaꝝ defunctoꝝ quotuplex eſt gradus ſiue ſtatus: ⁊ quibus pꝛoſunt ſuffragia et quibus non. ſermo. primo alarũ.

Anna genitrix marie quare plus colitur q̄ ſanctus Ioachim pater marie. ſermo. de ſancta anna.

Apoſtoli poſt receptionem ſpiritus ſancti moꝛtaliter peccare nõ potuerunt. vt habetur ſermo de ſancto andrea.

Apoſtoli an fuerint. xij. vel. xiiij. quere hoc in ſer. de ſancto Barnaba.

Apoſtoloꝝ duoꝛum. ſ. petri ⁊ pauli cõparatio quis inter illos duos dicitur maioꝛ. ſermo. de cõmemoꝛatione beati pauli.

Archana dei vidit paulus raptus in celuʒ que nõ licet homini loqui. Require ibidẽ.

Argumẽta rhetoꝝ ⁊ phoꝝ ſubtilia deuicit faciliime beata katherina ſer. de eadem.

Argumẽta que fecerunt legiſperiti contra ſanctum ſtephanum quibus ipſe virtuoſe reſtitit. vt habet. ſermo. de ſancto ſtephano

Aſſimilamur et placemus chꝛiſto ſi fecerimus opera que ipſe fecit. ſermo. de ſancto Nicolao.

De littera B

Bella q̄nq3 in hoc mũdo ſunt de quibus victoꝛiam habenti datur coꝛona paradiſi. ſermo. de ſancto petro mediolanenſi.

Beneficium petens cum cura: homo etiam quantumcunqꝫ ſanctus efficitur ſimoniacus ſermone. de ſancto Thoma cantuarienſi.
Benedicti ſancti exemplo diabolo reſiſtere debemus ſer. de ſancto benedicto.
Biblia dicitur liber vite: ſed codices poetarum libri mortis. ſermo. de cōmemoratiōe pauli.
Blaſphemās deū efficitur mutus. vide miraculum in ſancto petro mediolanenſi.
Bona duo ſingularia de ſctō ſtephano oſtēduntur in ſer. de ſancto ſtephano.
Bonorum vita creſcit ⁊ augmentatur: malorum vero decreſcit ⁊ minuitur. ſermo. de ſancto Jacobo.
Bonum per ſucceſſum ⁊ variationem temporis efficitur probabiliter malum. ſermo. de ſancto Marco.
Bonitas viri ſerui dei non ſolum ad ſeipſum ſed ad omnes proximos ſuos miſericordiam ⁊ pietatem reſpiciet ſermone de ſancto Barnaba.

De littera C

Carcere tenebroſo detēti ſunt peccatorum multitudine innoduti. ſermo. petri ad vincula.
Carmina angelorum magdalenā ſepties in die eleuantium in aerea que fuerunt ſermo. de magdalena.
Charitatis. xij. gradus. q̄re in ſer. de ſancto Thoma apoſtolo.
Charitatis diuine exempla maxime nobis fructuoſa ponuntur in ſermo. ſancti Franciſci.
Cataracta quid ſignificet ⁊ quomodo interpretetur habetur in ſermo. de ſancto Thoma apoſtolo.
Caſtitatem ſanctus Johannes euangeliſta ſeruauit vltra omnes ſanctos paradiſi: dēpta caſtiſſima matre xpi ⁊ quomodo xps ipſum ad caſtitatem vocauit. ſer. de ſancto Johanne euāgeliſta.
Cantus leticie. ſ. Gloria in excelſis deo ⁊c. non canitur in die innocentum. quare hoc habet ſermo. Innocentum.
Caſus de duobus incarceratis a rege q̄ tenebantur ſoluere regi quid cōtigit. ſermo. de ſancto ſilueſtro.
Catene due ſunt quibus peccator ſic ligatur ⁊ detinetur in peccatis. prima eſt cōſuetudo longa. ſecūda eſt ſocietas mala ſer. ad vincula petri.
Catholice fidei lucida declaratio māifeſtaqꝫ demonſtratio. ſer. ſancte Katherine.
Celorum tres diſpoſitiones. quere in octa. ſancti ſtephani.
Centies in die ⁊ totidem in nocte flexis genibus orabat ſanctus bartholomeus. vt in ſermo. de eodem.
Cymbala bene ſonantia. ⁊ cymbalum iubilationis quomodo differunt in ps. pꝫ ſer. omnium ſanctorum. in fine.
Cōformes efficimur deo cum veſtigia eius operando bona ſequimur in humilitate ⁊ patientia. ſermo. ſymonis ⁊ iude. ⁊ ſer. ij. beati Martini.
Conſuetudo mala ⁊ longa precipitationes bonorum inducit. ⁊ infinita ſcandala generat ſermo. ad vincula petri.
Contēplatiue vite gradus. quere de ſancto gregorio.
Cōcilium demones habuerunt quomodo beatum Anthonium de heremo ⁊ bonavita reuocarent. ſermo. de ſancto anthonio.
Conceptiones quinqꝫ beatiſſime virginis marie declarantur. ſermo. de conceptione virginis marie.
Chori ſiue ordines angelorum qui ⁊ quot ſunt. ſermo. om͂ium ſanctorum.
Correctio quedam contra nō ſeruantes ieiunia precepta ſer. de ſancto nicolao.
Coronam glorie recipiet qui in bellis quin qꝫ victor extiterit. ſemone petri mediolanenſis.
Corona virginitatis virginitatem ſeruantibus datur vt habetur in ſermone de ſancta Lucia.
Corona vnde componi ſolet ⁊ quare dicit diadema pꝫ ſermo. de corona ſpinea.
Corpus noſtrum ſpiritui cōparatum equus dicitur. ſermone de ſancto Johanne euangeliſta.
Correctio quedam cōtra has virgines que clandeſtine matrimonium adeunt. ſcilicet ſine ſcitu parentum. in ſermone de ſancta agnete.
Contra vagos ſtudentes habetur quedam correctoria informatio quomodo ſe exēplo vincentij in ſtudio habere debēt. in ſermone de ſancto vincentio.
Corpus ieſu xpi glorioſiſſimi poſt venerabilem reſurrectionem xpi quattuor floribus ſiue donis floruit. ſermo. conuerſionis ſancti pauli.
Creatura cui predicandum eſt euangelium chriſti que eſt quare dicit chriſtus omni creature: ⁊ ite in orbem vniuerſum. pꝫ ſer. de cōmemoratione pauli.
Creaturas interficere vel deſtruere an ſit

peccatum vel non. ⁊ quare deus fecit crea⸗
turas. ſer. de ſancto iohāne euangeliſta.
Chriſtus ⁊ chriſtianus debent ſcribi p̱ litte
ram C. q̄re tn̄ in littera X.
Chriſtiana fides anulo comparat᷑. vt habet᷑
in ſer. de ſancta agnete.
Crucis xp̄i feſtiuitas q̄re bis in anno ꝑuat᷑
ab eccleſia. q̄re ſub crucis tormento voluit
mori chriſtus.
Unde lignum crucis cepit ortum ⁊ initiuꝫ
patent hec oīa. ſer. exaltationis ⁊ etiā inuē
tionis crucis.
Crucis ſcandalum euacuatum eſt multis
modis. Item crux quondam ſupplicium la
tronum iam trāſit ad frontes imp̱atorum.
ſer. ij. de inuentione crucis.

De littera D

DAntes elemoſynam de bo⸗
nis male acquiſitis miſeri⸗
cordiam quidem faciunt. ſꝫ
non cum iuſticia. ſer. de ſan⸗
cto Nicolao.
Defuncti ſunt in triplici gradu vel differē⸗
tia. ſer. j. animarum.
Dei voluntas eſt cauſa oīm fiendorum vt
habetur in ſer. de ſancto matthia apl̄o.
Deſperare nemo debet de miſericordia dei
vt dicitur in quadam moralizatione in ſer.
de ſancto andrea.
Deuotio ſpiritualis in duobꝰ conſiſtit. vt
patet in ſer. de ſancto nicolao.
Dies dominica ſanctificari debet a nobis.
hoc demōſtrat᷑ p̱ exempla ieſu ⁊ marie. que
re in ſabbato in littera S.
Dies vite noſtre qui ⁊ quot ſunt. patet ſer.
ij. de ſancto martino.
Diues quis vere dicatur. habetur per di⸗
ſtinctionem cuiuſdam queſtionis. ſermone
de ſancto andrea.
Differentia vite bone ⁊ male bonorum et
malorum. ſer. de ſancto iacobo.
Digiti q̄nq꜠ in manu dei deſignant q̄nq꜠
ſpālia attributa q̄ deo inſunt. patet ſer. ij. Jo
hannis baptiſte.
Digiti miſericordie dei q̄ntuplices. patet
ſer. ſancte marga.
Dilectionis diuine tres ſunt gradus. ſ. ge⸗
neralis: ſpecialis: ⁊ ſingularis. ſer. de ſan⸗
cto iohanne euangeliſta.
Diligentibus deum omnia cooperant᷑ in
bonum. de ſancto iacobo.
Dies in ſacra ſcriptura q̄nq꜠ ꝓ die natura⸗
li. quandoq꜠ ꝓ die vſuali ſumit᷑. ſer. de ſan⸗
cto nicolao.
Diſputatiōes q̄s increduli ꝯ btm̄ ſilueſtruꝫ
habuerūt. habent᷑ ſer. de ſctō ſilueſtro.
Diſputationes quas increduli ꝯtra beatū
matthiam diſputabant. habētur ſermone
de ſancto matthia.
Diſputationes triplices ꝯtra tres ſtatꝰ ho
minum ꝓ̄go deo dilecta ſup̱auit. ſermone
de ſancta katherina.
Doctrina quedā quō more parentū ſancti
nicolai parentes ſuos natos dirigere dn̄t
ſermone ſancti nicolai.
Dona ſeptē magna que deus beate agneti
tribuit habentur in ſer. de ſancta agnete.
Doctrina ſancti thome quō approbata ſit
ꝙ nullꝰ in ea diffidere debet: ſer. de ſancto
thoma de aquino.
Doctrina ſancti pauli excedebat doctrinas
aliorum apl̄oꝝ in tribus. ſer. de cōmemora
tione eiuſdem.
Doctrina ſapientum huius mundi ſophi⸗
ſtica dicitur et vacillans in comparatione
ad doctrinam ſpirituſſancti que veriſſima
eſt ⁊ inuincibilis. ſer. ſancte katherine.
Dn̄ica dies ſanctificanda eſt. quere de ſab⸗
bato in S.
Dormire in petis ⁊ incarcere diaboli teneri
periculoſiſſimum eſt. vide in octa. ſancti do
minici.
Dubium eſt quomodo ſciri poſſit ab aliquo
ꝙ apparitio q̄ in ſomno app̱et an ſit reue⸗
latio vel ſomnium ſer. in octa. ſanctorum
innocentum.

De littera E

Ecleſia dei dicitur nauis: mi
niſtri ꝯfeſſores: ⁊ verbi dei ſe
minatores, dicuntur piſcato
res: doctrina ⁊ ꝑdicatio, corū
rete ſiue hamus. quere hoc ſer. beati petri
apoſtoli.
Effectualia ſigna q̄nq꜠ que in ſancto ſiluē
ſtro reperta fuerunt. ſer. de ſancto ſilueſtro.
Effectus ꝓprij vere ſapientie q̄ etiā in bea⸗
to thoma de aquino reperti ſunt. ſer. de ſan
cto thoma de aquino.
Electi pauci ſunt: ⁊ tn̄ innumerabiles ſunt
quomodo hoc intelligi debet. ſer. ij. de om⸗
nibus ſanctis.
Elemoſynam facientes de bono iniuſte ac
q̄ſito miſericordiā q̄dē faciūt ſꝫ nō iuſticiā
ſermone ꝑmo ſancti martini.
Elemoſynam faciētes maxime diligunt᷑ a
deo. ſer. in octa. iohannis euangeliſte.
Electio dei eterna quomodo ſit principiuꝫ
et fundamentum ſaluationis hoim. ſer. de
conuerſione ſancti pauli.
Electio regere debentium. exemplo xp̄i qui

non elegit germanū aliquem: ſed matthiā.

Sic in communitatibus regendis non debet fieri electio niſi ꝓ communi bono toti⁹ communitatis. ſer. de ſancto matthia.

Epicurei felicitatem ponunt in delectationibus carnis vide diuerſitatē ſectarum. ſer. ſancti clementis.

Equus in quo equitauit ſanctus thomas de aquino quomodo poſt mortē eius crepuit quando prior eiuſdem conuentus in quo ſanctus thomas obijt in eodem equo equitare voluerat. ſermone de ſancto thoma de aquino.

Etates ſeptem mundi vel hominis habentur in ſermone de incarnatione filij dei. et ſer. ſancti iohannis bapti.

Etatibus quibus large acceptis placebimus deo. i. toto tempore vite noſtre. ſer. ij. de ſancto martino.

Euacuatus eſt ſcandalum crucis multiplr vide infra in ſcandalo de littera S.

Euangelium xpi predicandum eſt in vniuerſo mundo nullo loco excepto omni creature. id eſt omni homini. non autem doctrina poetarum vel gentilium. ſer. de commemoratione pauli.

Excellentie. x. reperiuntur in deo: et quelib3 illarum. x. habet effectus. et ſic decies dece3 faciunt centum. quare centies in die: et cēties in nocte flectebat ſanct⁹ bartholome⁹ genua ſua deuote orando et gratiarum actiones faciendo. ſer. de ſancto bartholomeo.

Excellētias quattuor habuit ſancta katherina. patet ſermone eiuſdem.

Expoſitionem ſacre ſcripture triplicē. Require in ſermone petri ad vincula.

Excellentias quas de xpo. quere ſermo. de ſancto iohanne euangeliſta

Exemplo ſancti andree non debemus nos implicare negocijs ſecularibus. ſer. de ſancto andrea.

Exemplū de ſancto nicolao quomodo tres filias militis quas ad lupanaria dare voluit redemit. q̄re in ſer. de ſancto nicolao.

Expoſitio vtilis huius auctoritatis. In principio creauit deus celum et terram. Gen. j. quid p celum et quid per terram intelligit habetur ſer. de cōceptione beate virginis

Exemplum de quodam presbitero cui ſanctus thomas cantuarienſis miſſe celebrationem prohibuit: cui poſtea a beata virgine dictum fuit vt ipſum celebrare permitteret. ſer. de ſancto thoma cantuarienſi.

Exempla plus q̄ verba virtutes in gentib⁹ generant vt habet ſer. in octa. innocentū.

Exemplum de tribus ſocijs quorum prim⁹ elegit vitam ſolitariā. ſcđus elegit ſeruire infirmis in hoſpitali. tertius elegit tractare pacem. ſer. in octa. innocentum.

Exemplum de quodam principe latronu3 in quadam via ad depredādū exiſtēte. quō per quendam abbatem conuerſus fuit. ſermone cōuerſionis ſancti pauli.

De littera F

Fabule poetarum non debēt predicari populo: ſed euangelium xpi p vniuerſu3 mūdum. q̄. in euangelio de littera E.

Facies dei eſt predicatio euāgelica q̄ alias grauidat. ſer. de conceptione beate marie virginis.

Familiaritatem magnam fecit xps ambulans ſuper terram peccatoribus et peccatricibus. quere de magda.

Femine caſtitatem ſeruare cupientes quomodo ſe in cōuerſationibus ſuis habebūt ſer. ij. natiuitatis marie.

Feſtum ſancte agnetis quare inter feſtum ſancti ſebaſtiani et ſancti vincentij mediat. ſermone de ſancta agnete.

Feſta tria de ſancto petro principe apoſtolorum colit eccleſia. q̄re hoc eſt. patet ſermōe ad vincula petri.

Feſtum conceptionis ſanctiſſime virginis marie triplici ratione colitur. vt habetur in ſer. de conceptione beate virginis.

Feſtum purificationis virginis glorioſe: q̄ tamen purificari non indiguit. pulchre declaratur ſermōe de purificatione beate virginis.

Fidei catholice corroborationem: et eiuſdē defenſionem maxime fecit ſancta virgo katherina. vide de ea.

Finis ſeculorum nunc eſt. patet ſermōe de ſancto iohanne baptiſta.

Finiti ad infinitum nulla eſt pportio. quomodo ergo diuinitas et humanitas in xpo ſunt vnite cum in infinitum diſtāt. ſermone de ſancta katherina.

Finis et principium vite xpi differunt. vt habetur ſermone de innocentibus.

Filij defiendi vel non defiendi quomodo habetur in ſermōe de ſanctis innocentib⁹

Filius non portabit iniquitatem patris: et pater non portabit iniquitatem et c. que auctoritas habet Ezech. xviij. Expoſitio et ſimilitudo habetur ſer. innocentum.

Firmitas ſiue ſtabilitas vite bone nullum recuſat laborem non extollitur in proſpe

lis: nec triſtatſ in aduerſis. ſer. de ſcō marti.
Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. et quadruplex reperitur ſ amē peccatoris pe nitentis. ſ. olei. mellis. aque. et ſanguinis. quomodo hoc intelligitur. Require ſer. de ſancto iohāne baptiſta.
Fornicationē ſimplicē dicētes nō eſſe pec catum mortale. cōtra hos quere quādam correctionē in ſer. de ſancta agatha.
Franciſcus minor quinqȝ radios clarita tis habuit in ſe. qui et quales fuerunt illi. patet ſermo. de eodem.
Fructificeuit maria equali vita quadru pliciter patet de natiuitate eius. ſermo. j.
Fuga xpi virtuoſa pulcherrime deſcribit. ſer. innocentum.
Fuga marie et ioſeph cū xpo in egyptū in tribus dictis pulcherrime declaratur. ſer. in octa. innocentū.
Fuga xpi in egyptū quare fuit beate marie virgini abſcōdita: ſed potius ipſi ioſeph in ſomnis fuit manifeſtata. cum tamen beata virgo melior ſit ioſeph. ſermo. in octa. in nocentum.

De littera G

Gaudens gaudebo in dño etc. iſtud verbū Eſa. lxj. poſitum per quattuor clauſulas pul cherrime declaratur in ſer. de ſancto iohāne euāgeliſta.
Gaudia huiꝰ mūdi triſticijs et doloribus ſunt admixta. pȝ hoc ex tribus vide in ſermo. ij. natiuitatis marie.
Gaudia principalia beate marie que fue runt. ibidem.
Genua flectebat cēties in die ſanctus bar tholomeus: et totiens in nocte. quare vide v. centies in littera C.
Gloriā mūdanaȝ querēs et placere hoībus reprobus efficitur coram deo. patet. ſer. ad vincula petri.
Gloriari verus chriſtianus non dȝ niſi in cruce dñi per quā oēs ad verā gloriā et per fectiſſimū gaudium ſumus reuocati. ſer. de inuētione ſancte crucis.
Gradus. xv. aſcēdebat virgo maria cū pre ſentabatur in templū: et qd deſignatur per illos. patet ſer. primo natiuitatis marie.
Gradus omniū ſupercoeleſtiū creaturarū ſcilȝ ſanctorū et angeloꝝ ſunt. x. ſer. primo de omnibus ſanctis.
Gradus ſeu ſtatus animarum omnium defunctorum triplex ſer. omniū fidelium animarum primo.
Gradus ſex ſanctificationis. quere in ſer. de conceptione beate virginis.
Gradus tres philoſophie quos beatus hie ronv. ponit. vj. c. ad paulinum. Require ſer mone de ſancto vincētio.
Gradus tres ſanctoꝝ de quibus feſta ſiūt habentur ſermo. purificationis beate ma rie virginis.
Gradus quattuor ſanctitatis in ſancto matthia apoſtolo inuēti declarātur in ſer. de eodem.
Gradu triplici doctores ſacre ſcripture diſtinguūtur. vt habetur in ſer. de ſancto thoma de aquino.
Gradus tres ſeruitij dei quere in ſermo. de ſancto gregorio papa.
Gratia dei quomodo in homine ſit muta bilis. et nō mutabilis habetur in ſermo. de ſancto ambroſio.

De littera H

Ereſis oritur et nutritur vbi euangelium chriſti nō predi catur. ſermo. de cōmemora tione beati pauli.
Hyſtoria ſancti ioachim et ſancte anne. patet ſermo. de ſancte anna. et in ſermone natiuitatis bea te marie.
Hyſtoria de coſtātino leproſo qui ex inno cētum puerorū ſanguine baptizari iuſſus fuit ſer. de ſancto ſilueſtro.
Hyſtoria martyrizationis ſanctorum inno centum pulchre deſcribitur in ſermo. inno centum.
Homo primus de generatione carnali dici tur fuiſſe adam. ſermone vigilie natiuita tis chriſti.
Honores quos chriſtus beato iohāni euā geliſte oſtēdit et dotauit. habētur ſermo. de ſancto iohāne euāgeliſta.
Hominum et iumentorum differentiam. quere ſermo. in octauis ſancti ſtephani.
Honorem dei in omnibus factis et actibꝰ noſtris preferre debemus exemplo ſancti vincentij. vt habetur in ſermone de ſancto vincentio.
Hoſpita chriſti dicebatur ſancta martha pre cunctis hominibus. et hoc propter ope ra multa pietatis et miſericordie eius que exhibuit chriſto. quere ſermone de ſancta martha.
Humilitas cordis vera ad plurima bona

diſponit nobiſ de ſeipſo ꝓſumēs. ſer.ſmo.
de ſancto martino.ꝛ ſer.de ſctō clemente.
Humilitas ꝛ pietas in adoleſcentia magis placent deo.ſer.ij.de ſctō martino.
Humilitatem duplicem. Require ſermone de ſancto blaſio.

De littera J.

Eiunantes hoꝛa nona comedere debent quare hoc quere ſmo.de ſctō nicolao.
Jeſus eſt nomē ſuauiſſimū ꝛ mire ꝟtutis qđ caput ſancti pauli abſciſum ter ſaltando tribus vicib⁹ vociferādo expreſſit.ſmo.de cōmemoꝛatione pauli.
Infirmitas coꝛpoꝛis a malo retrahit ꝛ ad bonū inducit.nota de ſancta martha.
Johannes euāgeliſta cū in pectoꝛe domini quieuit ꝛ in cena recubuit. coꝛonabatur coꝛona quattuoꝛ floꝛes habente.vt in ſmo ne de eodem.
Joachim ſanctus cur non veneratur ab eccleſia tm̄ ſicut ſancta anna. quere.š.ſ ·lſa A
Johannes baptiſta quinqꝫ mirabilia alta ꝛ ſingularia habuit a deo.patet ſermone de eodem.
Judeoꝝ duas ſectas diſtinctas.ſ.ſaduceoꝝ ꝛ phariſeoꝛum . habes ſermone de ſancto clemente.
Judices tꝑales nullam excipient perſonā nec parentes nec fratres nec amicos . ſed omnibus equaliter facient iuſticiam. vide ſermo.ad vincula petri.
Jugum domini ab adoleſcentia poꝛtanduꝫ eſt. require hoc in ſermone ſancti laurentij.
Jurans falſe vel ſine neceſſitate deo blaſphemat.Infra octauam ſancti Dominici. ſermo.j.
Ictu triplici preſens mundus bellās multos neſcientes ſe defendere occidit.ſermo. de ſancto antonio.
Ignoꝛantes aut in aliquo dubitantes inſtructionem ab expertioꝛibus petere non foꝛmident.de quo habetur ſubtilis inſtructio ꝛ coꝛrectio.in ſermone de ſancto thoma apoſtolo.
Intentio oīm noſtroꝝ bonoꝝ operū debet ad deū dirigi.ſermo.de ſancto nicolao.
Inimicoꝝ vindictam exemplo beate Agathe optare ꝛ requirere non debemus. ſer. de ſancta agatha.
Inſtructio parētū pueros habētiū quomō exemplo parentū ſcti matthie ſuos natos dirigere debent.ſer.de ſancto matthia.
Inimici pꝛincipales xp̄ianoꝝ ꝛ maxime clericoꝛum qui ſunt.require ſermo.de ſancto matthia.

De littera K

Katherina virgo beata in tribus ſtrictis ꝛ arduis diſputatiōibus victoꝛias obtinuit ſer.de ſancta Katherina.
Katherina ſancta quattuoꝛ excellētias habuit:ſcilꝫ nobilitatem generis.pulchꝛitudinē coꝛpoꝛis:potentiam in diuitijs.ꝛ ſapientiā intellectus patet ibidem.
Katherina ab heremita conuertitur chꝛiſto per anulū deſpōſatur : quinqꝫ doctrinas in viſione vt ſpōſo ſuo placeret a maria recepit quinquaginta rhetoꝛū argumēta ſubtilia ſuperauit martyꝛij palmā per capitis trūcationē ꝓmeruit:ꝛ in mōte ſynai manibus angelicis deportata ſepulchꝛū recepit de qua oleū multis medicamētis inceſſanter fluit.patet ibidem.

De littera L

Aboꝛes pꝛincipis apoſtoloꝛum. vide de pꝛedicatione in littera P.
Laudis ſpecies patet in ſermone de ſancta agnete.
Laudare deū tenemur quo modo et qualiter ibidem.
Legēda ſancti andree perpulchꝛe ꝛ intricate declaratur ſermo.de ſancto andrea.
Legēda et vita ſancti nicolai perpulchꝛe declaratur ſermo.de ſancto nicolao.
Legēda ſancti ſtephani perpulchꝛe cū alijs intricatis hꝫ ſer.de ſancto ſtephano.
Legēda ꝛ vita ſancti ſilueſtri pulchꝛe deſcribitur ſermone de eodem.
Leges generales hominū tres ſunt.ſ. paganica.moſayca.ꝛ euangelica. ſermone de ſancto marco.
Legēda ſancti marci.vide in ſer.de eodem ſed perfectius ꝛ plenius de eo ꝛ alijs ſanctis reperies in nouo paſſionali ſanctoꝛū.
Leonides magiſter ꝛ infoꝛmatoꝛ alexandri magni ab alexādro interficitur qua de cauſa vide in ſermone de ſancto laurentio.
Leticia et gaudium mundanum patet. š. in littera G.
Lex moyſi quondā bona:quare nūc repꝛobatur patet hoc in ſermo.de ſancto marco.
Libꝛi ſacre ſcripture dicuntur libꝛi vite.libꝛi vero poetarū ꝛ rhetoꝛum gentiliū dicūtur libꝛi moꝛtis.ſermo.de cōmemoꝛatione ſancti pauli.

Lignū ſancte crucis vnde traxit originem quere ſupra de cruce.in littera E.
Locus corporis defuncti quadruplex repe ritur:⁊ quis locus eſt nobilior.patet ſermo ne.ij.animarum.
Locus corporis defuncti quadruplex repe ritur:⁊ qu s locus eſt nobilior patet ſermo ne.ij.animarum.
Locus animarū defunctoꝝ quadruplex eſt patet ibidem.
Lucia virgo ſancta matrē ſuā ad diuinos recurrere volentē ad deū fugere cōpulit: et ab ipſo de fluxu ſanguinis ſanitatē recepit ſermo.de ſancta lucia.
Lucifer quō per ſuperbiā cū oībus ſibi ad herētibus detruſus ſit.ſermo.de cōceptio ne beate virginis.
Lucis quattuor cōditiones quas etiā ha buit beata lucia.hē in ſer.de ſancta lucia.
Lumē in die purificatiōis tria que in chri ſto ſunt ſignificat.ſermo.purificatiōis bea te virginis.
Lucerne perſone deuote ⁊ cōtēplatiue di cuntur.vt hē in ſer.de ſancto benedicto.
Lucernas ſeptē chriſtus in hoc mūdo fecit quādo ab eo ſeparari voluit.que habentur ibidem.

De littera M

Macule ſeptē reperiūtur qui bus totus mūdus infectus eſt.ſermo.de ſancto georgio
Maculis duabus naſcitur quilibet infans dēptis pau cis.ſermo.innocentum.
Maledicere creaturis dei eſt quodāmodo deū blaſphemare. ſer. de ſancto Johanne euāgeliſta.
Manus pauperū dicūtur mēſa chriſtorum qꝛ theſaurus pauperib⁹ hic diſtributus in alio mūdo nō erit diminut⁹.ſed cū magno lucro reperiet.ſer.de ſancto laurentio.
Martinus apparuit poſt obitū ſancto am broſio in mediolano . ⁊ ſancto ſeuerino in colonia.ſer.ij.de ſancto martino.
Matrimonij tres gradus. quere in ſer mone de ſancta lucia.
Maria virgo ſacratiſſima expectabat vide re quattuor de filio ſuo dilectiſſimo que de clarantur in ſer. vigilie natiuitatis chriſti.
Matres ⁊ patres ſanctoꝝ in quo cōtra deū peccauerūt ꝙ deus talem ſtragem ⁊ plagā cōtra eos.ſcilꝫ occaſionē filiorū permiſit ſer mo.innocentum.
Martha dicebatur hoſpita chriſti.vide de hoc in D.
Matrimoniū ſecundū quomodo ſeruabi tur inter virū ⁊ vxorem.,vide in ſer.ſancte anne ⁊ natiuitatis marie.
Mendaciū ⁊ dē eſt inuentū in ore eoꝝ qui bus merito aſcribit. vide in ſer. innocētuꝫ.
Merces ſanctoꝝ quō copioſa erit in celis: cū tñ ſit ſolū vnū celū ſanctoꝝ.ſ. empyreū. ſermo. iij.de oībus ſanctis.
Michael quare i feſtiuitate omniū bonoꝝ angeloꝝ nominaliter exprimitur:cū tamen mille milia ſunt in celo eo maiores.ſer..de eodem.
Militē quattuor trahūt ad ſuperbiā.ſ. no bilitas generis.pulchritudo corporis : do minium de hominibus. ⁊ victoria de ini micis.ſermo.de ſancto georgio.
Miraculum de horrendo iudicio.ſermone de corona ſpinea.
Miraculum quō ad preces ſancti Blaſij quidā puer ex ſpina piſcis in gutture ſuffo catus reuixit.ſermo.de ſancto Blaſio.
Miraculū quō ſanctus ſebaſtianus duos romanos a fide declinare volentes confor tauit.ſermo.de ſancto ſebaſtiano.
Miraculū quō anicula a niſo capta auxi lium a beato thoma cantuarienſi petijt. ſer.de ſancto thoma cantuarienſi.
Miraculū quomodo beatus thomas can tuarienſis.cece mulieris viſum recupera uit.ſer.de eodem.
Miraculū quō demones in quadā ciuita te corda hominū ad diſcordiam alliciebāt quos vidit ſanctus franciſcus.ſer.in octa. ſancti iohānis euāgeliſte.
Miraculū de quodā dño qui audita fama ſancti ſebaſtiani ipſum ad ſe vocabat vt ipſum languoribus redimeret:cui ſanctus ſebaſtianus negauit.ſermone de ſancto ſe baſtiano.
Miſericordia dei erga peccatores dicitur manus quomodo hoc intelligitur. ſermo. de ſancta magdalena.
Miſericordia liberali promeretur ſalariuꝫ glorie celeſtis.ſer.luc.
Miſericordia nō poteſt reperiri in deo ſi ne iuſticia.nec iuſticia ſine mīa.ſer.de ſan cta Katherina.
Miſſam primaꝫ quis poſt chriſtum cele brauit.patet ſermo.Philippi et Jacobi.
Myſterioꝝ xpi lucida declaratio.patet ſer mo.ſancte katherine.ſancti marci.⁊ ſancti petri mediolaneū.
Modus dādi elemoſynam habetur ſer.de ſancto ſilueſtro.
Modū quē ſeruat deus in ſua prouidētia Require de ſancta lucia.

Mors innocentū in vno pūcto ſubtiliter notatur. ſer. Innocentum.
Mortalia peccata omnia ad ſeptē peccata capitalia reducunt. ſermo. in octa. ſancti ſtephani.
Modi ſeptē quibus peccator more ſancti pauli ad chriſtū cōuerti debet. ſer. conuerſionis pauli.
Monumentum hominis quadruplex eſt ſer. ij. animarum.
Monumentum animaꝝ quadruplex eſt ibidem.
Mortis periculum quintuplex ſuſtinuit chriſtus in mūdo hoc. ſed ſolum in vltimo ſcʒ crucifixionis voluit mortē guſtare. ſer. exaltationis ſancte crucis.

De littera N

Naſcitur puer quilibet: xpo et beata virgine dēptis cuʒ duabus maculis. ſermone innocentum.
Natiuitates ſanctorum totius noui teſtamēti nō coliī tur vel feſtiuantur niſi triū ſ. chriſti. marie ⁊ beati iohānis baptiſte. Et quare ſit de illis pʒ ſer. natiuitatis beati Johānis baptiſte.
Nomē ieſus maxime virtutis eſt. vt. ſ. in littera J. De hoc noīe ieſus iocūdas inueniet contēplationes. ſermo. de cōmemoratione ſancti pauli.
Nominatur ſanctus petrus diuerſis nominibus. ſermo. petri ⁊ pauli.
Numerus electoꝝ paucus eſt tñ innumerabilis quomodo intelligitur.

De littera O

Officia tria exercuit matthe⁹ mala, ⁊ periculoſa. pʒ ſer. de ſancto matthco.
Officiū oībus creaturis corporalibus cōmune quid eſt illud. ſer. de ſancto dñico.
Operarius dignus eſt mercede ſua. ſer. ſancti Luce.
Opera pietatis ⁊ miē tranſcēdunt alia opera bona. patet de ſancta martha.
Opiniones quattuor falſas ſanctus paulus ante conuerſionem habuit. vt habetur in ſermone de cōuerſione ſancti pauli.
Opera ſex in quibus ſi quis ſe exercitauerit deo placebit. ſer. de ſancto nicolao.
Originale peccatū quid ſit: ⁊ quedā ſubtilis declaratio ad intelligendum peccatum originale. habetur ſermone ſanctorum innocentum.
Orabat cēties flexis genibus in die et totidem nocte. vide. ſ. de cēties in littera C.
Orationes ⁊ obſecrationes quomodo ſiēt et quando exaudiūtur ſermo. de ſancto petro ad vincula.
Orare tenemur pro prelato ⁊ dño terre: qr capita ſunt totius communitatis. patet ibidem.
Ordines angeloꝝ qui et quot ſunt pʒ in ſermo. omnium ſanctoꝝ primo ⁊ tertio.
Ordines ſiue ſtatus omnium ſuperceleſtium creaturarum patēt ſermone primo omnium ſanctorum.
Ordines angelorum ⁊ eoꝝ nomina. quere ſermone de cōceptione marie virginis.
Ornamēta corporis quiſq; ſpiritualium ⁊ deuotorum recuſare tenetur. quere ſer. de ſancto Auguſtino.
Ouis cōditiones ⁊ proprietates. ſermo. de corona ſpinea.

De littera P

Paradiſi gloriaʒ meremur ſingulariter quattuor virtutib⁹ que patēt ſermone ſcti Luce euangeliſte.
Pariendi tempus elizabeth quid nobis deſignat. vide in ſermone ſancti Johānis baptiſte.
Parturire qd ſit ⁊ quomodo quilibet a malo declinās ⁊ bono inherere volēs parturire dicitur ſer. de cōceptione beatiſſime virginis marie.
Paſſio et vita ſancta quam habuit beatus Thomas apoſtolus ſubtiliter declaratur. ſermone de codē.
Patiētia martyrialis cōſiſtit in tormentorum ſuſceptione. ſermone de ſancto Laurentio.
Patres ſancti ante chriſti natiuitatem ſanctiſſimā ardēter deſiderauerunt quot modis et qui habentur ſermone vigilie natiuitatis chriſti.
Pauli labor ⁊ predicatio precellebat omnium apoſtoloꝝ predicationem: ſermo. de cōmemoratione beati pauli.
Peccatum quod per penitentiā ſtatim nō diluitur: mox ſuo pondere ad aliud trahit.
Peccatores vocat chriſtus et non iuſtos: quomodo hoc intelligitur. patet ſermo. de ſancto Mattheo.
Perfectiones et excellētias tres in vita ſancti ſebaſtiani repertas require in ſer. de ſancto ſebaſtiano.
Perſone multe ſunt caſte ſine virginitate ſermone de ſancta Agnete.

Perſonas bonas et deuotas tres diſputationes vincere oportet, vt habetur ſermõe de ſancta Agatha.

Perſonarum quattuor cõditiões quibus ſubuenire eſt magna miſericordia. ſermone de ſancto Gregorio.

Perditionem anime vide ſupra de anima in littera A.

Peripatheticorum ſecta ponit felicitatem humanã in veritate intellectuali. vide differentiam illarum ſectarum in ſermõe ſancti Clementis.

Petrus et paulus apoſtoli comparantur ad inuicem in dignitate tribus modis. ſermone de commemoratione ſancti pauli.

Pietas operis ornatum et delicias proprij corporis abijcit: et penurias aliorum compatiendo ſubleuat. ſermone primo ſancti Martini.

Placebimus deo quinque temporibus ſiue etatibus vite noſtre. vide infra Temporibus in littera T.

Placere volens hominibus diſplicet deo. ſermone beati petri ad vincula.

Potentiã diuitiarum an poſſumus dimittere. quere de ſancta Lucia.

Prelatio niſi iungatur a chriſto onus habet importabile. ſermone beati ambroſij

Preſentiam dei cognouit iohannes baptiſta in vtero exiſtens. quia vſus liberi arbitrij ſecundum quoſdam in eo fuit acceleratus. ſermo i. iohannis baptiſte.

Predicatio ſancti ambroſij in duobus principaliter conſiſtebat vt patet in ſer. de eodẽ.

Preſens vita quo ad corpus et quo ad animam campus prelij dicitur: vt declaratur in ſermone de ſancto anthonio.

Predicator imbri aſſimilatur. ſer. de ſancto vincentio.

Preſentari in templum chriſtus ſemper benedictus propter quattuor voluit. ſer. de purificatione beate virginis.

Principium et cauſa bonorum nedum deus ſed etiam malorum deus eſt. ſer. de ſancto ſebaſtiano.

Prolem in matrimonio ſuſcitare cupiẽtes qualem medicinam adhibebant. patet ſermone de ſancta Anna: et ſermone natiuitatis marie primo.

Promiſſio maxima et mirabilis quam chriſtus ſemper benedictus ſuis diſcipulis alijſque martyribus et ſanctis tribuit que fuerit quere ſermone de ſancto ſtephano.

Prodigium quid ſit habetur ſermone de ſancta Agnete.

Proximalis miſericordia duplex eſt. ſ. corporalis et ſpiritualis prima nutrit corpus ſcilicet reficiendo: colligendo: vel veſtiendo: ſecunda nutrit animam confortando in fide et in bonis operibus a malo retrahendo. ſermo. de ſancto laurentio.

Prudẽtias ſiue ſapias quinque ſanctus vincentius in hoc mũdo habuit. ſermo. de ſancto Uincentio.

Purificatio beate marie celebratur: cum tamen ipſa purificari nõ indiguit. ſermo. de purificatione.

Pulchritudo beate marie marie virginis in tribus declaratur: quia in tribus pulchritudinem habuit. ſermo. in die purificationis marie virginis.

Purificationis feſtum vt habeãt mulieres poſt partũ quare deus hanc legẽ inſtituit. Et quod differẽter et multis modis mulieres que conceperunt et pepererunt peccauerũt ſermo. purificationis marie virginis.

Pueri de ſocietatibus malorũ ſubtrahendi ſunt ne ex conſuetudine ſequantur veſtigia peruerſorum. ſermone de ſcõ Laurẽtio.

Pueri qualiter a parẽtibus erudiuntur dicendo Pater noſter Aue maria. Credo. ſermo. ij. de ſancto martino.

De littera Q

Quare dicitur de ſanctis innocentibus Rachel plorauit filios ſuos: cum tamẽ ipſi filij rachel non fuerunt. ſermo. innocentum.

Quare ſanctus ambroſius epiſcopatum recuſauit: cum ſciret ſe multa bona poſſe facere. ſermo. de ſancto ambro.

Quaternio quis dicitur. ſer. Petri ad vincula.

Queſtio quare, ioachim vir iuſtus non colitur tantum ſicut vxor eius ſancta anna. ſermo. ſancte Annne.

Queſtio inter theologos quomodo poteſt verbum chriſti verificari cum dicit pauci ſunt electi. cum tamen iohannes euangeliſta vidit turbam electorum tam magnam quod nemo eam dinumerare poterat. patet illud liquide ſermo. ſecundo. et tertio de omnibus ſanctis.

Queritur quare merces ſanctorum dicitur copioſa in celis cum tamẽ vnicũ ſit celum. ſ. empyreum locus ſanctorum. Solutio habetur. ſer. iij. de omnibus ſanctis.

Queſtio eſt qualiter beata virgo ante creationem abyſſi concepta ab eterno fuit. cum tamen pater eius et mater eius venerabiles parentes non erant ante creationem abyſſi: ſubtiliter declaratur ſermo. de con-

ceptione beate virginis.

Queſtio quare xp̄us in egypto ſeptem an-
nis mozari voluit. ſer. in octa. innocentū.

Queſtio eſt pꝛofunda quare filius qui idez
eſt ſubſtantialiter cum patre et ſpiritu ſan
cto humanitatem aſſumpſit ꝛc. declaratur
ſubtili exemplo in ſermone de incarnatio-
ne filij dei.

Quis reuelauit nobis oīa ꝛ ordinationes
ordinum beatoꝝ. hoc habet ſer. de cōceptio
ne beate virginis.

Quinqꝫ lumina beatus ambꝛoſius habuit
in quibus declaratio ſue ſancte vite ꝯſiſtit
ſermone de eodem.

Quinqꝫ ſunt q̄ faciunt hoīem valde perfe-
ctum ſer. j. ſancti Martini.

Quinquaginta rhetoꝛes huius mundi ſa-
pientiſſimi per vnam puellam ſpiritu veri
tatis plenam ſunt ſuperati ſer. de ſancta
Katherina.

Quintuplr arguit impatoꝛ Katherine vir
gini p quintuplicem locum ſeu modū ar-
guendi. patet ibidem.

Quō ad p̄ces ſancte agnetis quidā infide-
lis reſurrexit ꝛ poſtea fidem ſuſcepit. ſer. de
ſancta agnete.

Quomodo differēter feſtum fiat in die pu-
rificationis marie de xp̄o beata virgine et
ſymeone. habetur ſermone purificationis
beate virginis marie.

De littera R

Radio quintuplici illuminatꝰ
fuit beatus frāciſcus. ſermo-
ne de eodem.

Rationes decem antiquas
quare deus pꝛopoſuit creare beatiſſimam
virginem mariam. habentur ſer. de conce-
ptione beate virginis marie.

Ratio quare xp̄us ſaluatoꝛ noſter deo pa-
tri in omnibus obedire voluit habetur. ſer.
innocentum.

Rōnes moꝛtis innocentum. quere ſermo-
ne de innocentibus.

Radios v̄tutū ſeptē beatus benedictꝰ ha-
buit quibus hunc mundum illuſtrauit. ſer.
de ſancto benedicto.

Regulas quot q̄les ꝛ q̄re inſtituit franciſcꝰ
ſermone de eodem.

Regulas p̄hoꝝ pfecte nouit ſancta Kathe
rina. ptz ſermone de eadem.

Reuerentie q̄nqꝫ q̄ fiunt aīe bone a coꝛpo
re recedenti. ſermone. vigilie natiuitatis
chꝛiſti.

Religioſus factus epiſcopus an adhuc te-
neatur ſeruare ſuas cerimonias ſicut an
te: ſermone de ſancto Thoma cantuarieñ.

Redimi chꝛiſtus voluit quinqꝫ ſiclis in tē-
plo: cum tamen ſit mundi redemptoꝛ ſer-
mone de purificatione virginis marie.

Regula quam deus ab initio mundi in
miſſione alicuius ſancti obſeruauit. decla-
ratur tripliciter. ſ. per tres leges a deo da-
tas. vt habetur in ſermone de ſancto Tho
ma de aquino.

Rhetoꝛes eloquentiſſimos huius mundi
diſputando deuicit virgo tenera ſancta
Katherina. patet in ſermone de ſancta Ka
therina.

Romanus quidam ſanctus in martyꝛio
beati Laurentij pꝛimo fuit conuerſus et
ab eodem baptizatus. ſermone de ſancto
Laurentio.

Rubus ardens quem vidit moyſes. de quo
habetur Exod. iij. de beatiſſima virgine ex
ponitur: vt habetur ſermone de conceptio
ne beate virginis.

De littera S

Sabbatum ſiue diem feſtum
ſolennizare tenemur. vide
exēpla quō chꝛiſtus et beata
maria feſtinabant in die do
minica et qua de cauſa ſermone pꝛimo in
octaua ſancti dominici.

Sacerdos neceſſario tria habebit. ſ. claraꝫ
ſcientiā: ſanctā vitā. bonā famā. ptz ſermo
ne de ſancto Marco.

Sal tres bonas conditiones habet. emun
dat de infectione: pꝛeſeruat de coꝛruptio-
ne. ꝛ delectat in refectione: quomodo iſte
conditiones conueniunt verbi dei pꝛedica
toꝛibus. patet ſermone de ſancto Dñico.

Salarium gloꝛie celeſtis acquiritur ſingu
lariter quattuoꝛ virtutibus. ſermone de
ſancto Luca.

Sanctificat deus hominē quintupliciter
ſermone de ſancto Johanne baptiſta.

Sanctitatis tota perfectio ꝯſiſtit in quin
qꝫ virtutibus ſermo. de ſancta Margareta

Sanctificata ſunt differenter beata virgo
electa dei mater. beatus iohannes. hiere-
mias. maria magdalena. ſanctus paulus.
homo moꝛ baptizatus. latro. hec omnia
perpulchꝛe in ſermone de conceptione bea
te virginis marie.

Sacrificioꝛum tres ſpecies. ꝛ pꝛo quolibet
eoꝛum fiebat. ſermo in octaua ſancti Johā
nis euangeliſte.

Sanctus anthonius tres victoꝛias in hoc
mundo habuit vt habetur ſermone de
eodem.

Sanctitatē habere volens que ⁊ quot ſer-
uare debet. habetur ſermone de ſancto ſe-
baſtiano.

Sapientie a ſcientia pulchrā inuenies dif
ferentiam in ſermone de ſancto Vincētio

Sanctitatem ſanctus matthias magnam
habuit ex ieiunio. ⁊c. patet in ſermōe de eo
dem.

Sapientia cum peccato ſtare non poteſt: ſi
cut nec album ⁊ nigrum. ſermone de ſācto
thoma de aquino.

Sapientia diuinalis in homine quale ex-
ercitium ⁊ gubernationem habet ſermone
ſancti Luce.

Sapientia diuina dr̄ corona triplici ratio
ne. patet ſer. de corona ſpinea.

Scandalum quid eſt ⁊ quotuplex eſt. quo
tupliciter euacuatū eſt ſcandalum crucis.
patet ſer. iij. de inuentione ſancte crucis

Scientia huius mundi ſtulticia coram deo
ſer. de ſancta katherina.

Schole vel ſtudia quinqꝫ quondam vige-
bant in roma. ſ. tres phoꝝ ⁊ due theologo-
rū. ſermone ſancti Clementis.

Seculum duplex reperitur. ſer. ij. natiuita
tis marie.

Senibus neceſſariū eſt habere virtutē pa
tientie. ſer. ij. ſancti Martini.

Sepulture tres inueniuntur de ſancto io-
hanne baptiſta.

Sepulchrū hoīꝫ quadruplex eſt quō hoies
conſcientia fetidi dicantur ſepulchra. ſer.
ij. aiarum.

Signo crucis quilibet xp̄ianus ſepe ſeip̄ꝫ
⁊ pueros debet munire. ſermo. de comme-
moratione ſancti pauli.

Synagoga quid ſit. ⁊ quare doctores ſyna
goge plus inſurrexerunt contra ſanctum
ſtephanū ꝙ contra diſcipulos xp̄i qui pro
tunc etiā hieroſolymis fuerunt. rō huius
habeť in ſer. de ſancto ſtephano.

Si volumus ſaluari quiqꝫ fidelis exemplo
xp̄i nos redimi oportet. ſer. de purificatiōe
beate virginis.

Simon ⁊ iudas plus ceteris apoſtolis fue
runt xp̄o ſimiles. ſ. corpore materiali. aīa
rationali: opere virtuali: conuerſatiōe ſpi-
rituali. predicatione euangelicali. ⁊ paſſio-
ne martyriali. ſer. eorūdem.

Societas mala plurimos ad caſum trahit
⁊ ad inferni baratra ducit. ſermo. ad vincu
la petri.

Solēniſatur ter in anno feſtum iohannis
baptiſte propter tres excellentias bone vi-
te ſue. ſer. decol. eius.

Soror ſancti thome de aquino in purga-
torio ꝓpter exceſſus nimios veſtiū detēta:
quō precibus ſancti thome fuit liberata.
ſmo. de ſancto thoma de aquino.

Sponſa xp̄i dr̄ ſancta katherina ꝑ excellen
tiā pre ceteris virginibus. ſermo de ſancta
katherina.

Sponſum quem aliqua puella vel matro
na matrimonio ſumpſit an ip̄ꝫ derelinque
re poterit vel econuerſo. ſermo de ſancta
Lucia.

Steriles quibus modis procurabūt ſuſci
tare ꝓlem. vide ſmo. ſancte anne ⁊ natiui
tatis marie primo.

Stoyci ponebant felicitatem humanā in
honeſtate virtutis. epycurei in delectatiōe
carnis. peripatetici in veritate intellectua
li. ſermo. ſancti clementis.

Studiū in quo ſtuduit ſanctus paulꝰ apo
ſtolus quale fuit. vide in ſermone de ꝯme
moratione eius.

Suffragia ⁊ orationes quibus defunctis
ꝓſunt ⁊ quibus nō. ſmo primo aiaꝝ.

Superbia ꝙ magnū peccatū ſit. quere ſer
mone de cōceptione beate marie virginis.

De littera T

TAciturnitatē plaga ꝑcuſſus
fuit zacharias pater iohīs
baptiſte. quere hoc infra de
zacharia in littera. z.

Temporibus quinqꝫ placebimus deo. ſ.
omnibus etatibus vite noſtre. ſer. ij. de ſan
cto Martino.

Temptationes quas habuit ſanctus an-
thonius in hoc mūdo. quere in ſermōe de
eodem.

Temptationibus diaboli reſiſtens Corona
ri ꝓmeretur in celeſti paradiſo. ſer. in octa.
ſancti dominici.

Timor dei in omnibus agendis preponen
dus eſt. quia ſpūalium gratiaꝝ fons eſt redū
dans. ſmo. de ſancto marco

Timores quos habuit beata v̄go ⁊ ioſeph
quando xp̄m ducere ad egyptum debebāt.
require in ſmone in octaua innocentiū

Thomas hoc nomen tribus ſanctis cōmu
ne eſt ſic nominatis. Et quō diuerſis anni
temporibus talium ſanctorū feſta celebran
tur. habetur ſermone de ſancto thoma can
tuarienſi.

Thomas ſanctus cantuarienſis quinqꝫ cō
ditionibus ⁊ obſeruantijs deo ſedule mini
ſtrauit vt habetur in ſermone de eodem.

Tormenta octo que ſanctus vincentius ꝑ
peſſus eſt: habentur ſermone de ſancto
Vincentio.

Tormenta que paſſus eſt ſanctus blaſius pro xpi nomine habentur ſermone de ſancto blaſio.
Thome ſancti de aquino excellētias ſupra alios doctores. quere in ſermone de eodē.
Tormento triplici martyriſatus fuit ſanctus Bartholomeus ꝛ quolibet martyr dici ꝓmeruit. eodem.
Tormentis decem martiriſatus fuit ſctūs laurentius. patent ſermone de eodem.
Tranſitus quinqꝫ quos fuerunt vel tranſiuerunt ſancti ꝛ electi. habenꝭ ſermone de ſancto gregorio.
Tres plagas ꝛ penas deus mittit cōtra illos qui contra deū hominibus placēt. ſermo. innocentum.
Tres conditiones pſonaꝝ ſunt que nō attēdiantur de quibuſdam negocijs. ſermo. purificationis beate virginis.
Tres ſimilitudines inter deum ꝛ hominē ꝛ de qua ſimilitudine thema intelligatur. de quo eſt ſermo de ſancta Agatha.
Tria alta ꝛ tranſcendentia de incarnatiōe filij dei. declaranꝭ ſmone de incarnatione filij dei.
Tria didicit ambroſius ab auguſtino multum pſicua. require in ſmone de ſancto auguſtino.
Triduanus quis ē. ſer. ſ. ſancti Martini.
Turbam magnam ſanctoꝝ vidit Johānes euangeliſta quam nemo dinumerare poterat: quomodo intelligitur hoc. cū pauci ſūt electi. ſermone ſecūdo de omnibus ſanctis

De littera V.

Veſtitus fuit ſanctus Johannes eodem panno cum xpo. vt habetur ſermone de ſācto Johanne euangeliſta.
Veſte duplici nos induere debemus exemplo ſancte agnetis. vt habetur ſmōe de ſancta Agnete.
Vigilant quidam ex quattuor rationibus ſcꝫ ꝓ lucro tpali. vel ꝓpter periculū vel afflictionem corporis: vel ꝓpter vocem alicuius. ſmo. in octa. ſancti dñici. ſ. tu vero.
Vinculaꝭ peccator carcere iniquitatis tenebroſo duabus cathenis de difficili ſolubilibus. ſmo. petri ad vincula.
Vincenti quinqꝫ bella huius mundi corona paradiſi dabitur. ſmo. de ſancto Petro mediolanenſi.
Virtutes ſex que in ſancto andrea fuerūt reperte. habentur in ſermone de ſancto andrea.
Virtutes ſex quas beatus Thomas apoſtolus habuit: declarātur in ſmone de ſancto Thoma apoſtolo.
Virtutes ſeptem beatus iohannes euāgeliſta habuit vt habeꝭ in ſmo. in octa. ſancti iohannis euangeliſte: quibus ſuatis a nobis a deo diligemur.
Virtutes quas debent habere hoīes qui non habent ꝓprijs manibus laborare: ſermo. de ſancto Sebaſtiano.
Virtutes quinqꝫ in themate declarātur et in beato blaſio reperte: de quibus eſt ſmo. de ſancto Blaſio.
Virtutes huius nois ieſus. vide. ſ. de nomine in littera N.
Virtutes nobis infuſe a deo dicūtur lucernē ardentes. quō hoc exponiꝭ. ſmo. de ſancto bartholomeo.
Virginitatem ſeruare volens que ꝛ quot neceſſario reſpiciet. ſmo. ij. natiuitatis marie virginis.
Vita triplex reperiꝭ. ſ. nature gratie ꝛ glorie. ꝛ quare prima dicitur bona. ſecūda melior: tertia optima. ſermone de aſſumptiōe Marie virginis.
Vite ſtabilitas ſeruoꝝ dei non deficiet: vel agitabitur vſqꝫ ad mortem. ſmone ſancte Margarete.
Vitas ſiue legendas ſanctoꝝ pfectius quere in paſſionali nouo de q̄plurimis ſāctis
Vbi ſit beatus iohannes euangeliſta. quia aliqui dicunt eū eſſe in paradiſo terreſtri. aliqui dicunt ipm eſſe aſſumptū cum corpore ꝛ anima. Quid tamen dicendū ꝛ tenēdum ſit. habetur ſmone de ſancto Johanne euangeliſta.
Vniuerſitas ſiue latitudo creaturaꝝ abyſſus dicitꝭ: vt habeꝭ ſmone de conceptione virginis marie.
Vnum eſt neceſſariū nobis q̄uis erga plurima turbamur. ſmōe. ſancte margarete ꝛ aſſumptionis marie. ꝛ ſmone de Maria magdalena.
Vocare venit peccatores ꝛ non iuſtos quō intelligiꝭ. require ſupra in littera P.
Votum religionis vel melioris ſtatus diciꝭ quandoqꝫ inſufficiens ꝛ ſtultum ex tribus. ſmo. ſ. natiuitatis beate marie.
Vſura cōmittitur in multiplici ſtatu hominū diuerſis negocijs ꝛ officijs ſe queſtuantibus. ſmo. de ſancto mattheo.
Vtilitates ſeptem conferūtur nobis ab angelis. ſermone de ſancto michaele.

De littera X.

Xpūs antequā naſcereꝭ nouā

menſibus in vtero virgineo ſtare voluit: quare hoc. quere ſmone vigilie natiuitatis xpi.

Xps ſaluator noſter eodem die quo adam de terra formauit concipi voluit. ſmo. vigilie natiuitatis xpi.

Xps in hunc mūdū venit vt aperiret tres portas paradiſi. ſmo. de innocentibus.

Xps ſolus mori voluit. ⁊ nō in ſocietate aliquaꝝ ſanctaꝝ pſonarum. mo. de innocentibus.

Xps cognomen eſt. ieſus proprium nomē eſt ſaluatoris. ſmone de commemoratione ſancti pauli.

Xpiani quale gaudium ⁊ quales ſcolas in primitiua eccleſia ſeruabant. ſermo. ſancti clementis.

Xps quomodo fuit principium ⁊ principiatū: factor ⁊ factus: finitus ⁊ infinitus: cauſa ⁊ cauſatus. patet ſmone ſancte Katherine.

De littera Y.

Ydolorum adoratio maxime ⁊ lucidiſſime reprobata fuit vide ſermone de ſancta Katherina.

Ydola dabant reſponſa paganis. ſermone pmo ſancti Martini.

Ymago propria filij dei que eſt ⁊ quō in ea tanq̄ in ſpeculo transformemur de imperfecto ad pfectum. ſmone ibidem.

Ymaginem dei quiſq; homo tenet in ſe ſermone. j. animaꝝ.

Ymagines quare venerantur a xpianis et non adorantur ſicut ydola infidelium. ſermone ſancte Katherine.

De littera Z.

Zacharias diu ſtās in matrimonio cum vxore ſua elizabeth ſine ꝓle templū intrauit orans deum vt meſſiam verū mitteret: de ꝓprio fructu deſperans: quia ſterilis erat cū coniuge ſua. ſtatim per angelū conſolatus eſt vt elizabeth cōciperet. ſmone de ſancto iohanne baptiſta.

zacharias quia incredulus extiterat plaga taciturnitatis percuſſus fuit. quid hoc deſignat. vide ibidem.

zacharias interpretatur memorans deum ⁊ quare iohannes non vocabatur nomine patris. ſ. zacharias: patet ibidem.

Explicit tabula ſermonū ſancti Vincētij ordinis predicatoꝝ de ſanctis.

Diuini verbi preconis ⁊ ꝑdicatoris ac ſacrarū litterarū interpretis ⁊ ꝓfeſſoris ſubtiliſſimi ſancti Uincentij cōfeſſoris de valentia ordinis diui predicatorū: ſermones vberrimi de ſanctis per totius anni circulū incipiunt feliciter.

De ſancto Andrea apoſtolo. Sermo.

Diues in om- nes qui inuocāt eū. Habet verbum iſtud originaliter ad Roma. x. ⁊ recitatū eſt ſtatim in epl'a preſentis ſolennitatis. Sicut feſtū ⁊ ſolēnitas hodierna tota ē beati andre apl'i. ita etiā ⁊ ſermo noſter. Et habebimus bonas doctrinas ⁊ multas ꝓ noſtra bona inſtructione ⁊ aīarū ſaluatiōe. Salutet virgo maria ⁊c. Iſtud verbū ſcribitur in epl'a hodierna de beato andrea: ⁊ dicit ꝙ beatus andreas eſt diues in oēs qui inuocant eū. i. intus in corde vocant eū. Pro meliori declaratione huius ꝟbi ⁊ introductione materie volo hic declarare vnā antiquā queſtionē q̄ fuit inter ph'os maxie ſtoicos ⁊ theologos. ſ. que ſunt illa ꝑ que hō ꝟe poteſt dici diues. Huic queſtioni fuit rn̄ſum tripliciter ſm̄ tres opiniones. Prima fuit antiquorū ph'orū dicentiū ꝙ diuitie artificiales faciūt hoīem diuitē. que ſunt moneta de auro vel de argēto: que arte humana ſunt inuente ⁊ facte: q2 a principio mundi nō erat moneta. ſed gētes ꝑmutabāt viū ꝓ alio et viuebāt: ſicut bladū ꝓ vino vel oleo. ⁊ econuerſo: lanā ꝓ carne: agrū ꝓ domo: ⁊ ſic viuebāt groſſo modo. Iſto mō patriarcha iacob emit agrū a filijs emor centū agnis. Geñ. xxxiij. ſed poſt ex arte ingenio ⁊ ſubtilitate hominū inuenta fuit moneta auri vel argēti. Ideo dicunt artificiales. Dixerūt ergo illi ph'i ꝙ habere multas pecunias eſt eſſe diuitē. Rō: q2 cū illis homo hꝫ oīa abundāter. Pecunie obediunt oīa. Eccl'e. x. Sed iſta opinio eſt falſa: vt ꝓbabo etiā per regulam ph'ie dicentem. Ab extrinſeco non fit vera ⁊ abſoluta denominatio. Uerbi gratia. de famelico habente corā ſe menſam opulentā ⁊ plenam eſcis niſi comedat nō dicitur ſatiatus: q2 ab extrinſeco ⁊c. Modo diuitie artificiales vbi ꝯſiſtūt: in taxia vel burſa. Ideo non ſatiant: q2 non intrant intus in corde vbi eſt fames; ſed ſi poſſent comedi vel potari liquefacte tunc ſatiarēt. Sed ſicut epule nō ſatiant menſam nec eſurientem niſi comedat: ſic diuitie ſatiant taxiam vel burſam quā implent ⁊ faciunt diuitem: nō hominem. q2 ab extrinſeco. Sic ergo nō dicor pranſus de prandio alterius: nec albus de albedine alterius. nec magnus de magnitudine alterius: nec pulcher de pulchritudine alterius ⁊c. Ecce ratio clara. ⁊ cōcordat ſcriptura dicens de quodā homine habente pecunias. Eſt quaſi diues cū nihil habeat ſcꝫ intra ſe. ⁊ eſt quaſi pauper cū in multis diuitijs ſit. Prouer. xiij. Patet ꝙ prima reſpōſio nō eſt ꝟa ſcꝫ ꝙ ex moneta artificiali nō dicitur homo vere diues. Licet tamen multi etiā hodie ſint iſtius opinionis. Alij aūt volētes corrigere p'ꝰ opinionē dixerunt ꝙ diuitie naturales faciunt hominē vere diuitem. Diuitie naturales dicunt. q2 non arte humana inuente ſunt. ſed naturaliter fiūt vt bladum: vinum: oleum: poſſeſſiones et huiuſmodi dicunt ꝙ iſte diuitie faciunt hominem diuitem. Sed iſta opinio etiam eſt falſa non ſolum per theologiā: ſed etiā per regulam philoſophie dicentem ꝙ nulla res naturalis ſimul in eodem inducit effectus contrarios: q2 nulla res ſimul calefacit ⁊ frigefacit. nulla res ſimul inducit ſanitatem ⁊ infirmitatem: vel leticiam ⁊ triſticiam. Modo diuitie naturales cauſa ſunt indigentie ergo nō ſunt cauſa diuitiarum: quia effectꝰ ſunt contrarij. Si enim habetis agrū oportet habere animalia ad arandum ⁊ ſtabulū pro animalibus ⁊ paleas ⁊ annonam. Itē iugum: vomerem: aratrum: ſemen: falcem: meſſores: horrea: molendinum: furnum ⁊c. Ecce quot indigentias trahunt ſecum diuitie naturales. Item ſi habetis vineam oportet etiam habere inſtrumenta: vaſa: cellaria torcularia: famulos ⁊c. Ecce quot indigentie qui non habet vineam eſt liber. Item ſi habetis gregem neceſſario habebitis terrā vbi paſcatur paſtores: tonſores: lauetur lana: cardetur ⁊c. Si ergo nulla res naturalis eſt ſimul cauſa contrariorū: ⁊ diuitie naturales ⁊c. ergo res naturales non faciunt diuitem. Et cōcordat ſcriptura dicens. Et eſt quaſi pauper cum in multis diuitijs ſit ſcꝫ naturalibus. Prouerb. xiij. Contra iſtas opiniones nota quattuor rationes. Prima eſt iſta. Nullus debet dici verus dominus ideo: quia tractat multas pecunias de quibus ipſe non eſt dominus. vt famulus feneratoris: quia fenerator eſt dominus pecuniarum. Ita diuites de diuitijs artificialibus ſiue naturalibus non ſunt dominꝰ

nec debent diuites nominari ſed famuli ⁊
adminiſtratores: q; xp̄s eſt dn̄s cui habent
dare cōputum. Sic nos exiſtimet homo vt
miniſtros xp̄i ⁊ diſpēſatores. j. ad Cor. iiij.
Stulticia eſſet dicere famulos feneratoris
diuites. Secunda ratio. Nūquid baſtarus.
id eſt ille q̄ portat inſignia regalia pata tor-
quem aureū de perlis ⁊ precioſiſſimis loca-
libus debet dici diues. nō. Ratio: q; omnia
ſunt regis ſiue domini ſui. Sic ⁊ vobis qui
habetis diuitias artificiales vel naturales
cōmiſit deus theſaurum diuitiarū ſiue loca
lia portare vſq; ad portam palatij. ſ. vſq; ad
mortem dans vobis pro ſalario victū ⁊ ve
ſtitum. ⁊ vos portatis onus. ideo dicitur de
abraam. Erat autem abraam diues valde.
Geneſis. xiij. Hic dicunt hebrei. Erat autē
abraam grauis valde. Qui enim portat co
ſtale auri ⁊ argenti baſtarus eſt ⁊ plus abū
dat ⁊ nihilominus maius onus portat vel
rex vel papa ⁊c. Tertia ratio. Nullus debet
dici diues de illo in quo nihil habet. Licet
homo videatur habere. Diuitie cuius ſunt
non tue ſed mundi. j. Timo. vj. Nihil intuli
mus in hunc mundū; haud dubium: quia
nec auferre quid poſſumus. Hinc Ambro.
Hominis nō ſunt que ſecū auferre nō pōt.
Quod perpendens iob poſtq̄ omnia perdi
dit: ait. Nudus egreſſus ſum de vtero ⁊c.
Job. j. Patet per exemplum de cane ſequē-
te duos homines ſimul: ſed in biuio altero
dimiſſo ſequitur dominum ſuum. ⁊ tunc co
gnoſcitur cuius eſt canis. Ita modo homo
⁊ mundus vadunt ſimul in ſocietate: ⁊ ca-
nis ſcilꝫ diuitie ſequuntur ⁊ ignorat cuius
eſt ſiue ſint diuitie: ſed in receſſu quādo ho
mo per mortem recedit a mundo diuitie ſe
quunt mundum ⁊ in ipſo remanēt. ergo ex
diuitijs alterꝰ nullus dꝫ dici diues. Quar-
ta ratio eſt. Nullus debet dici diues eo quia
ſomniat ſe habere magnas diuitias: quia
ſomniat ꝙ eſt papa vel rex. ſed quando exci
tatur: inuenit ſe nudum in lecto. ita de iſto
mundo. Quia preſens vita nō eſt niſi ſom-
nium. Papa enim ſomniat ꝙ eſt papa et ꝙ
dat beneficia. ſed quādo excitabitur ꝑ mor-
tem ⁊ anima aperiet oculos. inueniet ſe ſo
lum ⁊c. Idem de rege etiā ſomniat ⁊c. Sed
quando excitabitur non inueniet coronā.
ergo ex ſomnio nullus niſi inter ſtultos de
bet dici diues. Auctoritas. Dormierūt ſom
nium ſuum ⁊ nihil inuenerunt omnes vi-
ri diuitiarū in manibus ſuis. ps. lxxv. Non
vocat eos diuites: ſed viros diuitiarū. Ter
tia opinio vel proprius ſcientia certa dicit:
⁊ videtur ꝙ virtutes opera meritoria ⁊ ſan
cta vita faciunt hominem diuitē ſcꝫ humi
litas caſtitas ⁊c. Rō: q; intrāt intus humi-
litas enim nō eſt in arca ſeu burſa. ſed intꝰ
in anima conſiſtit nec multiplicat indigen-
tiam immo diminuit. Idem de virtute ca-
ſtitatis ⁊ liberalitatis. ⁊ ſic de alijs. Patet er
go ꝙ ſolum virtutes faciunt hominem vi-
uere diuitem in hoc mūdo ⁊ etiam in alio
quia quādo homo moritur portat illū the
ſaurum. Et iſta eſt vera opinio ⁊ determi-
natio queſtionis. Item Gregorius impro-
batis primis duabus opinionibus conclu-
dēdo dicit. Ergo fratres ſi vere diuites eſſe
cupitis: veras diuitias amate. Sole ñe di
uitie ſunt que nos virtutibus diuites effi-
ciunt. que mentem ſatiant. ⁊ ſecum omnia
portant: vt in eternum diuites faciant. Cū
ergo beatus andreas fuerit virtuoſus ⁊ cū
virtute morali ⁊ theologicali. ideo de eo di
cit thema. Diues in omnes qui inuocant
eum. De ſuis virtutibus dicam vobis ali-
quas de quibus poterimus recipere edifica
tionem bonam pro vita noſtra. ⁊ dicam ſex
virtutes quas inueni in euangelijs ⁊ in le
genda ſua.

Prima eſt ſancta diligentia.
Secunda eſt prompta obedientia.
Tertia firma confidentia.
Quarta fructuoſa ſapientia.
Quinta rigoroſa penitentia
Sexta virtuoſa patientia.

Ex iſtis beatus andreas ſingulariter dicit
diues ideo dicit thema. Diues in omnes q̄
inuocant eum ⁊c. Dico primo ꝙ beatꝰ an
dreas fuit diues per vnā ſingularem virtu
tem que dicitur ſancta diligētia: que eſt quā
do homo curat nō ſolū de factis tempora-
libus. ſed prius de ſpiritualibus. q; taliter
debent fieri negocia temporalia ne deſeran
tur ſpiritualia. ita fecit beatꝰ andreas. Di-
catur quomodo erat pauper piſcator ipſe ⁊
frater ſuus beatus petrus habentes vxo-
res ⁊ filios ⁊ piſcabantur in mari galilee.
Tunc temporis beatus Johannes exiuit de
deſerto vbi ſteterat viginti quinq; annis in
magna penitentia ⁊ auſteritate veſtitus de
pilis camelorū qui ex reuelatione ſpiritus-
ſancti predicabat dicēs ꝙ meſſias erat na-
tus dicens. Medius veſtrum ſtetit quem
vos neſcitis ⁊c. Hoc audiens beatus an-
dreas fecit ſe diſcipulum beati Johannis
vt pateat Johan. j. ⁊ ſm̄ conſilium Johan-
nis ordinabat vitam ſuam. Faciebat enim
tres partes de nocte ⁊ tres de die. In pri-
ma parte ſcilicet noctis orabat dicens. Ex-
cita potentiam tuam ⁊ veni vt ſaluos fa-

cias nos. Dñe deus virtutum cõuerte nos
ꝛ oſtẽde faciẽ tuã ꝛ ſalui erimus. ps. lxxix.
Secundã partẽ noctis expendebat in ne-
ceſſitate nature dormiẽdo. Tertiam in la-
bore piſcando vt ꝓuideret domui. Et nul
lus debet deſerere vxorem nec filios vt ſer
uiat deo. In prima autem hora diei ibat ad
ſermonem beati iohãnis ꝛ cũ magna deuo
tione audiebat: ꝛ poſt ibat ad prandium. ꝛ
inde curabat de ſ domo. Ita erat diligens ꝙ
pro tẽporalibus nõ dimittebat ſpiritualia.
nec econuerſo: ſicut faciũt multi. Maledi-
ctus eſt qui totã curã ponit in reb⁹ tẽpora-
libus. Hec oportuit facere ꝛ illa nõ omitte
re. Mat. xxiij. Ex iſta diligentia xps fecit ſi
bi gratiã ꝙ fuit prim⁹ diſcipulus eius. Vñ
cũ ſemel eẽt cũ iohe dicens. O pater ꝛ quã
do oſtendetis nobis meſſiam. Et iohes in
breui oſtendã vobis. Cũ em̃ ſemel beatus
iohes predicaret: xps ſolus qꝛ adhuc nõ ha
bebat diſcipulos: tranſiuit. Et ſpũſſanctus
reuelabat iohanni ꝙ ille erat meſſias. Tũc
iohannes incepit clamare alta voce. Ecce
agnus dei. ecce qui tollit peccata mũdi. Et
digito oſtẽdebat. Xps diſſimulabat fingẽs
ſe non audire. Cogitate quõ totus pplus
ſurrexit volens eum videre. Et qñ iudei vi
derunt eũ pauperẽ ꝗ ſperabant ꝛ etiã nũc
expectant meſſiam venturũ in magno co-
mitatu ꝛ ſtatu. Aliqui dixerunt. Nolumus
hunc regnare ſuper nos. De omni iſta mul
titudine non niſi duo. ſ. andreas: alius ne-
ſcitur de certo: ſed opinatur ꝙ ſit iohãnes
euangeliſta ſecuti ſunt xpm: recepto conge
rio a iohanne baptiſta dicentes ꝙ volebãt
ſequi meſſiam. Et placuit iohanni dicenti
Me oportet minui. illum aũt creſcere. Jo.
iij. Et iuerũt poſt xpm. Et conuerſus xps
ad eos dixit. Quid queritis. Reſpõdit bea
tus andreas. Rabbi vbi habitas. Et xpus
Veni ꝛ vide. ecce ꝙ̃ta diligẽtia. Et fuit ṽi-
ficatum verbum xpi dicentis poſt. Omnis
qui petit accipit ꝛc. Matthei. vij. Itẽ plus
Et quo beatus andreas inuenit xpm non
fuit contentus: ſed queſiuit fratrem ſuum
petrũ. Cui dixit. Inuenimus meſſiam qui
dicitur xps: ꝛ duxit eum ad xpm. Nota ꝙ
prius fuit diſcipulus chriſti andreas ꝙ̃ pe-
trus. Moraliter hic habebitis exemplum.
Non implicare ſe in negocijs mundi: nec
in diuitijs quia falſe ſunt: ſed ſolum labo-
rare pro neceſſitate domus. ꝛ curare de ſpi
ritualibus: querendo chriſtum. orando. au-
diendo miſſas ſermones ꝛc. ꝛ non conten
tari de ſua ſalute: ſed trahere alios ad chri
ſtum. Vir ſi ſit deuotus dulciter trahat vxo

rem deuotam ſide ad deuotionem ꝛ econ-
uerſo. ꝛ ſic de alijs. Deus mandauit vnicui
ꝗ de proximo ſuo. Eccli. xvij. ¶ Secunda
virtus ꝛc. prompta obedientia que in hoc
conſiſtit quando ſtatim preceptum imple-
tur. Iſtam habuit beatus andreas ſꝫ: qꝛ enĩ
habebat prouidere domui ꝛ vxori redibat
ad domũ ꝛ ad officium piſcationis. Et cũ
ſemel ipſe ꝛ petrus piſcarent xps tranſiens
per littus maris clamauit eis dicens. Ve-
nite poſt me faciam vos fieri piſcatores
hominũ. At illi continuo relictis retibus ꝛ
naui ſecuti ſunt eũ. Mat. iiij. Ecce prõpta
obedientia. Dicit hic Greg. Nulla hunc fa-
cere adhuc miracula viderant. nihil ab eo
de premio eterne retributionis audierant
ꝛ tñ ad vnũ dñi preceptũ hoc qꝺ poſſidere
videbantur obliti ſunt. O diceres tu: parũ
dimiſerũt. Greg. Satis dimittit ꝗ nihil ſi-
bi retinuit. Multũ retinuit qui ꝙ̃tũlibet
parum totũ deſeruit. In hac re potius pen
ſandus eſt effectus ꝙ̃ cenſus: tñ illumina-
tionem mentis habuerũt in verbis xpi di-
centis. Venite poſt me ꝛc. qꝺ intellexerunt
ꝙ eſſent magni predicatores qꝛ predicare
idem eſt ꝙ piſcari. Sermo eſt rete quo cor
da audientiũ trahunt. Et quando aliquis
dñs conuertitur dimittendo põpã: vani-
tatem ꝛc. ꝛ vult humiliari poteſt dicere pre
dicator ꝙ cepit vnũ delphinũ. Item de ho-
norabili dña ꝛc. vnum ſalmonẽ ꝛc. De iſta
materia dilata ſicut tibi placuerit. Mora-
liter habem⁹ hic exẽplũ obediẽdi preceptis
dei: ne ſimus rebelles ei ꝛc. ¶ Tertia ṽtus
ꝛc. eſt firma cõfidentia: qꝛ plus ꝙ̃ alij aplĩ
confidebat de xpo. Quod in hoc oſtẽditur
quãdo em̃ xps fuit in deſerto cum magna
multitudie ppli qui ſecutus erat xpm: nec
haberent qꝺ manducarẽt: xps dixit philip
po. Vñ ememus panes vt manducent hi.
Joh. vj. Reſpondit philippus. Ducentorũ
denarioꝝ panes nõ ſufficiunt eis vt vnuſ-
quiſꝗ modicũ quid accipiat. Modicũ con
fidebat adhuc de xpo. Deinde dicit aplis.
Vos quid dicitis. Reſponderũt. Et quis
poterit tantos ſaturare panibus. Omnes
erant deſperati niſi beatus andreas qui di
xit. Eſt puer vnus hic qui habet quinꝗ pa
nes hordeaceos et duos piſces ꝛc. quaſi
dicere vellet ſm Chryſoſtomũ. Vos do-
mine poteſtis multiplicare. Iſte habuit
firmam confidentiam. Ita fecit chriſtus
vt dicit beatus andreas. Moraliter in-
ſtruimur hic. ſcilicet in oĩbus neceſſitatib⁹
ꝛ periculis noſtris confidere in domino: ꝛ
nunꝙ̃ deficiet nobis prouiſio. Ecce inſtru-

mentū xp̄i. Nolite ſolliciti eſſe dicētes. ⁊c. Mat. vj. Benedictus vir qui cōfidit in domino: ⁊ erit dn̄s fiducia eius. Hiere. xvij.

Quarta virtus ⁊c. que inuenit̄ eſt ſapientia virtuoſa: que eſt quādo ex ſapientia nō ſolū ſeipm̄: ſed ⁊ alios dirigit ⁊ gubernat. Sic fecit beatus andreas per ſuā ſapientiam. Dicat̄ quomodo poſt xp̄i aſcenſionē ⁊ ſpiritusſancti miſſionē apoſtoli inceperūt predicare ⁊ diſcurrere per mundū. Beat⁹ andreas incepit primo predicare in hierl̄m ⁊ cōuertebat multos. Deinde per totā iudeā: galileā ⁊ ſamariā. Deinde iuit ad greciam in ciuitatē achaye iuxta preceptū xp̄i. Eritis mihi teſtes in hierl̄m: ⁊ in omni iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq; ad vltimū terre. Act. j. Qn̄ ibi magni pħi audiebāt ſecreta fidei ab eo predicari: admirabant̄ querēdo rationem. Sed beatus andreas faciebat probationes inſolubiles. Ad practicā qn̄ predicabat ꝙ vnus deus erat: quē pħi vocabant ꝓmā cāz. ꝓmo motorē ⁊c. Sz ille de⁹ ē tres ꝑſone: pr̄ filius ⁊ ſpūſſctūs: pħi ꝯtra eū arguendo dicebāt. Eſſentie ⁊ q̄dditates multiplicantur ſm̄ multiplicationem indiuiduorum. Sed beatus Andreas ad probationem veritatis ſuſcitauit mortuum dicens. Sicut hoc qđ ego predico eſt verum ita aīa corpus ⁊ vita ſunt vnum in iſto. Et ſtatim mortuus ſuſcitabat̄ viuus. Ecce ꝓbatio. Item quādo predicabat de xp̄i incarnatione ⁊ paſſione ne aliquis ſibi credens ⁊ obediens ſuſpendat̄ in furca inferni. Itē de ſacro altaris. Et ſic gentes cōuertebant̄ ad xp̄m. Ecce quomodo ſapientia ſua erat fructuoſa. Si dicatur: quomodo vnus homo poterat cōuertere tot infideles: qꝛ modo cum tot ſunt predicantes. nullū cōuertunt. Reſpondeo propter tria que habebat ſingulariter. Primo qꝛ ſua ſapientia erat euangelicalis: quia illa tangit corda ⁊ conuertit gētes. ſed noſtra eſt poeticalis: que ſolum tangit aures. ideo xp̄us. Euntes in mundū vniuerſum predicate euangelium. nō dicit ouidiū vel virgiliū ⁊c. Mar. vlti. Secundo habebat ſapientiā virtualē: quia ſicut predicabat ore ita ſeruabat opere. Nō ſicut illi qui predicant humilitatem: ⁊ ſunt ſuperbi: ⁊ ſic de alijs. predicant eñi vitam virtuoſam ⁊ ipſi ſeruant vitam vitioſam. Sed apoſtolus dicit. Non eñi audeo aliquid loqui eorū que per me non efficit xp̄s ad Rom. xv. Tertio ſapientiam miraculoſam in faciendo miracula. Sed modo miracula noſtra ſunt proximū ſcandalizare. Ideo non ſolum nullus conuertitur: imo xp̄iani perdunt fidē ex mala vita noſtra. Cuius vita deſpicit̄ reſtat vt eius predicatio cōtemnatur. Hec. Greg.

Quinta virtus ⁊c. patientia rigoroſa in ſuo corpore. Licet eñi eſſet plenus ſpiritusancto ⁊ non poſſet peccare mortaliter: vt dicūt ſcti doctores ꝙ ex quo apl̄i receperūt ſpm̄ſanctū fuerūt ita in gratia ꝯfirmati ꝙ nō poterāt mortaliter peccare: tñ affligebāt ſe rigoroſe. nō solū ꝓpter ſe: ſed exemplū alioꝝ. Dicatur miraculū de ſene luxurioſo cōuerſo vocato nicolaus. pro quo ieiunauit tribus diebus nihil comedēs. Oſtendit̄ hic difficultas ad cōuertendū illos q̄ ſunt aſſueti ad peccandū qꝛ cōſuetudo quaſi in naturā cōuertit̄ ideo Hiere. xiij. Si mutare poteſt ethiops pellem ſuā aut pardus varietates ſuas: ſic ⁊ vos poteritis bene facere cū didiceritis malum ⁊c. mortaliter inſtruimur hic ꝙ non eſt deſperandū de miſericordia dei ꝗtūcunq; hō ſit pctōr. ſed facere pniaꝫ vt iſte ſenex. Vñ dicit apl̄s. mortificate mēbra veſtra que ſunt ſuꝑ terram ⁊c. ad Col. iij.

Sexta virtus eſt patientia virtuoſa qꝛ poſtꝗ̄ cōuertit grecos imperator roman⁹. Nero fecit magnaꝫ perſecutionē xp̄ianis. miſit vnum cōmiſſariū ſuū in partib⁹ grecie in achaia qui vocabat̄ egeas. ⁊ vidēs populū ad xp̄m cōuerſum. ſciens ꝙ btūs andreas cōuerterat ipm̄ cepit eū ⁊ volēs eum tenere dixit. Es tu andreas q̄ contra ordinationē impatoris auſus es predicare nouam ſectā ⁊ falſam. Rn̄dit andreas. Nō eſt falſa: immo eſt vera. Egeas dixit. Reuocabis in cruce interficiā te vt magiſter tuus. Reſpondit andreas. Si crucis patibulum expaueſcerem crucis gloriam non predicarem. Et egeas. ⁊ ſic reſpondes. Fecit eū cū fuſtibus verberari. Et beatus andreas in quolibet ictu dicebat ieſus ⁊ confortabatur. Et ſagiones perdebant vim, et renouabantur precepto egee intantum ꝙ viginti homines fuerunt laſſati et feſſi. Finaliter egeas dedit ſententiam vt crucifigeretur. Et beatus Andreas gratanter acceptauit. Cunq; duceretur ad crucem ⁊ videret eam a longe adorauit flexis genibus dicens. Salue crux que in corpore chriſti dedicata es et ex membris eius tanꝗ̄ ex margaritis ornata. ſuſcipe me diſcipulum eius qui pependit in te. O crux inenarrabilis. O crux ineſtimabilis. O crux que per totum mundum fulges. Non me dimittas ſcilicet errantē ſicut ouē non habentē paſtorem. Habetis hic exemplū honorandi crucem qn̄ per vias inuenitur ⁊c.

Et quãdo fuit iuxta crucẽ denudauit ſe vt xps ⁊ crucifixerunt eum p tranſuerſum vt plus penaliʒaretur. Sed interim ipſe ꝑdicabat xpianis cõfortans eos ⁊ animans: ⁊ ſic vixit duobus diebus. Eccleſia dicit. Biduo viuens pendebat in cruce pro xpi noie beatus andreas ⁊ docebat ppl'm. Et totus populus cõmotus voluit occidere cõmiſſarium: ſʒ beatus andreas ꝓhibuit. Dic ꝙ qñ debuit mori apparuit ſibi xps ad ipm deſcẽdens cum multitudine angelorum in tãta claritate ꝙ ppl's non poterat reſpicere. Cui dixit xps ſm ꝙ tangit Aug. Uis venire mecum vel vis vindictam de iſto ⁊c. Reſpondit. Dñe vos noluiſtis vindictam xve ſtris inimicis: quomodo ergo reciperẽ ego. Et tradidit aiam. Et viſibiliter aſcendit in celum. In patiẽtia veſtra poſſidebitis aias veſtras. Lu. xxj.

De ſancto Nicolao. Sermo.

In diebus ſuis placuit deo. Eccli. xliiij. Trã ſumptũ ⁊c. Sicut tota ſolẽnitas ⁊ officium eſt beati nicolai: ita erit ⁊ ſermo: maxime. q2 in eius ſanctiſſima vita inuenimus multa bona exempla virtutum ꝓ informatione vite noſtre. Sed primo ſalutet virgo maria. In diebus ſuis ſcʒ qñ beatus nicolaus viuebat in hoc mundo talis fuit eius vita ꝙ placuit deo. Nota ꝙ dies in ſcriptura capiuntur dupliciter. ſ. pro diebus naturalibus ſiue artificialibus ſeu viſualib⁹ de puncto ad punctum. ⁊ ſunt. xxiiij. horarum De iſtis auctoritas. In dieb⁹ illis non erat rex in iſrael. ſed vnuſquiſqʒ qđ rectum ſibi videbatur hoc faciebat. Iudicum. xvij. Secundo modo capiuntur pro virtutibus: q2 in ſcriptura virtutes dicuntur dies virtuales. Nam virtutes habent claritatẽ fidei: gratie et boni exempli. Ideo virtutes dicũtur dies virtuales. Auctoritas de heliſeo virtuoſo. In diebus ſuis. ſ. virtutibus nõ pertimuit principem. ⁊ potentia nemo vicit illum. Eccli. xlviij. Iſto modo maxime reperio dies in themate. Etiam ſi volum⁹ loqui de viſualibus diebus: in illis etiã placuit deo. ⁊c. Queſiui amore veſtri in ſcriptura iuxta hoc quomodo poſſem⁹ placere deo Et inueni ꝙ in ſex operibus virtuoſis quilibet in vita poteſt ſi vult laborare ⁊ ſe exercere in predictis operibus fideliter: deo omnipotenti placere: ⁊ ſunt iſte q̃ ſequunt

Prima intentio celeſtialis.
Secũda afflictio penitentialis.
Tertia deuotio ſpiritualis.
Quarta miſeratio fraternalis.
Quinta humiliatio cordialis.
Sexta duratio virtualis.

Ex his quelibet pſona põt placere deo in vita ſua. Et q2 beatus nicolaus habuit ꝑfecte iſtas ſex virtutes: ideo de eo dicit thẽma. In diebus ſuis placuit deo. Dico primo ꝙ homo poteſt placere deo ꝑ intentionem celeſtialem quãdo pſona in operibus que facit et dicit: habet totam intentionẽʒ celeſtialem: ſcʒ vt deus honoret ⁊ laudetur ⁊ non habet intentionem terrenã ⁊c. Hoc fundatur ſic rõne. Deus creauit hoiem diuerſum q̃tum ad principium ⁊ finẽ: q2 principium eſſendi hois eſt de terra: q2 deus a principio de terra formauit corp⁹ ade quo formato creauit ⁊ ifudit aiã ⁊ ifundẽdo creauit. Idẽ ẽt de nob. Corp⁹ noſtrũ formatur in vtero matris: ⁊ ibidem creatur anima: ⁊ creando infunditur. ergo ꝑncipium eſt terrenum. Finis vero eſt poſtꝙ homo vixerit bene ẽt virtuoſe in hoc mundo finaliter ꝙ homo habeat gloriam celeſtem ⁊ eternaliter homo regnet in celis: non in aia tantũ: ſed etiam in corpore quod etiã iuuit aiam ad bona opera exercendã. Sed primo habuit meritum cogitando: ordinando: ideo primo habet gloriam. Licet ergo ꝑncipium hominis q̃tum ad corpus ⁊ aiam ſit diuerſum in hoc mundo: finis tñ ei⁹ eſt regnare in celo. Non eſt ita de alijs aialibus. quorum principium ⁊ finis eſt in terra. Ideo reſpiciunt terram: ſʒ deus fecit hoiem rectũ vt reſpiciat celũ. Patet diuerſitas inter ꝑncipium ⁊ finẽ. Iõ dicũt aie beatorum. Noſtra cõuerſatio in celis eſt. Si diceret aliquis eis. Et quid erit de corporibus. Reſponderent Expectamus ſaluatorẽ dñm noſtrũ ieſum xpm qui reformabit corp⁹ humilitatis noſtre. ad Phil. iij. Quando ergo pſona officiã opera ſua ordinat taliter vt ad celũ poſſit peruenire tanꝙ ad finẽ. talis perſona cõcordat ⁊ conformat ſuam intentionẽ cum deo: ⁊ multum placet deo. Sicut multum placet ꝑncipi quando populus concordat cum eo in aliqua bona ordinatione ⁊ grat acceptat a pplo De h auctoritas. Miſerere aie tue placẽs deo ⁊ otine ⁊ ɔgrega cor tuũ in ſanctitate eius. Eccli. xxx. Nota miſerere aie tue. nihil dicit de corpore. q2 ſi domicella filia regis eſſet extra palaciũ patris inter feras nuda ⁊ indigens magna miſericordia eſſet illi ſubuenire. Ita aia noſtra filia eſt regis ieſu xpi in qua nihil facit pater

carnalis: ꝛ nobilis et pulchꝛa intantū ꝙ ſi
poſſetis eam videre ꝛc. Et eſt extra palaciū
paradiſi in iſto loco lamentoꝛum. Jō dicit.
Miſerere aīe tue. ſ. eleuādo in altum: vt di,
cit dauid. Ad te dn̄e leuaui aīam meam. ſe,
quitur. Placens deo: ꝑ bonam intentionē
celeſtem: ꝛ contine. ſ. ſimul tene coꝛ tuū ne
diſpergatur in negocijs mundanis ꝛc. Si
vero ſit iam diſperſum in mundanis: dicit
et congrega coꝛ tuum in ſanctitate: vt ſi vis
oꝛare vel dare elemoſynam ꝛ hmōi: intētio
eſt celeſtis ꝛc. Dicat̄ quō beatus nicolaus
mirabiliter habuit iſtam virtutem qꝛ in om
nibus operibus ſuis habuit intentionem
ad deum: ꝛ non ad mundum nec vanā glo
riam. Et hoc in ṗncipio ſue vite fuit oſtē
nſum. Dicatur de nobilitate parentum et
genere ꝛ moꝛibus. Et quomō beatus nico
laus die natiuitatis dum obſtetrix voluit
eum lauare vidit iṗm ſtantē in pelui: q̄ ad
mirans vocauit patrem ꝛc. In quo iam oſtē
debatur intentio recta quam habitur⁹ erat
Erexit ſe ac ſi haberet vſum rationis ꝛ re,
gratiaretur deo: qꝛ fecit ipſum creaturā ra,
tionalem ad imaginem ſuam; qꝛ non fuit
ſuffocatus in matris vtero ꝛc. Moꝛaliter
habemus hic exemplum dirigēdi in omni,
bus intentionem ad deū. Verbi gratia. qn̄
vis dare elemoſynam oꝛdina intentionem
ad deum dicendo itra te. vt vos dn̄e facia,
tis elemoſynam mihi quando veniam ad
poꝛtam paradiſi dabo huic elemoſynam ꝛc.
Item q̄re oꝛas ꝛ laudas deū. qꝛ ſolū iſtud
officium erit in celo. Jō iſto modo oꝛdinan
do intētionem. oīa mala penalia eſſent me
ritoꝛia. vt laboꝛ ruſticoꝛum malum pene eſt
ſed eſſet meritoꝛium ex bona intentiōe re,
cta ꝛ celeſti. Sicut eīn ille q̄ ſeruat penitē,
tiam ꝯfeſſoꝛis meret̄: ita de penitentia da,
ta a deo ꝯfeſſoꝛe qui dicit. In ſudoꝛe vult⁹
tui veſceris pane tuo. Gen̄. iij. Itē de malis
foꝛtuitis per patientiam vt Job. meritoꝛia
eſſent. Qm̄ diligentibus deum oīa cooperā
tur in bonum. ad Roma. viij. etiā mala. ſcꝫ
penalia. Que ſurſum ſunt querite vbi xp̄s
eſt in dextra dei ſedens. Que ſurſum ſunt
ſapite: non q̄ ſuꝑ terrā. ad Coloceñ. iij. No
ta non que ſuper terrā. qꝛ terrena tranſito
ria ſunt. Dico ſecundo qn̄ in hoc mundo
homo affligit coꝛpus ieiunando vel alias
ex peccatis q̄ homo fecit ꝛ vt ꝓſeruet̄ a ſtē
dis in futurum: Iſtud multum placet deo.
Nam ſi rex in ſuo regno haberet aliqđ ca,
ſtrum rebelle ꝛ inobediens ꝛ eſſet aliquis
miles ita valēs ꝙ vi armoꝝ ipſum ſubijce,
ret regi ad obedientiam ꝛ voluntatē. mul
tum hoc placeret regi. Ita in ꝓpoſito. Ca,
ſtrum inobediens ꝛ rebelle regi. xp̄o eſt coꝛ
pus noſtrum ſemꝑ faciens ꝛ inclinans ad
oppoſitum. Deus eīn ṗcepit humilitatem
et coꝛpus inclinat ad ſuperbiā. pompā ꝛ va
nitatem. Deus ṗcepit miſericoꝛdiam ꝛ libe
ralitatem. ꝛ coꝛpus inclinat ad furta. rapi,
nas vſuras ꝛc. Deus ṗcepit caſtitatem. coꝛ
pus inclinat ad luxuriā. coꝛruptionem ꝛc.
Deus ṗcepit charitatem. ꝛ coꝛpus inclinat
ad inuidiam. iram. ꝛ malignitatem. Deus
precepit abſtinentiam. coꝛpus inclinat ad
gulam ꝛ voꝛacitatem frangendo ieiunia.
Deus precepit concoꝛdiam: dilectionem: et
pacem: coꝛpus inclinat ad vindictam. De⁹
precepit diligentiam: coꝛpus inclinat ad ne
gligentiam. Caſtrum eſt rebelle. Ideo apo
ſtolus dicit. Infelix ego homo q̄s me libe,
rabit de coꝛpoꝛe mortis huius. ad Roma.
vij. Ideo multum placet deo quando ali,
quis ſubijcit deo caſtrum coꝛpoꝛis vt obe,
diat. Et hoc fit per penitentiam ꝛ afflictio
nem. quia ſicut domatur equus indomit⁹
amouendo annonam: ita et coꝛpus. Iſta
eſt ratio quare penitentia placet deo. Di,
cunt ignoꝛantes. Et quod bonum habꝫ de⁹
de meo ieiunio vel vigilia: ꝛ ſic de alijs. De⁹
nullum bonum habet de hoc ſed honoꝛem
vt rex honoꝛatur quando ſua banneria et
vexilla ſunt pulchꝛa. Ideo eſt hic honoꝛ deo
et nobis vtilitas. quia ex hoc euadimus pe
nas infernales vl' purgatoꝛij. Ideo apoſto
lus. Obſecro vos fratres per miſericoꝛdiaꝫ
dei vt exhibeatis coꝛpoꝛa veſtra hoſtiam vi,
uentem ſanctam deo placentem. ad Roma
nos duodecimo. Dicatur quomodo bea,
tus Nicolaus habuit iſtam virtutem intā
tum ꝙ ſimile non legitur de alio ſancto. qꝛ
adhuc puer lactens iam bis in hebdoma,
da ieiunabat: quia quarta feria: in qua
chꝛiſtus fuit venditus. et ſexta in qua fuit
paſſus ſemꝫ hoꝛa nona ſuggebat vbera.
Ad practicam. quando enim mater ſua no
bilis et pulchꝛa coꝛpoꝛe. ſed nobilioꝛ ꝛ pul
chꝛioꝛ in anima ipſa voluit lactare filium
vt virgo xp̄m: qꝛ ſicut deus oꝛdinauit ꝙ vē
ter matris eſſet camera ꝓlis: ita oꝛdinauit
ꝙ pect⁹ ꝛ vbera eſſent cellariū ſiue vinariuꝫ
eius. Nō eīn dedit vt oſtendant̄ amatoꝛib⁹.
Dicat̄ quō feria quarta ꝛ ſexta mater pꝛe,
buit ſibi vbera. Et puer nolebat aperire os
et iterum inuitabat eum: ꝛ noluit. Mater
timebat ꝙ vbera ſua eſſent exiccata: ſed in
hoꝛa nona ipſe aperiebat os; et ſumebat

vbera ꝛc. Sed quis docuit eum ieiunare
in illis diebus ꝛ comedere hoꝛa nona. ſpiri
tuſſanctus qui habitabat in eo. Sed ma,
gis quare comedim⁹ hoꝛa nona ꝙ in alijs
hoꝛis diei: qꝛ tali hoꝛa chꝛiſtus exiuit dolo,
res paſſionis per moꝛtē. ꝛ tali hoꝛa cū xp̄o
homo debet exire doloꝛem famis. Jdeo bea
tus Nicolaus ſpiritu ſancto edoctus ita fa
ciebat. Jdeo de eo cantat eccleſia. Beatus
nicolaus adhuc paruulus multo ieiunio
macerabat coꝛpus. Cogitate quando fuit
magnus qualē penitētiā fecit: qꝛ ſi iā puer
ꝛc. Jdeo dicit thema. Jnpieb⁹ ſuis placuit
deo. Moꝛaliter quid dicēt in iudicio illi q̄
nō ſolū bis in hebdomada nō ieiunant. im
mo nec vigilias. nec quattuoꝛ tēpoꝛa: nec
quadrageſimam cum ſint coꝛpulenti. ꝛ de,
cipiunt confeſſoꝛes dicētes. foꝛtitudine in,
digemus ad laboꝛandum: quare ieiunare
non poſſum⁹. Quibus dicere deberet bon⁹
cōfeſſoꝛ. Caueatis a luxuria que aufert foꝛ,
titudinē. ꝛ nō ieiuniū quod dat vitā lōgio,
rem. Pꝛo anima nolunt ieiunare: ſed obſer
uando inimicos in nemoꝛibus ieiunāt dia
bolo. Jtem ꝑ deo non poꝛtant cilicium: ſed
pꝛo diabolo poꝛtant loꝛicam ꝛc. Jdē de mu,
lieribus iam non inueniuntur penitentie:
nec ieiunium: quia non poſſent doꝛmire.
Sed vt curentur de febꝛe coꝛpoꝛis ieiunāt
ſeruando dietam medici: ſed vt curentur de
luxuria que eſt febꝛis anime nihil facerent
Jtem de cilicio: quia ſum delicata. Qualē
excuſationem dabis deo in iudicio: quādo
dabit illam penitentiam terribilem dāna,
tionis Dico vobis ꝙ niſi penitentiam ege
ritis omnes ſimul peribitis. Luce. xiij.
Dico tertio ꝛc. que in duobus conſiſtit.
Sicut enim eſſe hominis in duobus conſi
ſtit. ſ. in coꝛpoꝛe et anima: qꝛ caro ſine ala
non eſt homo. Jta deuotio conſiſtit in ar,
doꝛe ſpiritus vt lete fiant que ſunt dei: vt
oꝛationes. venire ad eccleſiā: ꝛ hmōi. Sed
aliud requiritur vt ſcilꝫ fiat opere coꝛpoꝛa,
li cum genu flexione. vel geſtu coꝛpoꝛis hu
mili. Si alterū iſtoꝝ deficit nō eſt deuotio.
De iſtis auctoꝛitas, Dauid pſ. lxxxiij. Coꝛ
meum. Ecce ardoꝛ ſpūs: et caro mea. Ecce
geſtus coꝛpoꝛis: exultauerunt in deum vi,
uum. Jſta eſt deuotio que placet deo: ſicut
cuilibet domino placet ſeruitium letum ꝛ
reuerentiale ſeruoꝛum: patri filioꝛum: viro
vxoꝛis. magiſtro diſcipuloꝛum. Jta etiā pla
cet deo quando cum leticia ꝛ reuerētia ſer,
uimus ſibi. Auctoꝛitas. Habemus gratiā
per quam ſeruiamus placentes deo cum
metu ꝛ reuerētia. ad Heb. xij. Dicatur quo,
modo beatus Nicolaus habuit iſtam vir,
tutem ꝛ qualiter quando habuit diſcretio
nem oꝛdinauit vitam ſuam ꝛ deuotionem
ſurgens qualibet nocte in media nocte di,
cendo matutinas vt clericus. ꝛ poſtea oꝛabat
cum lachꝛymis pꝛemiſſo ſigno crucis. et in
auroꝛa ibat audire miſſam. et cum ſilentio
eam audiebat cōfitebatur. communicabat
qualibet dominica. Ecce deuotio. Et quā,
do alij filij nobilium et diuitum ſocij ſui
ibant ad vanitates ipſe ibat ad eccleſiam.
ideo eccleſia dicit de eo. Eccleſie ſancte fre,
quētans limina ſacra pectoꝛe cōdebat mā,
data. Ergo in diebus ſuis. Moꝛaliter iſtā
deuotionem habuit beatus nicolaus pꝛin
cipaliter a deo tanꝙ a cauſa agente. ſed in
ſtrumentaliter a parentibus qui cum ma,
gna cura et diligentia nutriebant eum; ne
iuraret. ne diceret mendacium: ne faceret
furta. ne contēderet cum aliquo. Magna
culpa eſt parentum malicia filioꝛum: ſicut
toꝛtuoſitas arboꝛum in viridario eſt culpa
hoꝛtulani. Jta in viridario xp̄i ſcilꝫ eccleſia
hoꝛtulani eſtis vos de matrimonio. Jdeo
quādo filij ſunt parui: nutriēdi ſunt vt ſci
ant ſe ſignare: oꝛare ſero ꝛ mane anteꝙ ma
ter det panē di. Scias fili mi ꝙ eſt quedam
regina ꝛc. ſi ꝛ in ſero ꝛ incutiēdo timoꝛē de
diabolis q̄ vadūt de nocte. Jta nutriuntur
pueri. ſed mō oſtendūt eis viā inferni. Jdē
de puellis. ideo dicit ſcriptura. Ne iocunde
ris in filijs impijs. i. indeuotis ſi multipli,
cētur: nec oblecteris ſuper ipſos ſi nō eſt ti
moꝛ dei in illis. Ratio: qꝛ melioꝛ eſt vnus
timēs deum ꝙ mille filij impij. Et vtili⁹ eſt
moꝛi ſine filijs ꝙ relinquere filios impios
Eccli. xvj. O miſeri parentes qui de vſuris
furtis ꝛ rapinis cōgregatis ꝑ filijs impijs
Dico quarto ꝛc. quando homo eſt ita mi
ſericoꝛs ꝙ libēter cōmunicat alijs bona ſi,
bi a deo cōmiſſa. multū placet deo talis mi
ſeratio. Nam ſi aliquis veſtrū habet mul,
tos filios: ille qui magis aſſimilabitur ei
plus ſibi placet et diligit eum. Omne aīal
diligit ſibi ſimile. ſic ꝛ omnis homo pꝛoxi,
mum ſibi. Eccli. xiij. Modo videam⁹ que
ſunt conditiones patris noſtri chꝛiſti. Da,
uid qui cognoſcebat eū dicet nobis. Miſe,
ricoꝛs et miſeratoꝛ dn̄s patiens ꝛ multum
miſericoꝛs. Per iſtam virtutem ergo poſſu
mus ei aſſimilari. Jdeo dixit. Eſtote miſe,
ricoꝛdes ſicut et pater veſter miſericoꝛs eſt
Luce. vj. Et poſſumus ſibi placere. Aucto,
ritas. Facere miſericoꝛdiā ꝛ iudicium ma,
gis placet deo ꝙ victime. Pꝛouerbioꝝ. xxj.
Nota facere miaꝫ. Miſericoꝛdia fit quādo

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

bomo ſubuenit pauperibus de elemoſynis
de bono iuſto. Judicium fit quando vſure
furta:rapine.zc.reſtituuntur tunc fit iudi,
cium vel iuſticia:quia de illis non debz fie,
ri elemoſyna ſed reſtitutio. Aliqui faciunt
miam.ſed non cū iudicio z iuſticia.vt diui,
tes vſurarij quando dant elemoſynas con
ſtruunt capellas:boſpitalia:miam faciunt.
ſed ſine iuſticia.quia deberēt reſtituere. Qz
ſic facit duo mala.Primū recipere per vſu,
ras vel furta ſeu rapinas.Secūdo dando:
quia facit ſe impotentem ad reſtituendū il,
lis quibus tenetur.Nota magis placet deo
ꝙ victime:boc dicit contra illos cōfeſſores
qui neſciunt dare aliā pniam niſi de miſſis
Si quis babuerit iniuſta:dicūt:faciatis di,
cere tot miſſas:vt veniant ad manus ſuas
ſed melius eſſet reſtituere bis quibus abſtu
lerunt.vt patet xiiij.q.vj.Si res.Item qñ
aliqui peccauerunt peccato luxurie.faciatis
dicere tot miſſas.ſed melius eſſet eos ab,
inuicem ſeparare.de peni.diſt.v.Falſas pe,
nitentias.Sed aliqua peccata ſunt que re,
quirunt miſſas vt pro bomicidijs.Alia que
requirunt aliam pniam.zc.Ideo dixit xps
Euntes diſcite quid eſt:miam volo.z nō ſa
crificiū.Matth.ix.z Oſee vj.Dicatur quo,
modo beatus nicolaus fuit miſericors.Re
manſit enim beres diuitiaꝝ parentū ſuorū
Cogitate quō loquebatur ſibi de vxore.ſed
ipſe plus volens deo ſeruire orabat deū:vt
ſibi oſtenderet modū quō poſſet diſtribue,
re bereditatem ad dei bonorē z ſaluationē
anime ſue ſine vana gloria. Dicatur quō in
illa ciuitate erat vnus miles.ſed ex vanita
tibus effectus fuit pauper.intantū ꝙ non
poterat maritare tres filias quas babebat
magnas:nec ſibi nec eis poterat prouidere.
Dixit pater filiabus.Filie babeatis lucrū ſi
poteſtis babere.Reſponderunt filie.Bene
placet nobis filando.zc.Non dixit pater.qz
illud modicū lucrū eſſet:ſed quia vos eſtis
pulchre.z quelibet teneat ſuā camerā quan
do milites z ſcutiferi viſitabunt vos:facia
tis bene ſoluere.Cogitate ꝙ flendo iſta di,
cebat.Filie vero que erant bone z boneſte
dixerunt flentes.O pater z eſt iſtud cōſiliū
boni patris.z noluerunt conſentire quia i
bis que ſunt contra deum filij non debent
obedire parentibus ſed potius deo.Quan
do iſta fuerūt dicta btō nicolao dixit O dñe
modo poſſuz diſtribuere bereditatē meam
ad veſtrū beneplacitū. Dicat quō emit po,
mū z īpoſuit pecunie qūtitatē forte tricētoꝝ
florenoꝝ:z vna nocte ꝓiecit ī camera militꝭ
ꝑ trapā.Cogitate gaudiū militis ī craſtinū

Et de primo maritauit primogenitā.Iteꝫ
de ſecūdo maritauit ſecundā.Tertiū pomū
publicauit vt de illo poſſet maritare tertiā
et ipſe vinceret.Et pater obſeruās ſecutus
eſt beatū nicolaū:qui fecit eū iurare ne in
vita ſua reuelaret boc.Ecce qūta mia.Si
ergo ex mia aliqs placet deo:qd dicem⁹ de
beato nicolao.In diebus ſuis zc.Morali,
ter babetis bic exemplū exercitādi vos in
operibus mie quia oia bona mūdi aurum
z argentū z alia per ignē cōflagrationis in
breui conſumentur ſolum remanebit miſe
ricordia facta.qz illud quod dabitis bic in,
uenietis in celo.ideo iuxta cōſilium apoſto
li dicētis.Charitas fraternitatis maneat
in vobis.boſpitalitatē nolite obliuiſci:per
bāc eñi placuerunt quidam angelis boſpi,
tio receptis.ad Hebreos viti. Dico quin,
to zc.quādo bomo pro nulla re nec diuitia
rum nec bonorū officiorum dignitatis vel
ſanctitatis inflat ad ſuperbiā:immo ſem,
per bz ſe bumiliter cogitās qd ſuz ego niſi
vas putridū corrumpēs mibi gratias a deo
datas.qz ſi alius baberet tot gratias plura
bona faceret ꝙ ego.talis multū placet deo.
Nō:cuilibet volēti qeſcere placet ſibi came
ra quieta:nō ventoſa vel fumoſa.Camera
in qua deus vult quieſcere eſt conſcientia
cuiuſlibet.Ideo placet ſibi ꝙ nō ſit vētoſa et
fumoſa ꝑ ſuperbiā:pompā zc.Auctoritas.
Nec ſupbi ab initio placuerūt tibi.ſed bu,
miliū z māſuetoꝝ ſemꝑ tibi placuit depre,
catio.Iuditb.ix.Dicat qūo btūs Nicolaus
fuit ſemꝑ bumilis:immo qūto plus augmē
tabat in fama z ſanctitate:tanto plus erat
bumilior. Poſtꝙ eñi fecit illam miam de
pomis aureis:gētes que ſciebāt pauperta,
tē militis querētes vñ babuerat zc.fama
diuulgabatur.Ideo beatus nicolaus vt vi
taret vanā gloriā receſſit z iuit ad ciuitateꝫ
de mirra:z cōduxit vnā domūculā z viue
bat ibi in penitētia bumiliter:ſurgēs quali,
bet nocte ad matutinas z ibat ad ſedem.z
ibi ſecrete in aliqua capella dicebat officiuꝫ
ſuū deuote.Sed de⁹ exaltat būiles.Dicatur
de morte archiepī illius ciuitatis z de cōgre
gatione epoꝝ z canonicoꝝ ꝑ electione et
de reuelatiōe facta vni ſctō epo.ꝙ ille q bo
ra matutina intraret ꝑ talē portā vocatus
nicola⁹ eſſet eps.Nota ꝙ violēter accepit
epatum:z ꝙ būiliter ſe babuit in eo iuxta
illud.Quāto maior es būilia te oib⁹ z corā
deo inuenies grām.Qm magna potētia dei
ſoli⁹:z ab bumilib⁹ bonorat.Eccl.iii.Ideo
de⁹ exaltauit illū ī miraculis magnis cum
adbuc viueret:vt pz de peregrinis trib⁹ in

ꝑfectis a carnifice. Item de tritico tpe fa-
mis. Itē de captis ⁊c. Ad libitū. dic vt in le
gēda inuenies. Moraliter ergo humiliem⁹
nos iuxta illud. Oēs em inuicē hūilitatē in
ſinuate: qꝛ dñs ſupbis reſiſtit: hūilib⁹ autē
dat grām. Humiliamini igit ſub potēti manu
dei. vt vos exaltet in tpe viſitatiōis. j. Pe-
tri. v. Dico ſexto ⁊c. cōtinuate opa penitē
tialia vel orōnes: nō dico multiplicate: qꝛ
forte nō poſſet hō adimplere: ſed augmētā-
do ardorē ⁊ deuotionē ſpūs: qꝛ hoc multum
placet deo. Nō: inter alias bonas cōditiōes
amico neceſſarias eſt firmitas. aliter ſi ſit
variabilis nō placet. Enoch q̄ interpretat
dedicat⁹ placuit deo: ⁊ trāſlatus eſt in para
diſum. Eccl. xliiij. Dicat q̄mō beat⁹ nicola⁹
pſeuerauit in bona vita ⁊ placuit deo. īntm
ꝙ in fine in die obitus: receptis ſacramen-
tis eccleſie tradidit aīam in manib⁹ angelo
rum ſibi a deo miſſoꝝ: ⁊ trāſlat⁹ in paradi-
ſum cātus angeloꝝ fuerūt auditi. Dicatur
de oleo qd̄ emanauit de ei⁹ tūba. Moraliter
cōtinuate in bona vita ⁊ in bonis operibus
vſq ad mortē: que eſt porta paradiſi. ideo
chrūs. Matth. x. ⁊. xxiiij. c. Qui perſeuera-
uerit vſq in finē hic ſaluus erit.

¶ De cōceptione ꝟginis Marie. Sermo.

Nondum erant abyſſi ⁊ ego iā cōcepta eram Prouer. viij. ⁊ in epiſtola ho
dierna. Solēnitas et feſtum
hodiernum eſt de conceptio
ne virginis marie. ita erit ſermo. Materia
eſt ſatis ſpeculatiua. Sʒ vt virgo impetret
nobis gratiā preſentemus ſibi ſalutationē
angelicā. Verbū ppoſitum in perſona vir-
ginis dicit. Nondū erāt abyſſi ⁊c. Pro hui⁹
verbi breui declaratione: et materie intro-
ductione. ſciendū ꝙ tota latitudo ſiue vni-
uerſitas creaturaꝝ dicit abyſſus ꝑm etymo
logiā: ab a qd̄ ē ſine: ⁊ byſſus. Et eſt abyſ-
ſus pfunditas immēſurabilis. ſicut ſi ho
mo reſpiceret pfundiſſimū puteū. illa pro-
funditas dicit abyſſus. Ita pfunditas que
eſt a celo empyreo vſq ad terrā dicit abyſ-
ſus: qꝛ immenſurabilis eſt. Et iſta ratione
vniuerſitas creaturarum dicit abyſſus. Et
concordat auctoritas. In principio creauit
deus celū ⁊ terrā: terra aūt erat inanis ⁊ va
cua: ⁊ tenebre erant ſuper faciē abyſſi. Ge-
neſis. j. Oēs doctores ſancti concorditer di
cunt ꝙ celū ſumitur ibi pro celo empyreo.
Terra aūt pro vniuerſitate creaturarū cor
poralium. Si ergo volumus cōparare oēs
creaturas corporales, ſpūales; viſibiles et
inuiſibiles ad altitudinē: dicunt et poſſunt
dici abyſſi. et in iſto ſenſu loquit thema in
perſona virginis dicēs. Nōdū erant abyſſi.
ſcilʒ nec celum nec terra. nec angeli. nec ali
qua creatura: ⁊ ego iam cōcepta eram. Et
eſt intellectus thematis quem volo modo
pertractare. ſed per queſtionē volo intrare
materiam. Quomodo virgo erat concepta
vel vbi: ſi nondum pater et mater. Et de-
claratio huius queſtionis erit pſecutio
ſermonis. Pro cuius declaratione ſciendū
ꝙ inuenio quinq conceptiones virginis
marie glorioſe.

Prima eſt cōceptio diuinalis.
Secūda cōceptio angelicalis.
Tertia cōceptio humanalis.
Quarta cōceptio ſcripturalis.
Quinta cōceptio maternalis.

Ecce hic quinq mirabiles cōceptiones vir
ginis marie. ⁊ licet de qualibet poſſet intel
ligi thema aliquo modo: tñ proprie loquit
de prima conceptione dicēs. Nōdum erant
abyſſi ⁊c. Dico primo ꝙ prima cōceptio
eſt diuinalis. Iſta fundatur ſub ratione: et
auctoritate: vt melius intelligatur. Ratio-
ne ſic. Propoſitum cordis dicitur cōceptio.
ſcilʒ qñ aliqua perſona proponit in corde:
mente. ſeu volūtate facere aliquid. illud fir
mum propoſitum dicitur cōceptio. Et iam
vulgariter dicit de aliquo facto notabili fi-
endo. Ita cōcepi facere in mente mea. Uer-
bi gratia. qñ homo cognoſcit pctā ſua que
fecit. malam vitā quam tenuit: ⁊ periculū
damnationis quod imminet; et proponit
emēdare vitam ſuam: ⁊ vult conteri ⁊ con-
fiteri de peccatis et facere penitentiam: il-
lud propoſitum dicitur conceptio: ⁊ iam di
citur communiter. Ego concepi mutare vi
tam meā. Auctoritas. A facie tua domine
concepimus ⁊ quaſi parturiuimus ⁊ pepe
rimus ſpiritū ſalutis. Eſa. xxvj. Nota. A fa
cie tua dñe concepimus: ⁊ quaſi parturiui-
mus ⁊c. Facies dei eſt predicatio euangeli
ca que grauidat animas. Ratio: qꝛ ſicut in
facie cognoſcitur homo: ita in predicatio-
ne. vos qui neſcitis ſcripturas cognoſcitis
deum. Ideo dicit ſcriptura. Faciem tuam:
ideſt predicationem dñe requiram. Ibi em
grauidantur anime; qꝛ multi veniunt ad
predicationem magni peccatores: ſuperbi:
pompoſi: ⁊ in predicatione attente audita
aliquis proponit humiliter viuere de cete-
ro talis pregnans eſt. Idem de auaricia. lu
xuria. accidia. ira ⁊c. Nota parturire eſt ha-
bere dolores partus antequā. ſ. opus exequa
tur vel executetur. qꝛ executio boni ppoſiti

partus eſt. Multi enim concipiunt a facie
domini. ſ. in predicatione. ſed in partu ibi
eſt dolor. vt patet de vſurario quando pro-
ponit ſatiſfacere. ſed in partu ſcilꝫ quando
vult ſatiſfacere: ibi eſt dolor. Idem de illo
qui proponit dimittere malam ſocietatem.
Idem de illo qui proponit remittere iniu-
rias. Patet ergo ex iſta auctoritate ꝙ fir-
mum propoſitum dicitur conceptio. Ad ꝓ
poſitum dico ꝙ deus antequam aliquid crea-
ret in ſua volũtate firmauit ꝛ incõmutabi
li propoſuit creare vnam puellam virginẽ
ſanctiſſimã que eſſet mater filij ſui. camera
ſpiritusſancti: porta paradiſi: regina celi.
Auctoritas. Dominus poſſedit me ab ini-
tio viarum ſuarum. antequam quicquam faceret a
principio: ab eterno ordinata ſum ꝛ ex anti
quis. Prouer. viij. Nota. Dñs poſſedit me.
ſcilꝫ in volũtate ſua immutabili. in initio
viarũ ſuarũ. ſ. creaturarum. ꝛ ex antiquis
ſcilꝫ rationibus. Nota decẽ rationes anti-
quas quare deus propoſuit ipſam creare.
Prima eſt. ſciebat enim deus eternaliter ꝙ
quedam mulier erat futura. ſ. Eua que eſ-
ſet initiũ ꝛ cauſa omnis mali. quia ipſa pri
mo peccauit. A muliere initiũ factũ eſt pec
cati. ꝛ per illã omnes morimur. Eccli. xxv.
Et iſta ratione popoſuit deus creare vnaꝫ
mulierem. ſ. virginem mariã que eſſet cau
ſa totius boni ꝛ initium. Deus ſine mulie
re potuiſſet redimere ꝛ ſaluare hominẽ ꝛc.
Secunda ratio eſt. quia ſciebat ꝙ mulier
que eſſet cauſa mali exiſtẽs virgo peccaret.
Ideo ordinauit aliam vt poſſet carnẽ aſſu-
mere. Tertia quia mulier cauſa mali fuit.
deſponſata. Deus fuit ſacerdos qui ipſos
deſponſauit. dicẽs. Creſcite et multiplica-
mini. Gene. j. Ideo de muliere virgine et
deſponſata voluit naſci. Quarta. quia mu
lier que eſſet cauſa mali eſſet per angelum
malum incitata ꝛ viſitata. ſcilꝫ per luciſe-
rum et ſerpentem. Ideo propoſuit ꝙ mu-
lier que eſſet cauſa boni per angelum bonũ
eſſet ſalutata. Quinta. quia prima eſſet ten
tata et decepta ſiue ſeducta. Cur precepit
vobis deus vt non comederetis ex omni
ligno paradiſi ꝛc. propoſuit deus ꝙ ſecun-
da non eſſet tẽtata. ſed informata quando
dixit angelus. Spũſſanctus ſuperueniet
in te ꝛc. Sexta. q: prima eſſet inclinata ad
conſentiendũ angelo ꝛc. Ecce ancilla dñi.
fiat mihi ꝛc. Septima. q: prima fuit ſatura
ta fructu. q: comedit ꝛ in vtero miſit. Ideo
voluit virginem concipere fructum ꝛc. De
quo dicitur. Benedictus fruct⁹ vẽtris tui.
Octaua. quia per euam fructus comeſtus
fuit cauſa mortis. ſic fructus virginis na-
tus venit ad nos et fuit cauſa vite. Nona:
q: per primam in miſerijs ꝛ doloribus tota
natura debuit proſterni. ꝛ per virgineꝫ ma
riam reparari. Decima. ſciebat deus ꝙ per
primam porta paradiſi eſſet clauſa. ſed per
virginẽ Mariã impregnatã. dilatatã. por-
ta paradiſi eſſet aperta. Ideo eccleſia canit
Paradiſi porta per euam cunctis clauſa eſt
ꝛ p Mariã virginem iterum patefacta eſt.
Ecce quare dicit. Dominus poſſ dit me ab
initio ꝛc. Fiat ergo cõcluſio ꝛc. Si ergo fir
mum propoſitum ꝛ volũtas deliberata ad
aliquid fiendũ dicitur cõceptio. ꝛ deus ab
eterno ꝛ volũtate immutabili ꝓpoſuit fa-
cere iſtã glorioſiſſimã virgineꝫ. Ecce quare
dicit thema. Nõdum erant abyſſi. et ego iã
concepta eram. ſ. in mente diuina. Dico
ſecũdo ꝛc. Iſta non fuit ante mundi crea-
tionẽ. ſed fuit in principio creatiõis mũdi.
Dicũt theologi ꝙ qñ de⁹ creauit celum em
pyreum vbi ſunt modo anime beate. ſimul
creauit in eo nouem ordines angeloꝝ. Pri
mus ordo inferius eſt angelorũ. ſecundus
archangelorum. tertius principatuũ. quar
tus poteſtatũ. quintus virtutũ. ſextus do-
minationũ. ſeptimus thronorum. octauus
cherubinorum. nonus ſeraphinorum. Si
dicatur. Et quomodo ſcitur. Quis deſcen-
dit. Dicatur ꝙ xp̄s ꝛ beatus paulus ꝗ hoc
reuelauit Dionyſio diſcipulo ſuo ꝗ de hoc
fecit vnum librum vocatũ de celeſti hierar
chia. ꝛ licet tunc eſſent angeli. tamẽ nondũ
beati. Et dicit Greg. ꝙ melior creatura et
in dignitate altior quã deus creauit. tunc
erat lucifer. de ſupremo ordine. ſ. ſeraphi-
norum. qui reſpiciens vidit oẽs creaturas
ſub ſe. et ſolum deum ſupra ſe. voluit deo
parificari. et iſtud peccatum manifeſtauit
omnibus angelis dicens. Quid videtur
vobis. et multi vt ſerui adulatores volẽtes
domino complacere conſenſerunt ſibi fal-
ſi conſiliarij dicendo. Certe bonum eſſet ꝙ
haberetis illum honorem. conformitatem
et parificationem. Boni autem angeli vt
michael gabriel raphael non conſenſerũt
immo contradixerunt. Videns deus ꝙ in
domo ſua mouebatur talis arrogantia et
guerra de ſuperbia dixit. Non habitabit in
medio domus mee qui facit ſuperbiã. Co-
gitate hic qualꝫ ꝛ quantũ peccatũ eſt ſuper
bia. ꝙ de angelis ſanctis fecit demones dã
natos. De habitatoribus celi habitatores
inferni. Si illi ex ſuperbia ſunt expulſi de
celo. quomodo cum ſuperbia poterimus
nos intrare celũ. Si ſciretis quomodo eſt

graue peccatum. teneretis conſilium. To-
bie dicentis. Superbiam nunꝙ in tuo ſen
ſu aut in tuo verbo dominari permittas.
In ipſa enĩ initium ſumpſit oĩs perditio.
Tobie. iiij. Modo cogitate rationabiliter
qualem triſticiam debuerunt habere ſancti
angeli. Non dico ꝙ haberent dolorẽ ſeu tri
ſticiam: ſicut haberetis vos ſi iſta ciuitas.
dominus cuſtodiat eam. depopularetur. q̄
remanerent dicerent. Heu ⁊c. Ita cogitate
de angelis. quando in quolibet. ordine vi-
derunt tot cathedras vacuatas poteſtis co
gitare ꝙ ſupplicabant deo dicendo. Domi-
ne iſta ciuitas veſtra ſic remanebit depopu
lata. Tunc deus reuelauit ſanctis angelis
ꝙ eorum ordo repararetur. non de ange-
lis. ſed de hominibus penitentibus ⁊ obe-
dientibus ⁊ credentibus. Et archangelis
ꝙ repararetur locus eorum de perſonis de
uotis ⁊ ſpiritualibus. Principatibus ꝙ de
perſonis miſericordioſis. Poteſtatibus de
perſonis patientibus. Uirtutibus de pſo-
nis pacificis. Dominationibus de bonis
preſidentibus. Thronis de perſonis pau-
pertatem euangelicã alias apoſtolicã ſeruã
tibus. Cherubin de perſonis ſapientibus
diuinam ſcientiam. Seraphinis ꝙ de pſo-
nis que ſunt de ſumma charitate. dicẽs om
nibus ꝙ ipſe crearet ⁊ formaret vnam vir
ginem ex cuius fructu tota ciuitas iſta po-
pulabitur. Cogitate quomodo ſancti ange
li conceperunt illam ſanctam virginem in
mentibus eorum ꝑ quã eorum ruina repa
raretur. ⁊ inceperunt tripudiare et facere
magnum feſtum ⁊c. Ecce virgo maria quõ
fuit concepta in mentibus angelorum. Iō di-
cit ipſa. Ego ex ore altiſſimi ꝓdiui: quando
eam reuelauit ſanctis angelis. Primoge-
nita ante omnem creaturam. non in tẽpore
ſed in ſanctitate ⁊ dignitate. Ego feci in ce
lis vt oriretur lumen indeficiens. ſcꝫ dies
reuelationis. Eccl. xxiiij. de illa dicit. Non
dum erant abyſſi. ſ. creaturarũ inferiorum
diſtinctiones. Ego iam cõcepta eram ſcꝫ in
mentibus angelorum. Dico tertio ⁊c. ꝙ fuit
humanalis. Iſta fuit poſt creationẽ ade et
eue. ⁊ poſt peccata videntes ⁊ cõſiderãtes
eorum condẽnationẽ ⁊ totius generis hu-
mani perditionem. Cogitate q̃ntus erat do
lor et triſticia ac ſi meo defectu ⁊ culpa om
nes perſone huius ciuitatis magne et par
ue deberent iugulari. et ego cum eis: quan
ta eſſet mea triſticia. Quando ergo adam
cogitabat quot mala. quot infirmitates q̄t
dolores in corporibus.. et quot damnatio-
nes animarum ſequerentur ex eius culpa

q: alias nihil horum fuiſſet. Nec mirum
ſi triſtabatur ⁊ lamentabatur. Hoc innuit
ſcriptura ſacra cum dicit. Et vocauit adam
nomen vxoris ſue euam: eo ꝙ mater eſſet
cunctorum viuentiũ. Fecitq; dñs deus Ade
⁊ vxori eius tunicas pelliceas: ⁊ induit eos
⁊ ait. Ecce adam. Gen. iij. Anteq̃ peccaue
rit vocauit eam virago: ſed poſtea vocauit
eam Euam. id eſt ve propter miſeriã ⁊ ca-
lamitatem. Ideo dicit verſus. Oẽs dicunt
e vel a quotquot naſcuntur ab eua. i. ve pro
pter miſeriam ⁊ dolorem in quẽ intrant.
Dum autem Adã ⁊ Eua eſſent in illa tri-
ſticia: deus reuelauit eis ꝙ ab eis procede
ret vna virgo ſanctiſſima que afferret ma-
ius bonũ q̃ ipſi perdidiſſent. q: Eua abſtu
lit nobis paradiſum terreſtrẽ: ⁊ virgo ma-
ria nobis attulit paradiſum celeſtem. Il-
la ſcilicet eua attulit mortem corporis: vir-
go maria nobis donauit vitã animarũ. Il-
la etiam fecit perdere deuotionẽ. iſta fecit
inuenire dei fruitionẽ. Eua clauſit ianuã
paradiſi: quã virgo aperuit. Cogitate Adã
⁊ Eua quomodo cõceperũt virginẽ mariã
ipſam deſiderãdo. ꝙ deus eis hoc reuelauit
expreſſe dicũt doctores ſancti. Sed adhuc
auctas. Deus maledicẽs diabolo dixit. Ini
micitias ponã inter te ⁊ mulierem: ⁊ ſemẽ
tuum et ſemen illius. Ipſa conteret caput
tuũ: ⁊ tu inſidiaberis calcaneo eius. ſicut
habetur Gen. iij. Caput diaboli eſt dñatio
tyrannica huius mundi: quã ſibi vſurpaue
rat: quã ſibi abſtulit virgo maria per filium
ſuum benedictũ. De hoc Sigibertus. Di-
xit deus ad ſerpentem. eternus ad veterẽ.
Inimicitias ponã inter te ⁊ mulierẽ ⁊c. Si
queras. quenã mulier operata eſt huiuſce-
modi victoriã. que nimirũ illud antiqui ſer
pentis caput venenatũ virtutis pede con-
triuit. De iſta cõceptione dicit ſcriptura in
perſona virginis. Ego in altiſſimis habi-
taui: ⁊ thronus meus in colũna nubis. Gi
rum celi circuiui ſola: ⁊ profundũ abyſſi pe
netraui: ⁊ in fluctibus maris ambulaui: et
in omni terra ſteti. Et in omni populo et
in omni gente primatum habui: ⁊ omniũ
excellentium ⁊ humilium colla virtute cal
caui. Eccli. xxiiij. alti fuerunt adã ⁊ eua. q:
caput hũane gñationis. Altiores q̃tũ ad
locum paradiſi terreſtris. Altiſſimi quan
tum ad iuſticiã originalẽ ⁊ ſctitatẽ: quibus
ꝟgo maria fuit colũna nub̃ ardorẽ dolorũ
refrigerãtis. De iſta ꝯceptiõe dicit thema.
Nondũ erãt abyſſi. ſ. mortis ⁊ dãnationis:
q: adhuc nullus fuerat mortuus: ⁊ ego iam
cõcepta eram. ſ. in mẽte humana. Quar-

ta conceptio virginis eſt ſcripturalis. Sancta em̃ ſcriptura maxime veteris teſtamenti tota grauida eſt, continens in ſe celeſtia miſteria; vt mulier cõtinet in vtero filium Sic ſecretum miſterium dici põt conceptꝰ Beda dicit de ſcriptura ſacra. Sanctã venerandãq; preſentis feſti memoꝛiam paucis quidem verbis euangeliſta cõpꝛebendit: ſꝫ non pauca celeſtis miſterij ꝟtute grauidã reliquit. Cum ergo virgo maria in omnibꝰ libꝛis ſacre ſcripture ⁊ in omnibus cãticis immo etiam in ſingulis verſibus directe vł indirecte ſit myſtice contẽta: patet eius cõceptio ſcripturalis. Declaretur. Legiẽ in biſtoꝛia moyſi dum paſceret oues in monte ſynai vidit rubũ ardere ⁊c. Exodi. iij. Iſta ſcriptura grauida ẽ de ꝟgine maria. Mõs ſynai altus eſt vita virginis marie. Rubus incombuſtus eſt pſona virginis. Ignis nõ comburens rubum floꝛes nec folia: eſt filiꝰ dei incarnatus ſine coꝛruptione. Et ſic poſſet declarari conceptio multis alijs biſtorijs. ſed ſufficiet modo. De iſta cõceptione dicit virgo. Ego quaſi therebintus. ſ. arboꝛ extendens ramos: extendi ramos meos: ⁊ rami mei bonoꝛis ⁊ gratie. Eccĩ. xxiiij. Virgo maria concepta in ſcriptura ſancta extẽdit ramos. ſ. libꝛos. Ramũculi ſunt capitula. Rami mei dicit ipſa bonoꝛis ⁊ grẽ apud gentes. qꝛ ꝓpbetata fuit. Magnus em̃ bonoꝛ Jobanni eſt ꝙ de eo dicitur ꝙ fuit in ſacra ſcriptura ꝓpbetatus. Malacħ. iij. Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. Qualis ergo bonoꝛ et gratia eſt virgini que in omnibus libꝛis ⁊ capitulis figuratur. Ideo dicit. Nõdum erant abyſſi. ſcꝫ doctrinaꝝ euangelicarum noui teſtamenti. ⁊ ego iam cõcepta erã ſcꝫ in ſcriptura veteris teſtamenti. Quinta conceptio eſt maternalis. quando beata Anna in vtero ſuo ſancto ipſam concepit et de iſta fit bodie ſolennitas. De nullo ſancto fit feſtum cõceptionis niſi cbꝛiſti: et virginis marie. De virgine aũt fit triplici ratione.

Pꝛima qꝛ fuit impetrata digne.

Scd̃a qꝛ fuit ſanctificata alte.

Tertia qꝛ fuit conſeruata firme.

De pꝛimo dicatur quomodo pater eiꝰ ioachin ⁊ anna ambo ſancti ⁊ iuſti. xx. annis fuerunt ſine ꝓle: ſed oꝛationibus: vigilijs et elemoſynis impetrauerunt iſtam benedictam filiam contra curſum nature: qꝛ de matre ſterili. Ratio eſt ergo vt de boc fiat feſtum. Cognouit helcana annam vxoꝛem ſuam: et concepit anna et peperit. j. Reg. j. Helcana id eſt poſſeſſio dei ſignificat. Ioachin qui fuit poſſeſſus a deo. Secundo fuit qꝛ fuit ſanctificata alte. Nota bic ſex gradus ſanctificationis. tres ante natiuitatem: ⁊ tres poſt natiuitatẽ. Pꝛimus gradus ſanctificationis poſt natiuitatem ⁊ infimioꝛ eſt per cõtritionẽ finalẽ. Qñ em̃ aliquis toto tẽpoꝛe vite ſue vixit in pctis. ſed aliquotiens in pũcto moꝛtis dat deus ſibi cõtritionẽ: ⁊ ſic aĩa ſanctificaẽ. Iſto modo ſanctificatus fuit latro. et aliqui qui moꝛtui fuerunt pꝛo fide. De iſto gradu auctas. Congrega eos quaſi gregem ad victimã ⁊ ſanctifica eos in die occiſionis. Hiere. xij. Secũdus gradus eſt illoꝛum. ſ. qui de bona boꝛa cõuertunẽ ad deũ dimittunt pctã. conterunẽ. cõfitenẽ. ⁊ ſeruant pniam. Iſte eſt melioꝛ. qꝛ deſerũt mundũ ⁊ pctã anteꝗ̃ mundus ⁊ pctã deſerant eos. ⁊ ſanctificantur. Iſto modo fuit ſanctificatꝰ paulꝰ: maria magdalena. Liberati a peccato ſerui autem facti deo. babetis fructum veſtrum in ſanctificationẽ. ad Roma. vj. Tertius gradus eſt in baptiſmo vbi ſanctificatur non ſolum puer: ſed etiam infideles adulti qñ non ficte accedunt. Peccatoꝛes aliquando fuiſtis. ſed abluti eſtis. ſꝫ ſanctificati eſtis ſed iuſtificati eſtis in noĩe dñi noſtri ieſu cbꝛiſti et in ſpiritu dei noſtri. j. ad Coꝛ. vj. Quartus eſt in vtero matris. vt Hieremias. Anteꝗ̃ exires de vulua ſanctificaui te. Hierem. j. Sanctificatus eſt in vtero. qꝛ dicit anteꝗ̃ exires de vtero. Quintus gradus eſt maioꝛ. ⁊ non legitur niſi de beato iobanne baptiſta. qui per tres menſes ante eius natiuitatẽ fuit ſanctificatus. Spiritu ſancto replebitur adbuc ex vtero matris ſue. Luce. j. Dicit Cbꝛiſoſtõ. ꝙ in ſalutatione virginis ⁊ elizabetb qñ exultauit iobannes in vtero. tunc fuit ſanctificatus. Sextus gradus ⁊ ſuper oẽs alios eſt ſanctificatio virginis marie. qꝛ non quando debuit naſci. nec in vltimo die. nec ebdomada. nec menſe ſed. in eodem die ⁊ boꝛa foꝛmato coꝛpoꝛe ⁊ anima creata. qꝛ tunc fuit rõnalis et capax ſanctificationis. fuit ſanctificata. Auctoꝛitas pꝛopꝛia. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei ſanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus. Nota fluminis impetus. fuit ſanctificatio virginis marie. qꝛ ſanctificatio alioꝛum ſanctoꝛum non dicitur fluuius. ſed vna gutta gratie. Berñ. Ceteris per partes datur gratia ſpũalis. marie autẽ tota ſe infudit plenitudo gratiarũ. Impetus. ſcilicet ſanctificationis. qꝛ eadẽ boꝛa. non expectauit diem ebdomadam ⁊c. letificat ciuitatem.

dei.ſ. ſanctos angelos. Ratio. quia ſi gau-
dium eſt angelis. vt dr ſuper vno peccatore
pniam agente. non mirũ ſi fecerunt feſtum
de illa que nũq̃ peccauit: nec corde: nec ore:
minus opere. Sanctificauit tabernaculũ
ſuũ altiſſimus. ſcz virginem Mariam que
fuit tabernaculũ dei. Legitur Exodi vltio.
q̃ moyſes ex precepto dei fecit tabernaculũ
Qñ enim corpus glorioſe virginis fuit or
ganiſatum ⁊ lineatum. ⁊ anima coniuncta
corpori per creationem: tũc altiſſimus ſan-
ctificauit tabernaculum ſuum. Scitis qua
liter: ſicut conſtructa eccleſia ⁊ non ante in
trat epiſcopus ad conſecrandũ. Ita de vir
gine Maria poſtq̃ corpus fuit organiſatũ
⁊ aia infuſa venit eps. ſcz ſpũſſanctus qui
eam ſanctificauit. Auctas. Poſtq̃ oia pfe-
cta ſunt: operuit nubes tabernaculum teſti
monij ⁊ gloria dñi impleuit illud. Exo. vlt.
Tertia rõ. q2 fuit conſeruata firmiter. Jo-
hannes baptiſta ⁊ hieremias fuerũt ſancti
ficati: ſed beata virgo fuit ita firma q̃ nec
ore nec corde peccauit aliquo modo. Ideo
Dauid dicit. Deus in medio eius nõ cõmo
uebitur. Mouere ⁊ cadere differunt. Cadit
homo ⁊ pſternitur p mortale peccatũ. ⁊ cõ-
mouetur p veniale. Modo nũq̃ fuit ſctũs
quin ceciderit per mortale vel fuerit motus
p veniale: xpo ⁊ virgine maria exceptis. De
xpo non eſt dubiũ. Sed de virgine maria di
cit ſcriptura. Deus in medio eius non com
mouebitur. non ſolũ non pſternetur. Ideo
Bernardus. Ego puto q̃ copioſior ſanctifi
cationis benedictio q̃ in alios i vtero ſan-
ctificatis in eam deſcendit. que non ſolum
ipſius ortũ ſanctificaret ſed ⁊ vitã eius ab
omni peccato deinceps immunẽ conſerua
ret: quod alteri nemini in natis quidẽ mu-
lierũ creditur eſſe donatũ. Ergo dignũ eſt
quod de eius conceptione maternali dicit
virgo in themate. Nondum erant abyſſi. ſ.
euangeliſtarũ: predicatorũ: apoſtolorũ ⁊ ec-
cleſie determinationum. ⁊ ego iam conce-
pta eram.

De ſancta Lucia.

Sermo.

Propoſui pro lu
ce habere illam. Habetur ver
bum iſtud originaliter i libro
Sap. viij. Sicut tota ſolẽni-
tas eſt beate Lucie: ita ⁊ ſer-
mo. Pro declaratione huius verbi ẽm ſen-
ſum quẽ volo ptractare ⁊ introductiõe ma
terie inuenio q̃ deus ſeruat regulam in ſua
puidentia: q̃ cuilibet ſancte pſone iuxta p-
prietates ⁊ virtutes quas habitura eſt ordi
nat ei nomen imponi. Ratio quia tot ſunt
virtutes in vita vnius ſancti q̃ homo non
poſſet recordari. Ideo p noſtra recordatiõe
vult vt vocent noie i quo cor vita ſumma
rie contineatur. Uidetur enim deus tenere
modũ iſtor magiſtror facientiũ libros vbi
in vno verbo deſignatur tota materia libri
Hoc patet primo de phia in libro q̃ tractat
de conditionibus. de potentijs. de pprieta-
tibus aie. qui dr de aia. Itẽ de libro qui dr de
celo ⁊ mundo. Itẽ de alio libro qui tractat
de creaturis inferioribus qui dr de genera-
tione oim rerũ dr. Geñ. Item exodus. i. iti-
nerarius. quia loquitur de via filiorũ iſrael
in exitu de egypto. Item leuiticus grece. i.
offertoriũ latine. quia loquit de ſacrificijs
p peccatis vel pro beneficijs vel de ſacrifi-
cijs p victoria. Patet idem. qui fecit librũ
in titulo ſummarie cõprehendit totũ librũ
ſiue totam materiam libri. Ita facit xps. Ui
ta eni hois eſt quaſi vnus liber tot cõprehẽ
dens ſexternos quot habz hõ annos: tot ca
pitula quot menſes vel ſeptimanas. Char
te ſunt dies ⁊ noctes. Charta alba eſt dies
⁊ nigra nox: in qua charta natus es: alba
vel nigra: in illa incipit liber vite tue. De
iſto libro vite humane dixit deus pater fi-
lio. Summe tibi librũ grandem ⁊ ſcribe in
eo ſtilo hois. Eſa. viij. Uita hois eſt maior
liber q̃ biblia vel decretũ. quot anni. quot
menſes: quot hebdomade: quot dies. quot
hore. ſcribitur eni ſtilo. i. libero arbitrio ho
minis. Qñ ergo aliqua pſona debet tenere
ſanctã vitã ⁊ virtuoſam in baptiſmo. deus
diſponit ⁊ ordinat p reuelationẽ. vel alias
q̃ vocetur noie ſummarie eius vitã cõtinẽ
te. Auctas. Judicũ. xiij. Dixit angel⁹ ad ma
trẽ ſanſonis. Sterilis es ⁊ abſq̃ liberis. ſz
concipies ⁊ paries filiũ ⁊ ipſe incipiet libe-
rare iſrael. ⁊ ſequitur. Peperit filiũ et voca
uit nomen eius ſanſon. i. robuſtus. In ei⁹
noie innuitur tota eius fortitudo. Et de ie
ſu naue dr. Eccli. xlvj. Fuit magn⁹ ẽm no-
men ſuũ. Itez de precone ſuo dr Annũcians
Elizabeth vxor tua pariet tibi filiũ ⁊ voca-
bitur nomen eius iohãnes. Erit enim ma-
gnus corã dño. Lu. j. Per oppoſitũ quando
aliquis habet nomen ſignificans bonũ in-
terpretatiue vel alias. ⁊ vita eſt mala. mul-
tũ diſplicet deo. Auctas. Scio opa tua. ſcz
mala. quia nomen habes q̃ viuas et mor-
tuus es. Apocal. iij. Dicit gloſa q̃ vocabat
mellicus. i. dulcior: ⁊ ipſe erat amarus per
malã vitã. Ideo iohannes reprehẽdebat eũ
Ptz ergo regula diuine puidentie Qñ ergo

beata lucia in tota vita ſua habuerit ꝓprie-
tates virtutes ⁊ conditiones lucis. cõgrue
vocata fuit lucia que dr̄ a luce. Quattuor
modis noĩa denominant̄. ad ſignificandū
vel ꝑ ꝓpriã ſignificationẽ vt hoc nomẽ pau-
lus pacem: vel ꝑ deriuationẽ vt lucia a luce
vel ꝑ etymologiã vt lucia quaſi lucina: vel
ꝑ interpretationẽ vt lucia quaſi lucis via.
Ideo de beata lucia. quia ſumit lucis ꝓprie
tates. dicit̄ themate. ⁊ loquit̄ xp̄s Propoſui ꝓ
luce habere illã. ac ſi reſponderet queſtioni
querẽti. quare fuit hoc noĩe vocata. Rñdit
Propoſui ꝓ luce. ⁊c. Nota quattuor condi-
tiones lucis quas habuit beata lucia ſcꝫ.

Pulchritudinẽ ſine deformitate.
Amplitudinẽ ſine tenacitate.
Rectitudinẽ ſine obliquitate.
Longitudinẽ ſine retarditate.

Dico primo. ⁊c. Hoc patet in radio ſolis q̄
nõ ſordidat̄ nec inquinatur. licet tãgat mul
ta immunda ⁊ corrupta: immo purificat de
ſiccando. ⁊c. Iſtã cõditionẽ lucis habuit bea
ta lucia ĩ hac vita. quia nũq̄ ſordidata fuit
ꝑ aliquã immundiciã: nec corporalẽ nec ſpi
ritualẽ: licet ſtaret inter multas ꝑſonas et
infideles: immo purificauit eos. Dicat̄ cum
eſſet quindecim annoꝝ pulchra in corpore:
ſed pulchrior in anima et eſſet deſponſata:
quia antiquitus ſimul ſtabant virginitas
⁊ deſponſatio. non tamẽ modo maxime in
ter nos. Ideo ſunt multe que grauide ve-
niunt ad miſſam: Tũc tp̄is mater ſua infir
mabatur de immunda infirmitate. ſ. fluxu
ſanguinis: quã paſſa eſt ꝑ xviij. annos ⁊ qñ
vidit ꝙ medicinis naturalibus nõ potuit
curari: cogitate ꝙ voluit recurrere ad diui-
nos ⁊ coniuratores. Sed beata lucia eã re-
traxit dicens ſibi hiſtoriã de muliere eandẽ
infirmitatē habente: que ad tactũ fimbrie
xp̄i ſ curata fuit. vt patet Math. ix. inducẽs
eã vt ad xp̄m recurreret. Et mater reſpon-
dit. Filia vbi eſt mõ xp̄s: iam eſt in celo quõ
ergo. ⁊c. Mater faciamus quod ĩ nobis eſt
⁊ xp̄s faciet quod in ſe eſt. Uadamus ad ec
cleſiã ⁊ tangatis fimbriã ſui altaris. Et iue
runt ad eccleſiã beate agathe in qua beata
lucia orauit. ⁊ rapta vidit celum apertum ⁊
ſanctos angelos ⁊ beatã agathã ſibi dicen
tem. Soror mea lucia virgo deo deuota q̄d
a me petis. qđ ip̄a poteris preſtare cõtinuo
matri tue. Nam fides tua matri ſubuenit. ⁊
ecce ſanata eſt. Ecce lucia vt lux nõ ſuſtinẽs
maculã infidelitatis vitando diuinos. quia
recurrere ad diuinos pro quauis cauſa eſt
macula turpiſſima anime Nec declinetis ad
magos: nec ab ariolis aliq̄d ſciſcitemini vt
polluamini ꝑ eos. Leuit. xix. Item non ha-
buit maculam carnalitatis. Nã curata ma-
tre: humiliter petijt ab ea vt de cetero non
nominaret ſibi ſponſum: narrans matri re
uelationẽ quã viderat. ⁊ quõ agatha ꝓpter
virginitatẽ tm̄ placuerat deo. Rñdit mater
quia matrimoniũ bonũ eſt ⁊ a deo inſtitutũ
in paradiſo terreſtri. Et xp̄s primũ miracu
lũ fecit in nuptijs: ideo filia dimittatis illđ
ꝓpoſitũ: quia forte tẽtatio eſt. Reſpõdit lu-
cia. Mater matrimoniũ bonũ eſt: ſꝫ melior
eſt virginitas. Ideo dimittendo bonũ ꝓ me
liori bonũ eſt. Uirgo maria ⁊ ieſus ſemper
fuerunt virgines. Et mater. O filia vultis
mihi auferre gaudiũ quod ſpero de nuptijs
veſtris. ⁊c. Reſpondit beata lucia. Mater
multotiens gaudiũ nuptiaꝝ vertit̄ in luctũ
ad ſemꝑ. ideo. ⁊c. Et fecit aliã rationem ma
ter vt haberet filiũ heredem de omnib⁹ bo-
nis redditibus. ⁊c. Reſpondit beata Lucia.
Mater habere filiũ incertũ eſt. quia multi
ſunt in matrimonio qui non habent. Sed
hoc eſt certũ: qr ex ſine matrimonij mulier
perdit meliorẽ theſaurũ quẽ habet. ſ. virgi-
nitatẽ. Ecce quõ fuit pura a macula carna-
litatis: quia non ꝑdidit virginitatẽ. quia li-
cet matrimoniũ fiat ſine peccato. tamen in
eo ꝑditur ꝟginitas. Ideo poſſumus dicere
de ea. Nihil inquinatũ in illã incurrit. Can
dor enim eſt lucis eterne: ⁊ ſpeculũ ſine ma
cula. Sap. vij. Eſt hic queſtio. cũ beata lucia
eſſet ſponſata. ⁊c. an ſit licitũ dimittere ſpõ
ſum: vel econuerſo. Reſpondeo: tres ſunt
gradus in matrimonio.

Primus eſt incarnatio.
Secundus deſponſatio.
Tertius matrimonij cõſummatio.

Licet alia ſint ꝟba iuris. qr ſm ius ĩcarna
tio ſeu ſponſalia dicunt̄ a ſpondeo ſpõdes
. i. ꝓmitto. Scđs gradus eſt qñ ꝑ verba de
preſenti ſponſant̄ in facie eccleſie vel alias.
Iſtud licet apud nos dicat̄ ſponſare. tamen
iam eſt verũ matrimoniũ. Tertius gradus
eſt copula carnis. Modo videamus ſi eſt li
citũ dimittere ſponſum vel ecõuerſo. ⁊c. Et
videt̄ ꝙ ſic: quia beata lucia ip̄m dimiſit. Di
co de primo gradu nõ debent retrocedere.
Nam ille qui retrocedit peccat mortaliter: ⁊
eſt piurus. Sed dimiſſus poteſt contrahe-
re. Dico de ſcđo gradu ꝙ non poſſunt diui-
di aliquo modo. qr iaꝫ eſt veꝝ matrimoniũ:
niſi ꝑ ingreſſuꝫ religionis: ſi non habuerũt
copulã carnalẽ: ⁊ tunc facta ꝓfeſſione alter
poterit contrahere. O quot ſunt in mundo
qui ſecrete faciunt matrimoniuꝫ: ⁊c. ⁊ poſt
cõtrahunt cũ alijs. Ideo puelle ⁊ mulieres

taucant à clandeſtinis. Sed dicāt. Si vul-
cis me in vxorē loquimini cū patre vel parē
tibus. ⁊c. De hoc matrimonio auctas. His
qui in matrimonio iuncti ſunt precipio nō
ego ſed dñs. vxorē a viro nō diſcedere. ⁊ vir
vxorē nō dimittat. j. ad Cor. vij. De tertio gra
du dico ꝙ non poſſunt ſeparari niſi ꝑ mor-
tem. licet de licentia prelati poſſint ſepara-
ri ⁊ intrare religionem. ſed alter in ſeculo
manens non poteſt contrahere. Jam non
ſunt duo: ſed vna caro. Quos deus cōiun-
xit. homo non ſeparet. Mat. xix. Beata au
tem lucia erat in primo gradu ⁊ poterat ſe
parari a ſponſo ꝓpter impedimentū quod
dicitur diſpar cultus. quia eius ſponſus erat
infidelis. Dico ſcdo. ⁊c. quia in inſtanti il
luminat mediū ⁊ dat lumen ſine ſui dimi-
nutione. vt patet de candela accenſa. Iſtaꝫ
conditioneꝫ habuit beata lucia ꝑ opera mi-
ſericordie ⁊ pietatis dādo elemoſynas. Ad
practicā Poſtꝗ̄ cū obtinuit a matre ꝙ ſibi
nō nominaret ſponſum. alia die humiliter
petijt a matre dicens. Illud quod mihi ſ da-
tura eras eunti ad hominem mortalem ad cor
ruptionē. da mihi eunti ad dñm ieſum xp̄m
integritatis mee cuſtodem. Filia xp̄s nō in
diget aliquo. quia dñi eſt terra ⁊ plenitudo
eius. ⁊c. Et lucia. Non indiget aliquo i ſua
ꝑſona. ſed in mēbris. ſ. pauperibus dicens
Quod vni ex minimis meis feciſtis. mihi fe
ciſtis. Et mater. Tege primo oculos meos.
⁊ poſtea facias de omnibus facultatibꝰ quic
quid vis. Dicatur quō antiquitus erat con
ſuetudinis ꝙ heres primogenitus claude-
bat oculos ex ſingulari officio. Auctas de
primogenito Jacob qui fuit Ruben: ſed ex
delicto ꝑdidit primogenituram. ⁊ data fuit
Joſeph. dixit deus Jacob. Joſeph quoqꝫ po
net manus ſuas ſuꝑ oculos tuos. Gene.
xlvj. In ſignū ꝙ eſſet heres. Idem de Tho
bia. Reuerſus eſt autē ad ſoceros ſuos. inue
nitqꝫ eos incolumes in ſenectute bona: et
curā eoꝝ geſſit: ⁊ ipſe clauſit oculos eorū: et
oēm hereditatem domus Raguelis ipſe per
cepit. Tob. xiiij. Ex iſta conſuetudine dixit
mater. Tege primū oculos meos. q. d. vul-
gare ꝓuerbiū. Nemo debet ſe exuere quouſ
qꝫ vult ire ad lectum ad dormiendum. Re-
ſpondit beata lucia. Non eſt magnum dare
deo quod perferri non poteſt. viuens ergo
da xp̄o quod poſſides. quia illud eſt meritū
Obtenta autem a matre incepit diſtribue-
re ⁊ vendere iocalia. ⁊ dare in elemoſynis.
⁊c. Dum enim iocalia venderentur ſpōſus
cognouit ⁊ venit ad nutricē q̄res q̄re illa vē
debantur. Nutrix autem chriſtiana et deuo
ta reſpondit ſapienter dicens: ꝙ vnā ma-
gnam vellet emere hereditatem. Ipſa intel
ligebat de gloria celeſti quam ſponſa vole-
bat emere. vt ſibi ⁊ cunctis bene eſſet. Ipſe
autem vt carnalis non intellexit de gloria:
ſed de baronia aliqua. Iuit ad videndum
eam vt ſciret territorium: ⁊c. Dicatur quo-
modo ſe reputauit deriſum quanto intelle
xit. Ecce quomodo habuit ſecundam lucis
ꝓprietatem dans ⁊ diſtribuens. ⁊c. Recte
tenuit conſiliū euangelice perfectionis. Si
vis eſſe ꝑfectus. vade ⁊ vende omnia que
habes ⁊ da pauperibꝰ. ⁊ veni ⁊ ſequere me
Matthei. xix. Moraliter. Uos ex neceſſita
te nō tenemini quicquid habetis dare nec
dimittere. Dimittere enim diuitias eſt in
triplici gradu.

Primo totaliter derelinquendo.
Scdo miſericorditer diſtribuendo
Tertio liberaliter reſtituendo.

Primus gradus competit religioſis qui ex
voto ſe obligarūt ad conſilia euangelica ſer
uanda nihil habere proprium. Benedictus
eſt ille qui poteſt dicere cū petro. Ecce nos
reliquimus omnia. ⁊c. Matthei. xix. Nota
cum dicit omnia. quia qui totum dicit nihil
excludit. omnia. ſcꝫ diuitias: honores: di-
gnitates: familiaritates. omnia habita et
habenda. Quantū ad ſecundū gradū diſtri-
buendo. ⁊ hoc conuenit omnibus: maxime
aūt clericis. Non eſt neceſſariū eis dimitte
re beneficia. niſi ſimoniace ſint habita: nec
redditus. ſed non debent congregare. quia
qui hꝫ fontē in domo nō opꝫ facere ciſternā
Bern. Quicquid clerice de facultatibꝰ eccle
ſie tibi retinueris ꝑter ſimplicē victū ⁊ veſti
tū. furtū facis. ſacrilegiū cōmittis. Quātuꝫ
ad tertiū gradū cōuenit vſurarijs. raptori-
bus. latronibus ⁊ omnibꝰ qui ſciūt ſe ali-
quid habere de malo iuſto tenentur reſtituere
illis a quibus receperunt ſi eſt certū. De in
certis aūt ſm̄ conſiliū boni confeſſoris. re-
ſtituere vſuras: furta ſecreta. rapinas. ſul-
toribꝰ ſolidatā. elemoſynas mortuis iuxta
coꝝ voluntates. Reddite ergo oībꝰ debita.
Nemini quicꝗ̄ debeatis. ad Ro. xiij. Dico
tertio. ⁊c. Nā recte mittit ⁊ dirigit radios
ſuos. vt pꝫ in radijs ſolaribꝰ ⁊ cādele. Iſtā
ꝓprietatē habuit btā lucia. que in oībꝰ ſuis
operibꝰ habuit ſuā directionē. ſ. rectā nec amo
re. odio nec fauore ſeu timore aliqū deuia-
uit. Ad practicā. quō oīa poſtꝗ̄ diſtribuit cō
duxit quādā domūculā viuēs ꝓprijs mani
bus vt begina. Uenit ſponſus ad nutricē di
cēs. vbi erat illa baronia. ⁊c. Et illa declara-
uit ſibi totū. Ille aūt vidēs ſe ꝯfuſū ⁊ deluſū

accuſauit eā imponēs ei titulū xpianitatis
ꝛc. ꝛ cōtra legē auguſtoꝝ viuentē. Paſchaſi⁹
aūt prefectus vocauit eā querens ab ea vbi
eſſet patrimoniū. Que reſpondit ſe cōſtituiſ
ſe in loco tuto. Et iudex. Tu patrimonium
tuū cū corruptoribus expendiſti. Que reſpō
dit. Corruptores corporis ꝛ aīe nunq̄ co-
gnoui. Et paſchaſi⁹. Sacrifica diis aīs ꝛc.
Reſpōdit beata Lucia. Ego p tres annos
nō ceſſaui ſacrificare deo quicq̄d habui mo
do/q2 nihil ſupeſt: meipſam offero. faciat de
hoſtia ſua quicquid voluerit. Et iudex. Iſta
verba potes dicere xpiano. Mihi autē qui
principū decreta cuſtodio iſta fruſtra proſe-
queris. Et lucia. Tu principū leges attēdis
ego dei leges attēdo. Tu illos times. Ego
deū timeo. Tu illis placere deſideras. ego
deo. Et iudex. Ceſſabūt verba cū puentum
fuerit ad verbera. Et lucia. Ancilla xpi ſum
qui dixit ſpūſſanctus loquitur in vobis. et
ideo nō ceſſabūt. Et iudex. In te ergo ē ſpi-
rituſſanctus. Reſpondit ꝛ noluit dicere q̄
ſic. Uitando vanā gloriā. ſed dixit. Apoſto-
lus dixit q̄ caſte viuentes templū ſunt dei
ꝛ ſpirituſſanctus habitat in eis. Et iudex.
Ego te duci faciā ad lupanar. vt a te rece-
dat ſpūſſanctus. Reſpondit. Si me inuitā
violari feceris. caſtitas mihi duplicabit ad
coronā. Dicat hiſtoria quomodo nō potuit
moueri. Nota q̄ virginib⁹ dat vna corona
virginitatis quādo cuſtodiūt virginitatem
nō ſolū in corpore nō faciēdo actum. ſed in
membris omnibus. in ore nō loquēdo de il
la materia ꝛc. in oculis. auribus: manibus
ꝛc. ſed ſi eis fiat violenta ipſis nō ꝯſentien
tibus dat alia corona. ideo dixit. Caſtitas
mihi duplicabit ad coronā. Ecce quomodo
habuit rectitudinem intentionis ſine obli-
quitate. Rectas facite in ſolitudine ſemi-
tas dei noſtri. Eſa. xl. ꝛ Luce. iij. moraliter
contra mulieres meretrices que ſunt in hoſ
pitiis ꝛc. digni ſunt morte nō ſolum qui fa
ciunt ea. ſed etiā qui conſentiunt facienti-
bus ad Roma. j. Glo. auguſtini. Conſenti-
re dicunt qui debent ꝛ poſſunt corrigere et
nō faciunt. Et. xvij. q. iiij. oēs. j. Par pena
agentes ꝛ conſentientes cōprehendit. Et
xxiij. q. iij. Qui pōt vbi dicit. Qui poteſt ob
uiare ꝛ perturbare peruerſos ꝛ nō facit: ni-
hil eſt aliud q̄ fauere impietati eoꝝ. Dico
q̄rto ꝛc. q2 lux ſubito emittit radios. Uerbi
gratia. de ſole qui quādo orit in primo mit
tit radios ad occidentē. idē de cereo illumi-
nato. Iſtam cōditionē ſiue ꝓprietatem ha-
buit beata lucia: q2 in inſtanti p martyrium
anima ſua intrauit in celum empyreū. Ad
prꝫaticā ꝛc. Dicatur quomodo Paſchaſius
fecit preconizationē q̄ quicunq̄ vellent pec-
care cū tali domicella venirēt ad lupanar
ꝛc. O quot milui venerūt ad cadauer: ꝛ cum
vellent eā ducere ad lupanar nō potuerunt
eam mouere ꝛc. Dicat de oleo feruenti ſup
eam ꝛc. Ecce quomodo habuit cōditiones
ſiue proprietates lucis: ita etiam lucis effe-
ctus in illis qui habent ad eā deuotionē il-
luminādo mentē oculos anime ꝛ corporis
ꝛ calefaciendo voluntatē ꝛ deuotionē erga
chriſtum. Deo gratias.

De ſancto Thoma apoſtolo.

THomas vnus
ex duodecim qui dicit didi-
mus. Jo. xx. ꝛ recitatū eſt in
euangelio hodierno. Sicut
tota ſolēnitas hodierna eſt
bti thome apoſtoli ita etiā ꝛ ſermo. Sed ſa-
lutetur prius vgo maria. Uerbū thematis
eſt reſponſio queſtionis quā poſſent facere
ignorantes dicendo qḋ feſtū eſt hodie: ꝛ iſte
ſctūs quomodo vocabatur. ꝛ qualis digni-
tatis fuit. Reſpondet thema. vnus ex duo-
decim ꝛc. Et eſt quaſi deſcriptio ꝯtinēs no
men ꝛ conditiones ſancti Thome. Queſiui
amore veſtri virtutes apl'i huius tam in hi
ſtoria euangelij q̄ in legenda. Et inueni de
eo ſex magnas virtutes tres eīn colligunt
ex textu euangelij Johānis. alie tres de ei⁹
legenda que ſubtiliter ꝛ ingenioſe poſſunt
notari in themate iuxta ſingula verba.

Prima eſt alta charitas: q2 thomas.
Scda vera humilitas: q2 vnus.
Tertia clara fidelitas: q2 ex duodecim.
Quarta caſtimonia gratioſa: q2 qui.
Quinta miſericordia copioſa: q2 dicitur
Sexta patientia virtuoſa. q2 didimus.

Ecce hic tota noſtra materia cōprehendēs
totam vitā ſancti Thome ꝛc. Dico primo
ꝛc. Alta charitas que eſt amor ꝛ deuotio ad
deum ſuper oīa: de qua dicā vobis duode-
cim gradus. Et videbitis i quo gradu cha-
ritatis fuit beatus Thomas. Primus. gra-
dus eſt quando habet tantā charitatem ad
deum q̄ totum intellectū dat deo ad cogi-
tandū ꝛ contēplandū. Jam ſcitis quomodo
res valde dilecta ſepe cogitat ꝛ nō faciliter
obliuiſcitur. vt pꝫ de filio ꝛc. Secūdus gra
dus altior: quādo nō ſolum intellectus. ſed
etiam voluntas deſiderat honorē dei ꝛ eſſe
cum eo: q2 res amata eſt multū deſiderata.
Tertius quādo homo recordatur de benefi
ciis creationis: redemptionis: iuſtificatiōis
ꝛc. Uoluit eīn ſuſpendi; ne aliquis ſibi obe-

dies ⁊c. Quartus in ore loquẽdo. non vanitates nec mẽdacia ſed loqui de deo. orãdo nõ iurãdo: legendo vel predicando: q2 libenter homo de re valde dilecta loquitur. Quintus in oculis ad plorandũ ex xp̄i paſſione ⁊ xp̄i compaſſione ⁊ ex peccatorum remiſſione. Sextus in auribus audiendo miſſas cum deuotione. q2 libenter audit homo noua de re dilecta. Septimus in manibus ex elemoſynarũ largitione amore ſui. Octauus in tibijs ⁊ pedibus peregrinãdo amore ſui. Nonus in toto corpore in ieiunijs: vigilijs cilicio: diſciplinis: cauẽdo a delitijs luxurie. Decimus dare diuitias ⁊ bona temporalia amore ſui. ⁊ viuere in paupertate apoſtolica. Undecimus renunciare honoribus ⁊ dignitatibus huius mundi. Duodecimus ⁊ ſuper omnes: quãdo amore ſui homo dat vitam corporalẽ: quãdo homo eſt ita philocaptus de deo ꝙ amore ſui homo ſuſtineret mortẽ anteꝙ aliquid faceret contra eũ. Si enim homines mũdani pro vna muliere vana ſuſtinent ⁊c. quanto magis pro deo ⁊c. Et iſte eſt maior ⁊ altior gradus charitatis. Maiorem charitatẽ nemo habet vt animã ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Johã. xv. Nullus eſt tam bonus amicus ſicut xp̄s. Iſta dicitur alta charitas. In iſto gradu fuit beatus Thomas. Diceret aliquis etiã ⁊ alij apoſtoli. Dico ꝙ nõ ita excellenter in caſu quẽ dicam vobis. Legit Johãnis. viij. ꝙ cum xp̄s predicaſſet iudeis de ſua eternitate ⁊ diuinitate: iudei voluerũt lapidare xp̄m tãꝙ blaſphemum. ſed q2 nondum venerat hora ſue paſſionis: nec tali morte erat moriturus: dicit Johannes ꝙ abſcondit ſe. i. fecit ſe inuiſibilem: ⁊ iuit ad aliã prouinciam: ſcꝫ galilee. Sed cũ tempus paſſionis appropinquaret dixit apoſtolis. Eamus iterum in iudeam. Johã. xj. Cogitate quãdo apoſtoli qui erãt adhuc timidi audiuerunt ⁊c. ⁊ dixerũt xp̄o. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare. ⁊ iterum vadis illuc. Thomas autem ſuper alios dixit. Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo quaſi dicat. Nunquid glorioſius nos poſſumus mori. In iſto caſu omnes apoſtoli timuerunt preter beatum Thomã. Ecce quomodo erat in altiori charitate. Iſte gradus charitatis oſtẽditur in hoc ꝙ dicitur Thomas qd̄ hebraice interpretatur abyſſus que eſt profunditas obſcura ⁊ immenſurabilis. ⁊ fuit in eo completa prophetia. Dauid dicẽtis. Abyſſus abyſſum inuocat dicens. Eamus ⁊ nos ⁊c. mors enim abyſſus erat ante chriſti paſſionem: q2 per eam omnes deſcendebant in abyſſum inferni in voce catharactarum. Nota catharacte ſm primã ſignificationem ſunt oſtia ſiue aperture acute fluuiorũ vnde aqua fluit. vt patet de nilo fluuio egypti. ⁊ quãdo aqua exibat faciebat ſonum. Tranſumptiue aũt nubes dicũtur catharacte. Catharacte celi aperte ſunt ⁊ facta eſt pluuia: ſuper terram. Gene. vij. Figuratiue aũt apoſtoli dicunt catharacte ſm beatum Auguſt. in glo. ordina. ex abundantia aquarum. ſ. doctrinarũ euangelicarum cũ magnis vocibus predicando. quas doctrinas deus miſit in hoc mundo ſterili per apoſtolos ad fructificandum. Uox aũt catharactarum. ideſt apoſtoloꝝ fuit tremuloſa quãdo dixerũt xp̄o. Rabbi nunc iudei ⁊c. Sed abyſſus. i. thomas abyſſum. i. mortem inuocat. ſ. ſuper vocẽ catharactarũ. ſ. apoſtolorũ. di. Eamus ⁊ nos. ⁊ moriamur cum illo. Moraliter hic multi ſunt ſimiles apoſtolis ⁊ non beato thome: q2 multi ſunt qui nõ audent ire cũ xp̄o per bonã vitã: qui timent lapidari cũ apoſtolis. Lapides duri ſunt verba deriſoria ⁊ truffe que fiunt a malis ad infernũ euntibus cũ iudeis. Multi religioſi ſunt ⁊ clerici qui nõ audent ſequi chriſtũ: ne dicatur eis hypocrita ⁊c. ſꝫ ſicut thomas non timeamus: dicẽdo. Eamus ⁊ nos ſcꝫ per bonã vitam ⁊ per penitentiam: moriamur cũ ipſo. Uultis cognoſcere debilitatem illorũ. qui iſto timore nõ ſequũtur xp̄m. Dicatur ſimilitudo de puero paruulo qui mittitur a patre. qui videns catellũ in via latrantem nõ audet tranſire: cũ tamen nõ poſſet ſibi nocere. Multi ſunt hodie in iſta ſtulticia: q2 pater noſter ieſus xp̄s ⁊ mater noſtra eccleſia ſancta mittit nos vt portemus iocalia bone vite vſqꝫ ad portã paradiſi que eſt mors: ⁊ multi ſunt qui nõ audẽt tranſire ex latratu caniculoꝝ. id eſt malarũ pſonaꝝ timore. de q̄bus dicit dauid. Sagitte paruuloꝝ facte ſunt plage eoꝝ: ⁊ infirmate ſunt ꝯtra eos lingue eoꝝ. pſ. lxiij. Nota de ſagittis ⁊ baliſtis pueroꝝ. Sagitte ſunt quaſi palee que nõ interficiũt muſcam. Tales ſunt lingue obloquentiũ. infirmate. i. debilitate ꝯtra eos. ſ. bonos. Ideo requiritur ſolũ ꝙ intentio ſit bona: ⁊ dicere cũ apoſtolo. Magnificabit xp̄s in corpore meo ſiue p vitã ſiue p mortẽ. mihi aũt viuere xp̄s eſt ⁊ mori lucrũ. ad Phil. j. Dico ſcd̄o de eius vera humilitate. Uideamus ꝙa humilitas vnde pcedit. Sciendũ ꝙ ſicut ſuperbia venit in corde cogitando ꝓprias excellentias: ita humilitas venit in corde cogitando proprios defectus. Uerbi gratia. quando homo cogitat ſuum genus magnum ⁊ nobi-

le ⁊c. coꝛ eius moueť ad ſupbiaꝫ ⁊c. Sed ſi
cogitet defectus di. O miſer ego ſum gene
roſus ẜm coꝛpus. ſed ẜm aīam ex peccatis
meis ſum turpis ⁊ defoꝛmis. Idem de pul
chꝛitudine ⁊ diſpoſitiōe coꝛpis de qua mul
ti habēt ſuperbiā ⁊ vanā gloꝛiā. Sed cogita
quō aīa eſt turpis ⁊ maculata. Idē cogitan
do ꝙ homo hꝫ magnas diuitias: redditus:
poſſeſſiones ⁊c. ſed cogita quō in anima es
pauper ſine meritis: quō nudus apparebis
coꝛā deo in moꝛte: ⁊ ſic humiliať homo. Idē
qui ſuperbit de ſcientia di. O miſer deus de
dit mihi magnā ſcientiā: ⁊ ego habeo malā
ↄſcientiam. ⁊ humiliaberis cogitando defe
ctus ſicut pauo quādo reſpicit caudam pul
chꝛā ⁊ plumas pulchꝛas: ſuperbit. ſꝫ quādo
reſpicit pedes turpes ⁊ defoꝛmes humiliať
⁊ deponit caudam. Ita de illis qui habēt ſu
perbiā reſpiciēdo plumas vanitatis ⁊c. Sꝫ
quando reſpiciunt pedes. ſ. peccata ⁊ vilita
tes ⁊ defect⁹ humiliant. Ideo btūs Berñ.
diffiniens humilitatē per cām dicit. Humi
litas eſt veriſſima ꝓꝑꝛij defectus cognitio.
Qui ergo vult hūiliari ſepe cogitet ꝓꝑꝛios
defectus. Iſtā virtutem humilitatis habuit
beatus Tho. ſuper oēs alios aplos in caſu
quē vobis dicam. Dñs ieſus xp̄us in nocte
paſſionis facta cena recipiēs ↄgeriū ab apo
ſtolis conſolabať eos: inter alia dicens eis.
Quo ego vado ſcitis ⁊ viam ſcitis. Dicit ei
Thomas. Dñe neſcimus quo vadis ⁊ quō
viam ſcire poſſumus. Iohā. xiiij. Apl'i autē
tacebant vt quaſi gauderent. qꝛ xp̄s cōmen
dabat eos de ſciētia ⁊ tamē neſciebant quo
xp̄s ibat: vel qꝛ verecūdabantur petere quo
ibat: ne viderenť ignari. Sed beatus Tho
mas cognoſcens: ⁊ cōfitens defectum ſuuꝫ
ꝓ ſe ⁊ pro alijs dixit. Domine neſcim⁹ quo
vadis: ⁊ quomodo poſſumus viā ſcire. Eſt
hic queſtio xp̄s dicebat. quo ego vado ſcitis
⁊c. Tho. dicit Dñe neſcimus quo vadis: vi-
detur ꝙ alter ipſoꝝ dicat falſum. Reſpōſio.
terminus ad quem xp̄us ibat erat doloꝛoſa
paſſio. Nonne hec opoꝛtuit pati xp̄m ⁊ ita
intrare in gloꝛiam ſuam. Lu. xxiiij. Chꝛiſtus
vero multotiens pꝛedicauerat de ſua paſſio
ne ⁊ reſurrectiōe. ideo apoſtoli ſciebant viā
⁊ terminum. ⁊ hoc dicebat xp̄s. Quo ego va
do ſcitis ⁊ viā ſcitis. ſed apoſtoli neſciebāt
ꝙ xp̄us iret ad illum terminū nec per illaꝫ
viam. ſicut verbigratia. ſi dicereꝫ vobis: ha
beo ire ad talem locū. ⁊ dicerem vobis quo
ego vado ſcitis ⁊c. Sic de apoſtolis: neſcie-
bant viam ⁊c. qꝛ neſciebant ꝙ per viam paſ
ſionis xp̄us iret ad gloꝛiam reſurrectionis.
ideo dixit, quomodo poſſumus viam ſcire.

Ecce magna humilitas bti Thome. Ideo
dicitur vnus. ſ. ſingularis inter alios. ad co
gnoſcendū pꝛopꝛium defectum. Et videť in
eo completa fuiſſe ꝓphetia illa. vnus eſt. ſ.
Thomas apoſtolus ſingularis. ſ. ī collegio
apoſtoloꝝ. ⁊ ſcōm nō habet. qui ſcꝫ cogno-
ſceret defectū: nō filium nō fratrem. Filius
eſt Iohānes euāgeliſta: de quo xp̄s dixit vir
gini. Ecce filius tu⁹. Frater petrus: qꝛ ſicut
frater fratri cōmittit domū: ita xp̄us petro
cōmiſit eccleſiam. Nec alij apoſtoli cognoue
rūt defectū ſuū niſi btūs thomas. ⁊ ideo di
cit. ⁊ tamē laboꝛare nō ceſſat. Eccl'a. iiij. ſup
ple ſcire veritatē di. Dñe neſcimus quo ⁊c.
Moꝛaliter īſtruimur hic exēplo beati tho-
me verecundemur ↄfiteri noſtrā ignoꝛantiā
⁊ petere dubia ab illis qui ſciunt. Quia iſta
ſuperbia que eſt in mundo. ſ. verecūdia de
dubijs certificari ne hō reputetur ignarus
multa mala facit. Verbi gratia. Multi ne-
ſciunt ſe ſignare: ⁊ verecūdātur petere. Idē
de pater nr̄. Aue maria. Credo in deum ⁊c.
Item quot clerici q̄ errant in foꝛmis ſacra-
mentoꝝ. ⁊ que damnatio: ⁊ ex verecūdia no
lunt petere ⁊c. Itē quot notarij ignoꝛantes
qui recipiūt ↄtractus ⁊ neſciunt clauſulas
⁊c. nihil valebit inſtrumentū vel teſtamen
tū. Et ideo ſequunť queſtiones ⁊ diuiſiōes.
Item quot male ſnīe. quot falſe aduocatio
nes ex ignoꝛantia ⁊ nolunt petere ab anti-
quis iuriſtis. Iteꝫ quot moꝛtes ſequunť ex
ignoꝛantia medicoꝝ. ⁊ nolunt petere. ſꝫ ⁊c.
Itē quot erroꝛes pꝛedicanť a religioſis vel
clericis ex ignoꝛantia. ⁊ nolūt petere: immo
verecundanť ſermones pꝛedicare alterius.
ſed vadunt ad cōcoꝛdātias. Berñ. Veniant
vel nō. habeo ſermonē. Item quot ieiunia
frangunť ⁊ feſta ex ignoꝛantia: qꝛ nō fuerūt
in miſſa in dñica ⁊c. Ideo dicit ſcriptura ta
libus. Ve qui ſapientes eſtis in oculis ve-
ſtris: ſed nō dei nec gentium. ⁊ coꝛā vobiſ-
metipſis pꝛudentes. Eſa. v. Ideo depona-
tur talis verecundia damnata: tenentes cō
ſilium Moyſi dicentis. Interroga patrem
tuum ⁊ annūciabit tibi maioꝛes tuos ⁊ di-
cent tibi. Deute. xxxij. Dico tertio clara
fidelitas. Fidelitas enim non eſt obſcura
quando in coꝛde credit quod dicit oꝛe. ſicut
Dauid dicit ps. cxv. ⁊ Paulus. ij. ad Coꝛin-
thi. iiij. dicit ſcriptum eſt. Credidi. ſcꝫ in coꝛ
de pꝛopter quod locutus ſum: ⁊ nos credi-
mus pꝛopter quod ⁊ loquimur. Iſtam ha-
buit beatus thomas ſup omnes alios apo
ſtolos in iſto caſu. Poſtq̄ enim chꝛiſtus ſur
rexit a moꝛtuis apparuit apoſtolis: ſed non
erat ibi beatus Thomas. Apoſtoli autē ga

niſi ſunt viſo dño. habuerūt eñi fidē reſurrectionis in corde: ſed nō legitur aliq̄d eos dixiſſe ore. Apl'i aūt dixerūt thome: quō viderant dñm. Qui dixit eis. Niſi videro in manibus eius fixurā clavoꝝ: ⁊ mittā digitum meū in locū clauorū nō credā. Jo. xx. Deinde poſt dies octo iterū apparuit eis ieſus: ⁊ Thomas erat cū eis: q̄bus ſalutatis dixit thome. Infer digitū tuū ꝛc. q̄ credidit in corde et locutus eſt ore clamando di. Dñs meꝰ ⁊ deus meus. Dicunt Aug. ⁊ Greg. ꝙ xp̄s voluit vt palpādo ꝓbaret: vt ſequentes cōfirmaret. Nō legiť ꝙ aliquis apl'orum poſt xp̄i reſurrectionē ita confiteretur fidē diuinitatis xp̄i. deus meus ⁊ humanitatis: ⁊ dñs meus. Ideo diciť ex duodecim. Ratio eſt. xp̄s eñi volens oſtendere claritatē fidei apoſtoloꝝ dixit. Nōne. xij. hore ſunt diei. Jo. xj. Dies clara eſt xp̄s. Duodecim hore clare huiuſmodi diei ſunt. xij. apl'i. Inter quos beatus thomas in hoc q: ore confeſſus eſt fidem fuit clarior. Hoc pꝫ auctāte eccleſie que apl'os nominando in ſacro canone: ponit thomā ſexto loco di. Petri: pauli: andree: iacobi: iohannis: thome. vbi ſexto loco ponitur thomas. Jaco. vero. vij. ⁊ Mattheus decimo loco ponitur. Modo clarum eſt ꝙ quando dies habet xij. horas: hora ſexta diei clarior eſt: et fuit hora quando chriſtus dicit. Si quis ambulat in die non offendit: quia lucē huius mundi videt. Joh. x. Sic thomas ambulauit in luce clare fidelitatis. Moraliter in hoc mundo oportet habere claram fidelitatem in corde credendo: et in ore loquendo ⁊ fidem confitendo: dicendo. Credo in deū mane ⁊ ſero. cuꝫ proteſtatione: ſicut miles faciens regi homagium. talis virtute fidei ad bonum finem venit. Auctoritas. Corde creditur ad iuſticiam. ore autem confeſſio fit ad ſalutem. ad Roma. x. Tres virtutes alie ſunt de legenda ſiue de hiſtoria. Dico quarto ꝛc. Caſtimonia gratioſa. Fuit eniꝫ caſtiſſimus intantum ꝙ loquendo verbis impreſſit voluntatem caſtitatis in cordibus audientium: quia verba recipiunt ſaporem a proferente. Si proferens ſuperbus fuerit: verba recipiunt ſaporem ſuperbie. Si humilis. humilitatis. ⁊ ſic de alijs. Dicatur quomodo poſt penthecoſten apoſtoli diuiſerunt ſibi mundū ad predicandū. Dicať hiſtoria quomodo beatus thomas fuit ad indiam: ⁊ dum iret fuit in quadā ciuitate. ⁊ audiuit preconē di. ꝙ omnes qui eſſent in ciuitate eſſent in conuiuio de nuptijs filie regis ſub pena indignationis. D

dixit beatus thomas. nō poſſumus etiam eſſe ibi: ⁊ fuit in nuptijs et ſicut erat male indutus cogitate ꝙ fuit de vltimis. Jam ſcitis in nuptijs quot diſſolutiones ⁊ exceſſus fiūt. Quod videns beatus thomas per quandam feneſtram reſpiciens celum contemplabatur: ſiue cōtemplando flebat. Quod videns vnus qui ſeruiebat de aqua percuſſit eum alapa dicens. Iſte proditor confundit regem: omnes letantur et gaudent: et ipſe plorat. Subito beatus thomas vt tangit Aug. habuit reuelationem de punitione percutientis. Ad quem dixit beatus thomas. non ad vindictam. ſed dixit vt diuina virtus manifeſtaretur: coram omnibus. Anteq̄ ſurgemus manus tua per os canis portabitur huc. Quod ita factum eſt vel fuit ꝛc. ex iſto miraculo rex voluit: vt benediceret ſponſum et ſponſam qui adhuc erant virgines. et benedixit eis di. Domine ieſu xp̄e amator caſtitatis ⁊ puritatis da benedictionē tuā ſuper iſtos ꝛc. Subito eñi corda eorū fuerunt ita alterata intantū ꝙ fecerunt votuꝫ virginitatis. Ecce virtus ſue caſtimonie quid fecit. Et baptizauit eos. ⁊ fuerūt ſancti ⁊ multi fuerunt ibi conuerſi. Ecce caſtimonia gratioſa de ipſo tranſiens ad alios. Ideo dicitur q̄ Qui eñi ſcribiť tribus litteris. ita caſtitas conſeruatur cū tribus. ſ. in corde nō deſiderando illud ꝛc. nec ore loquendo. nec corpe faciēdo. De iſto quī Auctas. Qui diligit cordis munditiā propter gratiā labiorū habebit amicū regem. Prouer. xxij. Moraliter audiuiſtis ꝙ illi ſponſi ꝟgines venerūt ad matrimoniū. Videatis modo quō veniūt q: niſi perquiſierint omnia lupanaria. Dauid pſ. xiij. Corrupti ſunt ⁊ abhominabiles facti ſunt non eſt qui faciat bonum. ſcꝫ caſtitatis non eſt vſqꝫ ad vnum. ſcilicet de adultis. Domicelle credo ꝙ veniunt virgines. vtinā non mentiar. Ideo perdūt gratiam dei in matrimonijs. Ideo xp̄s. Sint lumbi veſtri precincti et lucerne ardentes. i. bona opera in manibus veſtris. Luce. xij. Dico quinto ꝛc. ſcilicꝫ miſericordia copioſa: opere ⁊ verbo predicando vt facerēt elemoſynas quia tales nunq̄ ſunt egentes. Dicatur quomodo quando fuit in india rex volebat fabricare palaciū: tūc Thomas habuit occaſionem ⁊ dixit regi ꝙ ipſe erat magiſter ꝛc. dicēs ꝙ faceret fundamēta que non poſſent dirui: nec parietes. ⁊ ꝙ palatium eſſet inexpugnabile et non mentiebatur. q: loquebatur ſpiritualiter. Fundamenta ſunt articuli fidei. Fundamentū

illud nemo poteſt ponere preter:id quod poſitū eſt quod eſt xp̄us ieſus. Glo.i.fides ieſu.j.ad Cor.iij. Parietes ſunt virtutes. Feneſtre ſunt ɔtēplationes. Tectū eſt charitas. Rex aūt erat totus carnalis ⁊ nō intelligebat. Et q2 erat receſſurus a regno: tradidit magnas pecunias beato thome:⁊ dedit ſibi vnum ſcutiferū vt cuſtodiret pecunias ⁊c. Thomas autem intra ſe dixit. Oportet primo me conuertere iſtum ⁊c. et ita fecit. Deinde obtenta littera a rege ꝙ in toto regno ⁊ ciuitate fieret illud quod thomas preciperet. Tunc beatus thomas incepit predicare xp̄m ⁊ edificare eccleſias de illis pecunijs. in tm̄ ꝙ acquiſiuit xp̄o magnā multitudinē gentiū. Cum autē rex rediret:obuiantibus ſibi ſuis de regno queſiuit de palacio ⁊c. Reſponderūt de quo palacio. Nihil eſt. Rex ꝓo reputauit ſe deceptum. Ideo cepit ⁊ incarcerauit beatū thomā. Dicatur de reſurrectione fratris regis ⁊c. Ecce de ſua mia copioſa. Ideo dicit͛ qui dicit͛.i. famoſe noiatur. q2 perſone miſericordes famoſe noiantur. Auctoritas. Dixit xp̄s de magdalena que fuit miſericos. In toto mundo dicetur.i.nominabitur ꝙ hec fecit in memoriā eius. Moraliter. credo ꝙ nullus veſtrū eſt quin in celo vellet habere palacium ⁊ non curatis edificare: ſed edificatis hic palacia:domos: cameras q̄ deſtruentur in breui. Edificate ergo in celo vnam cellam. fundatur eñi elemoſynis. Si magnas elemoſynas facitis: magnaȝ domum habebitis. ſin autem remittet vos ad hoſpitale miſerorū.ſ.ad infernū. Ideo auiſetis vos vt habeatis domum vbi ſemper habebitis ſtare. Dicūt viatores ꝙ vna mala nox leuiter tranſit ſed ſemper ſtare ⁊c. Auiſa. Ideo apoſtolus.ij. Cor.v. Scimus ꝙ ſi terreſtris domus noſtra huius habitationis diſſoluatur ꝙ edificationem a deo habemus domum,non manufactam

6\. eternam in celis. Dico ſexto ⁊c. Patientia virtuoſa eſt quando pro xp̄o homo eſt paratus ſuſtinere patienter iniurias verboſas vel etiam in operibus.ſ. mori pro xp̄o. ideo xp̄s. Trademini a parentibus et fratribus ⁊ cognatis ⁊ amicis ⁊ morte afficient ex vobis ⁊ eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum ⁊c. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras Luce.xxi. Dicatur eius martyrium quod fuit in vltimo indiarum vbi adorabant ſolem tanꝙ deum: quia non videbant pulchriorem creaturam. Beatus autem Thomas incepit predicare contra iſtum errorem. De hoc vide in ſermone Symonis ⁊ Iude. Dicatur quomodo volebant ꝙ diſcalciatus iret ſuper laminas ferreas ignitas. Et ſignans ſe ſigno crucis. fons erupit ⁊ eas extinxit. Secundo fuit poſitus in furno ferreo ignito: in quo ſtetit per diē orando ac ſi eſſet in prato. Tunc dixit quidam incantator. Deus ſuus conſeruat eū: ſed faciamus ꝙ faciat aliquid contra dominum ſeu deum ſuum et dimittet eum. Tunc duxerunt eum ad templum ſolis vt adoraret per vim:tunc non fuiſſet peccatū ſi vi adoraſſet. quia peccatū ideo peccatum quia voluntariū. Et dixit. Ego adoro non ſolem ſed deum:non creaturam ſed creatorem. Et precepit demoni vt egrederetur de idolo et comminueret:et ita factum eſt Quod videntes pontifices templi et ſacerdotes cum lanceis interfecerunt eum ⁊c. Ideo dicitur didimus.i.deo dubius vel geminus.id eſt duplicatus. Angeli eñi ſunt ſimplices. Nos autem ſumus gemini:quia habemus ſpiritum vt angeli. ⁊ carnem vt animalia. Spiritus quidem promptus eſt ſcȝ ad patiendum:caro autē infirma. Mathei.xxvj. vel dubius: q2 caro dubitat mori. Moraliter ſi tm̄ deo conſtitit paradiſus ⁊ apoſtolis amicis dei quid faciemus nos quo precio ememus. Simus penitentes vt ad ſuā perueniamus ſocietatē. Amen.

¶ In vigilia natiuitatis xp̄i. Sermo.

Expectabo deuȝ ſaluatorem meum. Mich.vij. Hodie virgo Maria expectabat natiuitatem filij dei:quia licet virgo ſemper expectaret deum et in nullo alio ſperaret ſingulariter tamen modo in partu expectabat videre quattuor de filio ſuo.ſcȝ.

Primo natiuitas gaudioſa.
Secundo maieſtas virtuoſa.
Tertio dignitas copioſa.
Quarto poteſtas glorioſa.

Et qui ſubtiliter vellet predicare eſſet nimis longus. Iſta quattuor notātur in themate in quo ſunt quattuor dictiones. Primum in prima. Secundum in ſecunda ⁊c. Dico primo ⁊c. ſcilicet natiuitatem gaudioſam et magis hmodo ꝙ̄ in alio tēpore. Ratio. quia inuenimus ꝙ virgo maria concepit filiū dei die.xxv.martij. eadem ſcȝ die qua adam fuit formatus de terra virgine et patre deo. Virgo dicitur perſona que nunꝙ̄ ſenſit corruptionem;nec in cor-

de deſiderando: nec in ore loquendo: nec
in corpore operando actū illum. Talis erat
tunc mater ade ſcʒ terra: q2 quando adam
fuit formatus adhuc in terra nullum pecca
tum fuerat commiſſus. Tali die voluit chri
ſtus in vtero matris formari opere ſpiri
tuſſancti. Primus homo de terra terren9.
ſcd'o homo de celo celeſtis. j. Chorinth. xv.
Nota adam dicitur hic primus homo vere
eſt. ſed q xps fuerit ſecūdus quomodo eſt
verum: cū tot fuerint hoies in mundo. Re
ſpondeo q adā fuit pmus. Xps vero ſcd'o
q2 ambo fuerunt pncipium vnius genera
tionis. ſcʒ adam fuit pncipiuʒ de generatio
ne carnali. Xps vero de genere ſpūali. Jō
dicebat xps xpianis. Omnes vos fratres
eſtis: et patrem nolite vocare vobis ſuper
terram. Unus eſt enī pater veſter qui in ce
lis eſt. Mat. xxiij. Jtē ſcd'o homo de celo ce
leſtis. Ex iſta auctoritate aliqui heretici di
xerunt q xpus habuit corpus celeſte quod
falſum eſt. Sed virgo dicitur celum. Celū
celi domino ſcʒ ad habitandum. Et nunq̄d
vterus vginalis fuit habitatio dei. Jmmo
Ambroſius. O venter capacior celo: q2 quē
celi capere non poterāt tuo gremio contu
liſti. Si ergo volumus cōputare menſes a
xxv. die martij erunt nouem menſes luna
rum ſcʒ. xxx. dierum completi. Sciens aūt
virgo ſm cōem curſum q mulieres portāt
nouem menſibus proles: ipſa cum ioſeph
computabat mēſes. Ideo virgo maria ho
die expectabat illam igaudioſam natiuita
tem videre. Et ſicut mulieres que ſunt iu
xta partum parant ſibi neceſſaria. Ita vgo
maria. ꝛ expectabat cum magno gaudio: et
poterat dicere. Expectās expectaui dñs ꝛ i
tēdit mihi. ps. xxxix. No. expectās. ſ. deſidē
per expectaui modo maxime ꝛ intendit mi
hi. i. accenſum deſiderium accendit intente
formalis eſt quando ignitum plus ignitur
Sic deſiderium incenſum virginis plus in
cendebatur hodie. Xps aūt recepit ſex dies
de decimo menſe ꝛ fuit completa prophe
tia q̄ de hoc dicit. In ventre matris figura
tus ſum caro decē menſium tēpore. Sap.
vij. Moraliter quicq̄d xpus fecit in ſua be
nedicta ↄceptiōe. nō ſine magna rōne fecit
Voluit enī in vtero nouē menſes ſtare ad
innuendum fructum. ſ. reparationis nouē
ordinum angelorum q̄ ſunt in celo. de qui
bus mali angeli ceciderunt ex peccato ꝛc.
Item recepit ſex vel ſeptē dies de decimo
menſe: innuens ex ſua incarnatione ſex vel
ſeptem ſtatus ſanctorū in celo. ſcʒ patriar
charum; apoſtolorū; martyrum; confeſſorum
et doctorum: ꝛ virginum. Itē q2 in hoc mū
do meremur decem precepta et ſepteʒ ope
ribus miſericordie: q2 ſepelire mortuos pa
rum eſt. De preceptis dicit xps. Si vis ad
vitam ingredi ſerua mandata. Matt. xix.
De operibus aūt dicet xps in iudicio. Ve
nite benedicti patris mei ꝛc. Matth. xxv.
Multa alia opera allegabit: tñ non dicet
ſi fuiſti ſciens: potēs: diues: generoſus ꝛc.
Dico ſcd'o ꝛc. ſcʒ maieſtas virtuoſa. Expe
ctabat enī filiū dei et ſuum ſine homine pa
tre. Iſtud deſiderium fundatur ſic. Nā inr
uenitur in ſcriptura q ex quo deus patre
promiſit filiū ſuū mittere p mūdi redēptiōe
ſancti patres ardenter ipſum deſiderabant.
Primū abraā cui ſpecialiter fuit pmiſſus
De quo dicit xps. abraam pater veſter ex
ultauit vt videret diem meū. vidit ꝛ gaui
ſus eſt. Joh. viij. Quanto magis ſi ipm vi
diſſet in ppria pſona. Scd'o Moyſes q̄. xl.
diebus fuit cum eo locut9 in mōte ſynai: et
non videbat eum dixit. Si inueni gratiam
in conſpectu tuo oſtende mihi faciem tuā:
vt ſciā te inueniā gratiā ante oculos tuos
Exodi. xxxiij. Et non vidit eum. Tertio da
uid qui de hoc fecit vnum pſalmum dicēs.
Quēadmoduʒ deſiderat ceruus ad fontes
aquarum. ꝛc. ps. xlj. Quarto ſalomon dicit
deo. Quis mihi det te fratrē meū ſugentē
vbera matris mee: vt inueniā te ſolū foris
et deoſculer. Cant. viij. Quinto Eſa. dicit.
Utinam diſrumperes celos ꝛ deſcenderes
Eſa. lxiiij. Sexto Tob. di. Beat9 ero ſi fue
rint reliquie ſeminis mei ad vidēdum cla
ritatem hieruſalē. Tob. xiij. Septimo om
nes alij ſancti ſm Ambroſium clamādo di
cebant. Quando veniet. quando naſcet. qñ
apparebit. putas ne hic me inueniet illa na
tiuitas. O ſi oculi mei videant per quē ocu
li cordis reuelabuntur. O ſi oculi mei vi
deant in ſcripturis promiſſum. Ad oſten
dendum iſtas ſeptem deſiderationes. cāta
mus ſeptem O ante xpi natiuitatem. Fiat
ergo ratio. Si illi ſancti patres ita ardēter
eum videre deſiderabāt in hoc mundo: q̄d
dicemus de virgine maria que eum habe
bat in vtero. Deſiderabat videre iſtam fa
ciem que dat gloriam angelis ꝛ beatis. os
euangelizās nouam legem. manus que ce
lum et terram creauerunt. Nec mirum ſi
deſiderabat videre iſtam maieſtatem ꝛ po
terat dicere. Expectabo dominum qui ab
ſcondit faciem ſuam a domo iacob ꝛ pſtola
bor eum. Eſa. viij. Nota abſcondit faciem
ꝛc. ſcʒ antiquis patribus ipſum deſideran
tibus videre qui mortui ſunt ante ꝛc. Mt

taliter hic. Si virgo maria et ioſeph ſan-
cti patres ita ardenter deſiderabant vide-
re in hoc mundo puerum paruum paſſibi-
lem et moꝛtalem: cum q̄to deſiderio nos
debemus ipſum deſiderare vt cum poſſi-
mus videre in gloꝛia magnum: impaſſibi-
lem et immoꝛtalem. Si ardentes eſſemus
ſtatim vellemus eſſe cum eo. Sed malum
ſignum eſt. qꝛ coacti eximus de hoc mun-
do: vt captus de carcere ad audiendum ſen
tentiam quando ſentit ſe culpabilem. In-
nocens tamen libenter venit ad iudicium
coꝛam iudice. Ideo Dauid. Domine deus
virtutum conuerte nos: ⁊ oſtende faciem
tuam ⁊ ſalui erimus. pſ. lxxix. Nota cõuer-
te nos. ſcꝫ ad bonam vitam. qꝛ alias meli⁹
eſſet anime in iudicio videre .c. mille demo-
nes q̄ faciem xp̄i irati. Apocal. vi. Tunc
dicent montibus ⁊ petris. Cadite ſuper
nos ⁊ abſcondite nos a facie ſedentis ſup̄
thꝛonum ⁊ ab ira agni. q̄m venit dies ma-
gnus ire ipſoꝛum. Ideo dicit. Cõuerte nos
ſcilicet cooperando taliter ꝙ qui eſt ſuper-
bus pompoſus ⁊c. conuertatur ⁊ fiat hu-
milis: ⁊ ſic de aliis. ⁊ tūc lete ⁊ cum gaudio
videbit faciē xp̄i in iudicio. Iſte v̄ſus. Dñe
deus ⁊c. ter replicatur in p̄fato pſalmo.
qꝛ tres ſunt ſtatus eccleſie. ſ. religioſoꝛum
clericoꝝ: ⁊ laicoꝝ: q̄ omnes debent conuer-
ſionem ad bonum deſiderare. Dico tertio
⁊c. Dignitas copioſa. Fundat̄ ſic ꝑ rõnem
theologalem. Quando perſonis datur ali-
qua gratia non contentantur de gratie in
choatione in ipſis: ſed ad perfectionem an
helant paulatim augmentando. qꝛ nemo
repente fit ſummus. ideo diſponunt ſe pꝛe
parare vt in eis gratia perficiat̄. Auctoꝛi-
tas. Non ꝙ iam acceperim aut iam perfe-
ctus ſim. ſequoꝛ aūt ſi quomodo ꝯpꝛehen
dam. ad Phil. iii. Io ad Heb. vi. Intermit
tentes inchoationis xp̄i ſermonem ad per
fectionem eius feramur. Iſtam regulā ſer-
uauit virgo maria in qua deus incepit ma
ioꝛem gratiam ꝙ vnq̄ fecerit alicui. ꝙ ſcꝫ
eſſet mater dei non regis ſeu imperatoꝛis
qꝛ aliis mulieribus hoc etiam cõceſſum eſt
Sed dicit̄ ſine v̄ginitatis detrimento. Nõ
ex virili ſemine. ſed miſtico ſpiramine. ver
bum dei factum eſt caro. fructuſq; ventris
floꝛuit. canit eccleſia. Virgo aūt non contē
ta de gratie inchoatiõe. nec de eius conta-
minatione ipſum nouem mēſibus inutero
poꝛtando. ſed affectabat videre ꝑfectionem
Ideo dauid in ꝑſona virginis dicebat. Ex
pectabam eum qui ſaluum me fecit a puſil
lanimitate ſpūs. ſcꝫ in concipiendo. in qua
alie mulieres habent ſpm̄ puſillanimem ex
timoꝛe et miſeria. Sed virgo Maria ha-
buit ſpm̄ magnanimū reuelatum pluſq̄ fue
rit vnq̄ alicui mulieri: ⁊ tēpeſtate. ſ. tedio
poꝛtādi a qua fit ſalua. Moꝛaliter. nunq̄d
reputatur ad magnanimitatē ⁊ dignitatē
virginis Marie ꝙ ſit mater dei ⁊ v̄go. Ita
etiam ⁊ vos omnes poteſtis eſſe ſi vultis ⁊
angelo nunciāte filium dei poꝛtabitis ⁊ vir
gines parietis. Declaretur. Angelus nun-
cians ⁊ gabꝛiel eſt p̄dicatoꝛ. Auctoꝛitas. La
bia ſacerdotis: quia pꝛedicatoꝛ debet eſſe ſa
cerdos: cuſtodiunt ſcientiam ⁊ legem req̄-
rent de oꝛe eius. qꝛ angelus domini exerci
tuum eſt. Malach. ii. Et mittit̄ a deo. Et
quomodo pꝛedicabunt niſi mittant̄ ad Ro
ma. x. Salutat vos pꝛimo dicēdo. Aue ma
ria. Deinde venit per lamentū p̄dicationis
et quando vos conſentitis ꝓponendo coꝛ
rigere ⁊ emendare vitam et oꝛdinare in me
lius. tunc anima veſtra eſt grauidat virgo
qꝛ ſine coꝛruptiõe concepit. Auctoꝛitas. A
facie tua domine concepimus et quaſi par
turiuimus ⁊ peperimus ſpm̄ ſalutis. Eſa.
xxvi. Et poꝛtatur iſte partus q̄tum durat
bonum ꝓpoſitum. quando aūt executatur
opere: tunc parit. Iſtum partū debet expe-
ctare quilibet noſtrum. Patet ergo q̄m qui
libet poteſt dici mater dei iſto modo non ꝑ
equiparantiam. Auctoꝛitas. Dicatur breui
ter hiſtoꝛia. Cum chꝛiſtus pꝛedicaſſet. vir-
go maria cum aliquibus conſanguineis
ſuis venit ad domum vbi chꝛiſtus pꝛedica
bat. ⁊ pꝛe gētium multitudine non potuit
intrare. Et vnus volens xp̄m perturbare
dixit. Ecce mater tua et fratres tui foꝛis
ſtant querentes te. Qui reſpondens di-
xit. Mater mea et fratres mei hi ſunt qui
verbum dei audiunt et faciunt. Luce octa-
uo. et Matthei duodecimo. Dixi quarto
⁊c. ſcilicet poteſtas gloꝛioſa Fundatur ſic.
Omnia miracula que in hoc mundo fiunt
ſunt a poteſtate dei et in gloꝛiā ſuam. quia
nullus ſanctus pꝛopꝛia auctoꝛitate ſeu po
teſtate poteſt facere miracula. niſi inſtru-
mentaliter et ad dei gloꝛiam. Propter fu-
turam reſurrectionem lazari miraculoſam
dixit chꝛiſtus. Infirmitas hec non eſt ad
moꝛtem. ſcilicet tanq̄ terminum ad quem
ſed bene per quem. quia per illam erat ven
turus. ſed pꝛo gloꝛia dei vt gloꝛificetur fili⁹
dei per eā. Io. xi. In partu v̄ginis enī mul-
ta miracula debebāt cõtingere in gloꝛiā dei
Dicatur pꝛimum de claritate noctis ſecundū
de apparitiõe angeloꝝ ad paſtoꝛes. tertium
de cantu ipſoꝛum. de gloꝛia in excelſis deo.

quartū de adoratione bouis et aſini. Ideo
Eſa.ix. Paruulus natus eſt nobis: ꝛ filius
datus eſt; nobis ꝛc. Nota de miraculis pro,
pter miracula natiuitatis. Hec ergo ſciēs
virgo Maria vehementer expectabat ſin,
gula videre: et poterat dicere. Ueniat qui
mittendus eſt ꝛ ipſe erit expectatio gentiū
Gene.xlix. Moraliter iſta quinqꝫ mirabi,
lia debemus nos expectare que ventura ſunt
in partu corporis qn̄ per mortē parit bonū
ſpiritū: q2 al's niſi ſit bonus filius nō fiunt
iſta mirabilia. Primo eni in partu bonoruꝫ
qn̄ anima exit de corpore per mortem. nox
preſentis vite que nox dicitur reſpectu diei
glorie clareſcit. ꝛ aīa dicit. Nox pceſſit: dies
aūt appropinquabit. ad Roma.xiij. Secū
do quādo angeli mittunt ad eam. Anima
eni bona qn̄ egredit de corpore non inuenit
ſe ſolā. ſed aſſociatam angelis bonis. mala
aūt malis angelis aſſociatur. Tertio ange
li cantādo ducūt eam ad gloriā vt ſpōſa du
citur ad eccleſiā. Factū eſt vt moreretur mē
dicus: ꝛ portaret ab angelis in ſinū abrae.
Luc.xvj. Quarto. q2 beſtie ſcilꝫ infernales
in aere exiſtentes faciunt reuerentiam in
trāſitu fugiētes. Quinto de leticia ꝛ gaudio
quod fit in plateis vel ordinibus angeloꝝ:
q2 gaudium eſt in celis angelis dei ſuper
vno peccatore penitentiam agente. Luce
xv. Multo magis eſt eis gaudium de ſan,
cto penitentiam complente. Uidetur ergo
vobis ſi ille partus debet ardenter deſide,
rari. quemadmodū domicella expectat ꝛ de
ſiderat gloriam nuptiarum: que nihil eſt
reſpectu illius glorie et honoris. Ideo dicit
de his omnibus dauid. Hec ſupple miracu
la recordatus ſum. ꝛ effudi in me animam
meam. Ecce partus. Quoniam tranſibo in
locum tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad do
mum dei. pſalmo.xlj.

¶ Sermonē ſecundum vigilie natiuitatis
chriſti quere in parte hyemali de tempore.

¶ De ſctō ſtephano pthomartyre. Sermo.

DIſputantes cuꝫ
ſtephano ꝛ nō poterāt reſiſte,
re ſapiētie ꝛ ſpiritui qui loque
batur. Actu.vj. Inter oēs ali,
as pmiſſiones magnas ꝛ mi
rabiles quas xp̄s fecit apoſtolis ꝛ diſcipu,
lis ſingularis fuit illa. Ego dabo vobis os
ꝛ ſapientiā cui nō poterūt reſiſtere ꝛ cōtra
dicere oēs aduerſarij veſtri, Luce.xxj. No,
ta ergo dabo vobis eloquētiā ad loquendū
predicandū ꝛ diſputandū: ꝛ dabo vobis ſa,
pientiā. ſ. per infuſionē. Ratio huius pro,
miſſionis fuit: q2 volebat eos mittere per
mundū ad predicandū: ideo fuit neceſſaria
iſta pmiſſio. maxime ſi vultis cogitare de,
fectus apl'orum xp̄i ꝛ diſcipuloꝝ. q2 erāt ru
des piſcatores ꝛ ſine eloquētia. Iam ſcitis
ꝙ per malā locutionē bō perdit ius ſuum.
Deficiebāt aūt in ſcientia intellectuali: q2
nunqꝫ ſtuduerāt logicā. philoſophiā. theo,
logiam ꝛc. ꝛ habebant diſputare etiā cōtra
principia philoſophie cū magnis philoſo,
phis. Ecce ratio quare eis promiſit dicens
Ego dabo vobis os .i. eloquentiā in ore co,
ram regibus. principibus ꝛ philoſophis: ne
rationibus veſtris ꝛ argumētis poſſint re,
ſiſtere. ꝛ argumēta ſophiſtica philoſophoꝝ
intelligere. Iſta pmiſſio in oībus apoſtolis
ꝛ diſcipulis fuit cōpleta. Sed ſingulariter
oſtendit. thema fuiſſe completum in beato
ſtephano. cum dicitur. Diſputantes cū ſte,
phano ꝛc. Patet thema. Secunduꝫ verba
thematis notaui in beato ſtephano duo
ſingularia. ſcilꝫ.

Primū ex parte iudeoꝝ bellū multū ri,
goroſum. ibi. diſputantes cū ſtephano.

Secūdo ex parte xp̄i victoriā miraculo
ſam. ibi. et nō poterāt reſiſtere ſapientie et
ſpiritui qui loquebatur.

Dico primo ꝙ ſcḋm verba thematis oſtē,
ditur in btō ſtephano bellū multū rigoro,
ſum. q2 de fide catholica: de materia tā alta
ꝛ ſubtili ꝛ tot arguentes cōtra vnum reſpō
dentem. ſicut preliū eſſet rigoroſum ꝛ peri
culoſum alicui militi habēti plures contra
eū preliantes diuerſis generibus armoruꝫ
loricatis. rigoroſius ꝛ periculoſius eſt pre,
lium vbi de fide catholica cū inimicis fidei
diſputatur. ꝛ vnus ſolus cōtra multos cuꝫ
tot argumētis. rationibus. deductionibus
et perſuaſionibus que ſunt lācee gladij ꝛc,
Ita fuit de bello ſancti ſtephani. q2 ipſe ſo,
lus inuenit ſe in campo et venerunt ad eū
magiſtri et arabes et rabini de quinqꝫ ſyna
gogis ſiue ſtudijs generalibus diſputātes
contra eum. Dicit textus. Surrexerunt au
tem quidam de ſynagoga que appellabatur
libertinorum ꝛ cyrenēſium. ꝛ alexandrino,
rum. ꝛ eoꝝ qui erant a cilicia ꝛ aſia diſpu,
tantes cum ſtephano. Actu.vj. Synagoga
autem idem eſt quod cōgregatio doctoruꝫ.
rabinoꝝ ꝛc. Queſtio eſt hic. certū eſt ꝙ tūc
temporis quādo iſte ſynagoge inſurrexe,
runt cōtra beatum ſtephanū ꝙ apoſtoli xp̄i
ꝛ diſcipuli erant in hieruſalem quare ergo

ſurrexerunt contra ſtephanum ⁊ non con-
tra petrū ⁊ iohannem vel iacobū. ⁊c. Pote-
ſtis cogitare ꝙ aliquid ſingularitatis gra-
tie ⁊ virtutis erat in pꝛedicatione beati ſte
phani in conuertendo gentes pluſꝗ̄ i alijs
Hoc dicit textus. Stephanus plenus gra-
tia ⁊ foꝛtitudine faciebat ſigna ⁊ pꝛodigia
magna in populo. Actuū. vj. Nota plenus
gratia ſcʒ illa. de qua Dauid. Diffuſa ē gra
tia in labijs tuis. ꝓpterea benedixit te deꝰ
ineternū. Ps. xliiij. Secundo erat plenus
foꝛtitudine. Legitur Actuū vj. ⁊ vij. capītis
ꝙ in pꝛimitiua eccleſia multi hoīes ⁊ mu-
lieres conuertebantur ⁊ volebant ſtare in
ſocietate apoſtoloꝛuʒ. intantū ꝙ inter mu
lieres erat diſſenſio. ꝓpter quod apoſtoli ꝓ
poſuerunt eis in rectoꝛem vnum hominē
ſanctum caſtum ⁊ foꝛtem: iſte fuit beatꝰ ſte-
phanus. ita fuit foꝛtis ꝙ nulla occaſiōe pec
cauit. ⁊ rexit eas laudabiliter. Ecce foꝛtitu-
do: quia vnus homo ſatis habet facere ꝙ
gubernet vxoꝛem ⁊ filias. ⁊ beatus ſtepha-
nus regebat tot. de quo regimine apoſtoli
excuſauerunt ſe ratione pꝛedicationis: ⁊ cū
toto hoc beatus ſtephanus nō dimittebat
pꝛedicationem. Item faciebat pꝛodigia. id
eſt procul a digito que nullo poſſe creature
poſſunt fieri: vt ſuſcitare moꝛtuos: illumi-
nare cecos. ⁊ ſic de alijs que per naturam
non poſſunt fieri. Iteʒ faciebat ſigna. ſicut
ſunt illa que poſſunt fieri per naturam. ſed
non illo modo. Verbi gratia. De febꝛe cura
tur homo naturaliter. Sed non conuerte-
bantur. pꝛopter quod quinqꝫ ſynagoge iu-
deoꝛum ſurrexerunt contra beatū ſtepha-
num. Ecce bellum rigoꝛoſum. quia diſputā
tes cum ſtephano. Dico ſecundo ꝙ in ver
bis thematis notatur in beato ſtephano ex
parte ieſu chꝛiſti victoꝛia miraculoſa. cum
dicitur. Non poterant reſiſtere ſapientie et
ſpiritui qui loquebatur. Ita erat armatus
beatus ſtephanus ꝙ nec ſagitte argumen-
toꝛum nec gladij rationum. nec baliſte per-
ſuaſionum. nec lancee deductionum ipſuʒ
potuerunt vulnerare. Verbi gratia. Sur-
rexit contra eum ſinagoga libertinoꝛum.
Pꝛimo contra beatum ſtephanum cū pre-
dicaret de materia aduentus xp̄i dicens. ꝙ
iam meſſias in lege pꝛomiſſus venerat di-
cens ꝙ erat cecus qui non videbat clare:
maxime cum patriarcha iacob de hoc dediſ
ſet ſignum dicens. Non auferetur ſceptruʒ
de iuda. nec dux de femoꝛe eius donec ve-
niat qui mittēdus eſt. ⁊ ipſe erit expectatio
gentium. Geneſis. xlix. Modo dicebat ip-
ſe. iam videtis ꝙ ſceptrum perditum eſt.

qꝛ herodes alienigena regnat. ideo nō opoꝛ
tet meſſiā expectare. lʒ multi deceptoꝛes ve
niēt poſt eū dicēdo ſe meſſiā eſſe. Itē ꝺe. lxx.
hebdomadibus annoꝝ. Danie. ix. que ſunt
cccclx. anni: ⁊ iam ſunt cōpleti. Contra hoc
ſynagoga libertinoꝝ volēs cōfundere bea-
tū ſtephanū coꝛam tota multitudine ſurre
xit dicēs. Et nunquid dicit Eſaias. Egre-
dietur virga de radice ieſſe. Nōne iſta debet
eſſe mater meſſie. Reſpōdit beatus ſtepha
nus. immo ⁊ flos de radice eius aſcendet
ſcilʒ meſſias filius eius. immo. Et nūquid
ibi ponit ſigna de meſſie aduentu dicens.
Habitabit lupus cū agno: ⁊ pardus cū he-
do accubabit. Vitulus et leo et ouis ſimul
moꝛabunt. ⁊ puer paruulus minabit eos.
Eſa. xj. Cū ergo iſta ſigna nō ſint cōpleta:
quia lupus nō habitat cū agno. immo de-
uoꝛat. nec pardus cuʒ hedo. ergo ſtephane
reuoca quod dixiſti. Ecce victoꝛiā. Reſpon
dit beatus ſtephanus dulciter. Signū pꝛo
phete verum eſt. ⁊ iam cōpletum eſt. nec in
telligendum eſt ꝙ loquatur de illis beſtijs.
qꝛ ille naturaliter poſſent domari. ſed pꝛo-
pheta loquitur ſingulariter ꝺe hominibus
per beſtias figuratis. Sicut locutus fuit ia
cob dicēs. Catulus leonis iuda. yſachar aſi
nus foꝛtis. Neptalim ceruus emiſſus. Bē-
iamin lupus rapax. Geñ. xlix. Lex ergo no-
ſtra moſayca vocat beſtias ſm ꝓpꝛietates
et conditiones quas habituri erant beſtia-
les. Non em̄ intelligebat iacob ꝙ iuda eſſet
leo. niſi ſm pꝛopꝛietates. qꝛ ſicut leo domi-
natur beſtijs. ita iuda. ⁊ de dauid ex illa tri
bu debebat dominari. ideo Eſaias dās illa
ſigna. de hominibus loquebatur. Lupus
enim rapax fuit Mattheus. vt dicit Beda
pꝛopter vſuras ⁊c. Agnus purus ⁊ ſimplex
fuit iohānes euāgeliſta qui ſimul habitant
Pardus diuerſoꝛum coloꝛum fuit nichode
mus phariſeus. Hedus Petrus apoſtolus
qui ſimul habitabāt. Vitulus enim de quo
fiebat pꝛincipale ſacrificium ſignat coꝛpus
chꝛiſti. Ouis ſimplex animam chꝛiſti. Leo
potentiſſimus ſignificat diuinitatem. Et
puer paruulus ſcilicet chꝛiſtus nouiter na
tus minabit eos. Et caro ⁊ anima et diui-
nitas tria hec ſimul erant in chꝛiſto. Et ꝙ
Eſaias loqueretur. de hominibus patet ibi
dem quia ſequitur in textu. Non nocebūt
et non occident in vniuerſo monte meo.
quia repleta eſt terra ſcientia domini. ſicut
aque maris operientis. Eſaie. xj. Clarum
eſt ꝙ loquitur de beſtijs que ſignificant ex
emplum de hominibus beſtiales conditio-
nes habentibus. Et non poterant reſiſte

re ꝛc. Ecce victoria rigoroſa de tam rigo-
roſo bello. Secundo ſurrexit contra eum
ſynagoga cyꝛenenſium predicantem de ma
teria diuinitatis chꝛiſti et humanitatis:qꝛ
ſicut deus qñ voluit dare legē iudeis aſſum
pſit formā ignis.vt pꝫ Exo.xix.ꝛ.xx.Et vo
cabatur ignis.Auctoꝛitas.Dñs deus tuus
ignis conſumens eſt dixit.moyſes populo.
Deutero.iiij.Sic quādo.voluit dare legem
nouā euangelicā ꝛ gratie.aſſumpſit formā
humanam.que eſt nobilioꝛ ꝛ melioꝛ forma
ignis vel humanitatis.clarū eſt ꝙ huma-
nitatis.ideo nunꝙ dimittet iſtam formaꝫ
Et tam dimiſit formā ignis:qꝛ eſt irratio-
nabilis.Item niſi eſſet deus nō poſſet ſal-
uare aliquē nec etiā ſeipſum. qꝛ ſicut lucer
na ſine lumine nō pōt illuminare.nec etiaꝫ
humanitas ſine diuinitate.Tūc illi contra
vos predicatis errores. Et numqd legiſtis
pſalteriū ꝛ in pſ.lxxx.dicitur.Audi popule
meus ꝛ cōteſtaboꝛ.i.proteſtaboꝛ te.iſrael ſi
audieris me nō erit in te deus recēs.neqꝫ
adorabis deū alienū.Cū ergo ille veſterni-
ſus ſit deus recēs. qꝛ de matre vbi habuit
initiū natus igiṫ.ꝛc. Reſpōdit ſtephanus.
Chriſtus ieſus nō eſt recēs ſed eternus:ſed
eſt homo recēs.Sicut de filio regis.xxx.an
norū qñ fit nouiter miles eſſet nouus mi-
les.ſed nō eſſet nouus filius regis.Ita dñs
ieſus xp̄s eſt eternus filius dei ſm diuini-
tem.Sed in aula vteri virginalis factꝰ eſt
nouus miles recipiēs habitum humanita
tis vt poſſet bellare.Et ſic licet fuerit hō re
cēs:nō tñ fuit deꝰ recens nec alienus.Hoc
patet cū in eodē pſ.ſequiṫ.Ego ſum dñs de
us tuus ꝗ eduxi te de terra egypti dilata
os tuū ꝛ implebo illud.Deus eñi in hebray
co oꝛe ſtricte.noīatur.ſcilꝫ el.ꝛ etiā in lati-
no.deꝰ ſed. dilata os tuū et implebo illud.
In hebrayco dicēdo Adam.i.homo.in lati-
no dicēdo homo vult dicere ꝙ ero deꝰ ꝛ ho
mo.ꝛ dicti receſſerunt.Populus aūt gau-
debat:qꝛ nō poterāt reſiſtere ſapiētie ꝛ ſpi-
ritui ꝛc. Tertio cū ſemel predicaret de tri
nitate dicēs ꝙ lꝫ ſit vnus deꝰ ſolus.tñ ille
eſt tres perſone pater generās:filius geni-
tus et ſpūſſanctus ſpiratus. Exēplificatio
in ſole vno in quo eſt pater generans:ſcilꝫ
ſubſtantia.ꝛ ꝗ generat.pater pōt dici:ꝛ filiꝰ
genitus.ſ.radius.ꝛ ſpūſſanctus ſpiratꝰ.ſ:
caloꝛ.Ita deꝰ de ſua ſubſtātia generat radi
um quē filiū dicimꝰ quē miſit in hoc mūdo
ꝛ nō recedit ab eo ſicut nec radius a ſole: ꝛ
charitas ſpirata a patre ꝛ filio ſpūs diciṫ.
Dicebat beatꝰ ſtephanus nō intelligatis ꝙ
tres perſone ſint vt tres reges vel gygātes
qꝛ nō ſic ſumunṫ perſone. ſed ſicut dixi. Jō
dauid pſ.xviij. In ſole poſuit tabernaculū
ſuū.i.ſimilitudinē ſuā.Tūc ſurrexit contra
eum ſynagoga alexandrinoꝝ dicēs.Et nū
quid dꝛ.Audi iſrael dñs deꝰ tuus deꝰ vnus
eſt.Deuter.iiij.Et vos ponitis tres deos re
uocate ꝛc. Rñdit btūs ſtephanꝰ. Veruꝫ eſt
ꝙ deꝰ non eſt niſi vnus in ſua eſſentia.ſed
ille deꝰ vnus eſt tres perſone.ꝛ hoc non eſt
cōtra moyſen in auctoritate allegata p vos
immo moyſes in dicta auctoritate ponit
tres perſonas ſecrete.qꝛ ponit ibi tria voca
bula volēs noiare deū dicit. Audi iſrael do
minus.dñs eñi eſt nomē potētie.ecce perſo
na patris cui attribuiṫ potētia. Scdo dicit
deus.qđ eſt nomen ſapientie.ecce perſona
filij cui ap propriatur ſapiētia. Tertio dicit
tuus qđ eſt nomē clementie ꝛ bonitatis qđ
ſpirituiſancto attribuiṫ.Et nūquid in prin
cipio biblie habetis. In principio creauit
eloym in plurali vbi accipiṫ pluralitas per
ſonarum ꝛ nō poterāt reſiſtere ſapientie ꝛ
ſpiritui qui loquebatur. Quarto cuꝫ ſemel
predicaret de ſacramēto altaris:dicens. ꝙ
ante verba illa eſt panis.ſed dictis verbis a
xp̄o ordinatis a ſacerdote.ſtatim ſubſtātia
panis cōuertitur in corpus xp̄i.ꝛ cōtinetur
infra illā cortinā albā ꝛ adoratur. Quēad-
modum rex qñ audit miſſam eſt infra cor-
tinas et milites licet non videant regē in-
clinant contra cortinas. Ratio quare deus
inſtituit iſtud ſacramentū fuit:qꝛ ſicut dia-
bolus per fructū introduxit totuꝫ malū in
mūdo ꝛ dānationē:ita deus ſapiētioꝛ dia-
bolo voluit per fructū afferre omne bonū
mūdo ꝛ ſaluationē.de quo dꝛ virgini ma-
rie.Benedictus fructus ventris tui. Ideo
dixit xp̄s.Hic eſt panis qui de celo deſcēdit
qui māducat hunc panē viuet in eternum.
Iohā.vj.Populus autē hoc clare videns ꝛ
intelligēs cōuertebatur. Tūc ſurrexit con-
tra eū ſynagoga cilicianoꝝ cū furia dicens
Vos predicatis ſtulticias. qꝛ panis nō eſt
adorādus.numqd dixit deꝰ.Dñm deū tuum
adorabis ꝛ illi ſoli ſeruies.Deutero.vj. Jō
reuocate quod dixiſtis. qꝛ panis nō debet
adorari.Reſpōdit btūs ſtephanꝰ dicēs.Ve-
rū eſt ꝙ adoratione latrie ſolus deus ado-
randus eſt.ideo deꝰ adoratur in hoſtia cō-
ſecrata quēadmodum adorabatur a moyſe
et aaron et alijs in archa.Nō enim adora-
bant lignum.nec aurum vel figuram.quia
fuiſſent idolatre.ſed adorabant deuꝫ. quia
tunc in figura arche voluit adorari.Ratio:
quia ſicut dat deus vitam gratie hic et glo
rie in futuro.Ideo ſicut tunc nō reputabaṫ

inconueniẽs adorare deũ. nec modo debet reputari incõueniens adorare deum in hoſtia. Illi aũt cõfuſi recedebant: q: non poterant reſiſtere ſapientie. Quinto cum ſemel predicabat φ lex moyſi ceſſabat et erat dimittenda: φtum ad iudicialia ⁊ cerimonialia: nõ aũt φtum ad moralia. ſ. precepta: q: lʒ eſſet bona ꝑ illo tẽpore nõ tñ ꝑ iſto: quia eſt bonũ ⁊ melius queadmodum in formatione hoĩs. Geñ. ij. Formauit deꝰ hoĩem de limo terre: ⁊ inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vite ⁊c. Bonũ fuit corpus formatũ: ſed melius fuit aĩa inſpirata. optimũ autẽ fuit qñ homo fuit pfectus in corpore aĩa ⁊ vita. Ita lex moyſi de limo terre: q: tota eſt terrena in ꝓmiſſionibus nihil celeſte promittit. bona erat vt corpus. ſed melior eſt aĩa q: eſt ſpũalis. ita melior eſt lex euãgelica tota ſpũalis ⁊ pfecta que nõ ꝓmittit tẽporalia: immo dicit φ deſpiciant ⁊ ꝓmittit celeſtia. gloriã ⁊ beatitudinem. Bonus eſt puer: ſed melior eſt vir magnus fortis ⁊ diſcretus. Sed deus qui fecit puerum fecit ipſum magnum etiã ⁊c. Ita de lege veteri puerorũ ⁊ noua viroꝝ ⁊c. Surrexerũt de ſynagoga aſyanorũ di. cõ tra. Et nunquid dicit dauid. Fidelia oĩa mãdata eius cõfirmata in ſeculum ſeculi: facta in veritate ⁊ eqtate. pſ. cx. Reſpondit btũs ſtephanus. immo iſta auctoritas declarat φ lex moyſi debebat durare in ſeculũ ſeculi. Primũ ſeculũ fuit ex quo fuerũt in terra ꝓmiſſionis poſt exitũ de egypto: ⁊ durauit vſqʒ ad tranſmigrationem. Secũdum ſeculũ fuit a trãſmigratione vſqʒ ad xp̃m meſſiã. De hoc dauid Redemptionẽ miſit dñs populo ſuo: mandauit in eternũ teſtamentũ ſuum. Et non poterãt eũ ſuperare. Tũc venerunt ad manus ⁊ accuſauerũt eũ corã iudicibus etiam obſtinatis. et habuerunt tres falſos teſtes accuſantes eũ de blaſphemia i deũ: in moyſen. ⁊ in legẽ. Btũs ſtephanus excuſans ſe facta eſt facies eius vt angeli: et illi ſtridebant dentibus in eũ. Uidẽs beatus ſtephanus φ nec eiꝰ excuſatio nec predicatio proficiebat incepit eos redarguere ⁊c. Narra breuiter eius martyrium.

¶ De ſancto Iohãne euãgeliſta. Sermo.

Erat vir magnꝰ apud dñm ſuũ ⁊ honoratus iiij. Reg. v. Pro declaratione huius verbi ⁊ introductione materie predicande recordor de quadã hyſtoria φ habet Heſter. vj. de qua recipiã fundamentũ mei ſermonis. Ille magnus rex ⁊ imperator Aſſuerus fecit ſemel queſtionẽ cuidã ſubtili cõſiliario ſuo: querẽs ab eo conſiliũ dicẽs. Quid debet fieri viro quẽ rex honorare deſiderat. Cogitãs modicum ille: poſt reſpõdit. Homo quẽ rex honorare vult debet indui veſtibus regijs. et imponi ſup equum qui de ſella regis eſt: et accipere regiũ dyadema ſup caput ſuum: ⁊ primus de regis principibus teneat equũ eius: ⁊ per plateas ciuitatis vadẽs clamet et dicat. Sic honorabitur quẽcũqʒ voluerit rex honorare. Heſter. vj. Omnia iſta debẽt fieri. ſcilʒ iſta quinqʒ homini queʒ rex vult honorare. Dominus ieſus rex potentiſſimus omnia iſta quinqʒ magnifice compleuit in beato iohanne euangeliſta. ideo de eo propoſui vobis thema dicens. Erat vir magnus apud dñm ſuũ et honoratus. Ex his qnqʒ patet thema. Modo videamꝰ de quolibet vnũ modicũ. Quãtum ad primũ dicit. Homo quẽ rex vult honorare debet indui veſtibus regijs. Dico φ beatus iohãnes fuit indutus regalibus de eodeʒ pãno cum chriſto. Et ecce quomodo humanitas qua xp̃s indutus eſt in vtero virginis dicitur veſtis. Ratio. quia ſicut veſtis cooperit corpus ne caro videatur: ita dicit ſcriptura. Qui cũ in forma dei eſſet: ſemetipſum exinaniuit formã ſerui accipiẽs: in ſimilitudinem hominũ factus ⁊ habitu inuẽtus vt homo. ad Phil. ij. Dico φ de eodẽ pãno. ſcʒ de eadẽ carne indutus eſt beatus iohãnes. Unde cogitate ac ſi de eadẽ pecia pãni precioſi. ſcilʒ ſcarlata indueretur rex et miles. Rex de vno capite ⁊ miles de alio. Ita fuit de rege chriſto et milite iohanne. Peciam precioſi pãni habuit beata Anna: que vt pecia panni habuit duo capita. i. duas filias. Prima tanqʒ caput principale fuit virgo maria: vltima maria ſalome. De primo capite ſcilʒ virgine maria fuit indutus chriſtus. de vltimo capite fuit indutus beatus iohãnes euãgeliſta. Ecce quomodo habuit primũ honorẽ: q: fuit frater ieſu xp̃i per ſingularem filiationẽ virginis marie. qñ eniʒ xp̃s rex in die veneris ſancta fuit in prelio equitans ſup equum crucis: dixit virgini matri ſue de iohanne. Mulier: ecce filius tuus. non ſolum nepos: ſed filius ſpiritualis. Et Ioh. dixit. Ecce mater tua: non ſolũ cognata ſiue auuncula: et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſuam. ſcilicet matres. Modo iſta ſingularitas de nullo alio legitur. Ideo ac ſi de eodẽ capite pãni eſſet

indutus:virgo maria vocabat eum filium Item iohannes vocabat eam matrem. Et iohannes conſiderans iſtum honoꝛem :leꝰtus cantabat cantionem:dicens. Gaudēs gaudebo in domino: et exultabit aīa mea in deo meo. Quia induit me veſtimentis ſalutis ⁊ indumento iuſticie circundedit me Eſa.lxj. Nota in auctoꝛitate quattuoꝛ clauſulas reddendo ſingula ſingulis. Pꝛima: gaudens. ſcȝ de conſanguinitate xp̄i:qꝛ de eadem pecia panni indutus. Secūda:gaudebo etiam qꝛ filius ꝟginis marie. Tertia: ⁊ exultabit.id eſt extra ſaltabit anima mea in deo meo.quia induit me veſtimentis ſalutis.id eſt ieſu q̇ hebꝛayce ſalus interpꝛetatur. veſtimentis.ſcȝ conſanguinitatis et germanitatis ieſu fuit indutus. Quarta ⁊ indumento iuſticie. Moꝛaliter.mantellus eſt bona vita vel penitentia cooperiēs malas veſtes inferioꝛes.ſ.ſuperbie:auaricie:⁊ luxurie:inuidie: gule: ire: accidie. Induite vos mantello penitentie: ⁊ nullum peccatum apparebit in confuſionem veſtri. Ideo dauid. Beati quoꝛum remiſſe ſunt iniquitates: et quoꝛum ſunt tecta peccata. Ecce quare dixit indumento iuſticie. ſcȝ penitentie circundedit me. Uel aliter ſi vis. Indumento iuſticie.i.bone vite ⁊ iuſticie. circundedit me.ſcȝ ante verſus deuȝ per obedientiam ad diuina ꝓcepta. plus facere ſm dei voluntatem q̄ ſm ſenſualitatem. Retro ꝑ beniuolentiam ad oēs tam xp̄ianos q̄ infideles.tam amicos q̄ inimicos. A dextris proſperitatis ꝑ tēperātiā non ſupbire nec exceſſum facere. A ſiniſtris.ſ.aduerſitatis ꝑ patientiam.et licet nō poꝛtetis veſtimenta conſanguinitatis vt iohannes. tamen poꝛtabitis mantellū bone vite. de quo plus gaudebit iohannes.qꝛ licet eſſet de xp̄i parentela:niſi habuiſſet bonā vitam non habuiſſet paradiſum. Iō apoſtolus. Renouamini ſpiritu mentis veſtre ⁊ induite nouū hominem ſcȝ ſanctam vitam: qui ſm deum creatus eſt in iuſticia ⁊ ſanctitate. Si aliquis ſit diſcoopertus ante per inobedientiam.retro per inimicitiam.a dextris ꝑ intemperantiam.a ſiniſtris per impatientiā induat ſe mantello bone vite ⁊c. Quantū ad ſecundum gradum honoꝛis dicit. Uir quem rex voluerit honoꝛare debet imponi ſuper equum de ſella regis. Iſtum honoꝛē fecit xp̄s iohanni. Equitauit eīn equū chꝛiſti de ſella freno et calcaribus eius. Si dicatur xp̄s non equitauit equum ſed aſinum pro neceſſitate. Pꝛo quo ſciendum q̄ in ſcriptura ſancta coꝛpus noſtrum ſpiritui comparatū dicitur equus. Ratio: qꝛ ſicut miles regit equū:ita coꝛpus noſtrū regiť ⁊ ſpiritu equitante eundo ante per bona opera vel refrenādo per tēperantiā a dextris vel a ſiniſtris. Nota q̄ ad gubernandū equū requiruntur duo. Pꝛio frenū. ſcđo calcaria. Freno retineť ſi eſt indomitus. calcaribꝰ percutitur ſi eſt piger. Multi eīn tam religioſi ⁊ clerici q̄ etiā ſeclares eq̄tāt equū ſine freno ideo pꝛoijciunť in luto luxurie ⁊ coꝛruptionis compatrū ⁊ cōmatrū ⁊c. ⁊ totus mundus eſt coꝛruptus. Multi dicunt. Ego vellem viuere caſte ſi deus faceret mihi grām ſed nō poſſum ⁊c. Ratio.qꝛ equitatis ſine freno.ecce ſtulticia:ac ſi miles vellet equitare equū indomitū ſine freno:ſi cadit culpa eſt ſui.ideo quia nullus equus eſt tam infrenis q̄ coꝛpus hominis. Ideo dicit Iaco. Equis frena in oꝛa mittimus ad cōſentiendum nobis: ⁊ omne coꝛpus illoꝛum circunferimus. Iaco.iij. Calcaria auteȝ ſunt amoꝛ de ſaluatione de pede dextro: ⁊ timoꝛ de damnatione de pede ſiniſtro. Si equus tuus ſit piger ad ieiunandum:oꝛandū: vel veniendū ad eccleſiā:percutiatur cum calcari de pede dextro dicendo. Coꝛpus labora modo.quia reſurges impaſſibile :claruȝ ſubtile: leue ⁊c. Si autem ſic non vult ſe mouere:percutiatur cum illo de pede ſiniſtro ſcȝ timoꝛe dānationis.dicendo.ſi modo non vis ieiunare: in inferno nunq̄ comedes. Idem de vigilia cilicio ⁊c. Qui hic non vult facere penitentiam:faciet in inferno ⁊ ſine fructu.ideo dicit ſcriptura de iſtis calcaribus. Qui timetis deū. ecce vnū calcar.diligite illū. ecce ſecundū. Eccli. ij. Et aliqui male equitant:vt luxurioſi.qꝛ ſpiritus nō equitat ſuper carnē regendo vt miles equū ſed ecōuerſo.qꝛ caro dominať. De quibꝰ dicit aplꝰs. Qui ſm carnē ſunt. que carnis ſunt ſapiūt.ad Ro.viij. Aliqui autē equitant ad os. ſine ſella. vt ſunt illi de matrimonio qui tangūt carnē. licet nō cadāt ſeruando modū circa mutuā fidelitatem. Uirgines eīn equitāt cum ſella equū que nunq̄ tangūt carnē:nec coꝛde deſiderando.nec oꝛe loquendo.nec opere faciendo. De quibus apoſtolus. In carne ambulantes nō ſm carnē militamus.ij.ad Coꝛ. x. Xp̄s aūt rex ⁊ dn̄s noſter equitauit equū carnis ſue ſiue coꝛpoꝛis ſui cum ſella virginitatis.qꝛ nunq̄ ſciuit experimētaliter illam delectationē quā luxurioſus querit. Ideo apoſtolus. Talis decebat vt nobis eſſet pontifex ſanctus. innocens: impollutus. ſegregatus a peccatoꝛibus. et ex-

excelſior celis factus. ad Heb. vij. Quinqꝫ excellentias de chriſto dicit contra quinqꝫ modos peccandi per luxuriam. Primꝰ modus eſt cogitando deſiderando ꝛ delectando: ſed qꝛ xp̄s non cogitauit: nec talia vnq̄ꝫ deſiderauit. qꝛ ſanctitas principaliter conſiſtit in corde. Secundus modus eſt loquēdo de materia vel cantando ꝛc. Corrumpunt eñi bonos mores colloquia praua. j. ad Corinth. decimoquinto. tales non ſunt innocentes. Hieronymus. Non longe eſt a facto qui delectat̄ in verbo. Et quia xp̄s nunq̄ꝫ de tali materia loquebatur niſi reprehendendo: ideo dicitur innocens. Tertius modus eſt mollities de illis qui per ſe polluuntur timentes confundi ſi cum alijs ꝛc. ideo dicitur impollutus. Quartus qui peccat cum mulieribus faciendo opus. xp̄us vero nūq̄ꝫ. ideo dicitur ſegregatus a peccatoribus. Quintus modus eſt contra naturam: quādo non poteſt ſequi generatio ꝛc. chriſtus dicitur altior celis factus. ſcꝫ in puritate. In iſto equo equitauit beatus iohānes. ſciuit eñi regere corpus ſuum cum freno abſtinentie ꝛ calcaribus ꝛc. quia nunq̄ꝫ cecidit de ſella virginitatis. ecce equus de ſella regis. ideo de ipſo poteſt intelligi qd̄ ipſemet dicit. Ecce equus albus. ſ. corpus beati iohannis. et qui ſedebat ſuper eum vocabatur fidelis ꝛ verax. Apocal. xix. Fidelitas reſpicit cor. qꝛ nūq̄ꝫ corde deſiderauit inhoneſtatem. ꝛ verax. quia non fecit opere actum carnalem. Si dicatur. hoc nō fuit ſingulare in iohanne. quia multi alij fuerunt virgines. Dico ꝙ multi ſunt in paradiſo virgines ꝛ in hoc mundo: ſed non credo ꝙ tali modo ſicut iohannes. qꝛ non credo ꝙ aliquis in tali puncto ſeruaſſet virginitatem ſicut fecit beatus iohannes. Cū eñi fuiſſet. xxxvij. annorum deſpōſauit vxorem. deinde fecit conuiuium nuptiarū in quo fuit xp̄us ꝛ mater eius virgo maria vt dicit Hiero. vbi xp̄s mutauit aquam in vinum. Et facto conuiuio inſero: forte iam ſponſa erat in camera ꝛ forte in lecto. Et ſponſi quid nunc cogitatis: vos ſcitis qui tranſiuiſtis a capite vſqꝫ ad pedes ſunt carnales. tunc xp̄s vocauit eū di. Veni mecū volo ꝙ ſis religioſus. Qꝛ vt dicit ſanctus Tho. in ſecunda ſcd̄e apl̄i faciebāt tria vota. caſtitatis. paupertatis: ꝛ obediētie. Et ſtatim iohānes recepto ꝯgerio a ſponſa ſecutus eſt xp̄m: ip̄a potuit ducere alium viruꝫ Et ex h̄ etiā determinat̄ ꝙ deſponſati poſſunt ſeparari ꝑ igreſſuꝫ religiōis. Ecce in q̄u puncto expectauit dn̄s eū vocare, non ante deſponſationē nec ante cōuiuiū: ſed quādo iam lupus volebat deuorare ouē. Ideo dicit Hierony. in prologo ſuꝑ euangelium iohis. Hic eſt iohānes euāgeliſta vnus. i. ſingularis ex diſcipulis dn̄i. q̄ virgo a deo electus eſt: quē de nuptijs volentē nubere vocauit deus. Moraliter. iohānes piſcator xxxvij. annorū: ꝛ virgo venit ad matrimonium. mō ſi eſſet vnus talis: nō inueniret vxorem: ſtatim dicerēt. non dabo illi ꝛc. Itē qꝛ ſtatim obediuit xp̄o dimittēdo ſponſam Xp̄s non precepit vobis dimittere vxores nec ſpōſas. ſꝫ ꝙ caueatis ab immūdicijs: ꝛ ꝙ ſitis ꝯtenti de vxore veſtra alba vel bruna: iuuene vel antiqua ſana vel infirma. qꝛ illud eſt onus matrimonij. Qui ꝟo nō ſunt de matrimonio abſtineāt viuāt caſte ſm̄ conſiliū tobie dicētis. Attende tibi fili ab omni fornicatione: ꝛ preter vxorē tuam nunq̄ꝫ patiaris crimē ſcire. Tob. iiij. Quātū ad tertiū gradū honoris dicit. Vir quē rex honorare vult: debet accipere regis dyadema ſuꝑ caput ſuū. Corona quā xp̄s fuit coronatus inq̄ꝫtū hō in die ꝯceptionis ſue fuit ſapientia perfecta omniū rerū. Ratio. qꝛ ſicut corona portat̄ in capite: ita ꝛ ſapiētia. Ideo dicitur vulgariter de ſapiente. bonam teſtā habet. Corona autē xp̄i habuit quattuor flores ad ſimilitudinē corone regis circūquaqꝫ. Ante ꝑ ſcientiā trinitatis quā habuit in cōceptione: nō ſolū inq̄ꝫtum deus ſed inq̄ꝫtū hō vidit trinitatē ita clare ſicut modo in celo. Vidit eñi patrē ꝛ filium ſpirantes ſp̄mſctm̄. Retro habuit ſciam et cognitionē omniū creaturarū ꝛ omniū rerum factaꝝ ꝛ fiendarū. quot hoies fuerunt ante ꝛ poſt erūt ꝛ quot aialia: de die iudicij ꝛ de oībus cordiū cogitationibꝰ. A dextris habuit cognitionē de ſcia ꝛ gloria paradiſi qꝛ in inſtanti ꝯceptionis aperuit ſibi librū predeſtinatiōis: ꝛ cognouit quot eſſent ſaluandi: ꝛ cām ſaluationis. A ſiniſtris autē habuit ſciam ꝛ cognitionē penarū inferni: ꝛ omniū damnandoꝝ in libro preſcientie vidēs clare: ꝛ cauſas dānationis. De iſta eñi corona xp̄i fuit coronatus in pūcto ſue cōceptionis qn̄ virgo conſentiens dixit. Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſm̄ verbū tuū. In iſto vltimo verbo corpus xp̄i fuit formatum: ꝛ aīa infuſa ſtatim habuit ſciam omniū predictorū. De iſta corona auctoritas. Egredimini filie ſyon: ꝛ videte regē ſalomonē in dyademate quo coronauit eū mater ſua in die deſpōſationis illius: ꝛ in die leticie cordis eius. Cant. iij. Nota filie ſyon. i. contemplationis anime: ꝛ videte regem ſalo-

monē.i.xp̄m. Regula eſt tam iudeorum q̄
etiā doctoꝝ noſtroꝝ.ꝙ in libro cāticorū vbi
dicitur ſalomon vel dilectus vel ſponſus in
telligitur deus. In dyademate quo corona-
uit eum mater ſua.quia ex parte matris ſi-
bi debebatur de iure regnū dauid ⁊ non ex
parte patris.quia non habuit hominē pa-
trem in die deſponſationis illius.i.aſſum-
ptionis : humanitatis ⁊ vnitatis ſuppoſi-
ti.quia ſicut vir ⁊ vxor non ſunt omnino
duo.ſed vna caro. Itaq; iam non ſunt duo
ſed vna caro. Quod ergo deus coniuxit ho
mo non ſeparet. Mat.xix. Ita humanitas
⁊ diuinitas in xp̄o non ſunt niſi vna pſona
diuina. Et in die leticie cordis eius ⁊ ſcien
tia quam habuit ſubito. De iſta corona ſa-
pientie fuit etiam coronatus beatus iohā-
nes euangeliſta ſuper omnes alios in no-
cte paſſionis xp̄i. Dicatur quō beatus iohā
nes quia alias nō feciſſet reclinauit caput
quaſi vellet coronari ſupra pectus xp̄i in ce
na.⁊ tunc habuit ſcientiā.quia tunc fuit ſi
bi impoſita corona regis quattuor habens
flores. Ante p cognitionē dei. Ideo beatus
iohannes fecit euāgeliū. Retro p cognitio
nē oīū creaturaꝝ.⁊c. A dextris p cognitionē
glorie ⁊ ſaluandoꝝ. Ideo fecit primam epi-
ſtolam canonicam. A ſiniſtris p.cognitionē
dānatoꝝ. Ideo fecit ſecundā ⁊ tertiam epi-
ſtolas canonicas. Ideo poſſumus de eo di-
cere. Corona aurea ſuper caput eiꝰ expreſſa
ſigno ſanctitatis. Eccli.xlv. Nota expreſſa
ſigno ſāctitatis.quia ſicut intus in anima
habebat coronam ſapientie.ita etiā expreſ-
ſabat extra per ſignum ſanctitatis et bone
vite. Multi enim hodie portant coronā ſa
pientie.ſed nō expreſſam ſigno ſanctitatis
ſed vanitatis. Habent magnam ſcientiam
ſed habent malam conſcientiam. Sūt enī
multi habentes coronam ſapientie in ca-
pite quattuor floribus lilij ornatam in cir
cuitu. Ante.ſ.p ſcientiam quam habent de
deo legendo.diſputando de attributis rela
tionibus ⁊ noibus diuinis.ſed nō expreſ-
ſatur ſigno ſanctitatis.quia nullum ſapo-
rem ſentiunt deuotionis. Retro p.ſcientiā
creaturaꝝ.diſputando de impreſſionibus ⁊
conſtellationibus corpoꝝ celeſtium.de ge-
neratione ⁊ corruptione.⁊c.ſed nō expreſ-
ſatur ſigno ſanctitatis deſpiciendo creatu
ras corruptibiles.immo aliqui maculātur
ibi. A dextris per ſcientiam de gloria cele-
ſti.de illis qui ſaluātur ⁊ per que opera pre
dicando.diſputando.diſponendo de ordi-
nibus angeloꝝ.de gradibus glorie diſputā
do.ſed non expreſſatur ſigno ſanctitatis.
quia non paramus nos per bonam vitam
vt ad illam perueniamus nec illam arden-
ter deſideramus. A ſiniſtris per ſcientiam
certam quam habemus de inferno.de pe-
nis dānatoꝝ diſputando ⁊c.ſed non expreſ
ſatur ſigno ſanctitatis cauendo a peccatis
ne illuc deſcendamus. Quātū ad quar-
tum gradum honoris dicit. Uir quem rex
honorare vult primus de regis principibꝰ
teneat equum eius. Iſtum honorem fecit
xp̄s beato iohanni. Maior princeps curie
xp̄i inter angelos qui veniunt ad nos eſt
michael. Ecce michael vnus.i.ſingularis
de principibus primis. Dan.x. Iſte pīceps
ex mādato xp̄i tenuit equum.i.corpus bea
ti iohannis.intantū ꝙ non impegit caden
do per mortem in aliquo tormentoꝝ.cum
tamen alij apoſtoli mortui ſunt in tormen
tis. Iohannes autem nec in tormento olei
feruentis in quo fuit miſſus a domiciano
imperatore propter xp̄m. cum tamen eſſet
iam ſenex. Item nec in exilio in ſuo deſer-
to captiuus fuit mortuus.⁊c.nec venenū
ſibi datum ab ariſtodemo principe idolorū
ſibi nocuit. Ratio quia maior princeps cu-
rie xp̄i tenuit ⁊ duxit equum ſuū. Et fuit
completa prophetia in eo dicens. Seruus
meus es tu:cum tranſieris per aquas. ſcꝫ
quando ducebatur in exilium in pathmos.
tecum ero ⁊ non operient te.⁊ cū ambula-
ueris in igne ſcꝫ in tormento olei non cō-
bureris ⁊ flamma non ardebit in te. Eſa.
xliij. Quantū ad quintū gradum dicit.
Et per plateas ciuitatis incedens.ſ.equi-
tando cū corona in capite:⁊ principe equū
ducente:clamet princeps dicens. Sic ho-
norabitur quēcūq; rex voluerit honorare.
Iſtū honorem fecit deus beato iohāni. Ci-
uitas eſt paradiſus. De qua dauid. Glorio
ſa dicta ſūt de te ciuitas dei.ps.lxxxvj. Pla
tee late ſunt ordines angeloꝝ:⁊ platee ciui
tatis aurū mundū tanq̄ vitrū perlucidū.
Apocal.xxj. Modo videamus quomō prin
ceps magnus ſcꝫ michael clamauit per pla
teas huius ciuitatis. Dicatur cum beatus
iohannes fuit centū annoꝝ ſenex.xp̄s ſibi
apparuit inuitans eū ad gloriam. Dicatur
quomodo beatus iohannes ante diem ſui
obitus fecit fieri foueam quadratam in ec-
cleſia.⁊ proijci terram extra eccleſiam.⁊ vo
cato populo predicauit magnū ſermonem
de pace dicens. Filioli diligite inuicē Cūq;
nihil aliud diceret cogita quomodo popu-
lus debuit dicere. O pater oblitus eſtis taꝫ
pulchros ſermones.⁊c. Reſpondit qꝛ erat
receſſurus.ideo dicebatꝰ iſta vltima verba.

vt recordar ētur: quia ſi diligitis vos ad in
uicem. nō habebitis inter vos rixas: diſcor
dias nec malas voluntates: nec inuidiam
de honore: diuitijs. officijs. ꝛc. Facto ſer
mone intrauit foueam populo reſpiciente
Cogitate fletus de receſſu tanti patris di
centis. Inuitatus ad conuiuium tuū dñe
ieſu xp̄e ecce venio. Et ſubito xp̄s cū apo
ſtolis ꝛ ſanctis angelis deſcendit cū tanta
claritate ꝙ populus non poterat reſpicere
ꝛ beatus iohannes ſine dolore tradidit ani
mam in manibus xp̄i. Ideo dicit Hieroni.
Tam extraneus fuit a dolore mortis ꝙ̄ a
corruptiōe carnis inuenitur alienus. Poſt
receſſum claritatis populus iuit ad foueaꝫ
ꝛ non inuenerunt niſi manna ibi que ſca
turiebat. O dixerunt aliqui ipſe eſt deꝰ. ec
ce anhelitus eius quid facit. ſed falſum eſt
ſed iſtud bullire de manna ſignificat ꝙ ſic
ſua doctrina euangelica ſcaturiuit per mū
dum. Alij dixerunt ꝙ eſt in paradiſo terre
ſtri. vt predicet contra antichriſtum. vt ſint
tres teſtes contra eū. vnus de lege nature:
vt enoch: aliꝰ de lege ſcripta vt helyas. aliꝰ
de lege gratie ꝛ erit tertius. vt iohannes.
ſed hoc eſt falſum. quonian ipſemet dicit.
Apo. xi. ꝙ erunt ſolū duo teſtes. ſ. helyas ꝛ
enoch predicantes contra antichriſtū. Er
go vbi eſt: tene doctrinam ꝛ opinionē ſan
cti thome ordinis fratrum predicatoꝝ. qui
in poſtilla ſuper iohannem dicit. quia poſt
ꝙ̄ fuit mortuus in fouea ibidem reſurrexit
ꝛ in corpore ꝛ in anima iuit in celuꝫ ſiue in
paradiſum Et intrauit paradiſū tranſiens
per plateas. id eſt ordines angelorum equi
tans. quia ſcꝫ in corpore ꝛ anima tranſibat
michael princeps clamabat dicēs. Sic ho
norabitur quem rex voluerit honorare Et
ſic cū tali honore aſcendit vſqꝫ ad ordineꝫ
ſeraphin ad pedes dñi noſtri ieſu xp̄i ꝛ vir
ginis marie: vbi habebat cathedram. Ideo
poteſt dicere iohannes Quando procedebā
ad portaꝫ ciuitatis in platea. ſ. ſuperiori pa
rabant mihi cathedraꝫ. Job. xxix. Ecce qua
re dicit thema. Erat vir magnus. ꝛc.

De innocentibus. Sermo.

Ueros percuſſe
rūt gladio: ꝛ euaſi ego ſolus
Job. i. Hodie eſt tertiū feſtū
iunctū natiuitati dñi noſtri
ieſu xp̄i. Ratio huiꝰ ſocieta
tis eſt iſta. Xp̄s venit in hunc mundum vt
aperiret tres portas paradiſi. Prima eſt de
penitentia ꝑ quam poſſent intrare peccato
res. Ideo dixit xp̄s, Non veni vocare iuſtos
ſed peccatores ad penitentiam. Luc. v. Et
quia beatus ſtephanus; fuit magne penitē
tie. non ſolū in ieiunijs. vigilijs. ꝛc. ſꝫ etiaꝫ
voluntarie patienter ſuſtinendo martyriū
Et ſic intrauit ꝑ portā pnīe ideo iungit na
tiuitati xp̄i. Secunda porta eſt obedientia
ꝛ quia beatus iohannes fuit obediens. nō
ſolū ad precepta. ſed ad conſilia euangelica
ideo fuit ſingulariter dilectus a dño. iō iun
gitur natiuitati xp̄i in ſecūdo loco. Tertia
porta eſt innocentie. ꝛ iſtam aperuit pue
ris innocentibus. Ideo in tertio loco iun
guntur natiuitati xp̄i. Feſtū hodiernuꝫ de
quo modo volo predicare erit de innocen
tibus. Sed prius ſalutetur virgo Maria.

Pro declaratione huius verbi ꝛ introdu
ctione materie ſciendū ꝙ inter principium
ſacratiſſime vite dñi noſtri ieſu xp̄i quaꝫ te
nuit in hoc mundo. xxxiij. annis ꝛ finem in
uenio magnā differentiā ꝛ diuerſitatē ꝛ qua
ſi contrarietatē. Nam in fine voluit mori ſi
ne ſocietate alicuius ſancte ꝑſone. licet in
ter latrones voluerit mori. non tamen cuꝫ
ſocietate ſanctarū ꝑſonaꝝ. ſed ſolus voluit
portare onus. Ratio. quia ſi aliqua ꝑſona
ſancta ꝛ innocens cū eo fuiſſet mortua. di
xiſſent aliqui infideles ꝙ ſua paſſio nō fuiſ
ſet ſufficiens. Immo fuiſſet neceſſarium ꝙ
talis ſanctus cuꝫ eo fuiſſet mortuus. Ideo
ad expellendū iſtum errorem ſolus voluit
mori cū latronibus de quibus nulla fuiſſet
huiuſmodi ſuſpitio ſeu error. Ideo in no
cte paſſionis quando debuit capi a iudeis:
obtulit ſe dicens. Quē queritis. At illi. Je
ſum nazarenū. Et ille. Ego ſum. Et preci
piens ait. Si ergo me queritis: ſinite hos
abire. Johan. xix. Solus voluit pati oſten
dens ꝙ ſua paſſio fuit preciuꝫ ſufficiens ꝛ
ſuperabundans ꝛ fuit completa prophetia
Eſa. lxiij. Torcular calcaui ſolus. ꝛ de genti
bus non eſt vir mecū. Torcular fuit ſancta
crux: vbi calcatus fuit racemus humanita
tis. ꝛ vinūꝰ ſanguinis effuſum cū verberibꝰ
corona ſpinarū. clauis. ꝛc. Et de gentibus
non eſt vir mecū. ſ. a ꝟtute ſcēūs ꝛ iuſtus.
Non eſt vir mecū: ſed ſolus voluit pati. Ec
ce finem vite xp̄i. ſed principiū vite ſue glo
rioſe fuit diuerſum. quia ip̄o nato oēs in
nocentes illius patrie de attinētia de beth
leem mortui ſūt. ꝛ ipſe ſolus euaſit. Ratio
quia licet fuiſſemus redempti per mortē il
lam ſi voluiſſet: tamē adhuc indigebamus
inſtructione euangelice doctrine ab ore eiꝰ
Item quia dixiſſent infideles ꝙ inuolunta
rie fuiſſet mortuus Ideo noluit mori puer
ſed in meliori etate voluit voluntarie mori.

ctum fuit. Herodes vocauit gentes armo-
rum quas tenebat: qꝛ nōdum reputabat ſe
ſecurum dicens eis. Jam audiuiſtis de iſto
puero nato: ⁊ murmurat ꝙ eſt rex iſrael ti-
meo ꝙ vna die populus inſurgat cōtra me
⁊ cōtra vos ⁊c. Malus rex ⁊ mali miniſtri
dixerunt ergo moriatur ille puer. Dixit hero-
des. Nō poſſum ſcire vbi eſt. bene tū ſcio ꝙ
eſt in bethleē natus. ideo ibi eſt. vel in locis
vicinis. Ideo cogitaui vt omnes pueri illius
patrie interficiantur. Et miniſtri. Bonū eſt.
Sed quō fiet ne popul⁹ ſe auiſet ne abſcō-
dant pueros filios. Dixit herodes. Modo
oportet ꝙ hoc ſit ſecretum. ⁊ ordinauit tali-
ter ꝙ eodem die ⁊ hora interficerentur. Cogi-
tate ꝙ ſub aliquo colore. Et dixit herodes.
Non inuenio alium modū niſi ꝙ ſic. Octa-
uianus impator mandauit deſcribi omnes
magnos vt ſoluerent vnū denariū de argē-
to: ſic ⁊ ego ordinabo quaſi volēs ſcire quot
pueri ſint in terra. nolens ꝙ aliquid ſoluāt
ne forte abſcondantur. immo dicet ꝙ dabo
eis ſtrenas: ⁊ ſic fuit ordinatū. Ita fuit pre-
conizatum in terra bethleem ꝙ tali die ⁊ ta-
li hora oēs pueri fuiſſent ꝯgregati in platea
⁊ ita fuit. ⁊ hoīes armoꝝ poſuerūt ſe in an-
gulis plateaꝝ ne aliqͦs pater aut mater cuꝫ
filijs poſſent fugere vel ſi vellent ſe defen-
dere ꝙ interficerētur. ⁊ quelibet mater leta
portabat vel mittebat per nutricē ſuum fi-
lium ſperans ſtrenas habere: etiā forte cli-
nodia. Dicatur de crudeli ſtrage ⁊ occaſione
innocentū. Dicebant alique nō eſt filius ſꝫ
filia. volentes filium ſaluare a morte. Alie
abſcōdebant ne etiā perderent. deinde per-
quirebant domos ſi inuenirent ꝑ thecas: ⁊
interficiebant pueros. Tot innocētes occi-
derunt ꝙ innumerabiles quaſi fuerūt. Pa-
rentes vero vidētes tot gentes armoꝝ nō
poterāt reſiſtere. Aliqui volētes defendere
filios mortui fuerūt cū ipſis. Ecce iſta effu-
ſio ſanguinis ſanctoꝝ innocentū qualiter
fuit facta ex crudelitate herodis. De hoc ꝓ-
phetauerat Hiere. di. Vox in rhama. i. i ex-
celſo audita eſt: ploratus ⁊ vlulatus mult⁹.
Rachel plorans filios ſuos: ⁊ noluit conſo-
lari: qꝛ non ſunt. Hiere. xxxi. Et allegatur
Mat. ij. Cogitate quot lamētationes ⁊ fle-
tus erant in locis illius patrie. Diceret ali-
quis. quare dicit rachel plorās ⁊c. qꝛ nō fue-
runt filij rachel: ſed lye. que fuit mater tri-
bus iude. Duas reſponſiones dabo vnā lit-
teralē: aliaꝫ allegoricalem. Litteralis eſt. qꝛ
rachel fuit ſepulta: iuxta bethleem: ⁊ qꝛ erat
ſancta reputabatur mater trib⁹ iude ⁊ patro-
na vt beata eulalia tucbic. Ideo dicitur ra-
chel plo. ⁊c. Allegorice rachel. i. viſum prin-
cipium. ⁊ ſignificat ſcdam xp̄i vxorem. Pri-
ma fuit ſynagoga: ſed vt putana xp̄m abne-
gauit per hentozinā. Secūda eſt ſancta ma-
ter eccleſia. Lya luppa ſignificat ſynagogā.
rachel pulchra eccleſiam. Rachel. i. eccleſia
plorans filios ſuos. Ideo hodie dimittitur
cātus leticie. ſ. Gloria in excelſis. Te deum
lauda. All'a. ⁊ noluit conſolari qꝛ non ſunt:
nec in hoc mundo: nec in gloria: qꝛ. xxxiij. an-
nis ſteterunt in limbo. ideo ceſſant cantus
leticie. Ideo Hiere. quaſi ꝯſolando dicebat.
Quieſcat vox tua a ploratu: ⁊ oculi tui a la-
chrymis. qꝛ eſt merces operi tuo ait domin⁹
oþs: ⁊ reuertentur de terra inimici: ⁊ eſt ſpes
nouiſſimis tuis ait dominus. ⁊ reuertentur
filij tui ad terminos ſuos Hiere. xxxj. Lim-
bus dicitur locus inimici: ideo qꝛ ipſe ꝓcu-
rauit illū locum. Moraliter habetis exem-
plū in dicta auctoritate. qui filij ſunt flen-
di in morte: ⁊ qui non. Rachel. i. eccleſia plo-
rat filios qꝛ non ſunt. ſ. in gloria. Ita quan-
do moriuntur filij qui nō intrant in celum ſi-
cut pueri nō baptizati qui ex culpa parentū
moriuntur. aliquotiens ex culpa patris qͥ ma-
le tractat vxoreꝫ grauidā: vel ipſius matris
grauide que tripudiando vel equitando vł
partum abſcondendo fecit abortiuum: illi
ſunt flendi ⁊ in iudicio petēt iuſticiā a deo
⁊c. Item flendi ſunt filij ⁊ filie adulterij: ⁊ fi-
lij ⁊ filie male vite ribaldi: truffatores ⁊c. qꝛ
illi nō intrant in celuꝫ. ſed ad furcam infer-
ni. Sed in morte filioꝝ innocētum poſt ba-
ptiſmum maius feſtum deberet fieri ꝙ̄ in
nuptijs. Dicatur de dn̄o qͥ in morte primo-
geniti gaudens veſtitus de ſcarlata. lō ⁊c.
Ideo apoſtolus. Nolumus vos ignorare de
dormientib⁹ vt nō cōtriſtemini ſicut ⁊ cete-
ri qui ſpem non habent. j. ad Theſſa. iiij.

Tertia ratio eſt ex parte iudeoꝝ. ſ. paren-
tum puerorū fuit duricia malignoſa. Fun-
datur ſic iſta ratio. Deus habet iſtud in ſua
prouidentia ꝙ nunꝙ̄ dimittat peccatū im-
punitum. qꝛ vel punitur in hoc mundo vel in
alio mundo: vel in vtroqꝫ. Sicut enim non
dimittit aliquod bonum irremuneratuꝫ. qꝛ
vel hic vel in alio mūdo vel vtrobiqꝫ remu-
nerat. ⁊ dicūt doctores ꝙ in punitionibus
penitentia correſpondet culpe. Aug. De pe-
nitentia tua peccatum tuum accuſa. Verbi
gratia. Si doles caput: cogita ꝙ per caput
peccaſti ſuperbiendo vel vane ornando cri-
nes ⁊c. quia per que quis peccat. per hoc et
torquetur. Sap. xj. Idem ſi per oculos: vi-
dendo vane: torue ex odio vel inuidia. vel ꝑ-
uarce ⁊c. De pn̄ia tua vel de pena tua pctm̄

tuum accuſa. Si in facie cogita ꝙ ex pictu-
ris. Dicatur de illa nobili muliere que effe-
cta fuit leproſa. Iteʒ de alia que habuit can
crum in vberibus que oſtendebat: ⁊ mor-
tua eſt. Patet ergo ꝙ ſm culpam deus dat
penam. Dicatur exemplū de rege Adonibe-
ʒech ſupbiſſimo: qui ſibi ſubiugabat reges
multos. qꝛ tūc quelibet ciuitas habebat re-
gem ſicut modo epiſcopum. ⁊ ſcindebat eis
manus et pedes. ⁊ ſine manibus ⁊ pedibus
faciebat eos comedere ſub menſa cum ca-
nibus proijciendo oſſa. ⁊ quādo ſe percutie
bant propter oſſa: ipſe ridebat. Ecce qualis
crudelitas. Cum autem ſemel intraſſet pre
lium contra populū iſrael. percuſſus fuit: ⁊
perdidit manus ⁊ pedes. Et dixit percuſſo-
ribus. Anteꝗ̄ interficiatis me audite modi
cum. ⁊ dixit. Septuaginta reges amputa-
tis manuū ac pedum ſummitatibus colli-
gebant ſub menſa mea ciborum reliquias.
ſicut feci: ita reddidit mihi dñs. Iudicum. j.
Per que quis peccat ⁊c. Patet regula. Ad
propoſitum videamus patres ⁊ matres in
nocentum in quo peccauerunt cōtra deum
Nonne in hoc ꝙ noluerunt hoſpitio recipe
re virginē grauidā: nec ioſeph ſponſuʒ. nec
etiā poſt natiuitatē viſis tot miraculis no-
luerunt recipere filiū dei ⁊ matrē ⁊ ioſeph:
ne herodi regi diſplicerent. ideo deus ꝓuo
cauit ꝯtra eos herodē ⁊c. qꝛ per que ꝗs pec
cat: per hec ⁊ torquetur. Et fuit cōpleta pro
phetia Oʒee. ix. Ipſi intrauerūt ad beelphe
gor. i. ad herodem. i. deuorantem. ⁊ abalie-
nati ſunt. ſ. a rege ſuo in confuſione. ꝙ ⁊ ſi
enutrierint filios ſuos abſqꝫ liberis eos fa-
ciam in hominibus. Et dicat dño quando
erit hoc. Reſpondet. Ve eis cū receſſero ab
eis. ſcʒ fugiens in egyptum. Moraliter ha
betis hic doctrinā ⁊ inſtructionem ne com
placeatis creature cōtra deum. qꝛ alr̄s deus
ꝓuocabit ꝯtra vos dñm. Ideo pauci diu du
rant in amore dominoꝝ. qꝛ cōtra deum ⁊c.
Idem de muliere cōplacente viro ꝯtra deū.
Deus prouocabit iſtum cōtra eam. Dauid.
Quoniā deus diſſipauit oſſa eoꝝ qui homi-
nibus placent: cōfuſi ſunt qm̄ deus ſpreuit
eos. ps. lij. Nota duas penas quas deꝰ dat
talibus qui holbus placent cōtra deū. Pri-
ma. deus diſſipabit oſſa eoꝝ. ſ. diuitias. ho-
nores. ⁊ officia que ſuſtinēt ⁊c. Secūda con
fuſio. ſ. in morte. quia nihil obtinent a deo
Tertia: qꝛ in iudicio particulari vel genera
li tales deſpiciuntur a deo ⁊ ſanctis ⁊c. Sʒ
eſt hic queſtio. Diceret aliquis ſubtilis. Et
que iuſticia dei fuit ex peccatis parentū pu
nire filios. Et nunquid dicit ſcriptura. Fi-
lius non portabit iniquitatem patris ⁊ pa
ter nō portabit iniquitatē filij. Ezech. xviij.
Reſpondeo ꝙ patres fuerunt puniti ⁊ nō
filij. primo propter crepicordiuʒ de morte fi-
liorum. Secūdo: qꝛ multi patres volentes
filios defendere mortui ſunt vel fuerunt ⁊
damnati ex eorum peccatis. filij auteʒ non
fuerunt puniti. Declaretur per ſimilitudi-
nem de male induto: cui rex motus compaſ
ſione facit dilacerare illam malaʒ tunicam
quā portat. vt poſt induat eum de ſerico vel
de auro. licʒ diſpliceat ſibi ⁊ triſtetur quādo
tunica dilaceratur: tamen quando videt ſe
optime indutum gaudet. nunquid dicetur
hoc punitio. Ita eſt de carne. Nō eſt niſi vnꝰ
ſaccus. ſed poſt induti ſunt ſcarlata glorie.
Ideo non filij dicuntur puniti: ſed patres.
Ideo apoſtolus. Oportet corruptibile hoc
induere incorruptionem. ⁊ mortale hoc in-
duere immortalitateʒ. j. ad Corinthios. xv.
Vel de rege qui facit deſtruere domum rui
noſam ruſtico: ⁊ poſt dat ſibi caſtrum. nō di
citur hoc punitio: ſed remuneratio. Ideʒ de
corporibus ſanctorum innocētum. domus
erant ruinoſe. quibus deſtructis per mar-
tyrium: dedit caſtrū paradiſi in chriſti aſcen
ſione. Ideo poterant dicere ſancti innocen
tes. Scimus quoniam ſi terreſtris domus
noſtra huius habitatiōis diſſoluatur ꝙ edi
ficationem ex deo habemus domum non
manufactam. ſed eternam in celis. ij. Co-
rinthiorum. v.

De ſancto thoma cantuarienſi.
Sermo.

Vbi ego ſuʒ illic
⁊ miniſter meus erit. Iohā.
xij. De tribus ſanctis voca-
tis hoc nomine thomas fit
feſtum in eccleſia domini. Et
primo de beato Thoma apoſtolo ante nati
uitatem domini. De ſecundo thoma qui di
citur de cantuaria: qꝛ fuit archiepiſcopus ci
uitatis de cantuaria in anglia: fit feſtum ho
die que eſt quinta dies poſt natiuitateʒ do-
mini. De tertio qui dicitur beatꝰ Thomas
de aquino ordinis noſtri fratrum predicato
ruʒ fit feſtū in principio martij. Ideo nō in-
telligatis ꝙ iſti tres ſint vnꝰ ⁊ idē thomas.
Et de iſto de quo facimus hodie feſtū dicit
xp̄us in themate. Vbi ego ſum illic ⁊ mini
ſter meus erit. Pro cuius declaratione ſciē-
dum ꝙ doctrina eſt cōmunis in ſacra theo-
logia. ꝙ xp̄us adhuc in vtero virginis exi-
ſtens. etiam in inſtanti ſue cōceptionis ha-

prima ad Corinthios.xv.c. Et quomodo ſcitis. Apoſtolus reſpōdit. ꝙ gratia dei in me vacua non fuit.q: propter ipſum labores ſibi erant dulces et laborabat diligenter. Ecce effectus gratie. Ideo dicit. Abundantius omnibus aliis laboraui. non ego ſolus. ſed gratia dei mecum.ſ.ad Corinth. xv.c. Conſiderando ergo diligenter effect⁹ virtuoſos quaſi quedam manifeſta ſigna diuine gratie in beato ſilueſtro poſſumus dicere. Gratia dei erat in illo. patet thema. Modo iuxta ſuam vitam et legendam inuenio quinqꝫ effectualia ſigna diuine gratie in eo. ſcilꝫ.

Larga miſericordia in proſperis.
Firma patientia in aduerſis.
Digna preſidentia in maieſtate.
Clara ſapientia in ſanctitate.
Alta eminētia in poteſtate.

Ita ꝙ iam in vita ſua poterat dici de eo. Gratia dei erat in illo. Dico primo ꝙ beatus ſilueſter habuit in vita ſua largam miſericordiam in proſperis. que fuit effectus diuine gratie in eo exiſtentis. Nota de magno patrimonio ſuo in roma: cū eſſet fili⁹ nobilium et nutritus fuit in virtutibus. Et ſicut erat pulcher in aīa ita et in corpore: q: videbatur quaſi angelus dei: et mortuo patre remanſit heres. Et videns ſe in tāta proſperitate diuitiarum noluit ducere vxorem. ſed voluit fructum miſericordie. Primo de ſuo patrimonio fecit hoſpitale pro chriſtianis qui male recipiebant in roma propter infideles. ꝛ miniſtrabat eis de bonis ſuis. etiam ſeruiendo eis in propria perſona. Ecce primus effectus diuine gratie. ſeruando verbum ſacre ſcripture. Charitas fraternitatis maneat in vobis. ꝛ hoſpitalitatem nolite obliuiſci. Per hanc eñ placuerunt quidam ſcilꝫ deo angelis hoſpitio receptis. ad Heb. xiii. Qui enim ſeruat hoſpitalitatē anteꝙ moriatur recipit chriſtum in domo ſua in forma pauperis. Item nunꝙ patietur ipſe indigentiam. Auctoritas. Dicit ſcriptura de perſona miſericordi Manum ſuam aperuit inopi: et palmas ſuas extendit ad pauperes. Et quid conſequatur ex hoc reſpondet. Non timebit domui ſue a frigoribus niuis. Omnes enim domeſtici eius veſtiti ſunt duplicib⁹. Prouerbiorum xxxi. Nota manum ſuam aperuit inopi: non dixit tātum vel burſam. Innuit hic modum faciendi elemoſynam. Quando enim in die dominica vaditis ad eccleſiam ad petēdum elemoſynam a chriſto. vt det vobis gratiam et remiſſionē peccatorum. vel bona temporalia ꝛc. quilibet deb. ꝛ recipere in manu ſua elemoſynā quam vult dare duos vel tres denarios vel plures. ne in apertione burſe ꝓpter aſpicientes habeatis occaſionem vane glorie. Secundo dicit et palmas ſuas extendit ad pauperes. recipiendo pauperes ad hoſpitium cum gaudio et charitate. Et ſequitur. Non timebit domui ſue a frigorib⁹ niuis ſcilicet tribulationis. infirmitatum vel mortalitatum vel ſiccitatum vel demonum vel inimicorum. quia deus virtute miſericordie dat dulcem ſalſam adiutorii vel patientie. Omnes enim domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus. Hoc dicit quantum ad hoc: quia quilibet pater tenetur dare filiis ſuis ſeruitoribus et domeſticis duplicem prouiſionem. corporalem ſcilicet ꝛ ſpiritualem. Corporalem ſcilicet cibum. potū et veſtitum. Spiritualem de doctrina vt ſciant dicere Pater noſter. Aue maria. Credo. confiteri. audire miſſam. ſermones. cōmunicare ad minus in paſcha. alias ecce quid dicit ſcriptura. Si quis ſuorū ꝛ maxime domeſticorꝫ curā non habet fidē negauit: et eſt infideli deterior. ſ. ad Timoth. v. Infidelis iure nature prouidet ſuis ꝛc. Dico ſecundo ꝙ in eo fuit firma patientia in aduerſis. quia al's modicum valeret miſericordia in proſperis. quia ſicut ſalſa proſperitatis eſt miſericordia: ita ſalſa aduerſitatis eſt patientia. Dicatur de perſecutione chriſtianorum magna in roma. quia adhuc imperator erat infidelis intantum ꝙ nullus chriſtianus auderet emere vel vendere aliquid. Tunc temporis quidam ſanctus chriſtianus Timotheus nomine venit romam predicans chriſtum et doctrinā euangelicam. Et cum nullus chriſtianus auderet ipſum recipere hoſpitio. nec etiam epiſcopi: beatus ſilueſter recepit eum hoſpitio. Hac de cauſa timotheus et ſilueſter fuerunt capti. et timotheus fuit ſententiatus Tarquinius autem prefectus vocauit ſilueſtrum redarguens eum. quia contra edictum imperatoris reciperet chriſtianos in domo ſua. Silueſter reſpondit. ꝙ immo de volūtate imperatoris recipiebat. ſed equiuocabant de imperatore. quia vnus dicebat de chriſto. alius de infideli. Cum ergo perfectus minat⁹ fuiſſet ſilueſtro ꝙ in craſtinum ſententiaret eum. Beatus ſilueſter habita a chriſto prius reuelatione dixit. Non poteris. quia iſta nocte a diabolo

ſuffocaberis τ ad infernum ibis: τ ſuffoca-
tus fuit media nocte propter ſpinaȝ piſcis
in gutture tranſuerſatam. Mortuo preſe-
cto in craſtinū populus extraxit beatū ſil-
ueſtrū de carcere τ ſic euaſit pro tunc. Dein
de auteȝ propter verbū dei paſſus eſt exiliū
ab imperatore in quadam montanea deſer
ta: ſolū comedens herbas. ꝛc. Sed in om-
nibus habuit patientiam, quia gratia dei
erat in eo. Moraliter inſtruimur hic ſi ali-
quis veſtrū habet aliquam aduerſitatē in-
firmitatis vel paupertatis vel pſecutionis
recipiatis ſalſam ipāam patientie. quia ta-
lis omnem cibū dulcorat. Auctoritas. Om
ne gaudium exiſtimate fratres mei cum in
tētationes varias. id eſt tribulationes va-
rias incideritis: ſcientes ꝙ ꝓbatio fidei ve
ſtre patientiaȝ operatur. Patientia autem
opus pfectū habet. vt ſitis pfecti τ integri i
nullo deficientes. Si quis aūt veſtrū indi
get ſapientia poſtulet a deo qui dat oībus
affluenter. Jaco. j. Nota hic caſum de icar-
ceratis qui tenent ſoluere regi in craſtinuȝ
mille florenos nec habent obolū vnde red
dere poſſent: ſed rex pius τ mitis cōpatiēs
eis immittit duas maſſas auri. τ tunc vni
frangit caput ſuū. qui iratus ꝓijcit maſſaȝ
extra. Alteri brachium fregit. ſed vidēs au-
rū gauiſus eſt. quia habebat vnde ſolueret
Ita de nobis: oēs obligamur deo. ꝛc. Rex
aūt pius dn̄s ieſus mittit auruȝ tribulatio
nis quia omne malū pene eſt a deo vt poſ-
ſimus ſoluere. τ ſi patienter recipim⁹ dimit
tit nobis debitū. Quare tobias ait. Bene-
dictū eſt nomen tuū deus patrū noſtrorū:
qui cū iratus fueris miam facies. τ in tpe
tribulationis peccata dimittis his q̄ inuo-
cant te. Tob. iij. Ideo non debetis indigna
ri cōtra deū murmurādo. nec cōtra ꝓximū
vos vindicando. cogitando ꝙ illo theſau-
ro poteritis ſoluere debitū peccatoꝝ. Ecce
quare dicit. Omne gaudiuȝ exiſtimate. ꝛc.

Dico tertio ꝙ in eo fuit digna preſidētia i
maieſtate. qꝛ fuit papa ſubito p cōem inſpi
ratione: oēs tam clerici q̄ laici clamauerūt
Silueſtrū volumus in papā. quia tūc tpis
non ſolū cardinales eligebant. Hoc preſen
tiens beatus ſilueſter voluit fugere. ſed re
tentus fuit. τ cōtra ſuā volūtatē inthroni-
ſatus. ſed vidēs diuinā volūtatē acceptauit
Non credatis ꝙ ex tāta dignitate mutauit
vitā. ſȝ miaȝ τ pniaȝ. immo factus papa ha
bebat noīa viduarū. pauperū. orphanorū τ
hoſpitalia ciuitatis rome. τ omnibus ꝓui-
debat. Ex iſta digna ꝓuidentia deus fecit ſi
bi iſtā gratiā. qꝛ cum ceteri ꝑdeceſſores fuiſ

ſent in odiū τ irā imperatoris: btūs ſilue-
ſter habuit gratiā imperatoris intantuȝ ꝙ
cōuertit eū ad fidē. Dicat qn̄o Cōſtantin⁹
ante ſuā cōuerſionē fuit crudelis pſecutor
xp̄ianorum. Propter qđ de⁹ perſecutus eſt
eū de infirmitate lepre in tertia ſpecie. Me
dici aūt fecerūt ſibi multas medicinas: ſed
incurabilis erat naturaliter. Dicat qn̄o fuit
curatus miraculoſe: qꝛ nolebat ſe lauare in
ſanguine pueroꝝ ſicut medici ordinauerāt
di. ꝙ mallebat mori vel viuere cū illo dolo
re q̄ cū tanta crudelitate curari. Tunc illa
nocte apparuerūt ſibi petrus τ paulus di-
cētes ſibi. ꝙ vocaret ſilueſtrū: τ ille oſtēde-
ret ſibi fontē in quo ſi vellet lauari ꝙ cura
retur: qui ſtatim miſit pro eo. Beatus ſilue
ſter credēs ſe venire ad martyrium: totus
timidus venit corā eo. Cui imperator aſſur
gens: gauiſus eſt beatus ſilueſter. Ad queȝ
imperator dixit. Scias in hac nocte mihi
duos deos apparuiſſe di. ꝙ tu ſcis fontē in
quo ſi me lauero curatus ero. Hoc intelli-
gēs ſilueſter reſpondit: τ dixit illos nō eſſe
deos: ſed apl'os ieſu xp̄i. Qui dicit ſe ſcire
predictuȝ fontē: ſed anteq̄ in eo lauaretur
requirebātur tres diſpoſitiones. Prima in
aīa. ſ. p fidē ieſu quā ſibi predicauit. Et de-
dit ſibi Credo in deum: qui corde didicit.
Scd̄a diſpoſitio in corpore. ſ. ieiunare: τ fe
cit ipſum ieiunare per hebdomadā. Tertia
diſpoſitio in opere: vt ſcilȝ liberaret oēs
xp̄ianos quos tenebat in carcerib⁹ τ totuȝ
factū eſt. Et cū baptizaretur deſcēdit ſuper
eū magna claritas: in qua dixit ſe xp̄m vi-
diſſe. τ ex hoc dedit imperiū eccleſie: Que
ſtio ſi beatus ſilueſter fecit bene vel male re
cipiendo imperiū. Dicunt aliqui ꝙ male fe
cit. Jō vt dr̄ fuit audita vox di. Hodie effu-
ſum eſt venenū in eccleſia dei. Alij dicūt ꝙ
bene fecit. Pro declaratione huius queſtio
nis ponat caſus de diuite: qui in morte di
miſit magnas diuitias diſtribuēdas iuxta
manumiſſorum diſcretioneȝ. Quo mortuo
mali homines occuparūt ſibi illas diuitias
τ poſſeſſiones. ne in manus manumiſſorū
venirēt: ſed quida doctor acutus τ ſubtilis
ſciuit facere et taliter ordinare ꝙ illa bona
venirēt in manus manumiſſoruȝ vt diſtri-
buerentur. Modo quis diceret ꝙ iſte do-
ctor nō fecerit bonū opus: immo fecit. Idē
xp̄s magnus diues in morte fecit manu-
miſſores bonoꝝ ſuorū prelatos epiſcopos
ꝛc. Clauſula teſtamēti habet Math. xxv.
Homo quidā peregre proficiſcens vocauit
ſeruos ſuos et tradidit illis bona ſua. Et
vni dedit q̄nq; talēta, alij aūt duo, alij vero

vnũ: vnicuiq; ſm ꝓpꝛiam virtutem ꝛ pro-
fectus eſt ꝛc. Ad litterã xp̄s loquit̃ de ſe: q̃
ſuis pꝛelatis dimiſit bona ſua. Uni q̃nq;
taléta.i.abũdantiã magnã. alij aũt duo ad
ſufficientiã.alij vnũ: ꝛ pꝛofectus eſt ſtatim
Sed mũdani hoies.i.imperatoꝛes roma-
ni ꝛ tyrãni occupauerũt ſibi bona diuitis.
Sed beat⁹ ſiluester vt doctoꝛ ſubtilis ſciuit
ita bene allegare i iudicio diuino φ habuit
ſnĩam vt illa bona venirẽt ad manus ma-
numiſſoꝝ ꝛ diſpẽſatoꝛum. Sic nos exiſti-
met hõ vt miniſtros xp̄i et diſpẽſatoꝛes.j.
Coꝛ.iiij.ergo bñ fecit beatus ſiluester. Si
tu dicas verũ eſt: ſed pꝛelati oĩa expẽdũt in
vanitatibus ꝛc. Nõ eſt culpa beati ſiluestri.
Nã credẽdũ erat φ illa bona meli⁹ diſtri-
buerentur ꝑ ipſos pꝛelatos q̃ ꝛc. Jõ nulla
culpa doctoꝛis. Sed ſi verũ ſit de illa voce.
Hodie effuſum eſt venenũ ꝛc. fuit verbum
pꝛophetĩcũ pꝛo iſto tẽpoꝛe φ nõ tenent pꝛe
lati occupando ſibi illa bona. Sed xp̄s eſt
teſtatoꝛ ꝛ iudex q̃ dicit. Judiciũ duriſſimuꝫ
in his qui pꝛeſunt fiet. Exiguo eñ cõcedit̃
mĩa.potẽtes aũt potẽter toꝛmẽta patiunt̃.
Sap̄.vj. Dico quarto φ in eo fuit clara
ſapiẽtia in ſanctitate: nõ ſolũ ad cõſolan-
dũ xp̄ianos ſed etiã ad cõuincendũ infide
les. Dicat̃ hic q̃ñ helena mater imperato-
ris Conſtantini effecta fuerat iudea malẽs
adoꝛare deum celi q̃ idola que filius ſuus
adoꝛabat cum eſſet infidelis. et moꝛabat̃ in
iudea. Et quãdo audiuit φ filius ſuus effe
ctus fuit xp̄ianus. credidit moꝛi pꝛe dolo-
re ꝛ ſcripſit talẽ litterã in effectu. Fili ꝛ do
mine mi placuit mihi quando audiui φ di
miſiſtis idola.ſed doleo φ eſtis xp̄ianus et
adoꝛatis hominem crucifixuꝫ: ꝛ inducebat
eum vt ſe faceret iudeum. Cui reſpondens
dixit φ veniret romam ꝛ duceret ſecũ om-
nes iudeos magiſtros rabinos. Et ipſe ex
alia parte haberet doctoꝛes xp̄ianos ꝛ fie-
ret diſputatio vt videret̃ veritas. Et mul-
tum placuit matri credẽti φ iudei vincerẽt
ꝛc. Uenit romam. Et cõſtituto die diſputa
tionis. diſpoſuerũt φ haberẽt iudices non
partiales ſed indifferẽtes: ne.ſ. eſſent chꝛi-
ſtiani: nec iudei et φ eſſent hoies iuſti. qui
nec donis: aut amoꝛe. aut odio ſeu fauoꝛe
dicerent oppoſitũ. Et facti fuerunt iudices
duo magni philoſophi homies inſuſpecti.
Quoꝝ vnus dicebat̃ Craton q̃ nihil terre-
num habere volebat. Alter zenophon: q̃ cõ
ſul exiſtẽs nũq̃ munus ab aliquo ſuſcepit
Et placuit utriq; parti. Helena aũt obtulit
ꝓ parte iudeoꝝ cẽtum iudeos aptiſſimos.
Jmperatoꝛ aũt obtulit pꝛo parte xp̄ianoꝛuꝫ
ſolum beatũ ſiluestrum. O dixerũt iudices
Nimis eſſet. Jdeo de centũ iudeis illis fue
runt electi duodecim. qui diſputauerũt cũ
beato ſiluestro cum tali pacto et cõditione
φ pars victa adhereret alteri in fide ꝛ cre-
dulitate. Et inceperũt diſputationem. Pꝛi
ma concluſio fuit de trinitate perſonarum
Dicatur diſputatio cũ auctoꝛitatib⁹ pꝛout
habetur in ſermone beati ſtephani. Dicat̃
in fine quomodo iudices impoſuerũt ſilen
tium iudeis vt victis. Secunda queſtio
vtrum chꝛiſtus eſſet de⁹ ꝛ homo. Tertia de
paſſione. Quarta de ſacramento altaris.
Quinta de ceſſatione legis. ꝛ ſic ad libitum
ſm queſtiones iudeoꝛũ. Et ſic victi fuerũt
vndecim iudei. remãſit duodecimus ꝛ vlti
mus qui dicebat̃ zambri. qui erat magnus
rabinus. qui dixit imperatoꝛi. Domine nõ
in verbis ſed in operibus. Dicatur quomo
do voluit et requiſiuit vt adducerẽt vnum
taurum indomitum ꝛc. Jta factum eſt. Et
ait iudeus. Ut intelligatis φ lex noſtra eſt
ſancta beata et vera. ꝛ nulla alia eſt bona:
ego dicã vnum verbũ ad aurem tauri. et ſi
moꝛiatur credatis legẽ noſtram ſiue fidem
verã eſſe. ꝛ ita fuit. ꝛ oẽs iudei clamauerũt
victoꝛiam ꝛc. Et beat⁹ ſiluester de ſtulticia
illius incepit ſubridere. dicẽs iudeo. Judee
nũquid deus dicit. Ego occidã et ego viue
re faciam. percutiã ꝛ ego ſanabo ꝛ non eſt
qui de manu mea poſſit eruere. Jtem Dñs
moꝛtificat ꝛ viuificat. deducit ad inferos ꝛ
reducit. Deutero.xxxij. Si in nomine dñi
taurũ occidiſti. in nomine dñi ipſum viuifi
ca. Bene dixit dixerunt iudices. Reſpondit
non. ſed ſiluester ſuſcitet eũ. Quod ſi faciet
ego ꝛ iudei oẽs qui hic ſumus erimus chꝛi
ſtiani. ꝛ ita fuit compꝛomiſſum. Tunc bea-
ſiluester de loco in quo erat clamauit dicẽs
Jn nomine dñi noſtri ieſu taure ſurge ꝛ fe
rocitatem depone. ꝛ ſubito taurus ſurre-
xit ambulãs vt ouis. Tunc helena iudices
ꝛ iudei tria milia ꝛ infideles de roma bapti
zati ſunt. Ergo gratia dei erat in illo. Mo-
raliter hic nota. fides xp̄iana q̃ñ fuit pꝛo-
bata. ꝛ per quot furnellos purificata. Pu-
rioꝛ eſt auro liquefacto. Nõ opoꝛtet ergo du
bitare in aliquo. ſed vt floꝛenus floꝛentie
ponatur in burſa cõſcientie dicẽdo. Credo
in deũ. Modicum nunc ſciliꝫ in hac vita ſi
opoꝛtet cõtriſtari. qꝛ multi habent multas
tẽtationes de fide. ſed ſi eis diſplicet non
peccant in varijs tentationibus vt pꝛoba-
tio fidei veſtre multo pꝛecioſioꝛ ſit auro qđ
per ignẽ pꝛobatur.j. Petri.j. Dico quin
to φ in ſiluestro fuit alta eminẽtia in po-

teſtate ſcʒ faciēdi miracula vt dixi de boue. Sed modo dicā aliud de dracone. Poſt cōuerſionē imperatoris et predictoꝝ iudeoꝝ: quidā draco poſuit ſe in quadā profunda fouea infra ciuitatē rome: ⁊ ex ſuo anhelitu corrupto ⁊ infecto moriebātur quotidie in ciuitate vltra .ccc. perſonas: intantū ꝙ depopulabatur. Propter qđ pōtifices idoloꝝ venerūt ad imperatorē indirecte innuentes: ꝙ ex quo factus eſt xp̄ianus illa plaga eis accidit: quaſi dicendo ꝙ melius eſſet ſi adhuc eſſet gētilis. Ecce qualis tētatio. De tali caſu reſpōdit imperator. Ego prouidebo: ⁊ vocauit beatū ſilueſtrū dicēs: ꝙ in hoc prouideret. qui poſuit ſe in oratione. in qua apparuit ſibi beat⁹ petrus apl's di. ꝙ ſine timore deſcēderet ad eum in foueam in qua erant centū octoginta gradus. qui deſcēdit cū cruce in vna manu ⁊ chorda forti de filo in alia. ⁊ ligauit draconē. De hac ligatione prophetia iohānis loquitur. Et vidi angelum deſcēdentem de celo habentē clauem abyſſi ⁊ catenam magnam in manu ſua. et apprehēdit draconē ſerpentē antiquū qui eſt diabolus ⁊ ſathanas. ⁊ ligauit eū ꝑ annos mille: ⁊ miſit eum in abyſſum. ⁊ clauſit et ſignauit ſuꝑ illū vt nō ſeducat amplius gētes donec cōſummētur mille anni. ⁊ poſt hoc oportet illū ſolui modico tēpore. Apoc. xx. Oēs ſancti doctores et gloſe ordinarie exponūt ſathanas ligari ꝓ lucifero. q̇ mille annis debuit ligari: ⁊ poſt tempore antixp̄i debet ſolui ad tētandū. ſed ligat⁹ fuit tēpore ſilueſtri: quādo .ſ. imperator fuit conuerſus. Et dico ꝙ iſti mille anni per quos debuit ligari inceperūt cōputari a beato ſilueſtro qui in figura ipſum ligauit: et iam illi mille anni ſunt cōpleti. Solus em̄ mūdus ſtat in quadam parua ꝓrogatiōe ⁊c.

¶ In octaua ſancti Stephani prothomartyris.

Sermo.

Ecce video celos apertos. Actuū. vij. Volens inclinare corda veſtra ad amandū celeſtia ⁊ deſpiciendum terrena. volo in hoc ſermone declarare vobis aliquas celi conditiones. Sed pri⁹ ſalutetur virgo maria. Pro breui declaratione ⁊ materie introductione ſciendū ꝙ inter homines ⁊ iumēta deus poſuit iſtam differentiam. ꝙ iumēta ſunt terreſtria. et nihil habent celeſte. ſed nos homines principalē partē formalē .ſ. animā habemus celeſtē. Eſt em̄ aīa rationalis ſubſtātia ſpūalis ⁊ ſupraceleſtis propter habitationē. q2 licʒ corpus corrūpatur ſicut corpora iumētorum. aīa tn̄ in celū tanꝗ̄ ꝓpriam habitationē aſcēdit niſi onus peccatorum impediat. ideo apl's. Scimus. nō dicit opinamur. quoniā ſi terreſtris dom⁹ noſtra huius habitationis diſſoluatur. ꝙ edificationem ex deo habemus domū non manufactā. ſed eternam in celis. ij. Coꝝ. v. Iumēta vero q2 nihil habēt in celo terram reſpiciūt. ideo de eis dicit ſcriptura. De terra facta ſunt et in terram pariter reuertuntur. Eccl's. iij. Patet differētia inter homines et iumenta. Ideo de noſtra habitatione loquens thema dicit. Ecce video celos apertos ⁊c. Ideo ſi volumus poſſumus intrare vt filij ad domuʒ patris. Patet thema. Modo celi habent tres diuerſas diſpoſitiones ſeu habuerunt.

Prima. fuerūt duri impenetrabiliter.
Scda. fuerūt molles delectabiliter.
Tertia. fuerūt aperti vniuerſaliter.

De tertia loq̇tur thema. Ecce video celos apertos ⁊c. Quantū ad primū ⁊c. fuerūt duri impenetrabiliter. Iſta cōditio celoꝝ fuit a trāſgreſſione primoꝝ parentū: ⁊ durauit vſqʒ ad chriſtum. intantum ꝙ anime hominū que ſunt ſpirit⁹ ſubtiliſſimi plus ꝗ̄ aer et lux que tranſit per feneſtram vitreā ⁊ etiā plus ꝗ̄ vox. ſubtiliores ſunt aīe Ratio. quia nulla creatura poteſt impedire earū egreſſum vel ingreſſum. vt patet de ſpiſſitudine terre quā trāſeunt deſcendēdo ad infernū vel purgatoriū. Cū tota iſta ſubtilitate nulla virtute poterant intrare celū Ecce quomodo erant duri impenetrabiliter. De hoc Iob plangendo dicebat. Tu forſitan cum eo fabricatus es celos. qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt. Iob. xxxvij. Ratio huius diſpoſitionis fuit. quia omnes creature tam terreſtres ꝗ̄ celeſtes fuerunt create per deum ad ſeruiendū homini. quia deus pro ſe non indigebat. ideo deus quādo voluit facere hominem dixit. Faciamus hominem ad imaginem et ſimilitudinem noſtram. ⁊ preſit piſcibus maris et volatilibus celi et beſtijs terre vniuerſeqʒ creature ſcilʒ corporali. Gene. j. Ideo propter peccatum hominis non ſolum inferiora. ſed etiā celeſtia deteriora ſunt. Quia ſicut quando aliquis magnus nobilis ſeu baro facit aliquod magnum delictum ſeu proditionem contra regem. rex deſtruit ſibi terram. Ita fecit deus quando ille magnus et nobilis

bero Adam peccauit. deus vaſtauit terram
et noluit omnia annihilare vt ꝓus: ſed de⸗
ſtruxit minuendo virtutes ad fructifican⸗
dum. Secūdo aquam ⁊ aerem: qꝛ non eſt
ita purus: poſtea ignem ⁊ celū. Nā ſcīa eſt
indeterminate theologoꝝ in q̄rto ſentētia⸗
rum. ꝙ de oībus rebus abſtulit deus ſeptē
partes ꝑtutis ⁊ ꝓprietatum ⁊ qualitatū ſcꝫ
de claritate ſolis lune ⁊ ſtellarum ſeptē par
tes amouit. Ideo celum quod ante tranſ⸗
greſſionem ⁊ peccatum erat apertum homi
nibus nō ſolum aīabus ſed etiam coꝛpibꝰ
pꝛopter peccatum induratum fuit: nō ſo⸗
lum coꝛpoꝛibus humanis ſed etiam aīabꝰ
non ſolum peccatoꝛibus ſed etiam ſanctiſ⸗
ſimis. De iſtis auctoꝛitas. Si non obedie
ritis mihi addam coꝛrectiones veſtras ſe⸗
ptuplum ꝓpter peccata veſtra: ⁊ conteram
ſuperbiam duritie veſtre: daboq̄ꝫ vobis ce
lum deſuper ſicut ferrum ⁊ terram eneam
Leuitici. xxvj. Nota addam coꝛrectiones ve
ſtras ſeptuplum ꝓpter peccata veſtra. Oīa
peccata moꝛtalia que poſſunt fieri reducū⸗
tur ad iſta ſeptem. Rō: qꝛ in ſeptē poſſunt
gentes peccare. Pꝛimo in honoꝛibus: offi⸗
cijs ⁊ dignitatibus poſſunt peccare inoꝛ⸗
dinate contra deum appetendo ⁊ ſibi ꝓcu⸗
rando. Ecce hic peccatum ſuperbie. Alia au
tem bona ſunt tempoꝛalia. vt diuitie: bla⸗
dum. vinum. oleum. ⁊ huiuſmodi. Si inoꝛ
dinate ⁊ contra dei pꝛeceptum lucrentur.
Ecce hic peccatum auaricie ⁊c. Tertia bo⸗
na ſunt bona delectatiōis carnalis. ⁊ quā⸗
do inoꝛdinate recipiuntur ſequitur luxu⸗
riā. Quartum eſt amicitia pꝛoximoꝝ. Iſtud
bonum non habent iumenta. quia vnum
non curat de alio. Et qn̄ hoīes de amicitia
nō bene ſe gubernāt ſequit̄ inuidia. Quin
tum bonum eſt cibus pꝛo neceſſitate vite:
ſed quando inoꝛdinate ſumitur ſequitur
peccatū gule. Sextū bonū eſt inimicoꝝ. qꝛ
et eis fabꝛicant̄ coꝛone ꝑadiſi. Naꝫ ſi beati
Laurētius ⁊ Vincentiꝰ nō habuiſſent ini⸗
micos non fuiſſent vt martyꝛes coꝛonati.
Item ſi caſtitas nō habuiſſet inimicā luxu
ria ꝟgīes nō habuiſſent aureolā. Septimū
bonū eſt tp̄s. ⁊ eſt ꝓcioſuꝫ bonū intantū ꝙ
ſi vnus dānatꝰ poſſet habere tātū tp̄s ꝙ̄tū
duraret vnū Aue maria. ita vt eſſet viatoꝛ
poſſet ſaluari. Et quādo male expēdit̄ ecce
peccatum accidie. Ex his ſeptē bonis ſi in⸗
oꝛdinate ſumantur ſunt ſeptē peccata moꝛ
talia. Ecce q̄re dicit addā coꝛrectiones vr̄as
ſeptuplū ꝓpter pctā vr̄a. ſ. īfirmitates: moꝛ
talitates. cariſtias. ſiccitates guerras: ⁊ ma
lignitates. Scd̄o di. et conterā ſuperbiā ⁊c.

Et nō faciat mētionē de alijs pctīs. Rñdeo
qꝛ nunq̄ꝫ fit pctm̄ moꝛtale: quin habuerit
initiū in ſuperbia. Illud pctm̄ includit oīa
alia pctā. Verbi gratia. quare aliquis eſt
auarus faciens vſuras furta ⁊c. qꝛ nō vult
humiliari ad ſeruandū mandatū dei. Non
feneraberis fratri tuo ad vſuraꝫ ⁊c. Idē de
luxuria. Iaꝫ enī deus dedit homini regulā
certā. ſcꝫ in actu matrimonij ſeruando mo
dū ⁊c. Alij aūt non curant de illo actu ſed
nolunt ſubijci regi deo. Ecce ſuperbia quā
iſtud pctm̄ includit ⁊c. Idē de gula. iam de
dit regulā in cibis ſumere necc̄itatem pꝛo
vita coꝛpoꝛis ſuſtentēda: ſed guloſi nolunt
ſeruare. Ecce ſuperbia. Et licet nō dicant
oꝛe nolo ſeruare: tn̄ opere oñdunt oppoſi⸗
tū. Idem de inimicis. Deus pꝛecepit ne re
cipiant vindictā nec in oꝛe nec in coꝛde ha⸗
beant eis malā voluntatē: ⁊ nihil ſeruant.
Ecce ſuperbia. Et iam dedit legē ne perda
mus tp̄us: ſed in opꝫibus ſpūalibus ſimus
diligentes: ⁊ nihil facimus. Ecce ſuperbia.
Patet ergo ꝙ oē pctm̄ habet radicē ⁊ initiū
in ſuperbia. Ecce quare di. Et conterā ſu⸗
perbiā ⁊c. Tertio. Et dabo vobis celū deſu
per ſicut ferrum. Dicit ſcriptura ꝙ oꝛatio⸗
nes humiles et deuote facte per vos ſunt
ſagitte penetrantes celū: ⁊ aſcendunt vſq̄ꝫ
ad xp̄m aduocando pꝛo vobis vt pꝛocura⸗
toꝛ vel aduocatus coꝛā iudice. Oꝛatio hu⸗
miliantis ſe nubes penetrabit: ⁊ donec ap
pꝛopinquet nō conſolabitur: ⁊ nō diſcedet
donec altiſſimus aſpiciat: ⁊ dn̄s nō elonga
bit. Eccl̄i. xxxv. Sed quādo ſumus in pec⸗
catis: celū eſt ferreū ⁊ nō poſſumus pene⸗
trare celū. Quarto: ⁊ dabo terrā eneā ne. ſ.
fructificet: ⁊ in caſſum cōſumet̄ laboꝛ veſter
Ecce de pꝛima celoꝝ diſpoſitione. Quan⸗
tum ad ſcd̄am celoꝝ diſpoſitionē. Tranſ⸗
actis quinq̄ꝫ milibus annis in quibus celi
fuerunt durī: ſublata pꝛima diſpoſitione
celi mutauerunt conditionem et fuerunt
molles et dulces delectabiliter. Et dura⸗
uit iſta diſpoſitio a chꝛiſti incarnatione vſ⸗
q̄ꝫ ad aſcenſionem. Ratio huius dulcedi⸗
nis ⁊ mollificationis eſt: quia tādiu poſſet
ferrum ad ignē applicari ⁊ in igne ſtare ꝙ
liquefieret. Ita ex quo ille ignis infinitus
diuini amoꝛis ardentiſſimi ⁊ dulciſſimi. de
quo apl̄s. Deus noſter ignis cōſumēs eſt.
ad Heb. xij. ꝑtrāſiuit celos veniēdo ad nos
iā ipſi celi molliſſimi ⁊ melliflui facti ſunt.
Idō cantat eccleſia in natiuitate dn̄i. Hodie
de celo pax vera deſcendit hodie per totum
mundū melliflui facti ſunt celi. Nota non
dicit mellei: ſed melliflui. id eſt ſtillantes

guttas dulcedinis in cordib⁹ contemplatiuorum. ſed terreni hoies ⁊ carnales nō guſtant. Ratio huius diſpoſitionis eſt ꝑ contrarium ad ꝓmam. Nam ꝑ aduentum filij dei multum meliorata eſt humana conditio: ⁊ deteriorata olim rerū cauſalitate oīa proportionalr̄ fuerunt deteriorata. alˀs nō fuiſſet ꝓportio. Modo aūt homo eſt melioratus. qꝛ ex quo rex duxit in ſponſam filiā ruſtici: omnes de illo genere meliorantur. Ita de xp̄o rege ducente ſororem noſtram naturam humanā in ſponſam oēs nos ſumus meliorati: etiā creature. ſed maxime celum. De hoc dicit dauid in pſ̄. Deus cū egredereris in conſpectu ppl'i tui cum pertranſires in deſerto. Terra mota eſt etenī celi diſtillauerunt a facie dei ſynai. a facie dei iſrael. Pluuiam voluntariam ſegregabis deus hereditati tue ⁊ infirmata eſt. tu vero ꝑfeciſti eam. Alalia tua habitabunt in ea: paraſti in dulcedine tua pauperi de⁹. pſ̄. lvij. Nota ſecreta: cum dr̄. deus cū egedereris in cōſpectu ppl'i tui. Ecce hic tāgit myſterium incarnationis filij dei. Rō: qꝛ queſtio eſt theologie: ⁊ beati Bernardi in ep̄la ad hugonem de ſancto victore ꝙ in die incarnationis oēs angeli viderūt ip̄m incarnatum. ideo dicit in cōſpectu ppl'i tui. ſ. angeli. Dicat quō ſunt noue ordines angelorum. Ordo altior eſt ſeraphin. Scd̄s cherubin: ⁊ ſic de alijs deſcēdēdo. Cogitate quō egrediebatur: nō intelligatis ꝑ motū localem. ſed ꝑ contēplationē cor⁊ viſionē quō in quolibet ordine dicebatur ſibi. O domine aſſumatis naturam humanā: ⁊ nunqd hoies ſunt nobiliores nobis ⁊c. Et ſic oēs angeli ſciuerunt in celo. In terra aūt ſolū ſciuit virgo maria q̄ eum cōcepit. Cum pertranſires in deſerto. Hic tangit natiuitatē xp̄i. Iſte mūdus dicebatur locus deſertus Ratio. qꝛ lꝫ tunc mundus eſſet bene populatus ⁊ hoibus aſſociatus: tū ſicut ꝑſona aſſociata niſi habeat deum dr̄ deſerta. Sed ſi habet deū ꝑ gratiā lꝫ ſit in deſerto nō eſt ſola. Et qꝛ tunc mundus ex pctīs nō habebat deum: iō dr̄. Cū ꝑtranſires. ſ. ꝑ virginē que fuit via ꝑ quā venit in deſertū hui⁹ mundi. Terra mota eſt. ſ. ex edicto imperatoris. vt quilibet ꝓfiteretur in ſuam ciuitatē. Celi diſtillauerūt a facie dei ſynai igniti ſcꝫ charitate. Ecce cauſa. a facie dei iſrl̄. Ecce effectus qꝛ vt mundus videret deum per fidem. Ecce ſcd̄a celo⁊ diſpoſitio. Quātum ad tertiā ⁊c. Sunt aperti vl'r. iō dic i thema. Ecce video ⁊c. Iſta diſpoſitio incepit in chriſti aſcenſione et durabit vſqꝫ ad diem iudicij. In introitu xp̄i ⁊ ſancto⁊ porte fuerūt aperte. Chryſ. loquēs de cōditionibus celo⁊ dicit. Erāt prius obſtacula q̄dam. q̄b⁹ obſtātib⁹ aie defuncto⁊ introire non poterant celos. Sed nota qualiter xp̄o aſcendēte obſtacula ammota ſunt ſm ꝙ tangit ꝓph̄a dauid pſ̄. xxiij. Attollite portas principes veſtras et eleuamini porte eternales ⁊ introibit rex glīe. Et date fuerunt due reſponſiones. ſ. ꝙ erant duo obſtacula. Primum eſt in regione aeris ⁊c. vbi eſt maior multitudo demonum tranſitum obſeruantium. ⁊ quando angeli dixerunt eis. Attollite ⁊c. reſponderunt. Quis eſt iſte rex glorie ⁊c. Et ſancti angeli. Dn̄s fortis ⁊ potens dn̄s potēs in prelio ⁊c. qui ſcilicet vicit veſtrum principē. ⁊ fugerunt. Et ſic amotum eſt primū obſtaculum ſanctis perſonis. Secūdū obſtaculū erat ſanctorū angelorū celum cuſtodientiū. quib⁹ dictum fuit. Attollite portas ⁊c. Reſponderunt. Quis eſt iſte rex glorie: nō ignoranter ſed admiratiue: qꝛ tantā gloriā dat animabus: ⁊ ſic aperti ſunt celi. Ideo beatus ſtephanus qui poſt xp̄i aſcēnſionē paſſus eſt vidit celos apertos: ideo nō dubitauit mori. Quādiu enim viuimus celi ſunt nobis aperti: ⁊ poſt mortem non aperiuntur niſi iam invita fuerint aperti. Cum intrauerit paterfamilias ⁊ clauſerit oſtiuꝫ incipietis foris ſtare ⁊ pulſare ad oſtiū dicentes. Dn̄e aperi vobis. Et reſpondens dicet vobis. Amen dico vobis. Neſcio vos vnde ſitis ⁊c. Luc. xiij. Nota clauſerit oſtium. ſcꝫ peccatoris. Ergo feſtinemus: nō expectemus mortem: nec iuuenus expectet ſenectuteꝫ quia etiā hyrcus vel agnus moritur ſicut ⁊ ouis nec ſanus expectet infirmitatē. Ne accidat nobis ſicut legitur de duobus viatoribus ſimul ad ſuam villam ambulantibus. Dicatur parabola: que villa habebat cōſuetudinē portalia claudēdi in ſero: quorum vnus remanſit in prato ameniſſimo ⁊ porte fuerūt clauſe ⁊c. Villa noſtra ad quā nos ſumus ambulantes eſt paradiſus: qꝛ nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. ad Heb. vlti. Et in nocte. ſcꝫ. culpe claudit. ideo opꝫ venire de die. ſcꝫ cum claritate gratie. Sed mundani remanēt in prato luxurie. Auari in fonte montis auaricie. Superbi in arbore vanitatis: in veſtitu ornatu ⁊c. Sed prudens tranſit cum labore penitentie: vt ꝑ tpe veniat ad portā ⁊c. iō apl's. Feſtinem⁹ ergo ingredi in illā requiē. ad Heb. iiij.

¶ In octaua ſancti Iohannis euangeliſte. Sermo.

Hic ē diſcipulus ille quē diligebat ieſus Ioh. vltio Sicut in feſto beati io hannis predicaui de amore quē xps habebat ad beatū iohannē ſup omnes alios modo volo pre, dicare p que opera poſſumus nos diligi a xpo. Sed primo ſalutet virgo maria. Uer, bū thematis ꝓprie dr̄ de beato iohāne euā, geliſta. Diceret aliquis. Nūquid xps dilige bat oēs alios apoſtolos. immo. quare ergo dr̄. Hic eſt. ⁊c. Licet eñ xps diligeret oēs alios magno amore: ſingularē tamen amo rem ⁊ familiaritatē habebat ad beatū iohā, nem: ſicut parentes naturaliter diligūt om nes filios. ſed ſingulariter diligunt eis ma gis ſimiliorē gratioſiorē ⁊ pulchriorem. ita xps diligebat omnes. ſed ſingulariter iohā nem ſibi ſimilē in puritate virginitatis Be da. Diligebat ieſus iohannem: nō exceptis ceteris ſingulariter ſolum. ſed pre ceteris quos diligebat familiarius vnū. quē ſpecia lis prerogatiua caſtitatis amplior dilectio ne fecerat dignū. Ecce quare de beato iohā ne ꝓprie dicitur thema. Et dicit Beda ra, tionem dilectionis. ſ. puritatem vite. Mo do videamus ſi ſunt alie rationes ſeu vir tu tes ex quibus deus diligat nos. Ego amo, re veſtri queſiui ⁊ inueni ſeptem virtutes.

Prima eſt contemplatio de ſapientia.
Secūda dilectio de beniuolentia.
Tertia obſeruatio de obedientia
Quarta ſimplicitas de conſcientia.
Quinta puritas de continentia
Sexta largitas de miſericordia
Septima vnitas de concordia.

Et ꝓ omnibus inſimul poteſt aliquis dili, gi a deo: ⁊ de tali poterimus dicere. Hic eſt diſcipulus ille. ⁊c. Dico primo ꝙ contem, platio ſapientie eſt ratio quare homo dili, gitur a deo. Quando eñ creatura dat ſe cō templationi diuine legendo: ſtudendo: ſer, mones audiendo: deuote orando: ⁊ per iſta viſibilia deū intuendo: ex mundi guberna, tione ⁊ prouiſione diuinā prouidentiā cō ſiderando. gloriam paradiſi ⁊ penas infer, ni meditando. talis creatura multum dili gitur a deo. Auctoritas. Fundamenta eius in montibus ſctis. diligit dñs portas ſyon ſuper omnia tabernacula iacob. ps. lxxxvi. Nota ſecreta. Fundamenta eius. ſ. cōtem, platiui: in montib⁹ ſanctis. ſ. articulis fidei Taliter eñ debet fundari contemplatio ne ſit cōtra aliquē articulū fidei. quia edificiū ſine fundamēto cito cadet. Diligit dñs por tas ſyon. ſ. contemplationes. Porte dicunt ſenſus p quos homo cōtemplatur. Si eñ homo cōtemplatur legendo ſacrā ſcriptu, ram: tūc oculi ſunt porte: ſi audiendo ſmo nes. aures ſunt porte. ſi adorādo os. ⁊c. ſu per oīa tabernacula iacob. Patriarche non edificabant domos. ſed habebāt tentas mo biles ſeu barranas ⁊ ſignāt ſcientias phi, loſophoꝝ mobiles ⁊ tranſitorias i ſine mū di. Aſtrologia. quia nō erit motus celi. Itē nec influentia: nec generatio nec corruptio Tunc non erit neceſſaria medicina. q: nul lus erit infirmus. Nec regule grāmaticorū ſeu logicoꝝ erunt tunc neceſſarie. Ideo di, cuntur ille ſcientie tabernacula iacob. quia mobilia. Uult ergo dicere ꝙ magis deꝰ dili git contemplationes etiā vnius vetule de his que fidei ſunt ꝙ contemplationes phi loſophorū de aſtris. ⁊c. Neminē diligit deus niſi eū qui cū ſapientia inhabitat. ſ. cōtem, plationis. Sap. vij. Scda eſt dilectio de beniuolentia. Inuenitur eñ duplex amor ſi ne dilectio. ſ. de concupiſcentia ⁊ beniuolē tia. ⁊ ex ſcda hō diligit a xpo. Amor eñ be, niuolentie eſt ratione bonitatis rei dilecte quia tota ratio de beniuolentia amoris eſt in re dilecta: quia ſcꝫ eſt bona. vtilis. deuo ta ⁊ ſancta. Amor aūt concupiſcentie ē qñ vnū amat ꝓpter aliḋ. vt ſeruus amat dñm rōne ſalarij. vel amor pedagogi ratiōe filij. Uos eñ diligitis matrē ⁊ filiū. ſed alia ra, tione diligitis filiū quia caro veſtra. ⁊c. Iō ille amor dr̄ beniuolentie. Et alia ratiōe di, ligitis magiſtrū. quia ꝓpter filiū. ideo ille amor dr̄ concupiſcentie. Idē de amore filij vel filie ⁊ nutricis. Ita aliqui amant deum amore concupiſcentie. ⁊ nō placēt deo. Ali, qui aūt amāt eum amore beniuolentie et iſtos diligit deus. Uerbi gfa. Si tu diligis deū vt det tibi diuitias temporales: hono, res ⁊ dignitates. ergo plus diligis creatu, rā ꝙ creatorem. quia ſi diligitis matrē pro pter filiū plus diligitis filiū. quia propter quod vnūquodq; tale ⁊ illud magis. Sed ſi diligitis deū ꝓpter infinitā ſuā bonitatē clementiā ⁊ miām: ita ꝙ tota ratio dilectio nis ſit in eo. talis amor eſt bonꝰ. ⁊ eſt amor beniuolentie. Ita ꝙ de amore concupiſcen tie non faciatis rationē antecedentē. dicen do. diligam deū vt det mihi diuitias. ⁊c. bo nam famā vel gloriam eternam. Sed facia tis de ea effectū conſequentē iſto modo di cendo. Si bonū debet diligi. deus eſt ſūme bonus. vtilis. pulcher vel miſericors. ideo volo diligere vos dñe. Et vos dñe dilecto ribus veſtris datis bona temporalia. bona

res:bonã ſamã ꝛ gloꝛiã.ſpero dñe ꝙ etiam
dabitis mihi. Iſto modo non ponit amoꝛ
creaturaꝝ ꝑ ratione.ſed ꝑ diſpoſitiõe. Ta
lis amoꝛ eſt beniuolentie.ꝛ tales diligit xꝰ
Auctas. Ego diligentes me diligo. Et ſe,
quuntur effectus conſequentes cũ ſubdit.
Mecũ ſunt diuitie ꝛ gloꝛie: opes ſuperbe
ꝛ iuſticia. Prouer.viij. Opes ſuperbe ſunt
diuitie:honoꝛes:quia dant occaſionem ſu,
perbie. Ideo xpʾs. Qui diligit me diligetur a
patre meo. Dñe ꝛ qualis effectus ſequitur
vel ſequet. Rñdet. Ego diligã eũ.ꝛ manife
ſtabo ei meipſm. Johã.xiiij.hic p gratiã ꝛ in
futuro per gloꝛiã. Tertia eſt conſeruatio
obedientie ad dei mandata. Qñ hõ p iſta
refrenat ſe ꝙ ante pmitteret ſe occidere ꝙ̃
faceret cõtra dei mandatũ:talis diligitur a
xpo. Ratio cuilibet dño eſt amabilis pſona
villa:ciuitas:ſeu terra ſibi obediens:inobe
dientes aũt odit ꝛ conatur deſtruere. Idez
de deo. Si quis ſermonẽ meũ ſeruabit.ec,
ce obedientia.pater meus diliget eũ.et ad
eũ veniemus.ſ.ego ꝛ pater ꝛ ſpũſctũs Jo.
xiiij. Dicat quõ anima eſt creata ad imagi,
nem trinitatis.quia ſicut eſt vnus deus in
eſſentia ꝛ tres perſone:ita ꝛ aĩa vna ꝛ tres
potentie. Cũ ergo dicit.ꝛ manſionez apud
eũ faciemus. In memoꝛia eñi pſona patris
manet p recoꝛdationẽ operis ꝛ creationis
In intelligentia pſona filij. Uoluntas aũt
eſt camera ſpũſſancti. Et ad voluntatẽ pti,
net deſiderare dei bonitatẽ que ſpũi ſancto
attribuitur. Ecce quale ſignũ amoꝛis.ac ſi
rex amoꝛe vellet venire ad domũ ruſtici et
quieſcere ibi. Ideo dicit beatus Johã. Qui
manet in charitate in deo manet ꝛ deus in
eo.ſ. Joh.iiij. De iſta obedientia ad pcepta
dei dicit xpʾs. Si pcepta mea ſeruaueritis
manebitis in dilectione mea.ſicut ego pꝛe
cepta patris mei ſeruaui.ꝛ maneo in eius
dilectione. Et loquit inquãtũ hõ. quia ſer,
uauit pꝛecepta patris. Johã.xv. Quarta ẽ
ſimplicitas de cõſcientia. Quãdo homo ĩ
omnibus ſuis factis dictis ꝛ operibꝰ habz
coꝛ ad deũ ꝛ intentionẽ rectã:non habz coꝛ
dis duplicitatẽ vel triplicitatez.placeat vel
diſpliceat cui voluerit.ſolũ ꝙ placeat deo.
Aliter quando homo dicit. Tenebo bonaz
vitã.ꝛc.vt gentes laudent me vel honoꝛẽt
vel vt habeã hoĩz familiaritates.coꝛ ẽ mul,
tiplex. Legitur in tertio libꝛo biblie. videlz
Leui.j.ꝛ.ij.ꝙ erant tres ſpecies ſacrificioꝝ
Primũ erat hoſtia pacificoꝝ. Secũdũ erat
ſacrificiũ pꝛo peccato. Tertiũ ſacrificium
holocauſti. Primũ offerebant pꝛo gratia a
deo recepta.de quo ſiebant tres ptes. Pin
guedo ꝛ ſanguis offerebatur deo ꝛ cõbure
batur. Secũda ſcz pectus ꝛ ſpatula dextra
dabatur ſacerdoti. Tertia pars ſcz totum
aliud erat offerentis. Ecce triplicitas. Se
cundũ ſacrificiũ erat ꝑ peccatis.vt deꝰ re,
mitteret ſibi peccata. De iſto ſoluz ſiebant
due ptes. Prima offerebatur deo Ecce ſim
plicitas. Hoc primũ ſacrificiũ placebat deo
ꝛ magis ſcdm ſed maxime tertium Ita eſt
de vita noſtra. Aliqui offerunt ſe deo p pe,
nitentiã vel p ingreſſum religionis.ſed fa
ciunt de ſe tres ptes. Pinguedinem deuo
tionis dantꝰ deo cui vellent placere. Secun
do vellent habere bonã famã. Tertio vellẽt
habere diuitias non tamen cõtra deum:qꝛ
iam non eſſet ſacrificiũ. Iſtud ſacrificiũ pla
cet deo. Alij offerũt ſe deo ſcdo modo.quia
cupiunt placere deo . ſcdo cupiunt habere
bonã famã ꝛ placere gentibus ꝛ non curãt
de diuitijs. Iſtud ſacrificium magis placet
deo ꝙ̃ primũ. Sed ſup oĩa eſt ſacrificiũ ho
locauſti.quando ſolũ curat placere deo di,
cendo. Sufficit dñe ꝙ vita mea placeat vo
bis.non curo ſi placet vel diſpicet gentibꝰ.
Sed diceret aliquis.nũquid dicit apoſtolꝰ
Prouidentes bona non tm̃ coꝛã deo.ſz etiã
coꝛã hoĩbus.ad Ro.xij. Intelligit non rõne
fame ſed timoꝛe dei: Et de iſta ſimplicitate
dicit David. Scio dñe deus meus ꝙ pbes
coꝛda ꝛ ſimplicitatẽ diligas. Unde ꝛ ego in
ſimplicitate coꝛdis mei letꝰ obtuli vniuer
ſa hec.j. Paral.xxix. Per contrariũ multi,
plicitatẽ cõſcientie odit deus. Dicatur hic
hiſtoꝛia de yſaac patriarcha:cuius vxoꝛ pe,
perit duos filios geminos. ſcz Eſau ꝛ Ja,
cob. Eſau autem erat totus multiplex ꝛ di
latatus in negocijs dicit textus. Quibus
adultis factus eſt eſau vir gnarus venãdi
.i.aſtutus ꝛ homo agricola. Jacob autẽ vir
ſimplex:ꝛ habitabat in tabernaculis. Gen.
xxv.ꝛ dicit deus Malach.j. Jacob dilexi:
eſau odio habui Quinta eſt puritas de cõ
tinentia. Iſta eſt ratio quare pꝛe alijs dile,
xit xpʾs iohannẽ. Puritas eñi cõſcientie eſt
quando vir ꝛ vxoꝛ ſeruant ſibi mutuam fi
delitatem ꝛ modum.ꝛc. De alijs autẽ qui
non ſunt de matrimonio non curare de il,
lo actu quomodocũqꝫ. Tales diliguntur a
xpo ex puritate conſcientie. Ratio eſt.xpʾs ẽ
in domo ſua que domus ſumꝰ nos.ad heb.
iij. Infidelis autẽ eſt domus diaboli: Ideo
quãdo baptiſatur exoꝛcitatur. vt diabolus
ejciatur. Ideo cauendũ eſt ab immũdicijs.
Ideo dicebat xpʾs deo patri per os David.
Dñe dilexi decoꝛem domus tue.ſ.perſone
xpiane ꝛ locuz habitationis gloꝛie tue. Ps.

xxv. Nota differentiam inter domum ⁊ locum habitationis cum dicit. Dñe dilexi decorem domus tue: ⁊ locũ habitationis glorie tue. ſcȝ ſi ſit pulchra. non cogitando nec deſiderando immundicias. Ideo Prouer. xxij. Qui diligit cordis mundiciam propter gratiã labiorum ſuorum. habebit amicum regeȝ.

Sexta eſt largitas miſericordie. Quando eñ perſona eſt liberalis in elemoſynis dandis vel de ſpiritualibus vel de temporalib⁹ Elemoſyne ſpirituales ſunt bone doctrine predicationes ⁊c. tunc datur prandiuȝ animabus de pane celeſti. Dicunt aliqui. Fratres ſemper petunt ⁊ nũq̃ faciunt elemoſynam: immo de cibo ſcientie parato ĩ coquina ſpiritusſancti dant elemoſynã pauperibus ignorantibus. ⁊c. Item redimũt captiuos quando predicator cũ theſauro ſapientie redimit animas de captiuitate dyaboli. Item induunt nudos virtutibus. Itẽ conſolantur triſtes ad patientiam prouocãdo Item de illis qui faciunt elemoſynas corporales: tales diliguntur a deo. Ratio eſt ſi vos habetis plures agros clarum eſt ꝙ plus diligitis ⁊ ſeminatis campũ qui abundantius reddit fructũ. Ideo dñs ieſus xp̃s eſt ſeminator: perſone vite humane ſunt agri: diuitie ſunt ſemina dei. Ipſe enim ſeminat abundanter dans vobis libere. ⁊ vos redditis vnũ denariũ fructũ: vel ⁊c. ſed de illo qui facit magnũ fructũ elemoſynarũ. O dicit deus in iſto agro volo ſeminare. q2 dat abundanter. Hilarem datorẽ diligit deus. Potens eſt aũt deus oẽm gratiã abundare facere in vobis: vt in omnibus ſemp̱ oẽm ſufficientiã habentes abundetis in omne opus bonũ ſicut ſcriptũ eſt. Diſperſit dedit pauperibus: iuſticia eius manet in ſeculuȝ ſeculi. ij. Cor. ix. Item dauid. ps lxxxiij. Miſericordiã ⁊ veritatem diligit deus.

Septima eſt vnitas de concordia. Qñ. eñ in domo vir ⁊ vxor concordant. Uxor vero obedit viro ſm deũ: ⁊ vir non deſpicit eaȝ. ſed concorditer viuunt. Idem in cõmunitate quando maiores non odiunt nec deſpiciũt minores: nec diuites pauperes. tales diliguntur a deo. Ratio huius eſt. quilibȝ plus diligit domũ ꝓpriã q̃ alienam. Domus dei ⁊ locus eſt vbi eſt pax ⁊ concordia. Factus eſt in pace locus eius. ps. lxxv. Per oppoſitũ vbi ſunt diuiſiones ⁊ guerre eſt diabol⁹ ⁊ locus demonum. Dicatur miraculum quod legitur in vita beati Franciſci de ciuitate aſſiſij diuiſa ⁊ cum ſemel in duabus partibus eſſent diuiſi volentes ſe interficere. beatus franciſcus habuit per reuelationem ꝙ demones faciebant illam cõmotionem totam. ⁊ eleuatis oculis vidit infinitos demones ſupra ciuitatem: qui mouebant corda gentium. ⁊c. quos expulit beatus franciſcus. ⁊ ſtatim ſecuta eſt inter eos pax. Factus eſt in pace locus eius. Ideo apoſtolus. Pacem habete ⁊ deus pacis et dilectionis erit vobiſcum. ij. Corinthio. vltimo.

In octaua Innocentum. Sermo.

Accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge. Math. ij. Pro declaratione hui⁹ verbi ⁊ introductiõe materie recordor de vno notabili verbo beati Gregorij dicẽtis ꝙ ad informanduȝ homines in virtutibus plus proficiunt exempla ſcȝ opera viſa q̃ verbum. Nam maior impreſſio fit in hominibus oculis vidẽdo q̃ auribus audiendo. Verbi gratia. de homicidio plus commouetur ⁊ turbatur ille qui vidit q̃ ille qui audiuit. Idem de alijs. Ideo dicit ꝙ melius eſt exemplum de viſu q̃ de auditu. Exemplificet etiam de magiſtro vicioſo qui docet diſcipulum ore de bonis moribus. plus puer informabitur exemplo: eius male vite q̃ verbis ſue doctrine. Ideo dicit Gregorius. in quadaȝ collecta. Omnia in nobis viciorum mala mortifica. vt fidem tuam quam lingua noſtra loquitur etiam moribus vita fateatur Ideo xp̃s ⁊ magiſter veniens ad informandum nos de virtutibus. non ſolum verbo voluit nos informare ſed etiam opere. Sicut pictor volens docere diſcipulum. non ſolum docet. ſed exempluȝ in imagine opere oſtendit. Ideo dicitur Actuum. j. Cepit ieſus facere ⁊ docere. Ad propoſituȝ. Inter alias virtutes nobis neceſſarias eſt virtus prudentie in periculis vitandis. quia periculis fluminum: periculis latronum. ⁊c. ij. ad Corinthios. xj. Et niſi eſſet magna neceſſitas. ſcȝ propter honorem dei vel vtilitatem proximi: homo vitando pericula debet fugere iuxta dictum chriſti. Cum autem perſequentur vos in ciuitate iſta. fugite in aliam. Matthei. x. Et primo oſtendit opere fugiendo herodis periculum: videns non eſſe neceſſitatem nec vtilitatem mori puer: fugit. Hoc dicit verbum thematis. Accipe puerum ⁊ matrem eius ⁊ fuge In die veneris ſancta non fugit. immo venit obuiam eis dicens. quem queritis. ⁊c. Iohan. xviij. quia tunc mors ſua erat vtilis ſm ſuam ⁊ patris ordinationẽ. Patet

thema. Ex quo ſcitis rationem fuge. Opoꝛ
tet de ea tria puncta declarare.
Pꝛimo quõ fuit reuelata diuinitus.
Scdo quõ fuit pꝛacticata humanitus.
Tertio quõ fuit reuocata tꝑaliter.
Quantũ ad pꝛimũ ⁊c. qꝛ xp̄s debuit ſic mu-
tari de regno ad regnũ ⁊ vt deus reuelauit.
De hoc dicit euangeliũ breuiter. Angelus
dñi apparuit in ſomnis ioſeph dicẽs. Sur-
ge ⁊ accipe puerũ ⁊ matrẽ eius ⁊ fuge in egy
ptum: ⁊ eſto ibi vſq dum dicã tibi. Futurũ
eſt enim vt herodes querat puerũ ad pdẽ
dũ eum. Nota hic duas queſtiones. Pꝛima
quare iſta reuelatio fuit facta in ſomnis de
taꝫ magno negocio. qꝛ multa ſomnia ſunt
que credunt diuine reuelationes. ⁊ ſunt il-
luſiones. Reſponſio. qꝛ reuelatio diuina re
quirit diſpoſitionem in perſona cui debet
fieri. ſcꝫ tranquillitatem coꝛdis ⁊ quietem
mentis. ⁊ ſegregationem negocioꝝ ſecula-
rium ⁊ tempoꝛaliuꝫ. qꝛ tales ſollicitudines
ſunt vt nubes claritatem ſolis diuini radiũ
impedientes. Hoc oſtenditur in vitiſpatruꝫ
de iſtis tribus ſocijs. Quorum vnus elegit
vitam ſolitariam. Alius elegit ſeruire infir
mis in hoſpitali. Tertius tractare paces.
Pꝛimus habebat magnas reuelatiões: alij
duo non. immo erant multum occupati in
bonis tamen negocijs. Et iſti duo iuerunt
ſimul ad viſitandum tertium ſolitariuꝫ qui
dixit eis. quomodo erat conſolatus ⁊c. Alij
reſpondendo dixerunt ꝙ nullam habuerũt
reuelationẽ. Tũc ille accepit peluim plenaꝫ
aqua ⁊ cõmouit aquam ⁊c. dixit. tale eſt coꝛ
hois in negocijs occupatum. ſed ſeparatuꝫ
a negocijs ⁊c. eſt ſicut aqua quieta. ⁊ tũc ap
paret in eo imago diuine reuelationis. Pa
tet ergo ꝙ diuina reuelatio reqꝛit coꝛ quie-
tum. Ideo dicebat deus pſonis in negocijs
occupatis. Uacate. ſ. a negocijs ⁊ curis ſup
fluis. ⁊ videte qm̃ ſuauis eſt dñs in ps. xlv.
⁊. xxxiij. ꝑ vltima particula. Modo ad pꝛo-
poſitũ. Licꝫ ioſeph eſſet homo iuſtus ſctũs
⁊ bonus. tñ non habebat vigilãdo coꝛ quie-
tuꝫ. timebat enim vigilãdo herodẽ ne xp̄m
occideret. ⁊ totus alteratus. Sed cum doꝛ
miret habebat coꝛ quietũ. ⁊ tunc habuit di
uinã reuelationẽ. Ecce angelus dñi appa-
ruit i ſomnis ⁊c. Ecce quare in ſomnis fuit
facta. De hoc auctoꝛitas. Per ſomniũ in vi
ſione nocturna. qñ irruit ſopoꝛ ſup hoies ⁊
doꝛmiunt in lectulo. Tunc aperit aures vi-
roꝛuꝫ. ⁊ erudiens eos inſtruit diſciplina. vt
auertat hoiem xp̄ianum. ſ. ab his que fecit
⁊ liberet eũ a ſuperbia. ſ. herodis. Eruens
aiam eius a coꝛruptione, ⁊ vitam illius vt
non trãſeat in gladiũ. Job. xxxiij. Si dicat
dum eſt dubiũ quõ põt ſe regere homo ⁊ de
terminare vtrũ ſit ſomniũ aut reuelatio ⁊c.
Dicatur ꝙ qñ eſt reuelatio dei cũ tanta cer
titudine venit in claritate ac ſi oculis pꝛo-
prijs videret. Ideo dicit apl's de ꝗdã reue-
latione quã habuit. Scio cui credidi ⁊ cer-
tus ſum. ij. ad Timo. j. Itẽ dicit beatus Au
guſti. in li. de pfeſſio. de matre ſua que habe
bat multas reuelationes. Mater mea ne-
ſcio quo ſapoꝛe. Quod verbis exprimere non
poterat: dicebat ſe ſcire diſtinguere inter deũ
reuelantẽ ⁊ aiam ſomniantẽ. als reuelatio
ꝓphetaꝝ non fuiſſet certa ⁊ vera. qꝛ in ſom
nis ⁊c. Ecce quid dicit deus. Si quis fuerit
inter vos pꝛopheta dñi in viſione apparebo
ei: vel per ſomniũ loquar ad illum. Numerĩ
xij. Scda queſtio eſt. quare iſta reuelatio
de fuga chriſti ad infideles nõ fuit facta vir
gini marie. que erat ſanctioꝛ Joſeph: ꝗ erat
ita quieta vigilans ſicut doꝛmiens: ⁊ ſibi vi
gilanti apparuit gabꝛiel quando ſalutauit
eã. Reſponſio. ꝙ lꝫ virgo maria incõparabi
liter eſſet magis ſancta ꝙ̃ Joſeph: tamẽ ad
oſtendendum ꝙ regimen domus ad virum
pertinet ⁊ nõ ad mulierẽ. qꝛ mutatio dom⁹
⁊ huiuſmodi ad aliud regimẽ pertinebat. ſ.
ad ioſeph. ideo ⁊c. Ideo fuit lex impatoꝛis
Aſſueri cõfirmata in textu biblie di. Cũcte
vxoꝛes tam maioꝝ ꝙ̃ minoꝝ deferant ma-
ritis ſuis honoꝛem. Heſter. j. Hic mulieres
habent exemplũ cogitandi quomodo virgo
maria erat nobilis. qꝛ de genere dauid pul-
chꝛa ⁊ ſancta. ⁊ de⁹ voluit vt eſſet ſubiecta
ſponſo ſuo. Et vos dicitis. Certe nihil fiet
in domo niſi illud qd ego volo. gallina can
tabit in domo. Ideo ſunt tot diuiſiones in-
ter viros ⁊ vxoꝛes. qꝛ cõtra ius diuinũ ⁊ hu
manũ eſt ꝙ mulier dominet. De hoc ſũt in
cauſa vetule aliq̃ dicentes ſponſe. Ecce fi
lia modo eſt hoꝛa dum ſponſus diligit vos
recipiatis dominiũ: cantet gallina: ſemper
eris dña. O malum ⁊ iniquũ ꝯſiliũ. qꝛ ſuſti-
net talia: ꝗdiu durat panis nuptiaꝝ: durat
ille homo fatuus. Sed poſtea hõ cognoſcit
ſe ⁊ dicit. O ſtulta vult dñari. Et ecce tumul
tus in domo. Ideo bona vxoꝛ debet honoꝛa
re virum ſuum. ⁊ habere eum vt dñm. Ecce
quid dixit apoſtolus. Mulieres viris ſuis
ſubdite ſint ſicut ſeruus domino. qꝛ caput
mulieris eſt vir. ſicut xp̄s eſt caput eccleſie.
ad Ephe. v. Quantum ad ſcdm quomo-
do iſta fuga fuit pꝛacticata hũanitus dicit
euangelium. Qui cõſurgens accepit puerũ
⁊ matrem eius nocte. Ad pꝛacticam. Cogi-
tate quomodo Joſeph facta ſibi reuelatiõe

⁊ excitatus cum quanta ſollicitudine: ⁊ cre
do ꝙ flens iuit ad camerā virginis: ⁊ credo
ꝙ ipſa iam ſurrexerat. Iuxta illud dauid.
Media nocte ſurgebam ad cōfitendum ⁊c.
⁊ quale retabuliū habebat corā ſe: q₂ filiuſ
dei quem genibus flexis cōtemplaꝫ coram
ſe dormientem ſm humanitatē: oīa regen-
tem ſm diuinitatem. Sed cum eſſet in ſua
contēplatione ⁊ dulcedine ioſeph cum ma-
gna reuerentia tetigit ad portaſ camere ⁊c.
⁊ dixit virgini. Cito cito fugiamus: q₂ hero
des vult occidere filium veſtruſ. Cogitate
quāta mutatio debuit eſſe in corde virginis
marie. ſubito referēte ſibi ioſeph reuelatio-
nem media nocte quanta ſollicitudo ad fu-
giendū. Statim ioſeph ſtrauit aſinaſ. ⁊ vir
go flens ⁊ orans dicendo. Fili vos qui libe
raſtis dauid ⁊ tres pueros de camino: nunc
adiuuate me matrē veſtram ⁊ ioſeph. Equi
tauit virgo cū puero ⁊ receſſerunt de domo
Cogitate quid fuit de ꝑiculo mortis maxi-
me de rege cū quāto timore ⁊ pauore ibant
Et ſi virgo ſentiebat aliquos diſcurrētes ꝑ
ciuitatem cuſ exibat. ſtatim videbaꝫ ſibi ꝙ
eſſet herodes. Cū autē fuerūt extra ciuita-
tem ꝟgo maria queſiuit a ioſeph ſi dixerat
ſibi angelus quo irent. Rñdit ꝙ ſic in egy-
ptum. Virgo maria tunc valde timuit ſin-
gulariter ꝓpter tria. ſed in ſingulis data eſt
ſibi cōſolatio a deo. Primo timuit cōſide-
rando crudelitatem egyptioꝝ ad pueros he
breoꝝ. intantū vt Exo. j. patet ꝙ occidebāt
omnes pueros iudeoꝝ. Hoc ſciens virgo:
cogitate quō dicebat. Dñe vos qui moyſen
liberaſtis ab illo periculo. liberate matrem
cū filio. Sed arbor inclinādo ſe ad virginē
in via. ⁊ fons de radice ſcaturiens ſignifica
cauit ſibi egyptios obſecuturos ex corde.
Hoc intelligens virgo maria fuit conſola-
ta. Et tunc fuit cōpleta ꝓphetia dauid in ꝑ
ſona virginis dicentis. Populus quem nō
cognoui ſeruiuit mihi ps. xvij. Moraliter
Arbor oſtendit nobis quō debeamus ſalu-
tare virginē inclinando. q₂ regina. reu ren-
ter corde cogitando quō eſt in cathedra glo
rie ad dexteram filij pro nobis aduocando.
⁊ ſic ſcaturiet fons lachrymarū ⁊c. Secun
do timebat cōſiderando coꝝ carnalitatem.
Erant enim valde luxurioſi. ⁊ habebāt vxo
res turpes: et hebree erant valde pulchre.
Ideo cuſtodes portarum habebant manda
tum a rege vt ſi aliqua pulchra mulier veni
ret ducerent eam ad regem. Dicatur hiſto-
ria de Sara vxore Abrae. Geñ. xij. Hoc to-
tum ſciēs virgo maria. cogitate ſi habebat
rationem timoris; cuſ nunꝙ fuit pulchrior.

ſꝫ dicebat. Vos domine qui liberaſtis Sa-
ram ⁊c. Dicatur quādo cuſtodes viderūt eā
admirantes de tanta pulchritudine: eorum
corda mirabanꝫ in deuotionē exhibēdo ſibi
magnā reuerentiā. Hiero. di. Aſpectus vir-
ginis fugabat affectū libidinis. Sed ꝓpter
regis mandatū ieerūt excuſare ſe regi quo
modo vna pulchra mulier venerat ⁊c. Co-
gitate ꝙ rex miſit pro ea. ſed mutatis cordi
bus ⁊c. Cogito ego ꝙ rex met voluit vide-
re eā quam honorauit offerens ſe ſibi. preci
piens ne aliquis ſibi diſpliceret in aliquo.
De hoc habetur ꝓphetia in ꝑſona virginis
Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odo
ris. ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honeſta
tis. Eccli. xxiiij. Nota hic virtutem floris vi
nee: q₂ dicunt naturales qui tractant de ꝓ-
prietatibus rerum. ꝙ beſtie venenoſe ⁊ ſer-
pentes vitant flores vinearum. Serpētes
⁊ animalia venenata ſunt ꝑſone luxurioſe
in quibus virgo maria fugauit motus car-
nalium ꝓ tunc. Ideo dicitur. Ego quaſi vi-
tis fructificaui ⁊c. Moralr. cogitando luxu
riam ⁊ peccata notoria in omni loco. ſꝫ fu-
ganꝫ vbi eſt inuocatio ꝟginis marie. Ideo
dicitur. Tranſite ad me omnes qui cōcupi
ſcitis me. Tertius timor virginis fuit cōſi
derando egyptioꝝ infidelitatē. q₂ erant peſ
ſimi idolatre. Nota hic ſm magiſtrū hiſto-
riarum quō ad vaticinium hieremie eos de
idolatria reprehendentis fecerunt imaginē
puelle puerum geſtantis quā ſecrete ado-
bant. Et ingrediente dño egyptum omnia
idola corruerunt. Et fuit cōpleta prophetia
Eſa. Onus egypti. Ecce dñs aſcendet ſuper
nubem leuem: ⁊ ingredietur egyptuſ. ⁊ mo
uebunꝫ ſimulachra egypti a facie eius. Eſa.
xix. Nubes ē caro ſeu xpi humanitas. Que
eſt vita noſtra vapor ad modicum parens. ⁊
deinceps exterminabitur. Iaco. iiij. Domi-
nus enim aſcendit ſuper nubem. quia ipſe
regebat humanitatem leuē. quia ſine opere
peccati. Cum aūt virgo intraſſet per primā
ciuitatem egypti que dicitur elíopoleos. in
uenit gentes plorantes q₂ ſimulachra ceci-
derant ⁊ cōfracta fuerunt. Et interrogabāt
virginem vnde veniret. que reſpondit ꝙ de
terra promiſſionis. Dicebant ei. ſcitis vos.
quia virgo peperit. q₂ tale ſignuſ fuerat eis
datum a hieremia. ꝙ quādo illa virgo pare
ret ſimulachra corruerent. Credo ꝙ virgo
voluit videre illam imaginem puelle ⁊c. di
cens ꝙ non adorarent eā. ſed deum in ima
gine repreſentatum. Et qualis conſolatio
fuit iſta virgini marie ⁊ poterat dicere. Se
cundū multitudinem dolorum meorum in

corde meo conſolationes tue letificauerūt animam meam. O ſi cognouiſſent eā. Moraliter hic pro ruſticis ne credant ſe adorare imagines. ſed xp̄m. Dominum deum tuum adorabis. ⁊ illi ſoli ſeruies. Matth. iiij.

Quantū ad tertium quomodo iſta fuga fuit reuocata finaliter ſiue temporaliter dicit euangelium. Et erat ibi ⁊c. uſq ad obitum herodis. ſ. per ſeptē annos ſm magiſtrum hiſtoriarum. Defuncto autem herode ecce angelus domini apparuit in ſomnis Joſeph in egypto di. Surge accipe puerū ⁊ matrem eius ⁊ vade in terram iſrael. defuncti ſunt enim qui querebant animā pueri vſq in ſinem. Nota hic duas queſtiones. Cum virgo fuiſſet quaſi exul in egypto per ſeptem annos: de quo viuebat. qr Joſeph erat iam ſenex ⁊ non poterat laborare. Reſpondeo ꝙ virgo Maria de manibus conſuit: filiauit: texuit: prouidebat ſibi ⁊ filio ⁊ ioſeph. Dicatur quomodo per filium mittebat capitia vel camiſias ad domū cuiꝰ erāt. Angeli prouidiſſent ſibi. ſed noluit. Ad hoc ꝓprie iſte eſt textus. Conſiderauit ſemitas domꝰ ſue ſcʒ paupertatis ⁊ humilitatis. ⁊ panē ocioſa nō comedit. Prouer. vlti. Moraliter mulieres habēt hic exemplum ⁊ doctrinam: qr multe conſentiunt peccato ex paupertate. Nunquid habetis manus ⁊c. Jdeo apoſtolus. Rogamus aūt vos fratres vt abundetis magis. ⁊ operam detis vt quieti ſitis: ⁊ vt veſtrum negocium agatis ⁊ operemini manibus veſtris: ſicut precepimus vobis. ⁊ vt honeſte ambuletis ad eos q̄ foris ſunt ⁊ nullius aliquid deſideretis. j. ad Theſſal. iiij. Nota ꝙ regula eſt iuriſtarū. ꝙ vbicunq dicit papa precipimꝰ obligat ſub pena peccati mortalis: non autem cum dicit mandamus. Secunda queſtio eſt: quare chriſtus voluit ſtare ſeptē annis in egypto nec plus nec minus. quia quicquid faciebat chriſtus erat myſterium. Reſponſio ꝙ triplici de cauſa.

Prima anagogica.
Secunda allegorica.
Tertia tropologica.

Propter quam rationem filius dei virgo ⁊ ioſeph fuerunt in egypto ſeptē annis corporaliter: ſed quantum ad animas erant in terra promiſſionis. Et poſt ſeptem annos angelus apparuit ioſeph ⁊ redierunt ad terram promiſſionis. Jn quo innuitur ꝙ poſt ſeptem etates ibimus ad terram promiſſionis ſcʒ gloriam in qua nunc ſunt ſolū anime ſanctorum. Sed poſt ſeptem annos. id eſt ſeptem etates ſimul corpora cuʒ animabus. De hoc Oſee. xi. Sicut mane tranſit ꝑtranſit rex iſrael. qr puer iſrael ⁊ dilexi eum. ⁊ ex egypto vocaui filium meum. Vocauerunt eos: ſic abierunt a facie eorum ⁊c. Secunda allegorica. Egyptus ſeptem tenebras ſignat: ꝙ ſicut chriſtus ſeptem annis fuit in egypto: ⁊ poſt angelus apparuit ⁊ reuerſus eſt in terram promiſſionis. Sic peccatores ſeptem annis id eſt ex ſeptem peccatis ſunt in egypto. id eſt in tenebris peccatorum. Superbia eſt vna tenebra: quia nō vident periculuʒ in quo ſunt: ⁊ ſic de aliis. Auctoritas. Neſcierunt neq intellexerunt: in tenebris ambulant. Ps. lxxxi. Et loquitur de peccatoribus. Sed reuertuntur ad terram iſrael. id eſt lucis quando venit angelus. id eſt cōtritio cordis de peccatis. Tertia eſt tropologica. Concluſio eſt ſanctorum doctorum ꝙ pro quolibet peccato mortali homo obligatur deo in ſeptem annis de penitētia in hoc mundo vel reſtat in purgatorio. Ratio quia in quolibet peccato mortali fit contra ſeptem dona ſpiritusſancti. Sed qualitas penitentie eſt arbitraria. Jdeo xp̄us voluit ſtare ſeptem annis in egypto. id eſt anguſtia oſtendens ꝙ ſeptem annis conuenit ſtare in anguſtia penitentie. ⁊ poſt hoc homo eſt liber a penis. Cum completi fuerint ſeptem anni dimittat vnuſquiſq fratrem ſuuʒ hebreum. id eſt penitentem qui venditus eſt ei ſcilicʒ diabolo a peccatis. Hieremi. xxxiiij. Tranſit peccator de culpa ad gratiā per penitentiam.

De ſancto Anthonio confeſſore.
Sermo.

Certamen forte dedit illi vt vinceret. Sap. x. Tota ſolennitas ⁊ officiū preſentis diei eſt illius. beati ⁊ amici dei Anthonij confeſſoris: ita etiaʒ erit. ⁊ ſermo noſter ⁊c. Salutetur virgo maria ⁊c. Pro declaratiōe huius verbi ⁊ breui introductiōe materie ſciēdum ꝙ eſt ſcriptura litteralis. ⁊ etiaʒ hoc declarat experientia ſenſualis. ꝙ preſens vita non eſt niſi campus prelij: ⁊ quantum ad corpus ⁊ quantum ad animam. Primo quantum ad corpus: quia homo ſtatim natus a die natiuitatis vſq ad finem eſt in prelio. quia quattuor qualitates intra corpus continue bellant ſcʒ calor cum frigiditate. ⁊ ſiccitas cum humiditate: quouſq interficiant hominem ſemper bellant corrumpendo; alterando; minuendo; ⁊ con

tradicendo adinuicē: ac ſi teneret in vtero quattuoꝛ ſerpentes inter ſe bellantes moꝛdentes ꝛc. Ita poteſtis cogitare de quattuoꝛ qualitatibus intra coꝛpus humanū. Item ad extra coꝛpus eſt in pꝛelio. et miſerijs: ſudoꝛū: frigoꝛū: periculoꝛū: infirmitatum. paupertatū. triſticiarū ꝛc. Idem cum pꝛoximis adinuicem vel lingua vel manu vel opere: intantum ꝙ dauid de iſto pꝛelio coꝛpoꝛis facit vnum pſalmū dicens. Miſerere mei deus: qm̄ conculcauit me homo Hoc quantū ad pꝛelium cum pꝛoximis tota die impugnans tribulauit me. Conculcauerunt me inimici mei ſcʒ quattuoꝛ qualitates elementoꝛū tota die. qm̄ multi bellantes aduerſum me quantū ad miſerias. ps. lv. Secundo quantuʒ ad animā quod eſt pꝛeliū periculoſius. quia anima eſt melioꝛ coꝛpoꝛe. Iſtud pꝛelium poteſtis intelligere per talem ſimilitudinē. ac ſi in iſto cāpo eſſet vna domicella nobilis ꝛ delicata. ꝛ impugnaretur a tribus militibus armatis. Quoꝛum vnus venit ante cum enſe euaginato alius a dextris cum baliſta ꝛ ſagitta ꝛc. alius a ſiniſtris cum lancea. ꝛ ipſa ſtat innixa ad parietē. Bene talis domicella eſſet in magno pꝛelio et periculo gratia dei eſſet ꝙ euaderet. quia nullum habet defenſoꝛium niſi parietem vbi ſuſtinetur. Ita eſt de anima cuiuſlibet noſtrum. que eſt domicella nobilis. quia nullum habet patrē niſi deum qui eam creauit ad imaginem ſuam. ꝛ ſtat inixa ad parietē ſcilicet fidem xp̄ianam. quia ſicut paries ſuſtinet et impedit viſum. ita fides chꝛiſtiana eſt appodiatum chꝛiſtiani. Item fides eſt de his que homo non videt. Ideo apoſtolus diffiniens fidem dicit. Eſt em̄ fides ſubſtantia ſperandarum rerum. Ecce fundamentum. Argumentum non apparētium ſcilicet de his que non videntur. Ad Heb. xi. Ad iſtū parietem armatur anima xp̄iana. quia alˀs iam capta eſſet moꝛtua ꝛ deſtructa. Et impugnaẗ a tribꝰ militibꝰ. Añ venit mūdus cum enſe euaginato. ſ. cū negocijs curis ſupfluis iniuſticijs ꝛc. A dextris autē caro cū ſagittis malarū inclinationū luxurie ꝛc. A ſiniſtris autē diabolus cum lancea tēptationū diuerſarum rerū. De iſtis militibus dicit petrus apoſtolus. Militāt aduerſus animā .i. Pet. ij. Et ꝓpter hoc dicit Iob. Militia eſt ſcʒ quantū ad aīam. qꝛ vbi nos habemꝰ militia. alia tranſlatio auctentica habet tēptatio eſt. que reſpicit animā. vita hoīs ſuper terrā. Et ſicut dies mercennarij dies eius. Iob. vij. Qui ſi fideliter laboꝛat meretur ſalariuʒ. alˀs penam. Ita de nobis ſi fidelr militamus: nō frangendo dei pꝛecepta: habemus coꝛonā. Si autē vt couardus homo ſit victus: captiuatur in inferno Ergo bene eſt verum ꝙ tota vita noſtra eſt pꝛelium quantum ad coꝛpus et q̄tum ad animam. In iſto pꝛelio deus dedit gratiam beato antonio vt vinceret. ita thema dicit. Certamen foꝛte ꝛc. deus. ſcilicet dedit illi ſcilicet beato antonio vt vinceret. Ad pꝛacticam quomodo beatus antonius habuit pꝛelium: et quomodo habuit victoꝛiā. Vicit enim.

Pꝛimo mūdum: qui venit ab ante cum gladio euaginato.

Secundo carnem: que venit a dextris cum baliſta extenſa.

Tertio diabolum: qui venit a ſiniſtris cum lancea vibꝛata.

Ideo dicit thema. Certamen foꝛte dedit ꝛc.

Dico pꝛimo ꝙ beatus antonius habuit pꝛelium cum mundo: quia veniebat coꝛam eo enſe euaginato. Dicaẗ quomodo puer fuit nutritus a parentibus vt timeret deū ne iuraret ne diceret mendacia: erat totus verecundus: et didicit litteras. ibat cuʒ parentibus ſemper audire miſſas et ſermones: pꝛo indigentijs: et ſic de alijs. Parentes eius obierunt et ipſe erat quaſi viginti annoꝛum: et remanſit heres multarū poſſeſſionum et redditaum et cuiuſdam magni oliuarij. Tunc mundus incepit pugnare contra eum dicens imaginationi modos mundi Antoni tu es modo dominus domus ꝛ diuitiarum ꝛc. et poteris ducere vxoꝛem: et eris de maioꝛibus ciuitatis: et in regimine ꝛc. Et ſi vis mutuare decem pꝛo duodecim. poteris valde ditari. vel mutuare ſuper poſſeſſiones. et interim recipere fructus vel emere pꝛo parata pecunia ꝛc. vel vendere plus ratione expectationis ꝛc. Ecce temptationem mūdi. Sed cum beatus antonius fuiſſet aſſuetus audire miſſam et ſermones. quia tales raro faciunt malum finem dum ſemel audiret miſſam audiuit conſilium euangelij. Si vis perfectus eſſe vade ꝛ vende oīa que habes et da pauperibus. ꝛ habebis theſaurum in celo. ꝛ veni ꝛ ſequere me. Mat. xix. O dixit beatꝰ antonius. Habeo modo ſcutuʒ cū iſto potero me cooperire ab ictibus mundi ꝛc. Dicatur quomodo ſtatim poſt miſſam dedit bona ſua ad vendendum ſeruitoꝛibus. Quibus venditis pecuniam diſtribuit in pijs cauſis ꝛ perſonis pauperibus. Hoc facto ſecutus eſt xp̄m in vita ſpi

ſituali:dimittens mundū iuit ad deſertuꝫ
ꝛ ſic euaſit a primo ictu mūdi.ſcꝫ peniten-
do ſuper eum.Sed iterū mundus inuaſit
eum:qꝛ aliquotiens quādo homo non pōt
percutere inimicū ad caput ducit gladiū
ꝑ tranſuerſum ꝛc.ita voluit facere mūdus
beato anthonio.qū eñ fuit in deſerto ꝛ in
ſua paupertate ſeruiret deo.ecce ꝙ mun-
dus per tranſuerſum ꝛ a latere percuſſit.di
cens imaginationi. Modo antoni tu es
in deſerto.Nunquid bonū fuiſſet reſerua-
re tibi aliquid de quo feciſſes vnā cellam:
altare oratoriū:lectulū:tabulā:ꝛ huiuſmo-
di.Cumqꝫ ſic cogitādo incederet per deſer-
tum:inuenit vnā platā argenteā pulchraꝫ.
Cogitate quomodo ſtatim ſenſualitas di
xit.Antoni de hoc poteris facere cellā ꝛc.
ꝛ non audebat eā tangere. Sed amirans
intra ſe dicebat. Et quomodo eſt hoc cum
hic non ſit via ꝛc.Ecce quomodo percuſſit
a latere.Sed tunc eſt remediū.ſ.retrahere
pedem.Et ita fecit beatus antonius dicen
do ieſus retraxit ſe . Et ſcultella diſparuit
vt fumus. Et potuit dicere beatus anto-
nius.Elongaui fugiēs ꝛ manſi in ſolitudi
ne.ps.liiij.Iſtud eſt bonū remedium ne hō
vincat ꝛc.Sed iterū mūdus voluit ſibi da
re vnū ictū iuxta cor.Cum eñ ſemel ſtaret
in cella in deſerto:dixit mūdus imagina-
tioni.Antoni tu es hic modo:ꝛ cui profi-
cies:deus fecit te hoīem qui eſt aīal ſociale
per naturā:ꝛ tu facis te aīal .contra illud
Dauid.Homo cum in honore eſſet non in
tellexit:cōparatus eſt iumentis inſipienti
bus:ꝛ ſimilis factus eſt illis.ps.xlviij. Si
fuiſſes in ciuitate potuiſſes multis profice
re.tractando paces.dando conſilia:corrigē
do et huiuſmodi. vel ad minus ſi feciſſes
vnū monaſteriū hic pro te ꝛ aliis qui vel-
lent fugere occaſiones mundi. Dum ſic co
gitaret exiuit cellaꝫ ꝛ inuenit maſſam ſiue
pomū auri. Statim ſenſualitas ſtulta lo-
cuta eſt . O antoni de iſto auro poſſes ad-
huc conſtruere hic monaſterium.Ecce ictū
ad cor vt perderet amorē paupertatis que
in corde conſiſtit. Sed beatus Antonius
induit ſe de vna penſera.ſcilicet vna aucto
ritate ſcripture dicens.Beatus homo qui
inuētus eſt ſine macula:ꝛ qui poſt auruꝫ
non abijt:nec ſperauit in pecunia et the-
ſauris . Eccleſiaſtici.xxxj. Forte dixit ipſe
poſſet eſſe tēptatio : ꝛ dixit ſignando ſe ie-
ſus:ꝛ aurum euanuit vt fumus. Ecce quo
modo beatus Antonius vicit primū mili-
tem ſcꝫ mundū contra eum bellantē. Ideo
thema dicit.Certamē forte dedit illi.Mo-

raliter iſte mūdus triplici ictu bellās mul-
tos interficit.qꝛ neſciunt ſe defendere nec
ab ictu ſe munire.Primo ad caput ſuperiꝰ
vulnerat laicos:eos inclinans ad vſuras
furta.rapinas.calūnias ꝛ huiuſmodi dica
tur[contra hos iuxta audientiū qualitates
O modernis temporibus ꝛ quot interficiū
tur iſto vulnere.Secūdo per tranſuerſum
mundus vulnerat religioſos q̄ per pauper
tatem euangelicā vel apoſtolicā euaſerunt
ab ictu ſuperiori ſcꝫ ad caput:ſed per trāſ-
uerſum ne meritorie poſſint ad paradiſum
ambulare per proprietatē congregādo bo-
na:diuitias ꝛc.Tertio de dega cū qua vul-
nerat ꝛ interficit prelatos ꝛ curatos:quia
ſpiritualia ſacramēta que habēt miniſtra-
re propter honorē dei ꝛ ſaluationē aīarum
modo iam non ſic niſi ratione pecunie oīa
ſacramenta vendūt aliquo modo.Alij etiā
ne habeant ſoluere laudes impoſitiones ꝛ
huiuſmodi iura : faciunt falſa iuramenta:
tales occiduntur per degā fiendo.Propter
hoc xp̄us aduiſando nos dicebat . Cauete
ab omni auaricia.Nota ab omni.ſcꝫ his tri
bus modis contra auariciam laicoꝝ: pro-
prietatem religioſoꝝ:ꝛ ſymoniā clericorū:
qꝛ non in abundantia cuiuſꝙ vita eius eſt
ex his que poſſidet.Luce.xij. Dico ſecūdo
ꝙ vicit carnem Caro eñ bellat cum ſagit-
tis acutis ſiue intoxicatis . ſcilicet incli-
nando. incitando . et motus varios luxu-
rie miniſtrando et niſi homo ſciat ſe de-
fendere interficiunt. Sed in iſto prelio
beatus antonius ſciuit ſe mirabiliter de-
fendere.Cum eñ eſſet in deſerto ꝛ viciſſet
primū militē ſcilicet mundum : vt audiu i-
ſtis : ſecūdus miles ſcilicet corpus carnale
incepit ipm impugnare qꝛ erat in flore iu-
uentutis.Et ſm quod prolixe ponit atha-
naſius qui ſuam legendā compoſuit:caro
diuerſimode ipm impugnauit.modo vigi-
lando.dādo motus.cogitationes ꝛc.Mo-
do dormiendo in ſomnijs ꝙ erat cū mulie
ribus ꝛc.Et qualis ſagitta eſt iſta perſone
ſpūali.qꝛ ꝑſonis carnalibꝰ nō diſplicēt ta-
lia ſomnia ſiue motus.O dixit beatus An
tonius. Ego indigeo medicina.Qui enim
vult curari a vulnere ſagitte opꝫ expellere
ſagittā.Deinde apponere tyriacā cōtra ve
nenū qd remanet intus.Ita fecit btūs an
tonius.Primo expellebat ſagittas .ſ.tēpta
tiones ſtatim mutando imaginationē. co-
gitando paſſionē xp̄i.vel penas infernilꝫ ſi
milia.Scdo cōtra venenū ſagitte recipie-
bat tyriacā abſtinētie a ſpūſcto ꝯfectā.Pri-
mo abſtinebat a cibo.nihil eñ aliud come-

debat niſi panem cū ſale poſt ſolis occaſuꝫ
et bibebat aquam: ſemel in die tm̄ comede
bat. Et aliq̄tiēs trāſibat duos vł tres dies
ꝙ non comedebat aliquid. Iteꝫ abſtinebat
a ſomno: ſolum ꝑ duas vel tres horas dor
miendo ſuper terram. Item portabat aſpe-
rum cilicium: deſuper mantellum ꝛ opere
manuum ſuaꝝ viuebat. operabaẗ ciſteletas
vel ciſtulas paruas. ꝛ hmōi. ꝛ cum iſta tyria
ca ↄſeruabat ſe ↄtra venenum luxurie. iqđ
nunꝙ̄ ſibi nocuit. q: nunꝙ̄ conſenſum in-
clinationi ꝓbuit: tenens cōſilium apl̄i. Fu-
gite fornicationem. Omne eīn peccatū qui
cunꝙ fecerit homo. extra corpus. eſt. Qui
autem fornicatur: in corpus ſuum peccat.
An neſcitis: qm̄ membra veſtra templum
ſunt ſpiritusſancti qui in vobis eſt quē ha-
betis a deo ꝛ nō eſtis veſtri. Empti eīn eſtis
precio magno. Glorificate ꝛ portate deum
in corpore veſtro. j. ad Coꝝ. vj. Ecce primū
remedium. ſ. expellere venenum. ſ. ꝓmos
motus. Ecce ſcđm remedium de abſtinen-
tia. Item. Mortificate membra veſtra que
ſunt ſuper terram fornicationē. immundi-
ciam: libidinem: ↄcupiſcentiam malā: ꝛ aua
riciam q̄ eſt ſimulacroꝝ ſeruitus. ꝓpter que
venit ira dei ſuper filios incredulitatis in
quibus ambulaſtis cum viueretis in illis.
Nunc aūt deponite: ꝛ vos omnia: iram: in
dignationem: maliciam: blaſphemiā: turpē
ſermonem de ore veſtro. Nolite mentiri in
uicem: expoliantes vos veterem hoīem cū
actibus ſuis. ꝛ induentes nouū eum q̄ re-
nouatur in agnitioneꝫ dei ꝫm imaginē ei⁹
qui creauit eam. ad Coloſ. iij. Sed iteꝝ nō
dixit caro. q: fortius ſagittabitur ſagitta ꝯ
pennuł ornata. Dicatur quō dyabolus ve-
nit ad eum in ſpecie pulcherrime mulieris
et ꝓma facie non cognouit demonē fuiſſe.
De quo anthonius admirans ait cum ſpi
ritu. Et qualis eſtis vos hic. Reſpondit.
Audita fama veſtre ſanctitatis vellem ſer
uire deo. ꝛ volo ↄſiliū a vobis quō ꝛ in quo
loco poſſem facere penitentiā ꝛ hmōi ꝛ ſer-
uire deo. Statim caro dixit. Anthoni. ecce
iſta mulier iuuenis ē ꝛ pulchra et ſola: ſi pec
cares cū ea nulł⁹ ſciret. nō perderes famā
Ideo videns beatus anthonius ꝙ caro ca
leſiebat. O dixit ipſe. Unus ignis expellet
alium: expecta modicum eleuatis fimbrijs
a tergo poſuit ſe in igne. dicens mulieri.
Siuis habere mecum placitū venias huc
ꝛc. ꝛ diſparuit dyabolus. Et deus fecit gra
tiā btō anthonio ꝙ in igne ſedēs nō fuit cō
buſtus. ſꝫ fugauit tēptationē tam fortēr po
terat dicere cū Dauid. Probaſti cor meū et
viſitaſti nocte. igne me examinaſti ꝛ nō eſt
inuenta in me iniq̄tas. pš. xvj. Sic vicit ſe
cundum militem. Ideo thema. Certamen
forte dedit ꝛc. Moraľr habem⁹ hic exemplū
caſtitatis ſeruāde nos religioſi. q̄ habem-
votum expreſſum ꝛ clerici annexū: fugere
occaſiones: vitare mulieꝝ familiaritates ꝛ
locutiones ꝛ opportunitates. Dicebat bea
tus Hieronymus ad ruſticū monachū. Fe
minam quā bene ↄuerſantē didiceris: mē
te dilige nō corporali ꝓſentia. Et ille. Quid
de matre mea. Rn̄det beat⁹ Hieronymus.
Matrem tuam ita videas ne ꝑ illam alias
videre cogaris. Hꝫ eīn famulas: habet pe-
diſſequas. ꝛ quanto melior eaꝝ ↄditio: tan
to facilior ruina. In iſto ꝓlio ꝙ̄ plures in-
terficiuntur. q: neſciunt expellere ſagittas
tentationis: nec recipere medicinam abſti
nentie. Dicatur hic etiam de impedimētis
matrimonij ſi materia hoc requirat. De
tertio. Dicaẗ cum ſemel beatus anthonius
ſtaret in ſua cōtēplatiōe in heremo: demo-
nes qui tenuerunt cōſilia vt idē expelleret
a cella: ne ipſi perderent illam habitationē
in ſpecie hoīm venerunt ad eum dicentēs.
Et quid anthoni. ꝛ tu vis nos expellere dē
nr̄a habitatione. Et nunquid ciuitates et
ville ſunt habitationes hominum: ꝛ deſer
ta demoniorum. Ideo recedas ꝛ vadas ad
ciuitatem alias expellemus te. Rn̄dit ſan-
ctus anthonius. Domin⁹ mihi adiutor nō
timebo q̄d faciat mihi homo. Hoc ideo di-
xit. q: ipſi erāt in ſpecie hominis. Et quia
noluit recedere fuit grauiter a demonibus
percuſſus intantum ꝙ q̄dam ſanctus ho-
mo qui veniebat viſitare eum tunc venit:
et inuenit ipſum mortuum vt credebat cre
dens ipſum a latronibus occiſum: planxit
eum ꝛ reportauit ꝓm ad cellā ſuam. Cūq̄
vt moris eſt vigilaret de nocte iuxta corp⁹
beati anthonij. Anthonius ꝟtute dei for-
tificatus aperuit oculos. ꝛ mirat⁹ vbi eſſet
cogitauitq̄ negocium ſicuti euenerat. Et
dum vigiles dormirēt. anthonius ſurrexit
et ſecrete receſſit. ꝛ reuerſus eſt in cellā ſuā
ad heremū. O ꝛ qualis miles fuit. Antho-
nius. Cogitate qn̄ non inuenērūt eum vi-
giles quantum debuerunt admirari. Quā
do autē beatus anthonius fuit in ſpeluūca
ſua ſtatim incepit excitare demones dicēs
Hic ſum ego ꝛ huiuſmodi. Statim vene-
runt demones in ſpeciebus diuerſarū be-
ſtiarum ſcꝫ vnicornis. leonis. vrſi. lupi. ſer-
pentis. ꝛ crudeliter inuaſerūt euꝫ. Cūq̄ iā
eſſet vulneratus ad mortem dicebat vt po
terat. ieſus: ieſus. ieſus. ꝛ ſubito ſpelunca

magna claritate luſtrata reſplendnit τ de-
mones ſugerūt. Tunc beatus anthonius
vidit dn̄m ieſum xp̄m. Cui dixit. O bone ie-
ſu vbi eras: τ quare a pncipio non affuiſti
mihi vt ſanares vulnera mea. Reſpondit
ieſus. Anthoni hic eram: ſed expectabam vi
dere certamen tuum. τ qꝛ tam fortiter di-
micaſti faciam te in toto orbe nominari.
Et curat⁹ fuit ſubito nec demões de cetero
auſi fuerunt ad eum accedere. Ergo certa-
men forte dedit illi vt vinceret. Sed hic p
queſtionem intrabimus ad moralitatem.
Et queritur quare deus voluit ꝙ beat⁹ an
thonius haberet tam magnum bellū cū de
monibus etiam viſibiliter ſibi apparenti-
bus. qꝛ inuiſibiliter etiam multi impugnā-
tur ab eis. ſed viſibiliter non legit̄ niſi de
beato anthonio. Reſponſio. qꝛ pmus here
mita in nouo teſtamēto notorius poſt xp̄m
fuit beatus anthonius: In veteri aūt teſta
mento leguntur aliqui tenuiſſe vitam here
miticam: ſicut Helyas. Helyſeus. Johānes
baptiſta. In nouo aūt teſtamento xp̄s fuit
primus. deinde beatus paulus. ſed erat ſe-
cretus τ incognitus. Sed beat⁹ anthoni⁹
fuit manifeſtus. Ideo videntes demones
ꝙ beatus anthonius oſtēdebat multis eū
ſequentibus in futurū viam paradiſi. quā-
tum in eis fuit voluerunt ipſum occidere:
ſed deus non permiſit. qꝛ cōiter in bellis il-
le qui portat vexillum magis impugnatur
vt ceteri ſequentes deuient et ſuccūbant.
Et qꝛ anthonius fuit pmus τ pnceps hu-
ius vite. deus ſibi pmiſit ꝙ ipm faceret in
toto orbe noiari. Moraliter. Illi qui inci-
piunt bonam vitam portant vexillum ſal-
uationis. dando bonum exemplum aliis.
Sic etiam illi qui incipiunt malam vitam
vel vanitatem in indumentis vel ornamē
tis portant vexillum damnationis. Dicunt
mulieres bene cognoſcimus vanitates et
ſuperfluitates quas facim⁹. qꝛ faciunt nos
et viros noſtros damnare. ſed que incipiet
dimittere. qꝛ ſi vna incipiet etiam omnes di
mitteremus. Hoc vult dicere qs portabit
vexillum vel quis lucrabitur coronam qꝛ lꝫ
omnes martyres habeat coronā glorie. ſin-
gularius. tn̄ beatus ſtephanus qui fuit pri
mus. Item licet omnes penitentes ſaluen
tur τ habeant coronam. ſpecialius tamen
beata maria magdalena. Ideo dauid. Ois
qui percuſſerit iebuſeum. i. dyabolū in pri-
mis erit pnceps τ dux. j. Paral. xj. Ita di-
cit chriſtus. Omnis qui habet victoriam de
dyabolo erit pnceps τ rex in paradiſo: ſed
principaliter incipientes bonam vitam et
eam continuantes. Uirtus em̄ boni opis ē
perſeuerantia eſt: vt dicit Grego. Et quia
beatus anthonius incepit continuauit et
perfecit bonam vitam virtuoſam τ ſanctā
Ideo quando fuit. c. v. annoꝝ: receptis ſa-
cramentis τ vale a diſcipulis ac ſi deberet
ire vltra mare os oſculando: leta facie vi-
dit angelos ſanctos ad ſe venientes: remi-
ſit animam ſuam ſanctam. τ ſtatim corona
ta fuit gloria. Et ſicut in hoc mundo noia-
tur ex ſingulari ſanctitate. ita etiam in ce-
lo noiatur ex magna dignitate. Et pōt di-
cere. Bonum certamen certaui. ꝙtum ad
primum militē. Curſum conſummaui quā
tum ad ſecundum. Fidem ſeruaui ꝙtū ad
tertium. Ideo in celo repoſita eſt mihi coro
na iuſticie. ſ. gloria eterna. ij. ad Timotheū
iiij. De⁹ cōcedat nob iſtas victorias. Amē.

De ſancto ſebaſtiano. Sermo.

Poſuit me quaſi
ſignum ad ſagittam. Habet
verbum iſtud originaliter in
libro Threnoꝝ vel lamenta-
tionum. iij. c. Licet hoc feſtū
ſit duoꝝ beatoꝝ martyrum: tn̄ de beato fa-
biano non habemus in ſua hyſtoria niſi ꝙ
fuit papa ſanctus: τ bonus: τ poſtmodum
fuit martyr. Sed in vita ſancti ſebaſtiani
legimus multas virtutes. de quibus pote
rimus recipere ad gubernandū vitam no-
ſtram. Sed pus ſalutet̄ virgo maria τc. Pro
breui declaratione thematis ſciendū ꝙ do
ctrina eſt generalis cōmunis τ vera in ſan
cta theologia. ꝙ deus non ſolū eſt rō: cauſa
principium τ actor bonoꝝ oīm: immo etiā
eſt ratio cauſa principium τ actor omnium
malorum non tn̄ culpe niſi permiſſiue: qꝛ
mala culpe a libero arbitrio hominis pro-
cedunt quod deus non impedit. quia hanc
libertatem deus non aufert viatori. Sed
mala pene non ſolum a deo permittuntur
immo etiam ab ipſo infliguntur. ſicut do-
lores. infirmitates. et ſimilia. Ratio eſt. qꝛ
omnia mala penalia licet carni ſint doloro
ſa et aliquotiens verecūda: ſunt tn̄ anime
medicinalia τ pficioſa. quēadmodū medi-
cus quando amputat vulnera: dat purga
tionem: dat cauteria: talia lꝫ ſint doloroſa:
tamen ſunt medicinalia. quia dantur p ſa
nitate conſequenda. Idem eſt de malis pe
nalibus. Sunt enim multi qui in ſanitate
vel proſperitate non curant de deo viuūt in
peccatis totā aīam habent vulneratā τ gra
uiter infernam. O dicit deus vt bonus me
dicus. iſte vel iſti indigent medicina cura-

ctius.ꝛ infligit dolores.infirmitates miſe-
rias.paupertates.ꝛ tūc iſti conuertunt ad
deū.cōfitētur.ſatiſfaciūt.remittūt.ꝛ hmōi
idō dauid dic. Multiplicate ſunt infirmita
tes eoꝝ:poſtea accelerauerunt.ſ.cōuerti ad
deū.pſ.xv. Uel ſunt aliquotiēs vt medici-
na preſeruatiua:q: lꝫ hō nō ſit in peccato:
de⁹ tñ q̄ oīa videt ſcit oīa:qñ hō hꝫ aliquas
magnā gratiā:ꝑp̄ letatē vel virtutē ſupbi
ret.vel aľs caderet in pctm̄. Deus autē vt
bon⁹ medicus dat medicinā p̄ſeruatiuā
ſcilꝫ aduerſitatem aliquā vel hmōi:vt pꝫ in
paulo qui de ſe dicit. Ne magnitudo reuela
tionum extollat me.datus eſt mihi ſtimu-
lus carnis mee angelus ſathane qui me co
laphizet. Propter qđ ter dn̄m rogaui vt di-
ſcederet a me:ꝛ dixit mihi. Sufficit tibi gr̄a
mea. Nā virtus in infirmitate perficitur.
Libenter igiť gloriabor in infirmitatibus
meis in cōtumelijs ꝛc. vt inhabitet in me
virtus xp̄i.ij. Coꝛ.xij. Uel vt medicina nu
tritiua.ſcilꝫ augmentet in virtutib⁹ quādo
de⁹ immittit mala penalia alicui ſi nō ꝓ pec-
catis ad puniendum:ſed ad merita ꝛ virtu
tes ad augmētandū.vt pꝫ in Job.q̄ poſt oia
mala.illa fuit ſanctior. Cui nō dedit illam
medicinā vt ipſum curaret.q: nō habebat
pctā.ſed vt preſeruaret a pctō ꝛ nutriret in
virtutib⁹. Auctas. Ego dn̄s ꝛ nō eſt aliter
formās lucē ꝛ creās tenebras.faciēs pacē
ꝛ creās malū. Ego dn̄s faciēs omnia hec.
Eſaie.xlv. Nota formās lucē.ſ. intellectus
in claritate ſciētie per ſcientiā acquiſitam
vel infuſam vel ꝓpter ingenij ſubtilitatē
ad cognoſcendū deū ꝛ diligendū. Et creās
tenebras.ſ.ignorātie ꝛ ruditatis: q: eſt ma
lū pene:ꝛ medicina preſeruatiua: q: multi
ſunt qui ſi haberēt ſciam ſuperbirēt. idō vt
ſint humiles nō datur eis ſcia. Itē faciens
pacē vt ſibi ſeruiať:ꝛ creās malū.ſ.guerras
vt gētes corrigant.q: ciues ꝛ milites tēpo
re pacis qñ nihil habēt facere dāt guerras
mulieribus eas impetendo.qñ aūt ſunt in
guerra non curant.confitent ꝛ timēt deū.
Item alia auctoritas. Bona et mala. vita
ꝛ mors:paupertas et honeſtas a deo ſunt.
Eccľi.xj. Itē alia auctoritas. Si erit malū
ſcilꝫ pene in ciuitate qđ dn̄s nō fecerit.qua
ſi di.non. Amos iij. Ergo cōcluſio eſt vera
ꝙ omnia mala penalia ſunt a deo. Idō bea-
tus ſebaſtianus ſciens illam doctrinam ſi-
ue malum pene ſcilꝫ ſagittarum attribuit
deo di. Poſuit me.ſ. deus ꝛc. q: imperator
ꝛ alij ſagittantes ſolum fuerunt miniſtri.
Patet thema. In eius autem vita notaui
tres excellentias ſiue perfectiones.

Primo vitam virtuoſam. ibi. poſuit
me.

Secundo doctrinā gratioſam.ibi.quaſi
ſignum.

Tertio paſſionem doloroſam.ibi. quia
ad ſagittam.

Quātū ad primū notatur.ſ.vita virtuo
ſa que notatur. Poſuit me ſcilꝫ deus. Jam
ſcitis qñ ille qui facit pulchrū viridarium
perquirit arbores bonas et fructuoſas et
plantat in ſuo viridario. Iſtum modum te
nuit xp̄s qui fecit vnum viridariū ſcilꝫ ſan
ctam eccleſiā chriſtianā: vbi vul: habere per
ſonas virtutibus fructificātes. Ideo de ne
more huius mūdi elegit beatū ſebaſtianū
vt arborē fructiferā ꝛ plātauit in viridario
ſuo.ideo dicit. Poſuit me. Et ad hoc eſt au
ctoritas. Ego elegi vos vt eatis ꝛ fructum
afferatis ꝛ fructus veſter maneat. Joh.xv.
Nota vt eatis. Uadunt enim arbores per
tres dietas.ſ.pro ducēdo flores.folia.ꝛ fru
ctus. Ita quilibet bonus chriſtianus debet
facere iſtas tres dietas ꝛc.quia nō ponitur
in viridario eccleſie vt ſit ocioſus:ideo di-
cit vt fructum. Dicantur hic fructus beati
ſebaſtiani.de quo dicit legenda ꝙ erat vir
totius prudentie et vniuerſa morum⁹ ho-
neſtate preclarus. Et neceſſe erat vt quem
deus perfuderat gratia:vt ab omnib⁹ ama
retur. Si ergo dico vobis aliquas virtu-
tes ſuas non poſſum errare cum in omni
morum honeſtate fuerit preclarus. Uirtu-
tes enim ſue erant in triplici gradu.qr ali-
que virtutes ordinant hominem erga deū
alique erga ſeipſum: et alique erga proxi-
mum. Iſtas virtutes debent habere mili-
tes ꝛ diuites.qui non habent proprijs ma
nibus laborare. Prima virtus ordinās ho-
minem erga deum eſt deuotio quam ha-
buerat ſanctus iſte ſebaſtianus. Hoc ſic po
teſt fieri.quia fuerat primo ciuis narbone.
deinde mediolani. poſtmodum rome fuit
officialis imperatoris. Et quotidie regra-
tiabatur deo.quia dederat ſibi vitam opu-
lentam.et quia proprijs manibus nō opor
tebat eum laborare et ergo illud tempus
quod expendiſſet in temporalium acquiſi-
tione expēdebat in deuota oratione. Sur
gens ante aurorā ad orationē.ꝛ facta die
ibāt ad miſſam quā audiebat deuote et cū
ſilentio.poſt miſſam autē ibat ad negocia
vel conſilia imperatoris ꝛc. De ſero iterū
orabat et examinabat vitam illius diei:ſi
in aliquo defecerat cōfitebatur et commu-
nicabat in omni die dominico. Et iſta debet
eſſe vita diuitū ꝛ militū erga deum. Sed

bodie diuites parũ curant de deo. Si ſint
pauperes laborant ꝓ vita ⁊ bene. Si autẽ
ſunt diuites nũꝙ̄ eſt finis in acquirẽdo pe
cunias. Unde de hoc dicit ſcriptura. Qui
argentũ theſaurizant ⁊ aurũ.in quo confi-
dunt hoies.⁊ non eſt finis acquiſitionis eo
rũ. Baruch.iij. Scđa virtus ordinans ho-
minẽ ergo ſeipm̄ eſt abſtinentia a ſuꝑfluis
Hanc habuit ſanctus iſte. Quia fuit bene
ordinatus erga ſeipm̄. Primo in cibo non
faciebat exceſſum.quia ſeruabat ieiunia ec
cleſie. Itẽ in veſtitu ſatis honorabiliter ſm
ſuũ ſtatũ ꝙ non faciebat ſuperfluitates vel
vanitates in manicis vel in ſciſſuris.quia
milites debent portare veſtem non nimis
longam nec nimis breuem: ſed medio mo
do ſe habentem ⁊ honorabilem. Itẽ in ſcu-
tiferis iuxta ſuũ gradũ ⁊ dabat eis ſalariũ
non ſuſtinebat ꝙ eſſent luſores vel ruffia-
ni:ſicut multi faciunt modo:nec erat expe
diens ꝙ ipſi iurarent:alias ipſe puniebat
eos. Melius ẽ habere paucos ⁊ bonos ꝙ̄
multos ⁊ malos. Non placebat ſibi audire
truffas de mulierib᷒.⁊c. Et ſic cuſtodiebat
ſeipm̄ ſm dei preceptũ.quia ſcriptura dicit
cuilibet hoi. Cuſtodi temetipm̄ ⁊ aiam tuã
ſollicite. Deute.iiij. Tertia virtus ordinãs
hoiem erga proximũ eſt ꝓuidentia Et hãc
habuit ſanctus iſte.quia bene ordinat᷒ fuit
erga proximũ.quia omnibus amabilem ſe
exhibebat ex ſua ſapientia ⁊ bono regimie
Dicit hiſtoria ꝙ imperatorib᷒ diocletiano
⁊ maximiano valde charus fuit ⁊ a tota eo
rũ curia valde venerabat̃. Erat eñ in conſi
lio ꝓuidus.⁊ nõ ſuſtinebat ꝙ alicui fieret
iniuria. Et ex mia quã ſumme habebat de
fendebat cauſas viduaꝝ ⁊ pupilloꝝ vt ſuas
⁊ pacificabat diſcordantes. Et iſtud eſt of-
ficiũ militũ. ſed modo diuites ſeu milites
decipiunt iuuenculas ⁊ viduas vt ſint eo
rũ putane.i.meretrices. Idem dicendũ eſt
de monialibus.qꝛ oẽs faciunt meretrices.
De redditibus ſuis etiã expendebat certuꝫ
quid ꝓ victu.⁊ certũ quid ꝓ veſtitu ⁊ certũ
quid ꝓ aialib᷒.⁊ certũ quid ꝓ aia in elemo
ſynis. Ita debẽt facere milites.ſꝫ hodie mi
lites nullã regulã ſeruant.deberent eñ ita
ordinare ſua facta.hoc mõ cogitando. Ego
habeo mille vel duo milia florenoꝝ in red
ditib᷒ tot expẽdã ꝓ ſuitio corporis.⁊ tñ ꝓ
aia reſtringere ſe deberẽt de vanitatib᷒.et
tũc non facerent illas rapinas vel exactio
nes a ſubditis ⁊ poſſent facere elemoſinas
Ideo dicit ſcriptura. Deus mãdauit vnicui
ꝗ̄ de proximo ſuo. Eccli.xvij. Ita faciebat
btũs ſebaſtian᷒ Iõ etiã ſi nõ fuiſſet martyr

fuiſſet excellẽtiſſimus cõfeſſor. Iõ poſſum᷒
dicere de eo. Quaſi vas auri ſoliduꝫ ꝑpter
charitateꝫ ornatum omni lapide precioſo.
Eccli.l.ſcilꝫ virtutibus multis. Quãtũ ad
ſecundũ notat̃ doctrina gratioſa.ibi quaſi
ſignũ.⁊ hoc ſequit̃ ad primũ qꝛ ſi primo hõ
vellet habere doctrinã..ſcđo vitaꝫ ⁊c. eſſet
ordo prepoſter᷒. Uerba eñ ſunt ſigna vite
hois ⁊ ei᷒ cõditionis. Iõ dicit quaſi ſignũ.
Uerbi gr̃a.qui loquit̃ de honorib᷒. vanita
tibus.⁊ põpis.in hoc cognoſcit̃ cõditio il-
lius creature:qꝛ ſignũ eſt ſuꝑbie. Si aũt lo
quatur de negocijs ſerijs ⁊c.ſignũ eſt laua-
ricie. Si aũt loquat̃ de mulierib᷒ ⁊ immun
dis ⁊c.ſignũ eſt luxurie. Si loquat̃ malũ de
ꝓximis ⁊c.ſignũ eſt inuidie. Sunt ergo ea
que ſunt in voce earũ ꝗ̄ ſunt in aĩa. paſſio
num vel cõceptionum note.i.ſigna.primo
perihermenias. Idẽ alibi. Qualis vnuſꝗ̄ꝫ
eſt talia loquit̃ ⁊ operat̃. Idẽ pꝫ i theologia
Dixit ille magn᷒ theologus ieſus xp̄s dñs
noſter. Ex abũdãtia cordis os loquit̃. Bo-
nus hõ de bono theſauro cordis.ſ.profert
bona.⁊ malus hõ de malo theſauro ꝓfert
mala. Mat.xij. Itẽ Deutero.vj. Erũt hec
verba que ego precipio tibi hodie in corde
tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis. ⁊ meditabẽ-
ris ſedens in domo tua:⁊ ambulans in iti
nere dormiẽs atꝗ̄ cõſurgens et ligabis ea
quaſi ſignũ in manu tua. Iõ dicit quaſi ſi-
gnũ. In quo oſtendit̃ doctrina gratioſa bti
ſebaſtiani. Nõ intelligatis ꝙ predicaret in
cathedra.ſed dabat bonas doctrinas ſicut
tenet̃ facere ꝗ̄libet bon᷒ xp̄ianus particula
riter inſtruẽdo vel corrigẽdo. Dicat̃ quõ in
illo tẽpore ab imperatorib᷒ fuit facta maxi
ma ꝑſecutio xp̄ianoꝝ ⁊ xp̄ianis: intantũꝙ
ſebaſtianus cũ mantello occultabat ſe eſſe
xp̄ianũ:nõ timore.ſed vt poſſet xp̄ianos in
carcerib᷒ viſitare ⁊ ad conſtantiã aiare: ne
deficerẽt in fide:⁊ de᷒ cõfirmabat doctrinã
ſuã miraculis. Dicatur hic miraculũ de illo
magno dño infideli infirmo qui audiẽs fa-
mã ⁊ miraculũ beati ſebaſtiani vocauit eũ
dicens ⁊ rogãs eum ꝙ ipſum curaret ſicut
curauit talem et talem. Reſpondit ꝙ non
erat medicus nec faciebat miracula niſi ſm
hominũ deuotionẽ. Si ergo habes deuo-
tionem ad chriſtũ ꝓijciendo idola a domo
tua:xp̄s dabit tibi ſanitatem. Qui ſtatim
ꝓiecit oĩa idola ⁊ in xp̄m credidit ⁊ curat᷒
fuit. Ecce teſtimoniũ qđ de᷒ reddit doctrine
ſue. Moraliter nota hic ꝙ ille qui vult ha
bere ſanitatem ille in domo ſua vel perſo-
na non debet ſuſtinere idola. ſ. ſortilegia
vel putanas vel ludum taxillorum vbi ne

gatur deus: q̄ꝫ eſt maius peccatū in xp̄iano
q̄ꝫ idolatria in infideli. qꝛ de illis ſcilꝫ de be
ſtijs modicū curat deus: ſed de xp̄iano ſiue
de xp̄ianis ꝓ quibus tot fecit: reputat ſibi
grauem factā ex his iniuriam. Ideo foras
ꝓijcite huiuſmodi idola vt poſſitis dicere.
Nō eſt idolū in iacob nec videt ſimulachrū
i iſrael. Numeri. xxiij. Dicatur cū ſemel bea
tus ſebaſtianus iret per romam et videret
duos honorabiles ciues rome: marcellia
num et marcuꝫ fratres carnales ⁊ xp̄ianos
in tormētis poſitos vt videlicet abnegarēt
fidem vel morerētur. ad quos venerūt vxo
res nobiles et filij flētes ⁊ parentes ⁊ ami
ci: vt animos illorū emollirent. Cum iam
incepiſſent deficere: ita vt fidem vellēt ne
gare. Tūc o dixit beatus ſebaſtianus. Mo
do oportet vt meipſum manifeſtē: ⁊ in me
dium ſe obijciēs dixit. O fortiſſimi milites
o diuini prelij bellatores per nimiā virtutē
perueniſtis ad palmam: ⁊ nunc per miſera
blādimēta coronas deponitis ſempiternas
Dicatur hic quomodo beatus ſebaſtianus
cōfortauit eos: ⁊ ex hoc nō ſolū ipſi: ſed eti
am vxores eorum: filij parētes ⁊ amici eoꝝ
omnes fuerūt martyres effecti. Ideo de eo
poſſumus dicere. Perfectio tua et doctri
na tua a viro ſancto tuo quē probaſti in tē
tatione. Deuter. xxxiij. Sed hodie alia do
ctrina predicatur ⁊ particulariter docetur
de ſortilegijs ⁊ vanitatibus ⁊c. Quantū ad
tertiū notatur paſſio doloroſa: quia ad ſa
gittam: nō dicitur bombardam que ſtatim
occidit: ſed ſagittā que maiorem dolorem
infligit: qꝛ poſitus eſt quaſi pro ſigno inter
alias martyrum mortes: et ita fuit magis
doloroſa. Ideo iob volēs oſtēdere ſuos do
lores dixit. Verba mea dolore ſunt plena:
quia ſagitte dn̄i in me ſunt. quarum indi
gnatio ebibit ſpiritū meū. Job. vj. Ad pra
cticam dicatur eius martyriū. Poſtq̄ꝫ cōfor
tauit illos dictū fuit imperatori q̄ꝫ erat chri
ſtianus effectus. Qui imperator furibūdus
vocauit beatum ſebaſtianum dicens. Dicit
de te q̄ꝫ chriſtianus es. Qui reſpondit. Ita
eſt: ⁊ volo eſſe. Cui imperator ait. O prodi
tor decepiſti me. Reſpōdit beatus ſebaſtia
nus. Dicatis q̄ꝫ ego fuerim fidelis ieſu
chriſto et vobis pro quo oraui ſemper: ſed
ex peccatis veſtris eſtis indignus ne chri
ſtus audiat orationes meas. Tunc cogita
uit imperator quomodo poſſet maiorē pe
nam ſibi infligere ⁊ precepit ipſum aſſagita
ri promittēs ſibi remiſſionem ſi vellet chri
ſtum abnegare. Dicatur practica de aſſagi
tatione in quolibet ictu dicebat ieſus. ⁊ di

cit hyſtoria q̄ꝫ fecit eum quaſi ericiū imple
ri ſagittis: ita vt mortuus ab omnibus re
putaretur. De nocte aūt deuoti chriſtiani
volentes eum ſepelire ipſum viuum inue
nerūt: ⁊ ſecrete portauerūt eū ad quādā do
mum. Dicatur de magno eius dolore in ex
trahendo ſagittas a mulieribus ⁊ ponebāt
vnguentū in vulneribus in noīe ieſu xp̄i:
⁊ curatus fuit. Modo cogita te quando di
cebatur ſibi a chriſtianis q̄ꝫ fugeret. Reſpon
dit. Et qualis miles eſſem ſi fugerem. Et
nunquid chriſtus obuiam venit crucifixo
ribus dicens. Quem queritis. Ergo bene
poterat dicere: q̄m ſagitte tue: qꝛ pro chri
ſto eas recepit: infixe ſunt mihi ⁊ cōfirma
ſti ſuper me manum tuam. ps̄. xxxvij. Dein
de cum diocletianus ⁊ maximianus irent
adorare idola: fuit eis obuiam. Qui admi
rantes de eo dixit eis. Deus ſuſcitauit me:
vt reprehendam veſtram maliciam. Tunc
precepto imperatoris fuſtigatus in hipo
dromo ideſt ſtabulo coronam martyrij ſu
ſcepit vel accepit. Unde de eo cōgrue dicit
illud. Beatus vir qui ſuffert tēptationem
quoniā cū probatus fuerit accipiet coronā
vite. Jaco. j. Moraliter. ſi volumus coronā
glorie obtinere oportet hic nos ſagittari et
fuſtigari. Nam incipientes deuote viuere:
ſagittantur ⁊ fuſtigantur. Unde apoſtolus.
Oēs qui pie volunt viuere in chriſto ieſu
perſecutionē patiētur. ij. Timo. iij. Dicatur
de quolibet ſtatu. Statim enim ſagittātur
irriſionibus et detractionibus malorum: ⁊
multi timēt iſtas ſagittas intantum q̄ꝫ nō
audent incipere. ſed non ſunt timende: qꝛ
debiles ſunt. Un̄ dicit dauid. Sagitte par
uulorum facte ſunt plage eoꝝ. ps̄. lxiij. Di
catur de baliſtis pueroꝝ ſagittantibus mu
ſcas ⁊c. Secūdo fuſtigantur primo a diabo
lo per varias tēptationes. ſecus de illis q̄
viuūt in ſolatijs. Unde Greg. Eos tēptare
negligit quos quieto iure ſe poſſidere ſen
tit. Tertio a carne per infirmitates ⁊ dolo
res. ſed per multas tribulationes oportet
nos intrare in regnum dei. Act. xiiij.

¶ De ſancta Agnete virgine. Sermo.

Collaudabo te
deum ſaluatorem meū. Eccli
lj. Hoc feſtum beate agnetis
poſitum eſt inter duos marty
res. ſcilꝫ beatum ſebaſtianum
⁊ beatum vincentium: quia optime conue
nit vna roſa alba per virginalem puritatē

inter duas rubeas ꝑ martyrij acerbitatem
Et de ipſa erit ſermo: et habebimus mul-
tas bonas doctrinas pro vite gubernatio-
ne. Sed primo ſalutetur virgo Maria.
Thema propoſitū in perſona beate agne-
tis chriſto loquentis de beneficijs receptis
ſibi regratiātis dicit. Collaudabo te deū ⁊c.
Pro cuius declaratione ⁊ materie introdu-
ctione ſciendū ꝙ in ſacra ſcriptura inueni-
untur due ſpecies laudis. vt dicit ſanctus
Thomas. ij. ij. q. xcj. arti. j. ſcilꝫ laus menta-
lis. et laus vocalis. Laus em̄ mentalis eſt
quando homo actualiter ſiue moraliter co-
gitat gratias et beneficia deo recepta cum
cordis affectione cogitando. O quot gra-
tias fecit mihi deus. Primo. q: me creauit
creaturā rationalē ad imaginē ⁊ ſimilitudi-
nem ſuā: cū potuiſſet me feciſſe lapidē: vel
lignum vel animal brutū. ergo o dn̄e ⁊ tan-
tum teneor vobis. Item quia de xp̄ianis ⁊
inter chriſtianos fecit me naſci. quia ſi in
infidelibus et inter infideles fuiſſem na-
tus etiam fuiſſem dānatus ⁊ fuiſſem infi-
delis vt ipſi. Itē quia me redemit. Voluit
enim ſuſpendi in ligno crucis: ne aliquis ſi-
bi credens ⁊ obediens ſuſpēdatur in ligno
inferni. Item q: ad ſanctū baptiſmum me
perduxit. O quot ſunt filij chriſtianorum
qui moriuntur ſine baptiſmo. Item de pec-
catis que ego feci non me ſtatim punit: im-
mo dulciter ad penitentiam expectat. Iſtā
gratiā dn̄e angelis peccātibus non cōceſſi-
ſtis. ⁊ ſic de alijs beneficijs. Talibus cogi-
tationibus mētis abſqꝫ vocali expreſſione
deū laudamus. Et iſte ſunt laudes mēta-
les que multum placēt deo. Iſto modo ſan-
cti angeli et beati qui ſunt in celo laudant
deum mētaliter. De iſta laude dauid dicit.
Laudate dn̄m de celis: laudate eū in excel-
ſis. pš. cxlviij. Scd̄a laus eſt vocalis quādo
predicta beneficia a deo accepta non ſolū
contemplantur mēte ſed etiam proferūtur
ore dicendo. O dn̄e quot gratias mihi feci-
ſtis. Primo in creatione ⁊c. Iſto duplici
modo tenemur deum laudare. Ratio: quia
eſſentia humana in duobus conſiſtit. ſ. in
anima ⁊ corpore. q: nō eſt homo diſiunctim
ſiue diuiſim: ſed totū cōpoſitum facit homi-
nem. ſ. aīa ⁊ corpus. ideo tenemur ad du-
plicē laudē. ſ. ad mētalē que eſt principalis
⁊ placet deo: ⁊ ad vocalē. Prima correſpon-
det aīe. ſecūda corpori. Prima nō eſt ꝑfecta
ſine ſecūda. nec ſecūda ſine prima. q: corpꝰ
ſine aīa nō eſt homo. Idō apl's. Offeramus
hoſtiā laudis ſempꝫ deo. i. fructū labiorꝫ con-
fitentium nomini eius. ad Heb. xiij. Pro-

pter plurima ergo dona a diuina mīa rece-
pta dicit beata agnes. Collaudabo. i. ſem-
per mente vel corde vel ore laudabo. ſcilꝫ in
qualibet ſpecie laudis te deum ſaluatorem
meum. Patet thema. Nota ſeptē dona ma-
gna que deus dedit beate agneti. ſcilꝫ pri-
mum eſt.

Sancta charitas.
Vera fidelitas.
Digna honeſtas.
Perfecta puritas.
Clara ſanctitas.
Plena firmitas.
Alta felicitas.

Ex iſtis gratijs ⁊ beneficijs a deo receptis
dicit beata agnes in themate chriſto regi ⁊
deo ſaluatori ſuo. Collaudabo te deū ſal-
uatorē meū. Dico primo ꝙ beata agnes
recepit a xp̄o ſanctā charitatem. Charitas
enim eſt amor dei: ſuipſius ⁊ proximi ordi-
natus. Amor enim dei debet eſſe in corde
xp̄iani ſicut oleū in lāpade natans ſuper
aquā: oīa mūdana deſpiciens propter deū.
Iſtam charitatē habuit beata agnes. Cū
enim eſſet puella in ciuitate rome valde
nobilis et generoſa. recepit tantum amorē
et deuotionem ad chriſtum. ꝙ ſicut creſce-
bat corporaliter: ita etiam creſcebat virtua-
liter in anima in dei amore. Et iſta eſt opti-
ma proportio. Unde cum eſſet duodecim
annorū erat deuotiſſima in anima ⁊ in cor-
pore. Ratio eſt: q: ſicut lucerna criſtallina de
ſe eſt pulchra pulchrior tn̄ eſt quādo cande-
la ardens in ea ponitur. Ita eſt de perſona
que eſt pulchra corpore. ſed quando intra
tenet candelam diuine gratie pulchrior effi-
citur. Cū aūt ſm̄ cōſuetudinem antiquam
romanorum puelle nobiles addiſcerēt ar-
tes liberales in certa ſchola. iuuenes ro-
mani ſemel voluerūt videre puellas a ſcho-
lis redeuntes. et poſuerunt ſe iuxta portū
ſcole. Inter quos erat filius prefecti. q̇ pre-
fectus erat quaſi rex. ⁊ ſecūdus poſt impe-
ratorem: attendentes pulchritudinē puella-
rum. Lupi enim libenter vadunt ad cada-
uera. Inter alias autem puellas agnes
fuit iudicata pulchrior. Et intantum fi-
lium prefecti adamauit eam ꝙ quaſi rabi-
dus effectus eſt pre amoris magnitudi-
ne. Et vt inclinaret eam ad conſentiendū
vt eſſet vxor ſua obtulit agneti iocalia. que
cōiter placent mulieribus. Sicut piſcator
volēs capere piſces: ponit eſcam in hamo
quam ſcit piſcibus placibilē. Beata autē
agnes videns ſuas ſtultas ſalutationes no-
luit iocalia recipere. ſed ad terrā proiecit io-

calia: et pedibus calcauit dicens. Diſcede a me pabulum mortis. quia iã ab alio amatore pu̇enta ſum: quem cum amauero caſta ſum: cum accepero virgo ſum: cum tetigero munda ſum. Et ſic eo deſpecto receſſit. Cogitate q̃d dixerũt alie puelle ꝛ domicelle. O quid erit de iſta ſupbioſa: ꝛ nunquid poſſet habere meliorem virum ꝛc. Ecce quõ habuit ſanctam charitatem ad xp̄m deſpiciens ꝑpter amorem xp̄i omnia mundana. Et poterat dicere. Regnum mundi ꝛ om̄ẽ ornatum ſeculi contempſi ꝑpter amorẽ domini mei ieſu xp̄e: quem vidi: quem amaui: in quem credidi: q̄ iem dilecti: vt cantat in eccleſia. Moraliter hic habent doctrinã omnes mulieres cuiuſlibet ſtatus: ſi volũt eſſe caſte ꝛ bone ꝙ non recipiant dona a viris. q: dona recipiunt vendunt ſeſe. Sicut eñi piſces capiuntur hamo: ſic mulieres dono. Mulier pauper vt vidua vel monialis ſeu puella poteſt recipere elemoſynam a viro. Aliud enĩ eſt recipere elemoſynã: aliud iocale vel munus. Et hanc differentiã poteſt cognoſcere ex parte dantis: ex parte dati: ꝛ ex modo dandi. Nec mirum ſi mulieres capiuntur ꝛ obligantur donis. Q: magni domini ꝛ ſapientes iudices ꝛ aduocati qui volũt eſſe caſti in iuſticia: caueãt ne munera recipiant. q: leges ſubuertunt ꝛ excecant oculos iudicum ꝛ capiuntur. ideo dicit lex diuina. Non accipies pſonam: nec munera. q: munera excecant oculos ſapiẽtum et mutant verba iuſtorum. Iuſte q̃d iuſtũ eſt proſequeris. vt viuas ꝛ poſſideas terram quam dominus deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum ꝛ omnem arborem iuxta altare domini dei tui. Nec facies tibi atq; conſtitues ſtatuam que odit dominus deus tuus. Deut. xvj. Ideo antiq̄tus quando aliquod magnum negocium volebant committere alicui perquirebãt iudices qui non reciperẽt dona. ſed modo non inuenirentur huiuſmodi. Dico ſecundo ꝙ ſecundum donum fuit vera fidelitas. quia valde fuit fidelis ſuo ſponſo domino ieſu xp̄o. quia nec donis nec promiſſis aut minis voluit ipſum dimittere cui per votum caſtitatis ſe deſiderat. vt patet in eius legenda vbi ſic dicitur. Poſtq̃ autem filius prefecti vidit ſe ab ea ita deſpectum. lecto proſternitur de febre amoris ſine rabie. Et p alta ſuſpiria amor' a medicis aperit. dicentibus patri. Filius veſter nullum defectum corpalẽ patit. ſʒ patit febrem amoris. Et id vos q̃ eſtis pr ei' ſecrete q̃ratis cam iſtius. Cũ aũt pr interrogaſſet cauſam huius aperuit filius cor ſuũ patri ſibi referens qualiter agnes filia talis nobilis ipm̄ deſpexit. Et niſi haberet ipſam vxorem ꝙ moreret. Rñdit pater. Fili nõ dubites: habeas bonã ſpeʒ. q: ipſa erit vxor tua vel cõcubina: ꝛ ſtatim prefectus miſit p ea Et beata agnes cũ parẽtibus ꝛ amicis venit corã prefecto. Qui primo affabilr̃ dixit quõ dij fecerũt ſibi magnã grãʒ ꝙ eẽt vxor futura filij ſui: q̃ tñ poterat ducere filiã regis in vxorẽ ꝛ ſimilia verba. Cui rñdit btã agnes. Iam ab alio amatore preuenta ſuſ. Ipi enĩ ſum deſponſata cui angeli ſeruiũt cui' pulchritudinẽ ſol ꝛ luna mirant. Tũc prefect' nouit ipaʒ eſſe chriſtianã: ꝛ voluit eã terrorib' inclinare: q: tũc erat maxĩa perſecutio xp̄ianoꝝ ſiue ꝯtra xp̄ianos dicens. Filia opʒ vnũ ex duobus eligere: vel ꝙ ſis vxor filij mei: vel tormentis interire. Sed ipſa terrentẽ ſicut blandientẽ deridebat: dicẽs nunq̃ ſe ducere hoiem mortalẽ in virũ. Ecce hic vera fidelitas ad ſponſuʒ ſuũ. De quo dicebat. Anulo ſuo ſubarrauit me dñs meus ieſus xp̄s ꝛ tanq̃ ſponſam decorauit me corona. Poſuit ſignũ in faciẽ meã: vt nullũ preter eũ amatorẽ admittã. Nota Anulo ſuo. Anulus eſt fides xp̄iana figure circularis. q: voluit in duodecim articulis. Lapis precioſus eſt meritũ fidei. Signũ in facie eſt character quẽ recepit in baptiſmo. Moraliter. hic habent exemplũ mulieres maritate ſeu moniales que receperunt xp̄m in ſponſum. Ex quo eñi ſe dederunt vni non recipiant alium. alias eſſent infideles non ſeruando promiſſum. Beata autem agnes licet ſecrete chriſtum in ſponſum recepit per votum caſtitatis: non tamẽ fuit excõicata propter ſnĩam de clandeſtinis. Dicat hic ꝯtra hoc. q: multe clandeſtine deſponſant: ꝛ poſt timore parẽtum nõ audent reuelare. cõtrahũt cũ alijs ꝛ nihil faciũt: vel ſi reuelat ꝯtradicũt ꝛ male. Sed optima punitio eẽt ꝙ pater nõ daret ſibi dotẽ ex quo ſine ſcitu ſui deſponſauerit ſibi virũ. De his dicit ſcriptura. His aũt q̃ in matrimonio iuncti ſunt ꝑcipio non ego ſed dñs. vxorẽ a viro nõ diſcedere ꝙ ſi diſceſſerit manere innuptam aut viro ſuo reconciliari: ꝛ vir vxorẽ non dimittat. j. Coꝛ. vij. Dico tertio ꝙ tertium bonum eſt digna honeſtas: quia deus voluit eam honeſtiſſime conſeruare. Ad practicam dicatur ex legenda. Videns ergo prefectus ꝙ nec amore nec timore voluerit ſponſari cum filio ſuo qui moriebatur amore ſui: oppoſuit ſibi titulum chriſtia

nitatis.⁊ dedit ſententiam cõtra eam ſcꝫ vt
duceretur ad lupanar ꝑmiſſo ꝓcone ꝙ om⸗
nes iuuenes qui vellent cum tali domicel⸗
la habere placentiã ibi cõuenirent quouſqꝫ
moreretur. O qualis iudex iſte fuit. Hoc fe
cit vt eius filius ad minus videret eã nu⸗
daꝫ ⁊c. Iſta ſnĩa fuit ſibi durior ꝙ̃ ſnĩa mor
tis. Tunc ipſa eleuatis oculis in celum ad
ſuum ſponſum ieſum xp̃m flens orauit di⸗
cens. O dñe non placeat vobis ⁊ non ſuſti
neatis tantam confuſionem ꝙ iſti infide⸗
les videant me nudam. ⁊ ne corpus meuꝫ
polluatur tñ quia vos dñe nudus fuiſtis in
cruce parata ſum ſuſtinere ſicut vobis pla⸗
cuerit. Dicatur quõ cum denudaret̃ tunc vi
ſibiliter angeli ſubmiſerunt eius capillos
in tanta denſitate ꝙ ita ꝑfecte fuit cooper
ta ac ſi eſſet veſte induta: ita ꝙ nihil videba
tur de eius corpore. Et ſicut debuerant cõ⸗
uerti viſo hoc miraculo: ita dixerũt ꝙ erat
incãtio. ⁊ arte magica hoc factũ fuiſſe. Et
tunc precepit prefectus vt ad lupanar duce
ret̃. Ducebat̃ aũt ad lupanar vt ouis ad ma
cellum. ⁊ introduxerunt eam in domo cu⸗
iuſdam meretricis: ⁊ ibi inuenit angelum
circundãtem eam tanto lumine vt nullus
eam pre ſplendore videret: induens eam ve
ſtem candidiſſimã quam ſponſus ſibi miſit
quam induit gratias agens deo. ⁊ poterat
dicere. Gaudens gaudebo in dño. ⁊ exulta
bit anima mea in deo meo. q: induit me ve
ſtimẽtꝭ ſalutꝭ. Eſa. lxj. Nota de veſtimẽtis. ſ.
capilloꝝ denſitate. ſcďo veſte candida. Ec⸗
ce dignitas honeſta. Ideo dicit. Collauda⸗
bo ⁊c. Moraliter duplici veſte honeſtatis
induere nos debemus exemplo beate agne
tis ſcilicet capillorum denſitate. Capilli eñi
ſunt volatiles ⁊ ſignant cogitationes vo⸗
latiles ⁊ diuerſas quas induere debemus
per honeſtatem: nihil inhoneſtũ cogitare
in corde. Scďo in corpore induamur veſte
candida honeſte conuerſationis cauere ab
opere immũdicie carnalis. Iſte veſtes ſunt
nobis neceſſarie. alias quando anima ſine
iſtis apparet corã xp̃o ⁊ ſanctis eſt ita abo⸗
minabilis ꝙ ſtatim mittitur ad infernum.
Ideo dicit iohannes. Beatus qui vigilat ⁊
cuſtodit veſtimenta ſua ne nudus ambu⸗
let ⁊ videant turpitudinem eius. Apo. xvj.

Dixi q̃rto ꝙ q̃rtum donũ eſt alta ⁊ ꝑfecta
puritas. Triplex eſt gradus puritatis. ſcꝫ
coniugalis vidualis. ⁊ virginalis. Unde di⸗
cit Beda. Bona eſt caſtitas cõiugalis: me⸗
lior eſt continentia vidualis: optima eſt ꝑfe
ctio virginalis. Magnam gratiam fecit
creature deus quam conſeruat in puritate
virginitatis cũ ſit vitro debilior. Uitrũ eñi
nõ frangit̃ niſi tangat̃: virginitas aũt ſolo
viſu cõcupiſcentie ledit̃: non tñ perdit̃ niſi
per opus q̃s voluntarie delectationẽ illã ve
nereã fuerit expertus: vt dicit doctor ſctũs
in. ij. ij. q. clj. ar. j. ad quartũ. Beata autem
agnes fuit a deo in puritate ꝯſeruata. Unñ
cum eſſet in dicta domo meretricis ⁊ mul⸗
ti iuuenes eſſent ibi congregati. ⁊ aliqui in
traſſent ad eam videntes tm̃ lumen time⸗
bant ⁊ congrediebãtur. Interim venit pre
fecti filius cum ſodalibus ſuis deridens
alios ingreſſus eſt audacter: ⁊ vidẽs tantũ
lumen circa virginẽ ⁊ irruens in eã in ip̃o
lumine priuſq̃ꝫ eam manu tãgeret cecidit
in faciem ſuam ⁊ ſuffocatus a diabolo ex⸗
pirauit. Uidens aũt vnus ꝙ morã faceret
credens ip̃m cum ea delectari: ingreſſus eſt
ad iuuenẽ ⁊ inuenit eum mortuũ: ⁊ excla⸗
mauit dicens. Pĳſſimi romani ſuccurrite
meretrix iſta magicis artibus prefecti filiũ
interfecit. Prefectus autẽ audiens venit il
luc: ⁊ vidẽs filiũ vnigenitũ ſuum mortuuꝫ
dicit beate agneti. Crudeliſſima feminarũ
in meo filio voluiſti tuam magicam artem
demonſtrare. Reſpondit beata agnes. Ille
cuius voluntatem volebat perficere: in eũ
poteſtatem accepit. Patet ergo alta puri⸗
tas beate agnetis ex dictis: q: nec cogita⸗
tione nec opere virginitatem amiſit. ideo
apoſtolus dicit virginibus. Deſpondi eñi
vos vni viro virginẽ caſtam exhibere xp̃o
ij. Coꝝ. xj. Nota cũ dicitur virginẽ caſtam.
multe perſone ſunt caſte ſine virginitate:
vt ille que fuerunt de matrimonio vel al̃s
ſed poſt viuũt caſte. Alie aũt ſunt ꝟgines
ſine caſtitate. q: nunq̃ fecerunt actum: ſed
ſuſtinent tactus. amplexus. ⁊ oſcula. Ta⸗
lis virginitas modicum valet. De talibus
Hieremias fecit planctum dicens. Uirgi⸗
nes ſyon ſqualide. i. inuerecunde ⁊ impu⸗
dentes: ⁊ ipſa ſupple virginitas oppreſſa
amaritudine. Threnoꝝ. j. Uirginitas eñi
non ſolũ conſiſtit cauẽdo ab actu. ſed etiã
oportet cauere ab actu ⁊ cogitationibꝰ ma
lis. immo etiã ꝟgines oẽs ſenſus corꝑales
debent habere caſtos. vt ſcꝫ nolint videre
vilitates nec audire nec loqui de materia
carnali q: al̃s eſt ꝟginitas fetẽs. Dico q̃n
to ꝙ quintũ donũ eſt clara ſctitas. Aliqui
eñi hñt ſanctitatẽ. ſꝫ nõ clarã mũdo. immo
obſcura eſt ⁊ abſcondita. q: abſcondũt eaꝫ
timore vane glorie. ⁊ bene faciũt iuxta xp̃i
conſilium. Attendite ne iuſticiam veſtram
faciatis corã hominibus vt videamini ab
eis ⁊c. Mat. vj. Sed alia eſt ſanctitas

aliquoꝝ quã deus publicat ꝛ clarificat etiã miraculoꝝ teſtimonio ad laudez dei. Et dicit xp̄s iſtis. Sic luceat lux veſtra corã hoibus vt videant opera veſtra bona. ꝛ glorificent patrẽ veſtrũ qui in celis eſt. Math. v. Talẽ ſanctitatẽ clarã habuit beata agnes. Unde cũ prefectus genibus flexis ꝛ flẽdo ſupplicaret ſibi dicendo. In hoc apparebit ꝙ non magica arte iſta feciſti: ſi deprecata fueris angelum tuũ ꝛ reſtituas mihi filium Reſpondit beata agnes. Quia tempus eſt vt virtus dn̄i mei ieſu xp̄i maniſeſtet: egredimini foras. Orãte ergo beata Agnete apparuit ei angelus dn̄i: ꝛ eleuauit eam flentem ꝛ iuuenem ſuſcitauit. Cogitate qualiter petijt veniaz a beata agnete. Qui egreſſus foras cepit clamare. Unus eſt deus in celo ꝛ in terra ꝛ in mari qui eſt deus xp̄ianoꝝ. O dixerunt ſibi aliqui: quid dicitis. Reſpondebat. Ego ſcio quid dico. Cogitate quõ dixit multa de alio mundo. de inferno in quo fuerat. de purgatorio. de paradyſo: quia damnati poſſunt beatos videre ĩ gloria vſ ad diem iudicij. Etiaz multi ex hoc fuerant conuerſi. Dicatur contra illos qui dicunt ꝙ nullus venit de alio mundo. immo multi venerunt. Nũquid xp̄s ꝛ lazarus ꝛ ꝗplures alij. ꝛ iſte filius prefecti. Ideo xp̄s. Qui credit in me opera que ego facio ꝛ ipſe faciet ꝛ maiora hoꝝ faciet. Joh. xiiij. Tunc fuit cõpleta iſta ꝓmiſſio in btã agnete. Queritur in gloſa Auguſtini. Que ſunt iſta maiora ꝗ mortuos ſuſcitare: cecos illuminare: ꝛ leproſos curare. Et dicit ipſe ꝙ maius eſt de impio iuſtum facere ꝗ celum ꝛ terrã creare. Et hoc etiã dicit doctor ſanctus ꝑma ſcđe. q. cxiij. arti. ix. in corpore In hoc miraculo nota duas reſurrectiões magnas. Unam corporis. quia diuina virtute anima que erat in inferno fuit reunita corpori orationibus beate agnetis. Secunda fuit reſurrectio anime. quia de infidelitate ꝛ mala vita ad fidem xp̄i ꝛ bonam vitã fuit conuerſus. hoc eſt maius ꝗ ſuſcitare corpus. Sed aliqui plus ammirãtur de miraculis corporalibus ꝗ de ſpiritualibus que ſunt maiora. Dicunt aliqui. O ſi modo fierent iſta miracula. Dico ꝙ maiora fiunt. Magnũ miraculũ eſſet ſuſcitare aliquem qui iam ꝑ menſem vel per annũ fuit mortuus. Maius miraculũ eẽt ſuſcitare xp̄ianos peccatores in anima mortuos ex peccatis qui fuerunt mortui quin vel. x. annis. Item magnũ miraculũ eſt cecũ illuminare: maius eſt illuminare infideles cecos in fide. Item magnum miraculũ eſt leproſos curare: ſed maius eſt miraculũ luxurioſum ꝛ corruptũ corrigere ꝛ emendare. Itez magnũ miraculũ eſt contractũ curare: maius accidioſum vt vadat ad miſſam ꝛ ambulet per bona opera. Item de mutis. quia modo loquuntur confitentes peccata ſua. Item orando deuote. Item de ſurdis. ſed modo audiunt ſermones. Ecce quare dicit ꝛ maiora horũ faciet. Itẽ magnũ miraculũ eſſet ſi homo mortuus mẽbratim diuiſus ſuſcitaretur: ſed maius miraculũ eſt quando corpus myſticũ. ſ. domus: villa: ciuitas: vel regnũ quod eſt diuiſum vnitur ꝛ viuificatur in vno. ſ. ſpũſancto in bona pace et concordia. Homines aũt carnales ſolũ attendunt ad miracula carnalia: quibꝰ dicit dauid. Venite ꝛ videte opera dn̄i que poſuit prodigia ſup terrã: auferens bella vſ ad finem terre. Nota ꝙ prodigium eſt miraculũ quod fit ſupra naturam quod intellectus vix põt capere vel intelligere. Dixi ſexto ꝙ ſextũ donũ eſt plena infirmitas. ſ. in martyrio cũ eſſet tenera ꝛ delicata. xiij. annoꝝ. Viſo miraculo ꝑfectus de filij ſui ſuſcitatione voluit ipſam liberare. ſed temploꝝ pontifices timentes perdere lucrũ ſi populus ad xp̄z conuerteretur: cõmouerũt ꝛ turbauerũt totũ populum. Prefectus em̄ hoc videns obmutuit. ſed ne videretur cõtra temploꝝ pontifices aliquid dicere vicarium derelinquens receſſit cum filio triſtis quia eam liberare non potuit. Tũc vicariꝰ Aſpaſius igne copioſo accenſo iuſſit eam iactari in mediũ. quod cũ fuiſſet factũ flamma in duas ꝑtes diuiſa eſt: ipſam in nullo contingebat incendiũ. ſed miniſtros exurebat. Tunc beata agnes orationẽ fecit dicẽs Omp̄s adorande colende. tremende pater dn̄i mei ieſu xp̄i que per filiũ tuũ euaſi minas impioꝝ ꝛ ſpurcitias diaboli impolluto calle tranſiui. ꝛ inter flammas intrepidam ad te ꝑuenire bone ieſu permittis. Videntes hoc gẽtiles multi conuertebant. alij autem contradicebant. Aſpaſius aũt populi ſeditionẽ non ferens. gladium in eius gutture immergi fecit. Et ſic migrauit ad xp̄z Patet ergo eius plena firmitas. Unde ſcriptura dicit. Fortitudo ꝛ decor indumentũz eius: ꝛ ridebit ĩ die nouiſſimo. Prouer. vl. Moraliter habemus hic exemplũ in beata agnete ꝑſeuerandi in bona vita incepta nõ deſiſtere timore verborũ detrahentium. nec tẽptationibus diaboli nec occaſionibꝰ mũdi. Ideo dicit ap̄ls. Itaq fratres mei dilecti ſtabiles eſtote ꝛ immobiles abũdantes in omni opere dn̄i ſemꝑ ſcientes ꝙ labor

veſter non eſt inanis in dn̄o.j.Coꝛ.xv. Di
co ſeptio alta felicitas. Licet eñ ſit doctri
na firma ꝙ martyres ſunt in felicitate pa
radyſi:ſingulariter tñ fuit oſtenſum de btā
agnete. Fuit eñ eius coꝛpus ſepultū bono
rabiliter:⁊ cū iuxta patrie illius conſuetu
dinem parentes eius flentes vigilarent ad
eius ſepulchꝛū viderunt exercitū virginū
pꝛetereuntē cū ingenti lumine que omnes
erāt idute cicladibus auro textis ⁊ palme
in manibus earū in ſignū victoꝛie. Inter
quas viderunt beatā agnetem ⁊ ad dexterā
eius agnū niue candidioꝛe3. que ſtās dixit
eis Uidete ne me quaſi moꝛtuam lugeatis
ſed congaudete. quia cū bis omnibus luci
diſſimas ſedes accepi ⁊ ptranſiuit. Ex iſto
miraculo fit feſtū agnetis ſcdo. Moꝛaliter
dicatur bic contra illos qui indiſcrete flent
illos. de quibus ſunt certi ꝙ ſunt in paradi
ſo:ſicut ſunt pueri innocentes. ideo nō ſūt
flendi niſi parū:ſatiſfaciendo nature. Si
cut ſi rex duceret ſecum filiū veſtrū. vt ipm
faceret magnum dn̄m. ⁊ de boc ploꝛaretis.
Idem in pꝛopoſito.⁊c. ideo dicit apls.j.No
lumus vos ignoꝛare de doꝛmientib⁹ vt nō
contriſtemini ſicut ⁊ ceteri qui ſpē nō bñt.j.
ad The.iiij. Flendi aūt ſūt moꝛtui.q̄ dānāt

De ſancto vincentio. Sermo.

BEatus vir qui
in ſapientia moꝛabitur. Ha
betur verbū iſtud oꝛiginali
ter. Eccli.xiiij. Per totū mū
dū inter xpianos fit hodie fe
ſtum beati Uincentij. de quo erit ſmo no
ſter. Sed pꝛimo ſalutet virgo Maria.⁊c.
Btūs vir.i.bic ꝑ gratiā:⁊ in futuro per glo
riam qui in ſapientia moꝛabit. Pro decla
ratione huius ⁊ introductione materie ſci
endū ꝙ queſtio fuit inter antiquos philo
ſophos:immo etiā inter theologos. q̄ diffe
rentia eſt inter ſapientiā ⁊ ſcientiam. quia
ſancta ſcriptura loquens de ſapientia dicit
ꝙ ſaluat creaturā.i.occaſionaliter.⁊ etiā di
cit quia ſcientia inflat.j.Coꝛ.viij. Modo
aūt dimittendo opiniones philoſophoꝛū ⁊
theologoꝝ in textu biblie oſtendit quid eſt
vera ſapientia dicens. Sapientia doctrine
ſm nomen eius eſt.⁊ non eſt multis mani
feſta. Quibus aūt cognita eſt ꝑmanet vſq
ad conſpectū dei. Eccli.vj. Nota ſm nomē
eius eſt. q2 ſapientia ſm nos etymologiā
idem eſt ꝙ ſapida ſcientia. Scientia eni di
cit cognitionem veritatis de deo ⁊ de crea
turis. Sapia aūt plus dicit.i.cognitionem
de deo ⁊ creaturis cū ſapoꝛe deuotiōis Uer
bi gratia. In theologia multi ſunt qui bñt
ſciam theologie in intellectu ad diſputan
dū:arguendū.rñdendū. legendū ⁊ pꝛedicā
dū. ſed in coꝛde non ſentiunt ſapoꝛē ſpūa
lis deuotionis ⁊ dulcedinis. tales babēt ſci
entiā. ſed non ſapientiā. Tu eñ ſcis legen
do.pꝛedicando. ſtudendo ⁊ diſputādo ꝙ eſt
vnus deus in eſſentia.⁊ trinus in perſonis
Et ꝙ filius dei fuit incarnatus:natus moꝛ
tuus ⁊ paſſus. In iſtis ſentis tu ſapoꝛem
amoꝛis ⁊ deuotionis. ſi dicas ꝙ ſic. tūc ba
bes ſapientiam. ſi dicas ꝙ non: tunc ba
bes ſcientiā ſolū. Ide3 ſi volumus loqui de
iure canonico vel ciuili. qū vos dñe doctoꝛ
legitis vel diſputatis. qū cogitatis diuinā
pꝛudentiā ꝙ iſto modo deus regit mundū
ſc3 ꝙ hoies ſapientes regunt alios. vel vt
babeant meritū iuſticie. ꝑ eos ad miniſtrā
dū ꝑ oꝛdinationes ⁊ maloꝝ punitiones. ſi
in bis ſentitis ſapoꝛē:ſapiam babetis:ſin
aūt ſciam tm̄ ⁊ debetis dici ſciens ⁊ non ſa
piens. Idē de magnis phis ⁊ medicis ſcien
tibus curſum celi ⁊ ſtellaꝝ conſtellationes
⁊ virtutes berbaꝝ. lapidum ⁊ ſtellaꝝ. In tali
ſcia ſi ſentitis in coꝛde deuotionē dicendo
O benedictus deus qualiter diſpoſuit ⁊ oꝛ
dinauit vt iſta inferioꝛa regant a ſuperioꝛi
bus coꝛpoꝛib⁹. ⁊ tūc babetis ſapiā3 alr̄s ſci
entiā. Ecce quare dicit. ſapia ſm nomē ei⁹
eſt. Sed beu cū ſequit.⁊ nō eſt multis ma
nifeſta. q2 licet multi babeāt ſcias. pauci tñ
babēt ſapiam. Habēt eñ magnā ſcientiā ⁊
malā conſcientiā. Ideo apls loquens de il
lis magnis phis dic Quia cū cognouiſſent
deū:nō ſicut deum gloꝛificauerūt aut gras
egerunt. ſed euanuerunt in cogitationibus
ſuis.⁊c. dicentes eñ eſſe ſapientes ſtulti fa
cti ſunt. Ro.j. Quibus aūt cognita eſt per
manet vſq ad conſpectū dei. Iō dicit the
ma. Beatus vir.i. beatitudine vite:et poſt
beatitudine patrie. qui in ſapia moꝛabitur
Appꝛopꝛiando aūt thema ad beatū vincen
tiū inuenio ꝙ in mundo habuit quinq ſa
pientias ⁊ non ſunt plures. ſc3

Pꝛima ſapia phyſica.
Secūda ſapia theologica.
Tertia ſapia apoſtolica.
Quarta ſapia angelica.
Quinta ſapia heroyca.

Iſtis quinq ſapientijs deus in hoc mūdo
dotauit vincentiū. Ideo de eo appꝛopꝛiate
dicit thema. Beatus vir.i. virtuoſus qui in
ſapia.⁊c. Dico pmo ꝙ beatus vincenti⁹ ha
buit ſciam phyſicā. Sapia eñ antiquoꝝ vi
roꝝ phoꝝ in hoc erat.i.vt haberēt cognitio
nem veritatis de pꝛima cauſa ⁊ de alijs. Et

abſtinebant ſe ab oībus delectationibus. maximē luxurie: que hebetat ⁊ obſcurat intellectū. Uitabāt etiā negotia vt haberēt intellectū recollectiuū. quia ꝟtus vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa: ⁊ cauebant a peccatis. Ideo ſalomon magnus phs de ſe dicit Cogitaui in corde meo abſtrahere a vino carnem meā vt animū meū transferrez ad ſapiam. Eccles. ij. Uinū etiā ſignat illa tria. Primo luxuriam. quia hebetat. Ideo apls. Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo eſt luxuria. Scdo negocia tpalia quia dat fumoſitates. Tertio delectationes que impediūt profectū ſapie. quia vinū letificat cor hoīs Ps. ciij. Iſtā ſapientiā habuit beat⁹ vincentius. Dicat cū eēt arragonenſis de ciuitate hoſtienſi de nobili genere ⁊ in domo patris eſſet occaſio pctōꝝ negotioꝝ ⁊ delectationū ⁊ beatus vincentius vellet habere ſapiam: dimiſſa domo patris iuit verſus auguſtaz vbi tunc erat ſtudiū generale de phia. ⁊ tantū profecit ꝙ infra breue tps oēs alios preceſſit. Tenebat iſtū modū ꝙ ſumme vitabat peccata. Dicatur hoc ad correctionē ſtudentiū ne expendant invanū pecunias parentū. ⁊c. Iſta peccata vitabat beatus vincētius qui virginem ſe conſeruauit. ſciens illud. In maliuolā aīam non introibit ſapia nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Sap. j. Nota in maliuolā aīam per inuidiā vindictā. ⁊c. non introibit ſapientia. licz in tretiſcia. Ideo beatus vincentius cōſeruabat ſe ieiunando. orando. ⁊ habebat intellectū clarū ⁊ tenebat portā apertā. Itē vitabat negocia mundana que ſpargūt cor hominis. nec poteſt cōprehendere. Ideo oportet ꝙ ſit vacuum a negociis. Ideo dicit ſapiens. Sapientiā ſcribe in tpe vacuitatis: ⁊ qui minorat actu ſapientiā pcipiet. q2 ſapientia replebit. Eccli. xxxviij. Tertio vitabat oēs delectationes carnis. immo macerabat corpus vt ad ſapientiā eleuaret intellectū. ſciens illud. Oīs ſapientia a dño deo eſt. ⁊ cū illo fuit ſemp ⁊ eſt ante euū. Eccli. j. Non ſolum occupabat ſe in libris tpalibus philoſophoꝝ. ſed etiā in libro ſpiritualis amoris ⁊ deuotiōis dei. quia ſicut aqua deſcendit de alto fonte ad hortū. ita ſapientia deſcendit ab illo fonte. de quo. Eccli. j. Fons ſapie verbū dei in excelſis. Idō ſi vultis ꝙ deſcendat ad hortū cordis veſtri ſiue intellectus. ponatis canale orationis ⁊ deuotionis. Iuxta conſiliū beati Iacobi apoſtoli. Qui indiget ſapientia poſtulet a deo: qui dat oībus affluenter ⁊ non improperat. Iaco. j. Ita faciebat beatus vincentius ideo habuit magnā ſcientiā phiſicam: Ideo in laudē dei ⁊ honorem beati vincentij cantat eccleſia. Sanctus vincentius a puericia ſtudijs litteraꝝ traditus ſuperna ſibi puidente clementia gemina ſcientia efficaciſſime claruit. Nota gemina ſcia Philoſophi ponūt duplicem ſciam. ſpeculatiuam. ſcz et practicā. quā dicunt praxim. qn̄ ſcia ſpeculatiua deſcendit in corde p deuotionem et ſaporem. ⁊ in vita p ſanctā conuerſationē Sed modo ſolū curatur de ſcientia ſpeculatiua vt appareant. Nota efficaciſſime claruit in ſuplatiuo. quia tres ſūt gradus philoſophie ſcie vt dicit Hiero. ad Paulinum c. vj. Rationalis. naturalis. ⁊ moralis. Rationalis aūt oſtendit modū rōcinandi. diſputandi. ⁊c grammatica logica ⁊ rhetorica Et in iſto gradu claruit beatus vincentius Naturalis eſt cognoſcere motus celoꝝ et ſtellaꝝ naturas elementoꝝ ⁊ ſilia. ⁊ i iſta efficatius claruit beatus vincentius. Moralis aūt docet quō eſt viuendū ſm quattuor virtutes morales erga ſeipm ⁊ erga proximū ſuū tam in proſperitate ꝙ in aduerſitate. Et in iſta beatus vincentius excellētiſſime claruit. Ideo dicit thema. Beatus vir in ꝟtute. ſ. meritoria qui in ſapia. ⁊c. Moraliter modo eſt totū oppoſitū. Nam multi curant de philoſophia rationali diſputādo. arguendo ⁊ legendo. ⁊c. Alij aūt de naturali ſcientes motus ⁊ naturas. mutationes. generationes: corruptiones. ⁊ alterationes reꝝ ⁊ aſtrologiam. Sed de tertio gradu philoſophie ⁊ principali nullus curat mō ordinare vitā ſuā. Multi ſunt qui habēt intellectuz plenū queſtionib⁹ ⁊ ſophiſmatib⁹ ⁊ voluntatem infectā ⁊ plenā corruptionibus. ⁊ vitam plenā diſſolutionibus. Melius eſſet habere ignorantiā. quia ignorantia q̄ non eſt affectata excuſat aliqualiter. Idō dicit dñs ieſus xps Ille ſeruus qui cognouit volūtatē dñi ſui ⁊ nō ſe preparauit: ⁊ nō fecit ſm voluntatē ei⁹. plagis vapulabit multis. q̄ aūt nō cognouit ⁊ fecit digna plagis vapulabit paucis. Lu. xij. Ergo melius eēt neſcire ꝙ ſcire ⁊ malā vitā tenere. Idō dr de btō vincētio: efficaciſſime claruit. Dico ſcdo ꝙ habuit ſapiam theologicā que maior ē ꝙ phiſica que in hoc cōſiſtit ex quo enim creatura tenet bonā vitā quā habz. ⁊ cū hoc oſtendit alijs veritatē creatoris ⁊ creaturarū. nō ſolū ꝟbo docēdo. ſed etiā exemplo ope adimplēdo. ita ꝙ nō ſolū dicat. vadatis ad paradiſum. ſed veniatis. ſequimini opa mea. q2 ſicut bon⁹ pictor nō ſolū inſtruit pueruz ore loquēdo, ſed etiā manib⁹ operādo et il-

neando ꝛc. Ita eſt de bono theologo. Ideo de eo dicit. Ipſe tanq̄ imbres mittet eloq̄a ſapientie ſue. Et paulopoſt. Ipſe palam faciet diſciplinā doctrine ſue. Eccli. xxxix. Nota ipſe. ſ. predicator theologus tanq̄ ibres: q2 predicatio tanq̄ aqua diuinar2 doctrinarū refrigerat ardorem ſuperbie in ſuperbis auaricie in auaris. luxurie in luxurioſis. ꝛ ſic de alijs. Et ſicut pluuia facit fructificare in bonis operibus ꝛ meritis. Nota ipſe palā faciet ꝛc. ne dicat. Iſte frater dicit ꝛ loquit multa bona de humilitate. ſed ipſe eſt ſuperbus. Pulchros ſmões facit de miſericordia ꝛ liberalitate. ſed ipſe eſt auarus. Multum cōmendat caſtitatē. ſed ipſe eſt luxurioſus. ꝛ ſic de alijs. Iſtam ſapientiā habuit beatꝰ Uincentius excellēter. Ex quo enim habuit primā ſapientiā. ſ. phyſicam dedit ſe ad ſtudenduꝫ bibliam. ꝛ poſtq̄ in ea fuit bene inſtructus incepit predicare. nō ſolum ꝟbo: ſed etiā opere. Poſtq̄ enim ſua fama diuulgata erat ꝙ eſſet deuotior ſanctior ꝛ aptior alijs: epūs ceſarauguſtanus valerius nomine volens prouidere ouibus ſuis de predicationis paſtura: vocauit beatū vincentiuꝫ ꝛ ordinauit eū vſq3 ad dyaconū. Et q2 epūs erat ſenex. ideo cōmiſit ſibi officiū predicationis per totam dioceſim. Nam predicare officiuꝫ eſt epāle. vt patet in primis epīs. ſ. apl'is. vt dixit Petrus de ſe ꝛ de alijs. Nos vero orationi quantū ad miſſam: que eſt principalis oratio. ꝛ miniſterio verbi inſtantes erimus. Act. vj. Ideo quādo epūs ꝯſecrat in eius dorſo ponit euangeliariū apertū ꝛ dicitur ſibi. Uade predica verbuꝫ dei. vt dicit decretalis. Cū ex iniuncto. extra de hereticis. Hoc officium fuit principale filij dei in hoc mūdo quare ait. Eamus in proximos vicos ꝛ ciuitates vt ꝛ ibi predicem. Ad hoc enim veni. Mar. j. Tunc beatus vincentiꝰ cogitauit imitari maiorē predicatorē. ſ. chriſtum qui cepit facere ꝛ docere. Incepit feruenter predicare nō ſolum verbo: ſed etiaꝫ exemplo ꝛ opere. Primo enim fundauit ſuam vitā in magna humilitate: intantum ꝙ nec genere nec ſciā nec dignitate ſuperbiebat. Ideo poterat predicare ꝯtra ſuperbiaꝫ. Itē deſpiciebat ꝓ deo oīa bona tp̄alia. Ideo predicabat ꝯtra auariciā. vſurā. rapinā. furta ꝛc. Itē q2 ꝯſeruauit ſe i ꝟginitate poterat predicare ꝯtra luxuriā. reprehendēdo hoīes mulieres. clericos. ꝛ religioſos. q2 habebat faciem ferreā ſiue carnē de ferro ꝛc. Item q2 erat fundatus in charitate. predicabat contra rancores. malas voluntates. Quia erat abſtinens audacter poterat predicare contra guloſos. ꝛ ebrios ꝛ ieiuniorū fractores. Et q2 erat patiens predicabat cōtra iracundos. Itē q2 erat diligēs nunq̄ erat ocioſus ſed laborabat in operibus ſpūalibus. Ideo poterat reprehendere ocioſos qui ꝑdunt tēpus eis a deo ꝯceſſum ad pn̄iam. Prelatis predicabat vt magis curarent de aīabus q̄ de redditibus. Clericis ꝙ haberēt deuotionē. Religioſis obedientiā. Dn̄is villarum ꝛ cōitatum rectoribus vt facerent iuſticiā ꝛ vitarent peccata notoria. Subditis fidelitatē Diuitibus miām. Pauperibus ꝛ tribulatis patientiā. Ecce quō habuit ſapientiā theologicā. ideo de eo cātat eccleſia. Sanctitate quoq3 inſignis archidiaconatuꝫ ſuſcepit: et vices pontificis diligēter exequebat. quō tā glorioſum officiū predicatiōis d3 exequi cū diligentia ſiue diligenter. Et qd̄ peſſi eſt illoꝝ qui ſolū ore curāt exequi officiū predicationis ꝛ nō ope. Uultis intelligere qd̄ peccatū eſt: ac ſi aliquis iret ad papā vel regem ꝓ aliqua dignitate ſeu beneficio obtinēdo: ꝛ rex vel papa de hoc fecit ei litterā vel bullam optime ſcriptā. tn̄ ille nō curat de ſigillo: nihil obtineret quādo vellet intrare poſſeſſionē dignitatis: q2 nō adhiberet ei fides Ita eſt de predicatoribus q̄bus deus ꝓmittit magnā dignitateꝫ ꝛ beneficium in celis. Qui fecerit. ſ. opera bona ꝛ docuerit alios ore vt faciāt. hic magnus vocabit in regno celoꝝ. Mat. v. Si ergo nos de iſto beneficio volumus habere litterā ſeu bullaꝫ. i. ſermonē optime ordinatum. colore rhetorico adornatum cū magnis auctoritatibus originalibus: realibus: ꝛ vocalibus: ſ3 ſi ibi nō eſt ſigillū bone vite. nō datur fides verbis: nō penetrant corda gentiū vt cōuertantur ꝛ corrigantur. ideo neceſſariū eſt ſigilluꝫ qd̄ dat auctoritatē doctrine. Ideo ex ſigilli defectu multi amittunt beneficiuꝫ a xp̄o promiſſum dicente xp̄o. Qui. ſ. ille qui h3 predicare ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis ꝛ docuerit ſic hoīes: minimus vocabitur in regno celoꝝ. Matth. v. Minimus. i. nullus. q2 nunq̄ intrabit in illud. Ideo dicebat apl's vniuerſalis predicator. Nō audeo aliquid loqui. ſ. in predicatione eorum que per me nō efficit chriſtus in obedientiā gētium in verbo ꝛ factis in virtute ſignorum ꝛ prodigiorū in virtute ſpiritusſancti. Ro. xv. Dico tertio ꝙ tertia ſapiētia eſt ſapiētia apoſtolica que in hoc cōſiſtit ſc3 predicare verbo ꝛ opere. ꝛ cum hoc propter honorem dei ꝛ ſaluationem animaruꝫ laborādo: per mundum diſcurrere de villa in villā ꝛc. exemplo xp̄i de precepto. Euntes in mūdū

vniuerſum. Marci vlti. Quēadmodū mer
catores ꝑ terraꝫ: ⁊ marinarij per mare labo
rant cum magnis periculis pro modico lu
cro: ita apl'i ⁊ predicatores apoſtolici labo-
rant ꝑ mundū vt xp̄m lucrifaciāt. O qđ lu-
crū portabunt in iudicio Paulus ⁊ Petrus
⁊ alij. Ideo predicatoribus apoſtolicis dicit
apl'us. Videte itaq; fratres quō caute am-
buletis: nō quaſi inſipientes: ſed vt ſapien-
tes: redimentes tēpus: qm̄ dies mali ſunt.
ad Ephe. v. Iſtam ſapientiā habuit beatus
Vincentius: q2 nō ſolum in ciuitate ceſar-
auguſte laborabat predicando: ſed ꝑ villas ⁊
caſtra cū magnis ꝑiculis ꝓpter infideles.
Tūc enim tēporis fuit maxima perſecutio
xp̄ianoꝝ. Imperātib⁹ Diocletiano ⁊ maxi-
miano qui miſerunt vnū gubernatorē qui
tormentis cruciabat ⁊ occidebat xp̄ianos q̄
nolebant fidem xp̄i abnegare. Crudelis do
minus. ſꝫ crudelior miniſter. Et fuit ſibi di
ctum quō beatus Vincentius fuit captus
ex precepto Daciani: qui ipſum caput cate-
natū ⁊ pedeſtreꝫ miſit ad valentia: vbi ſunt
dicte multe quas fuit oneratus catenis et
ferro. Quale fuit iſtud tormentū: ⁊ hoc fuit
primū tormentuꝫ. Sed cogitans onus xp̄i
qđ xp̄s portauit quādo ducebat ad crucifi-
gendum: patiēter portauit attendēs ad ver
bum xp̄i dicentis. Si quis vult poſt me ve
nire abneget ſemetipſum ⁊ tollat crucē ſuā
⁊ ſequatur me. Mat. xvj. Scđm tormentū
fuit: q2 Dacianus noluit ꝙ ſtatim preſenta
retur ſibi vt magis timeret ⁊ māſueſceret
⁊ precepit vt poneret in carcere ſine cibo et
potu tribus diebus. Et cū corpore eſſet ibi
detentus aīa ibat per plateas paradiſi con-
templando. ⁊ cū iſta cōfortatione tranſiuit.
Cogitate quō oneratus ferro dormiebat ī
terra: ⁊ erat ſine cibo ⁊ poterat dicere recte
cuꝫ apoſtolo. Noſtra cōuerſatio in celis eſt:
quantū ad animam: ⁊ vlterius dicit. Unde
etiā ſaluatorem expectamus dn̄m noſtrum
ieſum xp̄m. qui reformabit corpus humili-
tatis noſtre cōfiguratum corpori claritatis
ſue ſm̄ operationē virtutis ſue qua etiam
poſſit ſubijcere ſibi oīa. Phil. iij. Tertiū tor
mentū fuit quādo illa die fuit daciano pre-
ſentatus: ⁊ videns ipſuꝫ pulchrū iuuenem
⁊ rubicundū ⁊ in nullo alteratū: credens ꝙ
cuſtodes ei miniſtraſſent cibaria voluit eos
occidere. Et dixit beatus Vincentius. Nō
occidas eo[illegible] bene tenuerunt tuū crudele
preceptū. T[illegible]c dixit ſibi Dacianus ꝙ abne-
garet fidem xp̄i: al's oīa tormēta expēderen
tur in eū. Rūdit beatus Vincentius. Sci-
o nephariū eſſe apud xp̄ianos deitatis cul
tum abnegare. Tormenta tua nō timemus
q2 per ipſa deducimur ad coronā ⁊ ꝑ mortē
ad vitam. Inſurge ergo miſer ⁊ toto mali-
gnitatis ſpiritu debacchare. Videbis me dei
virtute plus poſſe dū torqueor ꝙ̄ poſſis ipſe
qui torques. O qualis xp̄i miles intrepid⁹
⁊ ſtatim denudarunt eū. Quartū tormētuꝫ
fuit q2 ſtatim poſitus in eculeo. ſed cogitās
penā xp̄i in cruce pendentis patienter ſuſti
nuit illud tormentum. Cui dixit dacianus.
O miſer miſerere tui ⁊c. Beatus aūt Vin-
centius alacri vultu reſpondit. Hoc eſt qđ
modis oībus exq̄ſiui. Quintū tormētū fuit
qn̄ cum falcaſtris ferreis eius caro crudeli-
ter lacerabatur: ipſo aūt dicente. Non ſunt
cōdigne paſſiones huius tp̄is ſuſtinuit pa-
tienter. Sextum tormentū fuit de laminis
ferreis ignitis ad ei⁹ latera applicatis: ipſo
dicēte. Probaſti cor meū ⁊ viſitaſti nocte. ſ.
tribulationis: igne me examinaſti: ⁊ nō eſt
inuenta in me iniquitas; etiā ſuſtinuit. Se
ptimum tormentū: qn̄ depoſitus de eculeo
poſitus in craticula vt beatus Laurentius
De hoc cantat eccleſia. Aſſumptus ex ecu-
leo leuita Vincentius: atq; ad patibulum
raptus moras carnificū arguendo ad penā
alacriter ꝓperabat. Dicatur cū fuit in crati-
cula ferrea voluebant eū ꝓijcientes ſal in
ignē. Xp̄i miles precioſus leuita vincenti⁹
vt tribunal ſponte rogū. i. focū cōſcendit in
trepidus: cuius ſalis crepitātis per corpus
minutie ſparſim ibant atq; prune vernabā-
tur ſanguine. Octauū tormentū fuit ꝙ am
motus de craticula poſitus fuit in carcere
tenebroſo pedibus conſtrictis ligno. ⁊ tunc
ſternunt fragmenta teſtarū. vt quōcunq; ſe
verteret vulnera ipſa inueniāt. Priuat omi
cōſortio humano. vt ſi nō moreret darent ſi
bi alia noua tormenta. Sed aſſunt angeli:
lux refulget in carcere: laxant ligna a pedi-
bus. teſtarū aſperitas vertit in florū molli
tiem; dant laudes deo. ⁊ angelice vocis ſua
uitas procul diffunditur. Euigilātes cuſto-
des: ⁊ hec videntes cum multis alijs cernē
tibus ad dominū cōuertunt. Ecce principa
palia tormenta que beatus vincentius ſu-
ſtinuit in dei honorē ⁊ in animaꝝ ſaluatio-
nem. Ecce hic ſapientia aplica. Et poterat
dicere cuꝫ apoſtolo. Omnia ſuſtineo ꝓpter
electos: vt ⁊ ipſi ſaluteꝫ cōſequātur que eſt
in xp̄o ieſu cū gloria celeſti. ij. Timo. ij. igit.
Beatus vir qui in ſapientia ⁊c. Moraliter
Melius forꝫ poſſumus nos habere de pa
radiſo. Contemplamini hoc quomodo cha
re vēdidit xp̄s ſuis amicis. ideo faciamus
penitētiaꝫ ⁊ laboremus in bonis operibus.

De illis qui nolũt laborare dicit dauid. In
labore hoim nõ ſunt: ⁊ cum hoibus nõ fla-
gellabant. Glo. ſed cum demonibus in in-
ferno. Dico quarto ꝙ quarta ſapiẽtia eſt
ſapiẽtia angelica que in hoc cõſiſtit. ſ. in om
nibus angeloꝝ operibus. Ipſi preferunt et
preponũt honorẽ dei ⁊ gloriã ſuper omnia.
Hoc declaratur ſic. In principio enim mundi
anteꝗ̃ deus creaſſet hominẽ: deus creauit
angelos: iter quos lucifer erat maior ⁊ ſan
ctior: vt dicit Grego. Qui voluit deo pariſi-
cari: ⁊ reuelauit hoc alijs angelis: ⁊ multi
cõſenſerunt dicendo ꝙ eſſet bonum: velut
adulatores cupientes dñis cõplacere. Bo-
ni autem angeli vt Michael Gabriel ⁊ Ra
phael nõ cõſenſerunt: imo cõtradixerunt pre
ferentes ⁊ preponẽtes honorẽ dei ⁊ eiꝰ glo-
riam. Ecce ſapientia angeloꝝ: ideo cõfirma
ti ſunt in gratia. Per ſapientiã ſanati ſunt
quicunq̃ placuerunt tibi dñe a principio.
Sap. ix. Nota. Per ſapiam ſanati ſunt ab
infirmitate. ſ. creaturaꝝ q̃ eſt peccabilitas:
qꝛ oẽs creature erant: peccabiles. ſed ſanati
tunc fuerunt ſancti angeli. qꝛ cõfirmati fue
runt tunc in gratia ⁊ in gloria quã tunc ha
buerunt. Iſta eſt ſapiẽtia angeloꝝ. Iſtam ſa
pientiã habuit ſanctus Vincẽtius: quia in
nullo tormẽtoꝝ mortuus fuit: vt dacianus
cõfunderetur ⁊ deus habere gloriam ⁊ hono-
rem. Quãdo enĩ dacianus audiuit miracu-
lum de his que in carcere viſa ſunt ⁊ audi-
to de cõuerſione multoꝝ dixit. Victi ſumꝰ.
⁊ inſaniens dixit. Reponatur in lecti mollitie
vt poſt reuocetur iterum ad tormenta. Et ha
buit medicos ⁊ fingens ſe ipſum dimiſiſſe:
pmiſit vt xp̃iani curarent de eo. vt cito for
tificatus duriora tormẽta ſibi daret. Qd cũ
fieret pijs credentiũ manibus xp̃o ſpiritũ
reddidit: vt deus haberet gloriam ⁊ honorẽ
qꝛ nullus põt aliquem interficere niſi deus
velit permittere. Et poterat dicere cũ apo-
ſtolo. Magnificabitur xp̄s in corpore meo ſi-
ue p vitã ſiue p mortẽ. Mihi aũt viuere xp̄s
eſt ⁊ mori lucrũ. ad Phil. i. Nota. Mihi aũt
viuere xp̄us eſt: q: ſupernaturaliter ⁊ mira
culoſe vixit in tam aſperis tormẽtis. ⁊ mo-
ri inter chriſtianos receptis eccleſiaſticis ſa
cramentis lucrũ. Moraliter iſtã ſapientiã
debemus nos habere. In omnibus dictis
⁊ factis noſtris preferamus dei honorem ⁊
gloriam. nõ mentiendo. nec proximũ deci-
piendo: nec iurãdo: nec renegãdo: nec blaſ-
phemando. In omnibus honorificetur deus
per ieſum xp̄m dñm noſtrũ cui eſt gloria et
imperium in ſecula ſeculoꝝ amen. i. Pe. iiij.
Dico quinto ꝙ habuit ſciẽtiã heroycam
Sapientia heroyca. ſ. diuina. iſta eſt alijs
maior. que in hoc cõſiſtit ꝙ deus obtinet de
creatura finem quẽ ipſe intẽdit infallibili-
ter: qꝛ nulla cauſa põt ĩpedire quin eueniat
qd ipſe ordinauit de creatura: imo cõtra re-
gulas logicales. Dicit enĩ logicus ꝙ ex pu-
ris negatiuis nõ ſequitur cõcluſio affirmati-
ua. Sed deus ex negatiuis cõcludit affirma
tiuã vt ſibi placet. Phs autẽ dicit. Ex cõtra
rijs nõ producitur cõtrarium: imo deus ex cõ-
trarijs producit effectũ cõtrarium. vt p3 in
ioſeph de quo ordinauit ꝙ eſſet dñs fratrũ
ſuoꝝ: qd intelligẽtes fratres ſui ipm vendi
derũt vt eſſet captiuus ⁊ nõ dñs eoꝝ. Et ex
illius venditione ſecutũ fuit ꝙ ioſeph fuit
dñs eorum. Ecce quõ ex cõtrarijs deus cõ-
cludit ſuũ ppoſitũ. Ad hoc auctoritas. Sa-
piẽtiã. ſupple diuinã nõ vincit malicia: ſup-
ple creaturaꝝ. Attingit a fine vſq̃ ad finem
fortiter. ⁊ diſponit oĩa ſuauiter. Sap. vij. et
viij. Iſtã ſapientiã habuit beatus Vincen-
tius ex dei voluntate. qꝛ eam. ſ. ſapientiam
cõſcauit. Ideo dicitur Vincentius quaſi vin-
cens dacianũ. qꝛ dacianus ordinauit ꝙ mo-
reretur in tormẽtis. Et qñ audiuit ꝙ mor-
tuus fuerat in lecto dixit. victi ſumus. Sed
ex quo in vita nõ potuit ipm vincere: ĩ mor
te cogitauit habere victoriã de corpore. Ec-
ce malicia. Et mãdauit eius corpus proijci
in campũ a feris ⁊ auibus cõſumendũ. Sed
affuit coruꝰ q̃ aues cũ feris abigebat. ⁊ cre-
ditur fuiſſe angelus. Qd reuelatũ fuit dacia-
no. qui fecit corpus pijci in mari cũ mola fu
nibus collo ligata. vt ex quo in terra nõ po-
terat eũ vincere ad minus in mari vinceret
eũ. Sed nõ erat ita qꝛ ſapiẽtia diuina aliter
ordinauit. Et dũ ſubmerſores redirẽt ad de
nunciandũ quõ precipitaſſent corpus in mari.
dei virtute corpus delatũ eſt ad littus quod-
dã. ⁊ facta reuelatiõe ſup hoc cuidã viro fi-
deli ⁊ cuidã vidue cõcurrentibus illuc fide-
libus. repertũ corpꝰ ſepultũ eſt ab eis in qua-
dã parua baſilica ibi ppe. Ceſſante vero rabie
pſecutionis deuotio fideliũ honorabiliꝰ eũ
extra muros ciuitatis valẽtie ſepeliuit. Id
cãtamus. Vincentẽ mũdũ adoremꝰ dñm in
quo pſſurã mũdi martyr vicit vincẽtiꝰ. Er-
go btũs vir q̃ in ſapia ſcilz diuina morabitur.

De conuerſione ſancti Pauli apli.

Sermo.

V As electiõis eſt
mihi iſte. Habetur verbum
iſtud in actibus apoſtolorũ
c. ix. Hodie fit feſtum in ec-
cleſia de conuerſione ſancti

Pauli. De nullo ſancto fit feſtū cōuerſiōis
niſi de beato paulo aplo. Non ſolū ratione
ſui: q2 fuit miraculoſa: ſed etiā ratione no-
ſtri: q2 fuit peccatorib⁹ ꝓficuoſa. q2 in ſua
conuerſione oſtenditur quō peccator debet
ad xp̄m cōuerti. Sed primo ſalutet virgo
maria ⁊c. Pro breui declaratione ⁊ materie
introductione ſciendū ꝙ principale funda-
mentū ⁊ principium ſaluationis hoīm eſt
electio dei eterna. Anteꝙ deus crearet ce-
lum ⁊ terrā aut aliquid: iam in ſecreto con-
ſiſtorio trinitatis facta fuit electio de ſal-
uandis: tali modo. Tot dn̄i imperatores:
reges: duces: comites ⁊c. erunt in mundo
De iſtis dixit pater filius ⁊ ſpiritusſanctus
tot ſaluabuntur amore iuſticie quā faciēt
in ſubditorū correctione. Itez tot prelati:
pape: cardinales: patriarche: archiepi: ⁊ epi
⁊c. erunt in mundo. de iſtis tot ſaluabunt
virtute charitatis ⁊ diligētie ſuaꝝ ouium.
Item tot religioſi erūt de quibus tot ſalua-
buntur virtute obedientie ſuū ordinē ſer-
uando. Item tot clerici virtute deuotionis
Item tot diuites ꝟtute miſericordie. Tot
pauperes virtute patientie. Item tot mu-
lieres virtute honeſtatis ⁊ cōtinentie. Ita
ꝙ iſta electio eſt primū fundamentū ⁊ prin-
cipale: ⁊ principiū ſaluationis hominū ac
mulierum. Auctoritas. Elegit nos in ip̄o
ante mundi cōſtitutionē vt eſſemus ſancti
⁊ immaculati in conſpectu eius in charita-
te: qui predeſtinauit nos in adoptionē fi-
liorū per ieſum dn̄m noſtrū. Ad Ephe. j.
Et iſta electio dicit predeſtinatio. Et quia
beatus paulus fuit a deo eternaliter elect⁹
vt eſſet de maioribus ſanctis paradiſi. de
eo dicit xp̄s in themate. Uas electionis. i.
electū paſſiue eſt mihi iſte ſcꝫ paulus. Sed
q2 diuina electio facta in eternitate habet
executionē in tēpore: dicā vobis practicā
executiōis electiōis btī pauli: ꝓut in epl̄a
hodierna continetur. Dicatur hiſtoria ꝓut
dicit lucas in epiſtola hodierna. Actu. ix.
Quomodo perſequebatur xp̄ianos vt lu-
pus oues. intantū ꝙ multi xp̄iani fugerūt
de hieruſalē. Ideo dicit ip̄e. ergo ſequar eos
Dicatur quomodo furijs infectus ibat da-
maſcum ⁊c. Saule ſaule q̄d me perſeque-
ris. Nota non dicit cur perſequeris meos
ſeruitores. q2 tantus eſt amor xp̄i ad ſuos
ſeruitores ꝙ illoꝝ perſecutionē reputabat
ſuā. Sicut em̄ bonū qđ fit ſuis ſeruitorib⁹
amore ſui recipit in perſonā ſuā: ita ⁊ ma-
lum. Ideo dicet in iudicio vniuerſali. Eſu-
riui em̄ ⁊ dediſtis mihi mādūcare ⁊c. Tunc
dicēt. Qn̄ dn̄e vidimus te eſurientē ⁊ paui-
mus ⁊c. Quibus dicet. Amen dico vobis ꝙ
diu feciſtis vni de his fratribus meis mi-
nimis mihi feciſtis. Math. xxv. Hic patet
quomodo homo debet cauere ne diſpliceat
ſeruitoribus dei. q2 ipſe recipit in perſona
ſua quēadmodū rex recipit in ſe qn̄ offen-
ditur miles vel eius officialis. Et propter
hoc em̄ timet ne offendat regis officialis
Ideo dicit xp̄s. Saule: ſic em̄ vocabat ante
eius ꝯuerſionē. Saule q̄d me perſequeris
Ecce amor xp̄i ad nos. Et paulus timens
ac ſtupens dixit. Quis es dn̄e. Rn̄dit ieſus
Ego ſum ieſus nazaren⁹ quē tu perſeque-
ris. Durū eſt tibi cōtra ſtimulū calcitrare.
Nota ꝙ paulus ante cōuerſionē ſuā habe-
bat quattuor falſas credētias ſeu opinio-
nes ⁊ errores cōtra dn̄m noſtrū ieſuꝫ xp̄m.
Prima ꝙ nō credebat ip̄m eſſe deū ſed pu-
rū hoīem. Secūda ꝙ nō fuit ſaluator mū-
di: ſed deceptor. Tertia ꝙ nō ſurrexit a mor-
tuis. Quarta ꝙ nō erat iudex bonoꝝ ⁊ ma-
loꝝ. Sed xp̄s in reſponſione qn̄ dixit. Ego
ſum ieſus nazarenus ⁊c. fugauit oēs erro-
res. Et primo qn̄ dixit. Ego ſum: qđ eſt no-
men diuinitatis. q2 deus proprie habet eſſe
Noſtrū autē eſſe eſt nobis a deo datū. ideo
nō debꝫ dici eſſe. Sicut nullus debet dici di-
ues de pecunijs mutuo receptis. Totū em̄
noſtrū eſſe mutuatū eſt nobis a deo. Ideo
proprie loquendo nullus habet eſſe niſi ſo-
lus deus. Ideo legimus Exo. iij. ꝙ quādo
deus voluit mittere moyſen vt liberaret
populū iſrael de egypto: dixit ſibi moyſes.
Si dixerint mihi quod eſt nomē dei. quid
dicam eis. Reſpondit dominus ad moy-
ſen. Ego ſuꝫ qui ſuꝫ. Sic dices filijs iſrael
Qui eſt miſit me ad vos. Exo. iij. Ecce qua-
re reſpondit paulo. Ego ſuꝫ. Et dicit Aug.
in libro de videndo deum. ꝙ chriſtus oſten-
dit tunc paulo diuinam eſſentiā. vt ibi de-
terminat Aug. Contra ſecundū errorē di-
xit ieſus: quod idem eſt ꝙ ſaluator: oſten-
dēs ſibi clare ꝙ nullus poteſt intrare para-
diſum nec ſaluari: niſi ſibi credendo ⁊ obe-
diendo. Contra tertiū dixit nazarenus: id
eſt floridus. quia eius corpus in reſurre-
ctione ſua gloria floruit quattuor floribus
Primo impaſſibilitatis. Scđo leuitatis. Ter-
tio ſubtilitatis. Quarto claritatis. Ideo di-
xit nazarenus. Contra quartū errorem di-
xit. Durū ē tibi ꝯtra ſtimulū calcitrare. Sti-
mulus eſt ſnīa dura quā dabit vt iudex vni-
uerſalis bonorū ⁊ malorū quādo dicet ma-
lis. Diſcedite a me maledicti in ignē eter-
num ⁊c. Mat. xxv. Tunc paulus tremens
ac ſtupens dixit. Dn̄e quid me vis facere.

ſcꝫ vt poſſim ſaluus fieri. Modo eñ video clare errores in quibus erã. Et ait dñs ad eũ. Surge ⁊ ingredere ciuitatẽ ⁊ dicetur tibi quid te oporteat facere. Surrexit autẽ de terra: apertiſq; oculis nihil videbat. Tãta eſt claritas que eum circũfulſit ꝙ pdidit viſum: ac ſi hõ diu reſpiceret ſolẽ amitteret viſũ. Ad man⁹ aũt illũ trahẽtes viri q̃ comitabantur cum illo qui ſtabant ſtupefacti introduxerunt damaſcuꝫ. Et erat ibi tribus diebus non videns: ⁊ non mãducauit neq; bibit. Dicũt doctores ꝙ in his tribus diebus didicit ⁊ vidit in ſchola paradiſi quicquid poſtmodum predicauit. Interim xp̄us apparuit cuidam diſcipulo ſuo in damaſco exiſtenti qui dicebatur ananias. ⁊ dixit ei. Anania. Et ille. Ecce ego domine. Et ait. Surge ⁊ vade in vicum qui vocatur rectus: ⁊ quere in domo iude ſaulum nomine tarcenſem. Et timuit ananias dicens. Dñe audiui a multis qñ perſequitur nomen veſtrum ⁊c. Ideo dñe non mittatis me ad illum lupum ⁊c. Tunc dixit dñs ad eum. Uade. qñ vas electionis eſt mihi iſte vt portet nomẽ meum corã gentibus ⁊ regibus ⁊ filijs iſrael. Quia ſicut in vaſe auri vel argenti ꝑſentat fructus dñis: ita iſte portabit nomen meũ ⁊c. Perficiatur hiſtoria epiſtole concludendo thema. Uas electionis eſt mihi iſte. Ecce electio eterna. Quantũ ad ſecundũ dico ꝙ in conuerſione beati pauli oſtẽditur modus conuerſionis peccatoris ad deũ. Ideo eccleſia facit feſtum de iſta conuerſione pauli ſolũ. Et ſunt ſeptẽ modi quib⁹ pctõr conuertit ad deũ. vt paulus: q̃ ſequuntur: ſcꝫ.

Illuminatio diuinalis.
Humiliatio perſonalis.
Reprehenſio fraternalis.
Oſtenſio iudicialis.
Inſtructio doctrinalis.
Exemplificatio virtualis.
Afflictio penitentialis.

Primus modus eſt illuminatio diuinalis quando peccator couertitur ad deũ vt paulus. a deo ſubito illuminat: q2 peccator ꝙ diu exiſtit in peccatis eſt cecus. Cecus eñ non videt periculũ in quo eſt. Sicut eñ ille qui tranſit per vicum: ⁊ modo cadit in luto: modo inter lapides: modo inter vepres cecus iudicatur q2 vere ille eſt cecus. Ita de peccatore tranſeunte per viã huius mundi vel vite modo eñ cadit in luto fetentis luxurie. modo inter ſpinas pungẽtis auaricie. modo inter lapides iracũdie ⁊ malicie. Ideo ſcriptura ſancta tales iudicat cecos. Ambulabunt vt ceci: q2 dño peccauerunt. Sophō. j. Ideo neceſſaria eſt lux diuina illuſtrans mentẽ peccatoris. Iſto lumine illuminatur peccator quãdo dicit. O miſer quot annis fui in luto luxurie: vel ſpinis auaricie: ⁊ ſic de alijs. O miſer quid erit de me ſiue de aĩa mea. Quando diuinũ lumen irradiat eius conſcientiam cognoſcit peccata. quia lux naturalis intellectus non ſufficit: nec etiam lux ſciẽtie acquiſite ſed lux diuina eſt neceſſaria. Hoc oſtenditur in conuerſione ſancti pauli vbi dicitur Et cum iter faceret ſubito circũfulſit eum lux de celo. Nota lux de celo. Act. ix. Nota de intellectu naturali ſeu ingenio humano Iſte modus conuerſionis eſt multũ dulcis quãdo deus ſubito illuminat peccatorẽ in domo camera: lecto: vel in via exiſtentẽ: vt cognoſcat peccata ſua dicẽs. O miſer quid erit de me. ⁊c. Iſtud lumen petebat dauid dicens orando. Illumina oculos meos ne vnꝙ obdormiã in morte ⁊c. Secũdus modus eſt illuminatio perſonalis vel deiectio Quando eñ perſone pompoſe inflate que non curant niſi de mundanis deijciuntur vel humiliantur. Et hoc ſic contingit q2 O dicit deus. iſti alio remedio indigent. ⁊ facit eos perdere bona tpalia: ⁊ amorẽ dñoꝝ in quibus confidebãt. Et tũc conuertunt ad deum: q2 aľs non curarent de eo. Ideo dauid. Imple facies eorũ ignominia ⁊ querent nomen tuũ dñe. Benedicta eſt aduerſitas ſeu tribulatio paupertatis vel aduerſitatis infirmitatis ſeu pſecutionis dñoꝝ que cõuertit peccatorẽ ad deũ. Iſte modus oſtẽditur in paulo: qui ibat furijs infectus diriq; toto pectore virus efflabat: ⁊ cadẽs in terram ex perſecutore factus eſt vas electionis dicẽs. Dñe q̃d me vis facere. Ecce quõ ex aduerſitate fuit cõuerſus. Tertius eſt reprehenſio fraternalis. Sũt eñ aliqui q̃ nec p̃mo nec ſcdo mõ cõuertunt: q2 deus non exequit in eis die p̃ia: ſed qñ aliq̃s vt amic⁹ frater. ſoci⁹. pater. vel vicin⁹. dulciter corrigit amicũ ſuũ vel filiũ dicẽs. Hoc dr de vobis. Iam gẽtes loquunt de vobis iſta. Iõ amore dei corrigatis ⁊c. Iſto modo multi cõuertunt ad xp̄m. Iõ dicit xp̄s. Si aũt peccauerit in te frater tu⁹: ⁊ vade corrige eũ inter te ⁊ ipm ſolũ. Si te audierit lucratus eris fratrẽ tuũ. Mat. xviij. Iſte modus oſtẽditur in paulo quãdo xp̄s corrigẽdo euꝫ dixit ei. Saule ſaule quid me perſequeris. Quartus eſt oſtenſio iudicialis vt qñ deus per ſe inuiſibiliter vel per os alicuius ſancti ⁊ deuoti hoĩs oñdit ſibi rigorẽ

iuſticie tali modo. Videamus ſi tu vis
perſeuerare in iſta mala vita: quid dices in
iudicio: quid reſpondebis xp̄o dicēti. Quid
feciſti p̄ me. oſtendens vulnera ꝛ dicēs. Ec
quid ego feci p̄ te. cognoſcis iſta vulnera vi
deamus quid tu feciſti p̄ me. q̄d dices tu q̄
modo ſtas et viuis in peccatis. ꝛ nihil boni
facis. quomodo euades inferni penas. Ta
les oſtenſiones iudiciales faciunt ꝯuertere
multos: confitentur ꝛ faciunt penitentias
vt poſſint aliquid oſtendere in iudicio. Jō
Dauid. Cognoſcet̄ domin⁹ iudicia faciēs:
in operibus manuum ſuarum compꝛeben
ſus eſt peccatoꝛ. Conuertant̄ pctōꝛes in in
fernum. ſ. p̄ cogitationē. pſ̄. ix. Jſte modus
oſtendit̄ in paulo. cui xp̄s oſtendit ſe in foꝛ
ma iudiciali. quēadmodū debet ſtare in die
iudicij. quando dixit ſibi. Durū eſt tibi con
tra ſtimulum calcitrare. Et ſtatim paulus
dixit: domine quid me vis facere. Quintus
eſt inſtructio doctrinalis vt in p̄dicatiōe ad
quam multi veniunt peccatoꝛes ꝛ in ma-
gnis peccatis inuoluti. ꝛ redeunt conuerſi
ad deum. qꝛ in p̄dicatione qn̄ p̄dicatoꝛ pꝛe-
dicat bonas doctrinas. peccatoꝛes cogno
ſcunt ſuam vitam malam. ꝛ dicunt. O mi-
ſer ſm̄ hoc in malo ſtatu ſum ego. Et iſto
modo conuertūtur plures q̄ alijs ſupꝛadi
ctis modis. Jō dicebat apl's. Non erubeſco
euangelium. Virtus eñi dei eſt in ſalutem
omni credēti. Ro. j. Nota nō erubeſco euā-
gelium ſicut illi q̄ magis curant̄ de poetis
q̄ de euangelijs. Doctrina poetarū nemi-
nem ſaluat. Jdeo p̄dicatoꝛes euāgelice do
ctrine ſingularē coꝛonā hn̄t in pa̱diſo. Jſte
modus conuerſionis oſtenſus fuit in pau-
lo: cui dixit xp̄s. Surge ꝛ ingredere ciuita-
tem. et dicetur tibi quid te opoꝛteat facere
ſi voluiſſet dicere paulus. Dn̄e oſtēdatis mi
hi vos quid habeo facere. Cur me ad aliuz
remittitis. dixiſſet xp̄us. Vade qꝛ in te do in
ſtructionem xp̄ianis quō tu iuiſti ita ipſi
faciant ꝛ inſtructionē habeāt. Nota illa ciui
tas ad quā xp̄s remiſit paulū dicens. Sur-
ge ꝛ ingredere ciuitatē ꝛc. Dicebat̄ damaſc⁹
qui interpꝛetat̄ ſanguinoſa: ꝛ ſignificat ec-
cleſiam vbi ſanguis xp̄i cōficit̄ ꝛ ſumit̄. Qn̄
ergo dicit: Jngredere ciuitatē. i. eccl'iam ad
audiendā miſſaz ꝛ ſermonē. Jbi eñi dicet̄ ti
bi. q̄d te opoꝛteat facere. Jſte ē p̄ncipal̄ mo
dus ꝯuerſionis peccatoꝛis. Sext⁹ mod⁹ eſt
exēpli virtualis. qn̄ eñi vidēt q̄ aliq̄s tenet
bonam vitā ꝛ ſctām etiā ſi non loquat̄ p̄di-
cando. exēplo tñ illius multi ꝯuertunt̄. Di
catur hic de ꝯuerſione cuiuſdā p̄ncipis la-
tronum in quadam via ad depꝛedandū exi

ſtentis. Quidam eñi ſanctus abbas volens
ipſum ad xp̄m conuertere iuit ad eum: ꝛ ſta
tim captus eſt vt eum denudaret ꝛc. Ab-
bas vero interrogauit eum de quo viueret
in tali heremo. O dixit abbas in magno la
boꝛe ꝛ p̱iculo viuitis: ſi vultis mecum ve-
nire ad monaſteriū ego p̄uidebo vobis opu
lenter. Jlle timens de captione non aude-
bat ire ſed abbas ip̄m aſſecurauit ꝛ ſecut⁹
eſt eum ꝛ dedit illi optimā cameram: ꝛ vnū
monachum deuotiſſimum in ſeruitoꝛē vt
ſeruiret ſibi dans ei ꝛ miniſtrans q̄cq̄d vel-
let. gallinas. perdices. capones ꝛc. Et poſt
q̄ ip̄e erat pꝛanſus frater ille ſeruitoꝛ coꝛā
eo comedebat panem et aquam. Jtē qn̄ ip̄e
iacebat in lecto. frater oꝛabat genibus fle-
xis cum lachꝛymis ꝛc. Poſt multos dies il
le capitaneus dixit fratri. Et qualē vitā te
nuiſtis vos in mundo: qꝛ tantam peniten-
tiam facitis. Reſpondit frater q̄ fuit valde
peccatoꝛ. Et ille. Et dicatis mihi in quib⁹
peccaſtis. Et dixit frater in multis dn̄e. Et
dicatis mihi ſi placet vobis. Ego dicaz. Ri-
ſi exceſſiue ꝛ truffaui: ꝛ ſic de alijs veniali-
bus. Et capitane⁹. o miſer ꝛ q̄d erit de me
qui tot homines depꝛedatus ſum ꝛ occidi:
quia vos de tam paruis peccatis facitis tā
tam penitentiā: de cetero volo viuere vt vos
non detis mihi lectum: nec gallinas. Et ſic
fuit exēplo illius conuerſus. Jō dicit Gre.
Plus mouent exēpla q̄ ꝟba. exēpla ſcꝫ bo-
ne vite. Foꝛte ſi centum annis aliquis pꝛe
dicaſſet illi non ꝯuertiſſet eū: ꝛ in exemplo
bone vite cōuerſus eſt. Legit̄ q̄ tēpoꝛe bea
ti petri apl'i qn̄ ip̄e pꝛedicabat in roma: ali-
que bone mulieres iam ad xp̄m ꝯuerſe ha-
bebant viros peruerſos conuertere. Et eis
oſtendens iſtuz modū dixit. Mulieres ſub
dite ſint viris: vt ꝛ ſi q̄ nō credunt verbo p̱
mulierum ꝯuerſationem ſine ꝟbo lucriſiāt
conſiderantes in timoꝛe ſanctam cōuerſa-
tionem veſtram. j. Pet. iij. Jſte modus oſtē
ſus fuit in paulo qn̄ ad manus illum trahē
do in ciuitatem introduxerunt. Manus ſi
gnant op̱a. qꝛ manibus operamur. Jō dicit̄
ad manus illum trahentes. Jn quo innuitur
q̄ exemplo operū trahunt̄ peccatoꝛes ad
deum. Septimus modus eſt afflictio peni
tentialis dicendo. Dn̄e lꝫ ſim malus ꝛ pec-
catoꝛ. ſpero tamen q̄ ex iſta penitentia ex-
trahetis me de peccato ꝛ ꝯuertetis ad bo-
nam vitam. Jō lꝫ homo ſentiat ſe in pecca-
tis non debet penitentiam dimittere quia
diſpoſitiua eſt ad conuerſionem ꝛ finaliter
ad ſaluationem. Penitentiam agite appꝛo-
pinquabit eñi regnū celoꝝ. Matt. iiij. Jſte

modus oſtēdit in ↄuerſiõe beati pauli apo
ſtoli. q̄ tribus dieb⁹ nõ mādu cauit neq̄ bi-
bit. q̄lis afflictio pńalis: ſignū fuit ꝙ ex pe
nitentia de⁹ ducit pctõꝛē ad ↄuerſionē ꝛ ſal
uationē. Ecce q̄re eccl'ia facit feſtū de ↄuer-
ſione beati pauli apl'i. q: non ſolū fuit mi-
raculoſa. ſꝫ etiā pctõꝛib⁹ fuit ꝓficuoſa. Amē

De purificatiõe beate ꝟginis marie Sermo.

Dies purificatio
nis marie. Lu. ij. Iſtud pꝛe-
ſens ꝟbum vnum eſt de ma
ioꝛibus totius anni. Rõ: q:
tres ſunt ſanctoꝛꝫ gradus
de quibus facimus feſtum.

Pꝛimus de ꝑſona eminenti. i. alta.
Secūd⁹ maioꝛ. ſ. de ꝑſona ſctā excellēti.
Terti⁹ mĺto maioꝛ de ꝑſõa ſctā trāſcēdēti

Dico ṗmo ꝙ de ṗmo gradu fuit q̄libet apo
ſtoloꝝ petr⁹ ꝛ paulus ꝛc. Ioħ. baptiſta: mar
tyꝛes: ↄfeſſoꝛes ꝛc. Iō eoꝝ feſta ſunt magna
De ſcđo gradu eſt ꝟgo maria q̄ nõ ſolū eſt
ſancta ſꝫ hꝫ excellētiā ſuꝑ oēs ſctõs. Iō ei⁹
feſta ſunt maioꝛa. In tertio gradu eſt ſol⁹
xp̄us q̄ trāſcēdit oēm altitudinē creaturaꝝ.
Ideo eius feſta: vt natiuitatis: epyphanie:
pꝛeſentationis: reſurrectionis ꝛc. ſunt mul
to plus maioꝛa. Iſtos tres gradus ſctõꝝ in
uenio in feſto hodierno. q: hodie fit feſtū

De ſymeone ſancto eminenter.
De ꝟgine ſancta ſuꝑ oēs excellenter.
De xp̄o ſctiſſimo trāſcendenter.

Qui hodie fuit in templo p̄ſitatus a ꝟgine
Maria ſicut mõ mulieres poſt partum ve
niunt ad eccleſiam cū ꝓle. Iō iſtud feſtū hꝫ
tria noīa. Inq̄tū eſt ſymeonis dꝛ dies ob-
uiationis ſymeonis. Inquantū eſt ieſu xp̄i
dicitur dies p̄ſentatiõis. Inq̄tum vero eſt
virginis marie intitulať dies purgationis
marie. Et q: ſpecialius hodie fit feſtū de vir
gine maria. Ideo ſingulariter dicit thema.
Dies purgationis ꝛc. Iō ṗmo loquiť de vir
gine. Secundo de xp̄o. Tertio de ſancto ſy
meone. Quantum ad ṗmū ꝛ inq̄tum p̄ńs
feſtum tāgit virginē: diciť dies purgatiõis
marie. Qñ aūt auditis iſtud nomē purga-
tio non intelligatis ꝙ virgo maria indige-
ret purgatione: q: nunq̄ peccauit aliq̄ mo
do nec coꝛde male cogitando: nec oꝛe vane
loquendo nec coꝛꝑe male operando: immo
fuit purioꝛ ſole intantum ꝙ ſpiritus ſanct⁹
de ea philocaptus de ſua puritate fecit vnā
cantilenā dicens. q̄ pulchꝛa es amica mea
q̄ pulchꝛa es. Et iterum. Tota pulchꝛa es
amica mea et macula nõ eſt in te. Cāti. iiij.
Nota q̄ eſt dictio admirantis. Et dicitur
ter pulchꝛa. quia pulchꝛa fuit in anima. q:
nunq̄ habuit malam nec vanam cogita-
tionem: ſecus de nobis. Secundo pulchꝛa
in oꝛe. q: nunq̄ vane ſeu ocioſe vel indiſcre
te locuta fuit. Nos vero non habemus os
pulchꝛum. Tertio pulchꝛa in toto coꝛpoꝛe
quia ſine omni defectu ꝛ negligentia: tēpe-
rata in cibo ꝛ potu: diligens in ſeruitio dei
ſecus de nobis. Quare ergo dicit thema.
Dies purgationis marie. Iſtam queſtionē
declarat beatus Lucas in euāgelio hodier
no dicens. Dies purgatiõis marie: ſtatim
dixit ſm legem moyſi: ꝛ nõ dixit ſm ꝑſonaꝫ
ſuam. q: non indiguit. Modo videam⁹ q̄
lex eſt moyſi quam dedit mulieribus pariē
tibus maſculos. Dicit eñi lex. Mulier ſi ſu-
ſcepto ſemine peperit maſculum: immun-
da erit ſeptem diebus: nec ingrediet̄ in ſan
ctuarium donec impleanť dies purgatio-
nis ſue. Leuiti. xij. Hoc ergo p̄ceptū non tā
gebat virginem mariam q: non peperit ſu
ſcepto ſemine. Unde querit ſanct⁹ Tho-
iij. parte queſtione trigeſimaoctaua articu
lo quarto. An cõuenient̄ mater dei purgā-
da ad templum dei acceſſerit. Et reſpõdet
ꝙ ſic: quia ſicut plenitudo gratie a xp̄o deri
uatur in matrem: ita decuit vt mater hūili
tati filij conformaretur. Humilibus eñi de⁹
dat gratiam. vt dicitur Iaco. iiij. Et iō ſicut
xp̄us licet legi non eſſet obnoxius: voluit
tñ circuncitionem ꝛ alia legis onera ſubire
ad oſtendendum humilitatis ꝛ obedientie
exemplum. et vt appꝛobaret legem et vt ca
lumnie occaſionē iudeis tolleret. Pꝛopter
eaſdem rationes voluit matrem ſuam im-
plere legis obſeruantias: quibus tamē nõ
erat obnoxia. Licet eñi beata virgo nullam
haberet immundiciā voluit tamē purifica
tionis obſeruantiā implere: non ꝓpter in-
digentiam: ſed ꝓpter legis pꝛeceptum. Et
ideo ſignanter euangelium Luce ſecundo
dicit ꝙ impleti ſunt dies purgationis ma
rie ſm legem moyſi. Ipſa eñi ſm ſe purga-
tione non indigebat. Nam Leuitici duode
cimo dicitur. Mulier ſi ſuſcepto ſemine pe
perit maſculum immunda erit. Ubi moy-
ſes videtur fuiſſe locutus ad excipiendam
matrem dei ab immundicia: que non pepe
rit ſuſcepto ſemine. ꝛ iō pꝫ ꝙ nõ obligaba-
tur ad impletionem illius p̄cepti. ſꝫ volun
tarie purgatiõis obſeruantiā impleuit. Sꝫ
hic eſt q̄ſtio. Quare deus oꝛdinauit iſtam le
gem: nunquid eſt peccatū generare filios ĩn

ſtatu matrimoniali. Reſpõdet ꝙ non: ſed multe rationes aſſignãtur a ſanctis doctoribus. ſed vnã ſolã ego volo declarare. Rõ illi⁹ legis eſt qꝛ oĩa precepta legis reducuntur. et includunt in decẽ preceptis decalogi que frãguntur quadrupliciter. ſcilꝫ operatione. omiſſione. locutione. et cogitatione. Et quattuor decies faciũt numerũ quadragenariũ. Mulieres aũt in cõcipiẽdo. portãdo. pariendo. ⁊ nutriẽdo. iſtis quattuor modis peccãt cõtra dei precepta: iõ faciũt dies purgatiõis. Primo peccãt ĩ operatiõe cõcipiẽdo. Nã deus ordinauit actũ generatiõis ad cõſeruationẽꝫ humane nature. Et multotiens nõ mouent ad eã niſi ſicut equus ⁊ mulus: canis vel porcus ſm carnis ſenſualitatem: cũ tñ deberent habere intẽtionem predicatoris q̃ predicat vt conuertat gentes ad deum vt paradiſus impleatur ſiliꝭs dei: ita genitores debẽt habere intẽtionem generãdi filios ꝓ paradiſo. Uirgo autem maria nõ peccauit operatione: qꝛ non ab hoĩe: ſed a ſpiritu ſancto cõcepit qui formauit illud corpus dñi nr̃i ieſu xp̄i vt formatur granũ infra auellanã vel amigdalũ. Iõ eccleſia cãtat. Non ex virili ſemine ſed miſtico ſpiramine verbũ dei factũ eſt caro fructuſq; vẽtris floruit. Secundo peccant mulieres omiſſione portãdo. qꝛ ſi primo faciebãt penitentiã. ſ. ieiunia. orationes. peregrinationes. ⁊ huiuſmodi. qñ ſunt graui de totũ omittunt. Et lꝫ ſint ſatis faſtidioſe tñ ipſe ſe faciũt plus faſtidioſas et magis delicatas ſe fingũt. Sꝫ virgo maria in hoc nõ peccauit aliq̃d omittendo: qꝛ dicit Bernar. ꝙ erat grauida ſine grauamine: immo pregnatus portabat eã. Sicut de nube que nõ põt eleuari: ſed qñ radius ſolis tangit eã eleuat. ⁊ eſt magis leuis. Ita radius ſolis eterni in vtero virginis exiſtẽs. Iõ non dimittebat aliq̃d de ſuis deuotionib⁹: immo amplius faciebat. quẽadmodum ſacerdos qñ portat cuſtodiã eucariſtie eſt deuotior. Ita virgo que cuſtodia erat tũc corporis xp̄i. Tertio mulieres peccãt locutione parturiẽdo quãdo enim ſentiũt dolores partus. dicũt multa verba vana ⁊ indiſcreta. Cum tamen deberent recurrere ad chriſtum dicẽdo ieſus: et ad virginẽ mariã que ſine dolore peperit. ⁊ ad ſanctos dei. Ipſe tamen alique maledicũt euam: alie viros. alia dicit. O ſi modo euadam nunq̃ accedã ad virum. Sed virgo in hoc non peccauit. qꝛ ſine dolore ⁊ miſeria peperit. Sicut radius ſolis tranſit per feneſtram vitreã ſine ruptura: immo pulchriorem reddit eã. ideo Iſa. Germinans germinabit et exultabit letabũda ⁊ laudãs. Gloria libani data eſt ei decor carmeli ⁊ ſaron. Yſaie. xxxv. Quarto mulieres peccãt cogitatione nutriẽdo. Cogitãt enim: modo habeo heredem. modo ſum domina cũ tñ in magno timore dicere deberent. O dñe dediſtis mihi iſtũ filiũ. q̃d ſcio modo q̃d erit de filio meo ſi erit malus homo. taliter vt me interficiat vel ꝙ faciat aliquod malũ vt ſit ſuſpẽſus ⁊ finaliter dãnatus. ſed virgo in hoc nõ peccauit. Sciebat enim ſcripturas. Iõ qñ in partu ipſa vidit mirabilia que facta fuerũt cogitabat ſuam paſſionẽ. Ideo dicit beatus Lucas. Maria autẽ cõſeruabat oĩa verba hec cõferens in corde ſuo. Lu. ij. Quando vidit puerum leſuminatum ⁊ nudũ cogitauit in corde ſuo di. O ve ſic filius me⁹ erit nudus in cruce. Deinde pãnis eũ inuoluit cogitãs ꝙ ſic ei⁹ corpus: innolueretur ſyndone in eius ſepultura. Deinde poſuit eum in preſepio in medio duorum animalium cogitans ꝙ ſic ſuſpenderet in medio duorũ latronũ. Patet ergo ꝙ virgo maria nullo modo peccauit. nec concipiendo operatione. nec portãdo omiſſione. nec pariendo locutione. nec nutriendo cogitatione. tñ voluit humiliari ad ſeruandum legẽ moyſi ac ſi eſſet immũda ⁊ peccatrix vt cetere mulieres. Recte dicit Bernar. ꝙ fuit ſimilis filio ſuo qui voluit circũciſionẽ recipere ad quam nõ tenebatur. qꝛ dabat in ſignũ pcti. vt ſcinduntur aures latroni in ſignũ furti. Ita virgo voluit ſeruare iſtam legẽ ad quã nõ tenebatur. Dicatur practice hic et ꝓbabiliter quõ fuit ab ea lex iſta ſeruata. qꝛ in. xl. die a natiuitate filij ſui vt eſt dies hodierna venit ad tẽplum dñi in quo ſeorſum ſtabãt mulieres generoſe ⁊ diuites et ſeorſum ſimplices et pauperes. ⁊ ſeorſum virgines. Et iſte mos hodie a iudeis ſeruatur. virgo autẽ maria in ingreſſu tẽpli reſpexit cogitãs quibus ſe aſſociaret. qꝛ lꝫ eſſet generoſa et nobilis de genere dauid: tamen erat pauper ⁊ ſimpliciter induta. qꝛ totũ patrimoniũ dedit amore dei ⁊ totum aurum quod ſibi obtulerũt reges oriẽtis. ⁊ volebat viuere manib⁹ proprijs. Ideo ſi iungeret ſe mulieribus diuitibus potuiſſent ſibi dicere. Uadatis ad iocum veſtrum. Benedictus deus. vxor vni⁹ pauperis carpentarij vult ſe nobis ſociare ⁊c. Si cum virginibus licet fuiſſet virgo dixiſſent ſibi. Et vos que habetis virum et filium venitis nobiſcum. et vnde hoc ⁊c. Ideo poſuit ſe cum ſimplicibus et pauperibus mulieribus. Et fuit completa quedã

ꝓphetia quã predixit ſpũſſanctus p os ſa,
lomonis dicens. Sicut liliũ inter ſpinas:
ſic amica mea ſupple eſt inter filias. Cã.ij.
Habemus hic exemplum humilitatis.ꝛ tñ
mõ quilibet ſe ingerit.q2 q̃libet vult eẽ in ca
pite in cõuiuijs. ꝛc. Et ideo ꝟgo maria re,
gina paradiſi poſuit ſe retro Jõ dixit maria
Quia reſpexit humilitatem ancille ſue. ꝛc.
Non dicit charitatẽ nec virginitatez. Ecce
enĩ ex hoc beatã me dicent omnes genera,
tiones. Et hec fuit prima humilitas quam
hodie fecit in impletione legis. Item nota
aliã magnã humilitatẽ in virgine maria.q2
dicit euangeliũ hodiernũ vt facerẽt ſm con
ſuetudinẽ legis ꝓ eo. Cõſuetudo enĩ legis
erat vt patet Leui.xij.ꝙ q̃ñ poſt ptũ in xl.
die mulier veniebat ad templũ flexis geni
bus corã ſacerdote dicebat. Ecce oblationẽ
offeratis ꝓ me ſacrificiũ vt deus remittat
mihi peccata que cõmiſi. concipiendo: por,
tando: pariendo ꝛ nutriendo. Sacerdos ãt
recepta oblatione ꝛ facto ſacrificio dabat
mulieri benedictionẽ: ꝛ recedebat mulier.
Iſtã cõſuetudinem voluit virgo maria ho,
die ſeruare: veniens in templo dicẽs ſacer
doti. non ſymeoni: quia non legitur ipſum
fuiſſe ſacerdotẽ. ſed hoiem ſanctũ. Hodie
eſt quadrageſima dies ꝙ peperit iſtũ filiuz.
ꝛ octaua die fuit circũciſus. ꝛ vocatus fuit
ieſus ꝛ dedit ſibi oblationẽ par turturum
aut duos pullos colũbarũ dicens vt oraret
ꝓ ea. O maxima humilitas: ſanctiſſima di
cebat pctõri. orate ꝓ me. Et ſacerdos non
cognoſcebat eam. Melius cognoſcebat eã
Eſaias. Ecce virgo concipiet ꝛ pariet filiũ
ꝛ vocabitur nomen eius emanuel. Eſa.vij
Tunc fuit cõpleta ꝓphetia ſalomonis dicẽ
tis in pſona ꝟginis. Nigra ſum ſed formo
ſa filie hierlm. ꝛc. Nolite me cõſiderare ꝙ
fuſca ſim: quia decolorauit me ſol. Can.j.
Virgo erat nigra oculis ignaris eam non
cognoſcentibus. ſed erat formoſa angelis
dei. Nolite me conſiderare ſupple deſpicien
do. quia decolorauit me ſol. quia ardor di,
uini amoris ſic humiliari faciebat. ſupple
incedendo. Ideo poteſt nobis dicere illud.
Matthei.xj. Diſcite a me quia mitis ſum
ꝛ humilis corde: ꝛ inuenietis requiem ani,
mabus veſtris. Iugum enim meum ſuaue
eſt ꝛ onus meum leue. Quantum ad ſecũ,
dum punctum. tunc hoc feſtum tangit do,
minum noſtrum ieſum chriſtum. Intitula
tur enim dies preſentationis ieſu chriſti.
Non intelligatis ꝙ chriſtus indigeret pre,
ſentatione. quia nunꝙ̃ fuit elongatꝰ a deo
patre nec vnꝙ̃ fuit abſens, immo ſicut ſol
mittit ad nos ſuũ radium: et tamen ſemꝑ
eſt cũ ſole: ita de chriſto. Nos autem pecca,
tis elongamur a deo: ideo indigemus pre,
ſentatione. Chriſtus autẽ ſemper fuit pre,
ſens patri: etiã in vtero virginis exiſtẽs de
die ꝛ etiam de nocte. Ideo dicebat pater ad
eum. Tu fili ſemper mecum es. Luce.xv.
Licet miſerim te in mundum ad illuminã
dum in fide euangelica. calefaciendum in
amore dei. ꝛ fructificandum in bonis ope,
ribus. Ideo hodierna xp̃i preſentatio non
fuit neceſſitatis. ſed humilitatis: ſicut vir,
ginis matris purgatio. Voluit enĩ xp̃s ſer
uare legem preſentationis. vt dicit ſanctꝰ
Tho. iij. parte. q. xxxvij. arti. iij. vbi ſic dicit
ꝙ xp̃s voluit ſub lege fieri: vt eos qui ſub
lege erant redimeret. ꝛ vt iuſtificatio legis
in ſuis membris ſpiritualiter impleretur.
Et in ſolutione ad tertium dicit. ꝙ ꝓpter
hoc ipſum etiam voluit legales hoſtias ꝓ
ſe offerri. qui erat vera hoſtia vt figura ve,
ritati congrueret. ꝛ per veritatem figura
approbaretur. Et illud dictum eſt contra
illos qui deum legis negant a xp̃o fuiſſe in
euangelio predicatũ. Nõ enim putandum
eſt: vt Origenes dicit ꝙ filium ſuum bonꝰ
deus ſub lege naſci fecerit quam ipſe non
dederat. Hec ille ibidem. Unde vt ex corpo
re iſtius articuli tertij et ex ſolutionibꝰ ar,
gumentorum colligitur. xp̃s voluit in tem
plo hodie preſentari propter quattuor. Pri
mo propter legis impletionem. Et hoc tã,
git doctor ibidem in corpore articuli vbi di
cit ſic. De prole nata duplex preceptum in
lege traditur. Unum quidez generale quo
ad omnes. vt ſcilz completis diebus pur,
gationis matris offerretur ſacrificiuz pro
filio ſiue pro filia. vt habetur Leuitici.xij.
Et hoc quidem ſacrificium erat ꝛ ad expia
tionẽ peccati in quo ꝓles erat concepta et
nata. ꝛ etiã ad cõſecrationẽ quandã ipſius
q2 primo preſentabat in tẽplo. ꝛ ideo aliq̃d
offerebatur in holocauſtũ: et aliq̃d ꝓ pctõ.
Aliud aũt ꝓceptũ erat ſpeciale i lege de p̃mo
genitis tam in hoſbus ꝙ̃ in iumentis. Si
bi enĩ deputauerat omne primogenitũ fi,
lioꝝ iſrael ꝓ eo ꝙ ad liberationẽ ppl'i iſrael
percuſſerat primogenita egypti ab homi,
ne vſ ad pecus. primogenitis filioꝝ iſra,
el reſeruatis. Et hoc mandatum ponitur
Exo. xiij. In quo etiã prefigurabatur xp̃s
qui eſt primogenitus in multis fratribus:
vt dicitur ad Roma. viij. Quia igitur chri,
ſtus ex muliere natus erat quaſi primoge,
nitus: ideo voluit fieri ſub lege et in tẽplo
offerri ꝛ preſentari. Et hec duo circa chriſtũ

bicas oſtēdit obſeruata. Primo quidem id
quod pertinet ad primogenitos cum dicit
Tulerūt illū in hieruſalē vt ſiſterent eū do
mino. ſicut ſcriptū eſt in lege dn̄i: q2 omne
maſculinū adaperiēs vuluā ſanctum dn̄o
vocabitur. Secūdo illud qd̄ pertinet com-
muniter ad oēs. cum dicit: vt darent hoſtiā
ſm̄ q̄ dictum erat in lege dn̄i par turturū
aut duos pullos columbarum. Secūdo vo
luit xp̄s in tēplo offerri ꝑpter tēpli ſancti-
ficationē. Et hoc tāgit ibidē doctor in ſol.
ad primū vbi dicit ſic. Sic dicit Greg. nazā
ſenus. illud legis preceptū. Sanctifica mi-
hi omne primogenitū qd̄ aperit vuluā in fi
lijs iſrael. Exo. xiij. In ſolo deo incarnato
ſingulariter et ab alijs differenter impleri
videtur. Ipſe nāq3 ſolus ineffabiliter conce
ptus ac incōprehēſibiliter editus: virginalē
vterū aperuit: nō antea cōnubio reſeratū
cōſeruans etiā poſt partū inuiolabiliter ſi-
gnaculū caſtitatis. Vn̄ cū dicit adaperiens
vuluam deſignat q̄ nihil antea intrauerat
vel exiuerat. Per hoc em̄ q̄ dicitur maſcu-
linum ſignificatur: q2 nihil de femineitate
culpe portauit. Singulariter etiā ſanctus
dicitur qui terrene cōtagia corruptele im-
maculati partus nouitate nō ſenſit. idō non
indigebat ſanctificari in tēplo: ſed potius
templū debebat ſanctificari ꝑ ipſum q̄ erat
z eſt ſanctus ſanctoꝝ. Unde Aggei. ij. Ad-
huc vnū modicū z ego mouebo celū z terrā
mare et aridam. Et mouebo celū z terram
z veniet deſideratus cunctis gentibus zc.
Magna erit gloria domus iſtius nouiſſi-
me plus q̄ prime. et Malach. iij. dicitur.
Statim veniet ad templū ſuū dominator
quē vos queritis: z angelus teſtamēti quē
vos vultis zc. Tertio voluit chriſtus in tē
plo offerri ꝑpter noſtrā inſtructionē. vt do
ctor ibidē tangit ad ſecundū. q2 ſicut dei fi-
lius nō ꝑpter ſeipſum factus eſt homo et
circūciſus in carne. ſed vt nos per gratiam
faceret deos et vt ſpiritualiter circumcida-
mur. ſic ꝑpter nos ſiſtitur dn̄o. vt diſcam9
deo preſentare noſipſos. Et hoc poſt circū
ciſionem ei9 factū eſt vt oſtēdat neminem
niſi circūciſum vitijs dignum eſſe diuinis
conſpectibus. Quarto voluit in templo
offerri ꝑpter miſticam ſignificationem. vt
ibidē doctor tangit ad quartum. Nā Leui.
xij. precipitur vt illi qui poſſent offerrent
agnū ſimul z turturē ſiue columbā pro filio
aut filia qui v̄o nō ſufficerēt ad offerendū
agnū offerrēt duos turtures aut duos pul
los columbarum. Chriſtus ergo cū diues
eſſet propter nos egenus factus eſt. vt illi9
inopia diuites eſſemus. Unde dr̄. ij. Cor.
viij ꝓ ſe pauperē hoſtiā offerri voluit. ſicut
et in natiuitate pānis inuoluitur. reclinat
in preſepio. Nihilominus tn̄ hm̄oi aues fi
gure cōgruunt. Turtur em̄ q2 eſt animal et
auis loquax: predicationē z cōfeſſionē fidei
importat. q2 vero eſt aīal caſtum ſignat ca-
ſtitatem. q2 vero eſt aīal ſolitarium ſignifi-
cat contemplationē. Columba vero eſt aīal
ſimplex z manſuetū z ſignat māſuetudinē
z ſimplicitatē. Eſt aūt aīal gregale. vn̄ ſigni
ficat vitā actiuā. z huius hoſtia ſignificat
perfectionē xp̄i z membrorum eius. vtrūq3
aūt ꝑpter cōſuetudinē gemendi preſentes
ſanctorū luctus deſignat. Sed turtur que
eſt ſolitaria ſignificat orationū lachrymas.
Colūba v̄o que eſt gregalis ſignificat pu-
blicas orationes eccleſie. vtrūq3 autē aīal
duplicatū offerebatur vt ſanctitas nō ſolū
ſit in aīa ſed etiam in corpore. Hec ſanctus
Thomas ibidem. Et propter hec quattuor
xp̄s voluit in tēplo preſentari. Tamē etiā
ex dictis patet ratio litteralis: quare xp̄s ſi
bi reſeruauerat omne primogenitū. Sed
ratio moralis eſt iſta. ſicut em̄ inter virū et
vxorē fit matrimoniū ad ꝓles generādas.
ita inter ſpiritū z carnē eſt quaſi matrimo
nialis cōiūctio ad generandū ꝓles. ſ. actus
virtuoſos z opa meritoria. q2 caro ſine ſpū
nihil valet. Nam ſpūs mouet carnē ad ope
ra virtutū z meritoꝝ exercēda que ꝓles di
cūtur. Unde dicit Dauid. Filij tui ſicut no-
uelle oliuarū in circuitu mēſe tue. De iſtis
filijs. ſ. actib9 virtuoſis de9 vult primoge-
nitū ſibi offerri. Sed q̄s eſt ille primogeni
tus. Regula pħie. q̄ illud qd̄ eſt vltimū in
executione eſt primū in intētione erga xp̄ū.
Uerbi gr̄a ſi querat quare hodie veniſtis
ad miſſam. q̄ fuit vr̄a prima intentio. ſi dici
tis ꝑpter honorē xp̄i z virginis zc ordina
tione eccleſie. tūc bn̄ ſtatis in cōſcientia. q2
ꝑmogenitū offertis xp̄o. q2 intētio vr̄a bona
eſt. q2 ꝑpter deū veniſtis. ſi v̄o dicitis ve-
ni ad eccleſiam vt videam tm̄ mulieres zc.
tūc primogenitū offertis dyabolo z nō xp̄o.
q2 veſtra intētio mala eſt. Idē de elemoſy-
na ſi datis cū intētione vane glorie vel hu-
iuſmodi. primogenitus datur dyabolo. Si
autem datur vt deus faciat vobis elemoſy
nam de gratia quā ab eo petitis. quādo aīa
veſtra veniet ad portam paradiſi pulſans z
petens elemoſynam q̄ deus vobis faciat
elemoſynam. tunc offertur primogenitus
deo. Ideo in quolibet opere virtuoſo que-
ratis inter vos cui datur z offertur primo-
genitus. ne meritum perdatur ex mala in

tentione. qꝛ nihil valet opus virtuoſuꝫ ma
la intẽtione factũ: ⁊ multa ⁊ magna opera
virtuoſa perdũtur ex mala intẽtione facta
qꝛ primogenitus nõ offert deo. Ecce quare
de⁹ pcepit ſibi offerri primogenita. Jõ dicit
apl's. Siue ergo mãducatis ſiue bibitis. ſi
ue aliud qd faci tis: oĩa in gloriã dei facite. j.
Cor. x. Jõ dñs nr̃ ieſus xp̃s vt primogenit⁹
⁊ vnigenit⁹ virginis marie voluit in tem
plo preſentari deo patri ⁊ in manibus ſa
cerdotis offerri. Et quinqꝫ ſiclis quaſi quinqꝫ
regalibus argenti redimi iuxta legem: que
habetur Numeri. xviij. vbi dicit. Quicquid
primũ erũpet a vulua cũcte carnis quam
offerũt dño. ſiue ex hoĩbus ſiue de pecorib⁹
fuerit: tui iuris erit. Jta dũtaxat vt pro ho
minis primogenito preciũ accipias ⁊ facias
redimi quinqꝫ ſiclis qui viginti obolos habet.
Et ſic niſi redimeret erat ſacerdotis ⁊ ſer
uiebat in tẽplo. Dicat practica preſentatio
nis. Virgo eñi maria obtulit filium ſuum
xp̃m in manibus ſacerdotis: ⁊ ille obtulit
eum domino. O q̃ fatuus ſacerdos: ſi co
gnouiſſet eum: ipſum adoraſſet. Deinde vo
luit eum retinere ſacerdos. videns virgi
nem matrem pauperem. Et ait virgo. Non
retineatis eum. Ecce quinqꝫ ſiclos habeo.
Hos paulatim cõgregauit: ⁊ recipit a labo
re ſuo proprio: forte minus comedẽs vt fili
um ſuũ redimeret. Et aperuit burſam nõ
de auro vel ſerico: ⁊ ſoluit quinqꝫ ſiclos ſm
legis conſuetudinem. Queſtio eſt hic. Qua
re chriſtus voluit redimi quinqꝫ ſiclis cuꝫ
eſſet mundi redemptor ⁊ hac de cauſa fue
rit miſſus a deo patre. Nota duas ad hoc re
ſpõſiones: vnam allegoricam. aliam mora
lem. Allegorica eſt iſta. Voluit eñi quinqꝫ
ſiclis redimi quemadmodum ipſe redem
pturus erat mundum quinqꝫ principalib⁹
plagis in quibus conſiſtit tota noſtra redẽ
ptio ſcꝫ circumciſione: fuga in egyptum: fla
gellatione: coronatiõe. ⁊ crucifixione. Jdeo
Dauid. Apud dominũ miſericordia ⁊ copio
ſa apud eum redemptio. Secũda ratio eſt
moralis dans nobis exemplum: vt quãdo
homo eſt venditus a diabolo ex peccato: qꝛ
peccare mortaliter eſt ſeipſum vendere dia
bolo. Verbigratia: qui facit pompam ⁊ va
nitatem precio ſupbie ſtatim vendit ſe dia
bolo. Auarus recipiens vſuram ⁊ precium
quo venditur diabolo ⁊ etiam per furtum
rapinam: et ſic de aliĳs ſpeciebus auaricie:
luxurioſus illa delectatione dat ſuaꝫ aĩam
diabolo. Jdem de aliĳs peccatis. Jdeo opꝫ
redimi quinqꝫ ſiclis ſi volumus ſaluari: ſcꝫ
operibus penitentie. Primum eſt cõtritio

cum propoſito non redeundi ad peccatũ.
Secundũ eſt oris cõfeſſio. Tertium corpo
ris afflictio. Quartum debitorum reſtitu
tio. Quintum iniuriarum remiſſio. Et ve
rificatur illud ſacre ſcripture verbum. Eſt
qui multa redimat modico pcio: reſtituẽs
ea in ſeptuplum. Eccli. xx. Quantũ ad ter
tium hoc feſtum inquãtum tangit ſanctuꝫ
ſymeonem dicitur dies obuiationis ſymeo
nis. Dicatur practica. Nam tunc temporis
quando virgo peperit filium ſuum omnes
iudei apti ⁊ in lege eruditi pro certo habe
bant q̃ meſſias erat natus: quia videbant
tempus in prophetiis aſſignatum et cõple
tum: ſed non cognoſcebant eũ. Et propter
hoc dixit Joãnes baptiſta. Medius veſtrũ
ſtetit quem vos neſcitis Johannis. j. Jdeo
multi orabant vt oſtenderet ſe eis ſingula
riter ſanctus ſymeon ⁊ iuſtus. Et reſpon
ſum accepit ſymeõ a ſpũſancto: nõ viſurũ
ſe mortẽ niſi videret xp̃m dñm. Et ſciẽs il
lam prophetiã. Statim veniet ad templuꝫ
ſanctũ ſuũ dominator quẽ vos queritis et
angelus teſtamenti quẽ vos vultis. Ma
lachie. iij. Propter hoc quolibet die venie
bat ad templũ. ⁊ qñ videbat aliquã mulie
rem portantem prolẽ: ipſe petebat eſt ne fi
lius vel filia: et ſpũſſanctus nihil ſibi dice
bat vſqꝫ in hodiernũ diem in quo ſibi dixit
Hodie obuiabis in templo meſſie regi: ip
ſumqꝫ videbis. Jdeo poſt ſomnum bono
mane ſurrexit ⁊ iuit ad templũ mundans
ipſum ⁊ ornãs: qꝛ qñ rex debet intrare do
mum debet domus ornari. Jõ cãtat eccl'ia.
Adorna thalamũ tuũ ſyon ⁊ ſuſcipe regem
xp̃m. ⁊ cũ magna deuotione expectabat vi
dere eũ. ſecus de ſacerdote q expectabat eũ
vt acciperet potius oblationes et haberet
turturẽ et columbã. Oẽs eñi que ſua ſunt
querũt nõ que ieſu xp̃i. ad Phil'. ij. Nã tres
cõditiones pſonarum ſunt que nõ attediã
tur de quibuſdaꝫ negocĳs. Primo de ludo
pueri. Secũdo mulieres de chorizatione.
Tertio ſacerdotes de offertorio. Sed de il
lis que ſunt ieſu xp̃i ſtatim attediãtur. Cũ
autẽ virgo cum ioſeph intrauit templum
ſpiritusſanctus dixit ſymeoni. Symeõ iſta
eſt mater eius et filius eius eſt rex ⁊ meſſi
as in lege promiſſus. Statim ſenex flens
pre gaudio adorauit eũ: et ipſum recipiens
in vlnas ſuas incepit cantare vnã cantile
nam pulchram quattuor verſuũ. Nunc di
mittis ſeruum tuum dñe ſecundum ver
bum tuum in pace ⁊c. Ecce diem obuiatio
nis ſymeonis. Jdeo hodie cantat eccleſia.
Cum inducerẽt puerũ ieſum parentes ac

cepit eum ſymeon in vlnas ſuas et dixit. Nunc dimittis ſeruum tuũ dñe ſm verbũ tuũ in pace. Queritᷣ q̃re ſanct⁹ ſymeon accepit eũ in vlnis ſuis. q: hoc non fuerat ſibi a ſpirituſancto ꝓmiſſum. ſed promiſſum fuit ſibi ꝙ non moreretᷣ niſi prius videret xp̃m dñm. Unde ergo tãta ꝑſumptio ꝙ ipſum accepit. Reſpondeo ꝙ ad ſaluationem noſtram non ſufficit videre xp̃m per fidem ſed ipſum recipere oportet in manibus per bona opera. Iõ Mar. vi. Qui crediderit et baptizatus fuerit ſaluus erit. Diceret aliq̃s Ego habeo iſtos oculos aie. ſ. dextrũ credẽdo xp̃i diuinitatem ⁊ ſiniſtrum xp̃i humanitatem. Sic videtur xp̃us a nobis in via quid ergo oportet me aliud facere. Dico ſicut ſymeon: ꝙ accipiatᷣ xp̃s in manibus ꝑ bona opera. Quid ꝓderit fratres mei ſi fidem quis dicat ſe habere: opa aũt non habeat. Nunquid poterit fides ſaluare eum. Fides ſine operibus mortua eſt. Iac. ij. In ſignum huius portamus cãdelas accenſas in manu q̃ ſignificant tria que ſunt in xp̃o. Cera mollis ſignat carnez xp̃i quã habuit paſſibilem: que liquefacta fuit in paſſione. Ligmen album ſignat aiam xp̃i puriſſimã Lumen vero ſignat chriſti diuinitatem immenſam. Non eñi ſufficit videre lumen in altari: nec xp̃m per fidem: ſed manibus per bona opera ipſum recipere. Ideo apoſtol⁹ Glorificate ⁊ portate deũ in corꝑe vẽo. ꝓma ad Cor. vj. Tunc eñi portatᷣ xp̃us a nobis quando eius amore vitamus peccata. Deo gratias.

De ſancto Blaſio. Sermo.

GRanũ frumenti cadens in terram mortuũ. Uerbum iſtud habetᷣ Iohã. xij. Sicut tota ſolẽnitas hodierna eſt beati blaſij ep̃i et martyris glorioſiſſimi. Ita erit ⁊ ſermo: maxime q: in ei⁹ bona vita ſunt multe ꝟtutes et exempla: de quibus poterimus recipere bonam inſtructionem pro bono vite noſtre regimine. Sed prius ſalutetur virgo maria ⁊c. Iſtud thema eſt reſponſio ad queſtionem querentem per aliquem ignorantem Quis fuit iſte ſanctus blaſius ⁊ cuius conditionis. Reſpondet thema. Granum frumenti cadens in terram ⁊c. Uerba ſunt figuratiua ſecrete indicantia virtutes ⁊ excellentias iuxta q̃nq̧ verba thematis

Prima virtus eſt humilitas virtuoſa; q: granum et non palea.

Secunda eſt ſublimitas gratioſa: quia frumenti ⁊ non ordei.

Tertia eſt aduerſitas rigoroſa: quia cadens ſcilicet de dignitate.

Quarta eſt acerbitas doloroſa: q: in terram ſcilicet per tormenta.

Quinta eſt felicitas precioſa vel glorioſa: q: mortuum.

Quantum ad primum dico ꝙ vna virtus magna et excellentia vna beati blaſij fuit virginitas virtuoſa. Licet enim eſſet plenus virtutibus tamen eas conſeruabat in burſa humilitatis. alias eñi perderẽtur. Qui virtutem ſine humilitate congregat quaſi puluerem in ventum portat. Nota hic duplicem humilitatem.

Prima eſt virtuoſa.

Secunda eſt vicioſa.

Uirtuoſa eſt quando homo ex vna parte cogitat dei immenſitatem et eius potentiam infinitam. Ex alia propriam ſui paruitatem et defectus: ⁊ ſic cor humiliatur. Et talis humilitas que eſt reſpectu dei eſt virtuoſa ⁊ multum placet deo; q: iſto modo creatura nihil ſe reputat nec preſumit de ſe. Iſtam laudat beatus Iacobus dicens. Humiliamini in conſpectu dei: nõ dicit hominum et exaltabit vos. Iaco. iiij. Secunda humilitas eſt vicioſa; quando quis in conſpectu hominum humiliatur ⁊ tamen intus habet cor inflatum vt venter mulieris grauide et coram hominibus faciunt vt hypocrite. De illis dicit ſcriptura ſancta. Eſt qui nequiter ſe humiliat: et interiora eius plena ſunt dolo. Eccleſiaſtici xix. Humilitas autem beati blaſij fuit virtuoſa. quia humiliabatur in conſpectu domini: abſcondebat enim ſua opera vt vitaret vanam gloriam. Pernoctabat eñi orãdo et contemplando et ſecrete tenebat lectum penitentie et portabat cilicium et extra ibat honeſte indutus. Ieiunabat ⁊ quãtum poterat ex humilitate abſcondebat ſuam ſanctitatem: ſed deus exaltauit euz. Auctoritas. Humiliamini ſub potenti manu dei: vt vos exaltet in tempore viſitationis. j. Pe. v. Item humiliamini in conſpectu dñi et exaltabit vos. Iaco. iiij. ⁊c. q: deus vult eam manifeſtare ad gloriam dei: et bonum exemplum hominum. Nota ſuper illo verbo. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita dicit gloſa Auguſtini: id eſt perſona ſuper ingentem vitam ſecus de hypochritis qui appetunt videri et laudari. Et ficte faciunt multa opera; et tales vt fumus tranſeunt

totaliter. ⁊ non habēt fundamentū in deo quia dicit ſcriptura. Gaudiuꝫ hypocrite ad inſtar puncti. Job. xx. Humilitas ꝟtuoſa beati blaſij notatur cum dicit granū. Nam palea ſignat ſuperbos. Ratio: quia plures ſunt eoꝝ ꝙ hūilium. Scdo etiā qꝛ palea eſt vana et leuis ⁊ ſemꝑ eminet granuꝫ vero paruum ⁊ ſemꝑ ſubijcit. ſic hūilis ⁊c. Juxta hoc dicit ſcriptura quod futurum eſt. ſ. per ſona ſancta: ſeminas. ſcꝫ in hoc mūdo. ſed nudū granū. ſ. a vanitatibꝰ. Ecce hūilitas j. Coꝝ. xv. Deus aūt dat illi ⁊c. Quātomagis beatus blaſius abſcōdebat ſuaꝫ ſanctitatē tāto magis publicabat i miraclis q̄ faciebat Dicat quō erat de ciuitate capadocie ⁊c. Et dicatur miraculum de puero curato filio vidue in cuius gutture ſpina piſcis trāſuerſa ipſm ſuffocauit vel ſuffocabat ⁊c. Xp̄s vero conceſſit ſanitatē ꝓ illo ⁊ ꝓ oibus q̄ de malo gutture ipſm inuocarēt. ex hoc hodie benedicit in honorē beati blaſij panis: vinū ⁊ hmōi: ⁊ ꝟificat illud in beato blaſio. Luc. xviij. Omnis q̄ ſe humiliat exaltabit. Nota qui ſe humiliat. ſ. de hūilitate vera exaltabit. Dico ſcdo ꝙ ſcda ꝟtꝰ eſt ſublimitas gratioſa ſcꝫ in dignitate. qꝛ fuit ep̄us ciuitatis ſebaſte. ideo dr̄ frumenti. qꝛ ſcꝫ inter alia grana eſt melius. Ideo p̄lati q̄ in ꝑplo ſunt maiores ⁊ nobiliores ſignificant per frumentum. zach. ix. Quid bonū eiꝰ. ſ. ꝑpli xp̄iani: ⁊ quid pulchꝛū eius niſi frumentum electoꝝ. ſ. p̄latorum. Et qꝛ beatus blaſius fuit ep̄us. ideo dr̄ frumenti. Dicat quomodo fuit electus non ſolum a canonicis. ſed etiam ab oibus laycis ſebaſte orantibꝰ ⁊c. Et ſubito inſpirauit deus in cordibus. ſcꝫ talium oim vt peterent blaſium in ep̄m alta voce. Ip̄o aūt contradicēte omino fuit electus ⁊ flens aſſumpſit. Rō quare ip̄e flebat. qꝛ in iudicio ep̄i habēt reddere rōnem non ſoluꝫ de ſuis ꝑprijs aiabus. ſꝫ de oibꝰ ſibi cōmiſſis. Ideo dicit ſcriptura. Judiciū duriſſimum in his q̄ p̄ſunt fiet. Exiguo eñi conceditur miſericordia: potentes eñi potēter tormenta patientur. Sap. vj. Nota iudicium duriſſimū. Tria eñi iudicia fiūt p̄latis. Primū eſt quō intrauit dignitateꝫ. Si per portam quando. ſcꝫ ſine ſcitu eligit. vel papa prouidet ſine ſui vel ſuoꝝ reqſitione. Si vero aliter intrat fur eſt ⁊ latro. nec poteſt ſaluari niſi renunciet. Unde ſcriptura de hoc dicit. Amen amen dico vobis: q̄ nō intrat per oſtium in ouile ouium. ſed aſcēdit aliūde. ſ. per litteras vl' per preces armatas vel per dona ⁊c. ille fur eſt et latro. Johannis decimo. O durum iudicium fiet ei

Secundū erit durius iudiciū qđ ei fiet. ſ. quomodo vixit poſtꝙ intrauit: et quomō redditum expendit. qꝛ tres partes debet facere de eis vnā pro ſe: ſecundā pro ſua familia. tertiā pro pauperibus. Tertiū erit. ſ. iudicium duriſſimū quod fiet ei quādo reddet computū de aiabus damnatis ex ſua negligentia. Nam cuilibet tali dr̄. Ezech. xxxiij. Speculatorem te dedi domui iſrael Audiens ergo ex ore meo ſermonē annunciabis eis ex me. Si me dicente ad impiū impie morte morieris: non fueris locutus vt ſe cuſtodiat impius a via ſua. ipſe impiꝰ in iniquitate ſua morietur: ſanguinē auteꝫ eius de manu tua requiram. Si aūt annūciante te ad impiū vt a vijs ſuis cōuertat ⁊ nō fuerit cōuerſus: i iniqtate ſua ipſe morietur. Tu aūt animā tuā liberaſti. Jam videtis quomodo ⁊ qualiter curatur de aiabus: qꝛ parū. Ecce quare dicit. Judiciū duriſſimū ⁊c. Ita conſiderantes antiqui ſancti cum maximo timore accipiebant onus ep̄atus: ⁊ cōtradicebant quouſqꝫ ſciebant dei voluntatē: ⁊ tunc confidendo de auxilio diuino accipiebant. Dicatur quomodo beatus blaſius factus ep̄s nō mutauit ſtatum ſuū vt faciūt multi mali. ſtatim eñi faciunt vanitates in familia nimis magna: in equis ⁊ pompis. dicendo. Honores mutant mores. ſ. in malis: ⁊ in bonis: non eſt verum. Et qꝛ beatus blaſius non dimiſit ſuū ſtatū. ergo nec deus abſtulit ſibi gratiā miraculorum. immo augmētauit eam. qꝛ nō ſolū curabat hoies ſed etiā aialia ferociſſima. que etiā ſibi obediebāt. Dicat miraculū de muliere paupercula habente vnicū porcellum. qui a lupo fuit captus. que cuꝫ maxima feſtinatione accurrit ad beatū blaſium vt preciperet lupo vt reſtitueret ſibi porcum quē emerat ⁊c. Quod ⁊ fecit. Statim eñi viuum preſtitit ſibi lupus. Modo cogitate hic duo diligenter. Primo virtutem beati blaſij. Secundo duriciam noſtram. Uirtus enim erat beati blaſij. quia mouit cor lupi ferociſſimi ad reſtituendū carnes quas tantum ipſe diligit obediendo beato blaſio quia erat amicus dei et deo obediens. Sic etiam fuit in pmo ſtatu. ꝙ ꝙdiu adam fuit deo obediēs animalia obedierunt ei. Secūdo conſiderate duriciam noſtram. Lupus eñi rapax ad preceptum beati blaſij reſtituit furtum: et tu fur latro non ex precepto blaſij: ſed dei nō vis reſtituere furtū ſeu vſurā. peiores ſumus ꝙ beſtie. O quot vſurarij ſunt q̄ mutuant decē florenos ⁊ ponitur in inſtrumēt.

to ꝙ ſunt.xij. vel emunt minori precio pa-
rato vel vendunt in plus propter precium
ſperatū vel ſup poſſeſſiones accomodāt pe
cuniam.interim recipiunt fructus vel reci-
piunt a cōitate.ꝛc.vel retinent ſibi ſolidatā
ſeruoꝝ vel bona eccleſie vt decimas vł pri
micias vł bona defunctoꝝ.tales nō pñt ſal
uari niſi reſtituant.Non eñi dimittit pecca
tū niſi reſtituat ablatū.Regula eſt iuriſtaꝝ
xiiij.q.vj.Si res.ꝛ etiā theologoꝝ.ꝛ eſt au
guſtini originaliter.Hic poteris dicere con
tra ipos vſurarios.Dico tertio ꝙ tertia vir
tus eſt aduerſitas rigoroſa cū dicit cadens
ꝛc.ſcʒ de dignitate epiſcopali.Cū enim fuiſ
ſet diu in ſuo epiſcopatu venit aduerſitas
contra chriſtianos.vel ꝙ abnegarent fideʒ
chriſti.vel ꝙ morerentur.ppter quod bea-
tus blaſius fuit depoſitus ꝛ exul a ſuo epi-
ſcopatu a prefecto: ꝛ iuit in deſertū vbi in
quodam monte ꝛ in quadam ſpelunca vi-
xit in maxima penitentia.Ecce quō poteſt
dici cadens.Et poteſt dicere cū Dauid Im
pulſus euerſus ſuʒ vt caderem ꝛ dñs ſuſce
pit me.i.de de deſerto.Et quia in tanta ad
uerſitate noluit deū deſerere: nec deus ipʒ
deſeruit.Nam cū eſſet in deſertū nec habe-
ret ad comedendū confidens in deo dixit.
Oculi oīm in te ſperant dñe.ꝛc.dicēs ſuas
horas deuote ac ſi fuiſſet in ciuitate.Et ho
ra prandij exibat ſpeluncaʒ.Et dicit hiſto
ria ꝙ volucres veniebant ad eum portan
tes ei cibū de illo qđ ipſe aues comedebāt
Portabant enim ſibi hora prandij.ſcʒ hora
nona veniebant quinquaginta vel centuʒ
columbi cū granis tritici.Item ſtornellus
cū oliuo in roſtro.Item corui portabant fi
cus nouas.Item falcones veniebant cuʒ
pdicibus.Et beatus blaſius dicebat verſū
ꝛ oēs aues erant in circuitu.Nota ꝙ null⁹
epiſ nec rex habet tot ſeruitores ꝛ comede
bat illud quod ſibi placebat: non carnes.
Et poſt diuidebat eis cibū.precipiens eis
ꝙ non litigarent.Dicat quō eſt confidēdū
de deo.Qui eñi bene ſeruiunt deo nō opor
tet eos timere ꝙ eis deficiat.Non dicat er
go religioſus.O miſer vnde habebo aliaʒ
cappam quando iſta erit rupta.ꝛc.Serui-
tis deo diligenter quia nihil vobis deficiet
Nūquid dicit ipe deus ieſus xps.ſ.Primū
querite regnū dei ꝛ iuſticiam ei⁹.ꝛ hec oīa
adijcientur vobis.Matth.vj.Idem de cle
ricis ꝛ laicis.Sed modo talis eſt vita mul
toꝝ ꝙ mirū eſt quō inueniunt aquā in fon
tibus.quia nō ſunt digni.Sed de illis qui
ſeruiunt deo dicit xps.Nolite ſolliciti eē di
centes quid manducabimus aut quid bibe
mus aut quo operiemur.ſcit eñi pater ve-
ſter quia his oībus indigetis.Mat.vj.Itē
nō ſolū aues.ſed etiā aīalia vt leones.vrſi
lupi.ſi aliqñ infirmabantur ꝙ habebāt ali
quid in gutture.ꝛc.vel ſpinam.veniebant
ad eū oſtendētes ei vulnera: qui curabat ea
in noīe ieſu cū ſigno crucis facto ſup plagā
dicens.De cetero caueatis nulli noceatis
quia ex malicia veſtra ꝛ ex culpa euenit vo
bis hoc malū vel ſimilia verba.Nota hic qz
aīalia irrationalia p ſanitate obtinēda re-
currebant ad ipm.ꝛ vos ad quē curritis.
ad diabolū.quia ad diuinos vel ſortilegos
Si dicat.hoc facimus quia non habemus
medicos.apothecarios nec medicinas.ꝛc
Dicatur de virtute huius noīs ieſus.Iu-
xta illud.Homines ꝛ iumenta ſaluabis do
mine quēadmodū multiplicaſti miſericor-
diam tuā deus.ps.xxxv.ꝛc.Ideo dō.Bea-
tus vir cuius eſt nomen dñi ſpes ei⁹.ꝛ non
reſpexit in vanitates ꝛ inſanias falſas.ps
xxxix.Quarta virtus eſt acerbitas doloroſa
ſcʒ multoꝝ tormentoꝝ.quod innuitur cuʒ
dicitur in terra.quia de deſerto duct⁹ fuit
ad terrā ſuam vt ibi p martyriuʒ coronam
glorie acquireret.yſaie.xxij.Coronans co-
ronabit te in tribulatione: quaſi pilam mit
tet te in terram latā ꝛ ſpacioſam.i.de tor-
mento in tormentū.Cū enim fuiſſet in de
ſerto vt dixi in ſpelunca.xps ſibi apparuit
dicens ꝙ ſibi offerret ſacrificiū.qui intelle
xit ꝙ diceret miſſam.ꝛ ſurrexit.et interue
nerūt ad eū aliq̄ hoīes miſſi a cōmiſſario i-
peratoris vt ipm adducerent captū.Et tūc
beatus Blaſius intellexit ꝙ xps dicebat de
ſacrificio ſui corporis in martyrio.ꝛ flexis
genibus gratias egit xpo ꝙ recordabatur
de ſeruo ſuo.Cū autē duceretur captus cō
uertit multos videntes miracula que fa-
ciebat.Cū aūt adductus eſſet coram pſide
dixit ei preſes.Gaude blaſi amice deoꝝ ſa
lutans eū dulciter.Et ait blaſius.Non di-
cas deos.ſed demones.Tūc iratus preſes
dedit ſibi quinqꝫ tormenta.Primū quia fe
cit eū fuſtibus cedi: ꝛ in quolibet ictu bea-
tus blaſius dicebat ieſus xps.ꝛ ꝟtute hui⁹
noīs viuebat.quia alias mirū erat quō po
terat viuere.Secundū fuit captio carceris
fetentis ſine cibo ꝛ potu.ſed licet corpus de
tineretur in carcere.anima tñ ipius diſcur
rebat p palacia paradiſi.deuote cōtemplan
do ordines angeloꝝ.Fuit etiā confortatus
a muliere cui lupus porcū reſtituerat.Que
audiens beati blaſij captionez portauit ca-
put porci coctum ꝛ panem ꝛ vinum cū lu-
cerna accenſa ad beatum blaſium.Que be-

bita licentia a carcerario intrauit carcerem
Ad quē dixit beatus blaſius. Filia volo ti
bi ſoluere charitatem quam erga me feciſti
Noueris ꝙ ego in breui debeo martyriſari
ꝛ impetrabo tibi ſolutionem. Et quia filia
tu es pauper. dabo tibi modū ditandi Quo
libet: enim anno cū candela accenſa venies
ad eccleſiam meam. Et ita fecit. Et ditata
eſt infra breue tp̄s. De nullo alio ſancto le
gitur promiſiſſe alicui diuitias temporales
Tertium tormentū fuit eculeus in quo nu
dus ꝛ ferreis pectinibus dilaniatus fuit in
tantū ꝙ fluuius ſanguinis. decurrebat de
corpore eius. Ip̄o aūt dicente. Non ſūt cō-
digne paſſiones huius tp̄is ad futurā glo-
riam. Roma. viij. Non curauit hoc tormē-
tum. Et iterum reducitur ad carcerem. vt
interim pararentur fortiora tormenta. Se
ptem aūt mulieres que ſanguinem marty
ris colligebant ex deuotione: capite truncā
tur. Quartū tormentū fuit quia p̄ſes iuſſit
ip̄m mitti in lacum. qui ſignatus ab eo ſte
tit ſicut arida. ꝛ ip̄e in medio. Cultores ve
ro ydolorū volentes ad eum venire dimer
ſi ſunt. Aqua enim ſuſtinet leuia. ſed non
grauia onera peccatoꝝ maxime. Dico quin
to ꝙ quinta virtus eſt felicitas glorioſa. cū
dicitur mortuum. nullum enim tormentuꝫ
facit martyrem glorioſum niſi mors Ideo
ait dauid. Precioſa in conſpectu dn̄i mors
ſanctoꝝ eiuꝫ. Sic ordinatū eſt a xp̄o ꝙ nul
lus habet felicitatem glorie niſi per morteꝫ
quia nec ip̄e xp̄s nec eius mater virgo ma
ria aliter habuerūt. Nonne ſic oportuit pa-
ti xp̄m ꝛ ita intrare in gloriam ſuam. Luce
xxiiij. Ideo dicitur mortuū in themate. No
ta eius martyrium. Cū enim fuiſſet in ſta-
gno angelus dn̄i dixit ei. O glorioſe egre-
dere ꝛ ſuſcipe coronam. Ip̄o auteꝫ egreſſo
apparuit lux magna ante faciem eius. Et
dixit preſidi. vt cognoſcas quia reputo mi-
hi ad gloriā mori pro xp̄o. ecce me huc pre-
ſento. Et quia multi conuertebant ex eius
miraculis. ideo dedit preſes contra eū ſen-
tentiam decapitationis. Cū auteꝫ beatus
blaſius oraret dixit ei dn̄s. Omnem petitio
nem tuam adimplebo. promittens iuuare
omnes aduocantes eum. Et hoc dicto ca-
pite ceſus eſt Nota hic ſācti ꝛ amici dei cū
quanta penitentia habuerunt paradyſum
ꝛ nos credimus illū habere ſine penitentia
ſed mentita eſt iniquitas ſibi. ꝛc. Idō opor-
tet nos facere penitentiā. ſ. in corde ꝑ con
tritionem: in ore per confeſſionem. ꝛ in cor
pore per afflictionem. Ideo ait xp̄s. Peni-
tentiā agite: quoniam appropinquabit re-
gnū celorum. Matthei. iiij

De ſancta Agatha virgine ꝛ martyre

Similis eſt homi
ni patriſfamilias. Habet ver-
bū iſtud Math. xiij. Sicut to
ta ſolēnitas ꝛ officiū hodier-
num eſt beate Agathe virgi-
nis precioſiſſime ꝛ martyris. ita erit et ſer
mo. Sed primo ſalutetur virgo maria.
Illud verbū ſm̄ ꝙ ego volo iſtud ꝑtractare
de p̄nti habet talē intellectū ꝙ beata Aga-
tha eſt ſimilis hoi̅ patriſfamilias Queritur
ergo quis ē iſte paterfamilias. Dico ꝙ nul
lus alius niſi xp̄s. Unde ip̄e ait. Patreꝫ. ſ.
vniuerſalem nolite vocare vobis ſuper ter
ram. Unus eſt enī pater. ſ. vl̄is qui in celis
eſt. Mat. xxiij. Dicit ergo thema noſtrū ꝙ
beata agatha eſt ſimilis hoi̅ patriſfamilias
i. ſ. gentis xp̄iane: quia genitiuus ſingularis
eſt ſm̄ declinationem grecam. Sciendum
aūt ꝙ in ſacra ſcriptura inueniuntur clare
tres ſimilitudines inter deuꝫ ꝛ hoi̅em. Et
ſic videbimus de qua loquitur thema.

Prima eſt per eſſentialem vel ſubſtā-
tialem creationem.

Scd̄a per humanā dei incarnationeꝫ.

Tertia per virtualem imitationem.

Per primā homo factus eſt ad imagineꝫ ꝛ
ſil̄itudinē dei. Quando enī deus creat aīaꝫ
imprimit in ea ſuā imaginē. Sicut tu quā
do imprimis ſigillū cere: imprimis ſimul ꝛ
imaginē ſigilli: velut etiā mulieres ſigillā-
do panem in furno. Ita qñ deus creat ani
mā: in ea imprimit ſuam imaginem. Cogi-
ta ꝙ deꝰ ſit vt ſigillū vnius eſſentie vel ſub
ſtantie ꝛ triū ꝑſonaꝝ. Ita aīa eſt vniꝰ eſſen
tie ꝛ triū potentiaꝝ. Prima eſt memoria q̄
eſt de preteritis. Secūda eſt intelligentia.
ſcꝫ de preſentibus. Et tertia eſt voluntas
de futuris. Nulla alia creatura huius mun
di habet iſtā ſil̄itudinem cū deo niſi homo
nō ſol: licet ſit taꝫ pulchra creatura nec luna
ꝛc. Et ſicut deus eſt vnus in toto mundo ꝛ
ip̄m regit ꝛ gubernat. Ita anima eſt vna in
toto corpore. ꝛ tota in toto corpore. ꝛ tota
in qualibet ꝑte vt vult ph̄s in ſcd̄o de aīa.
Et ex iſta ſil̄itudine dixit deus quando vo
luit creare hoi̅em. Faciamus homineꝫ ad
imaginem ꝛ ſimilitudinem noſtrā. Gen̄. j.
Verbū eſt dei patris ad filiū ꝛ ſpiritūſāctū
qui poſſunt creare hoi̅em. ꝛ nō ad angelos
vt falſe dicunt iudei. Iſta eſt prima ſil̄itudo
inter deum ꝛ hominem. ſed iſta ſimilitudo
ſola non ſufficit ad ſaluationem. quia om
nes homines habent iſtam ſil̄itudinē cum
deo. ꝛ tamen non omnes ſaluantur. Ideo
dānabile eſt tantam ſil̄itudinē diuine ima

ginis indigne ſeruare. Magnū enim peccatum eſſet ꝓijcere imaginem crucifixi in luto vel. in igne. Maius peccatū eſt illoꝝ qui ꝓijciunt aīam quam fecit non faber lignarius vel argentarius. ſed deus ad imaginem ſuam. Et tu auare proijcis eā in lutū auaricie. Et tu luxurioſe in ignem luxurie. Ideo conſeruanda eſt honeſtiſſime vt reliquie ligni crucis vel ꝟgis marie. quia precioſior eſt aīa ꝙ quecūqꝫ reliquie. Secūda ſilitudo īter deū ⁊ hoīem eſt ꝑ humanalem incarnationē. quādo deus fact⁹ eſt ad imaginem ⁊ ſilitudinē hoīs aſſumens perfectā humanitatē in vnitatem ꝑſone. Sicut enim in creatione homo factus fuit ad imaginem dei: ita deus factus eſt ad imaginem ⁊ ſimilitudinē hoīm. Hoc dicit ſcriptura. Qui cū in forma dei eſſet. non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalē deo. ſ. ſemetipſū exinaniuit formā ſerui accipiens in ſimilitudinē hoīm factus eſt. ⁊ habitu inuentus vt homo. ad Phil. ij. Nec illa etiā ſimilitudo ſufficit ad ſaluationē: immo conſequenter aggrauatur dānatio hominis indigne tractantis naturam quā deus aſſumpſit. De⁹ eñi exaltauit humanitatē in gloria ſup angelos. ⁊ tu vituperas eā viuendo vt porcus luxurioſe. Tertia ſimilitudo eſt ꝑ virtualē imitationē. Per hoc eñi reficitur homo ad imaginē ⁊ ſimilitudinem dei ſicut ad exemplar oīm virtutū. Verbi gratia. Sicut fuit miſericors ⁊ liberalis contra auariciā. noli eſſe auarus ꝑ vſuram furtū vel fraudem ⁊c. Sicut xp̄s fuit caſtus ⁊ purus. ⁊c. abſtinens. charitatiuus ⁊ plenus amore. ita ⁊ tu Iſta ſimilitudo ſufficit ad ſaluationē: ꝓ ſuppoſitis primis. Et iſta eſt melior ⁊ dat complementū alijs. quia ſine iſta alie ſimilitudines non ſaluarent. Ideo dicit ſcriptura. Eſtote imitatores. i. ſimiles deo ſicut filij chariſſimi. ⁊ ambulate in dilectione. ſicut ⁊ xp̄s dilexit vos. ad Ephe. v. Iuxta iſtā ſimilitudinē tertiam dicit thema de beata Agatha. Similis eſt homini non ſolū ꝑ primā ⁊ ſecundā vt alij. ſed per virtualem imitationem. Modo videamus ſimilitudines ꝟtuales maiores Agathe ad xp̄m. ⁊ de quibus poſſumus recipere bonam inſtructionē pro regimine vite noſtre. Et notaui ſex in eius vita. Fuit enim ſimilis xp̄o.

Primo in virtuoſa conuerſatione
Secundo in fructuoſa predicatione.
Tertio in luminoſa diſputatione.
Quarto in ſua paſſione.
Quinto in ſua defunctione
Sexto in ſua tumultuatione.

Quantum ad primum dico ꝙ beata Agatha ſimilis fuit chriſto in cōuerſatione virtuoſa. quia recte vt chriſtus fuit conuerſatus in hoc mundo: ita voluit etiam beata Agatha cōuerſari. quia ſicut pictor vel mulieres que operantur de ſerico iuxta exemplar depingunt imaginem ita beata Agatha ad imaginem ſcꝫ vite xp̄i depingebat ſuam vitam virtutibus ⁊ operibus bonis Primo enim reſpiciebat faciem chriſti principium vite humane. quia cum eſſet altius in ſuo palacio paradiſi cum patre ⁊ ſpiritu ſancto cum ſuis baronibus. i. angelis voluit deſcendere ⁊ claudi in parua cella vteri virginalis. In quo beata agatha notauit infinitam xp̄i humilitatem. Et voluit ei hoc aſſimilari: quia licꝫ eſſet nobilior genere: pulchrior corpore ⁊ famoſior in bonitate ciuitatis cathanenſis. Et mortuis parentibus remanſit heres illius magni palacij patris ſui: que exemplo chriſti dimiſit palacium patris ⁊ ornamenta ⁊ vaſa aurea ⁊ argentea. ⁊ reſtrinxit ſe in quadā parua domo vt ſimplex perſona. Ecce quomodo fuit ſimilis chriſto in humilitate. Item ſicut chriſtus in ſua conuerſatione fuit puriſſimus et caſtus. quia nunꝙ guſtauit de illa delectatiōe venerea. Ita beata agatha in hoc fuit ſibi ſimilis. Ecce quomodo ad chriſti exemplum depingebat vitam ſuam vitabat familiaritates hominū. quia alias virginitas non poteſt bene conuerſari. Dicatur pro correctiōe beguinarum vt vitēt familiaritates. ⁊c. Sicut etiam chriſtus in hoc mundo voluit tenere aſperam vitam. quia vltra quadrageſimam quam fecit tota vita chriſti fuit quadrageſima. Dicit magiſter hyſtoriarū ꝙ nunꝙ comedit carnes niſi forte de agno paſchali volens ſeruare legē. nūꝙ cenabat. Ita btā agatha ī hoc voluit ſibi aſſimilari: ieiunabat: dimiſit carnes. quia virginitas cum abſtinentia conſeruatur. Perſona enim guloſa ſemꝑ erit luxurioſa. Et ſi adextra oſtendatur caſta. ſecrete tamen faciet multas corruptiones niſi ſit abſtinens. Item chriſtus in hoc mūdo voluit eſſe pauper. cum tamen eſſet dominus omnium rerū. quia domini eſt terra ⁊ plenitudo eius. Tamen. xxxiij. annis portauit eandem veſtem. quam ſibi fecit mater ſua cum eſſet puer. Ita beata agatha voluit indui pauperrime vt beguina: ⁊ dabat patrimonium pauperibus amore xp̄i ⁊ viuebat proprijs manibus: filauit. inſuit: ⁊ texuit. qꝛ nullus pōt cōtinue orare. ⁊c. iſto mō ꝟgo maria ꝓuidebat ſibi filio ⁊ ioſeph

O benedictus eſt qui ſic diuidit tēpus.mo,
do orando:mō operādo ⁊c. Itē xp̄s fuit dili
gens laborādo:predicādo de villa in villaȝ.
Ita beata agatha fuit diligēs ī opibus ſuis
ſpiritualibus. Surgebat in media nocte ad
orandū̄ ⁊c.qualibet hebdomada cōfitebat:
etiā cū̄ lachrymis.⁊ qualibet die dn̄ica cōica
bat cū̄ maxima deuotione. Ecce quō fuit ſi
milis homini patrifamilias. Moraliter ſi
nō poſſumus ita eſſe ſimiles xp̄o vt fuit vir
go beata agatha:ad minus quolibet die te,
neatis certā oratiouē mane ⁊ ſero cogitan,
do ꝙ videatis xp̄m preſentē. Itē poſt laborē
ſex diez hebdomade in dn̄ica quieſcatis ab
omni opere tpali.non tangatis ptē dn̄i.ſed
audiatis miſſam cōpletā cū̄ ſilentio. Aliud
aūt tp̄s ſit tuū̄ ad delectandū̄: ludendū̄. nō
ad taxillos ⁊c.ſed ad baliſtā.non ꝑ pecunia
⁊ hmōi nō eundo ad lupanar:vel ad furan,
dū̄ fructus vel aliud:qꝛ ſi ſic feceritis.meli⁹
eſſet fodere ⁊c.qꝛ nō eſſet tam magnū̄ pec,
catū̄. Dicit em̄ deus memēto vt diē ſabbati
ſanctifices. Sex dieb⁹ operaberis ⁊ facies
omnia opera tua.ſeptimo aūt die ſabbatuȝ
dn̄i dei tui eſt. Nō facies in eo omne opus.
Exo.xx. Sabbatuȝ quietis eſt dn̄ica in qua
xp̄s quieuit ab opere noſtre redemptionis.
Sanctificat enim audiēdo miſſam:ſermo,
nes ⁊c. Itē in quolibet anno ꝯcōicate in pa,
ſcha. Si iſtā regulaȝ velletis ſeruare. iretis
ad paradiſum abſq; purgatorio. Omnia ho
neſte.i.deuote ⁊ ſm ordinez fiant in vobis
prima Cor.xiiij. Dico ſcd̄o ꝙ beata agatha
fuit ſimilis xp̄o in fructuoſa predicatione.
Modo videamus quō xp̄o in hoc mundo
predicauit. Deinde videbimus quō beata
agatha predicauit. Xp̄s predicauit ſoluȝ in
vna domo ſcȝ iudeoꝝ. Nō iuȝ miſſus niſi ad
oues que perierūt domus iſrael. Mat.xv.
Et nunquid venit xp̄s ꝑ redemptiōe oim
⁊c. quare ergo dicit. Non ſum miſſus ⁊c.ſcȝ
ad predicandū̄ perſonaliter. Et predicabat
cōtra ſeptē peccata ſeu vicia in quibus ille
populus ſtabat. Non predicabat phiam nec
poetrias.nec de aſtrologia.lȝ ſciret omnia.
ſed ad correctionē viciorꝝ. In hoc ſibi ſimilis
fuit beata agatha:que predicauit ī vna do
mo contra ſeptem peccata ſeu ſepteȝ vicia.
Cum enim beata agatha viueret ſimplici,
ter vt dixit.venit cōmiſſarius imperatoris
Quincianus nomine cōtra xp̄ianos vt ab,
negarent xp̄m vl̄ interficerentur.⁊ fuit ſibi
dictū̄ de vita ⁊ ſanctitate beate agathe.que
erat nobilior ⁊ pulchrior ⁊ ditior aliis ⁊ quo
modo erat xp̄iana. Ideo ꝙ faceret eam ab,
negare ⁊ poſſet eam ducere in vxorem. Et
quia erat ſuperbus illud attēptabat.vt ſo,
naret in auribus vulgi ꝙ tātus eſſet ꝙ poſ
ſet nobiles ſubiugare. Et quia erat libidi,
noſus ad aſpectū̄ virginis pulcherrime ſuā
cōcupiſcentiaȝ cōmouebat.⁊ vt auarus ad
ſuas diuitias ſiue ad eius facultates ſuſpi
rabat. Et vt ydolatra xp̄i nomē audire non
poterat. Et volēs beatā agathā peruertere
tradidit eā cuidā meretrici nōie affrodiſie q̄
habebat nouem filias corpore pulchras . ſȝ
etiam meretrices.vt eius animum immu,
tarent. Mater venalis docet vt ſit filia ta,
lis. Quelibet etiam illarum tenebat came,
ram ſuam ornatam in eadem domo vt pec
cando acquirerent magnas pecunias:⁊ da,
bant ſe deliciis ⁊ placitis.⁊ multis mulieri
bus auferebant viros.non curabant de deo
⁊ coram beata agatha faciebant diſſolutio,
nes.tactus ⁊ oſcula vt eam accenderent. Itē
inhoneſtas locutiones vt poſſent eam incli
nare ad cōmiſſarii voluntatem vt cōſenti,
ret vt eſſet eius vxor.⁊ eſſet magna domina
aliquādo cuȝ minis. Beata agatha reſpon
debat. Verba veſtra non ſunt niſi ventus.
promiſſiones vl̄ pluuia:mine vr̄o quaſi vn,
de. Ego autem fundata in petra fortiſſima
ſcȝ xp̄o:non timeo aliqueȝ. Filie vr̄o affro,
diſie cogitātes eam vanitatibus inclinare
ornabant ſe veſtimentis aureis ⁊ ſericis di
centes agathe ꝙ ita poſſet ipſa ornari ſi vel
let. Ipſa autem reprehendens eas dicebat
O miſere.⁊ tantum ꝯſtabit ille ornatus in
alia vita.⁊ flebat. Iteȝ comedebāt capones
perdices ⁊c.qꝛ ignis luxurie lignis ciboruȝ
conſeruatur. Agatha dicebat eis ꝙ in infer
no eſſent ſemper eſurientes.⁊ ipſa comede
bat panem ⁊ aquam. Ecce quomodo fuit ſi
milis patrifamilias in predicatione. Quia
ſicut xp̄us predicauit in domo illius mere,
tricis.ſ.iudaice qꝛ meretrix eſt vxor que di,
miſſo viro recedit cū̄ alio. Ita iudea ⁊c. Sic
beata agatha in domo illi⁹ meretricis affro
diſie.igitur ⁊c. Similis eſt homini patrifa,
milias. Moraliter illa meretrix affrodiſia
cum filiabus ſuis corrumpebant totā illam
ciuitatem. Quando enim meretrices ſuſti,
nentur per vicos ciuitatis corrumpunt to
tam ciuitatem. Ideo ciues debent ad partē
facere lupanar ante portas. Dicatur ergo cō
tra illum errorem ꝙ ſimplex fornicatio non
ſit peccatum mortale.ſic dicendo ego ſum
liber ⁊ ipſa ſimiliter.⁊ placet ſibi ⁊ mihi: cui
ergo facio iniuriam.iſta ratione decipiun,
tur ⁊ damnantur multe anime. Reſpondea
tur ad hoc per ſimilitudinem de rege haben
te plures filias ⁊ et peccas cum aliqua filia

ſua:⁊ ſibi placet ⁊ tibi:⁊ dicis.cui facio iniu
riam.Nunquid domino tuo facis proditio,
nem.Ita xp̄s rex tuus eſt pater omniū mu
lierum iure creationis ⁊ redēptionis.Et qꝛ
eas genuit in regeneratione baptiſmali.
Uel etiā ſi peccas cū captiua nunquid dn̄o
tuo facis iniuriam.Omnes mulieres ſunt
captiue xp̄i:quia ſuo ſanguine empte ſunt.
Ergo hereſis eſt dicere ꝙ ſimplex fornica,
tio nō eſt peccatū mortale.Ideo dicit ſcri,
ptura.Abominatio facta eſt in iſrael.i.chri
ſtianitate.⁊ in hieruſalem a clericis.qꝛ filiā
dei habuerunt alieni ſcʒ qui non erant eius
viri.Malach.ij.Si ꝓo rex dat tibi filiā ſu
am in vxorem:recipias eam ⁊ habeas pla,
citum cum ipſa.Aliter nō vult deus ꝙ fiat
Ideo Nume.v.Locut⁹ eſt dn̄s ad moyſen
dicens.Precipe filijs iſrael vt eijciant de ca
ſtris omnem leproſum.⁊ qui ſemine fluit.
ſcʒ perſonas publice ⁊ notorie luxurioſas.

Dico tertio ꝙ fuit ſimilis xp̄o in ſua diſ,
putatione.xp̄s diſputauit ſolēniter cū dia,
bolo.Poſtꝙ ieiunauit.xl.diebus diabolus
voluit ipſum inclinare ad peccatū gule pri
mo.ſecūdo vane glorie.tertio auaricie.Sʒ
xp̄us habuit victoriaʒ:ita beata agatha diſ
putauit cum diabolo.ſcʒ quinciano cōmiſſa
rio in cuius ore diabolus loquebatur.Naʒ
videns affrodiſia ꝙ nihil faciebat abijt ad
quincianum dicens ei.Facili⁹ poſſunt ſaxa
emolliriꝙ ab intentione xp̄iana mens iſti⁹
puelle reuocari.Tunc quincianus fecit eaʒ
ad ſe adduci:tunc incepit diſputatio.Quā,
do aūt quincianus vt carnalis expectabat
videre agathā ornatā:qꝛ ita fuerat ſibi lau,
data qn̄ vidit eā in habitu deſpecto cū deſpe
ctu dixit.Cuius cōditionis es.Reſpondit
agatha.Ingenua ſuʒ ⁊ nobilis ⁊ ſpectabilis
genere:vt omnis parētela mea teſtat̃.Cui
quincianus.quō ergo in habitu tali deſpe,
cto incedis.Reſpondit agatha.quia ancilla
xp̄i ſum ſuo ſanguine empta.Ideo me oſtē
do ſeruilē ꝑſonā.Et quincianus dixit.Cō,
tradicis tibiipſi.qꝛ dicis te nobilem ⁊ capti
uam ſiue ſeruilem.Et agatha.Sūma inge
nuitas.i.nobilitas iſta eſt in qua ſeruitus
xp̄i cōprobat̃.Et ſic fuit quincianus victus
de prima queſtione.Et qꝛ non potuit repli
care minatus eſt ei dicens.Elige vnum de
duobus.aut diuerſas penas incurrere.aut
dijs ſacrificare.Homines adorabant ydo,
luʒ iouis.Et mulieres aliud quod dicebat̃
venus.Agatha reſpondit.Sit vxor tua ta,
lis qualis eſt dea tua venus.⁊ tu talis qua
lis deus tuus Juppiter.Tunc quincianus
indignatus iuſſit eam alapis cedi di,.Iniu,
riam iudicis noli garrire.Agatha autē co,
gitans quomodo chriſtus fuit etiam ceſus
ſuſtinuit patienter dicens quinciano.Mi
ror te virum prudentem.quia ideo impera,
tor te commiſſarium ſuū inſtituit ad tan,
tā ſtultitiam deuolutuʒ.vt illos dicas deos
quorum vitam nec te nec vxorem tuam ve
lis imitari.Si enim credis ꝙ ſint boni.bo
num tibi oraui.Si ꝓo mali dimittas eos.
Et ſic fuit victus de ſecunda.Et iuſſit eam
in carcerem mitti dicens.Cogita tecum vt
poſſis euadere.Ait illa.Tu miniſter ſatha,
ne cogita ⁊ penite vt poſſis euadere dāna,
tionem eternam.Tertia diſputatio fuit nō
rationibus ſed tormentis.Sequenti enim
die fecit eam adduci corā ſe ⁊ ait.Quid tra,
ctaſti circa ſalutem tuam Agatha reſpon,
dit.Salus mea chriſtus.Quincianus.Ceſ
ſabit iſta reſponſio friuola:quia tormentis
te affligam.Agatha reſpondit.Si beſtias
promittis audito nomine chriſti māſueſcūt
Si ignē virtute xp̄i angeli rore celi extin,
guunt.Gaudium meū eſt pati pro xp̄o.Ne
ſcis tu quia granum tritici non reponitur
in granario vſqꝫ quo excuſſū eſt a palea.Ita
nec anima mea quouſqꝫ ſit a corpore ſoluta
ꝑ morteʒ nō poterit celū intrare.Ecce quo
modo diſputauit.Ideo ſimilis eſt homini
⁊c.Moraliter.Ita oportet ꝑſonas bonas
⁊ deuotas vincere tres diſputationes.Pri,
ma eſt male loquentium illorum.ſ.qui va,
dunt ad paradiſuʒ.tam inter religioſos ꝙ
inter clericos:ꝙ etiaʒ inter laicos.Iſta diſ,
putatio vincitur cogitando verbum chriſti
dicentis.Cum maledixerint vobis homi,
nes ⁊ perſecuti vos fuerint ⁊ dixerint om,
ne malum aduerſus vos mentientes pro,
pter me gaudete ⁊ exultate:qꝛ ecce merces
veſtra copioſa eſt in celo.Matth.v.Secun
da diſputatio eſt carnis.ſ.infirmitatum do
lorum ⁊c.vincitur enim talis cogitādo ver
bum illud apoſtoli.Per multas tribulatio,
nes oportet nos intrare in regnum celorū.
Actuum.xiiij.Tertia eſt diaboli per varias
temptationes vel contra fidem quis poteſt
hoc ſuſtinere ⁊c. Dico quarto ꝙ fuit ſili's
xp̄o in ſua paſſiōe.Legit̃ de xp̄o Lu.xxiij.ꝙ
in nocte paſſionis cū oraret.⁊ tota paſſio ſi,
mul fuit xp̄o preſens:factus eſt ſudor eius
vt gutte ſanguinis decurrentis in terrā.qꝛ
vene ſtrinxerunt ſe.⁊ ſic ſanguis abūdꝫ exi,
uit.Statim affuit angelus de celo confor,
tans eum:lʒ non indigeret ſed angelus ex,
hibuit debitum famulatum domino ſuo.
Ita fuit de beata Agatha que in paſſione
ſua poſita fuit in eculeo.⁊ in māmillarum

tortura.ſ.in abſciſione earum:ad quã dice-
bat. Modo habes qđ optabas. Modo vi-
deamus an ille ieſus liberabit te de mani-
bus meis:⁊ ſi poterit ipſe tantũ quantum
ego. Agatha ex infinito dolore:qr mãmilla
eſt pars delicata ⁊ iuxta cor:incepit clama-
re dicens Adiuua me dñe in tortura mãmil
laꝝ. Tũc ille iniquus precepit abſcidi eius
mãmillas. Cogitate vulnera ſiue foramina
que remãſerũt. ⁊ riuos ſanguinis defluen-
tis ⁊ appoſuit ſibi manus retinẽs ſangui-
neꝫ:⁊ ait quinciano. Impie crudelis ⁊ dire
tyranne nõ es cõfuſus amputare in femĩa
qđ ipſe in matre ſuxiſti. Ego habeo mãmil
las integras intus in aĩa mea quas ab in-
fantia dño cõſecraui. Et tota ſanguinolen
ta iterũ poſita eſt ĩ carcere. Et cũ oraret:ecce
circa mediã noctẽ ſenex quidã in forma me
dici quẽ antecedebat puer luminis portitor:
qui creditur fuiſſe angelus ferens diuerſa
medicamenta. ⁊ illuminato carcere ſaluta
uit eam. ⁊ poſtea dixit. Cum te affligit con
ſularis ibi eram:⁊ vidi qr potes curã ſuſci-
pere. Agatha dixit. Medicinã carnalẽ nun-
ꝙ corpori meo exhibui. ſed habui ſaluatorẽ
dñm ieſum xp̄m qui ſolo ꝟbo curat omnia
Tunc ſubridens ſenior ait. Et ipſe me mi-
ſit ad te. Nã ⁊ ego apoſtolus eius.ſ. petrus
ſum:⁊ in nomine eius ſcias te eſſe ſanãdã.
Et hoc dicto diſparuit. Tunc agatha ꝓſtra
uit ſe in oratione gratias agẽs. ⁊ finita ora
tione in nomine ieſu xp̄i inuenit ſe omni-
no ſanatam. Per totam aũt noctem lux re
fulſit in carcere. Quo viſo cuſtodes terri-
ti fugerunt relicto carceris oſtio apto. Ip̄a
autem nolebat fugere ne coronaꝫ martyrij
amitteret. ⁊ cuſtodes in tribulatione pone
ret. Ecce quomodo fuit ſimilis xp̄o: qr con-
fortata ab apoſtolo. ergo ſimilis eſt homini
⁊c. Moraliter. Agatha noluit fugere nec cu
ſtodes in anguſtias ponere. cũ tamẽ eſſent
inimici ſui. Habemus hic exemplum ne ve
litis vindictã inimicoꝝ. ne portetis eis ma
lam voluntatẽ. quãdiu enim ſumus in ma-
la voluntate:ſumus in ira dei. Ideo opꝫ re
mittere. Aliter autẽ dixit xp̄us. pater meus
celeſtis tradet vos tortoribus ſi nõ remiſe-
ritis vnuſquiſqꝫ fratri ſuo de cordibus ve-
ſtris. Matthei.xviij. Dico quinto ꝙ fuit
ſimilis xp̄o in ſua defunctione. Xp̄us enim
poſt multa tormenta in cruce clamãdo. Pa
ter in manus tuas cõmẽdo ſpiritum meuꝫ:
⁊ cum lachrymis mortuus fuit. Cum cla-
more valido ⁊ lachrymis ſe obtulit deo. He
bre.v. Ita recte beata agatha poſt plurima
tormẽta. Nã poſtꝙ fuit curata quincianus
fecit eam ſibi preſentari. qui admirãs de cu
ratione ⁊ querẽs quis eã ſanauit. Agatha
rñdit. Dominus ieſus ꝗ eſt ſalus mea. In-
dignatus quincianus qr adhuc ieſum noĩa
bat de cõſilio duoꝝ maloꝝ hominũ fecit eã
ſuper acutiſſimas teſtas ⁊ carbones volu-
tari ligatis pedibus ⁊ manibus ne ſe iuua
re poſſet. Crudelis dominus ⁊ crudelior eſ
cõſiliarij ſed ſtatim vindicta ſequebatur. qr
ſubito motus eſt locus iſte:⁊ pars parietis
corruens oppreſſit cõſiliarios predictos et
omnis ciuitas exagitata eſt ⁊ cõmota ꝯtra
iudicem. Et cũ currerent ciues tumultuan
tes ad quincianum ipſe iuſſit eam poni in
carcerem ⁊ fugit. Beata autem agatha cuꝫ
in carcere rogaret dominũ vt acciperet ſpi-
ritum eius regratiando deo qr conſeruauit
eius corpus a corruptiõe. ⁊ animã a malis
deſiderijs. ⁊ de victoria inimici. ⁊ de patien-
tia in tormẽtis:⁊ clamãs. In manus tuas
domine ⁊c. emiſit ſpiritũ. Similis eſt ergo
patrifamilias. Moraliter habemꝰ hic exem
plum faciendi aliquã penitentiã:qr ſic truf
fando ⁊ ridendo nõ poſſumus intrare para
diſum. Ideo recipiamus tormentũ penitẽ-
tie:ſi volumus obtinere p̄miũ glorie. Ideo
xp̄s. Penitentiã agite. appropinquabit eñi
regnum celorum. Matth.iiij. Dico ſexto ꝙ
fuit ſimilis chriſto in eius tumulatione vel
ſepultura. Xp̄us enim lꝫ habuerit mortem
ignominioſam. crudelẽ. ⁊ doloroſam. tñ ha-
buit ſepulturã honorabilẽ ⁊ glorioſam. Di-
catur quõ dicit Eſa.xj. Et erit ſepulchꝝ eiꝰ
glorioſum. Ita de beata agatha poſtꝙ fuit
mortua:xp̄iani receperũt eius corpus: ⁊ cũ
balſamo ⁊ mirra et aloe honorifice ⁊ ꝓceſ-
ſionaliter clerici ciuitatis nõ requiẽ. ſꝫ gau-
deamꝰ oẽs ĩ dño ⁊c. canẽtes portauerũt cor
pus ad eccleſiã vt ponerent in monumẽto no
uo.ſ.tumba lapidea. Cum autem corpus ſe
peliretur. ecce quidaꝫ iuuenis ſericis indu
tus quem ſequebantur plus ꝙ centum alij
armati ⁊ pulchri quos nemo vnꝗ̃ viderat
angeli autem erant. ⁊ poſuit ad caput eius
tabulam breuem ex marmore in qua erat
ſcriptum. Mentem ſanctam ſpontaneam
honorem deo. ⁊ patrie liberationem. Eſt
hic figura que dicitur eclypſis. vult dicere.
Mentem ſanctam:ſupple habuit. ſponta-
neam. ſcilicet martyrio ſe exhibuit. hono-
rem deo. ſupple dedit. ⁊ patrie liberatio-
nem ſupple acquiſiuit. Iſta quattuor ver-
ba ſic intelliguntur. Extunc ergo tam iu-
dei ꝙ gẽtiles ceperunt venerari ſepulchruꝫ
eius. Quincianus vero poſt paucos dies in
flumine interijt. Similis eſt ergo p̄ſifami-

nas. Moraliter. Iſta quattuor debemus nos habere. primo mentē ſanctā ⁊ cor mūdum a malis cogitationib⁹. Ibi enī eſt initium bone vite expellēdo malas cogitationes a corde vt prunas a manu ſubito: alr̄s cōburerent̄ man⁹. Imaginatio enī hoīs tā dormiendo ꝙ̄ vigilādo aperta eſt dyabolo. in qua pōt ponere prunas malaꝝ cogitationū ſiue tēptationū. ſed niſi velitis eas retinere delectabilr̄ cogitando nō cōburēt vos ſi ſtatim expellitis dicēdo Ieſus ieſus ⁊c. Ideo dicit ſcriptura. Omni cuſtodia ſerua cor tuum. qꝛ ex ipſo vita ꝓcedit. Prouer. iiij. ſi bene cuſtodiat̄. alr̄s mors. Scḋo ſpontaneā ſcꝫ ad faciendū pn̄iam: qꝛ non vi ſed gratis pn̄iam debem⁹ facere. qꝛ pn̄iam coactā faciūt illi de inferno: ſꝫ nihil valet eis Iō. j. Pe. v. Non coacte ſed ſpontanee ſm̄ deū: ſupple pn̄iam faciamus. Tertio honorē deo nō ſuſtinēdo ludū taxilloꝝ in quo vituperat̄ deus ⁊ damnant̄ tot aīe. Vñ de hoc ſcriptura. In oībus honorificet̄ deus. prima. Pe. iiij. Quarto patrie liberationē iuuando cōitatē vt liberet̄ ab oībus onerib⁹. Aliq̄ tñ reddūt terrā i captiuitatē ⁊ deſtructionē vt vſurarij q̄ vſuras falſe vocāt cenſualia. Si dicat̄. In quo cognoſcit̄ ꝙ ſit cēſuale vel vſura. Ad cēſuale req̄runt̄ due cōditiōes prima ꝙ ſit emptio ⁊ nō mutuū ſecūda ꝙ preciū ſit iuſtum. Si vero eſt mutuum: tunc eſt vſura damnata.

¶ De ſancto Mathia apoſtolo. Sermo.

Ita pater qm̄ ſic fuit placitū ante te. Mat. xj. textualiter. ⁊ in euāge. hodierno officiatr̄. Sicut totū officium eccleſie ⁊ tota ſolēnitas eſt illius glorioſi apoſtoli beati mathie: ita etiā ⁊ ſermo maxime qꝛ de ſua ſanctiſſima vita poterimus recipere bonas informationes ⁊ inſtructiones. Salutet̄ virgo maria. ⁊c. Verbū ꝓpoſitū ſm̄ intellectū quē volo pertractare indiget declaratione theologicali: ⁊ ſic declarando intrabo materiā quā volo predicare. Scḋm ſanctā verā theologiā oīa illa opera que ſunt in hoc mūdo ſiue ſint naturalia ſiue voluntaria ſiue meritoria hñt vnā cām principalē. ſ. dñi placitū diuine voluntatis. lꝫ per pħiam aſſignent̄ alie cauſe. oēs tamē alie cauſe ſunt inſtrumētales ⁊ intermedie ⁊ quaſi diſpoſitiue. Principalis cauſa omniū eſt volūtas dei. Si dicat̄. quare hoc fuit factū: q̄ fuit cā iſtius. Rñdetur: volūtas dei; qꝛ deus voluit. Et hoc faciliter pōt videri per ſimilitudinē in horologio: in quo omniū motionū cā tādem reducit̄ in magiſtrū ſeu gubernatorē horologij. Similiter pōt deduci in naturalibus ⁊ artificialib⁹ ⁊ moralib⁹ ⁊ meritorijs. Si q̄rat̄ enī quare mō ſit ventus. diceret phs qꝛ terra emittit vapores q̄ nō pñt aſcēdere: ⁊ qꝛ talis planeta regnat ⁊c. Si vltra querat̄ quare hꝫ planeta talē virtutē. Reſpondet̄ qꝛ deus a principio ſibi dedit. et ſi querat̄: q̄re qꝛ placuit ſibi. Si vltra. ⁊ quare ſibi placuit. ſtulta eſt queſtio. Hic iubet plato q̄ſcere. Idē qñ queritur. quare ſunt fames alicubi. rñderet phs. qꝛ nō ſeminauerunt nec collegerūt. Si vltra querat̄: quare non: qꝛ terra erat arida diceret ipſe ⁊ etiā ſicca: quia non pluerat. quare non pluerat: qꝛ vapores nō eleuabant̄ in altū nec condēſabātur ⁊c. hoc reſpōderet phs. quare non qꝛ deus dedit talē virtutē. quare dedit. qꝛ ſibi placuit. Sola iſta ratio ſatiat. alie aūt rationes non ſatiāt. Idē de mortalitatib⁹ ⁊ infirmitatibus nō eſt attribuendū cauſis ſecūdis ⁊ inſtrumētalibus: ſed diuine volūtati. Item idē patꝫ in cauſis artificialibus. notarius enī volens bene ſcribere carthaꝫ multis indiget: ⁊ multa concurrūt ad illaꝫ ſcripturā carthe. ſ. calam⁹: ſcindipendū: regula ⁊ incauſtū. tamē bonitas littere nō attribuit̄ calamo nec alijs: ſed notario q̄ eſt cauſa principalis. Idē de ciſta que eſt optime fabricata: nō attribuit̄ axe ſeu martello ſed carpētario. Idē de cipho argēti ⁊c. Itē de illis operibus que ſiūt in hoc mūdo. ſola diuina voluntas eſt cā omniū que fiunt dempto pctō qḋ nō eſt opus ſuum. Idem in opibus volūtarijs ⁊ meritorijs. ſi dicat̄ ⁊ querat̄. quare dḋ. ⁊ ita intelligit̄ de quolibet alio: fuit ita ſctūs. Si dicat̄. qꝛ tenuit hic bonā vitā ⁊ vitauit pctā. qꝛ nolebat facere cōtra diuinā voluntatē ⁊ ordinationē nondūꝫ ſatiat reſponſio. ſed ſi dicat̄. qꝛ ita placuit deo. iſta reſpōſio ſatiat. Et ſi queratur quare placuit deo. queſtio eſt ſtulta: qꝛ vltra ſummū gradū nō eſt aliud. Iō dḋ in ps. de ſe dixit. Eduxit me in latitudine. ſcꝫ ſctitatꝫ ⁊ bone vite. ſaluūꝫ me fecit. Rō: qm̄ voluit me. ⁊ etiā hꝫ. ij. Reguꝫ. xxij. Qꝛ placuit ei. qḋ idē eſt. Ex iſta rōne ſcti i pſes totuꝫ attribuebāt deo. ⁊ in hoc nō pōt hō errare. ⁊ ſit deo magnus honor. De hoc exēpluꝫ in Iob ditiſſimo q̄ vna die pdidit q̄ngenta paria boūꝫ ⁊ totidē paria aſinaꝝ. qꝛ ſabei ſecū duxerūt ⁊ voluerūt interficere cuſtodes. qꝛ defēdebāt. itē hēbāt ſeptē milia capita ouiū ⁊ eadē die duxerūt ſecū. ⁊ etiā tria milia came

ioꝝ. Itē hēbat ſeptē filios milites: et tres
filias. et eadē die dū comederent in eadē do
mo faciētes cōuiuiū venit ventus et diruit
domū et oppreſſit oēs qñ aūt venerūt no,
ua ad iob creditis ꝙ ipſe dixiſſet. hoc fece,
runt inimici. ignis. vel ventus. nō curauit
de ſcōis cauſis. qꝛ ſolū ſunt inſtr̄a ſed totū
attribuit deo dī. Dñs dedit. dñs abſtulit. ſi
cut dño placuit ita factū eſt Job. j. Itē ia,
cob qñ eſau frater ſuus queſiuit ab eo qd
ſibi volunt iſti. et ſi ad te pertinent. Rñdit
paruuli ſunt quos donauit mihi deus ſer,
uo tuo. Gen. xxxiij. Ecce ergo quō ptꝫ do,
ctrina ꝙ oīa que ſiūt in mūdo ſiue opibus
naturalibus ſiue artificialibus ſiue volūta
rijs. deus ē cā principalis oīm dēptis cul
pis pctōꝝ: de qb⁹ actus eſt a deo culpa ꝟo
a pctōre. Ideo dicit magr̄ ſnīarū in primo
et allegat Aug. dicētē. Sufficit xpiano ſcire
et cōfiteri oīm rerū et opationū q ſiunt in h
mūdo cām eſſe diuinā volūtatē. Jō qꝛ bea
tus mathias fuit ita ſctūs. Si querat̄ que
fuit cā eius ſctitatis. Rñdet̄ ꝙ orationes et
ieiunia vel pnīa: nō qꝛ iſte cāe ſolū qꝛ ſunt
inſtrumētales et diſpoſitiue: ſꝫ cā pncipalis
fuit bñplacitū diuine volūtatis. iō xps dicē
patri. Ita pater. ſ. eſt ita ſanctus btūs ma,
thias. Et inde ſic fuit placitū añ te. Pꝫ the
ma. et notaui q̄tuor grad⁹ ſctitatꝪ mathie.

Primus ſanctitas laycalis.
Secūdus ſanctitas clericalis.
Tertius ſanctitas pontificalis.
Quartus ſanctitas martyrialis.

Si querat̄ quare habuit tot gradus ſctita
tis. Rñdet thema. Ita pater qm̄ ſic fuit pla
citum ante te. Dico primo ꝙ in mathia fu,
it ſctitas laycal. q in hoc cōſiſtit: vt ſuent̄
ſtricte dei pcepta. et ꝙ hoīes ponāt in cor,
de ſuo nihil facere qđ ſit cōtra deū: etiā
pro toto mūdo acqrendo. Quid eñ pdeſt
homini ſi mundū vniuerſum lucret̄: aīe ꝟo
ſue detrimentū patiat̄. Mat. xvj. Modi
cū lucratur qui aīam perdit. Qñ hō magis
vult viuere ſm diuinā ordinationē q̄ ſm
propriā inclinationē qñ. ſ. dicit caro ad deū
Uos dñe ordinatis oppoſitū cōtra malam
inclinationē: iō volo humiliari ad ſeruien
dum vr̄is mādatis: et ſic diſcurrendo pctā
vt erit expediens. Iſta eſt ſanctitas laical.
De h auctas. Sanctificamini et eſtote ſan
cti: qꝛ ego ſctūs ſū dñs deus vr̄. Et ſi q̄rat̄
dñe quō ſctificabimur. Rñdet. Cuſtodite
precepta mea et facite ea. Ego dñs q ſctifi,
co vos. Leui. xx. Iſto mō btūs mathias ha
buit ſctitatē laycalē. Cū eñ fuiſſet laycus
poti⁹ gubernabat ſe ſm dei mādata q̄ ſm

ppria ſentimenta. Dicit hyſtoria ꝙ fuit ci,
uitatis bethleē de tribu iuda. Jā ſcitis quō
fuerūt. xij. tribus et pncipalis fuit trib⁹ iu,
da: de qua fuit xps. etiā btūs mathias. Pꝫ
quō erat nobilis genere. et parētes ei⁹ erāt
diuites i diuitijs et morib⁹: et habuerūt ma
gnā diligētiā ad nutriendū puerū beatum
mathiā qꝛ pueri in puericia lucrant̄ vel p,
dunt̄ ex negligentia parētuꝫ qꝛ dimittunt
eos ad libitum coꝝ etc. Dicit hyſtoria ꝙ pa
rētes ipm ab annis puerilib⁹ diuine legis
inſtructionib⁹ mācipauerūt. Ad practicā. Di
cat̄ quō pr̄ eius vocabat eū corā ſe dicēs ei
Fili ſcias ꝙ deus dedit nobis pcepta et or,
dinationes ſm qs debem⁹ viuere: et nō ſm
nr̄am volūtatē ſeu iclinationē: iō caue ne
dicas mendaciū. Itē ne iures niſi p necē
tate. ſ. coactus in iudicio et vtilitate. et tunc
cuꝫ veritate. Aliter eñ iurare ſp eſt pctm̄.
Itē ꝙ nō diffamaret aliquē vel diceret ma
lum de primo. ne ptenderet. ne iniuriā ali
cui faceret. Itē ne furtuꝫ faceret: ne inuen,
tuꝫ aliqd retineret. ne vellet vindictā de in
iuria. vt oraret et ad tēpluꝫ iret et cuꝫ ſilētio
officiuꝫ audiret. Ecce quō diuīe legis inſti
tutionib⁹ mācipauerūt. Et ſicut augmētabat̄
etate etiā augmentabat̄ ſctitate. Non legit̄
ipm feciſſe carnalitatē immo dicit hyſtoria
ꝙ erat corpore mundiſſim⁹. Mundi ſunt
vir et vxor eius ſeruantes ſibi mutuā fide,
litatem et modum etc. Mundiores ſunt cō,
tinentes. Sed mundiſſimi ſunt virgines.
Ecce ſanctitas laycalis. Ita pr̄ quoniā etc.
Moraliter habetis hic inſtructionē nutriē
di filios. Magna dānatio eſt parentū q nō
curāt de ſpūali inſtructione pueroꝝ vultis
cognoſcere qđ peccatū eſt. ſicut ſi pr̄ nollet
puidere filijs paruulis de cibo. potu. veſti,
tu. et morerent̄ fame. nūqd etiā magna cru
delitas et magnuꝫ peccatū. maius peccatuꝫ
eſt qñ nō curāt inſtruere de his q ptinent
ad aīam: q plus valꝫ q̄ corpus. Quid ē cor,
pus niſi ſaccus ſtercoꝝ: et cibus vermiū qđ
moritur et corrūpit̄ et nō aīa. iō Jo. vj. Sps
eſt q viuificat. caro nō pro. qcq̄. ſi ergo taꝫ
magnū peccatū eſt parentū non curare de
corpore filioꝝ. quāto magis de aīa coꝝ. et
maxime qñ ſunt paruuli. tunc enim flecti
poſſunt vt arbores tenues. magni aūt mi,
nime. ſꝫ in furca inferni caſtigabunt̄. ideo
parentibus dicit ſcriptura. Patres nolite
ad iracūdiā. ſupple dei puocare filios vr̄os
ſed educate illos in diſciplina et correptio,
ne domini. Eph. vj. Dico ſecundo ꝙ in eo
fuit ſanctitas clericalis que in hoc conſi,
ſtit vt dicit zacharias pater iohannis ba,

ptiſte qui fuit ſacerdos. De manibus ini-
micoꝝ noſtroꝝ liberati ſeruiamus illi. In
ſanctitate et iuſticia coram ipo: omnibus die-
bus noſtris. Lu. j. Tres ſunt inimici oim
xpianoꝝ pncipales: ſed pcipue clericoꝝ. ſcꝫ
dyabolus caro ⁊ mundus. Dyabolus cum
manu ſua capit. Manus dyaboli eſt ludus
taxillorum: cū iſta manu dyabolꝰ aufert lu-
dentes. Secūdo conſentiētes. Tertio aſpi
cientes Quarto mutuātes taxillos. Quin
to pecunias. Sexto domum ⁊ tabularium
Septimo rectores ciuitatis pmittentes lu
dum. Omnes iſti capiūtur a manu dyabo-
li in ludo. Ideo fugere debetis vt poſſitis
dicere cum thobia. Mundā ſeruaui aīaꝫ
meam ab omni cōcupiſcētia: nūꝙ cū luden
tibus miſcui me neqꝫ cum his q in leuitate
ambulāt participē me pbui. Tob. iij. Ma
ledictus eſt q ludit de clericis cū ſit eis pbi
bituꝫ. di. xxxv. c. Epis. vbi dr. Epis ſacerdos
dyaconus aut ſubdyaconus ebrietati: aut
alee deſeruiens: aut deſiſtat aut certe dam-
netur. Secundus inimicus eſt caro: cuius
manus eſt cum qua capit multas aīas. ſcꝫ
omnes illos qui volunt habere delectatio
nes per illas partes: preter virum et vxorē
qꝛ non vult deus ꝙ illud opus turpe fiat
niſi inter virum ⁊ vxorem matrimonialr cō
iunctos ⁊ ſeruantes modum ⁊c. Si aūt di
catur. Uxor mea eſt ſenex vel infirma vel di
miſit me. Dico ꝙ viuatis conſequenter ca
ſte. Iſtud eſt onus matrimonij. Clerici ve
ro tenentur viuere caſte ex voto ordinibus
annexo ⁊c. Tertius inimicus eſt mundus
cuius manus ad capiendū eſt vſura in lai-
cis: ⁊ ſymonia in clericis. Cū iſta manu ca
pit primo omnes ad vſuram mutuantes.
Secundo notarium. qꝛ piurus eſt ⁊ infa-
mis: qn ēm ſit notariꝰ iurat nō recipere cō
tractus illicitos. Tertio teſtes dātes fauo-
rem vſurario. Quarto vxorē vſurarij ſi de il-
lo lucro facit vanitates. Quinto filios reci
pientes hereditatem: ⁊ filias recipiētes de
vſura dotē: qꝛ deberent dicere pri ꝙ daret
eis ſimplicem dotē vel hereditatem. Sexto
generos. qꝛ recipiūt dotē Septio filios vſu
rarij ſuccedentes q deberēt totū reſtituere
⁊ non faciunt: ab iſta vſura ⁊c. Symoniam
maxime cauere debent clerici. Dicūt aliq ꝙ
clerici religioſi ⁊ vidue poſſunt recipere vſu
ram hoc eſt falſum ⁊ error. Si papa mutua
ret ad vſuraꝫ dānaret. In h ergo ꝯſiſtit ſcti
tas clericalis: vt ſint liberati de manu ini-
micoꝝ. ſ. dyaboli: carnis ⁊ mundi. Iſtā ſcti-
tatem habuit beatꝰ Mathias. Poſtꝙ ēm
h abuit ſctitatē laycalē audiuit xpm pdican

tem ⁊ miracula facere. oſtēdens ꝙ ipe erat
meſſias in lege pmiſſus. O dixit beatꝰ ma-
thias. Mutare ſtatum opꝫ ⁊ aſcendere al-
tius. vnde ſtatim intrauit ſocietatē xpi: et
xpus fecit eum vnū de. lxxij. diſcipulis. Rō
qꝛ poſt diluuiū mūdꝰ diuiſus fuit in. lxxij.
partes et linguas. Gen. j. Et qꝛ xps venit
ad conuertendū mundū totū: elegit. lxxij.
diſcipulos q fuerunt ſacerdotes. De quibꝰ
Lu. x. Deſignauit dñs ieſus ⁊ alios. lxxij. et
miſit illos binos ante faciem ſuā in oēm ci
uitatem ⁊ locū quo erat ipe venturus. Et
comparādo verba ad beatū mathiā qn xps
miſit ipm ad pdicandū pniam. Ecce mate-
ria de qua predicabat. Reſpōdebat. dñe nō
credent mihi. Et xps ait. Iō do tibi pote-
ſtatem faciendi miracula. curare infirmos.
Dicat practice. Ecce quō habuit ſctitatem
clericalē liberatus de manu inimicoꝝ dya-
boli carnis ⁊ mundi. Ita pater qm ⁊c. Ideo
aſſimilemur ei in aliq nos eccleſiaſtici vincen
do dyabolum: ſubiugādo carnē: ⁊ deſpiciē-
do mundū ⁊ mūdana. Dico tertio ꝙ in eo
fuit ſanctitas pōtificalꝭ: q in hoc cōſiſtit. ſ.
eſſe aplm xpi. qꝛ ſicut diſcipuli xpi fuerunt
ſacerdotes: ita oēs apli fuerūt epi. Sctitas
epalis in hoc ꝯſiſtit. vt dicit apoſtolꝰ ad Ti
tum. j. Oportet epm ſine crimine eſſe ſicut
dei diſpenſatorem: non ſuperbū non iracū
dum. non vinolētum. nō pcuſſorē. non tur-
pis lucri cupidū. ſꝫ hoſpitalē. benignuꝫ. ſo-
brium. iuſtum. ſctm. ꝯtinentē ⁊c. Sed qs eſt
hic ⁊ laudabimus eū. Iſtā ſctitatē hūit bea
tus mathias. Ex quo diu vixit in ſanctita-
te clericali poſt xpi aſcenſionē ⁊ ſpūſſancti
miſſionem. pmus papa poſt xpm. ſ. beatus
petrus vocauit ꝯſiliū grande. Erat aūt tur
ba hoīm fere. cxx. Act. j. dicēs quō nūerus
apoſtoloꝝ erat duodenarius: ſꝫ diminutus
erat p mortē iude: di. Oportet impleri ſcri-
pturam quā predixit ſpūſſcūs p os dauid
de iuda q erat dux eoꝝ q cōprehenderunt
ieſum q cōnūeratus erat in nobis: ⁊ ſortitꝰ
eſt ſortem miniſterij huius ⁊c. Act. j. Dicat
quō in cōſilio aliq tenebāt ꝙ loco iude eli-
geretur Ioſeph q cognominatꝰ eſt iuſtꝰ ex
ſua ſanctitate q erat ꝯſanguineus germa-
nus xpi ⁊ nepos vginis marie: q erat pñs
in ꝯſilio ⁊ filiꝰ marie cleophe q hūit. quat-
tuor filios. ſcꝫ Iacobū minorē. Symonē et
Iudā q fuerūt xpi apli. ⁊ Ioſeph iuſtū. Alij
aūt dicebāt ꝙ mathias ſuā ſctitate ⁊ ma-
ſcia. Iō ſtatuerūt eos in medio. Et orando
flexis genibꝰ apli dixerūt hāc orōnē. Tu dñe
qui noſti corda oīm oñde quem elegeris ex
his duobus vnum accipere locum miniſte

rū huius ꝛ apl'atus ꝺe quo preuaricatus eſt
iudas vt abiret in locum ſuuꝫ. Et dederūt
ſortes eis ꝛ cecidit ſors ſup Mathiā. Actu.
j. Beatus dyonilius declarās que fuit iſta
ſors dicit ꝙ fuit radius ignis ꝗ de celo de,
ſcendens poſuit ſe ſup caput Mathie. Ec
ce quomodo fuit electus. Moraliter habe
mus hic exemplū in electionibus fiendis.
Xp̄us em̄ non elegit ꝯſanguineū germanū
ſuum: ꝫ eſſet ſctūs ꝛ haberet tres fratres
apoſtolos ꝛ virgo Maria eſſet auūcula: tā
radius ꝺeſcēdit ſup matthiā. Cogitate qua
lem verecundiā debuit habere ioſeph. ſꝫ nō
curauit immo regratiat⁹ eſt xp̄o. Exemplū
habetis ne in electiōe iuratoꝝ ſeu cōſulū vl'
alioꝝ ꝗ habēt regere ciuitatē vel cōitatē re,
ſpiciatis parentes vel amicos ſeu ꝓpriā vti
litatem ſed bonū cōe. Dicat̃ ꝯtra illos ꝗ fa,
ciunt ꝛ ꝓcurant regimē ꝓ amicis. vt ſe ma
nuteneant in regimine ꝛc. Xp̄us noluit eli
gere cōſanguineum germanū ſuū. Et iſta
affectione amicoꝝ perdunt̃ ciuitates. quia
aſſumuntur inſufficientes. O qđ pctm̄ eſt.
Cōtra hoc dicit apl's. Oēs ꝗ ſua ſunt ꝗrūt:
nō ꝗ ieſu xp̄i. ad Philippē.ij. Dico quarto
ꝙ in eo fuit ſanctitas martyrialis: de qua
dicit eccleſia. Iſti ſunt ſancti ꝗ ꝓ dei amore
minas hominū cōtēpſerunt. Sancti marty
res in regno celoꝝ exultāt cū angelis. Sā,
ctitas ergo martyrialis in hoc ꝯſiſtit ꝓ ma
nutenentia ꝟtutū ſanctitatis ꝛ honoris ꝺei
effundere ſanguinem ſuū. Iſtā habuit bea
tus matthias. Dicat̃ quō poſt xp̄i aſcenſio,
nem ſancti apoſtoli diuiſerunt ſibi mundū
ad predicandū. Beat⁹ petr⁹ iuit ad anthio
chiam: andreas: achaiam: iohannes aſyam
iacobus hyſpaniam: bartholomeus ꝛ tho,
mas in indiam. Et beat⁹ mathias predica
uit in iudea. Rō qꝛ erat nobilis genere: ꝛ iu
dei habebant ipm̄ in reuerētia. Et qꝛ erat
de magna ſcientia dabāt ei fidē intantū ꝙ
multi iudeoꝝ ex ſua predicatione cōuerte,
bantur ad xp̄m. Propter qđ ſumm⁹ ponti
fex voluit eum occidere: ꝛ ne diceret̃ ꝙ ex in
uidia eum occidiſſet noluit ipm̄ ſtatim occi
dere. ſꝫ diſputare cum eo de miſterio trini,
tatis dicēs. Tu matthia ꝑdicas tres deos
contra ꝟbū. Deut. vj. Audi iſrael de⁹ tuu⁹
vnus eſt ꝛc. Rñdit matthias ꝙ ipſe ſolum
predicabat vnū deū. ſꝫ ille vnus de⁹ eſt tres
perſone. pr̃: fili⁹: ſpūſſanct⁹. Non em̄ in deo
accipiūtur ꝑſone ſicut in nobis. Nec intel,
ligatis ꝙ tres ꝑſone diuine ſint vt tres re,
ges: ſꝫ ſicut in ſole. eſt pater fili⁹ ꝛ ſpiritus,
ſanctus. Nunquid deus eſt maioris virtu
tis ꝙ̄ ſol. Ideo dauid. In ſole poſuit taber
naculum ſuum. i. ſimilitudinem. Scđo de
xp̄o ꝙ eſt deus ꝛ hō. Cōtra. qꝛ dicit ſcriptu
ra. Audi pp'lus meus ꝛ ꝯteſtabor te: iſrl' ſi
me audieris non erit in te deus recēs neqꝫ
adorabis deum alienū. Rñdit ꝙ xp̄s eſt ve
rus deus eternus: ſꝫ hō recēs. vt fili⁹ regis
incipit eſſe nouus miles. ꝫ ſit. xxx. annorū
quando fit miles. ſꝫ nō incipit eſſe nouus
filius regis ꝛc. Tertio de xp̄i paſſione. Si
erat deus quid ergo oportebat ipſum mo,
ri. qꝛ fruſtra fit ꝑ plura qđ pōt fieri ꝑ pau,
ciora. Reſponſio ꝙ iſte modus fuit ꝯueniē
tior ꝓ noſtra ſalute. Nā ſi villa obligat̃ re,
gi ſub pena mortis ſoluere mille milia flo,
renorum: ꝛ nō poteſt ſoluere centū. ſi aliqs
ſoluit ꝓ eis: ipſi euadent mortē ꝛc. Sic totū
genus humanū erat ſententiatum ad mor
tem: vel ꝙ ſolueret deo ꝛc. ꝛ nullus hoīꝫ ſuf
ficiens erat ad ſoluendū nec xp̄us niſi fuiſ
ſet deus. Quarto diſputabāt de ſacramēto
altaris vbi adorabatur deus: vt antiquit⁹
in archa moyſi. Quinto de circunciſione et
primus fuit abraam: ꝛ vltimus debuit eſſe
xp̄us. Geñ. xvij. Dic hiſtoriā ꝙ facta eſt lō,
ga diſputatio inter ſummum pontificem
et ipm̄. Ipſe vero per legē ꝛ ꝓphetias oſtē
debat manifeſte de quo erant. ꝓpter quod
pontifex tanꝙ̄ in blaſphemū ꝓtulit in eū
ſētiam. Dicatur eius martyrium.

De ſancto thoma de aqui
no. Sermo.

Antecedebat me iſta
ſapiētia. Verbum iſtud ha,
bet originaliter in lib. Sa.
vij. ꝛ recitatū eſt ſtatim in
epiſtola preſentis ſolēnita,
tis. Iam ſcitis ꝙ hodie in noſtra ſancta re,
ligione ordinis fratrū predicatoꝝ ꝑ totum
mundum fit feſtū illi⁹ ſanctiſſimi ꝯfeſſoris
ꝛ glorioſiſſimi doctoris beati thome de aq̄,
no. Ita etiā de eo eſt ſermo noſter: ꝛ de ei⁹
vita: ſanctitate ꝛc. ꝛ poterim⁹ recipere exem
pla ꝛ doctrinas ad gubernandū vitā noſtrā
Salutet̃ virgo maria ꝛc. Verbum ꝓpoſitūꝫ
in perſona beati thome vult dicere antece
debat me ꝛc. Modo iſtud ꝟbū indiget decla
ratione. ꝛ ſic declarando intrabo materiaꝫ
quam volo predicare. Pro cuius declaratio
ne recipio tāꝙ̄ pro regula generali in ſan,
cta theologia. quam regulam deus ſerua,
uit ꝛ practicauit. Ab initio huius mūdi vſqꝫ
modo. qñ vult mittere aliquē ſctm̄ ꝓ gene,
rali mundi illuminatiōe ſeu reformatione
conſueuit diuina ꝓuidentia ipm̄ ſctm̄ ꝑmo
oſtendere vel ꝑ ꝟbū ꝓpheticū vel ꝑ ſignum

Vniuerſaliter cognitū. Hoc pōt ſtatim de-
clarari in quolibet ſtatu mūdi. ſiue lege na-
ture: ſcripte. et gratie. Primo patet p̄dicta
regula in ſtatu ſiue lege nature. Dicitur au
tem lex nature. q2 tūc gētes gubernabāt ſe
ſolo intellectu naturali. Nō em̄ habebāt le
gem ſcriptā. nec libros. nec magiſtros ſeu
doctores. et durauit illud tēpus ab adā vſq3
ad moyſen. et trāſactis mille et quingentis
annis et cū multiplicarent pctā in terra: de⁹
voluit mittere vnū hoīem ad illuminādū
et reformandū mundū. ſ. noe. qui centū an-
nis p̄dicauit pniam. tādiu durauit etiam
fabricatio arche. p̄dicabat vt cōuerterētur.
q2 diluuium inſtabat. Et tāta erat malicia
pctōrum in mūdo. ꝙ infra cētū annos non
cōuertit niſi ſeptē pſonas. ſ. vxorē ſuam et
tres filios. et vxores filioꝶ. Tamē anteq̄ de⁹
ipſum mitteret oſtēderat ipſum verbo ꝓpheti
co dicēte p̄re ipſi⁹ Noe i noīs ipoſitiōe di
cēs. Iſte vocabit noe. Iſte cōſolabitur nos
ab operibus et laboribus manuū noſtrarū
in terra cui maledixit dñs. Gene. v. Etiā
dei. qui ſolū vadūt ad litterā expoūūt iſtā
conſolationē fuiſſe: q2 primo noe inuenit
ꝙ terra coleretur aialibus arando: q2 ante
cū manibus ꝓprijs colebant terrā. Et iſte
eſt intellectus litteralis. Sed altius ſpecu
lando intellectus ſpūalis eſt ꝙ noe conſo-
laretur eos. ſcilʒ dupliciter. Primo p̄dicā
do ſpaciū penitentie centum annis ex par
te dei. Sc̄do promittēdo veniā de peccatis
certitudinaliter ſi vellēt conuerti. iſtā pra-
cticam ſeruauit de⁹. Secundo hec regula
patet in lege ſcripta: que incepit tpe moyſi
q̄n de⁹ in ſcriptis dedit legē ſm quā hoīes
viuerēt. q2 lex nature nō ſufficiebat. Jō de-
ſcēdit de⁹ in mōte ſynai: et dedit in ſcriptis
quicq̄d facturi eſſent. Tunc em̄ miſit moy-
ſen quē oſtēdit nō verbo ꝓphetico: ſʒ ſigno
diuino. Dicit magiſter hyſtoriaꝶ et etiā Jo-
ſephus ꝙ cū moyſes eſſet puer pulcherri-
mus et fuiſſet per filiā pharaonis in filium
adoptatus. et proieciſſet coronam de capite
pharaonis regis. dixerūt ſapiētes pharao-
nis. Dñe moriatur iſte puer. quoniā hoc eſt
ſignū ꝙ iſte puer dʒ vos deſtruere et regnū
veſtrum. Alij aūt volentes ipſum a morte
defendere dixerunt factum fuiſſe ex ignorā
tia et pueritia. Et ad hoc probandū et expe
riendum poſuerunt in manu ſua vnā pru-
nam de igne. i. carbonē ignitum quā imme
diate miſit in ore. Ideo fuit innocens iudi
catus. et ſic euaſit mortem. Ideo quādo de⁹
voluit ipſum mittere excuſabat ſe dicens.
Dñe nō ſum eloquens ab heri et nudiuſter
tius impeditioris et tardioris lingue ſum.
Exo. iiij. Dicūt hic gloſe ꝙ ex illo carbone
ignito vel pruna quā appoſuit ori non fuit
eloquens. Sed iſta depoſitio corone fuit ſi
gnum diuinū. ſ. ꝙ ipſe moyſes eſſet deſtru-
ctor pharaonis et regni ſui et reformator ꝓ
puli iſrael. Pruna ignis ſignificabat legem
dei quam deus in forma ignis ſibi tradidit
et moyſes ore ſuo populo expoſuit et publi-
cauit. Ecce quomodo deus primo dedit ſi-
gnum anteq̄ fieret factum. Tertio patet
practica dicte regule in lege gratie: in qua
deus ordinauit mittere iohānem baptiſtā:
vt omnes crederēt per illū. Joh. j. Etiā ip-
ſum premōſtrauit verbo ꝓphetico ꝑ ange-
lum dicētem. Hic erit magnus corā dño: vi
num et ſicerā nō bibet ſed ſpiritu ſancto re-
plebitur adhuc in vtero matris ſue et mul-
tos filios iſrael cōuertet ad dñm deū ipſo-
rum. Luce. j. Item ſigno diuino q̄n virgo
maria poſt conceptionem filij dei venit ad
Eliſabeth. Johānes exultauit in vtero ma
tris. De quo dicit ſanctus Tho. in. iiij. ſen.
diſtin. vj. q. j. arti. j. q. ij. ad. ij. ꝙ vſus liberi
arbitrij fuit acceleratus in Johāne ſalutā
do chriſtū et exultādo in vtero matris. Jō
dicit eliſabeth. Ex quo facta eſt vox ſaluta
tionis tue in aurib⁹ meis exultauit infans
in gaudio in vtero meo. Modo ad propo-
ſitum videndum eſt et ſciendum ꝙ deus ad
illuminandum et reformandum mundum
miſit beatum thomam qui ex ſua vita ſan-
cta et ſciētia clara totū mundū illuminauit
Et nunq̄d iam ante cum miſit deus docto
res ſanctos. ſ. Remigiū. Hylariū. Hierony
mum. Chryſoſtomū etc. quare ergo iſte fuit
miſſus ſingulariter ad illuminādū etc. Pro
reſpōſione nota ꝙ doctores theologi ſunt
in triplici gradu. Aliqui doctores fuerūt q̄
habuerūt de ſe magnā et altā auctoritatem
ſed nō habuerūt claritatē. vt ſcti apoſtoli et
euāgeliſte et doctores qui ſunt antiqui. q2
ex ſctitate vite habuerunt magnā auctori-
tatem. ſicut littera regis vel pape ex ſigillo
auctorizatur. ſed nō habuerūt claritatē. im-
mo ad intelligendum eos ſunt neceſſarie
gloſe et poſtille. intantū ꝙ de libris eorum
heretici recipiūt auctoritates et argumenta
ad defendendum hereſes ſuas ſicut nos ad
defendendū fidē catholicā. Sc̄ds grad⁹ do
ctorū fuit aliquoꝶ doctorū q̄ poſtq̄ habue
runt magnā claritatē. q2 clare in libris ſuis
poſuerunt ſcientiā per diſtinctiones. argu
mēta: et rationes. ſed non habuerūt aucto-
ritatē. ſcilʒ ex defectu ſigilli bone vite et de-
uotionis. nec ſunt canonizati. ſed aliqui

eoꝝ fuerunt boni ſocij. Tertius gradus do
ctorum fuit illoꝝ qui habuerunt auctorita
tem ⁊ claritatem. In hoc tertio gradu ē ſo
lus beatus thomas qui habꝫ predicta duo
ſcꝫ auctoritatē ⁊ claritatē. Auctoritatē eniꝫ
habet ex ſua ſanctiſſima vita miraculis ap
probata ⁊ ex canoniſatione. qꝛ eccleſia vni
uerſalis videns tot miracula eius ⁊ libros
ſuos catholicos canoniſauit eum. Secun
do habet claritatē. quia ſimplex grāmaticꝰ
⁊ phs ꝑ ſe poteſt ſuā doctrinā ſtudere ⁊ in
telligere. Clarus enī fuit quia multas que
ſtiones in quibꝰ Augꝰ. ⁊ Hiero. videnꝛ diſ
cordare concordauit. Patet ergo ꝙ beatus
Thomas fuit ſpecialiter a deo miſſus pro
mūdi vniuerſali illuminatione ex ſua clara
ſcientia. Non eſt inuentus ſimilis illi. ſ. in
gloria qui in ſua doctrina haberet ſimul tā
tam auctoritatē ⁊ claritatē. Ita ꝙ thomi
ſte poſſunt reſpondere ad oēm queſtioneꝫ.
Sed anteꝙ̄ ipſm deus mitteret voluit ſer
uare regulam predictam ipſm demonſtran
do verbo prophetico: vt Iohannē baptiſtā
Et ſigno diuino vt moyſen. Pro primo di
catur quomodo ille ſanctus heremita ⁊ val
de famoſus venit ad matrem beati thome
comitiſſam q̄ ſe grauidā ignorabat eē dicēs
verbū ꝓpheticū. Gaude dn̄a theodora. qꝛ
concipies ⁊ paries filiū: ⁊ thomas vocabiꝛ
.i. abyſſus ex ꝓfunditate ſcientie nomē eiꝰ
Hic erit magnus in toto orbe in vita ⁊ ſci
entia: eritꝙ̄ frater ordinis predicatoꝝ. Re
cte ſicut gabriel ſalutauit matrem dei ⁊ ſi
cut virgo maria poſt ſalutationē flexis ge
nibus dixit. Ecce ancilla dn̄i. ⁊c. Ita mater
beati thome dixit. Faciat de me ⁊ de meis
dn̄s quod placitū eſt in ſua volūtate. Item
oſtēdit eū ꝑ ſignū diuinale vt moyſen. Naꝫ
qn̄ fuit natus ⁊ vnius eſſet anni etatis ſue
⁊ nutrix ſm̄ morē vellet ipſm abluere ⁊ de
nudaſſet eū in manu ſua inuenit chartam
angelicā ſalutationē ſolū cōtinētē. ⁊ nunꝙ̄
fuit ſcitū vn̄ illā chartam habuit: intellexit
eiꝰ mater que mltū erat ſpūalis ꝙ ſibi fuit
miſſa a virgine maria. Magnū ſignū fuit
ſcie ſue ⁊ ſaluationis. cuius fundamētū eſt
filij dei incarnatio. Patet regula. Ideo de
ſcientia ſua loquēs thema dicit. Antecede
bat me. ſ. ꝑ verbū ꝓphetale ⁊ ſignū diuina
le. Iſta ſapientia. ſ. quā habuit ꝓ mundi il
luminatione ⁊ reformatione. nunc ptꝫ the
ma. Quattuor ſunt ſigna ſeu effectus pro
prij vere ſapientie. que om̄ia fuerūt in bea
to thoma.

Primū eſt de fine ordinare.

Scd̄m eſt offenſum ⁊ ſcandalū cauere

Tertium eſt perfecte docere.

Quartū eſt perſeuerāter oīa complere.
Oīa iſta ſigna ſiue effectus fuerūt perfecte
in beato Thoma. ꝓpter qd̄ pōt dicere. An
tecebat me iſta ⁊c. Dico primo ꝙ primuꝫ
ſignū ſapiētie eſt de fine ordinare. ſ. vitā ſu
am ⁊ ea que habet facere ad finē debitum.
Si enī vis cognoſcere an religioſus clericꝰ
vel laicus ſit ſapiēs: attēde ſi ordinat vitaꝫ
ſuā ad finē ⁊ ea que habet facere. ſciꝪ ſi ſer
uat religionē. Si ſic ſapiens eſt. alias ſtul
tus eſt. Nā fecit deus rationalē creaturā vt
ſummū bonū intelligeret. intelligēdo ama
ret. amādo poſſideret. ⁊ poſſidēdo frueretꝛ:
vt dicit magiſter in ſecūdo ſenten. diſtin. j.
Nō ergo eſt finis hoīs in hoc mūdo. cōgre
gare magnas diuitias. honores. dignitates
aut delitias: ſed vt hic mereatur vt paradi
ſum poſſideat. qꝛ nō habemus hic manen
tem ciuitatem. ſed futurā inquirimus. ad
Heb. vltimo. Qui ergo taliter ordinat vitā
ſuam vt ad illum finē attingat ſapiens dꝛ.
Sicut enim bonus patronus qui contra
vndas maris fortunam ventum ⁊ pericula
nauem gubernat et ad bonum portum per
ducit ſapiēs eſt: ſic etiā qui in mari magno
huius mūdi cōtra proſperitatem vel aduer
ſitatem ſcit vitam ordinare vt finaliter ad
portaꝫ paradiſi perueniat: ſapiens eſt. Hoc
nō ſoluꝫ theologi dicūt ſed etiā philoſophi
dicētes. Sapiētis eſt ordinare. j. meta. ſ. vi
tam ſuā ad debitū finē. Modo videamus
quomodo beatus thomas habuit iſtū effe
ctum vel ſapientie ſignū. Dicatur hic quo
modo qn̄ fuit quinꝙ̄ annorū mater recor
dās de verbis ſancti heremite ipſum tradi
dit litteris imbuēdū. ⁊ infra quinꝙ̄ annos
tantum profecit ꝙ fuit magnus grāmati
cus. logicus. ⁊ phs. ita ꝙ in duodecimo an
no etatis ſue nō habebat parem in ſtudio. ⁊
iam tūc fecit fallacias: que dicuntur ſancti
thome. Ecce qualiter ſciuit ordinare vitam
ſuā ad finem ſtudij qui eſt ſcientiā habere.
Ex iſto fine patres mittunt filios ad ſtudi
um. nō autē ad faciendum ribaldarias: ad
diſcendū artem dimicatoriam ⁊ ſimilia. Iu
uenis enim qui vult habere ſcientiā debet
eſſe attētus circa ſtudium et deuotus erga
deum. Talis fuit beatus thomas. Legitur
ꝙ quando debebat ſe ponere ad ſtudendū
primo orabat di. Declinate a me maligni ⁊
ſcrutabor mādata dei mei. Verſus. Emitte
ſpiritum tuum ⁊ creabuntur: ⁊ renouabis
faciem terre. Oratio. Deus qui corda fideli
um ſancti ſpiritus illuſtratione docuiſti. da
nobis in eodem ſpiritu recta ſapere ⁊c.

Unde cū ſemel diſputaret multū acute et
curialiter. ⁊ quidā deuotus religioſus ipſuz
audiret. contēplando ipſum. ⁊ admirās de
tāta ſapiētia in puero tam paruo. ſubito vi
dit radios ſplēdoris ab eius facie procede-
re. ⁊ totū mundū illuminare. oſtendens in
hoc deus quid intēdebat de eo facere. Quā
do aūt voluit ſtudere theologiam queſiuit
vbi melius legebatur. ⁊ inuenit ꝙ in con-
uentu predicatorū. Jō cogitauit intrare or
dinem predicatorꝫ. ⁊ ſecrete venit ad priorē
cōuentus neapolitani aperiēs ei ſuū deſide
rium. aſſerēs ꝙ de ſciētia quā deus ſibi de-
derat volebat deo ſeruire ⁊ ꝓrimo: qꝛ iſta
ſancta religio ad hoc eſt inſtituta. Alique re
ligiones ſunt ſolū vite contemplatiue. ali
que ſolū vite actiue. ſed iſta vtrūqꝫ compre
hendit. Eſt em̄ contēplatiua in ſtudendo ⁊
orādo. ⁊ actiua predicādo. Jn predicatione
em̄ cōplētur opera mie. qꝛ ibi captiui demo-
num cōtritione redimunt: eſuriētes verbo
diuino paſcunt. infirmi ex peccatis viſitan
tur: nudi virtutibus induunt. ⁊ ſic de alijs.
Prior vero letus ex vna parte de tanto pue
ro: et ex alia parte timēs comitē dixit pue-
ro. vtrū haberet licentiā a parētibus. Qui
reſpōdit ꝙ holes mūdiales ⁊ carnales nō
percipiūt negocia dei. ſed ꝙ ipſe reqrebat
eū ꝙ ipſum reciperet ad ordinē anteꝗ̄ per
aliquē impediret. qꝛ facta ſpūalia ante de-
bent eſſe facta ꝙ dicta. propter quod prior
ipſum recepit. Ecce quomodo ordinauit vi
tam ſuā ad ſeruitiū dei nō ad tēporalia. ſcilꝫ
ad honores. dignitates. prelationes ⁊c. vt
faciūt multi. Jdeo pōt dicere vt ſalomon
poſtꝗ̄ dedit illi deꝰ ſapientiā. Optaui ⁊ da-
tus eſt mihi ſenſus. ſ. ad intelligēdū philo-
ſophiā. ⁊ inuocaui. ⁊ venit mihi ſpūs ſapiē
tie. ſ. theologie. ⁊ prepoſui illā regnis. i. do-
minijs tēporalibus. ⁊ ſedibus. i. prelationi-
bus eccleſiaſticis. diuitias nihil eſſe dixi in
comparatione illius. Sap. vij. Sapientiā
quā habebat nō attribuebat ſibi nec inge-
nio ꝓprio: ſed ſpūiſancto. Jpſemet dixit ſo
cio ſuo ſecrete ⁊ papa refert in canonizatio
ne ꝙ plus habuit ſciam ſuā a deo infundē-
do ꝗ̄ ab ingenio ꝓprio ſtudēdo. Dico ſe-
cūdo ꝙ ſecūdū ſignuz ſeu effectus ſapiētie
eſt cauere offenſam. ſ. vitare pctā: alſ non
eſſet ſapiēs qꝛ ſapiētia et pctā nō ſunt ſimul
nec poſſunt ſimul ſtare. Sed ſcientia ⁊ pctā
poſſunt ſimul ſtare: qꝛ multi ſunt magni
magiſtri ⁊ doctores: qui tā ſunt magni pec
catores. ſuperbi. auari. luxurioſi. Jō apl's.
Sciētia inflat. j. Cor. viij. Sapientia autē
idest ſapida ſcientia. Sapiētia em̄ doctrine
ſm nomē eius eſt ⁊ nō eſt multis manife-
ſta. Eccli. vj. Talis ſapiētia non ſtat ſimul
cū peccatis. nec ſimul ſtant albū et nigrum
calidum et frigidum. Auctoritas de hoc.
Jn maliuolā aīam. i. ſuperbā. inuidā. iracū
dam ⁊ malicioſam nō intrabit ſapiētia. Si
cut in ſpeculo maculoſo nō intrat imago.
ſic nec in aīa maculata intrabit ſapiētia. lꝫ
ſciētia poſſit intrare: nec habitabit in corpo
re ſubdito pctīs. ſ. luxurie. gule. accidie. vt
dr Sap. j. Dicat hic quō btūs Thomas vi
tauit nō ſolum peccata. qꝛ nunꝗ̄ peccauit
mortaliter: ſed etiā vitabat illa que poſſūt
virtutes impedire. Poſtꝗ̄ em̄ fuit ordinez
ingreſſus ⁊ fama fuit diuulgata de eius in
greſſu. aliqui dixerūt. modo exaltabit ordo
predicatorꝫ qui tunc nouiter inceperat. alij
dicebāt ꝙ fuit opus diuinū. alij admirabā-
tur quō tam nobilis puer ⁊ famoſus in ſci
entia potuit intrare ordinē pauperū mēdi-
cantiū. Mater vō eius patiēter ſuſtinuit
recordās de verbis heremite. Pater vō eiꝰ
videt iam mortuus fuiſſe: ſed fratres eius
carnales impatiēter receperūt qn̄ audierūt
erant enim in curia imperatoris frederici.
Qui audiētes ꝙ frater eoruz factus fuerat
predicator. dixerūt vt cōmuniter dicūt ho-
mines mundani ⁊ carnales. Si frater no-
ſter voluiſſet eſſe clericus potuiſſet epiſco-
pari. vel ſi monachus albus vel niger. fuiſ-
ſet magnus clericus. et poſt abbas et qn̄qꝫ
miſiſſemus ad eum. ſed ꝙ ſit pauper mēdi-
cās in vituperiū ⁊ dedecus omniū noſtrū:
hoc nō placet nobis. qꝛ nō intelligebāt ope
ra dei. Et obtēta licētia ab imperatore ve-
nerunt ad fratrē eorꝫ vt ipſum extraherent
de ordine. quē inuenerūt extra conuentum
cū quattuor fratribus ipſum comitantibꝰ:
⁊ receperunt eum volētes eū expoliare ha
bitu. ſed non potuerunt. et tanꝗ̄ captū du-
xerunt eum ad caſtrum. ⁊ miſerunt eum in
quadā turri promittētes ſibi honores. ⁊ bo
na temporalia ſi vellet habitum deponere
⁊ ordini renūciare. ſed nihil profecerūt. Et
tenuerunt ipſum captuz in dicta turri duo
bus annis. nō tamen fuit ocioſus. immo
cōtinue ſtudebat ac ſi fuiſſet i ſtudio. immo
et plus. habebat em̄ vnū magiſtrū. ſ. illum
qui docuit apoſtolos rudes in die pēthecoſ-
tes. ſ. ſpiritūſanctū qui ſecrete docebat eū
⁊ in dicta camera ſeruabat ſuū ordinez ⁊c.
Uidentes fratres ꝙ ipſuz non poterāt ſic
a bono incepto retrahere. cogitauerūt per
mulierē ipſum inclinare cum tūc fuiſſet iu-
uenis. xv. vel. xvj. annorum dixerunt. Jſte
nō eſt ſanctior adam. nec fortior ſanſone.

dauid vel ſalomone. qui introduxerūt do-
micellam pulchrā promittētes ei ꝙ ſi poſſet
ipſum thomā inclinare ꝙ ſibi donaria da-
rēt ſatis magna. que reputauit ſibi ad ma-
gnū honorē. propter qđ ipſa ornauit ſe ad
oſtendendū vanitates. Que intrans came-
rā ipſum dulciter ſalutauit Qui tāꝙ igno-
rans nō ſtatim cognouit maliciā dicte do-
micelle. Que poſuit ſe cū eo in verbis. De-
inde recepit manus dicēs. O quō eſtis fri-
gidus. ponatis manus in ſinu meo. Nota
bene legendā. Dicatur quō angeli dixerūt.
Ex parte dei te cingim⁹ cingulo caſtitatis:
qđ nullatenus de cetero diſſoluet. ⁊ ex hoc
intantū fuit caſtus ꝙ de cetero nō habuit
motus in illis partib⁹. Sed lʒ eſſet certus
de ſua caſtitate ⁊ virginitate: adhuc tñ no-
luit loqui ſecrete cuʒ mulieribus. O quod
exēplum dat nobis q̇ ſumus incerti de for-
titudine vt caueamus a familiaritatibus
mulierū q: ſerpit ⁊c. Itē mulieres caueant
a familiaritatibus hominuʒ ⁊c. Dicat̃ quō
tūc fuit ordini reſtitutus ⁊ a fratribus cuʒ
magno gaudio ſuſceptus. vt chriſtus quan-
do rediit de exilio egypti. Si ergo ſapiētia
eſt vitare pctā: ⁊ beatus thomas ita vitauit
peccata. vere fuit ſapiens. Et poteſt dici de
eo. Cor ſapiens et intelligibile abſtinebit
ſe a peccatis: ⁊ in operib⁹ iuſticie ſucceſſus
ideſt profectus: vel augmentum habebit.
Ecci. iij. Dico tertio ꝙ tertiū ſignum ſa-
pientie eſt docere perfecte. ſ. verbo ⁊ exēplo
ſcilʒ per doctrinā celeſtialem. verbo ⁊ exē-
plo. ſcilʒ per vitā ſpiritualeʒ: hoc eſt docere
perfecte. Ratio quia pictor ſolo verbo nūꝙ
faceret bonum diſcipulum. Ita predicator
eſt pictor depingens nobis imaginem pa-
triarcharum quando predicat de miſericor-
dia. Et ꝓphetarū qñ ꝑdicat de deuotione.
Et apl'oꝝ qñ de charitate. ⁊ ſic de aliis. De
patiētia qñ de martyrib⁹ ⁊c. Sed ſi ſolo ver-
bo dicat nūꝙ faceret bonos diſcipulos. q:
oportet vt operi etiā man⁹ apponat. vt ope-
re adimpleat qđ aliis ſeruadū ꝑdicat. Ali-
as dr̃ nobis. o ribald⁹ iſte tam bene dicit ⁊
male facit ⁊c. Jō dic̃ ſcriptura. Uir ſapiēs
plebē ſuā erudit. ſupple ꝟbo doctrinali. et
fruct⁹ ſenſus illi⁹. ſ. qñ opera cōcordāt cuʒ
doctrina in vita ſpūali. fideles ſunt. Ecci.
xxxvij. Mō de nullo alio ſctō legit̃ qđ inue-
nitur de ſancto thoma. ſ. de ei⁹ vita ſpūali
⁊ raptu cōtēplationis. qđ eſt maximum in
theologia. q: ita rapiebat̃ ⁊ ita erat in pote-
ſtate ſicut in tua eſt claudere oculos vl' ape-
rire. nec tūc vtebat̃ ſenſibus corporalibus.
Dicatur hic de fiſtula in tibia; eo ꝙ nō mo-
uebatur de ſtudio ⁊ cū eſſet delicatiſſimus
timebat q: medici cū cauteriis ignis dabāt
ſibi medicinā ſiue curam. Dicatur quō per
mediam horam ante fuit ita raptus ꝙ nō
ſenſit cauteria ⁊c. Itē de candela accenſa
que combuſſit ſibi digitos ⁊ nihil ſenſit. cū
legeret librū Boetii difficilē ⁊ ingenioſum
Item quādo ad preces ſororis ſue iuit ad
ei⁹ caſtrū. ⁊ in camera fuit raptus in contē-
platione. quia ſoror credidit ipſum fuiſſe
mortuum. q: non reſpondebat ſibi. ⁊ ſoror
incepit clamare ſed ſocius fecit eaʒ tacere
dicēs ſibi ſuā conſuetudinē. et ipſo dimiſſo
iuerūt ad prandiū. ⁊ ſic fuit raptus per tres
dies vt paulus. ſine cibo et potu. et tertia
die dixit ſocius. Hoc nimis durat. Et ipſe
cum ſorore clamando. magiſter thoma. et
tāgentes reduxerūt eū ad ſe. Quib⁹ dixit.
Parcat vobis deus. tam bonū prandiū mi-
hi abſtuliſtis ⁊c. Ecce quāta erat ei⁹ ſpūali-
tas vite. Itē quādo orabat in eccleſia ⁊ fra-
tres aliquotiens obſeruabāt eū. videbant
ipſum a terra eleuatuʒ ex feruore ſpiritus
qui ad ſe trahebat corpus. Et de nobis mi-
ſeris eſt oppoſitū. q: pōdus corporis trahit
ad ſe ſpiritū ad cogitandū de coquina ſeu
taberna. nō poſſumus orare qñ deberem⁹
⁊c. Ideo dicit ſcriptura. Corpus qđ corrū-
pitur aggrauat aīam: ⁊ terrena inhabitatio
deprimit ſenſum multa cogitantē. Sap. ix.
Uerū eſt in nobis ſed nō in beato thoma:
immo corpus ſequebat̃ aīam. Itē vt poſſet
legere. dictare. diſputare. ⁊ predicare vita-
bat colloquia hominū. ſed deus de alio mū-
do mittebat ſibi cū quibus loqueretur. vel
ſanctos de paradiſo vt angelos vel aīas de
purgatorio vt eas ſuis orationib⁹ iuuaret.
⁊ ſic conſolabatur. Qui enim dimittit ꝓ deo
conſolationes mūdanas. deus dat ſibi con-
ſolationes celeſtes. Dicatur de magiſtro
romano quem ipſe dimiſerat pariſius vt re-
geret ſcholas ſuas quando iuit neapolim.
Qui mortuus fuerat neſciente ſctō thoma
Et cū oraret apparuit ſibi aīa eius dicēs ꝙ
fuerat. xv. diebus in purgatorio. ꝓpter ne-
gligentiā quā habuit in quadā manumiſſo-
ria ſibi ab epo cōmiſſa. Dicatur hic contra
manumiſſores ⁊ heredes. qui nō ſolū ſunt
negligētes. immo ſunt bona defunctorum
occupātes ⁊ retinentes. A quo beatus tho-
mas queſiuit multa dubia. ſcilʒ de ſtatu ſuo
de vita. de ſcientia ſi placebat deo. Reſpon-
dit ꝙ ſic. ꝙ cōtinuaret. quia magna gloria
erat ſibi parata. Multas alias queſtiones
fecit ſibi. ⁊ ad omnes reſpondit. ſed modo
nō eſt curandum. Dicatur de ſorore ſua de-

ſancta ⁊ miſſa in purgatorio ex vanis orna
mentis ⁊ picturis. que ſibi apparuit petēs
ab eo ſuffragia. Que ab eo adiuta itez ap-
paruit ſibi cuz de purgatorio ad paradiſuz
euolaret ſibi regratiando. Qui etiam queſi
uit ab ea de ſua vita ⁊ ſtatu ſi placebat deo
Nota in quo dubio viuebāt ſancti. Et quā
to magis nos qui ſumus peccatores. Re-
ſpondit ſibi ꝙ multum. Item cū ſemel ora
ret pro fratre ſuo ab imperatore interfecto
pro defenſione eccleſie: apparuit ſibi ange-
lus dei cum libro. Et in vna parte erāt ſcri-
pta noīa confeſſoꝝ de littera lazurina. ⁊ in
alia noīa martyrum de litteris aureis: vbi
inuenit ſcriptam nomē fratris ſui. Patet
de eius vita ſpirituali. Modo videndū eſt
de eius celeſti doctrina. Qui cum volebat
diſputare. ſcribere. vel dictare. recurrebat
ad orationem. Item quādo ſibi dubia oc-
currebant: ⁊ ſtatim vel ab angelo vel apo-
ſtolis petro ⁊ paulo ei viſibiliter apparēti-
bus de dubijs certificabat. Ecce q̄les magi
ſtros habebat: immo ſemꝫ apparuit ſibi vir
go Maria cū filio in brachijs q̄ ait filio. Fi
li declaretis ſibi hoc dubiū ⁊c. Item cū ſcri
pſiſſet ſuper materia accidentiū ſacramen-
ti altaris: q̄ eſt materia valde ſubtilis. in q̄
illa accidentia exiſtunt ſubiectiue: poſuit ſe
in extremis altaris orans ⁊c. Dixit ſibi cru
cifixus. Bene ſcripſiſti de me thoma. Ecce
ſua doctrina approbata a papa ieſu: quam
ergo recipies ꝓ tuo labore mercedē. Quid
reſpondiſſes tu. Dn̄e ꝙ ſim ep̄us vel cardi
nalis. Sed beatꝰ thomas reſpondit. Dn̄e
non aliam mercedem recipiam niſi teipm̄
Et q2 xp̄us fecit mentionē de mercede: in
nuebatur de eius obitu ꝓpinquo. Et tunc
beatus thomas ſcribebat vltimam partem
in qua tractabat de ꝑdicta materia accidē-
tium quam nō perfecit morte preuentus.
Idem de officio corporis xp̄i qd̄ de manda
to dn̄i pape ordinauit. Quo completo librū
ſuper altare poſuit. ⁊ ipſo orante: xp̄us in
forma pueri ſuper librum ſe poſuit dicens
ꝙ illa ordinatio erat ſancta ⁊ bona q̄ntū in
tellectus humanus poſſet comprehendere.
Ergo de eius doctrina dubitari non debet
quia non ſolum a vicario xp̄i. ſed etiam ab
ipſo domino ieſu xp̄o approbata fuit. Ideo
libri eius ſunt ita per mundum multiplica
ti. ideo de ipſo cantatur hodie. Ipſe tanq̄
imbres mittet eloquia ſapientie ſue. q̄ntuz
ad doctrinam ſpiritualem. Ipſe palam fa-
ciet diſciplinā doctrine ſue. ⁊ hoc q̄ntum ad
vitam ſpūalē. Collaudabūt multi ſapiētiā
eius. ⁊ vſq3 in ſeculum non delebit. Eccli.

xxxix. Dico quarto ꝙ quartuz ſignuz ſapie
eſt ꝑſeuerāter ↄplere. ſignuz ſapie eſt bene
incipere ⁊ melius cōtinuare: ſed optime fi-
nire ⁊ perficere. Nā non reputaret ſapiens
q̄ tp̄e indulgentiaꝝ iret romā cum magno
labore ⁊ periculis ꝓ indulgētijs lucrādis.
⁊ qn̄ eēt iuxta portale ciuitatꝭ rome rediret
abſq3 hoc ꝙ nō viſitaret ſanctuaria: nec in-
traret romā cuz tot expēſas fecerit ⁊ nullā
indulgētiā lucratus fuerit: q2 nō dant niſi
intrātibus. Sic eſt de multis q̄ incipiunt
peregrinationē ⁊ viā bone vite: quot reli-
gioſi: quot clerici ⁊ quot laici incipiunt be-
ne: ſed anteq̄ ſint ad portā paradiſi que eſt
mors redeunt retro per pctā ⁊c. ideo optꝫ
ꝑficere ⁊ oīa cōplere. Unde auctas. Sap.
vij. ⁊. viij. Sapia vincit maliciā. Rō attin-
git ergo a fine vſq3 ad finē fortiter: ⁊ diſpo-
nit oīa ſuauiter. Nota ꝓ reſpōſione duos
fines in bona vita. ſcꝫ deliberationis ſiue
intentionalē. executionis ſiue tp̄alē: q2 vt
dicit pħs qd̄ primum in intentione eſt vlti
mum in executione. ⁊ ecōuerſo. Finis intē
tionalis eſt vt bona que facit fiant pro dei
honore ⁊ aīe ſaluatione. Et duratio bone
vite debet attingere a fine intentionis vſ-
q3 ad finē tēporalis executionis. Sicut fe-
cit beatus thomas qui ſemꝑ perſeuerauit
in bona vita propter honorē dei nihil faci-
ens ex vana gloria vel hypocriſi. ergo vo-
lens deus ipſum remunerare reuelauit ſibi
finē temporalē. Dicat quomodo eundo ad
cōcilium declinauerit ad monaſteriū ſeſſe
nouēz certꝰ de ſua morte cū intrabat mona
ſteriū foſſe nouēz certꝰ de ſua morte cū itra
bat monaſteriū dixit. hec reqes mea i ſclm
ſeculi: hic habitabo qm̄ elegi eā. Et q̄dā co-
meta aparuit ſuper dictuz monaſteriuz per
tres dies ante obitū ſancti doctoris. Et alij
qui dicebāt hoc ſignum guerre: alij immo
mortalitatuz: ⁊ alij immo alicuius magni
principis mortis. Sed mortuo ſancto do-
ctore ſtella nō apparuit. In quo pꝫ ꝙ venit
ad aſſociandū eū quẽad modū de ſtella que
aſſociauit reges oriētis. Cū autē ſuperior
dicti cōuentus qui era cecus audiret obitū
ſancti doctoris in quo eq̄tauerat: tūc illud
crepuit quaſi reputaret indignū aliū in eo
equitare. Cum autē frater albertus de bri
xia oraret deum vt ſibi reuelaret gloriā ſan
cti Thome apparuerunt ſibi due reueren-
de perſone. Una in habitu epiſcopi: alia
in habitu predicatoris. Quorū vnus erat
beatus Auguſtinus: alter beatus Tho-
mas vt in nono reſponſorio dicit. Sertuz
geſtans cum torque duplici cappa gem-

mis ornata cernitur:ex monili fulgoris ce-
lici lux emiſſa mundo diffundit. Auguſtinꝰ
fratri ſic loquitur. Thomas mihi par eſt in
gloria virginali preſtans mundicia. Lapis
precioſus quem habebat in pectore ſignifi-
cabat intẽtionẽ ſanctam quã habuit. Stel
le aũt figurabant libros. tractatus. ⁊ epl'as
ſcripture quas fecerat. Torques ſunt due
corone. vna doctoratus. alia virginitatis.
Habemus ergo exemplum pſeuerandi in
bona vita. Qui aũt adhuc non inceperunt
incipiant dimittendo peccata ⁊c. Ecce qua-
re dicit beatus Thomas. Antecedebat me
iſta ſapientia ⁊c.

De ſancto Gregorio. Sermo.

BEatus ille ſeruꝰ
Matt. xxiiij. Sermo noſter
erit de beato gregorio. Pro
declaratiõe huius verbi opꝫ
ſcire ꝑ quibus ſuitijs ſpũa-
libus creatura poteſt conſequi celeſtẽ bea-
titudinẽ. Pro quo ſciendũ ꝙ inuenit clare
in ſancta ſcriptura ꝙ ſeruitium dei ſpiri-
tuale in hoc mundo habet tres gradus ſeu
differentias.

Primus eſt de vita actiua vel opatiua.
Scd'us eſt de vita contẽplatiua.
Tertius eſt de vita prelatiua.

Iſti tres gradus ponuntur a beato augu-
ſtino qui dicit. Triplex eſt genus viuendi
actuoſum. ocioſum et ex vtroqꝫ compoſitũ
Et quãdo creatura bene ſeruit deo in hoc
mundo in aliquo gradu predictorum quan
do morietur ſine dubio obtinebit benedi-
ctionem ſiue beatitudinem paradiſi. Et qꝛ
beaus gregorius in his tribꝰ gradibus di-
ligenter ſeruiuit xp̄o in mundo. ideo de eo
dicit thema. Beatus ſupple eſt modo ille
ſeruus. ſcilicet beatus Gregorius. Dico
primo ꝙ primus gradus ſeruiendi deo in
vita actiua eſt facere opera proficuoſa ⁊ vti
lia proximo amore ſui et dei. Et ad hec ope
ra exercenda concurrunt quattuor cauſe.
Prima eſt efficiens que eſt deus ⁊ liberum
arbitrium hominis. Materialis que eſt
exercere opera miſericordie erga proximos
Formalis vero que dat rei perfectionem.
Et etiam finalis: que eſt reſpectus dei ſiue
debita intentio ſcilicet ꝙ illa opera miſeri
cordie fiant amore dei non vane glorie: nõ
intentiõe ꝓprie vtilitatis: non laudis ⁊c. ſꝫ
ſolo reſpectu dei fieri debent. Species eñi
bonitatis vel malicie in actibus moralibꝰ ſu
mitur ex fine: vt dicit ſctũs Tho. p̄ma ſcd'e
q. xviij. ar. iiij. Siue illa opera ſint corpora
lia: vt puta qꝛ reſpiciũt vtilitatẽ corporis:
ſiue ſint ſpũalia: oĩa talia meritoria ſunt.
Ad vtilitatẽ eñi corporis ſunt opa miſeri-
cordie corporalia: vt eſurientẽ paſcendo: ſi
tientẽ potãdo: nudũ veſtiendo: peregrinũ
hoſpitando: ⁊ ſic de alijs. In his eñi opibꝰ
magis ſeruit hõ deo ꝙ̃ proximo: qꝛ dixit phs
Propter qđ vnũquodqꝫ tale ⁊ illđ magis.
Si vos ſuitis proximo ꝓpter deũ. ergo ma
gis ſeruitis deo ⁊ xp̄o recipit in pſona ſua
tale ſeruitiũ. Dicet eñi in iudicio perſonis
opera miſericordie faciẽtibus. Eſuriui ⁊ de
diſtis mihi manducare. Nõ dicet. Eſuriuit
pauper ⁊ non dediſtis ei comedere: ſed ego
eſuriui: qꝛ quicquid vni ex minimis meis
feciſtis mihi feciſtis. Mat. xxv. Ita ꝙ ipſe
recipit ſeruitiũ illud in perſona ſua. Idẽ de
operibus miſericordie ſpũalibus vite acti
ue que exercerent erga aĩas proximorũ: que
ſunt meliora ꝙ̃ corpalia. qꝛ aĩa eſt melior
corpe: vt predicare verbũ dei. dare conſiliũ
in dubijs proximo corrigere errãtes dulciter
⁊ charitatiue: cõſolari triſtẽ: ſupportare te-
dioſos: vir vxorẽ ⁊ ecõuerſo: ſocius ſociũ:
religioſus religioſum. vicinus vicinum ⁊c.
remittere iniurias inimicis ꝓpter deũ: ro-
gare pro proximis ſi ſunt in bono ſtatu vt
conſeruent: alias vt ad bonũ ſtatũ reducã
tur. Iſta eſt vita actiua ſpũalis ſeruiendo.
vt dictum eſt. De iſta vita dicit ſcriptura.
Vos in libertatẽ vocati eſtis fratres. hoc
dicitur in libertate liberi arbitrij quod nõ
cogitur: tantũ ne libertatẽ in occaſionẽ de
tis carnis. ſed per charitatẽ ſpũs ſuite in-
uicẽ. ad Gal. v. Iſtud ſeruitiũ vite actiue
ita placet deo ꝙ ex iſto homo cõſequit eter
nam beatitudinẽ. Si vultis ſcire ⁊ intelli-
gere quare: audiatis parabolã de nobili do
mino ꝗ habebat filios ⁊ filias ⁊ mltos ſer
uitores. quibus dedit multas diuitias. Et
motus deuotione voluit ire in peregrina-
tionẽ: ⁊ in ſuo receſſu recõmiſit filios ſuos
et filias ſeruitoribus ſuis ſi aliquo indige-
rent iuuarẽt eos: ⁊ receſſit et in peregrina-
tione morã fecit. Filij aũt ⁊ filie ex tam lon
ga patris abſẽtia ex indigẽtia recurrerunt
ad ſeruitores patris vt ſubueniẽt eis. Ali-
qui dixerunt. Non curo. ego habeo filios
et filias quibꝰ oportet me ſubuenire. Alij
autem amore patris prouidebant eis de
omnibus neceſſarijs. Tandem venit pater
⁊ filij dixerũt ſibi quomodo ſerui ſui ſe ha
buerant erga eos. Pater autẽ diues ⁊ no-
bilis retribuit ſeruitoribus ſuis ꝗ ꝓuiſio-
nẽ dederant filijs: alios aũt ſeruitores qui

noluerunt eis ſubuenire dure puniuit. Iſte diues ⁊ nobilis dñs eſt xp̄s diues quia dñi eſt terra ⁊ plenitudo ei⁹. ⁊c. Qui habꝫ multos ſeruitores ⁊ miniſtros omnes. ſ. diuites ⁊ multos filios ⁊ filias. ſ. oēs xp̄ianos. ſed maxime ⁊ appropriate pauperes dicūt eius filij. Ita dicit beatus iohannes q̇ erat pauper: dicēs alijs pauperib⁹. Uidete qualem charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur ⁊ ſim⁹. j. Io. iij. Qui ī die aſcēſionis iuit in peregrinationem ad ſāctuaria paradiſi. recedēdo de mūdo aſcēdit corporaliter ī celū. Homo quidā nobilis abijt in regionē longinquā accipere ſibi regnum ⁊ reuerti ad iudiciū ⁊ loquitur de ſe. Luce. xix. Filij aūt ſui ſcꝫ pauperes indigētes recurrunt ad diuites quibus pater eoꝝ dedit quicquid habuit. Nō credatis vos diuites habere bona ex veſtris laboribus quia multi laborant qui nihil lucrantur. ſed xp̄s dedit vobis. Aliqui aūt nolunt eis ſubuenire aliqui ſic. Quando ergo veniet pater. ſ. ad iudiciū retribuet illis qui in operibus mīe corporalibus vel ſpiritualibus ſeruierūt ſibi ⁊ filijs ſuis collocando eos ad dexteram vt ſaluētur. alios aūt ad ſiniſtrā vt puniantur. Ecce quare ex vita actiua conſequitur hō beatitudinē. Unde ad hoc auctas. Beati ſerui illi quos cū venerit dñs inuenerit vigilantes. i. diligētes in exercitio vite actiue. Lu. xij. Amē dico vobis quia precinget ſe ⁊ faciet illos diſcūbere. ⁊ trāſiens miniſtrabit illis Ibidē. Nota precinget quia qui eſt precinctus habet fimbrias reſtrictas: ſecus qui non eſt reſtrictus Xp̄s ī gloria ſue humanitatis non eſt precinctus quia tātā gloriā habet quā iā creatura poteſt habere Sed precinget ſe dando gloriā alijs. quia licet poſſet dare gloriam infinitā. nō tamē dat premiū alicui creature niſi ſm meritū eius. Et quia nulla creatura habet meritū infinitū. ideo precinget ſe dando gloriā ſm menſuram meritorum. ⁊ ita exponit gloſa. Ideo dicit apoſtolus. Unuſquiſq̄ propriā mercedem accipiet ſm ſuū laborē. j. Cor. iij. Secundo dicit. Et faciet illos diſcumbere: eo quia in vita actiua ſeruiendo laborarunt: correſpondet eis quies que eſt in menſa paradiſi. que eſt eſſentia diuina Unde auctoritas. Uos eſtis qui permanſiſtis mecū in tēptationib⁹ meis. quia vita actiua multas tēptationes habet tedia ⁊ īpatientias. Ego diſpono vobis vt edatis ⁊ bibatis ſup menſam meam in regno meo. Lu. xxij. Tertio dicit ⁊ tranſiens miniſtrabit illis. Non dicit ſtans ſed tranſiens. Nota quinq̄ tranſitus in beatis. Primus eſt de fruitione diuinitatis trāſit oſtendēs eis ſuā humanitatē. ⁊ ecōuerſo in his obiectaliter conſiſtit beatitudo. Secundus de intellectu p̄ claram cognitionem. quia ibi cōſiſtit viſio: tranſit in voluntatē p̄ fruitionē ⁊ delectationē. Tertius tranſitus ad oēs quia tanta eſt delectatio voluntatis q̄ os prumpit in laudes. Unde dic̄ Aug⁹. Uidebimus ⁊ amabimus ⁊ laudabimus. Quartus tranſitus de gaudio. ſ. accidētali ī gaudiū. Gaudiū eſt angelis dei ſuper vno peccatore pniām agente Lu. xv. Quintus trāſitus eſt poſt diem iudicij. quia gloria anime tranſibit in corpus. Modo ſolū anime habent gloriā. ⁊ corpora iacent in ſepulchris incinerata. vt corpus beatoꝝ petri ⁊ pauli ⁊ alioꝝ. Sed tunc gloria anime redundabit ī corpus. quia non eſt gloria corporis alia a gloria anime: niſi quia gloria anime redundabit in corpus. In laterna criſtalli eadem lux eſt luminis ⁊ laterne. Patꝫ ergo q̄ ex ſeruitio vite actiue ꝓpter deū homo meretur beatitudinē. In iſta vita actiua btūs Gregorius ſeruiuit deo. Dicatur ex eius legenda quō fuit de ciuitate rome ex nobili ꝓgenie romanoꝝ. qui adoleſcens in liberalib⁹ artibus ſufficienter inſtructus tandē mortuo patre remanſit heres magnaꝝ opum. ⁊ cogitauit expēdere illas pecunias ad ſeruitiū dei in operibus mīe. Cogitate q̄ ſui amici ſuadebant ſibi ducere vxorē: ſed noluit: ⁊ oēs illas pecunias diſtribuit ī operibus mīe corporalib⁹ ⁊ ſp̄ualibus. Nā quattuor ſunt conditiones pſonaꝝ que habent neceſſitatē corporalē quibus ſubuenire eſt magna mīa. Primi ſūt captiui. ⁊ quo ad aliquid precipuū opus mīe corporalis eſt redimere captiuos. vt dicit ſāctus Tho. iiij. ſcrip. diſ. xv. q. ij. ar. iij. ex hoc eni aīa liberat ⁊c. Scōi ſunt pauperes verecūdi q̇ de proſperitate venerūt ad magnā paupertatem qui citius morerentur fame q̄ mendicarēt Iſtis etiā ſubuenire eſt magna mīa. Tertij ſunt pupilli ⁊ orphani. ⁊c. ⁊ his btūs Gregorius diſtribuit magnā ꝑtem hereditatis Scdo in operibus mīe ſp̄ualibus que reſpiciunt aīam. quia ſeptē monaſteria inſtituit. ⁊ mō reges non poſſunt facere vnū ſine adiutorio eccleſie. Et btūs Gregori⁹ fecit ſeptem. ſ. ordis beati benedicti qui tunc incipiebat. ⁊ fundauit ad modū antiquoꝝ vitando vanitates ⁊ ſuperfluitates. Si ergo ex ſeruitio vite actiue ꝓpter deū homo conſequitur beatitudinem. ⁊ beatus Gregorius in dicta vita ſeruiuit xp̄o in hoc mū

do diligenter.quid dicemus de eo.Btūſſi le ſeruus. Secundus gradus.ſ.vite contemplatiue eſt melioꝛ:qui eſt occupare ſe ſolū in operibus mie ſpūalibus que imediate reſpiciunt deū.Ita ꝙ materiale.ſ.opera ſpūalia ⁊ foꝛmale huius vite contemplatiue ſolū reſpiciunt deū.vt oꝛare deuote cū feruoꝛe ſpūs certis hoꝛis diei ⁊ certis hoꝛis in nocte.cogitare de gloꝛia paradiſi.legere libꝛos ſpūales vt deus cognoſcat.audire miſſas.ſermones.cogitare iuſticiā dei in penis dānatoꝝ.cogitare diuinā ꝓuidentiam in mundi gubernatione.potentiā in mundi creatione.ſapientiā in generaliſiu dicij oꝛdinatione.Iſtud ſeruitium deſiderabat dauid dicens.Seruus tuus ſum ego da mihi intellectū dñe.ſ.ad contemplādū: quia cōtemplatio eſt actus intellectus. Et iſta vita eſt melioꝛ ꝙ vita actiua.Rō.quia licet actiuus faciat plus ⁊ ſeruiat.tñ plus pꝛemiatur apud deum contemplatiuus ꝙ actiuus.Nota ad hoc ſimilitudinē in curia pape vel regis:in qua ſunt multi ſuitoꝛes ⁊ multa officia.Cubicularij aūt ſeruiūt ſolū in camera pſone regis vel pape.Alij aūt ſeruiunt extra.vt coquinarij ⁊ alij ꝗ pl⁹ laboꝛant ⁊ plura opera exercent.tñ plus pꝛemiantur illi qui ſolū curant de pape pſona ⁊ ſunt cū eo in camera. Magnū ꝗd eſt eſſe immediate cū papa vel rege. Idē de papa ⁊ rege ieſu xpo.cuius palaciū eſt eccła.Cōtemplatiui aūt ſeruiunt xpo ſolum.Actiui aūt extra cameram laboꝛant. Et licꝫ plura ſeruitia faciant:tñ maius eſt meritū contēplatiōis.Auctas de hoc.⁊ eſt verbū allegoricū.ſ.eccleſie ad xpm dicentis. Beati viri tui ⁊ beati ſerui tui hi qui ſtant corā te ſemper.iij.Regū.x. Nota beati viri.ſ. a ꝟtute ſcie bone vite ⁊ moꝛalitatis.q: vicioſi non poſſunt eſſe contemplatiui.⁊ beati ſui tui. Et oſtendit de quibus loquitur dicens.Hi qui ſtant corā te ſemp.ſ.contemplādo.Nota ſemp.quia vita actiua finitur in moꝛte: contemplatiua non.immo in moꝛte cōtēplatiua creſcit. Ideo xps dixit marthe.que dederat ſe vite actiue ⁊ dixerat xpo.Dñe nō eſt tibi cure ꝙ ſoroꝛ mea reliquit me ſolam miniſtrare. Rñdit xps. Martha martha. ſollicita es ⁊ turbaris erga plurima.Maria aūt optimā ptem elegit que non auferetur ab ea.Lu.x.In iſta vita beatus Gregoꝛius ſeruiuit xpo. Poſtꝙ enī in vita actiua ſeruiuit xpo dedit ſe vite contemplatiue.Et iſte eſt oꝛdo.q: de vita actiua homo debet venire ad vitā cōtemplatiuā. Et ita fecit ſanctus Gregoꝛius.q: in vno illoꝝ:ſeptē monaſterioꝝ recepit habitū ⁊ quo dedit ſe cōtemplationi ſeparando ſe a negocijs huius mundi ⁊ ab amicis.vt dicit hiſtoꝛia ꝙ quāꝙ infirmato ſtomacho ꝓpter abſtinentias ⁊ oꝛationes quotidie langueret.nūꝙ tamen quieſcebat quin oꝛaret aut legeret. aut ſcriberet:aut dictaret A matre aūt ſua btā ſiluia ſibi crudis leguminibus paſcebatur.Ideo ſpūs foꝛtificabatur in cōtemplādo. Nota hic vnū ſingulare de eius cōtemplatione.quia eius diaconus dixit ſe vidiſſe ſuper caput eius ſepiſſime ſpm ſanctum in ſpecie columbe.Ideo ſua oꝛatio erat magne efficatie ⁊ ꝟtutis.intantū ꝙ non legit ſimile de aliquo ſancto alio. Dicat hic de Traiano imperatoꝛe infideli. ſed iuſto morali iuſticia. Dicatur hic de ſtrictiſſima iuſticia quā fecit idem imperatoꝛ de filio ſuo qui cum equo interfecerat filium mulieris vetule. Et ecce hanc iuſticiam ⁊ hiſtoꝛiā romani depinxerunt in quadā domo. in quā cum ingreſſus fuiſſet beatus Gregoꝛius.⁊ contemplaretur gloꝛiam paradiſi et penas inferni:⁊ vidiſſet dictā hiſtoꝛiā depictā oꝛauit dñm dicens. O dñe ⁊ tanta iuſticia erit in inferno.Et quia ſciebat ipm eſſe in inferno non audebat ſimplr dicere. Dñe liberetis eū ab inferno.ſed flens dicebat.O dñe ⁊ tanta iuſticia iſti⁹ imperatoꝛis dānabit. Et ſic tacite eius liberationem petiuit Et Et angelus dñi locutus eſt ei dicens. Gregoꝛi obtines pꝛo Traiano:nūꝙ tamen de cetero oꝛes ꝓ dānato.ſed exoꝛaſti ideo patieris doloꝛes in coꝛpoꝛe.Super hoc habemus ꝙ ille traianus diffinitiue non erat damnatus.ſed ad tps quātū ad locū.Et habem⁹ dicere ꝙ angelus dñi deduxit aīaꝫ traiani ad eius coꝛpus.Et ſuſcitat⁹ eſt.Et beatus gregoꝛius ipm baptiſauit.ſic opoꝛtet hoc intelligi.Uide ſup hoc beatū Tho. in.iiij.diſ.xlv.vtrū ſuffragia pſunt.⁊c.in ſol.ad argumentū Ecce quāte efficacie fuit oꝛo beati Gregoꝛij ꝟtute contemplationis Nullus debet hic recipere exemplū oꝛandi ꝓ dānatis . q: peccaret.q: ſancti imitandi ſunt in ꝟtutibus moꝛalibus.ſed nō ī miraculis.Si ergo ex ſeruitio vite cōtemplatiue acqritur beatitudo.⁊c.ꝗd dicemus de beato Gregoꝛio.Beat⁹ eſt ille.⁊c.Moꝛalr Uos dñi officiales ⁊ rectoꝛes cōitatis habetis hic exemplū diligendi ⁊ ſeruandi iuſticiam.ſicut ille traianus ſeruauit antiquuꝫ ſtatutum in filio.Non reſpexit magnitudinem perſone.nec affinitatem.ergo diligite iuſticiam qui iudicatis terram.Sap.j.Itē Dauid.Beati qui faciunt iuſticiam ī omni

tpe. Tertiū ſeruitiū eſt maius.ſ.vite pre latiue que includit vitā actiuā ⁊ vitā cōtem platiuā perfecte ſicut.bonū eſt corpus hoīs ſed melior eſt aīa. Item bona eſt vita actiua: melior contemplatiua. ſed optima eſt prelatiua que amplectiť vtrāq;. Ideo dicit beatus Gregorius de prelato. Sic rector actione precipuus pre cunctis contemplatione ſuſpenſus. Nota actione precipuus. Opus vite cōtemplatiue eſt predicare. Ibi cōpleńť opera miſericordie. quia famelici ⁊ eſurientes verbo dei ſatiańť. triſtes conſolationibus portańť. ⁊ nudi virtutibus induuńť: ⁊ infirmi peccatis viſitańť. ⁊c. De iſta vita auctoritas. Mat.xxiiij. Beatus ille ſeruus quē cum venerit dñs eius inuenerit ſic facientem. Amen dico vobis. quoniam ſuper oīa bona ſua ſcȝ ordines angelorum. conſtituet eū.ſ. cum ſeraphinis Iſtā vitam prelatiuā habuit beatus Gregorius quia mortuo papa eū licet renitentē ſenatus ⁊ populus concorditer. elegerunt omnes vna voce clamantes. Gregorius ſit papa. Ipſe vero miſſis lrīs adulatorijs ad imperatorem. eū vt patrem ſuū rogauit ne conſentiret. ⁊ videtur ꝙ tunc imperator cōſentire habebat in electionem pape. qui tamē deſiderabat ꝙ ſuper omnes Gregorius eſſet papa. Dicatur ergo quō fugit ad dolium. vt patet in legenda. quia porte cuſtodiebātur ne fugeret de ciuitate romana ⁊ in quadaȝ ſpelunca latuit. ſed indicio colūbe fulgide ſup ſe de celo deſcendentis inuentus capitur: trahitur ⁊ ſummus pontifex conſecrať Quando aūt fuit papa ſeruauit optime vitam actiuam. quia omnes viduas. pauperes ⁊ orphanos habebat in ſcriptis ⁊ prouidebat eis. Et palaciū papale non erat niſi granarium cōitatis. Pauperibus aūt verecundioribus de menſa mittebat ſuam ſcutellā. Ceterū hieroſolymis xenodochiū cōſtituit. ⁊ tam ibi ꝙ̄ in monte ſynai famulis dei victum ⁊ veſtimenta annualiter miſit. Cū aūt quidā heremita rogaret vt fertur dñm vt ſibi oſtendere dignaretur quā manſionem habiturus eſſet in celo. ⁊ ſibi reuelatū eſſet ꝙ cū Gregorio papa. Et ille conferens ſuam inopiam eius diuitijs ſup hoc miraretur: audiuit vocem dicentē ſibi. Cur audes cōparare paupertatē tuam diuitijs Gregorij. magis diligis cattam tuam quā habes. ꝙ̄ ille tantas diuitias. Iteȝ ſeruiuit etiā deo in vita contemplatiua ſtudēdo. legendo ⁊ dictando. qr predicauit in xl. Ecce quō in vita ꝓlatiua ſeruiuit deo. Ergo beatus ille ſeruus. Moraliť, quilibet veſtrū eſt prelatus habens vaſallos.ſ.ſenſus corporales: cogitationes cordis ⁊ deſideria eiuſdē. Ideo modo in iſto ſancto tpe regamus ⁊ gubernemus ea diligenter deo ſeruiendo in vita actiua ⁊ contēplatiua. iuxta cōſilium Luce.i. De manu inimicoꝝ noſtroꝝ liberati.ſ. per penitentiam modo facta cōfeſſione: ſeruiamus illi in ſanctitate ⁊ iuſticia. ⁊c.

De ſancto Benedicto. Sermo.

Sicut lucerna fulgoris illuminabit te Luč.xi. originaliter. Sub iſto intellectu ego recipio iſtud ꝟbū ſcȝ ꝙ beatus benedictus fuit ſicut lucerna. ⁊c. Pro cuius declaratione ⁊ materie introductione ſciendū eſt ꝙ ī multis locis ſacre ſcripture inuenitur ꝙ ſancte perſone qn̄ habēt claritatē fidei ⁊ ardorem deuotionis ⁊ feruorem bone vite dicūtur lucerne ardentes. Ratio eſt propter officiū ⁊ imitationem vel ſimilitudinē quam habent ad lucernas ardentes Unde nō ob aliā cauſam accenduntur lucerne niſi propter ſolis abſentiā ne ſimus in tenebris. ꝙ̄ diu eñ ſol eſt pñs non ſunt neceſſarie lucerne ardentes. Ita etiā ꝙ̄diu ille ſol de quo dr virgini marie. Felix nāq; es ſacra virgo maria ⁊ omni laude digniſſima. quia ex te ortus eſt ſol iuſticie xp̄s deus noſter. ꝙ̄diu hic ſol fuit preſens mūdo. illuminauit mūdū in fide catholica ꝑdicando ⁊ calefecit ī deuotione. ⁊ fecit fructificare in pnīa. ī meritis. ⁊c, tūc eñ non erant neceſſarie lucerne ſāctaꝝ ꝑſonaꝝ. Sed poſtꝙ ſol occubuit ſcȝ ꝑ ſuā paſſionē ⁊ mortē. ⁊ receſſit a mundo ꝑ aſcenſionē. fuerunt neceſſarie lucerne ardentes ſanctaꝝ ꝑſonaꝝ. ſicut apoſtoloꝝ: martyrū: doctoꝝ: confeſſoꝝ: ꝟginū: cōtinētiū ⁊ penitentiū. Ecce rō quare ſctē ꝑſone dicuńť lucerne ardentes. Auctas de hoc ꝓpria. qn̄ deus ꝑcepit moyſi vt faceret tabernaculū. inter alia ꝑcepta que ſibi fecit fuit iſtud. Facies lucernas ſeptem. ⁊ pones eas ſup candelabrū vt luceant ex aduerſo Exo. xxv. Nota ꝙ hoc verbū eſt dei patris ad filiū. ſed ī figura dictū fuit moyſi. qn̄ eñ dei filius de hoc mundo recedere. dixit ſibi deus pater: facies lucernas ſeptem,

Prima eſt ſanctitas apoſtoloꝝ
Secunda martyrum.
Tertia doctorum.
Quarta confeſſorum
Quinta virginum
Sexta continentium.

Septima penitentium.
Supra candelabrū fidei xp̄iane in quo fundamento fundant: nemo accendit lucernā ꝛ in abſcondito.ſ.peccatoꝝ ponit.neqꝫ ſub modio.ſ.erroꝛis ſeu falſe opinionis.ſed ſuper candelabꝛum.Lu.xj.Nota vt luceāt ex aduerſo.ſ.peccatoꝝ moꝛtalium que ſunt ſeptem.per ſeptē virtutes oppoſitas eis.Nā pꝛima lucerna.ſ.ſanctitas apoſtoloꝝ lucet ex aduerſo cōtra auariciā p voluntariā paupertatem.dicebant enim.Habētes alimenta.nō dicit delectamēta.ꝛ quibus tegamur nō dicit ꝛ quibus oꝛnemur his cōtenti ſumus.j.Thimo.vj.Sāctitas martyrū lucebat cōtra iram ex aduerſo.ſ.per patientiā: qꝛ canitur.Non murmur reſonat nō querimonia.ſed coꝛde tacito mens bene conſcia cōſeruat patientiam.Sanctitas doctoꝛum lucebat cōtra accidiam per diligentiā in ſtudendo.ꝛ pꝛedicando.de quibus dicitur.Ps.lxxij.Conuertitur populus meus hic.ſ.per doctoꝛes:ꝛ dies pleni inuenient in eis.Sāctitas cōfeſſoꝛum lucebat ꝯtra gulam lumine abſtinentie memoꝛātes de verbo xp̄i dicentis.Attendite vobis ne foꝛte grauentur coꝛda veſtra in crapula ꝛ ebꝛietate.Lu.xxj.Sanctitas virginū lucebat cōtra luxuriam lumine virginitatis ꝛ puritatis.qꝛ nec cogitando:nec gaudendo:nec tangēdo ſeu operando ſenſerunt aliquā luxurie coꝛruptionem.Unde de eis dicit.Non ſunt coinquinati virgines enim ſunt.Apoc.xiiij.Sanctitas cōtinentiū cōiugatoꝝ lucebat ex aduerſo cōtra inuidiā.per dilectionē ꝛ charitatem oꝛdinatā dei ꝛ pꝛoximi quibꝰ dicit ſcriptura.Deponentes omnē maliciam ꝛ omnem dolū ꝛ ſimulationes ꝛ inuidias.j.Pe.ij.Sanctitas penitentiuꝫ lucet ex aduerſo cōtra ſuperbiam lumine humilitatis penitentialis tenentes cōſilium petri.Humiliamini ſupple in penitentia ſub potenti manu dei vt vos exaltet in tēpoꝛe viſitationis j.Pet v.Patet ergo ratione ꝛ auctoꝛitate ꝙ ſancte perſone dicuntur lucerne ardētes ꝛ de quolibet ſancto pōt dici ꝙ erat lucerna ardens ꝛ lucens.Johānis.v.Cum ergo beatus Benedictus fuit perſona ſanctiſſima de ipſo dicit thema.Sicut lucerna fulgoꝛis ꝛc.Nota in beato benedicto ſeptem radios virtutum.tres virtutum theologicalium:ꝛ quattuoꝛ cardinaliū:quibus illuminat mūdum.Et radius.

Pꝛimus eſt de pꝛudentia intellectuali.
Secundus de iuſticia generali.
Tertius de tēperātia coꝛpoꝛali.
Quartus de foꝛtitudine virtuali.
Quintus de fide coꝛdiali.
Sextus de ſpe ſupernali.
Septimus de charitate integrali.

De iſtis quilibet veſtrū pōt recipere lumen pꝛo vita ſue anime. Quantū ad pꝛimū dico ꝙ pꝛimus radius eſt ſcꝫ de pꝛudentia intellectuali.que in hoc cōſiſtit vt homo ſciat eligere illud qđ melius ꝛ vtilius eſt. Iſtam pꝛudentiam habuit beatus benedictus.vnde parētes eius videntes eius diſpoſitionē ꝛ ingenij ſubtilitatē miſerunt eū ad ſtudiū hoc debēt reſpicere parētes quādo volunt mittere filios ad ſtudiū ne ſint rudes groſſi.ſed ſubtiles.beatꝰ Benedictus a puericia coꝛ ſenile gerens nulli voluptati animū dedit vt dicit Grego.qui eius vitaꝫ ſcripſit in lib.dialogoꝝ.Cū autē fuiſſet miſſus ad ſtudium rome ꝛ liberalibus diſciplinis traditus:ꝛ multos ſtudentes per abꝛupta viciorum ire cerneret:quoꝝ aliqui ſtudebant in libꝛo ſuperbie:pꝛeſumptionis.ꝛ vanitatis.aliqui in libꝛo auaricie.ludi ꝛ falſitatis.aliqui in libꝛo luxurie ꝛ carnalitatis.aliqui in libꝛo gule ꝛ voꝛacitatis.alij i libꝛo ire ꝛ malignitatis.ꝛ ſic de alijs.O dixit beatus benedictus.Melioꝛ eſt ignoꝛantia cuꝫ bona cōſcientia.ꝙ habere magnā ſcientiā ꝛ malā cōſcientiam.qꝛ deus nō dat paradiſum pꝛopter ſcientiā ſolum.ſed dat ꝑpter bonā conſcientiā:de nocte dimiſſis ſocijs ſecrete receſſit de quo dicit Grego.laudans eum.De ſpectis ſtudijs ꝛ relicta domo ſancte cōuerſationis habituꝫ queſiuit.Moꝛaliter.Iſto radio debent illuminari religioſi:clerici:ſeu laici.ſi habent malas ſocietates ſeu familiaritates in occaſione peccandi fugere ꝛ recedere ab eis.immo etiā a patre ꝛ matre:ꝛ ab amicis vt ſaluent animā ſuaꝫ.De iſta materia dicebat xp̄s.Si oculus tuus ſcādalizat te:erue eum a ꝑijce abs te.Si manus vel pes tuus ſcandalizat te:abſcinde eū ꝛ ꝑijce abs te:Matth.v.ꝛ.xviij.Oculus qui habet officium oſtendēdi ſignificat magiſtruꝫ vel confeſſoꝛē tuū.ſi ergo ſcādalizat te ꝑijce eū abs te.Manus que facit opera ſignat ꝓcuratoꝛem vel aduocatū.ſi ergo ſcandalizat te ꝑijce eū abs te.Pes qui ſuſtinet coꝛpus ſignat dn̄m vel amicū qui dat tibi vitā ſeu ꝓuiſionem te ſuſtinēdo.ſi ergo te ſcandalizat ꝑijce eū.Unde dicit dauid.Diſrumpamus vincula eoꝝ ꝛ ꝑijciamus a nobis iugū ipſorū.Ps.ij.ſ.amoꝛis vani ꝛ familiaritatis praue.Quot ſunt in hoc mundo qui viuerent ſancte niſi ex iſtis malis familiaritatibus retraherentur.Ideo fugere debent exēplo beati Benedicti,ꝛ ergo ſicut lucerna fulgo-

ris illuminabit te ex vita ſua beatus bene-
dictus. Quantū ad ſcđm radius ſcđs eſt
eſt de iuſticia gñali. que ſcđm iuriſtas ⁊ theo-
logos eſt reddere vnicuiq; qđ ſuū eſt. nec
recipere ab alio niſi qđ iuſtum eſt. ideo iuſti
cia dicit̃ equitas. Iſtā habuit beatus Bene
dictus. de qua laudat̃ a btō Gregorio. Cū
enim fugeret de ſtudio ⁊ iret ad deſertū hoſ
pitatꝰ fuit in domo cuiuſdā mulieris pau-
percule que mutuo receperat capiſteriū ad
purgandū triticū ⁊ fregit in duas partes. ⁊
hoc videt̃ fuiſſe de terra. ⁊ incepit flere. nō
habens vnde reſtitueret. Beatus aūt bene
dictꝰ cōpatiēs mulieri orauit forte ſic. Dñe
deus omīps qui duos pplos. ſ. iudaicum ⁊
gentilē adunaſti ad vnā ſanctā fidē catholi
cam: aduna iſtas duas ptes mulieri flenti.
⁊ ſic reintegratū capiſteriū reddidit mulie-
ri. Hoc miraculū vidētes incole pre admira
tione in ingreſſu eccleſie ipm capiſteriū ſuſ
penderūt. Notate hic q̃ta erat iam ſua ſan-
ctitas cū tñ eſſet valde iuuenis: in quo oſtē-
ditur virtus iuſticie. Orauit etenī ꝓ integra
tione vt illa mulier poſſet reſtituere qđ mu
tuo receperat. Moraliter iſto radio luminis
illuminant̃ illi qui receperūt aliq̃d de vſura
Itē illi qui retinēt aliq̃d de mortuis nō cō
plendo teſtamēta. Itē ſi aliq̃d retinetis, de
eccleſia vt decimas ⁊ ꝓmitias: q2 ſacrilegiū
eſt. Itē ſi de rapina vel ſolidata ſeruoꝝ ali-
quid retinetis. Idē ſi dānificaſtis aliquem
ſoluatis. Itē ſi impediuiſtis iuſticiā falſe iu
rando. Itē ſi veſtro cōſilio abſtuliſtis alicui
officiū: beneficiū ſiue legatū: tenemini ad re
ſtitutionē recipiatis iſtud lumē: al's ira dei
eſt ſuper domū veſtrā. ideo aplus. Reddite
oībus debita cui tributū tributū: cui vecti-
gal vectigal: cui timorē timorē: cui honorē
honorē. Nemini quicq̃ debeatis. niſi vt in-
uicem diligatis. Ro. xiij. Quantū ad ter-
tiū. tertius radius eſt ſcʒ de temperātia cor-
porali per quā in delitijs huiꝰ mūdi homo
recipit menſurā. Iſtā habuit beatus bene-
dictus. Nā poſt dictū miraculum de capiſte
rio oēs gentes cupiebāt ipm videre vt tan-
git Grego. O dixit ipſe benedictus. ego fu-
gio vnū ⁊ poſſeʒ cadere in aliud. Dicit Gre
go. Beatus benedictus ꝓo laudē fugiēs de
ſerti ſeceſſum petijt: quo dū pergeret mona
chus quidā ſanctus ⁊ ſenex romanus noīe
ipſum reperiēs. ⁊ deſideriū eius cognoſcēs
habitū ei ſancte cōuerſationis tradidit. for
te habitū heremitaruʒ: ⁊ promiſit ſibi dare
ꝓuiſionē panis. qui cū ciſtella quotidie cuʒ
chorda ſibi ſubmittebat de cella ſua alta pa
nem ⁊ aquam ⁊ raro legumina; ⁊ tribus an

nis ibi in ſpelunca ſoli monacho predicto
romano cognitus manſit. comedebat conti
nue panem ⁊ aquam: vel forte raro legumi
na ⁊c. Solum habebat pellem ⁊ oſſa. Poſt
tres aūt annos in die paſche quidā clericus
bone vite qui ieiunauerat per quadrageſi-
mā parauerat ſibi bonum prandiū. Cui do
minus apparens dixit. Tu tibi delicias pre
paras. ⁊ ſeruus meus in illo loco cruciatur
fame. Qui protinus ſurgens cū alimentis
queſiuit eum ⁊ in ſpecu repperit. Quē cum
beatus benedictus vidiſſet cogitauit ꝙ eēt
diabolus vel illuſio. Sed ſacerdos dixit ſi-
bi quō erat miſſus a deo ⁊c. dixit ſumamus
cibum: q2 hodie paſcha dñi eſt. Uir autē do
mini hoc ignorabat: q2 non habebat libruʒ
nec breuiariū. Moraliter habemus exēpluʒ
penitētie ſi nō fecerimus ita magnā pniam
vt benedictus. tñ ad minus ſeruemus ieiu
nia eccleſie: et in die paſche ſacerdos dabit
nobis prandiū. ſ. agnū paſchalem filiū illiꝰ
ouis beate virginis marie. Ideo in iſto ſan
cto tēpore cantat eccleſia. Paradiſi portas
aperuit nobis ieiunij tēpus. ſuſcipiamus il
lud orantes ⁊ deprecantes vt in die reſurre
ctionis cū domino gloriemur. Ecce ſicut lu
cerna fulgoris ⁊c. Quantuʒ ad quartum.
quartus radius eſt ſcʒ de fortitudine ꝟtua
li ⁊ nō de fortitudine beſtiali. Fortitudo eīn
ſcđm ꝙ eſt virtus moralis ⁊ donū ſpiritus-
ſancti eſt fortitudo reſiſtendi inclinationi-
bus carnis: occaſionibus mundi ⁊ tēptatio
nibus diaboli. Iſtā habuit beatus benedi-
ctus. Cū enim diu vixiſſet in illa pnīa ⁊ ab-
ſtinentia quadā die tēptator affuit. nam ni
gra auis quaſi merula cepit vultui eius im
portune inſiſtere vt muſca aſinina. que licʒ
ad ſignū crucis receſſiſſet. tamen mirabilis
⁊ inuſitata tēptatio carnis ſecuta eſt inuiſi-
biliter ipſum tēptando. Cepit enim cogita
re de quadam muliere gibboſa quā viderat
in ciuitate. ⁊ intantū temptatio augmenta
batur ꝙ volebat dimittere heremū ⁊ redi-
re ad mundum ad inquirendam dictā gib-
boſam. quid feciſſet ſi fuiſſet pulchra. Sed
ecce fortitudo. q2 ſtatim poſt hoc nudum ſe
proiecit in ſpinis ⁊ vrticis: ita ꝙ fuit totus
cruentatus ⁊ ſanguinolentus. Et dicit Gre
go. ꝙ per vulnera cutis eduxit vulnus mē-
tis. nec ex poſt vnq̃ tale aliquid ſenſit. Ec-
ce fortitudo maior q̃ ſi decē gygantes viciſ-
ſet. Moraliter habemus hic exemplū reſi-
ſtendi inimico noſtro dyabolo. q2 nihil pōt.
Debilis eſt enim hoſtis qui nō pōt vincere
niſi volentem. vt dicit Grego. Propter hoc
dicit Aug. ideo aliqiud eſt peccatū. q2 volū

tarium. Niſi eñi eſſet voluntariū non eſſet
peccatum. Eſtote ergo fortes in bello τ pu
gnare cū ātiquo ſerpēte. τ accipietis regnū
eternū cum beato benedicto. Quantū ad
quintum. radius quintus eſt prima virtus
theologicalis. ſ. fides cordialis. τ dicuntur
virtutes theologicales a theos qđ eſt deus
q: imediate reſpiciūt deū p obiecto. q: fides
eſt credere deo. ſpes ſperare in deo. charitas
diligere deū ꝓpter ſe. τ proximū ꝓpter deū.
Secus de virtutibus moralibus que habēt
proximū p obiecto ſeu creaturas. Iſtā ꝟtu
tē fidei excellēter habuit beatus bñdict⁹ ad
illa que ſunt fidei xp̄iane. ſ; ſingulariter ad
crucē dñi noſtri ieſu xp̄i τ ad eius nomē. vt
ptʒ ex eius legēda. vbi ſic habet. Cū aūt ce-
lebre eius nomē τ fama haberet. q: p illum
ſacerdotē τ p paſtores fama ſue ſanctitatis
fuit diuulgata. Cōgregatio cuiuſdā mona-
ſterij ad eū venit. vt ſibi preeſſet petierūt q:
abbas eoꝝ erat mortuus τ q: ipſi erant ma
le vite τ male fame τ ribaldi gētes nolebāt
eis facere elemoſynas. Et ideo ſub mātel-
lo ſanctitatis ſancti benedicti volentes co-
operire ſuā malā vitā. τ per eū famā recupe
rare: elegerunt ip̄m in abbatem. Cui l; diu
diſpliciuiſſet. dicēti ſuos τ illoꝝ mores cōue
nire nō poſſe: tñ virtus aſſenſum dedit mo
tus ↄſcientia. q: forte illi emendarēt vitam
τ iuit cū eis. τ viſa regula eoꝝ τ cōſtitutio-
nibus inuenit ꝙ nō debebāt comedere car-
nes nec habere aliquid ꝓpriū. τ precepit ſer
uare regulā τ cōſtitutiones. nolēs ꝙ loque
rent cum mulieribus. τ hmōi. Et monachi
hoc videntes quolibet die tenebāt ſua cōci-
lia quid facerent ſibi vt recederet ab eis. Et
dixit vnus. Ego ſcio quid poterimus face-
re. demus ſibi vinū infectū ad bibendum τ
oēs cōſenſerunt. τ ita fecerūt: τ in collatia-
ne dederunt ſibi vinū infectū. Cū aūt btūs
benedictus iuxta morē benedixiſſet vinuʒ
cū ſigno crucis. cyphus frangebat in quat-
tuor partes: q: vbi ſit ſignū vite non poteſt
nocere cibus mortis. Et intelligens vir dei
ꝙ de morte ſua tractaſſent: allocut⁹ eſt eos
dicens. Miſereatur veſtri omp̄s deus: qua
re iſta facere voluiſtis. Nunquid nō dixi vo
bis: q: veſtri meis moribus nō cōuenirent.
Et receſſit ab eis: rediens ad ſolitudinem.
Ecce fidem quā habuit ad crucē de qua ſar-
mauit ſe: alīs infectus mortuus fuiſſet. Ita
debetis vos facere qñ debetis aliq̄d come-
dere τ bibere ſignetis vos ꝛc. ideo eccl'ia cā-
tat. Salue crux ſancta, ſalue mundi gloria.
vera ſpes noſtra. vera ferēs gaudia. Signū
ſalutis, ſalus in periculis, vitale lignū, vitā
ferēs oīm. Quantū ad ſextū radiū. ſextus
radius eſt de ſpe ſupernali que ſequit ad fi
dem. Spes eñi ſm ꝙ eſt virtus theologica-
lis eſt qñ pſona nō deſperat de mīa dei quā
tūcunqȝ ſit peccatrix. ſ; ſperat dicēdo. Utar
medicinis a deo ordinatis cōtra plagas pec
catoꝝ τ infirmitates. τ ſperat nō ſolum ſal-
uare ſe: ſed etiā multos alios. Hanc habuit
beatus benedictus. quādo enim fama ſan-
ctitatis fuit extēſa per mundū ceperūt no-
biles filios ſuos ei dare nutriēdos omnipo
tenti deo. Itē clerici cōueniebant ad eū vt
poſſent ſaluari. Intantū ꝙ tot ſunt ab eo cō
gregati vt. xij. monaſteria ↄſtrueret. Creda-
tis ꝙ de licētia pape. Et ita placuit deo: q:
cum nō haberent aquā in quodā monaſte-
rio illoꝝ. immo diſtaret monachi de māda-
to benedicti foderūt in rupe. τ ſtatim fons
aque dulciſſime prorupit qui adhuc durat.
Itē tempore famis ſperabāt in dño τ abun
dabant. ita ꝙ ipſi dabant elemoſynas. Iſto
lumine debetis illuminari. ſpare in deo nō
in diuitijs nec in diuinis ꝛc. nec in perſona
veſtra. nec in ſciētia nec in fortitudine. Un-
de dicit apl's. Diuitibus huius ſeculi preci-
pe non ſublime ſapere nec ſperare in incer-
to diuitiaꝝ. ſed in deo viuo que preſtat no-
bis oīa abunde. j. Timo. vj. Ideo dauid ait.
Sperate in eo omnis congregatio populi.
effundite coram illo corda veſtra: deus ad-
iutor noſter in eternū. ps. lxj. Quantū ad
ſeptimū. ſeptim⁹ radius eſt de charitate in-
tegrali. ſ. dei τ pximi. Unde apoſtol⁹. Ma-
ior autē hoꝝ eſt charitas. j. Coꝝ. xiij. Chari-
tas aūt integralis eſt diligere deū ſup oīa:
τ proximū ſicut ſe propter deum. Iſtam ha
buit beatus benedictus. Poſtq̄ eñi habuit
magnā famam ſanctitatis ex charitate mo
tus dixit intra ſe. Modo potes predicare τ
proficere. q: predicare cum mala fama eſt ſi
cut ſcindere cū gladio nō acuto. ſ; quādo p-
dicator hʒ bonā famaʒ. tunc facit fructum.
ideo dicit Grego. Sancti predicatores lau-
dari appetunt vt reuerenter audiant. reue-
renter audiri deſiderant vt maiorē fructuʒ
faciāt. Ideo beat⁹ bñdictus famoſus de vi-
ta τ de ſcīa nō acquiſita. ſ; habuit ſciam in
fuſam. p̄dicauit p̄mo in caſtro montis caſſi
ni: τ cōuertit eos ab infidelitate. fregerunt
idola in tēplo apollinis: oraculū beati mar-
tini fecit. Ecce charitatem quam habuit er
ga proximos. Ex qua in vita ſua ſuſcitauit
mortuos. Itē de charitate ad deū. q: vt p̄bi
locaptus de deo ſemp cogitabat de deo. Di
cat illud ſingulare. Cum de nocte ad portā
camere oraſſet. deū oſtendit ſibi totum mū-

dum ⁊ oēs creaturas. Beatus thomas in
quodlibeto.j. ar.j.q̄rit vtrū btūs bn̄dictus
tūc viderit diuinā eſſentiā. Dicit ꝙ nō:ſed
vidit oēs creaturas mūdi nō ſolū in gene-
re ſeu ſpecie.ſed etiaꝫ in indiuiduis. ſciuit
tunc plus de phia ꝙ̄ Ariſtoteles vel Pto-
lomeus:vel aliquis phoꝝ. Cogitate eius
ardoꝛē charitatis pꝛopter quē deus reuela-
uit ſibi diē obitus:ſepulturam aperiri fecit
vt iohes euangeliſta : ⁊ ſexta die poꝛtatus
ad eccleſiā inter diſcipulos mane oꝛando:
ſpiritum efflauit. Uiderunt autē ipſo die
duo monachi viam ab eius cella in celum
tendentem ſtratam palleis ⁊ coruſcantem
innumeris lampadibus. Et vir clarus de-
ſuper aſiſt:us ai: illis. Hec eſt via qua dile
ctus dei benedictus celum aſcendit. Ergo
ſicut lucerna fulgoꝛis ⁊c.

¶ De incarnatione filij dei. Sermo.

Ecce ecce ecce.

Uerbū huius thematis col
ligitꝰ ex euāgelio hodierne fe
ſtiuitatis qđ oꝛiginalr habe
tur Luc.j. Solēnitas hodi-
erna tota eſt ſanctiſſime incarnationis fi-
lij dei in vtero virginali:⁊ de iſta erit ſmo
ſed vt ſit in filij dei ⁊ eius genitricis hono
rem ⁊ noſtrarum aīarum conſolationē hu
militer pūtemus virgini ſalutationē q̄ ho-
die fuit dicta per angelū gabꝛielē ⁊c. Credo
ꝙ multi mirantꝰ vbi habetꝰ iſtud thema: qꝛ
videtꝰ ꝙ non ſit in euangelio nec in epl'a.
Dico.ꝙ colligitꝰ ex euangelio in quo ter dꝛ
ecce:non ſine magnis ſecretis ⁊ tranſcen
dentibus. Pꝛimo quādo angelus nuncia-
uit virgini ꝙ eēt mater dei dī. Ecce conci-
pies in vtero ⁊ paries filiū. Scđo quan-
do denunciauit virgini ꝙ elizabeth conce-
perat dicens. Ecce elizabeth cognata tua et
ipa concepit filium in ſenectute ſua. Ter-
tio qn̄ finaliter virgo cōſentiens dixit. Ec-
ce ancilla dn̄i:fiat mihi ſm ꝟbū tuū. Ecce
vnde colligitꝰ ꝓpoſitū thema. Et eſt ecce
dictio demonſtratiua. Dicit em̄ grāmaticꝰ.
Da demonſtrandi:vt en ecce. Et eſt excita
tiua dꝛ em̄ ter ecce:quia tria magna alta ⁊
tranſcendentia ſunt acute ⁊ aſtute atten-
denda et contemplanda in iſta benedicta
incarnatione.ſcꝫ.

Diuinalis benignitas.
Humanalis vtilitas.
Uirginalis humilitas.

Ecce ſcꝫ aperiatis aures coꝛdis ad ꝯtem
plandū etiā magna deuotiōe ⁊ affectione
iſta tria ꝑdicta. Dico pꝛimo ꝙ eſt acute cō
templanda in iſta benedicta incarnatione
diuinalis benignitas quā deus nobis oſtē
dit in iſta ſancta incarnatione. Qđ deus a-
moꝛe noſtri factus ſit hō: hoc eſt plus ꝙ̄ ſi
aurū fieret lutum:vel celū plumbeū ⁊ hmōi
Creatoꝛ factus eſt creatura:rex ſeruitoꝛ:et
dn̄s ſeruus:diues pauper:oīps debilis:eter
nus tpalis:infinitus amoꝛe noſtri factus
eſt finitꝰ:⁊ paruꝰ vt foꝛmica in hūanitate:
īmenſus circūſcriptꝰ in vtero ꝟginali:im
paſſibilꝭ factꝰ ē paſſibilꝭ. Nullꝰ intellectus po
teſt cogitare nec cōpꝛehendere iſtā benigni
tatē. Totū hoc fecit ad adiuuandū noſtraꝫ
fragilitateꝫ. Ecce diuinalis benignitas. Ex
iſta ratione quaſi oēs ꝓphe loquentes de
iſta materia incipiunt per ecce. Unđ Dauid
Ecce em̄ deus adiuuat me:⁊ dn̄s ſuſceptoꝛ
eſt aīe mee.ps.lij. De iſto adiutoꝛio nota
parabolā de illo magno rege habēte vineaꝫ
iuxta ſuū palatiū ad quā miſit cultoꝛes pꝛo
mittens eis magnū ſalariū ſi eadē die ex-
colerent.alſ ꝙ nihil haberent. pꝛopter qđ
dicti cultoꝛes laboꝛabāt diligenter. tamen
hoꝛa veſperarū habebant facere tm̄ ꝙ̄ tum
fecerant. Uidens filius regis per feneſtraꝫ
ꝙ illi non poterāt perficere voluit eos iu-
uare:⁊ intrauit camerā: ⁊ ſe diſſimulando
recepit habitū cultoꝛis ⁊ iuuit eos ⁊ perfe-
cerunt. ⁊ finaliter illi habuerūt ſalariū. Nō
ne videtꝰ vobis magna benignitas in filio
regis pꝛimogenito tantū humiliare ſe vt ſer
uitoꝛes haberent lucrū eis pꝛomiſſum. Ta
lis fuit humilitas filij dei. Uinea regis eſt
iſte mundus. Uinea em̄ dn̄i exercituū do-
mus iſrael ē. Eſa.v. ad quā miſit cultoꝛes
ſcꝫ patriarchas ⁊ ꝓphetas ꝓmittēs ſalariū
ſi ante ſolis occaſum.i.moꝛtē benefacerēt
intrarent regnum celoꝝ. Uidens filius
dei ieſus xp̄s per feneſtrā ſue ſcīe ꝙ nō po
terant acquirere lucrū gloꝛie: qꝛ ex moꝛte
xp̄i ⁊ eius merito opera noſtra ſunt meri-
toꝛia: ⁊ ante moꝛtē xp̄i nullus ꝙ̄tūcunq̄
ſanctus poterat ingredi celum. erat enim
poꝛta clauſa. Ideo filius regis intrauit ca-
meram vteri virginalis. ſcilꝫ hodie vbi in-
dutus fuit veſte illius ruſtici ade vt eos iu
uaret. qui vſq̄ ad moꝛtem incluſiue conti-
nue laboꝛauit. Ecce quare dicit. Ecce enim
deus adiuuat me:adiutoꝛio gratie in pꝛe-
ſenti. ⁊ dn̄s ſuſceptoꝛ eſt aīe mee.i.in glo-
ria eterna. Item Eſaias dans ſignū de iſta
incarnatione dicit incipiēs per ecce. Ecce
virgo concipiet ⁊ pariet filium:⁊ vocabitur
nomen eius emanuel. Eſa.vij. Nota. Ecce
virgo concipiet.lꝫ enim de alijs mulieribꝰ
poſſet carnē aſſumere.tn̄ de ꝟgine aſſum-

pſit: ⁊ pariet filiū. nō patrem: q̄z nunq̄ fuit
homo nec eſt nec erit. Itē nec ſpiritūſctm̄:
ſed pariet filiū. Magis em̄ erat cōueniens
ꝙ filiꝰ incarnaret̄: ſi volumꝰ attēdere ad fi
nē huiꝰ incarnatiōis q̄ eſt vt pctōres ⁊ ini-
mici fierent dei amici ⁊ filij dei: ⁊ heredes
ſiue coheredes regni. Hanc ratiōnē tangit
apl's di. Quos preſciuit ⁊ predeſtinauit cō
formes fieri imaginis filij ſui vt ſit ipſe pri-
mogenitus in multis fratribꝰ. Ro. viij. No
ta emanuel. Ema. i. nobiſcū. el. i. deus. Iō
emanuel. i. nobiſcū deus. q̄z al's niſi fuiſſet
deꝰ: nec poſſet ſeipſm ſaluū facere. Iō inter
alias ꝓphias iſtā maxīe ꝯtēplamur. Et qn̄
angelus eā ſalutauit iſtā ꝓphetiā legebat
vt ipſa ꝟgo reuelauit elizabeth. Cogitabat
em̄ tunc ꝟgo intra ſe. O dn̄e ⁊ qualis erit
illa virgo q̄ ſit digna cōcipere filiū dei eſſe
matrē dei ⁊ reginā celi. Et rogabat dn̄m ne
moreret̄ quouſq̄z illā videret ⁊ poſſet illi ſer
uire dicēs. Dn̄e cōſeruet̄ mihi viſum vt eā
videā: auditū vt eā audiā: os vt ſibi poſſim
loq̄: manus vt ſibi ſeruiā. O benedicta erit
illa ꝟgo ⁊ flebat nec poterat de ſe cogitare
ꝙ ipſa eēt illa ex hūilitate. Et cū ſic cogita-
ret ſubito gabriel archangelꝰ intrauit ſine
portaꝝ apertione. Et totus rutilans ⁊ pul-
cher cū magna reuerētia virginē ſalutauit
dicēs. Aue gratia plena dn̄s tecū: bn̄dicta
tu in mulierībꝰ. Que cū audiſſet turbata ē
in ſermone eius, nō de angeli viſione: q̄z di
cit Hieronimus ꝙ aſſueta erat videre ange
los: ſed turbata eſt in ſermone eius. Ante
aduentū angeli ꝟgo cogitabat de illa vir-
gine ⁊ de tāta gratia. Et ſtatim angelus eā
ſalutauit di. Aue gratia plena. q. d. tu es il-
la virgo plena gratia. Scd̄o cogitabat de
tanta eius ꝓpinquitate cū deo vt eēt ma-
ter eius. Iō angelus dixit ſibi. dn̄s tecū. ſcz
in maiori cōiunctione q̄ꝫ cū alijs creaturis
Tertio cogitabat de excellētia illiꝰ ꝟginis
ſup alias mulieres. Ideo dixit ſibi angelꝰ.
Bn̄dicta tu in mulierībꝰ. Et turbata eſt in
ſermōe eius. Si angelus ſalutaſſet eā mō
ꝯſueto: vt bone ꝑſone ſalutant: non fuiſſet
turbata. ſz qn̄ audiuit iſtā ſalutationē. Hic
habetis exemplū vos mulieres iuuenes ſi
aliquis ſalutat vos mō ꝯſueto nō oportet
vos turbari: ſed reſalutare modo ꝯſueto:
ſed ſi mō inuſitato vos ſalutat aliq̄s ſtultꝰ
nō opꝫ rn̄dere: niſi dicēdo. q̄d tu mecū hēs
⁊c. q̄z talis ſalutatio iniqua eſt. ſ. qn̄ dr̄: deꝰ
vos ſalutet flos lilij: vel flos de paradiſo:
vel angelus gratioſus. vos eſtis mea vita
⁊c. Si ꝟgo turbata fuit. ſ. de angeli inuſita
ta ſalutatione: cū tn̄ cū angelo nō poterat

peccare: q̄ꝫtomagis vos debetis turbari de
modo inuſitato hoīm ſtultoꝝ ⁊ angelꝰ cō-
ſolans eā dixit. Ne timeas maria: q̄z in iſta
ſalutatione nō eſt peccatū. Inueniſti em̄
gratiā apō dn̄m ſup oēs creaturas: ſupple
Et ꝟgine ꝯſolata angelꝰ ſibi explicauit am
baſiatam ſuā. incipiēs per ecce dicēs. Ecce
ꝯcipies in vtero ⁊ paries filiuꝫ vſq̄z. regni
eius nō erit finis. Ecce hic tota ambaſiata
q̄ habꝫ octo clauſulas ſecreta fidei xp̄iane
continētes. q̄ angelꝰ ſibi tūc declarauit. Pri
mum ibi. Ecce ꝯcipies in vtero. Diceret ali
q̄s q̄d opꝫ dicere ī vtero. cū alibi nō ꝯcipia-
tur ſic q̄d opꝫ dicere: vos videbitꝭ oculis. cū
per alias partes hō nō videat. Reſpondeo
ꝙ non ſine cā dixit angelus. Ecce ꝯcipies
in vtero: q̄z ꝟgo maria iā ante aduentū an
geli cōceperat deū in mēte ꝯtemplādo illā
ꝓphetiā. ſed angelus declarās ſibi mīnalē
ꝯtemplationē dixit ꝯcipies in vtero nō ſo-
lū in mēte in q̄ iā ꝯcepiſti: ſz in vtero decla-
rans ſibi modū ꝯceptionis. vt auellana cō-
cipit granum ſine fractura ⁊c. Si dicat̄ ab
aliquo hoc facit natura. Iā bene eſt beſtia.
Et nunq̄d pōt plus deus qui ꝟginē graui
dauit. Et qn̄ virgo maria intellexit hoc co-
gitate quale gaudium habuit. Scd̄o dixit.
Et paries filiū. Ecce natiuitas. Nā paries
filiū non patrē. q̄z nunq̄ pater nec eſt nec
erit hō. nec ſpm̄ſanctum. Sꝫ diceret aliq̄s:
quō eſt poſſibile cū pater filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ
ſint vnū in eſſentia indiuiſibili ꝙ filius aſ
ſumpſit hūanitatē ⁊ factus ſit hō cum ſint
vna entitas. Declaret̄ ꝑ ſimilitudinē de ſo
le vno in quo pōt ꝯſiderari pater generans
ſcꝫ ſubā. ⁊ filiꝰ genitꝰ. ſ. radius. ⁊ ſpūs ſpi-
ratus. ſ. calor. ⁊ tamē nō eſt niſi vnus ſol ⁊
tranſeunte radio per feneſtrā vitreā rubeā
vel alterius coloris radius recipit illū co-
lorē. ⁊ nō ſuba ſolis nec calor. Sic feneſtra
clarior criſtallo erat virgo maria. Ideo cā
tat eccleſia. Celi feneſtra facta es. Et per
eā tranſiuit radius ſolis eterni filius dei
intrans ad illuminandū domū huius mū
di ſine feneſtre fractione. immo clarior re-
manſit. Et qn̄ angelus dixit ſibi paries fi-
lium. virgo intellexit ꝙ eēt mater non pa-
tris nec ſpiritusſancti. ſed filij. Tertia clau
ſula ibi. vocab nomē eius ieſum. Ecce paſ-
ſionē: quia ieſus idē eſt quod ſaluator: ex
cuius paſſione ſaluati ſumus. Unde ait
Grego. Nihil nobis naſci ꝓfuit: niſi redi
mi profuiſſet. Et quando virgo audiuit ab
angelo hoc nomen ieſus: credo ꝙ incli-
nauit ſe. Ratio quia antiqui prophete ha-
bebant ipſum in magna reuerentia. Eſa-

xxvi. Dñe nomen tuum ꝛ memoꝛiale tuum in deſiderio aie. Aia mea deſiderauit te in nocte. Ideo laudabilis ꝯſuetudo eſt qñ no-minatur ieſus inclinari. Si p̄dicãtes qñ p̄dicant coꝛã papa inclinãtur qñ nolant eum: q̃to magis qñ ſummus papa noïat. Quartum. hic erit magnus. Ecce deſcenſio nem ad inferos. q: ſicut erat magnus in ce lo ante incarnationem: debuit etiam oſtē-di magnus in terra coꝛam hoïbus ꝑ mira cula: voluit etiam oſtendere ſuam magnitu dinem in inferno contra ip̄m litigando: et ſanctos patres inde educēdo. Quintū ibi et filius altiſſimi vocabit. Ecce reſurrectio nem. Dicunt ph̄i ꝙ diffinitio hoïs dȝ vnuȝ genus ꝛ duas differentias: q: hō eſt aïal rō nale moꝛtale. Ante paſſionē aūt xp̄us erat rationalis ꝛ moꝛtalis. idō poterat vocari fi lius hominis. ſed poſt reſurrectionē tm̄ dȝ vocari filius altiſſimi. q: immoꝛtalis ꝛ im paſſibilis. Sextum ibi. ꝛ dabit illi dñs de⁹ ſedem dauid patris eius. Ecce eius mira-bilem aſcenſionē: q: ſicut cathedra. Dauid fuit altioꝛ p excellentiā ꝛ potētiā dñi. alijs regibus: ſic xp̄us in ſua aſcenſione fuit col locatus in cathedra glīe ad regnandū ſup oēs creaturas. Septimū ibi. ꝛ regnabit in domo iacob ineternum. Ecce ſacramentū eucbariſtie. Ecce eccleſia dr̄ domus iacob: in qua eſt luctandum ꝯtra dyabolū p hūili tatem. Hoc eſt q̃tum ad hoïm cognitionē qui neſciunt vltimum diem mūdi. Prima dies. in qua nulla miſſa dicet in hoc mūdo illa dies erit vltima hu⁹ mūdi. Hoc habet ex illo textu xp̄i. Ecce ego vobiſcū ſum oïb⁹ diebus vſq ad ꝯſummatioñe ſeculi. Mat. vlti. ideo ait dauid. Dñs in tēplo ſctō ſuo: dñs in celo ſedes eius. Octauū ibi. ꝛ regni eius ſiue glīe ſiue pene non erit finis. Ec ce iudiciū gñale. Regnabit em̄ ſup malos et cōdēnatos rigoꝛe iuſticie: q: nunq̄ a pe nis liberabuntur. Sup bonos ꝛ beatos re gnabit dulcoꝛe miſericoꝛdie in celo ſine fi ne. De iſta clauſula ꝓphanit dauid dicens. Regnum tuū regnū oïm ſeculoꝝ. ꝛ dn̄atio tua in omni generatione. ſ. ſaluãdoꝝ. ꝛ ge nerationē. ſ. dãnandoꝝ. pš. cxliij. Nunc ha bemus ꝑmum ecce. hui⁹ ambaſiate. Dico ſcḋo ꝙ hic eſt notãda humanalis vtilitas. Non credatis ꝙ ꝑ ſui vtilitate ꝛ bono ſit in carnatus q: bonoꝝ noſtroꝝ nō indiget. vt dicit dd̄. ſȝ ꝑ vtilitate nr̄a. q: oē bonū radi caliter p̄cedit a filij dei incarnatiōe: ſicut flo res ꝛ fructus arboꝛis a radice oꝛiunt. Sic totum bonū ꝛ maxime fidei ꝛ obediētie a radice incarnatiōis p̄cedit. q: iſto ſuppoſi to alij articuli fidei leuis credētie ſunt. q: non eſt mirū ſi nat⁹ eſt de muliere ex quo eſt homo. Itē credis ꝙ fecit miracula. Di catur p̄ctice. nec mirū ex quo eſt deus. Idem poteſt dici de omnibus articulis fi dei ad xp̄i humanitatē vel diuinitatē ꝑtinē tibus. Patet ergo ꝙ incarnatio xp̄i eſt ra dix ſiue ianua oïm alioꝝ articuloꝝ fidei. ꝑ pter hoc dicebat xp̄s. Creditis in deū et in me credite. ſ. q̃tum ad hūanitatē. Jo. xiiij. Item in benedicta filij dei incarnatiōe eſt totum bonū de obedientia ſupnali. Antiq̄ tus em̄ non fuit ductoꝛ q̄ non errauerit in via quem poſſemus ſequi. q: nec moyſes. q: peccauit: nec alios niſi ſolū ieſum q̄ ho die. vt poſſemus ſequi recepit humanitatē vt eſſet viſibilis. Vñ Aug. ait. Deus ſequē dus erat: q̄ videri non poterat: homo ſequē dus non erat: qui videri poterat. Vt ergo homini exhiberet q̄ ab hoïe videret ꝛ queȝ homo ſequeret: ꝓpterea de⁹ factus eſt ho mo. Itē de vtilitate ꝛ bono noſtre redēptio nis in benedicta incarnatiōe totū ꝑncipiū noſtre redemptionis fuit poſitum in burſa vteri virginalis. ꝛ in paſſiōe ꝑciū fuit ſolu tum. Unde ait dd̄. Redēptionem miſit dñs ꝑplo ſuo. pš. cx. Item ex vtilitate ꝛ bono no ſtre ſaluationis q̄ ex incarnatiōe p̄cedit fit reſtauratio in celo ꝛ in terra. Rō eſt. ſicut em̄ de ſtatera qñ vna ps plus hūiliat: alia mag̃ eleuat. Ita fili⁹ dei hūiliauit ſe vt nos exaltaret. vt dicit Grego. De⁹ q̄ in filij tui humilitate iacentē mundū erexiſti: fidelib⁹ tuis ꝑpetuam ꝯcede leticiā. ſ. eternā: vt nu merus angeloꝝ repararetur. Et hoc ſignifica uit angelus ꝟgini qñ dixit ſibi ſcḋm ecce Elizabeth cognata tua ꝛ ip̄a ꝯcepit fi lium in ſenectute ſua. Ad lſam. Dicūt glo ſe ꝛ poſtille ꝙ hoc dixit angelus ad ꝯfoꝛtã dum ꝟginem. Sed ſpūaliter intelligit ſic Elizabeth ſm̄ hebꝛaycã interp̄tationē ex tribus noïbus hebꝛaycis eſt cōpoſitū. El. deus. J. i. meus. zabeth id eſt ſeptima. Eli zabet. i. dei mei ſeptima. Iſta dei mei ſepti ma eſt natura humana. A ꝑncipio creauit deus terram cū arboꝛib⁹: aquã cū piſcibus. aerem cum ꝓprietatibus: ignē cū qualita tibus: celū cum planetis. Naturam angeli cam. Septimo foꝛmauit naturã humanã. Ecce dei mei ſeptima. Iſta toto tēpoꝛe vite ſue fuit ſterilis q: non potuit ꝯcipere meri tum ꝑ glīa obtinēda vſq̄ modo in ſenectu te. Nota ꝙ ſeptem ſunt etates mundi vel hominis. Prima eſt infantia. iſta fuit ab adam vſq̄ ad noe. Secunda pueritia. iſta fuit a noe vſq̄ ad abꝛaam. Tertia eſt adole

centia. iſta fuit ab abraam vſq ad moyſen
Quarta eſt iuuentus. iſta fuit a moyſe vſq
ad dauid. Quinta eſt virilitas. iſta fuit a da
uid vſq ad trāſmigrationē babylonis. Sex
ta eſt ſenectus. a tranſmigratione vſq ad
xp̄i incarnationē. Septima eſt decrepitus
et iſta durabit a xp̄o vſq ad finem mundi.
Et in iſta elizabeth. i. natura humana con
cepit meritum ꝓ glīa obtinenda per fidem
ſpem ⁊ charitatem. Ecce q̄re dr̄. Ecce Eliza
bet cognata tua ⁊c. Idem Eſaias ait. A fa-
cie tua dn̄e cōcepimus. ⁊ q̄ſi parturiuimus
et peperimus ſp̄m ſalutis. Eſa. xxvj. Di-
co tertio ꝙ eſt hic notandū v̄ginalis hūili-
tas: cum dr̄ tertium ecce. Poſtq̄ eñ ange-
lus ꝓpo. uit ſibi ſuā ambaſiatā ꝙ eſſet ma
ter dei: regina celi ⁊c. Ipſa cū maxima hu
militate reſpondit dicens. Ecce ancilla dn̄i
fiat mihi ſm̄ v̄bum tuū. Cogitate ꝙ flexis
genibus ⁊ cum lachrymis pre gaudio dixit
iſta verba. Ecce ancilla dn̄i ⁊c. Notate hic de
uote q̄n v̄go maria dixit p̄mū v̄bū. ſ. ecce.
non ſtatim fuit grauida: nec mater dei effe
cta. nec in ſc̄do nec in tertio ⁊c. ſ3 in vltimo
ſ. tuum. Et tūc ſtatim virgo adorauit deū
in vtero ſuo: quē nō videbat oculis ſui cor-
poris ſed mentis. Sic eſt etiam in cōſecra
tione hoſtie in miſſa: non in p̄mo v̄bo nec
in ſecundo eſt ibi corpus xp̄i: ſ3 in vltimo. ⁊
tunc ſacerdos adorat hoſtiam grauidā: et
tunc vos debetis adorare ⁊ nō ante. ſic v̄go
maria fecit. Bene eſt ergo hic ꝯtēplāda. vir
ginalis hūilitas. Angelus vocabat ipſam
dominam matrem dei. ⁊ reginā celi. ⁊ ipſa
vocauit ſe ancillam. Ecce ancilla dn̄i ⁊c. Re
cte fuit figurata humilitas virginis per il
lam ſanctam mulierem. que audita amba-
ſiata regis dauid. que etiam nolebat in vxo
rem duci vt eſſet regina. ſed dixit. Ecce fa-
mula tua ſit in ancillā vt lauet pedes ſeruo
rum domini mei. j. Reg. xxv. Abygail inter
pretat̄ patris mei exultatio. Ecce v̄go ma-
ria q̄ letificauit patrē ſuū adam triſtē flen
tem ex ſuo pc̄tō. eo ꝙ occaſione ſui tot dā-
narent̄. Ideo nō modica exultatio fuit ſibi
reuelatio huius v̄ginis in maledictiōe ſer-
pentis q̄n deus dixit dyabolo in ſerpente
exiſtenti. Inimicitias ponā inter te ⁊ mu-
lierem ⁊ ſemen tuū ⁊ ſemen illius. Ipſa cō-
teret caput tuum. Gen̄. iij. Ecce abygail. i.
patris mei exultatio. quā xp̄s rex voluit in
reginam celi. q̄ reſpōdit. Ecce famula tua
ſit in ancillam vt lauet pedes ſeruorū dn̄i
mei. Nota vt lauet pedes ſeruorum domi-
ni mei. Ipſa eñ virgo lauat pedes. Pedes
enim ſunt vltime voluntates corporis hu

mani etiam et miſtici. Caput mundi fuit
ſtatus patriarcharum: collum prophetarū
venter apl̄oꝝ: pectus ⁊ brachia martyrum
crura doctorum tibie confeſſorū finis mun
di eſt tempus preſens. Nos ſumus in q̄s
fines ſeculoꝝ deuenerunt. j. Coꝝ. x. Et vir
go lauat nos ab immundicijs peccatorum
noſtrorum ⁊ maculis. q2 continue orat pro
nobis: q2 alias iam fuiſſemus deſtructi. idō
cantat eccleſia ſibi. Monſtra te eſſe matrē
ſumat per te preces qui pro nobis natus
tulit eſſe tuus.

De ſancto Ambroſio. Sermo.

Inextinguibile eſt lumē illius. Sap. vij. Pro
aliquali declaratione huius
verbi ⁊ veniendi ad materiā
predicandā ſciendum ꝙ gra
tia diuina exiſtēs in aliqua perſona in hac
vita pōt cōſiderari dupliciter. Primo reſpe
ctu conditionis humane. ⁊ ſic gratia dei eſt
variabilis ⁊ mutabilis: ⁊ poteſt deperdi.
Ratio. q2 conditio hūana ex libero arbitrio
eſt mutabilis vt gallus in cāpanili. Ideo
gratia poteſt deperdi: vel per inclinationes
carnis: vel per occaſiones mundi. vel ꝑ tē-
ptationes dyaboli. Ideo gratia ſpiritualis
in creatura in hoc mundo non eſt ita fir-
ma quin poſſit mutari ⁊ deperdi. Ideo ſem
per debet eſſe homo cū timore q̄tūcūq ho
mo ſit ſanctus ⁊ bonus. q2 poteſt effici ma
lus: nec peccatores debent deſperare. quia
poſſent redire ad lumen gratie. Ideo dicit
apoſtolꝰ aliquibꝰ q̄ prius fuerāt mali. Era-
tis aliq̄n tenebre: nunc aūt lux in dn̄o: vt fi
lij lucis ambulate. ad Eph̄. v. Illi aūt q̄ ha
bent lumen gratie videant ne extinguatur
vento ſuperbie vel luto auaricie vel luxurie
⁊ ſic de alijs. Ideo xp̄s. Uide ergo ne lumē
quod in te eſt tenebre ſint. Lu. xj. Uel poſ-
ſumus loqui de gratia dei reſpectu diſpoſi
tionis diuinalis que eſt impermutabilis.
q2 qđ deus ordinat. diſponit ⁊ predeſtinat
impermutabiliter ita venit. Ergo Grego.
in quadam oratione dicit. Deus cuius pro
uidentia in ſui diſpoſitione nō fallit̄. Mo-
do loquendo de gr̄a dei in beato ambroſio
reſpectu diuine diſpoſitiōis dr̄. inextingui
bile eſt lumen illius. p3 thema. Ad cōprehē
dendum ſuam hiſtoriam in certis punctis
inuenio ꝙ habuit q̄nq lumina.

Primo lumen de celeſti deuotiōe.
Sc̄do lumē de intellectuali cognitione.
Tertio lumen de ſp̄uali prelatione.

Quarto lumē de iudiciali correctione.
Quinto lumē de integrali perfectione.
Et de quolibet dicit thema. Inextinguibile
eſt lumē illius. Dico primo ꝙ beatus am
broſius habuit lumē de celeſti deuotione.
Deuotio eñ nihil aliud eſt niſi quedā cele-
ſtis illuſtratio in corde hoīs qua dupliciter
afficitur ⁊ cum leticia operatur ea que dei
ſunt. Nā aſpectus rei dilecte mouet affectū
Ideo dauid dicit. Signatū eſt ſup nos lu-
men vultus tui dñe: dediſti leticiā in corde
meo. pſ. iiij. Illud lumē habuit beatus am
broſius qui in vita ſua habuit magnā deuo
tionē ⁊ cū leticia magna ſeruiuit deo. Si-
gnū erat ꝙ lumen deuotionis erat intus.
Dicatur cū adhuc eſſet duorū annoꝝ ⁊ dor
miret: examen apum intrauit os eius: et
exibāt ac ſi intrarēt et exirent de alueario.
Quod vidēs eius pater dixit. Aliqđ magni
erit in infantulo iſto ſi vixerit. Apes autē
faciūt mel et figurabāt dulcedinē deuotio-
nis eius: ⁊ q̄r exibāt de ore eius: figurabāt
ſuam predicationem futuram. Nam quan
do fuit magnus in ſciētia et etate: predica-
uit feruide. Cuius predicatio erat circa duo
principaliter. Primo vt deus cognoſceret.
Secundo vt peccata vitarentur. Unde cū
ſemel extirparet quoddā peccatum in quo
quidā erat valde culpabilis. ⁊ ſicut debuit
corrigi ipſe fuit valde indignatus contra
beatū ambroſium qui inuocauit demones
dicēs eis ꝙ facerent de eo quicquid vellēt
ſolū ꝙ ambroſiū ſibi interficerēt vel graui-
ter verberarēt: q̄ promiſerunt ſe facturos.
Cū aūt veniſſent ad domū beati ambroſij
in nullo potuerūt ſibi nocere dicētes: circa
eius domū eſſe murū igneū: nec poterant
ad eum accedere. Ecce quomodo deus ma
nifeſtauit ſuam deuotionem. Dico ſecun
do ꝙ habuit lumē de intellectuali cognitio
ne. ſcilꝫ habere ſcientiā nō ſolū ex ſtudio:
ſed etiā ex infuſione. Scientia eñ natura-
lis que habetur ex ſtudio partim eſt ſenſua
lis. ſ. ꝙtum ad principiū ⁊ partim intelle-
ctualis. ſ. ꝙtum ad finē: q̄r nihil eſt in intel
lectu quin prius fuerit in ſenſu. vt vult
Ariſtote. Sed ſcientia infuſa ſeu cognitio
ſupernaturalis tota eſt intellectualis. quia
nō pertinet ad portas ſenſuū: ſed a fonte
diuini luminis procedēs intra intellectū
per diuinā potentiā. Unde dauid. Apud te
eſt fons vite: ⁊ in lumine tuo videbim⁹ lu-
men. pſ. xxxv. Iſtud lumen habuit beatus
ambroſius. Primo eñ habuit ſcientiā acq̄-
ſitam. Dicatur quomodo pater eius prefe-
ctus rome eū tradidit liberalib⁹ artib⁹ in-
ſtruendū: qñ aūt ſtuduit theologiā mirabi-
liter ſe habuit intantum ꝙ habuit ſpiritum
prophetie. Dicatur cū puer offerret manū
ad oſculandū: ⁊ ſorori noluit oſculari: reſpō
dit qñ ero ep̄s oſculabimini mihi ⁊c. Qui-
dam ambroſio fecit magnū feſtū ⁊ conuiui
um: qui volēs dare aliquā bonā doctrinam
hoſpiti interrogauit diuitem de eius vita.
qui reſpōdit ꝙ erat beatior huius mūdi: di
tiſſimus in bonis tēporalibus: in filijs ⁊c.
oīa ſibi ſuccedebant proſpere ⁊c. Dicatur
quomodo beatus ambroſius dixit ad ſuos
vadamus vadamus. q̄r ira dei eſt ſuper do
mum iſtā: ⁊ tota illa domus ſubmergebat.
Quod vidēs btūs ambroſius cepit predica
re. ſeruitoribus ſuis de timore dei. Nota be
ne hic legendā. Ecce quomodo habuit ſpi-
ritum prophetie. Cogitate hic quādo deus
dat aduerſitatē ſignū eſt ꝙ de⁹ vt pater cor
rigit filiū. Malū ſignū eſt ⁊ reprobationis
qñ oīa proſpere ſuccedūt. ideo xp̄s ait Apo
calip. iij. Ego quos amo arguo et caſtigo.
Quot ſunt in mūdo qui in proſperis nō co
gnoſcūt deum. ⁊ in aduerſis redeunt. Idē
de mulierib⁹. O benedicta aduerſitas que
gentes trahit ad deū. Ideo Tob. iij. Bene-
dictū eſt nomē tuū deus patrū noſtrorum
qui cū iratus fueris miſericordiam facies:
⁊ in tēpore tribulationis peccata dimittis
his qui inuocāt te. Nota cū iratus fueris
ſm iudiciū gentiū. que dicūt deum iratum
cōtra illum qui patitur aduerſitates. Sed
nō eſt ita: ſed ſicut medicus dans cauteria
nō reputat iratus cōtra infirmū niſi a fa-
tuis. ſic nec deus dās aduerſitates. Dico
tertio ꝙ habuit lumen. ſ. de ſpirituali prela
tione. prelatio eñ ſpūalis dicitur lumē. Ne
mo accēdit lucernā ⁊ in abſcondito ponit:
neq̄ ſub modio ſed ſuper candelabrum: vt
qui ingrediunt lumē videāt. Lu. xj. Hic cō-
paratur prelatio lumini. Prelatus eſt lucer
na q̄ qñ per deum eſt electus qñ. ſ. ipſemet
nō tractauit. nec per potentiā eſt intruſus.
tūc eſt lucerna accēſa ⁊ ſtat in cādelabro di-
gnitatis vt lumē videatur. Ita fuit de beato
ambroſio qui nō fuit intruſus. ſed ipſum
deus elegit. Dicatur qñ beatus ambroſi⁹
erat in ciuitate mediolani ⁊ mortuo ep̄o ci
uitas fuit pro ep̄i electione. q̄ eſt magnus
epiſcopatus. Et cū eſſent in eccleſia vt in-
troducerēt vnū ep̄m. vnus voluit habere il
lum. alij aliū. Cū aūt btūs ambroſius cau
ſa ſedāde ſeditionis que erat in populo per
rexiſſet ad eccleſiā. ſubito fertur vox infan-
tis ſonuiſſe Ambroſiū epiſcopū. Ad quā vo
cem totus populus clamauit. Ambroſium

epm. Dicatur qualiter fecit vt euaderet ne eēt
eps. Primo cū minis minabatur eūi gra-
ues populo punitiōes ꝛc. nec ſic potuit po
pulū a ꝓpoſito reuocare. tunc cogitauit in
tra ſe dicens. Iſti credunt ꝙ ego ſum bon⁹
homo ꝛc. Ideo introduxit ad ſe meretrices
publicas. non vt peccaret cū eis. ſꝫ vt eua-
deret. quia ſemꝑ fuit ṽgo. vt teſtatur Hie
ronym⁹. nec ꝓpter hoc popul⁹ ceſſauit. im
mo clamando dixerunt. Peccatū tuum ſit
ſuꝑ nos. tantū ſis eps noſter. Scripſit im
peratori vt contradiceret. ꝛ ipſe approbauit
Deinde fugit ꝛ abſcondit ſe. ſed inuentus
fuit. Deinde iterū voluit fugere. ſed in cra-
ſtinū inuenit ſe ad portam que romana dr
Tunc cognouit dei voluntatē. ꝛ accepit cū
fletu ac ſi duceretur ad furcam. Qñ autem
fuit conſecratus eps: incepit magnam ab-
ſtinentiam. ſemꝑ fuit ſibi quadrageſima ex
pendebat redditus in hiis cauſis. ꝑdicabat
ſcribebat libros. ꝛ habuit lumē ſpūalis pre
lationis. Queſtio quare tñ contradixit cuꝫ
ſciret ſe multa bona poſſe facere. Reſpōſio
quia prelatio habet onus importabile niſi
deus iuuet. ſ. obligari ſe ad reddēdū rōneꝫ
de tot animabus quot ſunt in dioceſi. cuꝫ
tñ de ſua homo debeat tremere. Hoc cogita
bant ſancti antiquitus. ſed mō non curāt
niſi de bonis tpalibus. Non attendentes il
lud verbū terribile. Sap. vj. Iudicium du
riſſimū his qui preſunt fiet. Exiguo enim
conceditur miſericordia. potentes aūt po-
tenter tormenta patientur Nota iudicium
duruꝫ fiet dando cōputū de ſua vita. cū ſit
multum difficile bene viuere in tanta abū
dantia. Durius in cōputo reddendo de di-
uitiis. Sed duriſſimū in cōputo reddendo
de animabus. Sed exiguus dicit dñe ani-
mam meam porto. Dauid. Anima mea in
manibus meis ſemper. ps. cxviij. Idem de
rectoribus cōmunitatis qui etiaꝫ coacti de
bent venire. etiam proclamando. quia ſi ſu
ſtinent peccata notoria damnantur. Ideo
dicit. Fortioribus autem fortior inſtat cru
ciatio. Sapi. vj. Ideo Eccli. vij. Noli que-
rere fieri iudex. niſi valeas virtute irrum-
pere iniquitates. ne forte extimeſcas faciē
potentis. ꝛ ponas ſcandalum in agilitate
tua. Ibidem. Nec te immittas in populuꝫ
neqꝫ alliges peccata duplicia. Dico quar
to ꝙ habuit lumen de iudiciali correctio-
ne. Nam iudicialis correctio non eſt niſi lu
men. Hoc dicit apoſtolus. Omnia que ar-
guuntur a luce manifeſtanſ. Omne eñi qđ
manifeſtatur lumen eſt. ad Ephe. v. Iſtđ lu
men habuit beat⁹ ambroſi⁹ ad arguendū ꝛ
corrigendū magnos ꝛ paruos. diuites ꝛ
pauperes. Et lꝫ eſſet eps. nihilomin⁹ poſuit
ſe ad audiēdū cōfeſſiones. ꝛ qñ veniebāt ali
qui ad confitendum frigidi: ipſe animabat
eos vt dicerēt petā: qꝛ nō eſt ita in curia dei
ſicut in curia ſeculari. In curia enim dei ab
ſoluunſ: ꝛ in curia ſeculari cōdēnātur. Et
flebat vt ꝓuocaret peccatores ad flendum
ꝛ orabat ꝓ eis dicēs. Tu paſtor bone reduc
ouem errantē. Magnos aūt feriebat gra-
uiter: vt pꝫ de theodoſio imperatore: ꝗ pec-
cauit puniēdo quādam ciuitatē occidendo
innocētes. Cui negauit ingreſſum eccleſie
donec publicā ageret pniam. Et dicēti ſibi
ꝙ dauid peccaſſet: illico reſpōdit. Secutus
es errantē: ſequere ꝛ penitentē. Qđ vbi au
diuit ita ſuſcepit vt publicā pniam nō ab-
horreret. Propter hoc in lōbardia beatus
ambroſius depingitur cum funiculis: quia
ita percutiebat magnos dños oēs ꝛ etiam
paruos amicos ꝛ inimicos ꝛc. Dico quin
to ꝙ habuit lumē de integrali perfectione:
qñ ſcꝫ creatura pſeuerat in bona vita vſqꝫ
in finē. qꝛ nec diaboli tēptationib⁹. nec mū
di occaſionibus: nec carnis inclinationib⁹
dimittit bonā vitam inceptā. Tunc lumen
ſancte vite integraliter perficitur cuꝫ vſqꝫ
in finē indeſinēter cōtinuatur. iuxta illud
Prouer. iiij. Iuſtorū ſemita quaſi lux ſplē-
dens ꝓcedit ꝛ creſcit vſqꝫ ad perfectā dieꝫ.
Ideo xps dicit. Uide ergo ne lumen quod
in te eſt tenebre ſint. Si ergo corpus tuum
lucidū fuerit nō habēs aliquā partem tene
brarum erit lucidū totū. ꝛ ſicut lucerna ful
goris illuminabit te. Luce. xj. Iſtud lumen
habuit beatus ambroſius. Poſtꝙ enim vi-
xit ſancte et virtuoſe. Dicatur qñ conuer
tit auguſtinum qui tūc tēporis ibi legebat
rhetoricā ꝛ veniebat ad ſermones beati am
broſii ꝛ fuit ad fidem chriſti cōuerſus. Tūc
tēporis erat ꝛ etiā ibi quidā alius infidelis
valde aptus. nec aliquis poterat illū ad fi-
deꝫ catholicā trahere. Fuit dictū ſibi ꝙ iret
ad audiendum ſermones ambroſii: iuit et
vidit angelū dei loquentē cū ambroſio ad
aurē cū predicaret. ꝛ ſtatim cōuerſus fuit.
Cū aūt in fine vite ſue iaceret: apparuit ſi-
bi dñs dicens. In paſcha eris mecum in pa
radiſo. Tūc beatus ambroſius vocauit ſa-
cerdotes dicens eis quomodo erat iturus
ad dñm in paſcha. De hoc ſciētes ciues ꝛ re
ctores ciuitatis dixerūt inter ſe. Lombar
dia eſt modo perdita. qꝛ ex ſancta vita iſti⁹
ambroſii deus diſſimulauit peccata noſtra
Ideo vadamus ad eū vt roget ꝓ vita ſua
ne modo moriatur et ita fecerūt. Sed hūs

ambroſius ſciēs dei voluntatē determinatam noluit ꝑ vita ſua orare: ſed reſpondit Nō ita cōuerſatus ſū apud vos vt pudeat me viuere. Canonici aūt cōgregati in camera ſua tractabāt de ep̄o futuro ſubmiſſe loquendo. Aliqui dicebant q ſimplicianus eſſet bonus. Reſpondit beatus ambroſius ſenex eſt ſed bonus. Ab hora autē vndecima quando migraturus erat vſq ad horam mortis extēſis manibus in modū crucis orauit. Honoratus aūt ſacerdos vir excellēs qui quieſcebat in domo: tertio audiuit vocē dicentē Surge feſtina: q2 mō es receſſurus: qui deſcendēs obtulit ei totum corpus: poſtea emiſit ſpiritū: ꝛ multi pueri viderūt multa miracula. Modo aūt eſt in lumine; qđ quidē lumē eſt inextinguibile.

¶ De ſancto Georgio martyre.
Sermo.

Beatus vir qui inuictus eſt ſine macula. Habetur verbū iſtud originaliter in libro Eccī. xxxi. c. ꝛ recitatum eſt in ep̄la hodierna. Iſta ſolēnitas annualis beati georgij fit ꝑpter adiutoriū qđ exhibuit xp̄ianis in captione nobilis ciuitatis maioricatis. Sed prius ſalutetur virgo maria ꝛc. Declarationem huius verbi ꝛ introductionē materie recipio a quadā lege a deo antiquitus data in qua oſtēdit quomodo ſibi offerri debet ſacrificium victorie dicēs. Homo qui obtulerit victimā pacificoꝝ dño vel vota ſoluens vel ſponte offerens tā de bobus q̄ de ouibus immaculatū offeret vt acceptabile ſit. Omnis macula non erit in eo. Leuiti. xxij. Hoc eſt propter excellētiam dei in quo nulla eſt macula: puriſſimus eſt in ſubſtantia ſua. Ideo antiquitus valde reſpiciebatur ſacrificium ne haberet aliquam maculam in oculis: nec eſſet cecum vel contractum ꝛc. dicebat enim illa lex. Non immolabis domino deo tuo bouem et ouem in quo eſt macula aut quidpiam vitij: q2 abominatio eſt domino deo tuo. Deutero. xvij. Ouis ſignat perſonā ſimplicē. bos aūt perſonā nobilem: habēs duo cornua. ſ. potētie ꝛ ſciētie Caueant ergo tales ſi volūt deo offerre ſacrificium q ſit ſine macula. q2 al's abominabile eſſet dño. Propterea beatus Georgius vt ſacrificiū martyrij ſui eſſet deo acceptum: ſeipſm obtulit immaculatū. quia non legitur vnq̄ habuiſſe maculā peccati mortalis, ideo de eo dicit thema. Beatus vir. ſ. in virtute. qui inuictus eſt ſine macula. Patet thema. Ego inuenio in ſacra ſcriptura ſeptem maculas ſm q ſunt ſeptem peccata capitalia. ſcilꝫ.

Prima macula eſt de ſuperbia ꝛ vanitate.
Secūda de luxuria ꝛ carnalitate.
Tertia de auaricia ꝛ cupiditate.
Quarta de ira ꝛ malignitate.
Quinta de gula ꝛ voracitate.
Sexta de pigritia ꝛ ocioſitate.
Septima de inuidia ꝛ peruerſitate.

Nullā iſtarū habuit ſanctus Georgius vt videbitis. Ideo beatus vir qui inuictus eſt ſine macula. qui eñ hꝫ aliquā maculā de iſtis nō intrabit in regnuꝫ celoꝝ. Nō intrabit in ea aliqđ coinquinatū aut abominationem faciens. Apoca. xxi. Dico primo q beatus georgius fuit ſine macula ſuperbie ꝛ vanitatis per gratiam dei. Nota quattuor que cōmuniter dāt ſuperbiā militibus, que omnia habuit excellēter beatus georgius: ſed cuſtodiuit ſe a macula ſuperbie.

Primū eſt nobilitas de ſanguine.
Secundū pulchritudo de corpore.
Tertiū dominiū de hoibus.
Quartū victoria de inimicis.

Quādo eñ miles cogitat. Ego ſum nobilis de genere antiquo ꝛc. ſupbit in corde. Beatus georgius habuit nobilitatē ſanguinis Dicit hyſtoria q erat cappadocie nobiliſſimus. ſed nunq̄ ex hoc aſcēdit ſuperbia in capite ſuo. Duas nobilitates habebat in aīa: q2 filius regis xp̄i ꝛ regine. ſ. eccleſie. Et de iſta nobilitate ſe appreciabat. Secunda in corpore. ſed de iſta non curabat immo dicebat cū dauid. Que vtilitas i ſanguine meo dū deſcēdo in corruptionē. Scđo pulchritudo corporis eſt multis occaſio ſuperbie: vadunt ornati vt fatui. Non opus eſt follo ſuſpendere cymbala collo: ſed beatus georgius licet pulcherrimus: non tamen ſe appreciabat niſi de pulchritudine anime vt eſſet alba ꝛ clara per veram fidē: ꝛ rubea per memoriā paſſionis ornata virtutibus. Recordabatur de verbis ſalomonis dicētis. Fallax gratia et vana eſt pulchritudo. ſ. corporis mulier. ſ. aīa timens deum ipſa laudabitur. Prouer. vlti. Tertio dñium hominum eſt occaſio ſuperbie: quādo miles ſe videt capitaneum multoꝝ ꝛc. Beatus georgius fuit tribunus. ſcilꝫ capitaneus mille hominum armoꝝ nec ſuperbiebat: nec alicui faciebat iniuriam: nec ipſe nec ſui gubernabant ſe niſi humiliter et ſimpliciter. Iuxta illud. Quāto magnus es humilia te in omnibus ꝛ corā deo inuenies gratiaꝫ. Quoniā

magna potētia dei ſolius et ab humilibus
honoꝛatur. Altioꝛa te ne queſieris: ⁊ foꝛtio
ra te ne ſcrutatus fueris: ſed que precepit tibi
deus illa cogita ſemper. ⁊ in pluribus operi-
bus eius ne fueris curioſus. Nō eſt enim tibi
neceſſariū ea que abſcōdita ſunt videre ocu
lis tuis. In ſupuacuis rebus noli ſcrutari
multipliciter. ⁊ in pluribꝰ eiꝰ operibꝰ non
eris curioſus ⁊c. Eccl. iij. Quarto victoꝛia
inimicoꝝ cōſueuit dare ſuperbiā victoꝛio-
ſis. Beatus geoꝛgius fuit ſemper victoꝛio
ſus. Bene habebat materiā ſuperbiendi.
ſed totū attribuebat deo. dicēs ꝙ victoꝛia
inimicoꝝ gratia ⁊ donum dei eſt qz plerūqz
plures quāqz vincūtur a paucis. ⁊ foꝛtes ſu
perantur ab impotētibus. vñ dicebat. Non
nobis dñe non nobis. ſed nomini tuo da
gloꝛiā. Patet ergo ꝙ macula ſuperbie non
maculauit eū. nec inuenta fuit in eo. Ergo
beatus vir qui inuētus eſt ſine macula. Se
cūdo fuit ſine macula luxurie. i. carnalita-
tis: intantū ꝙ creditur fuiſſe virgo. qñ enim
capiebat aliquā villā. caſtrū. vel ciuitatē. ho
mines carnales ſolēt ſe dare vt lupi ad ca-
dauer. Beatus geoꝛgius cuſtodiebat ⁊ con
ſeruabat mulieres ac ſi fuiſſet pater omniū
earū. Immo dicā vobis vnā factū ſingula-
re qđ accidit in quadā pꝛouincia iuxta cap-
padociam in qua oēs erāt idolatre. Rex ve
ro illius ꝓuincie habebat vnicā filiam. De-
mones vero qui nō cōtentantur de paucis
pctis: ſed paulatim deducūt ad magna. eo-
rū oꝛdinatione actū eſt vt gētes illius pꝛo-
uincie offerrēt filios ſuos ⁊ filias ſuas dia
bolo. De hoc dauid in ps. Immolauerūt fi
lios ſuos ⁊ filias ſuas demonijs. Iuxta ci-
uitatē regis illiꝰ erat ſtagnum in quo erat
draco ingēs qui adoꝛabat vt deus. Rex vero
inuocauit deū ſuū ꝙ ſi iuuaret eū offerret
ſibi filiā ſuam. qui adiutus a demone opoꝛ
tuit eū implere pꝛomiſſum. Geoꝛgius vero
diuina reuelatione dimiſſa gente ſua ſolus
ſine famulo venit. Qui vidēs puellā taliter
oꝛnatā ⁊ flentē deſcēdit de equo querēs ab
ea qualiter ⁊c. Que narrauit beato geoꝛgio
totū factū di. ꝙ deus petebat eā in cibū ſu
um intantū ꝙ eiꝰ pater lz eſſet rex non po
tuit eā liberare. Ad quam btūs geoꝛgius.
Nō dubites qz virtute nois xpi ego libera-
bo te hodie. Dicatur quō draco exiuit de la
cu: et beatus geoꝛgiꝰ ſignauit ſe ſigno ſan-
cte crucis et exiuit contra eum. quem per-
cuſſit: quo facto duxit puellam ad patrē ſu
um. Cogitate quando domicella vidit mi
litem pulchꝛum. ⁊ ita audacem. Cogitate
quomodo dicebat patri ꝙ daret ſibi ipſum
in virū. qz magis vellet eū ꝙ imperatoꝛē.
Pater autē dabat ſibi filiā ſuā in vxoꝛē cum
regno. Reſpōdit btūs Geoꝛgius. Non de-
tis eā mihi. ſed xpo dñoꝛ baptizetur. qz xps
illā filiam liberauit. Tunc baptizati ſunt
puella ⁊ rex pater eiꝰ. ⁊ vltra. xx. milia fue-
runt in illa ciuitate baptizati. Ecce quomo
do erat ſine macula luxurie et carnalitatis.
O quot milites duxiſſent eā libenter dicē-
tes. Ueni filia ad aulā meā. bene tibi faciā
⁊c. vt ipſi deuoꝛaſſent eam et non draco.
Sed beatus Geoꝛgius vt miles vrbanus
liberauit eam ⁊ tradidit patri ſuo. nec vo-
luit eam nec regnum. Et potuit dicere il-
lud. Tob. iij. Tu ſcis dñe. qz nunqꝫ concu-
piui ſuppIe mulierē. Mūdam ſeruaui ani-
mā meā ab omni cōcupiſcētia. Hic habent
exemplū milites qui modo non curant ni-
ſi de luxuria. nec ſufficiūt eis mulieres cu-
iuſuis cōditionis ſiue ſtatus. Iō Btūs vir que
inuētus eſt ſine ⁊c. Tertio fuit ſine macu
la auaricie ⁊ cupiditatis. Cū enim potuiſ-
ſet multa congregare in captione villaruꝫ
ciuitatum et caſtroꝛum. ſed non curabat.
Item rex ille cuius filiam liberauit ex quo
nolebat filiam ſuam in vxoꝛem dabat ſibi
infinitum theſaurū: noluit recipere. ſed vt
daret ꝓ eccleſijs cōſtruēdis. ⁊ hoſpitalibus
ꝓ pauperibus perſonis inſtruxit. Patet er
go quō fuit ſine macula ⁊ que poſt aurum nō
abijt. nec ſperauit in pecunia ⁊ theſauris.
Eccl. xxxi. Sed hodie eſt tanta auaricia mi
litum ꝙ predantur vaſallos dicēdo ꝙ ſunt
gratioſe petitiones tamē includunt eos in
carceribus. vel alio loco dicendo. Non exi-
bitis quouſqꝫ detis tantum. Ecce gratioſe
petitiones retinent ſibi decimas et pꝛimi-
tias. Etiam ipſimet arrendāt iura eccleſia-
ſtica cum magno periculo: alˀs nō permit-
tunt colligere decimas et pꝛimitias. Etiā
ipſimet retinent ſolidatā ſeruoꝛum et an-
cillarum. quia iam redditus non ſufficiunt
tot ſunt vanitates: ideo dicebat chꝛiſtus.
Uidete ⁊ cauete ab omni auaricia. quia nō
in abundantia cuiuſqꝫ vita eius eſt ex his
que poſſidet. Luce. xij. Quarto fuit ſine
macula ire et malignitatis. Nunqꝫ enim
voluit vindictam de aliqua iniuria ſibi fa-
cta niſi ſecundum oꝛdinem iuſticie: ſed
patienter ſuſtinebat iniurias remitten-
do bono coꝛde. Dicatur quot iniurie fue
runt ſibi facte in toꝛmentis quas patien-
ter ſuſtinuit pro chꝛiſto. Regnantibus autē
diocletiano ⁊ maximiano imperatoꝛibus:
qui graues perſecutiones dederūt xpianis
Iſti miſerunt dacianum circa partes cap-

padocie ad perſequendum xp̄ianos. vt ſcʒ abnegarent fidem vel tormentis interirēt qui infra menſem interfecit plus q̄ .xx. milia xp̄ianoꝝ τ multi deficiebant in tormentis. Tunc beatus Georgius dixit intra ſe. Diu militaui τ. bellaui cum equo τ armis corporalibus. ideo iam de cetero volo bellare pedibus τ cū armis ſpūalibus. Dedit omnia bona ſua pauperibus τ in ſimplici habitu venit corā daciano q̄ cruciabat xp̄ianos et clamando dixit illud verbum pſalterij. Omnes dij gentium demonia. dominus autem celos fecit. Tunc dacianus interrogauit eum vnde eſſet τ quō vocabatur Qui reſpondit ſe cappadocē eſſe quoad nationem: quoad nomen reſpondit τ dixit. Ego vocor georgius: τ ſum miles noſatus per totum mūdū. Tūc dacianus iuſſit illū poni in eculeo. Dicatur quid eſt eculeus: q̄ memoriā q̄mō xp̄s fuit extēſus i cruce ſuſtinuit patienter. Tunc dacianus dedit ſibi a und tormentum cum ferreis penalibus totum corpus fecit dilaniari. ſed cogitans effuſionē ſanguinis xp̄i in cruce ſuſtinuit patiēter. Deinde applicauit laminas igneas ad latera eius. Deinde iuſſit verbera et plagas ſale confricari. Et beatus Georgi⁹ dicebat. Non ſunt condigne paſſiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Nam expectatio creature reuelationem filioꝝ dei expectat. Vanitati eñ creatura ſubiecta eſt: nō volens ſed propter eum qui ſubiecit eam in ſpe. Quia ipſa creatura liberabitur a ſeruitute corruptionis in libertatē glīe filioꝝ dei. Scimus eñ q̄ omnis creatura ingemiſcit τ pturit vſq̄ adhuc. Non ſolum autem illa: ſed et noſipſi primitias ſpūs habentes: τ ipſi intra nos gemimus adoptionē filioꝝ dei expectantes redēptionē corporis noſtri. Ro. viij. Patet ergo q̄ non habuit irā nec odiū nec malam voluntatē. ſʒ dulciter ſuſtinuit. ideo cantat̄. Non murmur reſonat. nō querimonia. ſʒ corde taciti mens bene cōſcia. cōſeruat patientiā. Secus de militibus modernis impatientibus τ bricoſis. ideo Job v. Virum ſtultū interficit iracundia. Stultus dicit iracūd⁹. Rō: q: ſicut ille eſſet ſtultus q̄ volens recipere vindictā de inimico reciperet venenū. Ita eſt de iracundo querēte vindictam pmo interficit ſeipm. Oīs q̄ odit fratrem ſuum homicida eſt. ſ. ſuppli⁹ .ſ Job. iiij. Quinta macula eſt gulee voracitatis. Iſta eñ macula deſtruit corpus et aīam. Primo deſtruit viſum. ſcdo anhelitum corrumpit. tollit fortitudinē. q: vinū percutit neruos: aufert intellectū: inducit podagrā: morbū caducū: τ alias infirmitates: ideo xp̄s. Attendite vobis ne forte grauenē corda vr̄a in crapula τ ebrietate. Luc. xxj. Beſtie recipiūt neceſſitatē cibi τ pot⁹ τ hoīes vltra neceſſitatē. Ab iſta macula fuit liber beatus Gregorius. Fuit eñ valde abſtinens ſemper ieiunabat quadrageſimam τ vigilias eccleſie quattuor tēpora: τ bis in qualibet ebdomada ſcʒ feria quarta τ ſexta Et modo dicunt milites cōfeſſoribus. Nō detis mihi ieiunia: q: ego indigeo fortitudine: ieiunent clerici. Dicat̄ quomodo melius cuſtodierēt fortitudinē cauēdo a mulieribus. ex quibus perdūt fortitudinē corporis τ audaciā animi. Sexta macula eſt pigritie τ ocioſitatis. Dicatur de diligentia beati georgij in ſpūalibus τ tēporalibus. In tpe eñ pacis faciebat bellū contra corpus ſuū per pniam: quolibet mane genib⁹ flexis cū ſilentio audiebat miſſam: quolibʒ die dñico cōmunicabat. Ex iſta diligentia deus dedit ſibi virtutem. Dicatur quomodo dacianus volens ipm terrere fecit rotas cum gladijs vt legitur de beata katherina vt fiden xp̄i abnegaret. Sed beatus georgius ſignando ſe ſaltauit in medio rotarum τ in nullo ſibi nocuerunt: ſed virtute dei confracte ſunt τ multos gentiles necauerunt. Deinde ponitur in ſartagine plena feruente plumbo: ſed facto ſigno crucis ibi quaſi in balneo roris iam cadentis ſedebat. Sed modo milites tēpore pacis dant ſe ocio τ peccatis τc. Cuilibet tamē eorum dicit ſcriptura. Quodcūq̄ pōt facere manus tua. i. ꝟtus inſtāter opare. q: nec op⁹ nec ratio. nec ſciētia. nec ſapiētia erūt apō inferos quo tu pperas. Eccl'e. ix. Septia macula eſt inuidie τ peruerſitas: q: cōiter perſone excellentes τ notabiles quādo audiunt cōmendare vel laudare aliuʒ ſtatim intrat in corda eorum vermis inuidie et odiunt illū. Ab iſta macula fuit immunis beatus georgius. non eñ inuidebat alicui. Dacianus eñ cogitauit q̄ generoſus animus magis inclinaretur precibus τ dulcibus ſermonibus q̄ tormentis ſeu terroribus. Ideo blandimentis tēptauit emollire beatum georgiū dicens. Georgi nunquid vides quanta eſt patiētia deorū noſtrorū. Ideo ſi vis tenere leges τ decreta imperatorum eris magnus τc. Et ſic voluit decipere beatū georgiū cū malicia. Rndit btūs georgius. Modo dicis mihi iſta poſt tam dura tormenta. quare non dixiſti a principio. Voluit decipere dacianum per ſuaʒ

ſapientiam beatus georgius ſimulans ꝙ vellet deos adorare tā ſolenniter. De quo gaudens dacianus fecit preconizare quō beatus georgius adoraret deos ꝛc. Cū aūt deductus eſſet in tēplo in porta tēpli adorauit dicens. Ego adoro: nō idola: ſʒ deum verum. Ego adoro: non demones ſed xp̄m ſaluatorem. Subito ignis deſcendit de celo: ꝛ templū cum idolis ꝛ multis gentilib⁹ qui cōfluerant oino deſtruxit. Quo audito dacianus indignat⁹ voluit vel ꝙ adoraret idola: vel ꝙ moreref. O ſtulte dixit beatus georgius: ꝛ quō credis ꝙ adorē deos tuos quos ego deſtruxi. Propter qḋ dacian⁹ protulit ſnīam capitalē ꝯtra ſctm̄ georgiū. Et primo ꝙ fuſtibus cedereſ. Cū ergo fuiſſet diſtractus ꝑ ciuitatē: ꝛ capitalē ſniāʒ ſigno crucis ſe muniens recepiſſet. Dacian⁹ inde recedens igne celeſti ſubito ꝯſumptus eſt. Et beatus georgius in celo receptus. Non eīn inuidit bonis daciani ſibi promiſſis: ꝗn immo eo deluſo martyrium ſuſtinuit. Iuxta illud. Deus ꝗ precinxit me virtute ad bellum. ꝛ poſuit immaculatam vitam meā ps. xvij.

De ſancto Marco. Sermo:

Qui timet deum faciet bona. Eccli. xv. et in epiſtola hodierna. Preſens ſermo noſter erit illius glorioſiſſimi euangeliſte beati Marci. qꝛ hodie eſt ſua ſolennitas ꝛ feſtū Si placet deo habebimus multas bonas doctrinas ꝓ intellectus illuminatiōe ꝛ vite correctione ꝛ pctōꝝ deteſtatione. Sed primo ſalutetur virgo maria ꝛc. Pro breui declaratione huius verbi ꝛ materie introductione ſciendum ꝙ inter alia ꝑ que ꝗs pōt habere ſufficientiam ꝛ abundantiam bonorum tam ſpiritualium ꝙ̄ etiam tēporalium eſt timor dei. Qñ eīn creatura in corde ſuo timoroſe proponit non facere aliquid ꝯtra deum: nec corde cogitando: nec ore loquēdo: nec opere pficiendo: dicens. Deus cuſtodiat me ne faciam aliquid contra eius voluntatem. Quando ſurgunt de mane commendant ſe deo dicēdo. Modo incipit iſta dies. ideo dn̄e guberna me ne faciam malum. Item ſi incipiunt viam: vl ſi ponūt ſe ad menſam dicunt. Modo habeo recipere refectionem. ideo domine vtinam cum mēſura comedā ꝛ bibam: ne te offendā. Item qn̄do ponūt ſe ad dormiendū in operib⁹ alijs. Talis timor dat abundantiam bonorum ſpūaliū. Nā ſi aliq̄s habet intra domū ſuam fontē viuū: certū eſt ꝙ talis non habebit penuriā aque. Ita timor dei in domo ꝯſcie eſt vt fons redundans gratiaꝝ ſpiritualiū virtutū ꝛ pfectionū ꝛ meritoꝝ. Auctoritas dd. Timete dn̄m oēs ſancti eius ſcʒ xp̄iani qui in baptiſmo ſanctificantur: quoniā non eſt inopia timētibus eum. Diuites. ſ. bonoꝝ tēporaliū eguerūt ꝛ eſurierunt: inquirētes autē dn̄m. ſ. timoroſe non minuenſ oī bono ps. xxxiij. Et iſta rōne de beato marco ꝗ ſp timuit dominū dicit thema. Qui timet deum faciet bona. Ideo habuit bona tpalia hic. ꝛ ſpiritualia in patria In hiſtoria enim beati marci inueni tria bona magna que habuit.

Primum fuit conuerſio de veritate.

Scd̄m perfectio de humilitate.

Tertium deuotio de ſanctitate.

Ecce tria magna bona bti marci: quare ꝑ ꝯʒ thema. Qui timet deū faciet bōa. Dico primo ꝙ ꝓmū bonuʒ bti marci fuit ꝯuerſio de veritate qꝛ primo fuit iudeus de tribu leuiſ ꝛ de genere aaron. Erat eni ſacerdos ꝛ ad predicationē beati petri apl̄i fuit ad fidem ꝯuerſus ſcʒ xp̄i. Cogitate ꝙ venit cuʒ multis argumētis ꝛ rationib⁹ quas ſibi ſoluit beatus petrus. Prīa fuit de trinitate. Secunda de xp̄i incarnatione. Tertia de paſſione. Quarta de lege moyſi. ſ. de duratiōe eius. Quinta de tpe meſſie. Ad practicam. quādo beatus marc⁹ audiuit ꝙ beatus petrus ꝛ alij apl̄i ꝑdicabāt de trinitate. ꝙ eſt vn⁹ de⁹ ꝛ ille de⁹ ē pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſctūs dixit marc⁹ hoc non pōt eſſe. qꝛ dr̄ Deut. vj Audi iſrl̄ dn̄s de⁹ tuus vnus eſt. Iſtā rōnē faciūt hodie iudei. Sed ecce reſpōſio clara qꝛ ꝑſone nō ſic ſumūtur in deo ſicut in nobis. Quia quelibet perſona in nobis facit vnam eſſentiā. Credunt enim iudei ꝙ quādo dicimus tres ꝑſonas ꝙ ſint quaſi tres gygantes vel tres reges: ſed ſumuntur vt in ſole: in quo deſignatur pater ꝛ filius et ſpiritusſanctus tamē non eſt niſi vnus ſol ſed eſt tante perfectionis ꝙ de ſe generat radiū quē mittit hic: ꝛ tamē nō recedit ab eo. Modo ſuba ſolis pōt dici pater generans radius filius genitus: ꝛ calor ab vtroꝙ̄ ꝓcedens poteſt dici ſpiritusſanctus ꝛ tamen non eſt niſi vnus ſol. Sic intelligimus nos trinitatem: quia deus nō eſt minoris virtutis ꝙ̄ ſol. Et dixit petrus marco. Attende ꝙ prophe quando loquuntur de deo ponunt tria ad innuendum trinitatem perſonarū. Unde in aucte allegata dr̄. Audi iſrl̄ domin⁹ deus tuus. tria noīa ſūt

ſibi ad innuendū trinitatem ꝑſonaꝝ. Item
Eſa. vj. vbi dicit Eſaias. Uidi dn̄m ſeden-
tem ſup ſoliū excelſum ⁊ eleuatum. ⁊ ple-
na erat domus maieſtate eius ⁊ ea que ſub
ipſo erant replebant templū. Ubi inter cete
ra vidit duos angelos clamantes. alter ad
alterū. Sanctus ſanctus ſanctus dn̄s deꝰ
exercituū. ⁊ ſic de multis alijs auctoritati-
bus poſſet dici. O dixit marcus: credo trini
tatem: aliter intelligebā ego. ſed errabā mo
do. video clare. Secunda fuit de incarna
tione verbi. Dicebat enim marcus. Uos di
citis ꝙ deus factus eſt homo. quō hoc eſt
poſſibile. cū ſcriptura dicat deū eſſe immu-
tabilem. Ego dn̄s ⁊ non mutor. Malach.
iij. Si factus eſt homo igitur mutatus eſt
Sed iſta rō ꝓcedit ex ignorantia. quia licet
deus ſit immutabilis. etiaꝫ eſt infinitus ⁊
eſt vbiqꝫ. Et omnis creatura eſt plena diui
nitate. quia diuinitas implet totū mundū
vt claritas ſolis totum aerem. Incarnatio
ergo nihil aliud eſt niſi ꝙ illa humanitas ī
vtero virginis formata a ſpirituſācto erat
plena diuinitate. non ſolū potentionaliter
vt eſt in ceteris creaturis. ſed etiā perſona-
liter. quia alias nec ſeipſm poſſet ſaluare.
Sicut eñ ferrū ignitum calefacit ⁊ illumi
nat non virtute ferri ſed ignis. Ita illa hu
manitas xp̄i habuit virtutem redimendi
genus humanū: ⁊ ſaluandi credētes ⁊ obe
dientes rōne diuinitatis ſibi cōiuncte. al's
eñ nec ſe nec alios poſſet ſaluare. Iō dixit
petrus marco. Non intelligas ꝙ deꝰ ſit mu
tatus. ſed illa humanitas fuit ſubſtantia-
ta in diuinitate ꝑſonaliter. Tunc marcus
credidit incarnationeꝫ. Tertia fuit de xp̄i
paſſiōe. Dixit marcus. Uos dicitis ꝙ xp̄s
ſuſtinuit mortem ⁊ paſſionem in cruce. vt
ſaluaret ſibi credentes ⁊ obedientes. cū ta
mē dicit dauid. Oīa quecūqꝫ voluit dn̄s fe
cit in celo ⁊ in terra in mari ⁊ in omnibus
abyſſis. Si ergo xp̄s erat deus: ſine morte
⁊ paſſione poterat ſaluare dicēdo. Ego par
co omnibus: de cetero cuſtodiatis vos: quē
admodū vnus rex facit vnam generalē re
miſſionem. quare ergo voluit pati. capi et
ligari. Reſpondit ei petrus dicens. Scias
ꝙ in deo iuſticia ⁊ mīa ſunt ſua eſſentia et
ſubſtantia. In nobis aūt iuſticia ⁊ mīa ſūt
qualitates accidentales. Ideo homīes ali-
quotiens faciunt ꝯtra iuſticiā. aliquotiens
contra miam. Sed deus in omnibus ope-
ribus ſuis oſtendit ſuam iuſticiam. nō con
tra miam. ſicut nec contra diuinitateꝫ ſuā.
Si ergo remiſiſſet generaliter omnibꝰ: vt
dicis: opus eſſet mie: ſed vbi fuiſſet ſua iu-
ſticia. ſi auteꝫ damnaſſet omnes in inferno
fuiſſet rigor iuſticie. ⁊ vbi fuiſſet ſua miſeri-
cordia. Oportuit ergo ſeruare modū ī quo
oſtenderetur ſua iuſticia ſumma ſoluens ī
cruce preciū ſanguinis. ⁊c. vt oſtenderet̄ ſū
ma mia. quia ipſe qui non tenebatur voluit
ſoluere. Et ꝙ ita debuit fieri ⁊ ꝙ deus de-
beret pati. Item dauid ꝓphetauerat in pſ.
Deus deus meus reſpice. ⁊c. In quo pſal-
mo ponit clare xp̄i paſſionem. Item Eſa.
Uere lāguores noſtros ipſe tulit ⁊ dolores
noſtros ipſe portauit. Et nos reputauimꝰ
eū quaſi leproſum ⁊ ꝑcuſſum a deo ⁊ humi
liatū. Ipſe aūt vulneratus eſt propter iniq̄-
tates noſtras. attritus eſt ꝓpter ſcelera no
ſtra. Eſa. liij. Itē Dan̄. ix. Poſt hebdemo-
das. lxij. occidetur xp̄s. Tunc beatꝰ mar-
cus credidit. Quarta fuit de lege moyſi cū
ſit bona a deo data ⁊ multis ⁊ magnis mi
raculis approbata. quare ergo eſt dimittē-
da. Reſpondit beatus Petrus ꝙ lex moyſi
fuit bona ⁊ ſancta ſuo tp̄e. ſed modo iam
non eſſet bona. Dicat̄ ſimilitudo de patre q̄
dat leges pedagogo ꝓ filijs paruis nutri-
endis ꝓmittens eis fructus. ⁊c. Talis lex
bona eſt ꝓ pueris nutriendis. ſed non pro
adultis. quia aliam legem ⁊ promiſſioneꝫ
dant pueris. ⁊ aliā viris perfectis. Ita fuit
de lege moyſi data a patre deo pueri iudeis
ſed mō oportet recipere legē euangelicā. ⁊
iſtā petebat dauid dicens. Legē pone mihi
dn̄e viā iuſtificationū tuaꝝ ⁊ exquirā eā ſp
pſ. cxviij. Et nunquid habebat iam legem
moyſi: immo. ſed petebat legem euāgelicā.
Tunc beatus marcus credidit. Quinta
de xp̄e meſſie. Dicebat. b. marcus ꝙ nondū
tp̄s erat cōpletū. q: Eſaias dederat ſignuꝫ
dicēs. Et cōflabunt gladios ſuos in vome
res ⁊ lanceas ſuas in falces. Eſa. ij. In iſto
cap̄lo Eſaias loquit̄ de conuerſione gētiū
ad meſſiam fiendā. non violēter ſed gratio
ſe. Ibidē. Et fluent ad eū oēs gētes ⁊ ibūt
populi multi ⁊ dicent. Uenite aſcendamꝰ
ad montē dn̄i ⁊ ad domū dei iacob. ⁊ doce-
bit nos vias ſuas. ⁊c. Cū ergo dr̄. ⁊ conflą-
bunt. ⁊c. intelligit̄ ꝙ ꝓ cōuerſione gentiuꝫ
non exercebuntur vltra ad prelium. ſꝫ pre-
dicando ⁊ dicendo. Domus iacob venite ⁊
ambulemus in lumine dei noſtri. Tūc bea
tus marcus credidit ⁊ fuit letus ⁊ rogauit
beatū petrū ꝓ gratia ſpeciali ꝙ ipſemet ba
ptiſaret eū. ⁊ ita fecit ⁊ recepit ipſm in diſci
pulū ſuū. Ecce quō a predicatione beati pe
tri fuit ad fidem xp̄i conuerſus: ⁊ ab eo ba-
ptiſatus: atqꝫ in diuino ſermone eius diſci
pulus. Ideo beatus petrus vocabat ipſum

filium dicens. Salutat vos marcus filius meus. j. Pe. v. Patet quod beatus marcus habuit primū bonū. ſ. conuerſionē de veritate. Ergo qui tenet deū. rc. Scdm bonū quod habuit fuit pfectio de humilitate. Jlle dz habere pfectionē humilitatis vite qui q̄to eſt maior: tanto eſt humilior: iuxta illud Eccli. iij. Quanto magnus es humilia te in omnibus: ↄ corā deo inuenies grām. Jta fecit beatus marcus. qñ em̄ fuit ad fidem conuerſus habuit tantā ſciam theologie q̄ effect⁹ eſt ſecūdus euāgeliſta. Mat. theus fuit primus. marcus ſecūdus. Ecce quantā gratiā fecit ſibi deus. Et ſicut ſcripſit euāgeliū. ita predicabat ↄ dicta ſua cōfirmabat miraculis. Qñ em̄ pdicabat de trinitate q̄ erant tres ꝑſone ↄ vnus de⁹ non ſolū hoc confirmabat auctoritate. ſed etiā miraculo ſuſcitando mortuū ſibi adductū dicendo. Sicut eſt verū q̄ pater fili⁹ ↄ ſpūs ſanctus ſuntvnus deus. ita corpus ↄ aīa ↄ vita iſta tria vniant̄ in iſto. Et ſtatim ſuſcitabat. Jdē qñ pdicabat de incarnatiōe ↄ de paſſione ↄ reſurrectione. Jtē alijs cōfirmabat miraculis. ↄ poteratdicere. Non audeo aliqd loqui eoꝝ que per me nō efficit xp̄s. Ro. xv. ↄ cū toto hoc erat ita humilis q̄ ꝓ nullo ſe habuit. Uidens em̄ q̄ papa. ſ. beatus petrus em̄ ipz diligebat ex humilitate ne faceret ipm ſacerdotē nec ep̄m abſcidit ſibi pollicē. Magnū mirabile fuit. nonne eſſe ſacerdotē eſt bonū. immo ſi habet tria ſcz clarā ſciam. ſanctā vitam. ↄ bonā famā. alias melius eēt clerico nō habere manus nec pedes. Debet em̄ primo habere ſciam claram. vt intelligat quid legit ad min⁹ ad lr̄am. ↄ ſciat ſacramenta eccleſie ↄ formam eoꝝ. Beatus marcus qui erat tantus theologus non reputabat ſe ſufficientē ad ſacerdotium. Jdeo abſcidit ſibi pollicem vt non ꝓmoueret̄. Modo aūt quilibet ſe reputat ſufficientē. ↄ dicunt infinitos errores i euāgelio. rc. Et quādo deberent ſtudere dāt ſe ad venandū ↄ ludendū ↄ faciunt ſe procuratores: ↄ illa ignorantia: vadunt ad infernū. Quia tu ſciam repuliſti: repellam te ne ſacerdotio fungaris mihi. Oſee. iiij. Scdo in ſacerdote requirit̄ ſancta vita vt viuat. ſcz. caſte ↄ honeſte. quia habet tractare corpus dn̄icum ſuis manibus. cuius lingua aperit celū. vt pz de cō. di. ij. Quid ſit ſanguis. verſi. Quis em̄ fideliū. Jdeo debet carere a mendacijs ↄ blaſphemijs. Corpus ſacerdotis eſt ſepulchrū xp̄i. Cogitate quātam ſanctitatē debet habere in vita. Et qd peccatū illoꝝ qui proijciunt corpus ſuū in latrinā luxurie. maius peccatū eſt q̄ ſi duo ꝓijcerent ſanctū ſepulchrū xp̄i in cloacā. Jdeo dicit ſcriptura. Sacerdotes quoqꝫ q̄ accedunt ad dn̄z ſanctificent̄ ne percutiat eos. Exo. xix. Jdeo beatus marcus licz eēt ſanctus. tamē nō reputabat ſe dignū. Tertio debet habere ſacerdos bonam famam. Non ſufficit clerico q̄ ſecrete ſit bonus. ſed q̄ oēs dicant bonū de eo: Antiquitus quādo vnus clericus tranſibat ꝑ viam vel per vicū. licet tarde trāſiret omnes aſſurgebāt dicendo. Deus me habeat in veſtris oronibus. Mō aūt ſunt tot vitia ↄ vanitates ſacerdotū ↄ clericoꝝ q̄ peius loquunt̄ de ipſis q̄ de iudeis ex eoꝝ mala vita Uos ſacerdotes receſſiſtis de via ↄ ſcandaliſaſtis plurimos in lege. Jrritū feciſtis pactū leui: dicit dn̄s exercituum. Propter qđ ↄ ego dedi vos cōtemptibiles ↄ humiles oībus populis. Malach. ij. Ecce rō quare beatusmarcus licet haberet clarā ſcientiā ſanctā vitā ↄ bonā famā: tamē non reputabat ſe dignū ſacerdotio ex hūilitate. Jō abſtulit ſibi pollicem. Sed deus ꝓuidit. quia btūs petrus vocauit eū volens eū ordinare in ſacerdotem ↄ ep̄m alexandrie. Reſpōdit. Pater nō eſt poſſibile: oſtendit ſibi pollicis defectuz. Sed beatus petrus orauit ↄ curatus eſt. ↄ factus eſt ſacerdos ↄ ep̄s alexandrie. Jdeo Luce. xviij. Omnis qui ſe humiliat exaltabitur. Tertiū magnū bonum beati marci fuit deuotio de ſanctitate. que eſt quando homo in omnibus que facit ↄ dic̄ dat gloriam ↄ honorē deo. Multa bona opera ꝓdunt̄. quia multi neſciunt dare honorē deo ſed dant honorem ſuis operib⁹. Uerbi grā Quare facitis filiū ſacerdotē vt viuat delicate ↄ in quiete. hic deficit deuotio ſanctitatis. ſed ſi facitis filium ſacerdotē vt oret ꝓ vobis ↄ deus ex eo laudet̄ ↄ glorificetur Jtem ſi facitis filiū religioſumvt ſit abbas vel magiſter in theologia. vel ep̄s. Jdem de remiſſione iniuriaꝝ amore hoīz. Jſtō opus ꝑdit̄. quia in iudicio quando xp̄s dicet vobis. Ecce quid ego feci ꝓ te. quid feciſti tu ꝓ me Si tuvis dicere. Dn̄e ego remiſi mortem patris. rc. Dicet xp̄s. amore cui⁹ regis Reſpōdes ꝓ amore talis vel talis dn̄i qui me rogabat. rc. Et xp̄s. Jō vadas ad eū vt det tibi paradiſum. qui habebit ſatiſfacere vt habeat pro ſeipō. Sed quando remiſſio fit pro amore. ↄ honore dei. tunc eſt deuotio ſanctitatis. Jdeo apoſtolus. Regi ſeculorū immortali inuiſibili ſoli deo honor ↄ gloria. j. ad Timo. j. Sic fecit beatus marcus qui venit alexandriam vbi predicādo ↄ mū

racula faciendo conuertit innumerabiles homines: ⁊ fuit ſibi dictū ꝙ rectores terre indignabantur contra eū. Rñdit. nō curo. ex quo ego do honorem deo in oībus. Cuꝫ aūt ibi iam multiplicatis fratribus. ⁊ eccleſia ab eis conſtructa miraculis choruſcaret ⁊ ipſe cū in feſto paſche concurrente tūc cū feſto gētiliū: celebraret diuina. ligato fune ad collum eius traxerunt eū ꝑ ciuitatē gratias agentē. Deinde recluſo eo in carcere apparuit ei angelus primo. ⁊ ſcdo dñs ieſus xps confortans eum Cum autem in craſtino traherēt eum ꝑ ciuitatem vt prius orauit dicendo. In manus tuas dñe commendo ſpm̄ meū. Et tradidit ſpm̄. Cū autem reliquias eius vellēt cōburere: tanta facta eſt tempeſtas ꝙ fugerunt gētiles. Et viri religioſi ſepelierūt corpus eius qđ poſt modū apud venetias eſt tranſlatū. Igit in oībus honorificet deus ꝑ ieſum xpꝫ cui eſt gloria ⁊ imperium in ſecula ſeculoꝝ. amen .i. Petri. iiij.

De ſancto Petro mediolanenſi. Sermo

Coronabitur qui legittime certauerit. Uerbum iſtud habetur textualiter. ij. ad Timo. ij. Et recitatū eſt ſtatim in epiſtola hodierna. Hodie ꝑ totū mundū in noſtra religione predicatoꝝ fit feſtū de beato Petro martyre. Et ſicut fit totū feſtum de eo: ita erit ⁊ ſermo noſter. Et habebimus mltas bonas doctrinas ad inſtructionē virtutuꝫ ⁊ correctionem peccatoꝝ ⁊ conſolationem aiaꝝ noſtraꝝ. Salutetur ꝟgo maria primo ⁊c. Iſtud verbū ꝓpoſitū ꝓ themate ⁊ fūdamento ſermonis habet talē intellectū. Ille coronabit in celis corona glorie qui legittime certauerit in hoc mundo per victoriam Amore veſtri queſiui quot bella habemus in hoc mundo. pro quibus habendo victoriam coronemur in celo. Ecce quō materia erit bona. Et inueni ꝙ in hoc mundo pro habendo victoriā habemus quinqꝫ bella: i quibus vincētibus a deo datur corona glorie in paradiſo.

Primo habemus bellare contra noſtraꝫ intelligentiam de quo habemus victoriaꝫ ꝑ ſimplicem credentiam.

Secundo habemus bellū contra noſtraꝫ voluntatem: de quo habemus victoriā per humilem obedientiam.

Tertio habemus bellū contra noſtrā carnem. de illo habemus victoriam per. puraꝫ abſtinentiam.

Quarto habemus bellum contra diabolum: ⁊ de illo habemus victoriam ꝑ veraꝫ ſapientiam.

Quinto habemus bellum contra mūdū de quo habemus victoriam per manſuetudinem ⁊ patientiam.

Oibus his modis fuit victor btūs petrꝰ Ideo de eo ſingulariter dicit thema. Coronabitur qui legitime certauerit. Dico primo ꝙ in hoc mundo habemus prelium ſatis forte. ſ. in noſtra intelligent. a naturali Intellectus enī noſter naturaliter querit rationē rei mirabilis ⁊ immenſe ⁊ trāſcendentis dicendo quō hoc ē poſſibile ac ſi modo diceretur ab aliquo. noueritis ꝙ ego vidi equos volare. ſtatim intellectus cogitat ⁊ bellat dicens. Quomodo eſt poſſibile hoc cum non habeāt alas. Item ſi dicatur ꝙ vltra mare ſunt homines qui habent vnum pedem ſolum tam magnum ꝙ tegūt ſe cū eo contra pluuiam ⁊ ſolem. ſtatim intellectus querit rationem anteꝙ aſſentiat firmiter. ideo eſt regula phīloſophie. Quod ꝓpter hoc admirari ceperunt philoſophi philoſophari. i. queſtiones facere maxime quā do videbant eclypſim ſolis ⁊ lune: dicebāt quare eſt hoc. quomodo eſt poſſibile. et huiuſmodi. Modo nihil eſt tam extraneum ⁊ tam tranſcendens mirabile ꝙ ſecreta fidei chriſtiane. ſcꝫ ꝙ ſunt tres perſone diſtincte. ⁊ ꝙ non ſit niſi vna eſſentia ⁊ diuinitas trium ꝑſonarum. ſtatim intellectus bellat querens rationem. Sed vincitur ꝑ ſimplicem credentiam captiuando ⁊ ſubiugando eū ad credendū illud qđ dixit ille q̄ nō poteſt mentiri. nec decipere nec decipi: ⁊ ſui apli ꝑdicauerunt. ⁊ eccleſia affirmat et determinat. De hoc triumpho meremur coronā in celo. Itē de xpi incarnatiōe fuitvn ꝙ aliqđ ita extraneū mirabile ⁊ inauditū ꝙ ꝙ deus factus eſt hō: plus eſt ꝙ ꝙ ſol fuiſſet factus lapis vel celū lutū. magis eſt mirabile ꝙ deꝰ infinitꝰ fuerit factꝰ hō in vtero vniꝰ puelle. ſtatim intellectꝰ querit rōnem Sed habet victoria dicēdo. Credo dñe ſimpliciter ex quo vos dixiſtis ⁊ apli predicauerunt. ⁊ ita habet in euangelijs ⁊ eccleſia determinat. Itē de ſacramento altaris. ꝙ ex ꝟbis ipſius ſacerdotis forte pctōris celum aperiat ⁊ xps deſcēdat in hoſtia. ⁊ etiam in multis hoſtijs. vt vox mea in vris auribus ⁊ cū diuidit hoſtia nō diuidit xps ſꝫ totꝰ integer manet in qualibet pticula vt imago ī ſpeculo eſt in qualibet eiꝰ pte Stati intellectꝰ q̄rit quomō ē hoc poſſibile. ⁊ quō ſtat xps ī hoſtia ſedēdo vel iacēdo ⁊ hmōi Sed

victoria habetur per ſimplicem credentiã.
Dñe ego credo ſimplr ex quo vos ordiaſtis
ex eccleſia tenet.⁊ tot miraculis eſt cõfirma-
tum. Iſta eſt victoria ex qua meremur coro
nam in celo. ſic ſubiugando ⁊ captiuãdo in
tellectũ noſtrũ. De hoc dicit apl's. Deſtruen
tes oẽm altitudinẽ extollentez ſe aduerſus
ſcientiã dei:⁊ in captiuitatẽ redigẽtes om-
nem intellectum in obſequiũ xpi.ij.Cor.x.
Ex tali victoria ſubiugãdo intellectum ad
credendũ dat corona a deo in celo. nõ vni⁹
regni corruptibilis que hodie habet ⁊ cras
perditur. ſed datur corona glorie duodecim
ſtellaꝝ: vt dicit de virgine maria. Apoc.xij.
Mulier amicta ſole.⁊ luna ſub pedibus ei⁹
⁊ in capite eius corona ſtellaruz duodecim.
Moraliter põt dici de quolibet xpiano ha-
bente triumphum per intellectũ per ſimpli
cem credentiã. Iſta mulier eſt anima xpia-
na amicta ſole.i.xpo per ſimplicem creden-
tiam. Et luna. ſcz ſcientie phie ſub pedibus
eius. nõ curando in his que fidei ſunt de ra
tionibus. In capite eius coronã ſtellaꝝ duo
decim.i.duodecīz articuloꝝ fidei ſm ꝙ fue-
runt duodecim apoſtoli. qui articuli conti-
nent in Credo. Dicatur. Ecce hic duodecim
virtutes tanꝙ duodecim ſtelle. Eſſet pul-
chra corona regine in qua eſſet ſtella matu-
tina: pulchrior eſt corona que datur anime
que habet victoriam de intellectu ſuo. De
qua dicit apoſtolus. Bonum certamẽ cer-
taui curſum cõſummaui. fidem ſeruaui. in
reliquo ſupple ſeculo repoſita eſt mihi coro
na.ij.Timo.iiij. In iſto bello habuit trium
phum beatus Petrus martyr qui fuit lom
bardus de ciuitate Cumana. vbi erãt mul-
ti heretici ⁊ infideles.⁊ eius parentes oẽs
fuerunt infideles. inter quos exiuit beatus
Petrus vt roſa inter ſpinas. Qui cum eſſet
puer quinqz vel ſex annoꝝ veniens de ſcho
la in quadã platea obuiauit auunculo ſuo
infideli. Et querẽti vnde veniret. Reſpon-
dit puer ꝙ de ſchola. Interrogatus qd di-
diciſſet. Reſpondit. Credo in deũ patrẽ ⁊c.
Auunculus autem reprehẽdens eum dixit.
Et quis docuit te hoc modo: credas qr non
eſt ita. Reſpondit puer. Ita docuit me ma-
giſter.⁊ habetur ita in charta mea:⁊ ita ego
credo. Et auunculus voluit euz percutere.
ſed erat ſibi dictum ꝙ nõ faceret. ſed face-
ret ſibi aliquam rationem cõtra dicta pueri
qua ſtatim puer eſſet victus. Et fecit ſibi ra
tiones de philoſophia: quas puer annihila
uit: pro quo auunculus indignatus percuſ-
ſit eum dicens. O petrine ⁊ mecum conten
ditis vos. Reſpondit puer. In iſta fide volo
viuere ⁊ mori. Et tunc recepit fidem in tã-
tam firmitatẽ: ꝙ deſiderabat ⁊ orabat mori
ꝓ fide. Quãdo videbat corpus xpi ſicut alij
dicunt. Adoram⁹ te dñe ⁊c. ipſe dicebat. Uti
naz dñe moriar ꝓ te ⁊ pro fide tua vt tu dñe
mortuus es ꝓ me. Unde cuz ſemel ſocius
qreret ab eo ſcire orationẽ quã faciebat in
eleuatione corporis xpi dixit ſibi iſtã que non
placuit ſibi. Fiat ergo rõ. Si vincẽtibus in
tellectũ ꝓpriũ per ſimplicem credentiã dat
corona ⁊ petrus habuit victoriã: ergo coro-
nabitur qui legitime certauerit. Moraliter
habetis hic exemplũ vt addiſcatis Credo
in deũ. nullus põt ſe excuſare. Sicut enim
addiſcitis cantiones ita ⁊ ſymbolũ addiſce
re poteſtis.⁊ dicere eũ quolibz mane ⁊ ſero
cũ proteſtatione. ſic lucrabit corona. Bene-
dictus erit qui hoc cõſilium tenuerit. Se
cundũ preliũ eſt cõtra voluntatẽ propriam.
Sup oẽs creaturas homo hoc hz ꝙ habet
liberũ arbitriũ ad volendũ ⁊ deſiderandum
quicqd vult. Auctoritas. Deus ab initio cõ
ſtituit hoiem ⁊ reliquit eũ in manu conſilij
ſui. Gloſa in libertate arbitrij. Eccli.xv. Ui
ctoria habet per humilem obedientiã. ſ. cõ-
tra liberũ arbitrium obediendo deo. Uerbi
gratia. Si voluntas te inclinat ad ſupbiaz
pompã ⁊ vanitatem.⁊ deus precipit humi-
litatem. dicas. Dñe licz incliner ad ſuperbiã
tamẽ dñe qr vos precipitis humilitatẽ po-
tius volo vobis obedire ꝙ proprie volunta
ti. Idem de auaricia: luxuria: gula: inuidia
⁊ accidia. Ecce quõ habet victoria per humi
lem obedientiã. quaſi dicẽdo vt xps dixit in
nocte paſſionis. Nõ mea ſed tua voluntas
fiat. Ex iſto triumpho meremur coronã pa
radiſi. Auctoritas. Hoc aũt habet pro certo
omnis qui colit te: qr vita eius ſi in proba-
tiõe fuerit coronabit. Tobie.iij. In iſto bel-
lo beatus petrus habuit victoriam. Poſtꝙ
eñi habuit victoriã de intellectu per ſimpli-
cem credentiã. voluit habere victoriã de vo
luntate per humilẽ obedientiã. nõ ſolũ obe
diendo preceptis quibus oẽs tenemur obe
dire. ſed etiã conſilijs euangelicis. Ideo in
trauit noſtrum ordinem predicatorũ.⁊ poſt
ꝙ ſe recognouit, dixit. O ꝙ malum eſt ſtare
inter ſerpẽtes ⁊ beſtias venenoſas.⁊ ſine li
centia parentum receſſit ad monaſterium
predicatorũ: quia tunc incipiebat ordo no-
ſter. Et dicunt aliqui ꝙ adhuc viuebat bea
tus dominicus dicẽs priori quomodo erat
natus ⁊ nutritus inter infideles qui non
credũt articulis fidei. ſz deus fecit ſibi gra-
tiam. quia nõ fuit ab eis deceptus: propter
qd volo intrare ordinẽ veſtrũ, qui predicat

ſidem xpi. De quo prior ⁊ oēs fratres fue-
runt gauiſi q꞉ erat puer iam famoſus: ⁊ re-
ceperūt eū. In quo ordine obediuit nō ſolū
preceptis dei. ſed etiā cōſilijs. Seruauit eñ
ſibi obedientiā generalē. cōtinentiā angelicā
⁊ paupertatē apoſtolicā. Nō oportebat habe
re claues ſicut modo. q꞉ nihil habebat in cel
la. vt lucraret meritū paupertatis aplice.
Itē ſeruauit cerimonias religionis in cibo
⁊ potu. in ieiunijs. in habitu ⁊ ſilentio. in i-
cliuationibus ⁊ in alijs. ita ꝙ ſua vita non
erat niſi exemplum religionis. Et q꞉ ſic hu
miliabat ſe ad obediendū nō ſolū deo. ſed
etiā hoībus ꝓpter deū: deus etiā obediebat
ei in miraculis. Nota de blaſphemo hereti-
co quē reprehendit: q꞉ ita dꝫ fieri. Cū ille nō
corrigeret ſe. immo fortius blaſphemabat.
petrus orabat vt deus auferret ſibi verbum
ex quo ita male vtebat eo. ⁊ ſubito effectus
eſt mutus. Ecce quō deus facit voluntatē
illoꝝ qui faciunt voluntatē dei. Si quis dei
cultor eſt ⁊ voluntatē eius facit: hūc deus
exaudit. Iohā. ix. Ecce quō habuit victoriā
de voluntate ꝑ humilē obedientiā. Ergo co
ronabitur qui legitime certauerit ⁊c. Mo-
raliter habetis hic exemplū obediēti prece-
ptis dei. ⁊ cauendi a blaſphemijs: q꞉ ex iſto
peccato veniunt ſiccitates ⁊ mortalitates ⁊
fames. De blaſphematoribus autē deberet
fieri punitio. ſ. vt ꝑderent linguā. Et licꝫ re-
ctores nō faciant. deus faciet q꞉ morientur
ſine ꝯfeſſione ⁊ ſine teſtamēto. Dñe maledi
cti erunt qui ꝯtempſerint te. ⁊ cōdemnati
erūt oēs qui blaſphemauerint te. Tob. xiij.

Tertiū bellū eſt ꝯtra ꝓpriā carnem. Ecce
quō ſequit ꝑ ordinem. Primū bellū eſt ꝯtra
intellectum. Scdm cōtra voluntatē noſtrā
Tertiū cōtra carnē. de qua habemus victo
riā ꝑ purā ꝯtinentiā. Quādo homo hꝫ etatē
diſcernēdi: caro cōſurgit cōtra ſpm qui vel-
let cōtēplari. caro aūt vellet in delectationi-
bus ⁊ luto luxurie volutari vt porcus. Ca-
ro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm: ſpūs aūt aduer-
ſus carnē. ad Gal. v. Sed vincit ꝑ purā cō
tinentiā vel puram penitētiam humiliādo
carnē afflictionibus. Sicut enim equus cui
auferē annona ſtat ſimpliciter: ita de equo
corporis auferendo delectationes ſibi placi
tas abſtinēdo a cibo ⁊ potu. ſolū recipiendo
neceſſitatē. Sed illis qui nimis curant de
corpore accidit vt domino qui nimis curat
de ſuo equo. q꞉ ꝓijcit eum in luto. Teneat
corpus ſub freno temperantie ⁊ viuetis in
pace. Ex hoc triumpho meret homo coro-
nam in celo. Auctoritas. O ꝙ pulcra eſt ca
ſta generatio cum charitate. Immortalis
eſt enim memoria illius quoniā ⁊ apud deū
nota eſt ⁊ apud homines. ⁊ ſequitur. In ꝑ-
petuum coronata triumphat. Sap. iiij. No
ta cū charitate. Aliqui ſunt caſti ſed nō cum
charitate. ſed ex neceſſitate. Verbi gratia.
Sunt multi religioſi vel clerici qui ſolo ti-
more perdēdi honorē ⁊ famā viuunt caſte.
Sed habent iſtud deſideriū ſi poſſet fieri ſe
crete facerēt. Talis caſtitas nō eſt pulchra ⁊
cū charitate q꞉ nō amore dei. ſed timore ꝑi-
culi fit. Idem de multis mulieribus caſtis
ſolo timore. ſed ſi ſecrete poſſent. darent ſe
luxurijs ⁊ immundicijs. tales coraꝫ deo ſunt
meretrices. Iſtā habuit beatus petrus mar
tyr qui cū magnis abſtinētijs ⁊ afflictioni-
bus ⁊ aſperitatibus vite ſemper cōſeruauit
virginitatē vt papa teſtat in ſua canoniza-
tione: teſtimonio cōfeſſorū. Nunꝙ enim in
corde deſiderauit illud opus. lꝫ forte in ſom
nijs. hoc non eſt culpa ⁊c. Fuit enim purus
vt puer quinqꝫ annoꝝ. ꝓpter hoc deus facie
bat ſibi gratiā. q꞉ quādo tāgebat infirmos
ſtatim curabant. illuminabat cecos: cura-
bat ſurdos: mutos ⁊c. Tantam gratiam ha
bebat ex ſua ꝟginitate ꝙ etiā ei9 veſtes cu-
rabāt infirmos. ⁊ poſſumus dicere de eo il
lud Lu. vj. Omnis turba querebat eū tan-
gere q꞉ virtus de illo exibat ⁊ ſanabat oēs.
Patet victoria quā habuit ꝯtra carnē. Ergo
coronabitur qui legitime certauerit. Mora
liter habetis hic exemplū vincēdi caſte. Mul
ti enim deficiūt illo prelio ⁊ vincūtur. Dica
tur iuxta auditores ⁊c. Ideo aplus. Hec eſt
volūtas dei ſanctificatio veſtra vt abſtinea
tis vos a fornicatiōe. ⁊ ſciat vnuſquiſqꝫ ve-
ſtrum vas ſuū poſſidere in ſanctificatiōe ⁊
honore. j. Theſſal. iiij. Quartū bellum eſt
contra diabolum qui fortiter bellat contra
nos. nec ceſſat die ac nocte. Bellum intelle
ctus voluntatis et carnis ceſſat aliquotiēs
ſed bellum diaboli non ceſſat. Ideo petrus
apls. Fratres ſobrij eſtote ⁊ vigilate. q꞉ ad-
uerſarius veſter diabolus tanꝙ leo rugiēs
circuit querens quē deuoret. j. Pe. v. Vinci
tur aūt per verā ſapientiam dupliciter. Ali
qui enim vincunt diabolū expellentes euꝫ
a ſe. ⁊ nō ſolum a ſe. ſed etiam ab alijs ꝑ ve
ram ſapientiaꝫ. ⁊ iſta eſt melior victoria. Si
cut miles qui diligenter cuſtodit caſtrum ſi
bi cōmiſſum a rege. bene facit. qui ꝟo cuſto
ſtodit caſtrum ⁊ cum hoc acquirit regi po-
pulum ſua ſapientia ⁊ aſtutia: meretur ma
ius ſalarium. Ita ſi ille qui predicat cuſto-
dit caſtrum perſone ſue per bonam vitam.
talis meretur coronam. Sed ſi per ſapien-
tiam diuine predicatiōis acquirit regi chri-

ſto caſtra inimicorum quando predicando
conuertit ſuperbum qui erat caſtruȝ diabo,
li per ſuperbiam vel per auariciam: ⁊ ſic de
alijs. talis melius meretur coronaȝ. Aucto
ritas. Paſcite qui in vobis eſt gregem dei:
prouidētes nō coacte. ſed ſpōtanee ſm deū
neqꝫ turpis lucri gratie ſed volūtarie. neqꝫ
vt dominantes in cleris. ſed forma facti gre
gis ex aīo. ⁊ cū apparuerit princeps paſtoꝝ
immarceſſibilē percipietis glorie coronā. j.
Pet. v. Iſtā victoriā habuit beatus petrus.
Quādo enim fuit magnus ⁊ ſtuduit theo,
logiā incepit predicare. O quot caſtra acqui
ſiuit xp̄o. Primo em̄ ipſe cuſtodiuit caſtruȝ
corporis ſui. Dicit papa ꝙ nunꝗ̄ peccauit
mortaliter. ſed in gratia baptiſmali conſer
uauit ſe: eam cōtinue augmentando. Dein
de predicādo ſapientiā dei. Quot ſupbi fue
runt cōuerſi ⁊ fecerūt pniam: ⁊ ſunt mō in
paradiſo ex ſua predicatione. Itē quot aua
ri ⁊ vſurarij. Itē quot luxurioſi ⁊ cōcubina
rij. quot guloſi. quot iracūdi qui remittebāt
inimicis ⁊ faciebāt pacē quot infideles ⁊ he
retici cōuerſi ſunt. Si ergo per verā ſapien
tiam quis ꝯſequitur coronā quid dicemus
de beato petro. Coronabit ⁊c. Dicatur hic
de nube adducta cōtra eſtum ſolis mirabili
ter ꝑpter populi cōſolationē. Moraliter ha
betis hic exemplū docendi filios: ſeruitores
⁊ ancillas veſtras: q2 quādo hō docet alios
illud bonū qđ hō ſcit hō acqrit coronā. Au
ctoritas. Rectorem te poſuerūt noli extolli:
eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Curam illo
rum habe: ⁊ ſic cōſidera ⁊ omni cura tua ex
plicita recumbe vt leteris propter illos ⁊ or
namētū gratie accipias coronā. Eccli. xxxij.

Quintū bellum eſt cōtra iſtum mundū tē
poralē qui bellat cōtra nos infirmitatibus:
paupertatibus: ſiccitatibus: tribulationib9:
⁊ aduerſitatibus. ideo dicit xp̄s. In mundo
preſſurā habebitis. ſed cōfidite ego vici mū
dum. Johan. xvj. Vincitur autem iſte mun
dus per firmā patientiā dicendo. Dn̄e vos
poſſetis me iuuare. ſed ex quo vobis placet
ꝙ patiar patiēter recipio. Ex hoc homo me
retur coronam. Apoca. ij. Eſto fidelis vſqꝫ
ad mortem. ⁊ dabo tibi coronam vite. Iſtaȝ
victoriam habuit beatus petrus. Dicat cuȝ
eſſet inquiſitor ⁊ diſputaret cōtra hereticos
nec ſibi poterāt reſpondere heretici tracta,
uerunt eius mortem. Fuit enim vēditus vt
xp̄s. vt dum iret per viam occideretur. No,
ta eius martyrium: ⁊ quomodo pluit ſan,
guis de arboribus illius nemoris vbi fuit oc
ciſus. ⁊ celum fuit viſum apertum. ⁊ xp̄us
cum virgine maria recipientes in celo bea,
tum petrum. Illa terra vbi fuit occiſus ha,
buit magnam virtutem ad curandum infir
mitates. Fuit ſepultus honorifice. ⁊ lam,
pades accendebant: lumine de celo deſcen
dente. ideo cantat. Ad ſancti petri tumulū
frequens lux deſcendit: in cuius laudis ti,
tulum lampades accendit. Miracula que
fecit in terra ⁊ in mari ⁊ in mulieribus pro
filijs habendis. infinita ſunt. Patet ergo
quomodo beatus petrus habuit victoriam
de intellectu per ſimplicem credentiā. de vo
luntate per humilē obedientiā. de carne ꝑ
nitidam cōtinentiā. de diabolo per verā ſa,
pientiā. de mundo ꝑ firmā patientiā. Ergo
beatus vir qui ſuffert tēptationē: qm̄ cū ꝓ,
batus fuerit accipiet coronā vite quā repro
miſit deus diligentibus ſe. Jacobi. j.

De ſanctis Philippo ⁊ Jacobo
apoſtolis. Sermo.

Ecce quomodo
computati ſunt inter filios
dei. Habetur verbum iſtud
textualiter. Sap. v. officiali,
ter in epiſtola hodierna. Ho
die eſt feſtum duorum glorioſorum apoſto,
lorum. Et ſi de vno apoſtolo eſt magna ſolē
nitas multo maior de duobus. Ita ⁊ ſermo
erit de duob9 apoſtolis. Et ſi placet deo ha,
bebimus bonas doctrinas ad virtutum in,
ſtructionem. peccatorum correctionem. ⁊ vi
te reformationeȝ. Sed primo ſalutetur vir
go maria ⁊c. Pro huius verbi declaratione
⁊ materie predicande introductione ſcien,
dum ꝙ inter omnes ſanctos qui fuerunt a
principio mundi ⁊ ſunt ⁊ erunt in poſterū:
qui prius ⁊ excellentius dicuntur filij dei
ſunt apoſtoli. Licet omnes ſancti ⁊ deuote
perſone dicantur filij dei. magis ꝓprie ⁊ ſu
per omnes apoſtoli dicūtur filij dei. Ratio
eſt iſta. Nam filiatio diuina cauſatur in ho,
mine ex vita ſpirituali que habet ꝑ gratiam
⁊ preſentiam ſpiritusſancti. alˀs quantūcun
qꝫ ſit magnus vel prelatus vel magiſter ſeu
graduatus ſi non habet vitam ſpiritualem
non eſt filius dei ſed inimicus. Sicut enim
fetus conceptus non habet rationem hu,
mane filiationis donec infunditur anima
rationalis. que complet humanam vitam
⁊ dat eſſe ſubſtantiale in ſpecie humana.
Nota ad hoc pulchrum miraculum beati pe
tri martyris de muliere pariente fruſtum
carnis ⁊ cetera. Patet ergo ꝙ filiatio hu,
mana venit ex ſpiritu rationali; quo de

perdito per mortẽ: illud corpus nõ dicitur
filius nec filia veſtra ꝓprie loquẽdo. Ita lꝫ
hõ ſit genitus a deo in baptiſmo ⁊ ſit con,
firmatus ⁊ ſit magnus dñs ⁊c. niſi habeat
vitã ſpũalem ⁊ ſpmſanctũ ſecũ per gratiaꝫ
nõ dicit filius dei. ſed qñ poſt baptiſmũ et
confirmationeꝫ homo viuit in vita ſpũali
q2 plus curat de aĩa que eſt ſpũs ⁊ melior
corpore: ꝙ de corpore: dolet de pctis preteri
tis: cauet de futuris. talis dr̃ filius dei. Au
ctoritas. Quicũqꝫ ſpũ dei agũtur. i. regunt
mouent ⁊ informantur. hi filij dei ſunt. ad
Romanos. viij. Itẽ alia de veteri teſtamẽ,
to. Dauid loquens perſonis que tenent vi
tam ſpiritualeꝫ: dicit. Ego dixi dij eſtis et
filij excelſi oẽs. ps. lxxxj. Nota dij eſtis non
eſſentialiter: ſed per participationẽ. Mo,
do ad propoſitũ. Conſtat ꝙ inter oẽs ſan,
ctos apoſtoli excellentius tenuerunt vitaꝫ
ſpũalem ⁊ fuerũt pleni ſpũſancto. Nam do
ctrina eſt clara in ſancta theologia. q2 xp̃s
eſt fons oĩm gratiarũ ſpũalium. Iõ ſancti
q̇ fuerũt xp̃o ꝓpinquiores fuerunt magis
ſpũales. q2 q̇ magno appropinquat xp̃o fõ
ti ſpũali: magis eſt ſpiritualis. Modo in,
ter ſctõs q̇ fuerunt ante xp̃m vel poſt eum
apl̃i fuerũt xp̃o ꝓpinquiores: q2 cũ ip̃o ſte
terũt: comederũt ⁊ biberũt. Iõ fuerũt ma
gis ſpũales ⁊ maiores ſancti. Nota ſimili,
tudinẽ digitoꝝ in manu ad digitũ longio,
rem. Sancti patriarche q̇ fuerũt ante xp̃m
fuerũt ſancti ⁊ ſpũales: ſed magis ſancti et
perfecti fuerũt ꝓphete q̇ fuerũt xp̃o ꝓpin,
quiores: vt moyſes: dd̃ ⁊ alij. ſed inter eos
ſanctior fuit iohes baptiſta: q2 fuit xp̃o ꝓpi
quior: q2 ip̃m baptizauit. Unde dixit xp̃us
de eo Matth. xj. Inter natos mulierũ nõ
ſurrexit maior iohãne baptiſta. Uirgo au,
tem maria ſuper omnes fuit ſpiritualior.
quia fuit chriſto propinquior: q2 ip̃m por,
tauit in vtero nouẽ menſibus. Poſt virgi,
nem autem maiores ſancti ⁊ magis ſpiri,
rituales ⁊ plus pleni ſpiritusſancto fuerũt
ſancti apoſtoli. Poſt eos ſancti martyres.
⁊ poſt ſancti confeſſores. Ultimo venimus
nos q̇ iam nihil valemus. non ſumus niſi
labruſta in vineis. Ideo dicebãt apl̃i. Nos,
ip̃i primitias ſpiritus habentes. Gloſa. q2
tempore prius ⁊ ceteris abundantius. Ip̃e
eñi ſpiritus teſtimoniũ reddit ſpiritui nr̃o
qm̃ ſumus filij dei. Roma. viij. Recte ergo
de apoſtolis dicit thema. Ecce ſcꝫ rationeꝫ
⁊ modũ quomodo ſcꝫ iſti duo apoſtoli com
putati ſunt inter filios dei pꝫ thema. Mo
do predicare de vita vnius apoſtoli eſt ma,
gnus ſermo, quãto magis de duobus apo

ſtolis. Ideo dicam modicum de quolibet.
In beato philippo notaui tria ſigna diui,
ne filiationis: quorum. ſcꝫ.

Primũ eſt dilectio ſpiritualis.
Scđm predicatio euãgelicalis.
Tertiũ paſſio martyrialis.

Quantũ ad primũ dilectio quã beatus phi
lippus habebat ad ſuos parẽtes ⁊ amicos
tota erat ſpiritualis. Primus apoſtolus
vocatus a chriſto fuit philippus. vt patet
Iohannis primo Dixit ſibi chriſtus. Se,
quere me. Nondum chriſtus hoc verbum
dixerat alteri. Philippus xp̃o illuminatus
⁊ inſtructus a xp̃o voluit etiam attrahere
⁊ ducere fratrẽ ſuũ ad xp̃m vt ſibi daret ali
q̇d. non tẽporale ſed vt ſaluaret aĩam eius
⁊ ibat querendo fratrẽ ſuũ nathanaelem q̇
erat magnus doctor in lege. Quo inuento
dixit ſibi philipp⁹. Quẽ ſcripſit moyſes in
lege ⁊ prophete inuenimus ieſum. Ueni ⁊
vidẽ. Iohan. j. Et duxit eum ad xp̃m. quaſi
vellet dicere. Dñe ſicut me illuminaſtis et
conuertiſtis illumnietis et conuertatis
fratrem meuꝫ. Placet mihi dixit chriſtus.
Et dixit de nathanaele. Ecce vere iſraelita
in quo dolus non eſt. Dicit ei nathanael.
Unde me noſti. Reſpondit ieſus et ait.
Priuſꝙ philippus te vocaret cuꝫ eſſes ſub
ficu vidi te. Tunc nathanael a xp̃o illumi,
natus ⁊ conuerſus dixit xp̃o. Rabbi tu es
filius dei: tu es rex iſrael. Iohã. j. Ecce quo
modo oſtendit amor ſpiritualis beati phi,
lippi erga fratrem ſuuꝫ. In hoc deficimus
modo in mundo: quia tota dilectio noſtra
ad parentes ⁊ amicos eſt carnalis. diligi,
mus corpora honores ⁊ officia ⁊c. comede,
re et bibere ridere et truffari. valde pauci
ſunt qui habeant amorem ſpiritualem. di,
ligendo animam alterius eum inducendo
ad bonam vitam omni tamen homini pre
cipit xp̃s dicens. Hec mando vobis vt dili
gatis inuicẽ. Dñe ⁊ quali amore. Rñdet. ſi,
cut dilexi vos amore ſpũali. Iohã. xv. Ideo
bonus vir debet diligere vxorẽ ſuam: non
ſolũ dilectione ſeu amore carnali: ſed etiaꝫ
ſpirituali. Quia ſi vir ſit bonus ⁊ deuotus:
et vxor vana et pompoſa: vir debet tenere
bonos modos vt eam trahat ad chriſtum:
⁊ econuerſo vxor virum ribaldum. ⁊ pa,
rentes filios ſuos inſtruendo. vt ſciant ſe
ſignare et orare ⁊c. Etiam debent dare op,
opportunitatẽ audiẽdi miſſam: cõfitendi
⁊c. vicinus vicinum: ſocius ſocium: reli
gioſus aliũ religioſum. clericus clericũ tra
hãt ad xp̃m quantũ pñt bonis modis. Iſta
eſt dilectio ſpũalis bona et ſancta. Ideo

dicit ſcriptura. Sponſus et ſponſa dicũt veni. Apoca. vlti. Sponſus eſt chriſtus ſponſa eſt eccleſia q̃ dicunt veni. ſ. ad paradiſum: dimittas vias inferni. Tu em̃ vadis per viã ſuperbie que ducit ad infernũ. ideo veni p viã hũilitatis: ⁊ ſic de alijs. Et q̃ audit. ſ. verbũ xp̃i obediendo dicat. ſ. alteri veni. Quantũ ad ſcđm ſignũ filiationis diuine beati philippi. fuit p̃dicatio euãgelica ſiue apoſtolica. Poſtq̃ em̃ diu vixit cũ xp̃o ſpũaliter. finaliter poſt xp̃i paſſionẽ aſcenſionẽ. ⁊ ſpiritusſancti receptionem philippus memorans verbũ xp̃i dicentis. Eritis mihi teſtes in hieruſalẽ ⁊ in omni iudea ⁊ ſamaria. ⁊ vſq ad vltimũ terre. Actuũ. j.

Nota. Eritis mihi teſtes de vita mea: cõuerſatione: p̃dicatione: paſſione: reſurrectione: et aſcenſione. Propter hoc beatus philippus p̃mo incepit p̃dicare in hieruſalem in plateis et vicis ciuitatis: vbi fecit magnũ fructũ: conuertendo multos ad fidẽ xp̃i. Deinde per villas ⁊ caſtra p̃dicãdo viſitauit totã iudeã. Deinde tranſiuit ad prouinciã ſamarie: deinde tranſiuit ad aſyam que eſt maior pars mundi. Dicit hiſtoria q̃ innumerabiles ad fidem chriſti cõuertit. Ideo philippus d̃: os lãpadis ꝓpter ſuã luculentã p̃dicationẽ. Lãpas em̃ habet os latũ: ſecũdo eſt vncta oleo: tertio eſt clara ad illuminandũ. Ita os beati Philippi fuit latũ ad p̃dicandũ vbiq: vnctũ ⁊ medicinale ad cõuertendũ populos multos: clarũ ad illuminandũ corda gentium. Ergo dicitur per prophetã. Si ſeparaueris precioſum a vili: quaſi os meũ eris. Cõuertentur ipſi a te ⁊ tu non conuerteris ad eos. Hier. xv. Precioſa res eſt fides catholica. vilis eſt error ⁊ idolatria. Hoc ſeparabat beatus Philippus ore predicãdo. Itẽ precioſa res eſt virtus: vilis res eſt vitiũ. Hoc ſeparabat beatus Philippus. Idẽ de ſuperbia ⁊ humilitate: auaricia: ⁊ liberalitate: luxuria ⁊ caſtitate: ⁊ ſic de alijs beatus philippus ſeparabat precioſum a vili: q: ſuperbum cõuertebat ⁊ faciebat ipm̃ humilẽ ⁊ ſic de alijs. Ideo ſequitur. Ipſi conuertẽtur ad te. ſcʒ ad fidẽ quã tu predicas. Et tu non cõuerteris ad eos. ſcʒ ad eorũ ſectam, ⁊ errorẽ. Eſt hic queſtio quomodo vnus homo ſimplex ẜm mundũ tantos populos conuertebat qui erant antiquati in eorum ſecta mala: ⁊ ſtatim credebant ⁊ conuertebãtur ad xp̃m. Idem de peccatoribus aſſuetis in peccatis. ⁊ ſtatim cõuertebantur ad virtutes ⁊ modo cum ſcimus tot p̃dicatores non poſſumus conuertere vnũ infidelem: immo iam conuerſi peruertunt. q: apoſtoli conuerterunt quaſi totũ mundũ quia in omnem terram exiuit ſonus eorũ. ⁊ modo multi peruerſi ſunt. Pro reſpõſione dicatur quõ apl̃i habebãt tria: quare ne q̃ mirũ ſi gentes conuertebant. ſcʒ p̃mo per doctrinã celeſtialẽ. nos habemus oppoſitum. igitur ⁊c. ſed doctrina apoſtolorũ tota erat celeſtis inclinando gentes ad amorem dei: ⁊ ad amãdum celeſtia. Modo autẽ doctrina multorũ tota eſt poetarum damnatorũ. quomodo ergo poterit aliquẽ ſaluare talis doctrina aures tangit nubibus atris ⁊c. ſed non conuertit corda. Doctrina celeſtis ⁊ euangelica habet oppoſitũ non habet illas cadentias doctrine poetarũ. ſed doctrina euangelica frangit ⁊ penetrat corda. ⁊ illuminat intellectũ et inflamat voluntatem. Detur exemplũ de aqua que aſcendit naturaliter tantũ quantũ deſcẽdit. Si v̓o procedit a principio infimo nõ poteſt aſcendere. Ita eſt de doctrina euangelica que ab altiſſimo principio p̃cedit ab illo fonte. de quo. Eccli. j. Fons ſapientie verbũ dei in excelſis. Ideo facit aſcendere perſonã deuote p̃dicantẽ ⁊ ipſam obſeruantẽ vſq ad celum. Sed aqua doctrine poetarũ procedit a principio ⁊ fonte humani intellectus. quomodo ergo faciet te ad celum aſcendere. Propter hoc dicebat xp̃s Omnis qui bibit ex hac aqua. ſcʒ doctrine philoſophie ẜm intellectum allegoricum: ſitiet iterum. Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei. non ſitiet ineternum. Johannis. iiij. Et quia beatus philippus predicabat doctrinã euangelicã ⁊ celeſtẽ. et diſputabat ſine forma philoſophie: ſimpliciter dicẽdo verba fidei. gentes credebant ⁊ conuertebantur. q: hec promiſerat eis xp̃s dicẽs. Ego dabo vobis os ⁊ ſapientiam cui non poterunt reſiſtere et cõtradicere omnes aduerſarij veſtri. Luce. xxj. Scđa ratio eſt. q: apoſtoli habebant vitam ſpiritualẽ. nõ curabant hoc bonis huius mundi. immo dicebant gentes. Quid vult iſte homo, vult pecunias vel dignitates. Reſpondebant alij. non. ergo quid vult. Dicebant alij. Nihil aliud vult niſi honorem dei ⁊ ſalutationem animarũ. Ieiunabãt. faciebãt magnas penitẽtias ⁊ afflictiones in ſuis perſonis, vitabant familiaritates, nos vero modo neſcim᷒ p̃dicare niſi ꝓ vanitate vt videamur ⁊ laudemur. vel ꝓ pecunijs acq̃rẽdis vel ꝓ familiaritatib᷒ habẽdis. Non eſt iſta vita ſpũalis. q: in mala hora intraſtis religionẽ. q: licʒ littera regis vel pape ſit optĩ

me ordinata: ⁊ colore rhetorico falerata: ſi
vero non habet ſigillum nō credatis aliq̄d.
Jta ſermo rhetoricus ⁊ optime ordinat⁹
eſt vt littera regis xp̄i vel pape. ſ3 q̄ñ ille q̄
predicat caret ſigillo bone vite: non credit
ſibi. Jſta eſt cauſa quare modo non cōuer,
tuntur infideles nec peccatores. Apoſtoli
autem habebant vitam ſp̄ualē: ⁊ ſicut dice
bant ore: ita ſeruabant opere. ideo credeba
tur eis. Jdeo ap̄ls. Non audeo aliquid loq̄
eorum q̄ per me non efficit xp̄s. ad Ro. xv.
Tertia ratio: nō ſolū habebāt doctrinā ce,
leſtem ⁊ vitā ſpiritualē. ſ3 etiam habebant
opera diuina. ſ. in miraculis q̄ faciebant.
q2 q̄ñ predicabāt de articulis fidei: vt de tri
nitate: de incarnatione xp̄i ⁊ paſſione: reſur
rectiōe ⁊ aſcenſione: probabāt hoc non ſolū
auctoritatibus ſacre ſcripture. ſed etiam p̄
demonſtrationem euidentē ſeu potiſſimaȝ
ſc3 per miraculum. Jdeo neq3 mirū ſi con,
uertebantur gētes. Jdeo dicitur de apoſto,
lis. Jlli aūt profecti predicauerūt vbiq3 do
mino cooperante ⁊ ſermonē cōfirmante ſe
quentibus ſignis. Mar. vlti. Dicam vobis
vnum ſingulare de beato Philippo: q̄ pre,
dicando per ſicbiam venit ad quandā ciuita
tem vbi erat quidam draco terribilis qui
emittebat anhelitū vt furnus de calce emit
tit fumuȝ. ⁊ corrumpebat omnes de illa ci,
uitate ⁊ interficiebat multos. Quib⁹ dixit
philippus. Credite mihi ⁊ ſtatuā iſtam cō,
fringite ⁊ in loco eius crucem dn̄i adorate
vt infirmi veſtri curent̄ ⁊ ſanent̄ ⁊ mortui
ſuſcitent̄. Et inceperunt clamare dicendo.
Tū fac vt ſanemur. et hunc martem p̄ri,
mus confringemus. Tunc ſanctus philip,
pus draconi precepit vt in locū deſertū iret
et nulli noceret. Qui ſtatim receſſit ⁊ vlte,
rius non cōparuit. Tunc ſanctus philipp⁹
omnes ſanauit ⁊ tribus mortuis ex draco
ne beneficium vite impetrauit. Sicq3 vni
uerſis credentibus eis preſbyteros ⁊ diaco
nos ordinauit. Nota moraliter. draco corrū
pens cōmunitatem eſt notabilis p̄ſona vi,
uens in mala vita q2 eius exemplo omnes
corrumpuntur. Si in aliquo loco eſt aliq̄s
clericus vel religioſus concubinarius: ta,
lis dicitur. ⁊ eſt draco corrumpens ⁊ occidēs
oēs: audiendo miſſam ſuam ⁊c. S3 habetis
duo remedia. ſ. p̄mum intimare p̄lato ſecū
dum q̄ rectores faciant ordinationē q̄ om
nes male mulieres eſſent in lupanari ⁊c. et
ſic draco exibit de vobis. ⁊ infirmi ⁊ mortui
ex peccatis ſuſcitabuntur ⁊c. Jdeo dicit ſcri
ptura. Neſcitis q2 modicuȝ fermentū totā
maſſam corrumpit. Expurgate vetus fer,
mentum vt ſitis noua ꝯſperſio ſicut eſtis
azimi. Etenim paſcha noſtrum immolat⁹ eſt
xp̄us. Itaq3 epulemur non in fermento ve
teri: neq3 in fermento malicie ⁊ nequitie. ſ3
in azimis ſinceritatis ⁊ veritatis. Et ſeq̄t
Auferte malū ex vobiſmetipſis. j. Cor. v.
vide ibi pulchra. Quantum ad tertium ſi,
gnum diuine filiationis eſt ei⁹ paſſio mar,
tyrialis. Pro xp̄o eīm ſuſtinuit martyrium.
Unde cum predicaſſet et multos populos
conuertiſſet. ⁊ eſſet iam annorum octogin,
taſeptem. Poſt hec infideles eum tenue,
runt ⁊ cruci ad inſtar magiſtri ſui. ſ. ieſu xp̄i
quem predicabat affixerunt. ⁊ crucifixum
etiam lapidauerunt eum. Et ſic ad dn̄ȝ mi,
grauit ⁊ feliciter vitam compleuit. Mora,
liter. Jta nos velimus mori in cruce peni,
tentie. q2 ſicut crux fuit xp̄o afflictio. ſ3 in
ea voluit mori: ita penitentia eſt afflictio: ⁊
in illa oportet nos mori ſi volumus ſalua
ri. Jdeo ap̄lus. Qui xp̄i ſunt carnem ſuam
crucifixerunt cum vitijs ⁊ concupiſcentijs
ad Gal. v. Modo videamus de vita beati
iacobi que eſt: ſed eam dicam breuiter in de
cem concluſionibus. Prima ꝯcluſio quare
dicitur iacobus minor: ad differentiā iaco,
bi zebedei fratris iohānis euangeliſte q̄ d2
maior: eo q2 prior fuit ap̄lus xp̄i. Unde hec
conſuetudo in religionibus obſeruat̄: vt il,
le qui ingredit̄ prior: maior vocetur: ⁊ ille q̄
poſterior minor. l3 ſit prior etate aut ſancti,
tate vel dignitate. Jdeo dicebat ap̄ls de ſe.
Ego ſum minimus ap̄lorū. j. ad Cor. xv.
cum tamen ſit de maioribus in dignitate ⁊
ſanctitate. S3 q2 vltimus fuit vocatus ad
apoſtolatum: dicit. Ego ſum minimus ⁊c.
Secunda concluſio q̄ dicebatur iacobus
iuſtus: p̄pter meritum excellentiſſime ſan
ctitatis. Nam ſm̄ Hiero. tante reuerentie
et ſanctitatis fuit q̄ vinum ⁊ ciceram non
bibit: carnes nunq̄ mādu cauit. Tertia cō,
cluſio. q̄ dicebatur iacobus frater dn̄i. S3
quomodo q2 certum eſt q̄ virgo maria nō
peperit niſi xp̄m ieſum: quō ergo d2 frater
domini: cum non eſſet niſi conſanguineus
germanus filius marie cleophe. ſed diceba
tur frater domini. q2 ſimilimus ſibi fuiſſe
perhibet̄: intantuȝ vt pleriq3 in eorū ſpecie
fallerentur. Unde cum iudei ad capienduȝ
xp̄m pergerent a iuda qui xp̄m a iacobo tā
q̄ eorum familiaris optime diſcerneret ſi,
gnum oſculi acceperunt: dicēte iuda. Quē,
cunq3 oſculatus fuero ipſe eſt tenete eum
⁊c. Mat: hei. xxvj. Tanta erat ſimilitudo
eorum q̄ ſanctus Jgnacius qui erat in an
thiochia et nunq̄ viderat xp̄m in ep̄la ad

beatũm Johãnem dicit. Si licitũ eſt mihi
apud te ad hieroſolymi partes volo accede
re vt videam illum venerabilem iacobum
qui cognominatur iuſtus quem referunt
xp̄o ieſu ſimillimum facie: vita: ⁊ modo cõ
uerſationis: ac ſi eiuſdem vteri frater eſſet
gemellus. Quem dicunt ſi video: video ip
ſum ieſum xp̄m: ſʒ omnia corporis eius li
neamenta. Quarta cõcluſio. ꝙ erat magne
orationis ⁊ deuotionis. Totiens in oratio
ne genua flectebat vt callos in genibus ſi,
cut in calcaneis videret habere. Hic ſolus
inter ap̄los ꝓpter nimiã ſanctitatẽ ſuam
permittebat intrare in ſancta ſctõꝝ: nõ qui,
dem cauſa immolationis: ſed orationis.
Quinta concluſio. ꝙ mortuo dño in die ve
neris ſancta. votum vouit ſe non comeſtu
rum donec videret dñm a mortuis ſurrexiſ
ſe. ſicut dicũt Hieronimus ⁊ Joſephus in li
bro de viris illuſtribus. Jn ipſa autem die
reſurrectionis cum vſqʒ ad diem illam nõ
guſtaſſet eideʒ dñs apparuit: ac eis qui cũ
eo erant ⁊ dixit. Ponite menſam ⁊ panem
deinde panem accipiens benedixit ⁊ dedit
iacobo dicens. Surge frater mi comede.
quia filius hominis a mortuis ſurrexit.
Sexta concluſio. q2 p̄mus inter apoſtolos
miſſam celebrauit. Nam propter excellen,
tiam ſue ſanctitatis ſibi hunc honorẽ apo,
ſtoli fecerunt. Jn anthiochia petrus miſſaʒ
celebrauit. Marcus in alexandria. Jacob⁹
in hieruſalem. Quando apoſtoli debebant
ire ad predicandum per mũdum tenuerũt
conſilium quis coꝝ eſſet ep̄us hirl̄m. ⁊ fuit
concluſum ꝙ iacobus. O qualis honor in
ciuitate vbi incepit xp̄ianitas vbi xp̄s paſ,
ſus eſt. Apoſtoli autem omnes erant ſacer
dotes ⁊ ep̄i ordinati a xp̄o ſed nõ vt in cer,
tis ciuitatibus eſſent epiſcopi. Septima
concluſio. q2 hʒ ſingularẽ patientiã. Vñ cũ
ſeptimo anno ep̄atus ei⁹ ap̄li ad diem pa,
ſche ↄueniſſent interrogante eos Jacobo
q̄ta p̱ eos feciſſet dñs. corã pp̄lo referebãt
Cum ergo ſeptem diebus iacobus cũ aliĳs
ap̄lis in tẽplo predicaſſet corã caypha ⁊ ali
quibus iudeis in tãtũ vt iaʒ ꝓpe eſſet ꝙ ba
ptizari vellent repente q̄dã templũ ingre,
diens clamare dicit. O viri iſraelite q̄d fa,
citis cur ab iſtis magis vos decipi ꝑmitti,
tis. Jn tantũ aũt pp̄lm ↄcitauit vt ap̄los la
pidare vellet. Aſcendit aũt homo iſte ſup
gradus vbi iacobus predicabat ⁊ ip̄m preci
pitauit deorſum ⁊ extunc claudicauit. Cũ
alios infirmos ſanaret noluit ſeip̄m ſana
re. ſed propter honorem ieſu xp̄i illam diui
tiam voluit portare vt bonus miles. Octa,
ua concluſio ꝙ fuit martyr glorioſus. Jn
anno em̄ epiſcopat⁹ ſui octauo videntes iu
dei ꝙ nõ poſſẽt occidere Paulũ eo ꝙ ad ce
ſarem appellaſſet. ⁊ romam miſſus fuiſſet
perſecutionis ſue rabiẽ in iacobum conuer
terunt contra eum occaſionem querentes
Jdeo ad eum ↄuenerunt dicentes. Oram⁹
te vt reuoces pp̄lm: q2 ipſe errat in ieſu pu
tans ꝙ ipſe ſit xp̄s. Deprecamur ergo te vt
diſſuadeas oĩbus conuenientibus in die pa
ſche de ieſu. Tibi em̄ obtẽperabimus oẽs
et de te tam nos q̄ populus teſtimonium
ferimus: q2 iuſtus es. ⁊ perſonã nullius ſa [illegible]
cipis. Statuerunt illum ergo ſuper pina,
culum tẽpli. ⁊ voce magna clamantes dixe
runt. Virorum iuſtiſſime cui omnes obtẽ,
perare debemus: annũcia nobis quid tibi
videtur de ieſu. Tunc iacobus cũ ingenti
voce reſpondit. Quid me interrogatis de
filio hominis. Ecce ipſe ſedet in celis a dex
tris dei: ventur⁹ iudicare viuos ⁊ mortuos
Hoc audientes xp̄iani gauiſi ſunt valde.
Phariſei autem ⁊ ſcribe dixerunt. Male fe
cimus tale teſtimoniũ preſtare ieſu. Aſcẽ
damus ⁊ precipitemus eum deorſum. ⁊ cla
mauerunt dicentes. O o. ⁊ iuſtus errauit.
Aſcenderunt ergo ⁊ precipitauerunt eum
et lapidibus obruebant eum dicentes. La
pidemus Jacobum iuſtum. Qui deiectus
non ſolum mori non potuit: ſed conuer,
ſus et ſuper genua procũbens orabat di,
cens. Rogo domine dimitte eis. quia ne,
ſciunt quid faciũt. Tunc vnus ex ipſis per
ticam fullonis arripiens valido ictu caput
eius impeĳt: et cerebrum excuſſit taliqʒ
martyrio migrauit ad dominum. Nona cõ,
cluſio. ꝙ refert ioſephus ꝙ propter pecca,
tum mortis iacobi iuſti factum eſt excidiuʒ
hieruſalem et diſperſio iudeorum. ſed non
ſolum ob mortem iacobi. ſed etiã ob mor,
tem domini, precipue hec deſtructio facta
eſt ſm̄ quod dominus dicit in euangelio.
Luce decimonono. Non relinquent in te
lapidem ſuper lapidem: eo ꝙ non cogno,
ueris tempus viſitationis tue. Tytus em̄
filius veſpaſiani imperatoris hieruſalem
cepit et captam ſubuertit templumqʒ fun
ditus deſtruxit. Et ſicut iudei chriſtum tri
ginta denariĳs emerunt. ſic ipſe vno de,
nario triginta iudeos vendidit. vt narrat
ioſephus. Nonagintaſeptem milia iudeo,
rum venditi ſunt. et vndecies centena mi
lia fame et gladio perierunt.

De inuentione ſancte crucis. Sermo. j.

Ibi autē abſit
gloriari niſi i cruce dñi nři ie
ſu xpi. verbū iſtud hr textua
liter Gal. vj. ⁊ officialiter in
epl'a hodierna. Solennitas
⁊ feſtū preſens dr inuētio ſctē crucis. q2 btā
Helena mr Cōſtātini impatoris cū multis
miraculis inuenit crucē dñi nři ieſu xpi. quā
iudei abſcōderūt. De h etiā erit ſermo nř.
Si placet deo habebim⁹ bonas doctrinas
ad intellect⁹ illuminationē: vite ordinatio-
nē. ⁊ aiaꝝ noſtraꝝ cōſolationē. Sed primo
ſalutetur vgo maria. In preſenti ſermone
intēdo pertractare vbū ꝓpoſitū tripliciter.

Primo in pſona xpi in cruce patiētis.

Secūdo in perſona beate Helene cru-
cem requirentis.

Tertio in perſona cuiuſlibet hominis
vere credentis.

De primo pertractando verbū in perſona
xpi in cruce patientis dicit ipſe xps. Mihi
abſit. ſ. ꝙ veniā ad gloriā reſurrectionis cor-
poris: niſi p crucem. Inuenit eñ clare in ſa
cra ſcriptura ꝙ xps multotiēs fuit in peri-
culo mortis inter iudeos. et diuerſimode
fuit ei⁹ mors intētata. ſed nulli⁹ alius mo-
dus moriēdi placuit ſibi niſi in cruce. alios
modos moriēdi vitauit fugiēdo: vel aliter.
Sed ad mortē crucis venit gratis ipſemet
de galilea in hierl'm. Primo quidē fuit i pe
riculo moriēdi ſtatim qñ fuit nat⁹. Tūc eñ
regebat herodes alienigena. q̇ fauore impe
ratoris romani obtinuit regimē iudeoꝝ. q̇
audiēs natiuitatē regis iudeoꝝ a regibus
oriētis ⁊ locū natiuitatis a rabinis iudeo-
rum: voluit ipſum occidere. propter quod
miſit homines armorum vt occiderēt om-
nes pueros ciuitatis bethleem ⁊ eius atti
nentie. ⁊ ita factum eſt. Sed angelus dñi
apparuit ioſeph dicēs ꝙ fugeret in egyptū
cū puero ⁊ matre eius ⁊ ſic euaſit xps. Et
fuit cōpleta prophetia Iob. j. Pueros per-
cuſſerunt gladio: ⁊ euaſi ego ſolus. Querit
quare iſta mors nō placuit ſibi. Reſponſio
moralis ad inſtruendum nos vt vitemus
mortē gladij ſpūalis. ſ. excōmunicationis.
Legitur ꝙ in paſſione ſolus petrus porta-
bat gladiū. Symon petrus habēs gladiuz
eduxit eū. ⁊ percuſſit pōtificis ſeruū et ab-
ſcidit auriculā eius dextrā. Iohā. xviij. Ra
tio quare ſolus ſanctus petrus portabat
gladium: q2 ſolus papa vel prelatus habet
gladiū ſentētie excōmunicationis. Iſte gla
dius multū eſt timēdus ⁊ cauēdus. Sicut
eñ gladius materialis ſcindendo diuidit
mēbrū a corpore: ita gladi⁹ excōmunicatio
nis diuidit ⁊ ſcindit hoīem q̇ eſt mēbrum
miſticū eccl'ie a corpore eccleſie intantū ꝙ ſi
in eccl'ia daret mihi optio q̇d vellē potius
vel pdere digitū vel ſtare in excōicatione. po
tius vellē perdere digitū etiā manus ⁊ pe-
des ⁊c. q̄ eſſe excōicatus p mediā horā. xj.
q. iij. Dis. Nihil oꝫ formidare xpianus q̄
ſeparari a corpore xpi. Si eñ ſeparat a cor
pore ei⁹: nō eſt mēbrū ei⁹: ⁊ ſi nō eſt mēbruꝫ
ei⁹ nō vegetat ſpū ei⁹. Uide ibi pulchra. ca.
abſit. de excōicatione. Dicat miraculū de ar
bore nucū. Ecce rō quare xps noluit mori
de gladio. vt nos vitem⁹ gladiū ſpūalem.
qui ferit qñ dicit. denūciam⁹ talē excōica-
tum eſſe ⁊c. Fugite ergo a facie gladij qñ
vltor iniquitatū eſt gladi⁹. Iob. xix. Fugit
homo faciē gladij qñ ponit ſe in ratione: q2
ſtatim hō inuenit abſolutionē. Nullus di-
cat. ita bene comedo. bibo ⁊ dormio ſicut an
te excōicationē. comedo panē ⁊c. ſed nō co-
medit aia. qd̄ eſt peius. Scdo xps fuit in
periculo moriēdi precipitati⁹. vt recitat Lu
ce. iiij. Chriſtus eñ natus fuit in ciuitate
bethleem. ⁊ fuit nutritus in ciuitate naza-
reth. Iō dr ieſus de nazareth. Et incepit
predicare ⁊ miracula facere in ciuitate ca-
pharnaum. Tunc iudei dixerūt. Quāta au
diuimus de te facta in capharnaum, fac et
hic in patria tua. Luce. iiij. Reſpondit eis
xps in ſnia ꝙ non merebant. q2 non crede
bant in eū. immo deſpiciebāt eū dicendo.
Nōne hic eſt fili⁹ fabri: ⁊ illi⁹ mulieris ma-
rie. Et repleti ſunt oēs ira ⁊ ſurrexerunt ⁊
eiecerūt eū extra ciuitatē. ⁊ duxerunt eum
vſq3 ad ſupercilium montis ſup quē ciuitas
illa erat edificata vt precipitarent eū. Ipſe
vero reddidit ſe inuiſibilē eis. qui dicebāt
perquirēdo eū. ⁊ vbi eſt. Ieſus aūt tranſiēs
per mediū illoꝝ ibat. Luce. iiij. Quare no-
luit ſic mori. q2 ſi voluiſſet per iſtā mortem
etiam ſaluaſſet totū mundū. Ratio quare
noluit ſic mori. vt daret nobis inſtructionē
vitandi mortē precipitij que fit ex pctō ſup
bie. Quando eñ demon vult aliquē preci-
pitare in inferno. primo facit eū aſcendere
in ſupercilio montis ſuperbie. Verbigra.
Primo de religioſis. qñ eñ religioſus vi-
uit deuote in clauſtro ſeruādo regulā ⁊ cō-
ſtitutiones. talis via plana vadit ad para-
diſum ſed diabolus volēs ipſum precipita
re in inferno ponit in corde ſuo hanc ima-
ginationem. dicens. Quare tu non vadis
ad ſtudiū. ⁊ forte eſſes magiſter in theolo-
gia. ⁊ poſt cōfeſſor regis. deinde epiſcopus.
⁊ ſic dimittit deuotionē et obſeruātias ⁊c.

Et qñ eſt alte in ſupercilio montis : preci-
pitatur in infernũ.de qua dicit Dauid dia-
bolo. Deiecisti eos cũ alleuarent. ps.lxxij.
Idem de ſimplici clerico qñ habet paruum
beneficiũ non curat de concubina.quia nõ
poteſt ꝓuidere ſibi ꝛ filijs.nec dat amicis.
O dicit diabolus.Ego faciam te aſcendere
Ponit in corde ſuo vt ponat ſe cũ magnis
dñis vt cũ eis habeat beneficia.ꝛc.ꝛ quan
do ſũt alte precipitant a diabolo. Deiecisti
eos.ꝛc.Idem de vobis laicis quãdo mecha
nicus vel laborator viuit ſimplr̃ de ſuo la-
bore vel officio: vadit recte ad paradyſum
ꝑ viam planã.ſed diabolus ponit ſe in cor-
de ſuo.Quare tu nõn eſſes in conſilio et in
officijs ville vt talis.ꝛc.ꝛ quando ſũt .tũc
nihil aliud querunt ꝙ lucrũ tp̃ale. Deiecisti
eos.ꝛc.Idem de mulieribus.quando enim
mulier viuit ſimpliciter.curat de domo: de
filijs.diligit virũ ſuum ꝛ obedit ei in oib⁹
licitꝭ ꝛ honeſtis:talis mulier recte vadit ad
paradiſum.ſed diabolus ponit ĩ corde ſuo
vt ſit dña:quõ poſſit ſuppeditare virũ.et ꝙ
nihil faciat niſi ipſa ordinabit dicens.quare
ego non faciam vt talis facit.ꝛ quare non
ibo vt talis ſit induta.ꝛc.O quot moriunt
precipitati. Ideo dicit Job in perſona preci
pitati diabolo.Eleuaſti me ꝛ quaſi ſuꝑ vẽ-
tum ponens eliſiſti me valide:ſcio qꝛ mor
ti trades me.Job.xxx. Ecce rõ quare xp̃s
noluit mori precipitatus. Tertio fuit in
periculo moriendi lapidatus.vt narratur
a Johanne euangeliſta.viij.ꝛ.x.ca.Cũ enĩ
xp̃s predicaret iudeis de ſua diuinitate di-
cens. Amen amen dico vobis.Si quis ſer
monem meum ſeruauerit.ſ.legem euange
licam:mortem non videbit ineternũ.Joh.
viij.Cui dixerunt iudei.Quem teipſum fa
cis.Nunquid tu maior es patre nr̃o Abra
ham qui mortuus eſt.ꝛ ꝓphete mortui ſũt
ꝛ tu dicis Si quis ſermonem meũ.ꝛc.Re-
ſpondit ieſus.Amen amen dico vobis.an-
teꝙ abrahã fieret ego ſum.Tunc iudei dixe
runt.moriat.Tulerunt lapides vt iacerent
in eum.dicit Johannes.Jeſus aũt abſcon-
dit ſe ꝛ exiuit de templo.Quare noluit mo
ri iſta morte.Reſpondeo ꝙ ad inſtructionẽ
noſtrã ex peccato auaricie.Auarus enĩ ẽ vt
lapis durus ꝛ frigidus nullam habens pie
tatem de proximo indigenti.De auaro di
cit Job.Cor eius indurabitur quaſi lapis
Job.xlj.Auari ergo moriunt lapidati.Tot
lapidibus ꝑcutiunt quot ſunt modi auari
cie Primus lapis eſt primus mod⁹ auaricie
qui dr̃ rapina.Iſto lapide ꝑcutiunt dñi tp̃a
les a diabolo.qñ nõ ſunt cõtẽti de ſuis red

ditibus.qꝛ nõ ſufficiunt.tot ſunt vanitates
quas faciũt ꝛ perquirũt modos varios ꝛc.
cõtra ſuos vaſallos.Secundus lapis dicit
ſymonia.Iſto lapide percutiũt prelati cle-
rici:ꝛ religioſi qui neſciunt dare beneficia
nec miniſtrare ſacramẽta niſi cũ pecunijs
ꝛc.totũ oportet emere.Tertius lapis dicit
vſura.Antiq̃tus ſoli iudei lapidabant iſto
lapide:ſed modo ꝛ xp̃iani ſi preſtẽt aliquid
alicui.ſtatim dicũt vos dabitis mihi tantũ
vſura eſt ꝛ dãnatio.qꝛ ꝓ preſtare.nec etiam
papa poſſet aliq̃d recipere ſine peccato. O
quot lapidant iſto lapide.Itẽ ſi habent ali-
quid vẽdere ad ſperã vendũt amplius pro-
pter expectationẽ vſura eſt.Itẽ ſi preſtẽt ſu
per poſſeſſiones recipiũt fructus:vſura eſt.
Item ſi ꝓ mutuo obligant libertatẽ alteri
us ad cauendũ vel molendũ in ſuo molẽdi
no.Si ergo vis cẽſualia ſit vera emptio ꝛ
vera vẽditio.ꝛ preciũ ſit iuſtũ.aliter autem
quouis mõ quis capiat pecuniaꝫ vel aliq̃d
equiualẽs vltra ſorteꝫ. vſura eſt ꝛ dãnatio.
vt patet.xiiij.q.iij.putant. immo ſola ſpes
vſurarium facit.xiiij. q. iij. ſi feneraueris.
Quartus lapis eſt fraus male vendẽdo vel
emẽdo.Iſto lapide lapidant mercatores.ta
bernarij.hoſpitalarij.ꝛ hmõi. Quintus la-
pis eſt calũnia.Iſto lapide lapidantur iuri-
ſte.aduocati.iudices.procuratores.ꝛ nota
rij qui calumnioſe dilatant queſtiones.fa-
ciũt ꝙ durãt lites ꝙdiu ſentiũt pecunias
ꝛc.Sextus lapis eſt qui dicitur detentio.
Iſto lapide lapidantur qui detinent ſibi ſo
lidatam ſeruoꝝ. ancillarũ.decimas ꝛ pri-
mitias ꝛ legata defunctorũ:nõ complendo
teſtamenta.Item illi qui detinent illud qđ
inuenerũt.Ecce quot lapides ꝓijcit diabo
lus cõtra homines. Ideo xp̃s noluit mori
lapidatus.Ideo dicit ſcriptura. In via rui
ne.i.auaricie non eas ꝛ non offendes in la
pides.nec credas te vie laborioſe.ne ponas
aie tue ſcandalũ. Eccli.xxxij. Quarto fuit
in periculo moriẽdi intoxicatus ſeu potio-
natus.Ipſe enĩ venit pauper in hoc mũdo
iuxta prophetiã zacha.ix. Exulta ſatis fi-
lia ſyon:iubila filia hieruſalẽ:ecce rex tuus
venit tibi:iuſtus ꝛ ſaluator ipſe pauper.Et
Et intantũ tenuit vitã pauperẽ in hoc mũ
do:ꝙ nõ habebat domũ nec cameram poſt
ſermonẽ.ſed inuitabatur ab aliquo ꝛc.Iu-
dei ꝓo inimici ſui vidẽtes ꝙ eum nõ pote
rant occidere nec precipitando nec lapidã
do voluerunt ipſum potionare ſecrete ꝛ in
uitabant eum ad prandium.Et poteſtis co
gitare ſi faciebãt ſibi ſalſaꝫ de arſenico ſubli
mato potionãdo vinum vel aliud. De hoc

ꝓpheta in perſona chriſti dicit. Tu domine demonſtraſti mihi ⁊ cognoui. tu oſtendiſti mihi ſtudia eoꝝ. cogitauerūt cōtra me cōſilia dicentes. Mittamus lignū in panem eius. ⁊ eradamus eū de terra viuentium. ⁊ nomē eius nō memoretur amplius. Hieremie. xi. Sed chriſtus qui oīa ſciebat nolebat comedere de cibo venenato. quare noluit mori iſta morte ⁊c. Reſpōſio ad inſtruendū nos vt vitem⁹ mortē potionatam ex pctō luxurie. Qui em̄ vult potionare communiter ponit venenū in cibo dulci ⁊ delectabili. Ita facit demon. Cibus dulcis ⁊ delectabilis videt luxuria ⁊c. ſed ibi eſt venenū pctī qd̓ aīam occidit. Cibus eſt venenatus. niſi fiat inter virū ⁊ vxorē ſeruādo modū ⁊c. Job. Nunqd̓ poterit aliqd̓ guſtare qd̓ guſtatū affert mortē. Job. vi. q. d. non. Nullus ꝗtūcūqꝫ eſuriret vel ſitiret comederet cibū quē ſciret venenatum eſſe. Ideo dicit. Nunquid poterit ⁊c. Et tu luxurioſe comedis de illo cibo quē ſcis venenatū veneno peccati mortalis: niſi ſis infidelis. Quinto fuit in periculo moriēdi per crucē ſeu crucifixus. Sed iſte modus moriēdi placuit ſibi ⁊ acceptauit. Videntes iudei ꝙ nō poterāt ipſum occidere precipitatus. lapidatus nec potionatus. dixerunt. moriatur crucifixus vel crucifigat. ⁊ parauerunt crucē. Et tunc xp̄s predicabat in illa ꝓuincia. ſ. galilee. et ſciēs ꝙ iā iudei parauerūt crucē. ait diſcipulis ſuis. Ecce aſcēdimus hyeroſolymā ⁊ filius hoīs tradet principib⁹ ſacerdotum et ſcribis. ⁊ cōdemnabūt eū morte ⁊c. Mat. xx. Ita ꝙ nō violenter ſed gratis venit ad mortem crucis. ⁊ data ſententia a pilato nō appellauit nec ſe excuſauit. ſed dicit Johānes ꝙ baiulans ſibi crucem exiuit in eum qui dicitur caluarie locum. Joh. xix. Quare iſte modus moriendi pre alijs placuit ſibi. Reſpōdeo. iam ſcitis ꝙ totum malum tā animarū vt. pctm̄ ignorātie. inclinationes male. ꝙ etiā corporū. vt infirmitates. dolores. labores ⁊ finaliter mors. totū hoc venit ex peccato ade ⁊ eue. quare peccatū venit ex receptione illius fructus vetiti. Xp̄s ergo venit ad reparandū oīa mala tam animarum ꝙ corporū. Ipſe em̄ eſt ille fructus de quo dr̄ virgini marie. Benedictus fructus vētris tui. reuerſus eſt fructus ad arborē. quare dicūt hiſtorie grecorū antique ꝙ arbor crucis erat de illomet ligno de quo adam recepit fructū. Ideo quādo xp̄s fuit in arbore crucis tunc fructus fuit in arbore reſtitutus ⁊ reparauit omnia mala que ex peccato ade fuerūt ſecuta, ſeruādo ordinē, qꝛ ſicut mala aīe venerūt primo. deinde mala corporis. Sic xp̄s reparādo primo reparauit mala animaꝝ dādo remedia p baptiſmum ex quo remittunt oīa pctā. ⁊ reparauit ſcientiā denūciādo nobis gloriā paradiſi. Qñ aūt redibit cito ⁊ bene cito ad iudicium generale. tūc reparabit mala corporum qꝛ tūc reſurgemus impaſſibiles ⁊ immortales ⁊c. Ecce rationem quare voluit mori in cruce. Et de hoc habet figura Nume. xxi. de ſerpēte eneo ſuſpēſo in patibulo. qd̓ totū figura fuit paſſionis xp̄i ex qua nos ſum⁹ ſaluati. Ergo dr̄ in euangelio. Sicut moyſes exaltauit ſerpentē in deſerto. ita exaltari oportet filiū hoīs. ſ. in cruce. vt oīs qui credit in ipſum nō pereat. ſed habeat vitā eternā. Joh. iij. iō dicit ap̄ls. Gal. vi. Mihi aūt abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i in quō eſt ſalus vita et reſurrectio.

Quantū ad ſcdm̄ hoc verbū ptractabitur in pſona ſancte helene crucē requirētis. Nā poſt xp̄i paſſionē reſurrectionē ⁊ aſcēſionē ſancta crux faciebat infinita miracula: ex quibus multi cōuertebantur ad fidem xp̄i. O dixerūt iudei: iſta crux deſtrueret nos. iō abſcondat ne a xp̄ianis inueniatur: ⁊ foderūt in montē caluarie quaſi. xx. paſſus ſub terra: ⁊ ibi abſconderūt ſanctam crucē. vbi fuit abſcōdita p annos. cc. ⁊ vltra quouſqꝫ illa ſancta mulier helena mater Cōſtantini imperatoris ipſam inuenit: que nouiter fuit ad fidem cōuerſa ex multis miraculis ibi factis. propter qd̓ illa ſancta mulier venit hieruſalē ad inquirendū crucē xp̄i que oēs iudeos ſapiētes corā ſe vocauit. Cum aūt regina interrogaſſet de cruce et de loco vbi fuerat dñs crucifixus. ⁊ illi nullatenus indicare vellēt: iuſſit oēs igne cremari. At illi timētes tradiderunt iudam dicētes. Hic oīa que queris indicabit tibi. Iſte em̄ totū ſcit. Ad quē regina ait. Per crucifixum fame te perimam niſi mihi dixeris veritatē. Ipſum igitur in puteū ſiccū iuſſit pꝛici: et ibidem moleſtia famis cruciari. Cum ergo die ſeptima inde extractus ⁊ ad locum vbi ſancta crux erat veniſſet et oraſſet. locus ſubito commouetur et fumus aromatum miri odoris ſentitur: ita vt miraretur iudas. et diceret manibus iunctis. In veritate chriſte tu es ſaluator mundi. Et precingens ſe viriliter incepit fodere. et viginti paſſus fodiens tres cruces abſconditas repperit. Cum autem crucē chriſti ab alijs diſcernere neſcirent. poſuerunt eas in medio ciuitatis. et cum circa horam nonam quidam iuuenis mortuus deferretur,

iudas feretrũ tenuit ꝛ primã ꝛ ſecundã cru
cẽ ſup̱ corpus defuncti poſuit. ſed nequaq̄
ille ſurrexit. apponẽs aũt tertiã defunctus
redijt ad vitã. Et multa alia miracula cir-
ca infirmos fuerũt ibidẽ facta. Diabolus
aũt in aere vociferãdo clamabat di. O iuda
q̄d feciſti. Jude meo cõtraria operatus es.
Nã ille me ſuadẽte fecit ꝓditionẽ ꝛ tu me
renuẽte crucẽ xp̄i inueniſti. Per illũ multo
rum lucratus ſum aīas. ꝑ te video perde-
re iam lucratas. Per illũ regnabam in po-
pulo. per te iã expellor a regno. Reſpondit
iudas. Xp̄s te dãnet in abyſſum ignis eter
ni. Et baptizatꝰ eſt. Et multi iudeoꝝ viſis
tot miraculis conuerſi ſunt ꝛ baptizati in
gloriam dei. De iſta inuẽtione fit hodie fe-
ſtum: ꝛ potuit tũc dicere btã helena. Mihi
aũt abſit gloriari. niſi in cruce dñi nr̄i ieſu
xp̄i. Dicat hic q̄nta fuerit virtus crucis ad
curandũ oẽs infirmitates ꝛ hodierna die
eſt. niſi obſtet q̄ ſanitas corporis eſſet aīe
nociua. qꝛ deꝰ nõ eſt occaſio pcti. Multis
eſt melius ꝓ aīa q̄ ſint infirmi q̄ ſi eſſent
ſani. Nõ ergo recurratis ad demones vel
ad cõiuratores. ſed ponatis ſup̱ infirmita-
tem emplaſtrũ crucis xp̄i cũ noīe ieſu: cum
calore deuotiõis ꝛ ſanctitatis: tãta eſt virtꝰ
crucis xp̄i q̄ habebitis ſanitatẽ. idõ cãtatur
mõ. Salue crux ſancta. ſalue mũdi gloria.
vera ſpes nr̄a. vera ferẽs gaudia. ſignũ ſa-
lutis. ſalus in periculis. Uirtus crucis eti
am apud infideles maxime ꝑ oīa cõprobat
Nã refert Greg̃. in lib. iij. dialogoꝝ q̄ qua-
dam die quidã iudeus romã veniẽs. ꝛ decli
nata eſſet iã dies. ꝛ vbi remanere poſſet mi
nime reperiſſet: in quodã templo idoloꝝ
ad dormiendũ ſe cõtulit. Qui ipſius loci ſa
crilegiũ pertimeſcẽs. q̄uis fidẽ xp̄i non ha
beret cum ſigno crucis ſe munire curauit
nocte aũt media euigilãs: vidit malignorũ
ſpirituũ multitudinẽ. ꝛ ſathanã ſedentem
ꝛ oẽs ei aſſiſtẽtes. Et veniẽs vnus de mali
gnis ſpiritibus adorauit eum. Cui ille. Un
de venis. Et ille. In tali prouincia fui
ꝛ bella plurima concitaui. Nota bene in le
genda vſq; ibi. Uas vacuum. ſed ſignatuꝫ.
Ad hanc vocem illa malignoꝝ turba diſpa
ruit. Judeus autẽ ad epiſcopum venit ꝛ ei
omnia per ordinem enarrauit: ꝛ baptiſmũ
ſuſcepit. Quantum ad tertium verbũ pro-
poſitum pertractabitur in perſona cuiuſli
bet hoīs vere credẽtis. Nã gloriã quã nos
ſperamus in celo habemus ꝑ xp̄i crucẽ. qꝛ
in illa paſſus eſt. idõ nullus ante xp̄i paſſio-
nẽ intrauit in celũ. ſed ibat vel ad infernuꝫ
vel ad locũ purgandoꝝ. vel ad locum par-
uulorum ſiue limbũ. vel ſinũ perfectoꝝ qui
dr̄ ſinus abrae. Dicat q̄uo infernus eſt in
corde terre. vbi ſunt domũcule vt in corde
pomi. In ſinu ergo abrae ibãt aīe ſanctoꝝ.
Prima fuit abel ꝛc. ꝛ ibi expectabãt xp̄m q̄
extraxit eos inde qñ ſurrexit a mortuis.
De hoc ꝓpheta zach. ix. Tu quoq; in ſan-
guine teſtamenti tui eduxiſti vinctos de la
cu in quo non erat aqua. Modo autem ex
quo xp̄ianus fit credẽs in xp̄m. ꝛ eſt ei obe
diens quando moritur. iã inuenit portam
paradiſi apertã in virtute crucis. Crux xp̄i
clauis eſt paradiſi dicit rabanus. ſed requi
ritur credẽtia ꝛ obedientia. ꝛ ſic vadimꝰ ad
gloriam paradiſi quã per crucẽ habemus.
Ideo dicimꝰ modo. Nos aũt gloriari opor-
tet. in cruce dñi noſtri ieſu chriſti in quo eſt
ſalus vita ꝛ reſurrectio noſtra per quẽ ſal-
uati et liberati ſumus.

¶ De ſancta Cruce. Sermo. ij.

EVacuatum eſt
ſcandalũ crucis. ad Gal. v.
Hic declaretur q̄d eſt ſcanda
lũ vulgariter. Scandalum
enĩ eſt vocabulũ grecũ: et in
lingua nr̄a vulgari idẽ eſt q̄d impingere vl'
ledere vel cadere. Uerbigr̄a. qñ aliquis va
dit ꝑ ſuã viã ꝛ nõ auiſando ſe impingit in
lapide vel aliquo ligno: hoc dr̄ ſcandalum
Unde dicit btũs Tho. ij. ij. q. xlij. arti. j. q̄
ſcandalũ eſt dictũ vel factũ prebens alteri
occaſionẽ ruine. Et hoc ibidem pulchre de
clarat per ſimilitudinẽ obicis. vide ibidem
Idẽ ſpũaliter qñ aliquis incepit bonã vitã
vel in religione vel in militia vel in ſtatu
clericali, vel in ſtatu ſeculari: cauete ne im-
pinguatis per familiaritates vel alias.
Quot hoīes. quot mulieres. quot vidue ꝛc
vadũt directe ad paradiſum ꝑ viã bone vi
te. ſed poſt modicũ impingũt ꝛ frangũt ſibi
collũ peccando mortaliter. Jdeo dicit ſcri-
ptura. In via ruine. i. periculoſa in occaſio
ne peccãdi non eas et non offendas in la-
pides. nec credas te vie laborioſe. ne ponas
anime tue ſcandalum. Eccĩ. xxxij. Modo
ad propoſitum in ſacra ſcriptura inuenit
triplex ſcandalum ſiue occaſio peccãdi con
tra crucẽ chriſti.

Primũ eſt diſcipuloꝝ adherentiũ: ꝛ hoc
veniebat ex ignorantia.

Secũdũ eſt hominũ delinquentiũ. ꝛ hoc
veniebat ex malicia.

Tertiũ eſt. ꝑſonaꝝ nõ credẽtiũ. ꝛ h̄ venie
bat ex cordis duricia. Sꝫ q̄d iſtꝫ iſtoꝝ fuit
euacuatũ. Primũ fuit euacuatũ ꝑ xp̄i glio-

ſam reſurrectionem. Secūm fuit euacuatū per celi luminoſam apertionem. Tertiū ꝑ crucis xpi miraculoſam inuentionē. Ideo dicit thema. Euacuatum eſt ſcandalū crucis pmū ſcōm ꝛ tertiū. Dico pmo ꝙ primum ſcandalum ſeu occaſio cadēdi in peccatum eſt diſcipuloꝝ adherentiū .ſ. aploꝝ ꝛ alioꝝ: ꝛ hueniebat ex ignorantia. Ante xpi paſſionem ꝛ reſurrectionem omnes diſcipuli valde ſcandalizabant de cruce xpi: intantū ꝙ non poſſent patienter audire nec credere ꝙ xpus obiret in cruce. Unde cum ſemel xps diceret eis ꝙ oportebat eum ire hierlm: ꝛ ibi multa pati a ſenioribus ꝛ ſcribis ꝛ pncipibus ſacerdotum ꝛ occidi in cruce ꝛ tertia die reſurgere. quando diſcipuli audierunt talia ſcandalizati ſunt intantum ꝙ petrus aſſumens ieſum cepit increpare eum dicens. Abſit a te dñe: nō erit tibi hoc Qui conuerſus dixit petro. Uade poſt me ſathana. ſcandalū mihi es: qui nō ſapis ea que dei ſunt. ſed ea q̄ hoīm. Mat. xvj. Nota. Uade poſt me ſathana .i. aduerſarie: ſcādalum mihi es: qꝛ non ſapis ea ſupple conſilia que dei ſunt: ſed ea q̄ hoīm. Pro huiꝰ declaratiōe nota ſimilitudinē qñ aliqua ciuitas ab inimicis obſeſſa cuius rex eſt potētiſſimus ab hoībus ciuitatis dat cōſiliū regi vtꝫ potentiam ꝛ violentiā liberet ciuitatem dicendo. Ex quo vos dñe eſtis potens liberate ciuitatem ꝛ gentē veſtram per potentiam. ecce ꝯſiliū hoīm. Sed ꝯſiliū dei eſt ad oppoſitum. Nām lꝫ xps verus rex et meſſias eſſet ſumme potens ad liberandū ciuitatem generis humani ꝑ potētiā ꝛ violentiam; tñ noluit: ſꝫ ꝑ humilitatē ꝛ patientiam ꝛ iuſticiam. ſatiſfaciendo patri voluit liberare ꝛ ipſam redimere. Iſtud eſt conſilium dei. De hoc ꝓphetia. Nō eñ cogitationes mee cogitatiōes veſtre: neqꝫ vie mee vie veſtre: dicit dñs. Quia ſicut exaltant celi a terra: ſic exaltate ſunt vie mee a vijs veſtris ꝛ cogitationes mee a cogitationibus vr̄is Eſa. vi. Quia ergo petrus ꝛ alij apli neſciebant conſilium dei ſꝫ hoīm: iō errabāt: propter qđ dixit xpus petro. Neſcitis ea q̄ dei ſunt. Ideo ſcādalū aploꝝ veniebat ex ignorantia. Iō dixit eis xps in nocte paſſionis. Omnes vos ſcandalum patiemini in me in iſta nocte. Mathei vigeſimoſexto. Et hoc quia omnes fugerunt qñ iuxta cōſiliū dei xpus permiſit ſe capi ꝛ ligari ꝛc. ꝛ per humilitatem ꝛ patientiam ꝛ iuſticiā voluit mundū liberare. Iō qñ diſcipuli videbant crucem maledicebāt eā dicendo. O maledicta crux. Sꝫ hoc ſcādalū fuit euacuatū per gloriosam xpi reſurrectionē: quādo xps apparuit eis ꝛ aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas Luc. vlt. Et intellexerunt fructus prouenientes ex cruce. Primus qꝛ xps ꝛ paſſione crucis aſſecutus eſt gloriaꝫ corpis .ſ. impaſſibilitatis claritatē: agilitatē: ꝛ ſubtilitatē. Secūdus fructus de liberatione ſanctoꝝ patrū de inferno: qđ intelligētes apli tunc bñdicebāt deo. Tertius fructus de vniuerſali redēptione: qꝛ ſoluit precium ſupabundans ꝓ oībus. multi noluīt exire captiuitatē. culpa eſt eoꝝ ꝛ non dñi q̄ ſoluit. Quartus fructus eſt. qꝛ ex paſſione xpi in cruce porta paradiſi fuit aperta omnibus credentibus que ante fuerat clauſa oībus generaliter vltra quinqꝫ milia annos. Poſtq̄ autē apoſtoli intellexerūt hoc clare ſicut in die veneris ſancta et ſabbato ſcandalizati maledicebant crucem in monte caluarie fixam: ſed in die reſurrectionis illuminati ſuppliciter eam adorabant dicē centes. Tuā crucē adoramus dñe ꝛ tuā glorioſam recolimus paſſionem. Nota hic moraliter de adoratiōe ꝛ benedictione crucis.

Secundū ſcandalū crucis fuit hoīm delinquentium: et hoc veniebat ex malicia. Antiquitus. eñ crux erat ſuppliciū ꝛ patibulum malefactorū; ſicut modo furca. vñ nimirum ſi malefactores ſcandalizabantur maledicendo crucem: ſicut modo latrones homicide. ꝛ proditores maledicunt furcaꝫ ꝛ qui eam fecerunt ex malicia qui perſeuerant in peccatis ſuis ꝛ timēt ſuſpendi. Ita erat nunc de cruce qñ eaꝫ videbant. Boni autem nō timebāt hoc ſcandalū. Ideo dauid. Pax multa diligentibus legē tuā ꝛ nō eſt illis ſcandalū. ps. cxviij. Sed hoc ſcādalum fuit euacuatū per celi luminoſaꝫ apertionē. Poſt xpi paſſionē per. ccc. annos. in roma erat quidā imperator. ſ. Cōſtātinus ante ꝯuerſionē eñ erat infidelis ꝛ idolatra tunc tpis ꝑfida rebellauit ꝯtra romanum imperium. ꝛ cōgregata eſt iuxta danubiū fluuiū multitudo innumerabilis barbaroꝝ volentiū fluuiū tranſire ꝛ oēs regiones vſqꝫ ad occidentē ſuo dñio ſubiugare. Qđ vt Cōſtantinus imperator ꝯperit: caſtra mouit ꝛ ꝯtra danubiū ſe cū ſuo exercitu collocauit. Barbaroꝝ aūt creſcēte multitudine ꝛ iam fluuiū tranſeuntes. Conſtātinus nimio terrore concutit: qꝛ nō poterat fugere nec bene in tanta multitudīe preliare. Sequenti igitur nocte ab angelo excitatur et vt ſurſum reſpiciat amonetur. Qui celum aſpiciens vidit ſignum crucis ex clariſſimo lumine: ꝛ hūc titulū litteris aureis ſcriptū

In hoc ſigno vinces. Qui celeſti viſione cō-
fortatus: ſimilitudinem crucis fecit: ⁊ ipſam
ante ſuum exercitum ferri iuſſit: irruenſqꝫ
in hoſtes ipſos in fugam vertit: ⁊ multitu
dinem maximam interfecit. Tunc conſtā-
tinus omnes tēploꝝ pontifices cōuocauit:
et cuius hoc ſignū eſſet diligentius requi-
ſiuit. Quibus ſe neſcire dicentibus. quidam
xpiani aduenerunt. ⁊ ei ſancte crucis my-
ſterium ⁊ fidē trinitatis plenius enarraue
runt. Uidēs ergo imperator ꝙ virtute ſctē
crucis talē habuit victoriā: dixit ꝙ tā mira
bile ſignum nō debebat eſſe ſuppliciū ma-
lefactoꝝ. Tunc fecit legem ꝑ totū mundū
ꝙ ſignum crucis non eſſet ſuppliciū ſed re
fugium delinquentiū. Propter hoc de cete
ro crux xpi fuit dilecta a delinquētibus et
malefactoribus ⁊ honorata: ⁊ mandauit fie
ri furcas ad ſupplicium malefactoꝝ. Ecce
quō fuit euacuatū ſcōm ſcandalū crucis: ⁊
de cetero ſi malefactores poterant fugere
ad templum dei ⁊ tenere ſe ad crucem libe
rabantur. Ideo Aug. Crux q̄ erat ſuppliciū
latronum iam tranſit ad frontes impera-
toꝝ. Nota hic moraliter de ꝯfidentia noſtra
in infirmitatibus ⁊ cōtra pericula in cruce
ponenda. qꝛ ſi imperatori infideli victoriaꝫ
contulit. q̄to magis xpianis ſi habemꝰ in
deo deuotionem ſalutem impetrabit. Oſtē
de ſignare iuxta prophetiā. Can. viij. Sub
arbore malo ſuſcitaui te. Ibi corrupta eſt
mater tua. Ibi violata eſt genitrix tua. Po
ne me vt ſignaculum ſuꝑ cor tuū: vt ſigna-
culum ſuꝑ brachiū tuū. Et loquit eccleſie
xpiane que eſt filia ſynagoge. qꝛ ⁊ diſcipuli
xpi qui eccleſiam ꝑmitiuam inceperunt fi
lij erant ſynagoge. Ideo deus ꝑ os ſalomo
nis dicit eccleſie. Sub arbore mali. ſ. crucis
qui fecit viuum pomū albū ⁊ rubicundū. ſ.
xpm: ſuſcitaui te. ſ. eccleſiam xpianaꝫ: quia
tunc incepit. Ibi ſcꝫ in xpi paſſione corru-
pta eſt mater tua. ſ. ſynagoga crucifigendo
meſſiam. Ideo tu pone me vt ſignaculum
ſuꝑ cor tuū: vt ſignaculū ſuꝑ brachiū tuū.
Oſtendit modū ſignādi eccleſie xpiane. ſed
aliqui faciunt oppoſitū ſignātes ſe ſuꝑ ven
trem facientes crucem beati petri que ne-
minem ſaluat. Fac ſuꝑ brachiuꝫ. ſcꝫ de ſca
pula ad ſcapulam iſto modo. Si cum de-
uotione facitis crucem ipſa liberabit vos
ab omnibus periculis. Ideo dicit eccleſia.
Salue crux ſancta: ſalue mūdi glia. Ter-
tium ſcandalum eſt perſonarum nō credē-
tium. Et iſtud venit ex cordis duricia. In-
creduli eni vt iudei agareni ⁊ pagani ſcan
daliꝫantur audientes ꝙ deus fuit in cruce
ſuſpenſus cum tamen iudei habebant cla-
re in ſuis libris ⁊ prophetijs ꝙ meſſias de
bebat in cruce pati. vt patet in ps. Hely he
ly, id eſt deus deus meus reſpice. In quo
Dauid prolixe loquitur de chriſti paſſio-
ne. Item Eſa. liij. Domine quis credidit
auditui noſtro ⁊ brachiū domini cui reue-
latū eſt. Et aſcendet ſicut virgultū corā eo
⁊ ſicut radix de terra ſitienti. Non eſt ſpeci-
es ei neqꝫ decor ⁊ cetera que ſequūtur. Et
loquitur de meſſia ⁊ de paſſione ⁊c. Nec de
alijs poteſt exponi niſi de deo: ſm ꝙ etiam
iudei de eo exponunt. Item moyſes Deut.
xxviij. de captiuitate iudeorum dixit. Et
erit vita tua quaſi pendens ante te. Time
bis nocte ⁊ die. ⁊ non credes vite tue ſcilicꝫ
meſſie. Iudei ergo non poſſunt ſe excuſare
ex ignorantia: ſed ex duricia dicendo. Om-
nes parentes noſtri mortui ſunt iudei ⁊c.
Nec agareni poterunt ſe excuſare ex igno-
rantia: quia machometus dicit in alchora-
no ꝙ credant in euangelijs chriſti: qui di-
cunt chriſtum crucifixum fuiſſe inquantū
homo. ſed allegant duriciam dicendo du-
cam ad mortē patrem meum. De iſto ſcan
dalo dicit apoſtolus. Nos predicamꝰ xpm
crucifixum: iudeis quidem ſupple eſt ſcan-
dalum: gentibus autem ſtulticiam. j. Coꝝ.
j. ⁊c. ſed hoc ſcandalum euacuatum eſt a
multis iudeis qui tunc erant in hieruſaleꝫ
per miraculoſam crucis inuentionem. Di-
catur de inuentione miraculoſa ſancte cru
cis per ſanctam helenam imperatricem.
Conſtantini imperatoris matrem que ve-
nit hieruſalem ad querendum crucem do-
mini. Intelligentes iudei ꝙ propter hoc ve
nerat. tenuerunt concilium: determinādo
ne aliquid ſibi diceret de hac materia. Que
vocauit oēs ſapiētes hic. Nota de hiſtoria
ſic eni euacuatum eſt ſcandalum crucis: di-
miſſa duricia viſis tot miraculis. Et iudas
qui crucem inuenit baptiꝫatur et quiria-
cus appellat. ⁊ hieroſolymis defuncto epi
ſcopo ibidē in epm ordinat. Deinde ꝓ xpo
martyr effectus eſt a iuliano apoſtata. Cō-
uerſi autem ad fidem chriſti cantabant di
centes. Nos autem gloriari oportet in cru
ce domini noſtri ieſu chriſti in quo eſt ſa-
lus vita ⁊ reſurrectio noſtra per quem ſal-
uati ⁊ liberati ſumus. Moraliter dicatur
hic de medicina crucis adhibenda cōtra in
firmitates dicendo ieſus cum ſigno crucis
Unde dicit Grego. Si noſſe deſideras cru-
cis virtutem: crux eſt infirmorum virtus ⁊
egrotantium medicina.

¶ De corona domini. Sermo.

Coronam de ſpi-
nis impoſuerunt capiti eius
Ioh.xix. Sicut ſācta mater
eccleſia heri fecit feſtū ⁊ ſolē
nitatē de ſancta cruce dñi nři
ieſu xpi.eo quia in ea fuit paſſus.ita hodie
ordo noſter fratrū predicatorꝝ facit vbiqꝫ ꝑ
totū mūdū feſtū de corona dñi de qua fuit
coronat⁹ in ſua paſſione in die veneris ſan
cta.Et de iſta materia erit etiā ſermo no-
ſter.Salutetur etiā ꝟgo maria.⁊c.Pro itro-
ductione materie predicande ſciendum ꝙ
inter alias magnas reuelatiões quas xps
fecit beato iohanni euāgeliſte in apocalipſi
fuit vna valde clara de materia hodierna:
de qua ipſe dicit. Uidi celū apertum ⁊ ecce
equus albus.⁊ qui ſedebat ſuper eū vocaba
tur fidelis ⁊ verax.⁊ cum iuſticia iudicat et
pugnat.Oculi aūt eius ſicut flamma ignis
⁊ in capite eius dyademata multa.Apoca.
xix.Hic ſūt ſex clauſule ⁊ bene notāde.Pri
ma ibi.Uidi celū apertū. Iſta apertura ſi-
gnat incarnationē xpi quando de celo vo-
luit venire in vtero virginali.Tunc eñi dr
celū fuiſſe apertū. ſicut quādo aliquis dñs
dat aliquod donū dr habere burſam apertā
Ita etiā dr de illo maximo dono filij dei.quē
deus pater donauit ꝓ noſtra redēptiōe qñ
miſit ipm in hunc mundū.ideo dr celū fuiſ
ſe apertū. Secunda ibi.Ecce equus albus
Ecce hic cōuerſatio xpi.Equus albus fuit
eius glorioſiſſimū corpus. quia ſicut regit
a milite freno ⁊ calcaribus amoris ⁊ timo
ris equitans ſuꝑ ſellam.ſic corpus xpi fuit
a ſpūſancto gubernatū freno temperantie
⁊ calcaribus amoris ⁊ timoris filialis: vel
reuerentialis;ſedens in ſella virginitatis
vel puritatis.Talis eñi decebat vt eſſet no
bis pontifex ſanctus innocens. impollut⁹
⁊ ſegregatus a peccatoribus. Ad Heb.vij.

Tertia ibi.Et vocabatur fidelis ⁊ verax.
ſcꝫ in doctrina euangelice predicationis fi
delis.ſ.ad cōplēdū oēs ꝓmiſſiones factas
in veteri teſtamento.Uerax.quia doctrina
euangelica quā predicauit puram ⁊ veram
⁊ certam continet veritatē. Quarta ibi.⁊
cū iuſticia iudicat ⁊ pugnat.⁊ hoc in huma
ni generis redēptione.qm̄ voluit facere ſi-
ne violentia ⁊ potentia.ſed cū humilitate
patientia ⁊ iuſticia ſatiſfecit patri.pugnan
do ꝓ nobis in die veneris. Quīta ibi.ocu
li aūt eius ſicut flamma ignis.ſ.in ei⁹ glo-
rioſa reſurrectione. Ratio.quia ſicut flam
ma:deitas aīa ⁊ corpus ſimul aſcēderūt glo
rioſe reſurgēdo. Sexta ibi.⁊ in capite ei⁹
dyademata multa. Ego queſiui amore ve-
ſtri in ſacra ſcriptura quot xps coronas ha
buit.Et inuenio ꝙ ad ſimilitudinem. pape
vel imperatoris habuit tres coronas.

Prima fuit de ſapientia diuinali.

Scđa fuit de pnia corporali.

Tertia fuit de preſidentia generali

De ſcđa loquit thema.Coronam de ſpinis
⁊c.Et de iſta fit ſolēnitas hodierna. Dico
primo ꝙ rex noſter ieſus xps fuit coronat⁹
in hoc mundo de corona de ſapientia diui-
nali.Pro cuius declaratione ſciendū ꝙ ſa-
pientia recte dr corona triplici ratiōe.Pri-
ma quia corona in capite portat.qui aliun-
de portaret non diceretur coronatus. Sic
ſapientia ad inſtar corone in capite reſidet
ideo dr vulgariter de ꝑſona ſapiēte.O quō
habet bonū caput vel bonam teſtā. De iſta
dr.Corona aurea ſuꝑ caput eius expreſſa ſi
gno ſanctitatis.Eccli.xlv.Nota expreſſa ſi-
gno ſanctitatis.aliqui habent coronam ſa
pientie in capite.quia ſunt apti ī aliqua fa
cultate vel theologie vel iuris.⁊c.ad legen-
dū.diſputandū ⁊ predicandū ſed nō expreſ
ſa ſigno ſanctitatis ſed vanitatis.quia cō-
ſcientia ⁊ corꝫ vita non concordat cū diuīa
ſapīa.ſed quando vita concordat cū ſapīa.
tūc corona ſapīe eſt expreſſa ſigno ſanctita
tis quia habent magnā ſcīam ⁊ deuotionē
⁊ bonā cōſcīam.Scđa ratio eſt.quia coro-
na caret terminis.ſ.fine ⁊ principio. Ideo
dr dyadema quaſi duo demens.ſ.finē ⁊ pri
cipiū.Habet eñi figuram circularem ⁊ non
quadrangularem. Ita ſapīa diuina caret fi
ne ⁊ principio.vt deus.ſicut enim in figura
circulari finis vnitur principio.ita perſona
ſapiens.quicquid facit facit ad laudem dei
⁊ non ad vanam gloriā ſeu lucrū vel ꝓpter
honores ſeu dignitates mundanas acqren
das.Secus de multis qui habēt ſcīam ſed
non diuinā.quia finis eorꝫ non vnit prin-
cipio.ſ.deo. Uerbigrā.Multi ſunt ſapien-
tes in legib⁹ qui laborauerunt in ſtudio.pri
cipiū eſt a deo.qr oīs ſapīa a dño deo eſt.
Eccli.j.Sed videamus de fine vtrū ſit ad
deū vel mundū.ſi eñi finis eorꝫ eſt munda-
nus ⁊ non diuinus.principiū eſt a deo.fi-
nis vero non.Si eñi homo iterrogaret ſtu
dentes dicendo.quare ſtudes.que eſt intē-
tio tua.oēs reſpōderēt.vt poſtꝗ̄ fuero bac-
calarius vel doctor.vadam ad patriā ⁊ du-
cam vxorē.ero aduocatus ⁊ cōgregabo ⁊c.
Ecce qualis finis.cū tñ finis debeat eē di-
cendo.ego ſtudeo vt ſm deū ⁊ iura regam
primo ꝑſonā meā.deinde cōitatē.⁊c.Idem
de canoniſtis.quia cū ꝑ dignitatibus obti-

nendis. principiū eſt a deo. ⁊ finis non con
cordat. Sed ſi diceret. Deus dedit canones
⁊ leges vt eccleſia ⁊ mundus eis guberneť
Ideo volo ſtudere vt ſciam me regere ⁊ ec
cleſiā dei. talis finis eſt bonus: ſi poſt datur
vobis beneficiū vel dignitas. bene venerit
Idē de theologis. Nō ſolū pauperes cu,
rant de theologia cuius principiū eſt a deo
ſed finis multoꝝ eſt ad mūdū. ſ. vt videanť
⁊ laudenť ⁊ habeant confeſſiones. familia,
ritates. curas. ep̄atū. ⁊c. talis finis nō vniť
principio. Sed theologus debet ſtudere vt
cognoſcat deū. ⁊ eū cognoſcendo diligat ⁊
faciat ip̄m |alios cognoſcere ⁊ amare. p̄dicā
do vel legendo. ⁊ ſic lucrať coronā glie quā
multi perdunt. quia coꝝ finis eſt ſolū ad il
la mundana ⁊ tranſitoria. Unde iacob⁹ apo
ſtolus dicebat. Non eſt iſta ſapia deſurſum
deſcendens a patre luminū id eſt diuina. ſꝫ
terrena aĩalis diabolica. Iaco. iij. Tertia rō
quia corona quibuſdā floribus eminet ful,
get ⁊ ornat. ſcꝫ quattuor ſecus de garlanda
ſeu crinali: quod eſt ſimplex. Iſta corona ſa
pientie eminet quattuor floribus ante ⁊ re
tro a dextris ⁊ ſiniſtris. Flos qui ante emi
net eſt cognitio dei qui eſt creator ⁊ guber,
nator oīm creaturaꝝ. ſimplex in eſſentia et
trinus in pſonis. premiator bonoꝝ ⁊ puni
tor maloꝝ. Flos retro eū eſt cognitio crea,
turaꝝ. quō ſunt in triplici gradu quedā ſūt
pure ſpūales vt angeli ⁊ aīe. quedam pure
corporales vt elementa ⁊ iumenta. quedaꝫ
ſpūales ⁊ corporales vt homīes. Flos a de
xtris eſt cognitio bonoꝝ opeꝝ que facere te
nemur ⁊ glorie ſperande. Flos a ſiniſtris ē
cognitio peccatoꝝ vt caueantur. ⁊ penaꝝ in
ferni vt vitenť. Ecce triplex ratio quare di
uina ſapia dr̄ corona Ideo ſalomō loquens
de ſapia diuia dicit. Sapia dabit capiti tuo
augmenta gratiaꝝ. ⁊ corona inclita ꝓteget
te. Prouer. iiij. Dico ꝙ de iſta corona que ē
ſapientia diuina xp̄s fuit coronat⁹. Hec co
rona fuit impoſita xp̄o hoī in die incarna,
tionis qñ ꝟgo maria dixit angelo. ecce an,
cilla dñi. ⁊c. Dicunt theologi ꝙ in inſtāti cō
ceptionis aīa xp̄i habuit tantā ſapientiam
quantā habet nūnc in celo. Habuit eñi hec
corona xp̄i quattuor flores eminentes. An
te. quia habuit ſapīam de deo. cognitioneꝫ
de trinitate. ⁊c. cū tñ̄ corpus eius glorioſiſſi
mū non eſſet ita magnū vt formica. ⁊ iam
illa anima videbat eſſentiā diuinam clare
⁊ trinitatē pſonaꝝ. ⁊c. Retro quia in inſtā,
ti ſue conceptionis habuit cognitionē oīꝫ
creaturaꝝ ⁊ ꝓprietatū eaꝝ. ſtellaꝝ. volucrū.
piſcium. aīaliū: metalloꝝ: gemmaꝝ. ⁊ oīm

factoꝝ ⁊ fiendoꝝ ⁊ factibiliūꝫ. de die iudicij
⁊ de oībus cogitationibus cordiū humano
rū. A dextris quia habuit cognitionē oīꝫ an
geloꝝ ⁊ oīm predeſtinatoꝝ. Deus pater oſtē
dit ſibi librū predeſtinatiōis diuine in quo
vidit oēs ſaluandos p eū. A ſiniſtris. qꝛ ha,
buit cognitionē de inferno: de oībus penis
⁊ de oībus dānandis. ⁊ cauſas ⁊ rōnes coꝝ
dānationis. Itē quot imperatores. quot re
ges. ⁊c. eſſent in mundo ⁊ de illis tot dāna
renť ex iniuſticia. Itē quot p̄lati ⁊ tot dāna
rentur ex ſymonia. quot religioſi ex inobe,
dientia. quot clerici ex luxuria. quot de ma
trimonio ex mala vita. quot vidue. q̄t mo,
niales. quot puelle. oīa cognouit ſubito De
iſta corona auctas. Egredimini filie ſyon ⁊
videte regem ſalomonē in diademate quo
coronauit illū mater ſua in die deſpōſatio
nis illius ⁊ in die leticie cordis eius. Cāti,
iij. Nota egredimini filie ſyon. i. anime de,
uote ⁊ cōtemplatiue. ⁊ videte regē ſalomo
nem. i. xp̄m. Regula eſt ⁊ vera doctoꝝ theo
logoꝝ xp̄ianoꝝ ⁊ etiā iudeoꝝ. vt vbi in iſto
libro dr̄ ſalomon. ſponſus vel dilectus ⁊ ſi,
milia intelligitur xp̄s. ⁊ vbi ponitur ſpōſa
vel colūba intelligitur ⁊ exponitur de eccle
ſia vel de virgine maria. ſeu de anima deuo
ta. Hec eſt expoſitio ſm̄ nos. ſed iudei expo
nunt de ſynagoga. In dyademate quo coro
nauit eum mater ſua. Nota iudee. ergo de⁹
habet matrem. ergo cōceptus natus de mu
liere. ergo natus hō. eſt argumentū inſolu
bile. Synagoga aūt nō genuit nec cōcepit.
nec peperit eum. Sed quare dr̄ quo corona
uit eum mater ſua: ⁊ nō de patre. quia xp̄s
inq̄ptū hō nō habet patrē hoīem. ſed ſolum
matrē virginem. ſicut inq̄ptū deus habꝫ pa
trem ſine matre. Nota in die deſponſatiōis
ſicut in die deſponſationis vir ⁊ vxor fiunt
vna caro. erunt duo in carne vna. itaq꜅ iaꝫ
nō ſunt duo ſed vna caro. Matth. xix. Ita
vnio humanitatis ⁊ diuinitatis in xp̄o nō
ſunt due perſone ſed vna caro. ideo icarna
tio illa dr̄ deſpōſatio. Et i die leticie cordis
eius. ſ. virginis marie: quia illud fuit p̄mū
gaudiū ⁊ leticia cordis eius. O quale gau,
dium fuit virgini marie quādo ſciuit ſe eē
matrem dei: reginaꝫ celi. ⁊c. De prima coro
na hec ſufficiant. Dico ſecūdo ꝙ fuit co,
ronatus in hoc mundo de corona. de pnia
corporali. de qua loquitur thema. Coronaꝫ
de ſpinis impoſuerunt capiti eius. Ip̄e eñi
predicabat ⁊ affirmabat ſe eſſe regē meſſyā
ꝓmiſſū in lege. Propter hoc dixerūt iudei ⁊
milites pilati. Si rex eſt ergo coroneť. Tūc
milites plectētes coronā de ſpinis īpoſuerꝫ

capiti eius. Et ſequitur. Exiuit ergo ieſus
portans coronam ſpineaȝ ⁊ purpureuȝ ve-
ſtimentum. Ueſtimentum tunc fuit purpu
reum.i.ſanguineis guttis ex corona diſtil-
lantibus rubricatū. Job.xix. Rō. quare vo
luit de ſpinis coronari eſt: quia nos ex pec
cato ade ⁊ ex noſtris incurrimus duo mala
⁊ dāna. Primū quia eramus condemnati:
⁊ obligati ad furcam inferni in qua ſuſpen
duntur peccatores igne ſuppoſito: nec poſ-
ſunt mori. Secūm eſt. quia pdidim⁹ padiſi
regni coronā quam ex gratia habere debea
mus. ppter hoc xp̄s voluit in cruce ſuſpē-
di. vt ſibi credentes ⁊ obedientes liberaren
tur a ſuſpendio infernalis patibuli. dicens
patri: ego ſolus ſuſpendar. ⁊c. Ita etiam vo
luit corona ſpinea coronari. vt ſibi credenti
bus ⁊ obedientibus daretur corona regni
celeſtis. ideo cantat eccleſia. Coronat regeȝ
oim corona cōtumelie cuius nobis oppro-
brium coronam cōfert glorie. Moraliter. ſi
volumus obtinere coronam glorie in para
diſo nobis a xp̄o pmiſſam. oportet nos in
hoc mundo habere in capite coronā ſpina
rū quattuor genera ſpinarū cōtinentē. An-
terius memoriā peccatorū que cōmiſimus
amare cōterendo. Contritio eni eſt ſpina q̄
pungit cōſcientiā. Ita faciebat rex Ezechi
as dicens. Recogitabo tibi omnes annos
meos in amaritudine anime mee. Dn̄e ſi ſic
viuit ⁊ in talibus vita ſpūs mei. Corripies
me ⁊ viuificabis me. ecce in pace amaritu-
do mea amariſſima. Tu autem cruiſti ani-
mam meam vt non periret. piceciſti poſt ter
guȝ tuū oīa peccata mea. Quia nō īfernus
ꝯfitebitur tibi. neq̄ mors laudabit te. ⁊ nō
expectabunt qui deſcendunt in lacū verita
tem tuam. Uiuens viuens ipſe cōfitebitur
tibi ſicut ⁊ ego hodie. pater filijs notam fa
ciet veritatem tuam. Dn̄e ſaluum me fac.
Eſa.xxxviij. Poſterius cogitare penas inin
ferno quas meruimus. Propter hoc dicit
xp̄s de iuda. Bonū erat ſi natus nō fuiſſet
hō ille. Mat.xxvj. Dextrorſuȝ cogitādo bo
na que peccando perdidimus. xp̄s perditū
⁊ merita perdita ⁊ premia. iſte ſpine pūgūt
conſcientiā. Siniſtrorſum cogitando iudi
cium generale in quo xp̄s dicet. Ecce quid
feci p te oſtendens vulnera. quid feciſti p
me. Si non poteſtis oſtendere aliqua bona
quid dicetis. Dico vobis q̄ dānati vellēt eſ
ſe tunc in pfundo inferni ne viderent illaȝ
diem terribilem. Nota hic miraculū de illo
iuuene ſcutifero male vite. iurator. blaſphe
mator. luſor. leno fuit. ⁊ cum in quadā no-
cte dormiret. ſomniauit q̄ fuit tractus ad
iudicium dei vbi videbat xp̄m ⁊ virginem
mariam matrem ⁊ ſanctos ⁊ corā xp̄o du-
cebantur anime. Et xp̄s dicebat cuilibȝ q̄d
feciſti pro me. ⁊ alique que tenuerunt hic
bonam vitam oſtendebant aliqua bona. et
aliqua mala. ⁊ chriſtus dabat ſententiā bo
nam vt irent ad paradiſum ⁊ gloriam. Alij
autem erant qui nullum bonum habebāt.
ſed impenitentes deceſſerant. Iſtis dabat
ſententiam damnationis eterne. ⁊ crudeli
ter ſubito recipiebantur a demonibus ⁊ du
cebantur ad infernum. Iuuenis hoc vidēs
valde timebat dicens. O miſer quid dicaȝ
quando interrogabit me. quia nullum bo-
num feci: ⁊ poſt pauca fuit vocatus coram
iudice. Cui dixit iudex. Quis es tu: redde
rationem vite tue. Tūc iuuenis ad hoc ver
bum iudicis fuit excitatus. ⁊ fuit totus ca-
nus ſiue albus ⁊ tot⁹ rugatus. ⁊ quid erit
de veritate. quia tali ſomno ille fuit altera-
tus. Tunc ille iuuenis dimiſit omnes vani
tates. ⁊ recepit cilicium ⁊ multa ieiunia cō
ſitebatur ſepe. ⁊ ſic fuit conuerſus ⁊ ſāctus
effectus. Iſte fuit coronatus corona ſpina-
rum. Perſonis que de hac corona ſe coro-
nant dicit deus. Sicut lilium inter ſpinas
ſic amica mea inter filias. vt habetur Can
ticorū.ij. Dico tertio q̄ fuit coronatus de
corona de preſidentia generali. Chriſtus
enim dominus per ſuam paſſionem nō ſo-
lum nobis. ſed etiam ſibi meruit. ſ. coronā
vniuerſalis preſidentie ⁊ dominiū vniuer-
ſale ſuper omnes creaturas. ⁊ hoc maxime
apparebit ī iudicio generali. De hoc dauid
ps.viij. ⁊ apoſtolus ad Hebre.ij. Minuiſti
eū paulominus ab angelis gloria ⁊ hono-
re coronaſti eū ⁊ cōſtituiſti eū ſup opa ma-
nuū tuarū. Oia ſubieciſti ſub pedibus eius
oues ⁊ boues vniuerſas inſuper ⁊ pecora
campi. Uolucres celi ⁊ piſces maris q̄ per
ambulant ſemitas maris. Et loquunt pa-
tri de filio ſuo ieſu xp̄o inq̄tū hō dicentes.
Minuiſti eum paulominus. i. minus pau-
lo. i. modicum ab angelis. Sed quare dicit
hoc cum xp̄s etiam inq̄tū homo eſſet ma-
ior angelis in ſcientia. honore ⁊ dignitate:
⁊ excellentior. Hoc dicitur. quia xp̄s inq̄tū
homo modicū fuit minor angelis. ſ. in hoc
q̄ fuit paſſibilis. ppter hoc gloria ⁊ honore
coronaſti eū dn̄e ⁊ cōſtituiſti eū ſuper opera
manuū tuarū. Mō iſta preſidentia ⁊ dn̄ium
xp̄i non videtur nec percipitur niſi a xp̄ia-
nis p fidē. ſed in generali iudicio qn̄ veniet
in maieſtate: ⁊ nō in humilitate vt ī primo
aduentu. ⁊ ſtabit in aere ſedens in throno
iudiciali. ⁊ cōgregabunt ad eū oēs gentes.

Quinq̄ cōditiones ponuntur a dauid. Prima cuꝫ dicit. oues. ꝛ ſunt pſone que habuerunt cōditiones ouis. Ouis enim nō nocet dētibus vt canis: nec cornibus vt bos. nec pedibus vt equus vel mulus. Sic perſone ſimplices ſunt oues. que nō mordent diffamādo. ꝛ qualis morſus eſt diffamatio. nec cornibus potētie vel ſcientie percutiūt. nec pedibus deſpiciendo aliquē nec cōculcant. Iteꝫ ouis eſt beneficia dans lanā ꝛ lac. Itē ouis non eſt vindicatiua vt canis. Item eſt obediens paſtori ſuo. Qui habebūt cōditiones ouis in iudicio erūt a dextris. Statuet quidem oues a dextris. Matth. xxv. Scđa cōditio eſt: cū dicit boues. qui ſignant pſonas de vita aplica triplici rōne. Prima quia bos eſt maior oue. ita pſona de vita aplica eſt maioris pfectionis. Scđa qꝛ habent cornua. Ita pſone de vita aplica habēt duo cornua. primū bone vite. ſcđm vere doctrine. Tertia bos nō portat onus. ſed trahit aratrū colēdo terram. Ita pſone de vita aplica nō debēt portare onus ꝓprietatis. ſꝫ trahere aratrū pnie colēdo terrā ꝓprij corporis. Nota cū dicit: boues vniuerſas in feminino cū deberet dici in maſculino: ad innuendū ꝙ pſone de vita aplica debent eſſe vt vacce habētes vbera doctrinarꝫ lactando dulciter populos ꝛ eos nutriēdo in deuotione ꝛ penitētia trahendo eos ad deū. Tales in iudicio erunt cū xp̄o cōiudices. Amen dico vobis. ꝙ vos qui reliquiſtis oīa ꝛ ſecuti eſtis me in regeneratione cū ſederit filius hoīs in ſede maieſtatis ſue ſedebitis ꝛ vos ſup ſedes. xij. iudicātes. xij. tribus iſrael. Mat. xix. Tertia conditio eſt ꝛ pecora campi. Iſti ſunt qui in hoc mundo tenuerant vitaꝫ beſtialem: comedendo: bibendo luxuriando ſicut beſtie ſine freno reguntur ſenſualitate. Quando aſinus videt aſinam: equus equā ꝛc. ita homines beſtiales ſine freno ratiōis ꝛ timoris dei ſequunꝰ ſenſualitatem peccādo habita opportunitate. Quarta conditio eſt volucres celi. Iſti ſunt ſancti angeli qui in iudicio ſeparabūt bonos a malis. Quinta cōditio eſt. ꝛ piſces maris. Iſti ſunt demones qui vt piſces latitant ꝛ vadunt per mare: ita ꝛ demones per mundum. Iſti ſtabunt in gula inferni parati ad recipienduꝫ malos ꝛ ſecū portabūt. Super omnes aūt xp̄us habet dominiū vniuerſale merito ſue paſſionis.

De ſancto Johanne euangeliſta qui dicitur ſanctus Johannes ante portā latinam. Sermo.

De dilectione dei ad creaturas bonus ſermo:

Hic eſt diſcipulꝰ ille quē diligebat ieſus. Joh. xxj. Sācta mater eccleſia hodie feſtū facit ꝛ magnā ſolēnitatem de ſancto iohanne euāgeliſta. qui dicitꝰ ſanctus iohānes ante portā latinā. Bis in anno eccleſia facit feſtū de ſctō iohāne euāgeliſta. primū feſtū ꝛ maius eſt circa feſtūꝫ natiuitatis dn̄i. ſcđm eſt hodiernū. ꝛ de iſto habeo vobis predicare. Et ſi placet deo habebimus bonas ſpeculatiōes ꝛ morales inſtructiōes. ſꝫ ꝑmo ſaluteꝰ virgo maria ꝛc. Hoc verbū loquitꝰ de ſancto iohāne euāgeliſta di. Hic eſt diſcipulus ille ꝛc. Et loquitur de amore ieſu xp̄i ad beatū Johannē. Ideo ego habeo motiuum ꝛ rōnē ꝑdicandi ꝛ declarandi mō quot ſunt gradus amoris ꝛ dilectionis quos deus hꝫ ad ſuas creaturas. Et amore veſtri ego queſiui in ſacra ſcriptura ꝛ inueni ꝙ ſunt tres gradus amoris.

Primus eſt de amore generali.

Secundus de amore ſpeciali.

Tertius de amore ſingulari.

In primo gradu deus diligit oēs creaturas generalr̄ ſine exceptiōe. In ſcđo diligit ſolū bonas pſonas p deuotionē. In tertio gradu diligebat iohānē euāgeliſtā. Et de tertio gradu dicit thema. Hic eſt diſcipulus ille quē diligebat ieſus. ſ. amore ſingulari. Ecce hic i ſūma tota materia ꝑdicāda. Primꝰ gradus diuine dilectiōis eſt ꝙ deus diligit oēs creaturas generalr̄ ſine exceptione: qꝛ nulla creatura eximitꝰ. Nō ſolū deus eximie diligit angelos ſanctos ꝛ hoīes ſꝫ etiā aīalia. arbores. lapides ꝛc. Rō patet ad oculuꝫ Nā quilibet artifex bonus ſeu magiſter diligit oīa opa ſua quantūcūq̄ modica intātū ꝙ moleſte fert ſi eis aliquid detrahatur. Verbi gratia. ſi artifex domorꝫ cū omni ſapiētia ſua fecit vnā pulchrā optime diſpoſitā ꝛ ordinatā domū. ſi de illa dicatꝰ malū et detrahatꝰ diſplicebit magiſtro. nec i hoc habebit patientiā cū velit in ſuis opibus laudari ꝛ cōmēdari. Sic etiā deus a principio fecit domū huius mūdi ſapienter diſpoſitā ꝛ ordinatā. ſuperius in celo ſunt camere. ſ. māſiones paradiſi in q̄bus habitāt nobiles ꝛ barones amici regis ieſu xp̄i: feneſtre ſunt ſol ꝛ luna ꝛ ſtelle. Nos aūt ſumus hic inferius in ſtabulo caꝫ beſtijs. De iſta domo dicit ꝓpheta. O iſrael q̄ magna eſt domꝰ dei ꝛ ingens. i. ineſtimabilis locus poſſeſſionis eius. Magnus eſt ꝛ non habet finē ſupple in duratiōe excelſus ꝛ imēſus. Baruch. iij.

Hāc fecit deus cū magna ſapientia menſu
ra τ decore. Unde dauid. Quā magnificata
ſunt opera tua dn̄e. omnia in ſapiētia feci,
ſti. ps. ciij. Quia ergo oēs creature ſūt opa
dei. ideo oēs creaturas diligit generaliter.
Nec hʒ patientiā ſi aliquis dicit malum de
ſuis creaturis quantūcunqʒ modicis: imo
in eis vult cōmendari. Ideo qn̄ tu videbis
ſerpentē vel bufonē ſiue aliquod aliud tur,
pe animal: nō maledicas ei. qꝛ magnū pec,
catuʒ eſt: ſed dicas Benedictus deus. τ qꝺ
aial ſiue qualē creaturā fecit. Recitetur hic
miraculū de ſancto Aulaguerio epō qui cū
deſcenderet in mari de vno loco indignatꝰ
de magno vento maledixit vento. ꝑpter qꝺ
de hoc habēs magnā ꝯſcientiā incluſit ſe in
quadam cella τ fecit ꝓijcere clauem in ma
ri ꝓmittens ſe nunq̄ inde exire quouſqʒ il,
la clauis inueniret. τ in hoc cognoſceret ſe
remiſſionē habuiſſe de pctō. Poſt annū ꝓo
quidam piſcator preſentauit ſibi piſcē vnū
in cuius ventre inuēta eſt clauis cū aperire
tur τc. Ecce qꝺ peccatū eſt maledicere crea,
turas quas deus diligit. De iſto gradu amo
ris diuini dicit ſapiens. Diligis oīa q̄ ſunt.
τ nihil odiſti eoꝝ que feciſti. Nec enim odi,
ens aliquid ꝯſtituiſti aut feciſti. Sap. xj. No
ta diligis oīa que ſunt. Ecce amor genera,
lis. Et nihil odiſti eoꝝ que feciſti. ecce ſine
exceptione. Et aſſignat rationē dicens. nec
enim odiēs aliquid feciſti. Sed ponit amor
Ecce primus gradus. Modo veniunt hic
due queſtiones utiles oībus. Prima an ſit
peccatuʒ deſtruere vel occidere creaturas.
Si peccatū ſit eis maledicere. videt q̄ maiꝰ
peccatū ſit ipſas deſtruere: qꝛ maius pecca
tū eſt hominē occidere q̄ ipſuʒ maledicere.
dicendo. maledictus ſis tu. vel hmōi. Idem
etiā videt de alijs creaturis. ergo nō debe,
remꝰ occidere pulices: pediculos: cinipbes.
τ ſimilia. Et iſta rōne fuerunt aliqui qui ha
bebāt cōſciētiā occidedi pulices τc. dicētes
Q qꝛ creature dei ſunt. Sed nō habent con
ſcientiā occidēdi perdices gallinas lepores
piſces τ hmōi. Pro declaratione huius que
ſtionis ſciendū q̄ deus fecit oēs creaturas
duplici fine. Primo pro honore τ gloria di,
uina. Secūdo ꝑ vtilitate humana. Cauen
dū eſt ergo ne illud qꝺ homo dicit ſeu facit
creaturis ſit contra honorē dei τ vtilitatem
humanā. alˢ pōt hō vti creaturis τ come,
dere τ occidere. qꝛ ſunt pro noſtra vtilitate
Ideo occidere ꝑdices τ gallinas. mutones:
τ huiuſmodi nō eſt peccatū de ſe: immo con,
cordat cum fine ꝓpter quē facte ſunt. quia,
pro noſtra vtilitate. Etiam pōt homo occi,
dere pulices τc. qꝛ faciunt cōtra noſtrā vtili
tatem. nec enim permittunt nos dormire.
nō eſt peccatū. immo merituʒ τ oppoſitum
eſſet ſtulticia ſeu error. Ideo poſſumus occi
dere lupos. vulpes τ ſimilia. qꝛ damnificāt
nos. Secundus finis principalis quare deꝰ
fecit creaturas: eſt ꝑ honore τ gloria diuīa.
vt in eis deus laudetur τ benedicat. Et iſte
eſt principalis finis. Ideo magnū peccatuʒ
eſt maledicere creaturas. qꝛ in eis maledici
tur etiā creator. Ideo eſt quaſi peccatū blaſ,
phemie: qꝛ repugnat huic fini ꝑncipali. Et
ideo dicebat daniel. Benedicite oīa opa dn̄i
dn̄o. laudate τ ſuperexaltate eū in ſecula. Da
nielis. iij. Si dicat. τ quomō formice τ mu,
ſce poſſunt deū benedicere. Intelligitur ſic.
Bn̄dicite ſcʒ vos hoīes ex oībus creaturis
dn̄i dn̄o laudate τc. Modo ad argumētum.
ſi dicit. Si peccatū eſt creaturis maledice,
re. videt ergo maius peccatū eē eas deſtrue
re τc. Reſponſio. ſi maledictio τ deſtructio
ſumant vniformiter. Dico q̄ maius pecca,
tum eſt creaturas deſtruere q̄ maledicere.
Maius peccatū enim eſt hoīem occidere q̄
ſibi dicere maledictus ſis tu τc. Si aūt ſu,
mantur difformiter. ſic q̄ deſtruere referat
ad creaturā. τ maledicere ad creatorem. ma
ius peccatuʒ eſt maledicere q̄ deſtruere. qꝛ
ſapit blaſphemiā. Ideo aplˢ. Benedicite τ
nolite maledicere. Gaudete cū gaudentibꝰ.
flete cū flentibus. Ro. xij. Et hoc de prima
queſtione. Scd̄a queſtio quam vos poſſe
tis mihi facere eſt. Uos frater dicitis q̄ deꝰ
diligit oēs creaturas τc. Queritur. Si hoc
amore deus diligit peccatores τ dānatos τ
demones. Hec queſtio eſt ſm̄ plures inter,
rogationes. vt dicunt logici. ac ſi diceretur
vel ſi dicat. Frater. mel τ fel eſt dulce τ ama
rum Due queſtiōes ſunt in vna ita etiā cū
dicitur. Utrū deus diligit peccatores τ dā,
natos: vel ne. qꝛ peccator duo dicit. ſ. natu,
ram ſeu ſubſtantiā hoīs: τ culpa ſeu pecca,
tum que eſt in eo. Cū ergo queritur vtrum
deus diligit peccatores vel nō. Quia pecca,
tor duo dicit. ſ. naturā τ culpam. Opʒ reſpō
dere cum diſtinctione: dicendo q̄ deus dili,
git naturā: qꝛ opus ſuum eſt. ſed nō diligit
culpā ſeu peccatū. qꝛ nō eſt opus ſuum. No
ta ad hoc ꝓpoſitū pulchram ſimilitudinem
de pictore qui diligit imaginem quā ipſe de
pinxit. ſed ſi eſt deturpata nō diligit macu,
laʒ τc. Ita de deo. imago quā deus depinxit
eſt anima ad imaginē τ ſimilitudinē ſuam.
Intantū q̄ ſi anima poſſet videri a nobis
abſqʒ macula nolletis comedere τc. Sʒ pec
cator ſuperinducit maculam ſeu turpitudi,

nem peccati.immo propter illam punit.pec
cato:enim eo quia maculauit imaginem dei.
Similiter odio ſunt deo impius ⁊ impie-
tas eius.Sap.xiiij.Nota ſimiliter q: deus
odit impietatem.⁊ propter eam ódit etiam
impium.ita eadem ratio odij eſt vtrobiq3.
Quid de damnatis.ad idem. Quid vult di-
cere damnatum eſſe:duo dicit.ſc3 creatura3
dei ⁊ culpam obſtinatam irreparabilem.ra
tione cuius datur ſibi pena ſeu puniſtio.di-
cēdo damnatis.dabo tibi penam:q: tu ma
culaſti ⁊ ꝯturpaſti imaginem meam.Ita ꝙ
deus diligit naturam.ſed non culpa3.Ideo
auiſetis vos ⁊ caueatis a maculis peccato-
rum.ſc3 ſupbie:auaricie:luxurie:ſi approxi
mare volueritis creatori. Ideo vult ꝙ ho-
ſtia in qua ipſe eſt dictis verbis.ſit munda
⁊ vinum etiā mundum ⁊ purum:⁊ corpora
lia ⁊ alia.Nam propter immundiciam fuit
reprobatum ſacrificium veteris teſtamen-
ti.Auctoritas.Non eſt mihi volūtas in vo-
bis dicit dominus exercituū.⁊ munus nō
ſuſcipiam de manu veſtra.Malach.j.Fiat
ergo ratio.Si inanimata ⁊ irrationabilia
vult deus ꝙ ſint ſine macula:eo q: ſibi ap-
propiantur quāto magis vult animas no
ſtras rationales eſſe mundas cum lixiuia
iſtius penitentie.ſ.cōtritionis:cōfeſſionis:
⁊ ſatiſfactionis. Ergo lauamini mūdi eſto
te:auferte malum cogitationum veſtraru3
ab oculis meis. Quieſcite agere peruerſe.
diſcite benefacere. Eſa.j.Et hoc de primo
gradu. Secūdus gradus diuine dilectio-
nis eſt ꝙ deus diligit amore ſpeciali nō om
nes creaturas generaliter.ſed ſolu3 bonas
ꝓpter earum deuotionem.Ratio:quia licet
bonus homo vel bona mulier diligat omnes
proximos amore generali.diligit tamen pa
rentes:amicos.⁊ vicinos amore ſpeciali: cū
eis:loquendo:conſeruando:comedēdo:dā-
do ⁊ iuuando ⁊c.Iſta enim ſunt ſigna amo
ris ſpecialis.Sic etiā deus licet diligit om
nes creaturas generaliter:tamē ſolum bo-
nos diligit ſpecialiter cum eis loquendo cō
ſeruando ⁊c.dicit Iſido.in li.de ſummo bo
no.ꝙ quādo quis orat loquitur cū deo dicē
do.Pater noſter ⁊c.Et cum virgine maria
quādo dicit.Aue maria. Et deus loquitur
ſibi reſpondendo quādo in oratione dat cō
ſolationes aliquas ⁊ illuminationes.quia
iſte ſunt dei locutiones.Et nōne quādo tu
oraſti de mane deuote vel dixiſti matutinas
vel miſſam ſentis in anima ſingularem cō-
ſolationē.Deus loquitur tecum quādo le-
gis vel ſtudes in bono libro.Liber enim eſt
os dei.Secūdo ꝯuerſando quādo duo ſtant

ſimul dicit de eis.illi ſimul ſunt vna res.cū
tamen diſtent.Magis prope eſt deus illis
quos diligit ſingulariter:q: intra eos eſt ſem
per:ꝯuerſat ⁊ ſtat cū eis.Auctoritas. Deus
charitas eſt:⁊ ꝗ manet in charitate in deo
manet ⁊ deus in eo.j.Jo.iiij. Tertio come-
dendo.q: pſone bone ⁊ deuote ſepe debent
cōicare.tunc enim homo comedit cum xp̄o
in mēſa ſua.bene eſt amicus regis ꝗ come-
dit cum eo.Quarto dando. xp̄s enim dile-
ctis ſuis ſpeciali amore mittit dona.vni do
num humilitatis.alteri donū liberalitatis:
alteri donum caſtitatis vel patientie ⁊c.Et
ideo ſicut amicus regratiatur amico de do-
nis:ita etiā xp̄o regratiandum eſt:dicendo
Grates vobis domine.ego cōſueui eſſe ſu-
perbus.ſed vos miſiſtis mihi donū humili
tatis.⁊ ſic de alijs.Idē etiā de donis corpo-
ralibus.ſ.ſanitatis.⁊ hmōi.vl' tēporalibus
quibuſcunq3 a deo datis.De iſto amore ſpe
ciali dicit ſcriptura.Neminem diligit deus
niſi eū qui cū ſapiētia inhabitat . Sap.vij.
Nota niſi eū ꝗ cū ſapientia inhabitat.Quia
iſto amore ſpāli nō diligit deus ſtultos.ſed
ſolū ſapientes.Modo videamus qui ſunt
ſtulti ⁊ qui ſapiētes.Modo ſi ab hinc vſq3
ad talem locū eſſet vna via a dextris aſpe-
ra ſine tabernis.tamē ē ſecura.⁊ a ſiniſtris
eſt alia via plana delicioſa cum tabernis de
vno miliari ad aliud cum arboribus ⁊ volu
cribus cantantibus:tamē eſt ibi vnus paſ-
ſus periculoſus in quo omnes tranſeun-
tes occiduntur ⁊ depredantur.⁊ ſuper tur-
rim eſſet aliquis reſpiciens ambas vias.⁊
clamando diceret viatoribus.ad dextram
reſpiciatis ⁊ non ad ſiniſtram.quia omnes
ibi depredantur ⁊c.Nunquid nolentes cre-
dere clamanti.dicendo.ipſe vellet ꝙ dimit-
tamus bonam viam ⁊ delicioſam.⁊ ꝙ va-
damus per viam aſperam ⁊c.reputabūtur
fatui ⁊ credentes ſapientes:immo.vtinam
inter vos non ſint multi ſtulti.Ecce abhinc
vſq3 ad alium mundum ſunt due vie.a de-
xtris eſt vna via virtuoſa ⁊ ſpiritualis.a ſi-
niſtris eſt alia. ſcilicet via vicioſa ⁊ carna-
lis.Prima eſt via penitentie.aſpera eſt. Aſ-
perum enim eſt conteri. cōfiteri ⁊ ſatiſface-
re.ſed eſt ſecura.Ideo chriſtus optime mo-
net dicens. Penitentiam agite. appropin-
quabit enim regnum celorum.Matth.iiij.
Alia via a ſiniſtris eſt delicioſa ⁊ carnalis.
ſcil3 comedere:bibere:dormire:luxuriari:ſe
vindicare ⁊c.Sed in paſſu periculoſo.ſcilic3
mortis omnes denudantur ⁊ depredantur
et occiduntur. Si dicatur etiam in alia
via eſt paſſus periculoſus mortis, verum

eſt:ſed non depꝛedant. quia ſecuꝫ poꝛtant
theſaurū meritoꝝ ꝛ bonoꝝ operū. Uideᵗ
ergo vobis magna ſtulticia velle ire per viā
ſiniſtrā quā ſcitis que ducit ad infernum.
Scilicet ſe eſſe ſuperbos: auaros: luxurioſos
ꝛc. Et hec via quo tendit. Si dicatis ꝙ ad
paradiſum hereticus etiā eſtis: qꝛ via ſpūa
lis eſt paradiſi. Ecce quare dicit. Nemineꝫ
diligit deus niſi eum qui cum ſapientia in
habitat. i. ſapienter eligit viam ſecurā: licet
aſperam. Talibus dicit xp̄s. Sicut dilexit
me pater. ſcilicet amoꝛe ſpeciali: ꝛ ego dilexi
vos. Manete in dilectione mea: ſed nō di
mittendo viā bonā. Si dicatur. Dn̄e ꝛ quo
modo manebimus in dilectione veſtra. Re
ſpondet dicens. Si pꝛecepta mea ſeruaue
ritis: que in hoc cōſiſtūt vt homo declinet
a malo ꝛ faciat bonū: manebitis in dilectio
ne mea. Sicut ego pꝛecepta patris mei ſer
uaui. ꝛ maneo in eius dilectione. Joh. xv.
Patet ſecūdus gradus. Tertius gradus
diuine dilectionis eſt de amoꝛe ſingulari q̄
dilexit Johannē euangeliſtā ꝓpter ſuā con
ditionē. Non ſolū em̄ xp̄s dilexit Johannē
amoꝛe generali ꝛ ſpeciali: ſed etiam amoꝛe
ſingulari. Hoc declaratᵗ ſic. Quilibet dn̄s et
paterfamilias domus diligit domū ſuaꝫ ꝛ
quicquid eſt in ea amoꝛe generali. Non ſo
lum em̄ diligit vxoꝛem ꝛ filios ꝛ famulos:
ſed etiā iumenta. Deinde amoꝛe ſpeciali di
ligit filium ſibi magis ſimilē pulchꝛū humi
lem ꝛ obedientē. Ita etiam in domo huius
mundi deus vt paterfamilias diligit ꝛ oēs
creaturas generaliter. ꝛ bonas ſpecialiter
Sed inter oēs habebat vnū filium ſibi ſi
milē ꝛ pulchꝛū ſcꝫ Johannē virginē humi
lem ꝛ obedientē. Secus de aliꝭ ap̄lis qui
habuerūt vxoꝛes. Sed Johānes ſemꝑ fuit
pulcher. Pꝛimo in oꝛe nō loquendo de illa
materia. In oculis ab aſpectibus. In auribꝰ
nolens audire turpia. In manibus a malis
tactibus. In coꝛde a malis deſiderijs ꝛ cogi
tationibus. Pꝛopter qḋ xp̄s et v̄go maria
diligebant ip̄m ſingulari amoꝛe. Un̄ cum
xp̄s in paſſione exiſtens in cruce ꝛ vidēs ibi
matrē triſtē ꝛ deſolatā volens ip̄am conſo
lari ſciens ꝙ virgo maria ſingulari amoꝛe
diligebat iohannē dixit virgini matri ꝙ re
ciperet iohannē in filiū. Ecce amoꝛ ſingu
laris ex ſua pulchꝛitudine virginitatis. O
q̄ꝫtū deberemus laboꝛare. vt eſſemus pul
chꝛi ꝛ caſti. vir ꝛ vxoꝛ ſeruantes modū ſunt
pulchꝛi magis pulchꝛi ſunt tamē illi qui vi
uunt continenter: ſed ſuper oēs pulchꝛio
res ſunt virgines. tales em̄ ſingulariter di
liguntur a xp̄o. vt patꝫ de beato iohāne. de

cuius dilectione dicit thema. Hic eſt diſci
pulꝰ ille quē diligebat ieſus. Dicit hic glo
ſa Bede Diligebat iohannē ieſus nō exce
ptis ceteris ſingulariter: ſed pꝛe ceteris q̄s
diligebat familiarius vnū quē ſpecialis pꝛe
rogatiua caſtitatis amplioꝛi dilectione fe
cerat dignum. Nota huius ſingularis dile
ctionis ſignū. Ex euangelio hodierno ꝛ hi
ſtoꝛia huius feſti de dolio feruētis olei. Di
cit euangeliſta ꝙ xp̄s volens oſtendere pe
tro martyꝛiū qḋ debebat pati pꝛo xp̄o dixit
ſibi. Cum eſſes iunioꝛ cingebas te ꝛ ambu
labas vbi volebas. cum autē ſenueris ex
tendes manus tuas. ſcꝫ in cruce: ꝛ alius te
cinget ſcꝫ in cruce ligando: ꝛ ducet te quo
non vis. ſcilꝫ ad moꝛtē. Ideo veni ſequere
me. Sicut ego moꝛiar in cruce: etiam ꝛ tu.
Petrus v̄o videns iohannē volendo ſcire
ſi moꝛeretur per martyꝛiū dixit xp̄o. Dn̄e:
hic aūt quid. i. quō moꝛietur. Reſpondit ie
ſus. Sic eū volo manere donec veniā: quid
ad te. tu me ſequere. Ex hoc ap̄li opinati
ſunt ꝙ iohannes nō moꝛeretur vſq ad diē
iudicij: cuꝫ dicitur. donec veniā: ſed ip̄emet
Johānes annullat illā opinionē di. Et nō
dixit ieſus qꝛ nō moꝛitur: ſed ſic eum volo
manere donec veniam. Nota ſed ſic eū vo
lo manere ſcꝫ ne moꝛiatur per martyꝛium:
qꝛ licet multotiēs fuerit in toꝛmēto ꝛc. deꝰ
tn̄ ip̄m ꝯſeruauit quouſq fuit. xcix. annoꝝ.
tunc xp̄s venit ad eū di. veni dilecte mi ꝛc.
Ecce quare dicit. Sic eū volo manere. ſcilꝫ
ſanū viuū ꝛ incolumē donec veniā ſupple
ad eum. Recte xp̄s oſtendit iohāni amoꝛē
quē oſtēdit virgini matri ad quā venit in
fine di. Ueni colūba mea ꝛc. Et v̄go ſine
doloꝛe emiſit ſpm̄. Ita etiā de iohāne. Ecce
rō quare nō fuit moꝛtuus cū a Domiciano
imperatoꝛe fuiſſet miſſus in dolio feruen
tis olei in roma ante poꝛtā latinā eo qꝛ cō
tra decreta ip̄ius imperatoꝛis pꝛedicabat
chꝛiſti fidem. Dicatur hiſtoꝛia bꝛeuiter. Et
fuit completa pꝛophetia Eſa. que recte vi
detur fuiſſe de beato iohanne dicēte xp̄o io
hāni. Cum ambulaueris in igne nō cōbure
ris: ꝛ flāma nō ardebit in te. qꝛ ego dn̄s deꝰ
tuus ſanctus iſrael ſaluatoꝛ tuus. Ex quo
honoꝛabilis factus es in oculis meis ꝛ glo
rioſus. ego dilexi te. Eſa. xliij. Multi em̄
dicuntur honoꝛabiles in oculis gentiū ſiue
hominum: ſed non in oculis dei. Aliqui ꝑ
oppoſitū in oculis dei. ſed nō hoim. Ali
qui nec in oculis dei nec hominum. Aliqui
aūt ſūt honoꝛabiles in oclis dei. ꝛ in oclis
hominū. Iſtud eſt melius. Pꝛimi ſunt per
ſone hypocrite facieꝛ palliate. ad extra oſtē

gentes magnã humilitatẽ: intus aũt ſunt pleni ſuperbia: vana gloria: preſumptione ꝛc. Tales in oculis dei q̄ videt corda nõ ſũt honorabiles. Secũdi ſũo q̄ ſunt honorabiles in oculis dei ſed nõ hoim: ſunt perſone deuote q̄ orant ꝛ faciũt pniam: ſed aliquotiens forte faciunt aliqua bona intentione tñ gẽtes ſcandalizant. Talibus dicit apl's. Prouidentes bona nõ tm̃ corã deo: ſed etiã corã oĩbus hoĩbus. Ro. xij. Tertij q̄ nec in oculis dei nec hoĩm ſunt honorabiles: ſed abhoĩabiles ſunt publici ꝛ notarij peccatores. vt cõcubinarij ꝛ meretrices et luſores ꝛc. De quibus dicit ſcriptura. Letant cum malefecerint: ꝛ exultãt in rebus peſſimis. quoꝝ vie peruerſe ꝛ infames greſſus eorũ. Prouer. ij. Quarti qui ſunt honorabiles in oculis dei ꝛ hoĩm: ſunt illi q̄ taliter viuunt ꝛ talem intentionẽ habẽt in factis ꝙ quicquid dicunt vel faciũt pro honore dei ꝛ ſaluatione aĩarum cauent ne in aliquo ſcandalizent gentes. Unde apl's de ſe dicebat. Si eſca ſcandalizat fratrẽ meũ: nõ manducabo carnes ineternũ: ne fratrẽ meũ ſcandalizẽ. j. ad Coꝛ. viij. De iſto gradu dicit ſcriptura de thobia et cognatiõe ſua. Oĩs aũt cognatio eius ꝛ oĩs generatio eius in bona vita ꝛ in ſctã cõuerſatione ꝑmanſit ita vt accepti eſſent tam deo ꝙ hoĩbus ꝛ cũ cũctis habitãtibus terrã. Thob. xiiij. In iſto gradu fuit beatus iohes euãgeliſta: ideo ſibi dixit xp̃s. Ego dilexi te ꝛc.

¶ De ſancto Barnaba apoſtolo. Sermo.

ERat vir bonus plenus ſpũſctõ ꝛ fide. Verbum iſtud habet in actibus aplorum. ca. xj. Jam ſcitis ꝙ feſtũ ꝛ ſolẽnitas pñs tota eſt beati. Barnabe apoſtoli. ita erit ꝛ ſermo noſter. Et ſi placet deo de ſua ſanctitate vite poterimus recipere exemplũ gubernandi vitã noſtrã vt ad paradiſum perueniamus: ꝛ vt ita ſit ſalutet' virgo maria ꝛc. Pro introductione materie predicãde poſſet hic querere aliq̄s ſimplex et ignorans. Vñ eſt h̄ ꝙ ſctũs barnabas dicat apl's. cuʒ apli ſint. xij. ꝛ iſte non ſit de numero illoꝝ. Stricte autẽ ſolũ ſunt apli illi q̄s xp̃us in vita ſua elegit ꝛ miſit predicare: q2 apl's idẽ eſt qđ miſſus: ꝛ ſolũ fuerunt electi. xij. Auctoritas. Vocauit diſcipulos ſuos ꝛ elegit xij. ex ip̄is: quos ꝛ aplos noĩauit: vt habet Luc. vj. c. ꝛ noĩantur ibidẽ. Idẽ dicit xp̃us. Nonne duodecim hore ſunt diei. Si quis ambulauerit in die non offendit. q2 lucem huius mundi videt. Si autẽ ambulauerit in nocte offendit: q2 lux nõ eſt in eo. vt habet Joh. xj. Non loquebat de die naturali: q2 vigintiquattuor horas hʒ. nec de vſuali: q2 aliquotiẽs plures horas habet. aliquotiens minus ſed loquebat de ſe q̄ eſt dies ille de quo dauid. Melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuper milia. Duodecim hore huius diei ſunt duodecim apl'i qui fuerũt clari in ſanctitate ꝛ ſimul cũ xp̃o. Iſto modo nec beatus barnabas nec paulus ſunt de duodecʒ apoſtolis. Sed beatus mathias fuit de numero illorum. q2 licet in vita xp̃i non fuerit de nũero aplorum. ' tñ ſucceſſit Jude. ꝛ iam xp̃s in corde ſuo elegerat ip̄m quando dixit. Amen dico vobis ꝙ vos qui ſecuti eſtis me in regeneratõe cũ ſederit filius hoĩs in ſe. maieſtatis ſue: ſedebitis et vos ſuper ſedes duodecim iudicãtes duodecim tribus iſrael. Mat. xix. In dicta auctoritate nõ loquebat de Juda. ſed de btõ Mathia eius ſucceſſore quẽ iam in corde ſuo elegerat. Si aũt largo modo volumus loqui de aplis: nõ ſolũ illi duodecim qui ꝑ xp̃m in vita ſua fuerũt electi ſunt apl'i: ſed etiã illi qui poſt xp̃i aſcenſionẽ fuerũt electi ſunt apl'i. ꝛ ſic ſunt plures ꝙ. xij. Beatus Paulus maximus apoſtoloꝝ quẽ elegit cum iret damaſcũ ad ꝑſequendũ xp̃ianos: dicens. Vas electionis mihi eſt iſte vt portet nomẽ meũ corã gentibus ꝛ regibus ꝛ filijs iſrael. Act. ix. Et iſta ratione in bullis papalibus in ſigillo plũbeo paulus ponitur ad dextrã: ꝛ petrus ad ſiniſtram: al's bulla eſſet falſa. Ratio. q2 btũs petrus fuit electus a xp̃o in ſiniſtra. ſ. in hac vita mortali que per ſiniſtram deſignatur. paulus autem electus fuit a chriſto in dextra glorie: q2 iam chriſtus erat in gloria impaſſibilis ꝛ imortalis. etiã btũs barnabas fuit electus a xp̃o in dextra gl'ie. De iſta electione auctoritas. Jeiunantibus autem diſcipulis dixit illis ſpiritusſanctus. Segregate mihi paulum ꝛ barnabam in opus ad quod aſſumpſi eos. Tunc ieiunantes et orantes: imponenteſq; eis manus dimiſerunt illos. Et ipſi quidem miſſi a ſpiritu ſancto abierunt. Actu. xiij. Patet ergo ꝙ beatus barnabas eſt verus apoſtolus xp̃i licet non elegit eum in vita. Si autẽ dicat de omnibus diſcipulis quare beatus barnabas fuit electus in in apoſtolum ꝛ non alij. Ratio aſſignatur in themate dicente. Erat vir bonus. Nota erat vir. nõ dicit erat homo. q2 multi ſunt hoĩes q̄ ſunt magni peccatores: ſed vir dicitur a virtute q2 ꝛ

erat virtuoſus ꝛ bonus. Patet thema: in quo ſubtiliter oſtenduntur quattuor excellentie de beato barnaba apoſtolo.

Primo ꝙ fuit alte virtuoſus: qꝛ erat vir

Scḋo ꝙ fuit plene pius: qꝛ erat bonus.

Tertio ꝙ fuit ꝑe gratioſ⁹: qꝛ plen⁹ ſpūſcō

Quarto ꝙ fuit digne glorioſus. quia plenus fide.

Dico ṗmo ꝙ beatus barnabas fuit alte virtuoſus qꝛ erat vir. i. virtuoſus. Quid eſt virtuoſum eſſe. Dico ꝙ qñ intellectus memoria et voluntas ꝛ opa fiunt ſm deū et eius mandata: ꝛ non curant q̇d dicunt gētes. ſed quid debet fieri ſm deum talis eſt virtuoſus ꝛ fortis. Sic eñ dr de illo qui leuiter cadit modico vento vel impetu: non habet virtutem. nō eſt fortis. ecce qualiter cadit. Sed qñ ſtat fortiter dr. O ꝟtutē habet: fortis eſt. Ita ſpūaliter totus iſte mundus eſt plenus ventis q̄ ſunt temptatiōes demonum. Spūs. i. ventus grādis ꝛ fortis ſubuertens montes: ꝛ ↄterens petras. iij. Reg. xix. Montes alti fuerunt adam: eua ſanſon. dauid. ꝛ ſalomon. tñ ſubuerſi fuerunt vento temptationis: non erant fortes qꝛ ſtatim ceciderunt. Ideo virtuoſi ꝛ fortes ſunt q̄ non ꝑmittunt ſe cadere quacunq; temptatione. Scḋo qñ quis portat onus fortiter dicit: ꝟtutem hʒ. iſte fortis eſt. ſec⁹ ſi cum onere cadit. Ita quilibet noſtrū portat magnum onus carnis. Sap. ix. Corp⁹ quod corrumpit aggrauat aīam. Qui ergo permittit ſe cadere onere malarū inclinationum carnis non eſt ꝟtuoſus nec fortis ſed ille qui tenet ſe fortiter eſt virtuoſus. Tertio preſens vita non eſt niſi quedā via arenoſa. Tot ſunt occaſiones peccādi. ſ. audiendo. videndo. ꝛ operando. ꝛ opportunitates male. ꝙ ille q̄ nō cadit eſt fortis ꝛ virtuoſus. Quarto in hoc mūdo habem⁹ multas erumnas tribulationum doloꝝ infirmitatū: paupꝫtatū ꝛ ꝑſecutionū. ita ꝙ multi cadunt ꝑ impatientiā. Sʒ q̄ ſcit ſe tenere fortiter ↄtra ventū tēptationū. ↄtra on⁹ malarum inclinationū. ↄtra arenā occaſionum. ꝛ ↄtra impetus tribulationū. talis eſt virtuoſus. Auctoritas de illo ſancto Iob q̄ in his quattuor fuit fortis. Ideo dicitur de eo. Vir. i. virtuoſus erat in terra hus nomine Iob. Et erat vir ille ſimplex. qꝛ cum haberet corpus ꝛ aīam. ſolū ſequebat aīam qua regebatur. ꝛ rectus non ꝑmittebat ſe cadere. ac timēs deum. qꝛ dyaboli temptationibus non cecidit. Et recedens a malo ſcʒ vitando carnis inclinationes malas. Iob. i. Talis fuit beatus barnabas. Erat vir. i. virtuoſus. qꝛ deſpectis cunctis temporalibus bonis virtuoſe appetebat celeſtia ꝛ eterna. Nota quō fuit de cipro de ciuitate in caſſia de genere aaron de tribu leui habens domum ꝛ poſſeſſiones. ꝛ erat litteratus in lege moyſi. q̄ audita fama ꝟtutū miraculoꝝ ꝛ doctrine apl'oꝝ volebat videre et audire ꝛ venit hierl'm ꝛ vidit apl'os ꝛ audiebat ſermones eoꝝ ꝛ erat totus attonit⁹. Et qꝛ ipſe erat magnus clericus ꝛ cognoſcebat tempus aduentus meſſie completū cum magna reuerētia ꝛ attentione audiebat ſermones apl'oꝝ: ideo fuit illuminat⁹. Nota cum quanta diligentia eſt audiēdus ſermo. Deinde dixit intra ſe. Ex quō audiui doctrinam iſtoꝝ hoīm. volo videre eoꝝ vitam. qꝛ multi predicant bene q̄ tñ viuūt male. Et vidit ꝙ viuebant cōiter null⁹ habebat nec portabat pecunias particulariter niſi rectores hoīʒ ꝛ mulieꝝ. Et fuit multum contentus de eoꝝ vita. Deinde reſpexit miracula eoꝝ q̄ curabant cecos ſurdos ꝛc. O dixit beatus barnabas. Et quis poſſet iſta facere niſi deus. Nolo aliā ꝓbationem. Et reuerſus eſt ciprum, ꝛ vēdidit omnia bona ſua: ꝛ recepto congerio ab amicis venit ad apl'os dicens eis: Unde erat de q̄ genere ꝛ tribu. Et illuminatus predicationibus ſupplicauit eis vt ipm reciperent in ſocietatem ꝛ fuit receptus ꝛ baptizat⁹ barnabas. qđ idem eſt qđ filius ↄſolatiōis. qꝛ apl'i fuerunt valde conſolati de eo. ꝛ ꝓcium bonoꝝ tꝑaliū poſuit ad pedes apoſtoloꝝ vt diſtribueret pauꝑibus. Erat ergo vir. ideo xp̄us ſibi apparuit in oratione dī. Conſtās i. ꝟtuoſus eſto barnaba. quia ṗmia eternā percipies. O qual' permutatio dare terrena. ꝛ accipere celeſtia. De q̄bus q̄ dixi auctoritas de biblia in qua maxime vita beati barnabe habetur. Ioſeph aūt q̄ cognominat⁹ eſt barnabas ab apl'is. qđ eſt interpretatum filius conſolatiōis leuites ciprius genere: cū haberet agrum vendidit eū ꝛ attulit precium ꝛ poſuit ante pedes apoſtoloꝝ. Act. iiij. Iō poſſumus dicere de eo. Naaman princeps militie regis ſyrie erat vir magnus apud dñm ſuū ꝛ honorat⁹. Per illum eñ dedit dñs ſalutē ſyrie. Erat eñ vir fortis ꝛ diues. iiij. Regum. v. Moraliter ꝓ nobis. Si vos de mundo non habetis tantā virtutem dimittendi oīa ꝓ deo nec tenemini. nos religioſi tenemur ex voto. ſed dimittere tenemini omnia de malo iuſto. de vſura. furto. rapina. ꝛ calūnia. ſolidata. de decimis defunctoꝝ. ꝛ de alijs. ſ. male emendo vel vēdendo: ꝛ reſtituere de illis. de bonis

iuſto poteſtis congregare ꝓ vobis ⁊ filijs.
Item tenemini ad reſtitutionem de dam-
nis datis ⁊ multi non faciunt ſibi cõſcien-
tiam. Si ex negligentia veſtra vel ſcienter
oues vre intrarũt cãpum vel vineã alteri⁹
licet curia nõ cogati: vos tenemini ſatiſfa-
cere. Idẽ de notarijs q̃ in teſtamẽtis faciũt
mutare volũtatẽ teſtatoris. Itẽ ſi papa rex
vel dñs volebat dare alicui officiũ vel bene
ficium ⁊ vos impediuiſtis: tenemini. Idez
de falſis teſtibus in iudicio in damnũ ꝓxi-
mi. Idẽ ſi aliq̃s diſplicuit vobis. ⁊ vos odio
tollatis ſibi vineã vel hortũ. arbores ⁊ hmõi
tenemini ⁊ nullus curat. Idem de iudicib⁹
aduocatis: notarijs: ꝓcuratoribus: non po
teſtis ſaluari niſi reſtituatis. ideo dixit ille
ſanctus patriarcha iacob laban ſocero ſuo
Ego omne dãnum reddebã: quicq̃d furtim
peribat a me exigebas. Gen. xxj. Scđa ex
cellentia beati barnabe eſt. q: fuit plene pi⁹
q: erat bon⁹. Proprie eſſe bonũ eſt q̃ñ nõ ſo
lum pſona curat de bono ſui. ſed etiã ꝓcu-
rat bonum ꝓximi ſui. q: alias non eſſet bo
nus ſi ſolum curaret de ſe. Auctoritas. De⁹
mãdauit vnicuiq3 de ꝓximo ſuo. Eccl. xvij.
Idem dicit Dionyſius. Bonũ eſt qđ eſt cõi
catiuum vel diffuſiuũ ſuijpſius. ſ. ad vtili-
tatem aliorum. Ideo dixit rex achis ad dauid
Scio q: bon⁹ es tu in oculis meis ſicut an
gelus dei. j. Reg. xxix. Angelus eñi dei lz nõ
poſſit perdere gloriã nec ipſam augmẽtare
eſſentialiter expedit tñ ꝙ alios ad bonum
inſtiget. ⁊ a malo reuocet. ⁊c. Patz ergo ꝙ
eſſe bonũ eſt curare nõ ſolũ de bono ſuo. ſz
etiam alterius. Sic beatus barnabas fuit
non ſolum bonus de bono ſuo. ſed etiã al
terius. Cupiebat eñi ſaluare totũ mundũ
quare incepit ire ꝑdicãdo de villa in villam
de ciuitate in ciuitatẽ: nolebat habere villã
ciuitatem nec domũ ꝓpriam erat vir bon⁹
Singulariter dicã vobis vnã bonitatẽ quã
fecit q̃ñ paulus fuit cõuerſus in via dũ iret
damaſcu: rediit hierlz: q̃ voluit ſociari xp̃ia
nis omnes fugiebãt. ſciebãt ip̃m pſecutorẽ
beatus barnabas ſolũ ſe ſibi aſſociauit ⁊ ip̃3
ad apl̃os duxit. Cũ aũt paulus veniſſet hie
ruſalem tẽptauit ſe iũgere diſcipl̃is: ⁊ oẽs
cauebant eũ: nõ credentes ꝙ eſſet diſcipul⁹
Barnabas aũt apprehenſum illũ duxit ad
apoſtolos. ⁊ narrauit illis quõ in via vidiſ-
ſet dñm. ⁊ q: locutus eſt ſi ⁊ quõ in dama-
ſco fiducialiter egerit in noĩe ieſu. Act. ix.
Nota quale feſtũ ⁊ gaudiũ fuit factũ de ei⁹
conuerſione mirabili. Itez nota quõ pie re-
conciliauit ſibi ſociũ iohannẽ marcũ voca-
tum. qui dimiſerat eum cum fuiſſent in pe
riculo mortis. patz Act. xiij. ⁊ xv. Bene ergo
poſſumus ſibi dicere. Bonus es tu ⁊ in bo
nitate tua doce me iuſtificatiões tuas. pñ.
cxviij. Moraliter etiam nos debem⁹ hanc
bonitatem habere nõ ſolum ꝓcurando bo
num noſtrum ſed etiam ꝓximi. Accidit ali
quotiens in domo ꝙ vir erit bonus ⁊ deuo
tus ⁊ vxor erit mala: indeuota: leproſa ſeu
laminera ⁊ verboſa. Non ſufficit viro dice-
re. Non curo ſufficit ꝙ ſaluem aĩam meam
ſed oportet ꝙ bonis modis ⁊ verbis dulci
bus inducat eã ad bonũ. Et ꝑ oppoſitum
ſi mulier eſt bona ⁊ vir ſit malus. iurator:
raptor: luſor: ⁊c. ⁊ vxor ſit bona ⁊ deuota.
oportet q̃ñ vir erit in bonis ꝙ ipſa dulciter
inducat eum ad bonũ dicendo. O marite:
quare non confitemini ⁊c. Idem de paren-
tibus erga filios: non ſufficit habere ⁊ tene
re filios paſtos ⁊ indutos. ſed ꝙ ſint bene
nutriti: ne iurent: nec mentiantur: nec fu-
rent ⁊c. Nota qualiter matres tenentur eis
oſtendere vt ſignent ſe: orent ⁊c. mane ⁊ ſe
ro. ⁊ ſi filij ſunt mali culpa eſt parentũ: q̃ lz
de ſe ſint boni tñ erũt damnati ex mala cu
ra filiorum. q: ſicut arbor tenuis põt ada-
ptari. ⁊ ſi non fit: eſt culpa hortulani ita ⁊c.
Hortulani in horto xp̃i ſunt illi de matri-
monio q̃ plantant arbores ſcz filios. Si er
go quando ſunt tortuoſi ⁊ male vite ⁊ ri-
baldi ⁊c. culpa eſt parentũ. Si quis ſuorum
et maxime domeſticorum curam non habet.
fidem negauit ⁊ eſt infideli deterior. j. Ti.
v. Item qui habet aliquod officium vel re-
gimen ciuitatis vel communitatis: debet
procurare bonum non ſolum ſui. ſed etiam
totius communitatis corrigendo peccata

Tertia excellentia q: fuit vere gratioſus
q: plenus ſpũſancto. Sciẽdũ ꝙ gratia gra
tum faciens non eſt niſi ꝙ perſona habeat
ſpiritumſanctum. q: ſimul ſtãt ⁊ ſimul per
duntur quando homo peccat. ſed beatus
barnabas habebat ſimul ſpm̃ſcm̃ et grãm
gratũ facientẽ. Jõ dico ꝙ erat vere gratioſus
in oĩbus dictis ⁊ factis ſuis. Nota quõ fuit
per annũ in ciuitate antiochie ⁊ magnã tur
baz cõuertit. ⁊ ibi ip̃e mutauit nomẽ. Xp̃ia
ni enim tunc dicebantur diſcipuli. Hoc no
men diſcipulus eſt correlatiuũ. ſ. ad aplos
quorũ erant diſcipuli. O dixit beat⁹ barna
bas. Meli⁹ ẽ ꝙ relatio cognominatio ſiue
deriuatio fiat ad xp̃m. Jõ ordinauit ꝙ di-
ſcipuli vocarẽt xp̃iani vt pz Act. xj. Et fuit
cõpleta ꝓphetia Eſa. dicẽtis. Seruos ſuos
vocauit nomine alio. In quo qui benedi-
ctus eſt ſuꝑ terrã bñdicet in deo amẽ. Eſa.
lxv. Itẽ qualiter recuſauit diuinos hono-

res ſibi oblatos ⁊c. Actu. xiiij. Plenitudo ſpiritusſancti repellebat ab eo ſpiritū inanis glorie. ſed oīa referebat in deū. Jō poterat dicere. Spūs tuus bonus deducet me in terram rectā. pſ. cxlij. Moraliter habetis hic doctrinā ꝙ in oibus factis ⁊ dictis veſtris detis honorē deo: q: multa bona opera perdūtur q: honor nō datur deo. Omne quodcunq̄ facitis in verbo aut opere: oīa in noīe dñi nři ieſu xpi facite. ad Col. iij.

Quarta excellētia eſt: q: fuit digne glorioſus: q: plenus fide: q: ꝓpter plenitudinē fidei fuit glorificatus: q: fides xpiana hꝫ tā tam virtutē ꝙ qui eā tenet in corde ſine errore vel falſa opinione. deus facit ipſuꝫ glorioſum in miraculis in hoc mūdo ⁊ in alio ꝑ gloriā eternā. Jō qñ curabat aliquē dicebat. Fides tua te ſaluū fecit. Non dixit humilitas tua vel patiētia tua ⁊c. Auctoritas Acceſſum habem⁹ ꝑ fidē in gr̃am iſtā i qua ſtamus. ſ. faciēdi miracula. et gloriamur in ſpe glorie filioꝝ dei. Ro. v. Jō btūs barnabas ex fide firma quā habebat predicabat ore. ⁊ curauit oēm infirmitatē. Nō legitur ꝙ portaret aliū librū niſi euāgelium beati matthei. qđ magis large ꝓponit vitam xpi. Et qñ portabatur ſibi infirmus ad curandum ponebat illud euangeliū ſup eum in nomine ieſu ⁊c. ⁊ curabatur. Ecce qualiter fuit in hoc mūdo glorioſus in miraculis ⁊ ſignis. ⁊ i alio in premijs ⁊c. Nota hic eius martyriū. Moraliter nota ꝙ ex quo fides xpiana habet tantam virtutem conſulo vt ſciatis eam. quia tota cōtinetur in Credo in deum. ⁊ dicatis mane et ſero cum prote ſtatione. Detur ratio de cādela accēſa. que extinguitur niſi reſpiret. ideo ait dauid. Credidi. ſ. in corde propter qđ locutus ſum ſcilꝫ in ore. ⁊ qualiter. ego autē humiliatus ſum nimis. pſ. cxv.

¶ De ſancto Johāne baptiſta. Sermo. j.

Anteq̄ꝫ exires de vulua ſanctificaui te. Habetur verbū iſtud textualiter in libro hieremie ꝓphete cap. j. ⁊ recitatiue in ep̄la hodierna de vigilia ⁊c. Salutetur virgo Maria ⁊c. Pro introductione materie predicande et declaratione thematis ſciendū ꝙ ille magnus propheta ⁊ amicus dei Hieremias in ep̄la hodierna recitat magnas gr̃as quas de⁹ fecit ſibi dicēs. Factū eſt verbū dñi ad me dicēs. Priuſq̄ te formarē in vtero noui te. Et anteq̄ exires de vulua ſanctificaui te. ⁊ prophetā in gētibus dedi te. Hiere. j. In his verbis narrat quattuor magnas gratias quas deus fecit ſibi.

Prima familiaris collocutio.
Secūda eternalis predeſtinatio.
Tertia ſpecialis ſanctificatio.
Quarta prophetical is illuminatio.

De prima. ſ. familiari collocutione. q: cū hieremias eſſet adhuc puer. de⁹ ſibi loquebatur familiariter. Legitur de abraam cui pro ſingulari gratia deus voluit loqui. ſed in qua etate nō qñ erat puer vel iuuenis. ſed quādo fuit. lxxv. annoꝝ. Geñ. xij. Sed hieremie fuit locutus cū adhuc eſſet puer. Ecce quare dicit. Factum eſt verbū dñi ad me dicēs. De ſecūda. q: eſſentialiter deus predeſtinauit eum vt eſſet ſanctus in hoc mūdo ⁊ glorioſus in paradiſo. ⁊ hoc reuelauit ſibi quaſi vt aperiret ſibi librū predeſtinationis in q̄ nullꝰ legit niſi de⁹. Si vultis intelligere iſtā gr̃am. cogitate illud verbū: Nemo ſcit vtrū amore an odio dignus ſit. Eccl. ix. Sed hieremias ſciuit. q: de⁹ ſibi dixit. Priuſq̄ te formarē in vtero noui te: nō ſolū ſciētia ſpeculationis. ſed etiā ſcientia approbationis. De tertia. ſ. ſanctificatione ſpeciali. Maria gr̃a ꝙ ante fuit ſanctus q̄ natus. Noe habuit ꝓ ſingulari gr̃a qñ fuit quingētoꝝ annoꝝ. q: tūc fuit a deo ſanctificat⁹. Sed hieremias tā in vtero matris. Anteq̄ exires de vulua ſanctificaui te. De quarta. ſ. illuminatione prophetali. q: deus fecit eum conſiliarium ſuū ⁊ ſecretarium reuelando ſibi ventura. ideo dixit. Et prophetā in gētibus dedi te. Iſta verba ⁊ iſte quattuor gr̃e ꝓprie ⁊ hiſtorice dicunt de hieremia ꝓpheta. ſed appropriate ⁊ allegorice recitant de btō Johāne baptiſta hodie in eccleſia. q: ſibi etiam deus fecit iſtas quattuor gratias. ⁊ fuit in vtero ſanctificatus. ideo appropriate dicit thema. Anteq̄ exires de vulua ⁊c. Queſiui amore veſtri q̄t ſint modi quos deus tenet ad ſanctificandum peccatorem. et qui ſint. Et inueni ꝙ ſunt quinq̄. Et de quinto modo loquitur thema. Anteq̄ exires de vulua ⁊c. Et ſunt modi iſti qui ſequūtur.

Primus eſt finalis cōtritio.
Secūdus penitētialis couerſio.
Tertius eſt martyrialis afflictio.
Quartus baptiſmalis ablutio.
Quintus ſpecialis preuentio.

Dico primo ꝙ vnus modus quē deus tenet ſanctificādi peccatorē eſt finalis contritio. vt quando perſona vixit diu in peccatis ⁊ mala vita ſine timore dei et verecundia gentium nec curat de deo. immo forte

non credit. Sed finaliter qñ debȝ mori de⁹
aperit ſibi fontẽ. tunc dans ſibi contritionẽ
de peccatis ex qua purificatur ⁊ ſanctificaẗ
aĩa. Sed iſtud non facit quotidie quia ĩ to
ta ſacra ſcriptura non legitur ꝙ aliquis fue
rit ſanctificatus niſi vn⁹. ſ. latro. de quo di-
cit Leo papa: ꝙ ſemꝑ fuit malevite ⁊ nũꝙ̃
fecit aliquod bonũ in vita ſua. ⁊ ꝑ ſuis cri
minibus captus ⁊ ſententiatus fuit. et ad
latus xp̄i ſuſpenſus ⁊ ſubito xp̄s apperuit
ſibi fontem mĩe ⁊ flumen contritiõis venit
ad eũ. ⁊ dixit xp̄o cũ magnis ſingultibus ⁊
ſuſpirijs. Dñe memento mei dũ veneris ĩ
regnũ tuũ. Luc. xxiij. Et xp̄s ſibi reſpõdẽs
dixit. Amen dico tibi: hodie mecũ eris ĩ pa-
radiſo. ⁊ fuit ſanctificatus ab oĩbus ſuis
peccatis. Sed poſſet queri ab aliquo: cum
duo legantur latrones fuiſſe cũ xp̄o ſuſpen
ſi. quare vnus fuit ſanctificatus ⁊ alius nõ
Reſponſio que a ſanctis doctorib⁹ aſſigna
tur eſt iſta. Dicunt euangeliſte ꝙ xp̄s expi-
rauit hora nona. ⁊ tunc ſol eſt alte ⁊ incipit
declinare ad occaſuȝ ⁊ vmbra brachij xp̄i te
tigit latronẽ que fuit tante virtutis ꝙ con
uertit eũ. Nec mirũ. quia legiẗ in actibus
apoſtoloꝝ ꝙ vmbra beati Petri ſanabat in-
firmos. Actu. v. Dicaẗ quõ ponebantur in
firmi in grabatis per vicos vt vmbra beati
petri tãgeret eos. quid mirũ ergo ſi vmbra
xp̄i conuertebat peccatorẽ. De nullo alio le
gitur ꝙ habuerit malã vitã ⁊ bonũ finẽ ni
ſi de latrone. De iſto modo ſanctificatiõis
habetur ꝓphetia. Congrega eos quaſi gre
gem ad victimã. ⁊ ſanctifica eos in die oc-
ciſiõis. Hiere. xij. Hoc dicebat ꝓpheta orã-
do. Mõ quilibet noſtrũ ſic vellet ſanctifica
ri viuere ad libitũ ⁊ habere bonũ finẽ Ideo
vſurarij ⁊ lenones ⁊ meretrices qñ iurant
dicunt. ſi deus portabit me ad bonũ finem
bonũ erit. ſed ipſi nolunt habere bonã vitã
ideo nõ habebũt bonũ finẽ. Iõ nõ expecte-
tis finẽ. ſed ꝑ tẽpe dimittatis malã vitaȝ et
peccata ⁊ veniatis ad deuȝ. quia in fine tot
ſunt dolores ꝙ nõ poſſunt habere deuotio
nem nec recordanẗ de peccatis nullus di-
cat. eya deus qui latroni pepercit parcet mi-
hi. Cõſidere de dei mĩa ſine penitẽtia ſtulti
cia eſt. Ideo mõ ꝑ tẽpe redite ad bonã vitaȝ
⁊ pñiam. ⁊ ſic eritis ſanctificati a peccatis
Ita dixit apoſtolus quibuſdã peccatorib⁹:
poſtꝗ̃ redierunt ad bonã vitã Liberati ſũt
a peccato ſerui facti eſtis iuſticie Humanũ
dico ꝓpter infirmitatem carnis veſtre. Si
cut eñ exhibuiſtis mẽbra veſtra ſeruire im
mundicie ⁊ iniquitati ad iniquitatem. ita
nunc exhibete mẽbra veſtra ſuire iuſticie in
ſanctificationẽ. Cũ eñ ſerui eſſetis pcti li-
beri fuiſtis iuſticie. Quẽ ergo fructũ habui
ſtis tũc in illis in quibus nũc erubeſcitis.
Nã finis illoꝝ mors eſt. Nũc ꝟo liberati a
pctõ: ſerui autẽ facti deo: habetis fructũ ve
ſtrũ in ſanctificationẽ: finẽ ꝟo vitã eternã
Roñ. vj. Scd's modus ſctificationis eſt
vt hꝫ ꝑ penitentialẽ cõfeſſionẽ: qñ pſona
que fecit plura pctã ſuperbie et vanitatis.
auaricie ⁊ cupiditatis. luxurie ⁊ carnalita-
tis: ⁊ ſic de alijs nõ expectat finem. qꝛ iuue-
nis nõ expectat ſenectutẽ: nec ſanus infir-
mitatẽ. ſed de bona hora redit ad deũ: dolet
de pctis ⁊ ꝓponit abſtinere: cõfitetur. acce
ptat pñiam. ſatiſfacit. parcit inimicis: ſer-
uat feſta. cõlcat deuote. Iõ mõ multi ſancti
ficãtur. Iſte eſt ſecũdarius modus. Iſto mõ
magdalena fuit ſanctificata: vt habetur
Luce. vij. que in iuuẽtute cecidit neſciens
ſe cauere intantum ꝙ ita fuit diffamata
ꝙ ꝑdidit nomẽ et dicebatur peccatrix.
ſed q̃d fecit: nõ expectauit ſenectutẽ nec fi-
nẽ: ſed auditis ſermonibus xp̄i dicentis.
Pñiam agite ⁊c. O dixit ipſa. adhuc pote-
ro ſaluari ſi faciã pñiam et venit ad pedes
xp̄i: ⁊ lachrymis rigauit pedes eius: ⁊ rece
pit in ſe magnã pñiam ieiunia orationes:
⁊ alia. intantũ ꝙ. xxx. annis fuit in deſerto
ſolitaria que nihil comedit nec bibit. dor-
miebat ſuꝑ lapidem ⁊c. Iſte modus eſt me
lior ꝙ̃ primus. De iſto dicit Dauid. Flumi
nis impetus letificat ciuitatẽ dei. ſanctifica
uit tabernaculũ ſuum altiſſimus. pſ. xlv.
Nota fluminis impetus. i. percutiẽs. Quat
tuor flumina ſe percutiunt in aĩa peccato
ris penitẽtis. ſ. flumen olei. flumẽ mellis.
flumẽ aque. ⁊ flumẽ ſanguinis. Et de quo-
libet iſtoꝝ dr. Fluminis impetꝰ. De primo
de cathedra dei ꝓcedit lumẽ olei miſericor
die ſignificatũ per oleũ qḋ eſt medicinale.
⁊ curat vulnera intellectus cõtra errores ⁊
falſas opiniones voluntatis cõtra odia et
rãcores. ⁊ memorie cõtra dei beneficiorum
obliuiones. Curat eñ vulnera cordis con-
tra malas cogitatiões. oris cõtra mẽdacia
⁊ falſa periuria ⁊c. oculorũ a malis aſpecti
bus auriũ ab auditu maloꝝ verboꝝ. ma-
nus a furtis rapinis. percuſſionib⁹. tactib⁹
immũdis ⁊c. finaliter totius corporis. ⁊ cõ
tra vulnera luxurie tanꝗ̃ bonus medicus
mittit flumen ſue miſericordie vngẽs vul-
nera peccatorum. Ecce quare dicit. Flumi
nis impetus. qꝛ ſubito venit. De ſcdo etiã
mittit flumẽ mellis ſpũſſancti. et per hoc
qñ perſona recipit ſpem venie: dicẽdo verũ
eſt ꝙ ſum peccatoꝝ ⁊ feci multa mala; ſed

de cetero emẽdabo vitã meã. fui ſuperbus
et vanus. ſed de cetero volo humiliari. et
ſic de alijs. De tertio flumine aque eſt quã
do perſona penitẽs lachrymat̃ ꝓ pctis di.
O miſer q̃d erit de me. Si dicatur. non eſt
flumẽ. ſed diſtillatio aliquarũ lachrymarũ:
Dico ꝙ immo: q2 maiorẽ virtutẽ habet vna
gutta lachrymarũ: ꝙ̃ totũ mare ad abluen
dũ pctã. De quarto flumine ſanguinis eſt
qñ ex pctis hõ diſciplinat ſe. Iſta pnia eſt
ꝓpria homicidis ⁊ oibus qui tractant ⁊ cõ
ſentiũt in mortẽ alicuiꝰ ſm illud. Quicũꝗ
effuderit humanũ ſanguinẽ. fundetur ſan
guis illius. Geñ. ix. Ecce quare dicit. Flu
minis impetus. Nota letificat ciuitatẽ dei
q2 gaudiũ eſt angelis dei in celo ſuper vno
pctõre pniam agẽte. Lu. xv. Sanctificauit
tabernaculũ ſuũ altiſſimus. ꝙ̃diu hõ eſt in
pctis eſt ſtabulum porcoꝝ. ſed poſtꝙ̃ flumi
nis impetus mũdauit eũ efficitur camera
⁊ habitaculũ dei. Tertius modus eſt me
lior. ſ. martyrialis afflictio. qñ aliq̃s ꝓ fide
catholica vel ꝓ aliqua virtute manutenen
da moritur ꝓ xp̃o: martyr effici̇t ⁊ ſanctus
vt ſi captiuus permitteret ſe occidere an
teꝙ̃ fidẽ catholicaꝫ vellet abnegare: martyr
eſſet. ⁊ in numero ſanctoꝝ martyrũ cõputa
retur. Idem de muliere captiua. ſi permitte
ret ſe interficere anteꝙ̃ cõſentiret peccato
eſſet martyr cũ beata katherina. Itẽ inter
chriſtianos ſi meretrix cõuertat̃. ⁊ poſt con
uerſionẽ cogitur per aliquẽ. ⁊ iſta cõtradicẽ
te tandẽ ab illo occiditur martyr efficitur.
Idẽ de ſeruitore cui precipitur facere aliq̃d
mali a dño ⁊ nõ vult facere ⁊ occidit̃ a dño:
martyr eſt. Idẽ de muliere nolẽte cõſentire
viro aliq̃d inhoneſtũ ⁊ occidit̃ a viro: mar
tyr efficitur. Idẽ de illo q̃ manutenet com
munitatẽ. ſi propter hoc occiditur: martyr
eſt. Beati q̃ perſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iu
ſticiam. qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Mat. v.
De iſto modo ſanctificationis dicit ꝓphe
ta. Preparauit dñs hoſtiã: ſanctificauit vo
catos ſuos. Sopho. j. Quartus modus eſt
baptiſmalis ablutio. Iſte modus eſt leuis:
per quem modũ non ſolũ pueri ſanctificã
tur ab originali peccato. Dicatur q̃d eſt. q2
anima de ſe inquãtum eſt ad imagineꝫ dei
eſt pulchrior ſole. Nulla creatura corpora
lis eſt ita pulchra. intantũ ꝙ ſi poſſet videri
⁊c. ſed maculatur qñ infunditur. Sicut ſi
ego mitterem velum album in cõcham de
tincta ſiue incauſto. Ita de anima ſi moria
tur ante baptiſmũ non intrat paradiſum.
Iꝫ poſſet venire ad portã petens ingreſſum
Sed dicitur ſibi a chriſto: reſpicias te q̃uo

es turpis. Iõ q̃uo ſtares cũ iſtis ⁊c. Reſpon
det aĩa. Dñe ego nullũ pctm̃ feci ⁊c. Et xp̃s
Et iõ nõ dabo tibi penã cũ illis de inferno.
⁊ remittit eã ad limbũ puerorũ vbi non eſt
ignis nec demones. ⁊ ibi ſtant delectabili
ter ⁊ diſputant inter ſe ⁊c. Non intrabit in
eã aliq̃d coinquinatũ. Apoca. xxj. Iſto mo
do etiã adulti ſanctificant̃ nõ ſolũ ab origi
nali. ſed etiã ab oibus actualibus. intantũ
ꝙ ſi moriatur adultus anteꝙ̃ peccat. ſubi
to euolat recta via. etiam ſi ante habuiſſet
oĩa pctã. ex quo non ficte accedit ad baptiſ
mum. Nota contra vetulas dicẽtes ꝙ aĩa
pueri nouiter baptizati qñ moritur tranſit
purgatoriũ ex dolore matris ⁊c. Nõ creda
tis: q2 error eſt. Sic ſanctificatis dicit apl's
Peccatores aliqñ fuiſtis. ſed abluti eſtis. ſꝫ
ſanctificati eſtis. ſed iuſtificati eſtis in noĩe
dñi noſtri ieſu xp̃i. j. Coꝝ. vj. Quartꝰ mo
dus eſt excellentior. ſ. ſpecialis preuentio.
Iſto modo ſolũ tres perſone fuerũt ſancti
ficate tã in vtero matris ſine meritis ipſiꝰ
creature ꝑcedentibꝰ. Iſto mõ legit̃ mariam
fuiſſe ſctificatã in vtero mr̃is et ſic dicebat.
q2 mater dei eſſe debuit ⁊c. Etiã legit̃ de hie
remia ꝓpheta. q̃ etiã in vtero matris fuit
ſanctificatus. q2 debebat de xp̃o prophetiza
re. Tertius ⁊ vltimus fuit beatus iohãnes
baptiſta. quia debebat chriſtum baptizare.
Non legitur ꝙ beatus iohãnes euangeliſta
fuerit ſanctificatus. nec petrus nec paulus
Sꝫ de iohãne legitur ꝙ poſtꝙ̃ virgo Ma
ria concepit filium dei iuit ad viſitandum
elizabeth cõſanguineã ſuã quã gabrielis re
uelatione ſciuit eſſe grauidam. vt pꝫ Lu. j.
et virgo Maria intrauit domum: ⁊ ſaluta
uit elizabet. Et vt audiuit ſalutationẽ ma
rie. exultauit infans in vtero matris. Tũc
elizabeth a ſpirituſancto ſciuitꝰ ꝙ virgo
maria erat grauida de filio dei et dixit. Be
nedicta tu in mulieribus et benedictꝰ fru
ctus ventris tui. Ecce enim vt facta eſt
vox ſalutationis tue in auribus meis. exul
tauit pre gaudio infans in vtero meo. Lu
ce. j. Et amplexantes ſe mutuo et oſculan
tes tanta ſanctitas exiuit de virgine ꝙ ſan
ctificauit iohannem in vtero matris exiſtẽ
tem: et iohannes cognouit preſentiam filij
dei. quia dicit ſanctus Tho. ꝙ vſus liberi
arbitrij fuit in eo acceleratus. Ecce quali
ter beatus iohannes fuit ſanctificatꝰ iuxta
angeli reuelationem. Spirituſancto reple
bitur adhuc ex vtero matris ſue. Luce. j.
Ideo iohanni appropriate dicit thema. An
teꝙ̃ exires de vulua ſanctificaui te ⁊c.

¶ De ſancto iohãne baptiſta. Sermo. ij.

Elizabeth imple
tum eſt tēpus pariēdi. Lu.
j. Ab iſto themate ego reci-
pio motiuū predicādi de fi-
ne mūdi ꝗ erit in breui. Jō
in preſenti ſermone volo vobis declarare
ꝑ aliquas ſimilitudines palpabiles ⁊ mo-
rales quō finis mūdi inſtat de propinquo
nullus tñ ſcit tēpus determinate annū: mē
ſem vel diem. Credo ꝙ erit materia gratio
ſa et acceptabilis: ⁊ vobis proficua ⁊ meri-
toria. Salutetur virgo maria ⁊c. Anteꝗ̄
veniā ad materiā predicandā oportet decla
rare duo motiua. ſ. ꝗ eſt iſta elizabet: et ꝗd
eſt eius tēpus pariēdi. Hoc nomē elizabeth
eſt cōpoſitum ex tribus noībus hebreis ſi-
ue hebraicis. El. i. deus. y. i. meus. zabeth
i. ſeptima. Elizabeth. i. dei mei ſeptima.
Jō ſm iſtā interpretationem ſignat genera
tionē. i. durationē humanā que eſt iā ſepti
ma: qꝛ ſicut in homine qui ſm curſum na-
ture viuit cōputantur ſeptē etates. Prima
eſt infantia. i. non fantia a for faris. Jō pri
ma etas mūdi fuit infantia. ſ. ab adam vſqꝫ
ad noe: qꝛ tunc neſciebāt loqui de deo: non
habebāt reuelationes nec libros nec magi
ſtros nec doctores. Secūda etas hoīs dici-
tur puericia: a puritate. a ſeptē annis vſqꝫ
xiiij. In iſta etate fuit mundus a noe vſqꝫ
ad abraam: tūc enī fuit mundus aquis di-
luuij purificatus. Tertia eſt adoleſcentia
ideſt creſcētia. a. xiiij. annis vſqꝫ ad. xxv. an
nos. In iſta etate fuit mundus ab abraam
vſqꝫ ad moyſen: qꝛ creuerunt in dei cogni
tione. Quarta eſt iuuēt9 a. xxv. annis. vſqꝫ
ad. xxxv. vel. xl. In iſta fuit mūdus a moyſe
vſqꝫ ad dauid. Quinta eſt virilitas a. xl. an
nis. vſqꝫ ad. lx. In iſta fuit mūdus a tranſ-
migratione babylonis vſqꝫ ad chriſtum.
Septima eſt decrepitus. i. deficiens a. lx.
annis vſqꝫ ad finē mūdi. Propter hoc dice
bant apoſtoli. Nos ſumus in quos fines
ſeculorum deuenerunt. j. Cor. x. Ecce ergo
elizabeth. i. dei mei ſeptima. ſcilꝫ etas natu
re humane: et duratio eius vſqꝫ ad finem
mundi. Modo videamus quid intelligen-
dum eſt per tempus pariendi iſtius eliza-
beth vetule. Dico ꝙ finis mūdi erit cito et
breuiter. Qui finis pōt dici partus ex quat
tuor ſimilitudinibus quas habet cum mu-
liere parturiente. de quibus Dauid. Ipſi vi
dentes ſic admirati ſunt. conturbati ſunt.
commoti ſunt tremor apprehēdit eos. Ibi
dolores vt parturientis. pſ. xlvij. In mu-
liere grauida que eſt iuxta partū inueniō
quattuor cōditiones. Prima ꝙ cōputat tē-
pus: ⁊ aliquādo errat in cōputo ⁊ ſubito ve
niūt dolores in partu. Ita multi errāt cir-
ca computū finis mūdi: dicēdo non erit ita
cito. primo erit hoc ⁊ hoc ⁊c. O quot erūt
decepti in cōputo: qꝛ quādo ipſi non credēt
ſubito veniet. Jō dicit. Ipſi vidētes ſic. ſcilꝫ
ſubuerſionē mūdi: admirati ſunt. Secūda
cōditio eſt: qꝛ mulier qñ ſibi veniunt ſigna
partus turbat: ⁊ mittit ꝓ obſtetrice et pro
tali ⁊ tali ⁊c. Ita in fine mūdi turbabunt gē
tes vn9 dicet. O miſer vellē cōfiteri ⁊c. Di
cet alius vſurarius: vidiſtis talē. ⁊ ꝗd vul-
tis: vellem ſibi reſtituere. Modo faciatis:
qꝛ tunc non erit hora: qꝛ tūc quicquid eſt in
mūdo debebit incinerari. Idem dicent illi
qui modo noluñt parcere: tunc perquirent
inimicos vt faciant pacem. Idē de religio-
ſis qui modo non curant ſeruare regulam
tūc ibūt ad ſacriſtam vt videant regulā ⁊c.
Ecce quare tūc non erit hora. Idē de illis ꝗ
modo nō curant ſeruare pniam. Ideo dicit
conturbati ſunt. Tertia conditio eſt: quia
mulier in partu a capite vſqꝫ ad pedes ha-
bet dolores. Ita in fine mundi quādo gen-
tes videbūt conflagrationem ignis. dicet
vnus. O miſer quid faciam. ego habeo tot
caſtra ⁊c. modo comburentur. Dicet alius
O miſer ego habeo tot florenos in taxia.
Et alius dicet: ⁊ ego tot capita gregū. Idē
de mulieribus que ornant ſe crinibus ⁊c.
Ignis omnia cōſumet: immo etiā corpus.
Ideo dicit commoti ſunt. Quarta cōditio:
quia mulier quando parit timet ne moria-
tur: vel ne creatura poſſet exire. Ita tūc gē
tes trement videntes mortem in gutture.
Ideo dicit tremor apprehendit eos. ibi ſci
licet in fine mundi: dolores vt parturien-
tis. Ecce quare finis mundi dicitur par-
tus. Bene ergo dicit thema. Elizabeth: id
eſt duratio generationis humane quam te
nemus: impletum eſt tempus pariendi. ſci
licet de propinquo. Hoc volo modo decla-
rare palpabiliter ſecundum ꝙ manifeſte
poteſt cognoſci finis diei ex receſſu radio-
rum ſolis.

Ab imis torrentibus.
A planis conuallibus.
Ab eleuatis coſtis.
Ab excelſis collibus.
Et a ſummis montibus.

Dicitur finis diei eſt quando radij ſolares
nō illuminant torrentes et valles. coſtas.
colles. et montes. Iſte ſol eſt chriſtus.
Auctoritas. Orietur vobis timentibus
nomen meum ſol iuſticie. non dicit ſol

nature. Malach. iiij. Itez in nouo teſtamē
to quando laudamus ꝟginem in matuti-
nis dr ſibi. Felix nāq̧ es ſacra ꝟgo maria ꝛ
omni laude digniſſima: q2 ex te oꝛtus eſt ſol
iuſticie xp̄s deus noſter. Mō videam⁹ ſi ra
dij claritatis huius ſolis illuminent toꝛrē-
tes vel valles ꝛc. ꝛ ſic poterimus dicere ꝛ co
gnoſcere ſi dies mundi eſt ad finem. Toꝛ-
rentes dicūtur laboꝛatoꝛes mechanici. Rō
quia toꝛrentes ſunt aſperi ad ambulandū
et petroſi. Ita vita laboꝛatoꝝ eſt aſp̄a in pa-
ne: vino: indumentis: domo. lecto: ꝛ laboꝛi
bus multis. Itē toꝛrentes aliq̄n abundant
aquis: aliq̄n nō ꝙ vna foꝛmica pōt tranſire
Ita laboꝛatoꝛes aliq̄n abundāt in pane ꝛ vi
no ꝛc. aliquotiens veniunt ſiccitates: gran
do et pꝛuina. ꝙ nihil colligūt. Tertio toꝛrē
tes ſunt plus baſſi. Ita laboꝛatoꝛes parum
appꝛeciantur: ꝛ tā tam pꝛelati ꝗ̄ reges oēs
viuimus cum eis de eoꝝ laboꝛib⁹. Ex his
tribus rōnib⁹ laboꝛatoꝛes dicunt toꝛrētes
Auctoꝛitas. q̄ſi poſſunt dicere laboꝛatoꝛes
Imminuti ſum⁹ dñe plus ꝗ̄ oēs gētes. ſu-
muſq̧ oēs humiles in vniuerſa terra. Da-
niel. iij. Mō videam⁹ ſi iſti toꝛrētes illumi
nantur ꝛ caleſiunt a radijs ſolis iuſticie.
Nam illuminatio eſt ꝑ ſapientiā: calefactio ꝑ
deuotionē. Dico ꝙ nec illuminant nec ca-
leſiunt. Antiquitus ꝗ̄tūcūq̧ laboꝛatoꝛ eēt
vel fuiſſet groſſus ſimplex vel piſcatoꝛ: ad
min⁹ habebat q̄ttuoꝛ q̄ ſunt neceſſaria ad
ſciendum cuilibet. Pꝛimo ſciebāt ſe ſigna-
re ꝛ modo nihil niſi circulū in choꝛea: ꝛ ſili
bus ꝛc. Scdo ſciebāt. Credo in deū: qd dz
ſciri plus ꝗ̄ Pater noſter. ꝛ quot petitiōes
ꝯtinet: ſeptem: ꝛ mō nihil bene ſciūt niſi cō
iurationes ꝛ foꝛtilegia. Quarto ſciebāt Aue
maria: ꝛ qualiter regina celi eſt ſalutanda
mō nihil: ſed bene ſciūt quot denarij ſunt
in vno floꝛeno. Jam ſol receſſit a toꝛrentib⁹
Antiquitus erant calidi in deuotiōe. q2 q̄li
bet poſtꝗ̄ ſurrexerat de mane añꝗ̄ aliquid
faceret genib⁹ flexis faciebat ſuam oꝛatio
nem: vir in vno angulo dom⁹: ꝛ vxoꝛ in alio
et filij in alijs. Mō vos q̄liter oꝛatis q̄ñ re
cipitis camiſiā ꝛc. Jā ſol nec illuminat nec
calefacit. Item antiquitus quolibꝫ die au-
diebāt miſſam in auroꝛa. deīde ibāt ad ſua
negocia: ꝛ de⁹ dirigebat eos in oībus. Mō
nec in dñica volunt miſſam audire. ſꝫ ſunt
in platea vel taberna et quando pulſat ꝑ
coꝛpoꝛe xp̄i veniunt vt poꝛci ad ſtabulū: vel
ſi vadunt ad miſſam non veniunt pꝛo tem
poꝛe et quando ſunt intus non faciunt ni
ſi loqui de negocijs: ꝛ poſt communionem
ſtatim recedunt. Jam ſol receſſit. Item cō-
municabant ꝛ confitebant quolibet die do
minico: veniebant ad cōionē duo ꝛ duo ꝛ et
poſt dabāt ſibi pacē oſculantes ſe. Idem fa
ciebāt mulieres. Modo nec ſemel in anno
volunt ꝯfiteri in. xl. nec cōicare in paſcha:
lꝫ obligent ex pꝛeceptis penalib⁹ ſub pena
dānatiōis aīe ꝛ ſine ſepultura coꝛpoꝛis. vt
pꝫ extra de peni. ꝛ remiſ. oīs vtriuſq̧ ſexus
Itē antiquitus ſi aliq̄d deficiebat in eccle-
ſia: erat benigna contentio inter parrochia
nos ꝛ curatū: q2 quilibet volebat illud fa-
cere. Dicebat pp̄ls: nos ꝓuidebim⁹ domui
dei vt ip̄e ꝓuideat de noſtris. Modo con-
tendūt de oppoſito. Dicit rectoꝛ. Vos debe
tis facere: q2 vobis ſeruit. Dicit pp̄ls: imo
deberetis facere q̄ recipitis redditus totuꝫ
eſt cōtrariū. Ab hmōi eīn toꝛrētibus iam vi
det retraxiſſe radios ſuos verus ſol iuſticie
xp̄s deus noſter: ꝛ iam eſt cōpleta ꝓp̄hia da
uid. Neſcierūt neq̧ itellexerūt: in tenebꝛis
ambulant: mouebunt oīa fundamēta ter-
re. p̄s. lxxxj. Nota neſcierunt. ſcꝫ ſe ſignare
nec Credo in deū: nec pater noſter: neq̧ in
tellexerunt. ſ. quid debeant facere de ſpūa-
libus: in tenebꝛis ambulāt. Scdo videa-
mus ſi illuminēt valles: q2 q̄ñ ſol retrahit
ſuos radios a toꝛrentibus: adhuc tamē il-
luminat valles. Valles dicunt ciues: bur-
genſes: mercatoꝛes ꝛ perſone diuites. Ra
tio. q2 ſicut valles abundant frumento: vi-
no: fructibus ꝛ hmōi. Ita pꝛedicti abundāt
diuitijs. Itē per valles homo ambulat dele
ctabiliter: ita iſti viuūt delectabiliter. Hñt
plures domos ꝛ magnas: bonos lectos et
coꝛtinas. vaſa aurea ꝛ argentea: eſcas ꝛc. ꝛ
de iſtis dicit auctas Dauid p̄s. lxiiij. Val-
les abundabunt frumento: clamabūt: ꝗ̄tū
ad pꝛimū. etenī hymnū dicent. quantū ad
ſcdm delectabiliter viuendo ꝛ cum leticia.
Modo videamus ſi illuminent a ſole. Di-
co ꝙ non iam retraxit radios ſuos. Anti-
quitus q̄ñdo vnus mercatoꝛ ciuis vel bur
genſis perdidit bona ſua in terra vel mari
vel per ignem ſtatim alij congregabant ſe
dicēdo. talis ꝑdidit oīa ſua. etiā hoc poſſet
cuilibet interuenire: ideo iuuemus eū. ego
do tantū ꝛc. Sed mō ſi vnus poſſet aufer-
ret oculū alteri. totū eſt inuidia ꝛ malicia.
Antiquitus q̄ñdo vnus diues ibat extra
villā. ſi videbat campū incultū vel vineam
petebat inq̄rēdo cuius eēt. q̄ñ ſibi dicebat
de tali. ſtatim ibat ad illū: dicēs. Quare vi-
nea vr̄a et cāpus eſt incult⁹. quare nō ſemi
naſtis. de q̄ viuitis. Dicebat ille. Dñe nō hēo
iumēta nec ſemē ꝛc. Dicebat diues. Modo
teneatis bladum vel pecunias, recipiatis

beſtias meas ⁊c. ⁊ non dicatis alicui. Mō ſi veniret pauper laborator ad diuitē petēs ab eo decem florenos ad preſtandū vt poſſet ſeminare ⁊c. diceret diues: placet mihi ſed qñ venlet notarius dicetis q̄ ſunt duo decim. ⁊ ita ponetur in charta ⁊ ita iurabitis: īmmo q̄ dānabit̄ ipſe laborator ꝑpter falſum iuramentum ⁊ notarius ⁊ teſtes. ⁊ ergo ſol iuſticie occidit eis. Antiquitus quādo videbant viduam iuuenē vel puellā pauperculā diſcalciatā. ⁊c. dicebāt. cuius eſt: dicebant eis. filia eſt talis ⁊ vocabant patrem dicendo ſibi. ⁊ quare non maritatis iſtā: ne ſcitis q̄ periculum eſt tenere puellas magnas. Reſpondit pater: q2 multi vellent eā q2 ipſa eſt bona. ſed non habet dotē. Dicebat diues. Ecce ego do vobis tm̄: nihil dicatis ⁊ detis ſibi virum. Dicebat mulier ⁊ ego do ſibi vnum lectū ⁊c. Sz modo qñ diues videt iuuenculam pauperculā mittit ad eam vnum ruffianum dicens q̄ ſi vellet loqui ſecum daret ſibi tunicam ⁊ facit eā meretricē Et nunquid ſcimus quod eſt illud colloqū Ergo illis ſoris eſt ſol. Antiquitus ſi aliquis vendebat aliquid alicui mercatori dicebat q̄tuz valeret. Unde dicit Aug. q̄ quidam vēdidit vnā rem petēs ꝑ ea medium florenum. O dixit mercator q̄ emptur⁹ erat rem illam. Uos eſſetis decepti. q2 illa res valet decem florenos. et ideo dabo vobis nouem vt et ego q̄ ſum mercator lucrer aliquid vobiſcum. Sed mō ſtatim vnuſq̄ſq3 decipiet alium. Nam venditor vult decipere emptorem ⁊ ecōuerſo. Antiquitus ſi vn⁹ mercator ⁊ vendebat ⁊ vicinus ſuus nō vendebat quando perfecerat venditionē ſuam dicebat emere volentibus. Ego iam vendidi hodie. ſed ille non vendidit qui habet ita bonum pannum ⁊c. vt ego vadatis ad euz ſed modo eſt inter eos tāta inuidia q̄ nullus facit alteri quod ſibi fieri vellet. Antiquitus iurati vel rectores cōītatis nolebāt aliquid recipere de communitate niſi ſalarium iam eis taxatum. Iam aūt volunt pl⁹ recipere. Ordinationes em̄ eorum ſunt vt tela aranee que ſolum retinet muſcam. nō timent deum. Iam ergo a conuallibus ſol iuſticie retraxit radios ſuos ⁊c. ⁊ videt̄ completa prophetia xp̄i dicentis. et quoniam inundabit iniquitas. refrigeſcet charitas multorū. Matth. xxiiij. Tertio videam⁹ ſi illuminet coſtas q̄ ſunt ſacerdotes. Rō: q2 coſte ſunt eleuate ⁊ altiores vallib⁹. Ita ſacerdotes et miniſtri altaris ſuper alios ſunt eleuati: ad ſeruiendum chriſto et miniſtrandum. Ideo dicit de ipſis. Sepa-

rauit vos deus iſrael ab omni populo ⁊ ſumpſit ſibi vt ſeruiretis ei in cultu tabernaculi ⁊ ſtaretis corā frequentia populi ⁊ miniſtraretis ei. Nume. xvj. Sed dico q̄ iam ſol iuſticie ab eis retraxit radios ſuos. ſcʒ ſapientie ⁊ deuotionis. Antiquitus autez habebant tantā deuotionē q̄ etiā in vna parua parrochia vbi nō erat niſi vnus clericus ſurgebat de nocte ad matutinas ⁊ tangebat campanā: ⁊ eſt bene factū: vt licet gētes non ſurgerent. tamē quādo audierunt campanā dixerunt. Benedictus ſit deus. Deinde coram altari accenſo lumine dicebat ſuas matutinas deuote ⁊ diſtincte: in tantū q̄ multe gētes veniebāt ad eccleſiaz vt audirent: ſed modo vel non pulſant̄ cāpane: vel ſi pulſant̄ ibi non ſurgūt. Sed cāpane dicunt matutinas de nocte: ipſi autē dicūt matutinas rubeas vel albas in horto vel platea vel in feneſtra indeuote ⁊c. Cū tamē de qualibet littera ⁊ dictione habeamus reddere computum in iudicio dei Antiquitus parabant ſe ad miſſam: confitebātur ⁊ celebrabāt quaſi quotidie cū magna deuotione: ſed modo ſi nō habēt denarios nō curāt celebrare: ſed ſi ſunt pecunie tunc celebrant. Antiquitus ſacerdotes conſiderantes q̄ eoꝝ lingua erat clauis paradiſi. vt dicit Gregorius cauebāt a iuramētis: ⁊ mendacijs: conſeruabāt manus a ludis ⁊ tactibus. Modo autē iurare ⁊ renegare plus inuenit̄ in eis q̄ in latronibus: ſimiliter dicere mēdacia ⁊ in ludo ipſi ſunt primi. Itē conſeruabant corpus quod eſt monumentum chriſti proprius et verius q̄ ſepulchrū in hieruſalem: ſed modo ꝓijciunt ſe in latrina luxurie tenendo concubinas. ergo ſol occidit eis. Et nunquid videtur vobis paruum peccatū. Nam vnus preſbyter concubinarius dānat totum populum propter ſcandalum ⁊ detractionē. Et plus peccat mulier cum clerico ſemel q̄ cuz pluribus hominib⁹ laicis. Ideo ſiat ſtatutum contra iſta in ſynodo ſancta ⁊c. Antiquitus etiam ſacerdotes dabant exemplum bone vite q̄ quando ſacerdos ex aliqua neceſſitate intrabat villam vel ciuitatem ⁊ tranſibat per vicū: omnes ſurgebant ⁊ ſe orationibus eius cōmendabant oſculādo ſibi manus vel veſtes ⁊c. Et modo dicunt. O ſacerdos noſter vadit ad illam ⁊c. Peius dicunt de illis q̄ de iudeis ex malo exemplo vite qd̄ vident: ergo iam ſol retraxit radios ſuos a torrentibus: a conuallibus, et coſtis. Iam completa eſt prophētia Ezechielis, dicentis. in perſona

dei. Sacerdotes dei conteͤpſerūt legē meā
⁊ polluerunt ſanctuaria mea. Inter ſanctū
⁊ ꝓphanū non habuerunt diſtantiam: in-
ter pollutū ⁊ mundū non intellexerūt: et a
ſabbatis meis auerterūt oculos ſuos. ⁊ co
inquinabar in medio eoꝛum. Ezechie. xxij.
Quarto videamus ſi ſol illuminet colles.
Nam colles dicunt religioſi triplici ratiōe.
Prima quia ꝑ colles tranſeunt merces de
vna terra ad aliā: ſic ꝑ religioſos trāſeunt
merces paradiſi ad terrā iſtā. Secūda quia
colles dant gaudiū ⁊ leticiā ex alterius pa-
trie contemplatione. Sic religioſi contem-
planturpatriā ad quā tendimus ⁊ ciuitatē
paradiſi quā querimus: quia non habem⁹
hic manentē ciuitatē ſed futurā inquirim⁹
ad Heb. vi. Tertio quia cōiter in collib⁹ via
eſt arcta ⁊ aſpera. Sic vita religioſoꝝ ē ſtri
cta ⁊ aſpera. Nam de iſtis dꝛ. Pingueſcēt. ſ.
in deuotione ſpecioſa deſerti. ⁊ exultatiōe
colles accingent. Ps. lxiiij. Et ponuntur ibi
predicte tres conditiones. In his etiā nō
apparet ſplendoꝛ ſolaris ſicut antiquitus
qn̄ ſeruabant caſtitatē euangelicā habebāt
coꝛ caſtū. ſtatim expellebant malas cogita-
tiones. ⁊ os clauſerunt ab illis locutioni-
bus: oculos: aures ⁊ manus ⁊ totū coꝛpus
Sed modo pauci ſunt quin vellent habere
ſpeciales ſibi dilectas. ⁊ incipiunt a Credo
in deū: ⁊ finiunt in carnis reſurrectionem:
ſed nō intrabunt in vitā eternā. Meli⁹ eēt
illis habere generales ꝙ̄ ſpeciales. qꝛ plus
timent hoīes ꝙ̄ deū. dicendo. ſi non viuis
caſte tamen caute. Antiquitus ſeruabāt il-
lā paupertatē apoſtolicam. quia ſecū poꝛta
bant oīa quando exibāt de villa. ſed modo
habent pulchꝛas cellas. ⁊c. quia eos opoꝛꝫ
habere plures claues ꝙ̄ ſi eēt mercatoꝛ. An
tiquitus ſeruabant obedientiam generalē
ad omnia ꝙ̄tūcūqꝫ dura aſpera ⁊ difficilia
⁊ contra coꝛ ſtatim obediebant prelato. Hic
nota obedientiam fratris minoꝛis qui nu
dus iuit ad predicādū ex precepto bti Frā-
ciſci. Itēꝫ de ſancto mauro qui ex obedien-
tia intrauit flumen vt extraheret puerum
qui ſubmergebatur. Item in vitiſpatrū de
illo qui dimiſit lſam o imperfectā. ⁊c. Sed
modo obedientia eſt parua. Quia ſi ꝓlatus
precipit aliquid contra coꝛ ſtatim appellāt
⁊c. De cerimonijs aūt nihil ſeruant ſꝫ qui-
libet vult viuere ad libitū ſuū. ergo iaꝫ ſol
retraxit radios. Ideo de religioſis dicebat
hieremias in ſpū ꝓphetie dicens. Ecce ma
gis hi ſimul fregerunt iugum. ſ. vota eſſen
tialiū: ruperunt vincula. ſ. cerimoniarum.
Hiere. v. Quinto videamus ſi ſol illumi
net montes. Montes alti: ſunt prelati ec-
cleſie ⁊ dn̄i tp̄ales rōne duplici. Prima eſt:
quia vt montes eminent in altitudine do-
minij ⁊ dignitatis. Scdo. quia in mōtib⁹
vox reſonat intantū ꝙ ſi homo clamat vi-
dentur due voces. Sic ꝓcepta ⁊ oꝛdinatio-
nes eoꝝ reſonant per mundū. Reſonat de
altis montibus echo. i. vocis reuerberatio
Sapien. xvij. Ab iſtis montibus iā receſſit
ſol iuſticie ⁊ charitatis. Antiquitus prelati
coacti intrabant prelationem cogitantes
periculū Sed ſi modo ſūt in anxietate qua
lem cōputum dabo de anima mea. ꝙ̄to ma
gis eſt reddere cōputū de tot animab⁹. ſed
modo laboꝛant cū rege ⁊c. ⁊ cū ſymonia in-
trant. Antiquitus quando erant intus cō
putabant hoc modo. Nam valet epa⁹ me⁹
ſex milia floꝛenoꝝ. ⁊ retinebant duo milia
ꝓ vita ꝓpria. ⁊ duo milia dabant in operi-
bus eccleſie ſiue eccleſiaꝝ. ⁊ duo milia i ele
moſynis. Et modo oīa ſex milia non ſuffi
ciunt. tot ſunt pompe ⁊ vanitates. immo
opoꝛtet inuenire nouos modos extoꝛquē
di pecunias ⁊c. Antiquitus prelati predica
bāt. vt Auguſtinus. Ambꝛoſius. Gregoꝛi⁹.
⁊c. ſed modo totū eſt vanitas ⁊ pompa. ⁊c.
Iam cōpletū eſt verbū apl'i dicentis. Oēs
que ſua ſunt querunt. non que ieſu xp̄i. ad
Phil. ij. De dn̄is aūt tp̄alibus iam cōpleta
eſt ꝓphetia. Eſa. Principes tui infideles:
ſocij furū. Oēs diligunt munera ſequūtur
retributiones. Pupillo non iudicant: cau
ſa vidue non ingreditur ad illos Eſa. j. No
ta principes tui infideles ex fauoꝛe inoꝛdi-
nato quē dant infidelibus. ſ. iudeis ⁊ aga
renis contra legem. quia debent eſſe ſepara
ti ⁊ ſic de alijs. Scdo ſocij furū. oēs iudei
ſunt fures. quia vſura furtū eſt. ſed iudei fū
dant ſe in illa auctoꝛitate. Nō feneraberis
fratri tuo ad vſuram. Deute. xxiij. Hoc di-
xit moyſes non vt daret licentiam. ſꝫ vt vi
tarent maius peccatū. quēadmodum dixit
Loth de filiabus ſuis illis ſodomitis. ac ſi
ego dicerē cuidā luxurioſo O ribalde quare
peccas cū vxoꝛe alterius. vadas ad lupanar
non ꝙ dem ſibi licentiam eundi. quia ergo
dn̄i recipiunt a iudeis. ideo dicūtur ſocij fu
rū. omnes diligunt munera. ⁊c. Non corri-
gūt peccata notoꝛia ſecus de occultis Fiat
ergo ratio finalis quando ſol naturalis iā
retraxit radios ſuos a toꝛrentib⁹. a collib⁹.
a conuallibus: ⁊ a montibus. tunc dꝛ. factū
eſt dies tranſiuit. Et iam ad oculū videtis
ꝙ ſol iuſticie mō nō illuminat vel ſplendet
in toꝛrentibus nec conuallibus Quid ergo
dicetis. niſi ꝙ finis mundi erit cito. ⁊ bene

cito ⁊ breuiter. Jdeo bonū eſt confiteri. reſtituere: remittere iniurias. ⁊c. Ecce quare dicebat thema. Eliʒabeth impletū eſt tempus pariendi.

De ſctō Jobanne baptiſta
Sermo. iij.

Anus dñi erat cū illo. Habetur hoc verbū textualiter Lu. j. officialiter in euāgelio. Tota ſolēnitas hodierna eſt illius glorioſi ⁊ ſancti patriarche ꝓphete martyris ⁊ amici dei iohannis baptiſte. Etiā ⁊ ſermo noſter erit de eodē. Si placet deo habebimus multas bonas inſtructiones ad noſtrarū aīarū conſolationem ⁊ vite correctionē. Sꝫ primo ſalutetur ꝟgo maria. ⁊c. Verbū iſtō ꝓpoſitū ꝓ themate ⁊ fundamento totius noſtri ſermonis dicit de beato iohanne ꝙ manus dñi erat cū eo. Pro huius ꝟbi maiori declaratione ⁊ materie predicande introductione ſciendū ꝙ in ſacra ſcriptura tā in veteri teſtamento ꝙ̄ in nouo inuenit ꝙ ꝑ manū dei intelligitur virtus dei infinita ꝑ quā cuncta operatur. Sicut nos manibꝰ facimus opera. ⁊ ſicut manus hoīs vel mulieris habet quinqꝫ digitos quibus operat ideo virtus xp̄i habꝫ quinqꝫ attributa quaſi quinqꝫ digitos quibus deus cuncta operatus eſt. Primū eſt potentia. ſcḋm ſapientia. tertiū miīa. quartū gratia. quintū iuſticia. Primū attributū virtutis dei ē potentia que eſt quaſi pollex. Jſto deus fecit opera creationis celū cum ſtellis. elemēta cū ꝓprietatibus ⁊ contentis. ⁊ elementata. ſ. homines. iumenta. arbores. montes ⁊ valles. ⁊c. Scḋm eſt ſapientia quaſi index. Jſto gubernat vniuerſa. celum. ſolem ⁊ lunam. Tertium attributum eſt miīa quaſi digitus medius qui longior eſt aliꝭ. ſicut miīa dei ſuper oīa opera eius. Dauid Miſeratiões eius ſuper oīa opera eius. Jſto operatꝰ eſt opera noſtre redemptionis. quia maxima miīa fuit velle humiliari vt ei credentes et obedientes exaltaret. Etiam voluit ſuſpendi in ligno crucis. ne ſui ſuſpenderentur in furca inferni. Quartū eſt gratia quaſi medicus tangens venam cordis ipm̄ illuminando ad cognoſcendū peccata ⁊ conuertēdū ⁊ confitēdū. ⁊c. Jſto operatus eſt opa iuſtificationis pctōꝝ. vt ſunt ſeptem ſacramenta eccleſiaſtica. Quintū eſt iuſticia quaſi auricularis. quia minor aliꝭ apparet nūc: qꝛ in hoc mundo boni non remunerant. nec mali puniunt. Jſto operatus eſt opa retributionis. Ecce quinqꝫ digiti virtutis dei cū quibꝰ deus cuncta creauit. Auctas. Quis ignorat ꝙ hec oīa manus dñi fecerit. in cuius manu aīa oīs viuentis ⁊ ſpūs vniuerſe carnis hoīs. Job. xij. Patet ergo ꝙ manus dei ē eius virtus infinita. qua oīa corporalia ⁊ ſpūalia corruptibilia ⁊ incorruptibilia fabricatus eſt. Cū ergo virtus diuina operata ſit mirabilia ⁊ magnas excellentias in beato iohāne baptiſta. Jō dicit thema Manus dñi erat cū illo. Jnuenio ꝙ manus virtutis dei operata eſt in beato iohāne baptiſta quinqꝫ mirabilia alta ⁊ ſingularia. ſcꝫ

Primū eſt annūciatio glorioſa.
Secundū generatio virtuoſa.
Tertiū ſanctificatio gratioſa.
Quartū manifeſtatio gaudioſa.
Quintū nominatio miraculoſa.

Ex his dic thema. Manus dñi erat cū illo.

Dico primo ꝙ manus virtutis dei operata eſt i beato iohanne baptiſta annūciationem glorioſam. quia anteꝙ̄ fuiſſet genitꝰ: vel in vtero matris conceptus fuit mirabiliter nūciatus. Jllemet archāgelus gabriel qui ꝟgini marie nunciauit filij dei miraculoſam incarnationē. nunciauit etiā ʒacharie patri beati iohannis natiuitatē. Ad practicam. ʒacharias pater btī Johānis ⁊ Eliʒabeth eius mater ſteterunt multis annis in matrimonio ⁊ nūꝙ̄ habuerūt fructū prolis. Cū aūt fuiſſent iam ſenes ⁊ antiqui in tantū ꝙ dicit Nicolaus de lyra ꝙ iam dimiſerant orōnē quā cōſueuerant facere vt deꝰ daret eis fructū de ſuo matrimonio ꝓpter eorū antiquitatē. ʒacharias aūt cū eēt ſacerdos magnꝰ ſemel intrauit in templū dei, vt oraret. non vt obtineret ꝓlem vt dicit magiſter Nicolaus de lyra. ſed orabat deum vt mitteret meſſiam eis ꝓmiſſum mundi ſaluatorē. quia videbat iam tp̄s cōpletū ⁊ prophetias ⁊ orabat quaſi vellet dicere. Poſtꝙ̄ nō ſui dignus habere prolem. ad minꝰ dñe mitte meſſyaʒ. ⁊c. Et ipo ſic orante. ecce apparuit ſibi archangelus gabriel reſplēdens ⁊ clarus in tantū ꝙ ʒacharias tremens timuit. quia conditio eſt ſpūs ſiue boni ſiue mali terrere ⁊ incutere terrorē qn̄ apparet Ratio. quia ex fragilitate carnis nō poſſumus ſuſtinere viſionē ſpūs. Jō dicit beatꝰ Lucas de ꝟgine Maria. Et turbata eſt in ſmone eiꝰ. Lu. j. Tn̄ angelus bonꝰ ſtatim dat conſolationē Jdeo ſtatim ſibi dixit. Ne timeas ʒacharia qm̄ exaudita eſt orō tua qꝛ meſſyas veniet ſtico ⁊ tu videbis eum. ⁊c. Ecia annuncio tibi ꝙ eliʒabeth vxor tua cōcipiet ⁊ pariet tibi filiū. ⁊ vocabitur nomē

et⁹ iohannes.⁊ erit gaudiũ tibi ⁊ exultatio ⁊ multi in natiuitate ei⁹ gaudebunt. Erit enim magn⁹ corã dño. Primo erit magn⁹ in aſperitate vite. quia non bibet vinũ. nec aliquẽ liquorẽ quo poſſet inebriari. nec comedet panem: nec carnes: nec piſces. nec fruct⁹. ſed cibus ei⁹ erit mel ſilueſtre ⁊ locuſte. Ueſtis erit. non de auro: ſerico: lana nec de lino. ſed de pilis cameloꝝ: non dormiet i lecto. ſed in terra. non morabitur in ciuitatibus. ſed in deſerto. Secundo erit magn⁹ coram dño in ſanctitate vite. quoniã ante eius natiuitatem erit iam ſanctus. Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſue. Lu. i. Tertio erit magnus coram dño deo in magna vtilitate. quia multos filioꝝ iſrael conuertet ad dñm deuꝫ ⁊ ad fidẽ meſſye ⁊ ad pniam. Quarto erit magn⁹ coram deo in dignitate. quia precedet ante eũ in virtute ⁊ ſpũ helye: quia ſicut helyas vẽturus eſt ante iudiciũ generale ad ꝑdicandũ contra antichriſtũ. ſic iſte veniet añ ſaluatoris aduentũ. ipm notificando mundo ⁊ oſtendendo. De iſtis nouis zacharias habuit gaudiũ ſingulare. Sed cõſiderata ſua ſenectute videns manus ſuas rugatas: cogitata ſenectute ſue vxoris ⁊ eius ſterilitate dubitauit. Hic defecit. Et dixit angelo. Unde hoc ſciam: ego eniꝫ ſum ſenex ⁊ vxor mea proceſſit i diebus ſuis. Lu. i. Reſpondit angelus ad moduꝫ pſone in dignitate. Dubiũ ponis in verbis meis qui mẽtiri nõ poſſum. quia angelus bonus nõ põt mentiri nec decipere. ⁊ dixit. In hoc cognoſces veritatem quã tibi nunciaui. Ecce eñi eris tacens ⁊ non poteris loqui vſ ad diẽ natiuitatis eius ꝓ eo ꝙ non credidiſti ꝟbis meis. Et angelus receſſit. Et zacharias remanſit mutus. Ecce hic eius nunciationẽ glorioſam. quia manus dñi. ⁊c. Moraliter hic cũ dr̃. zacharias dubitauit. in quo errauit. ſicut de multis qui de ſecretis fidei ⁊ veritatibus diuinis ques deus denunciauit: non ſolũ p ꝓphetas. ſed etiã per angelos ⁊ per ſeipm incarnatũ. Sed multi dicunt cũ zacharia. Unde ſciam hoc. volentes diſputare quõ poteſt hoc fieri ꝙ xp̃s tã magnus ſit in tam parua hoſtia conſecrata. Itẽ quõ hoſtia frangit ⁊ non frangitur xp̃s. Argumenta ſunt naturalia. Unde hoc ſciã. Magnũ peccatũ eſt. maxime quia de hoc habetis iam exemplũ in natura. ſ. in ſpeculo. ⁊c̃. Ideo Ambro. Tolle argumẽta vbi fides q̃ritur. Si dicat. Et nũquid Auguſtin⁹ ⁊ thomas ⁊ alij doctores queſiuerunt argumẽta Dico ꝙ rõnes ⁊ argumenta bona ſunt pro confortatione in intelligentie. ſed non ꝓ confortatione credentie. nec ꝓ fundamento credentie. Si fuiſſet dictũ beato auguſtino quare credis tres pſonas i trinitate ⁊ vnũ deũ. Certe non reſpondiſſet ex tali argumẽto vel ratione. ſed dixiſſet quia ita ꝑdicauit ⁊ docuit xp̃s verus deus ⁊ homo. ⁊ apoſtoli etiam determinauerunt. Qui ergo nunc querunt argumenta ⁊ rationes ꝓ fũdamẽto fidei. tales cũ zacharia efficientur muti tpe antichriſti. quia illi ſtatim cadent. quia facient rationes infinitas ⁊ argumẽta. Sꝫ perſone obedientes ⁊ ſimplices ſtabunt firmiter ⁊ ſecure dicentes miniſtris antixp̃i. Placent nobis noua noſtra. quia fides noſtra non fundatur in argumentis ſꝫ in obedientia. ideo apoſtolus. Sermo me⁹ ⁊ predicatio mea non in perſuaſibilibus humane ſapientie verbis. ſed in oſtenſione ſpiritus ⁊ virtutis. vt fides veſtra non ſit in ſapientia hominum. ſed in virtute dei. ꝑma Coꝝ. ij. Nota. ſermo meus. ⁊c. i. non facio fundamentũ in argumentis logicalib⁹ ſeu phiſicis. ſed in virtute dei per fidem ⁊ ſimplicem credentiam. ⁊ hec de primo mirabili. ⁊c. Dico ſecundo ꝙ manus ꝟtutis dei operata eſt in beato Johanne generationẽ virtuoſam. quia a parentibus genitus fuit virtuoſe ⁊ miraculoſe. quia non ſufficiebat virtus patris ad generandum. nec matris ad concipiendum. ſed virtus dei ſuppleuit dans vim patri ad generandum: et matri ad concipiendum. Nota ad practicã. iſte bonus homo zacharias facta ſua oratione rediit ad domum. Erat enim de nobilioribus hieruſalem. ⁊ etiam Eliʒabeth vxor ſua. ⁊ ex ſenectute diuiſerant iam lectos: quilibet dormiebat ſeorſum ſolus in camera ſua. Iſtam honeſtatem ſanctã ſeruabant antiqui ſancti. quia non curabant de copula carnali niſi ratione prolis. Ideo quando mulier erat grauida diuidebant lectum ſtatim quouſ creatura erat ablactata. Idem quãdo erant ſenes. Hoc habetur ex textu biblie. Geneſis. xviij. Dixit Sara vetula ⁊ Abraham ſenex quando deus promiſit ſibi filium. Poſtꝙ conſenui ⁊ domin⁹ meus vetulus eſt voluptati operam dabo. zacharias ergo veniens de oratione mutus. intrauit domũ ſuam ⁊ non potuit loqui vxori: nec petere debitum verbo. ſed ſignis. Et admirans eliʒabeth dicebat. Huy huy huy dñe: benedictus de⁹ quid habetis quid accidit vobis. nihil ſciens de annũciatione angeli: ⁊ cepit eum inter brachia. Cogitate qualr̃ eliʒabeth antiqua mirabat. ſꝫ

finaliter videns voluntatē viri ſui cōſenſit.
Nota hic ꝙ ex quo ſunt in matrimonio vn⁹
debet alteri conſentire ſiue ſint iuuenes ſi⸗
ue ſenes. nec dꝫ ſe aliter excuſare aliqua fi⸗
cta deuotione. al's dānat ſe aliū. Jdeo apl's.
Uxori vir debitum reddat. ſilr̄ ꝛ vxor viro.
Mulier ſui corpis poteſtatē nō hꝫ. ſed vir.
Similiter aūt ꝛ vir ſui corporis ptātē nō
hꝫ. ſed mulier. Nolite fraudare inuicem niſi
forte ex conſenſu ad tp̄s vt vacetis oratio⸗
ni. j. Cor. vij. Nota hic de illa muliere deuo
ta quādo vir exigebat ab ea debitū. ſemper
inueniebat excuſationes. Si in dn̄ica huy
ſancta mater dei hodie que eſt dies reſurre⸗
ctionis dn̄i vultis talia facere. Si die lune
dicebat huy hodie dꝫ homo rogare ꝓ mor⸗
tuis. Si die martis hodie eccleſia facit pro
angelis. Si feria quarta hodie xp̄s fuit vē⸗
ditus. Si feria quinta huy domine: qꝛ ho⸗
die xp̄s aſcendit in celum. Si feria ſexta: qꝛ
hodie xp̄s fuit paſſus pro nobis. Si ſabba⸗
to. dicebat hodie que dies eſt virginis ma⸗
rie: qꝛ tali die in ipſa ſola remāſit fides. Ui⸗
dens vir ꝙ ipſa ſemper inueniebat excuſa⸗
tiones vocauit ancillam dī. De ſero venias
ad me dormias mecū. Reſpondit libenter
mi dn̄e. Qđ videns mulier voluit ſe pone⸗
re in lecto: ꝛ vir noluit. Nō dn̄a: oretis ꝓ no
bis peccatoribus. Et nunꝗ̄ ex tunc voluit
vxorem cognoſcere: ita abhorruit eā ſed ad
amauit captiuā. Jpſe peccabat mortaliter
ꝛ dānabat ſe ex culpa vxoris. Jdeo ſctā eli⸗
zabeth lꝫ eſſet deuota ſancta ꝛ antiqua ex
quo requirebat a viro ꝯſenſit ꝛ concepit ab
eo tranſactis tribus mēſibus venter intu⸗
muit ꝛ dicebat ipſa. Ah miſera quid eſt hoc
nunquid eſſem hydropica. finaliter cogno⸗
uit ꝙ erat grauida. De hoc ſctā Elizabeth
multū verecūdebat intantū ꝙ dicit Lucas
ꝙ occultauit ſe menſibus quinꝙ. Cogito
ego ꝙ fecit ſibi amplius hopulādas ſiue ve⸗
ſtes vt abſcōderet partū timēs negentes di
cerent. Ecce lꝫ ſit deuota. tn̄ adhuc vacat li⸗
bidini ꝛc. Ecce hic generatio virtuoſa. beati
Johānis lq: manus dn̄i ꝛc. Moraliter hic ꝑ
ꝯſequentiā. Si elizabeth ita verecundebat
de hoc ꝙ aliquis preſumeret ꝙ ipſa cum vi
ro ſuo vteret̄ matrimonio. quāta verecun⸗
dia dꝫ eſſe mulieribus vel viris q̄ iurāt de
alijs proditores ſunt tales. Et ſi mulier eſſꝫ
fortis poſſet aſſignare campū viro prodito⸗
ri. Jdeo apl's. Honorabile ꝯnubiū in omni⸗
bus ꝛ thorus immaculatus. Fornicatores
enim ꝛ adulteros iudicabit deus. Hebr. vi.
Dico tertio ꝙ maius virtutis dei opera
ta eſt in beato Johanne ꝑ ſanctificationē
gratioſam. qꝛ adhuc exiſtens in vtero ma⁹
tris ſue. Luc. j. Non ſolū fuit plenus ſpiri⁹
tuſancto. ſed etiam repletus. Modo audi⁹
te modū ipſius quō fuit ſanctificatus. Di⁹
cit Chriſo. ꝙ beatus Johānes in vtero ma
tris ſue per quinꝙ mēſes ꝛ per aliquos di
'es de ſexto mēſe ſtetit cū peccato originali:
ſꝫ in ſexto mēſe fuit ſanctificat⁹. Jn ſexto
etiā menſe ſue conceptionis miſſus eſt ga⸗
briel ad virginē mariā que cōcepit tūc filiū
dei. ꝛ dixit tunc angelus virgini quō eliza⸗
beth ſterilis cōceperat filiū. Propter qđ vir
go maria ibat ad viſitādū Elizabeth. Et cū
intraſſet domū fuit dictū Elizabeth ꝙ ma⸗
ria venerat: de quo elizabet gauiſa exiēs ei
obuiā ſalutauit eā. Tunc virgo maria dixit
ſibi. O mea benedicta cognata proficiat vo
bis: qꝛ filiū cōcepiſtis. Jſta verba fuerūt tā⸗
te virtutis ꝙ ſicut verbum ſacerdotis in ba
ptiſmo virtute xp̄i ſanctificat animā bapti⸗
zati: ſic illud verbū virginis virtute filij dei
in ea incarnati ꝛ in ea exiſtentis ſanctifica⸗
uit iohānē baptiſtā. Sanctificat enim crea
tura per verbū dei. j. Timo. iiij. Dicit beat⁹
Tho. in. iiij. ſniaꝝ. diſt. vj. in litteralibus: ꝙ
tunc fuit acceleratus vſus rationis in Jo⸗
hanne: ꝛ habuit vſum liberi arbitrij. ꝛ exul⸗
tauit in vtero. ſicut letaretur miles ſi rex da
ret ſibi mille florenos vel caſtrū vnū de ſpā
li gratia. Sic tunc beatus iohānes fuit to⸗
tus letus ꝛ gaudioſus. Bernardus vocat
illud gaudiū tripudiū. Tunc elizabet ſpiri⸗
tuſancto inſpirata cognoſcens ꝙ virgo ma
ria cōceperat filium dei. voce magna dixit.
Benedicta tu in mulieribus ꝛ benedictus
fructus vētris tui. Et vnde hoc mihi ꝙ ma
ter dn̄i mei veniat ad me. Luc. j. Rogo vos
ꝯtemplamini hic modicū: ſancta Elizabeth
erat antiqua. virgo aūt maria erat tunc iu
uenis. xiiij. annoꝝ. ꝛ amplexātes ꝛ oſculan⸗
tes ſe venter elizabeth ſe eminebat ſuꝑ ven
ter virginis. iohānes erat altior xp̄o. Pro⸗
pter hoc iohannes retraxit ſe in vtero ma⸗
tris dans filio dei honorē. ſicut faceret mi⸗
les regi in eodē ſcanno ſedere: volenti. quia
miles ſtatim ꝓijceret ſe ad terraꝫ. Ecce hic
ſanctificatio gratioſa. Moraliter beat⁹ Jo
hānes oſtēdit nobis quātā reuerentiā debe
remus facere altari xp̄i ꝛ miniſtris ſuis. vir
go maria erat tunc altare in quo erat corp⁹
xp̄i. ꝛ quādo iohānes acceſſit ad xp̄m ꝑ am
plexus matris. beatus iohānes retraxit ſe
humiliter inclinādo. Multi errāt in hoc ſtā
tes ꝓpe altare etiā deſuper appodiati. Mi
ror qꝛ non interficiunt ab angelis qui ſunt
ibi preſentes vt dicit beatus Grego. Anti⸗

quitus vt habeṫ Numeri.j.c. Homo niſi de
genere aaron ſi acceſſerit ad altare meum
morte moriaṫ:tñ in illo nõ ſanctificabaṫ cor
pus xpi ſ3 alalia.q̃to ergo magis dꝫ habe-
ri in maiori reuerẽtia altare in quo offertur
filius dei.Cogitate etiã quid faciet de cleri
cis luxurious immũde eũ tractãtibus. Da
uid tam magnus rex ꝛ ſctũs cũ magna re-
uerẽtia veniebat ad templum dei dicit ipſe
met.Ego aũt i multitudie mie tue itroibo
in domũ tuã:adorabo ad tẽplũ ſanctũ tuũ
in timore tuo.ps.v.Dicaṫ de his que min⁹
iuſte fiunt in eccleſijs ꝛc. Dico quarto ꝙ
manus ꝟtutis dei opata fuit in beato Jo-
hanne manifeſtationẽ gaudioſam:qꝛ in par
tu gaudioſe fuit manifeſtat⁹.qꝛ in ꝑtu nõ
potuit latere. Secrete poſſunt cõcipere.ſed
nõ ſine clamoribus parere. Et qꝛ zacharias
ꝛ elizabeth erant nobiles.ideo ab oibus co
gnoſcebanṫ ꝛ dicebãt gentes. Scitis noua
ꝛ quid eſt. Jlla nobilis mulier elizabeth pe-
perit vnũ filiũ. Et alij reſpõdebãt nobis vi
deṫ ꝙ nõ erat grauida.ꝛ etiã qꝛ erat nimis
antiq̃.Sed alij ecõuerſo dixerũt.imo ꝓ cer
to.ſed abſcõdebat ſe. Tunc amici eius ꝛ co
gnati veniebãt ad eã ꝛ ꝯgratulabanṫ ei di-
cẽtes. O certe bene videṫ ꝙ de⁹ diligit vos:
qꝛ in tanta ſenectute dedit vobis heredem
Ecce quõ manus dñi erat cũ eo in manife-
ſtatione gaudioſa. Moraliter oſtendiṫ no-
bis hic quõ debemus gaudere de ꝑſona ſte
rili in bonis operibus ꝛ antiquata in pct͛s
ꝛ mala vita qñ parit fructũ bonoꝝ op.rũ. ꝛ
meritoꝝ:vt elizabeth cõgratulabanṫ amici
eius. Nota ꝙ hoc nomẽ Elizabeth eſt cõpo-
ſitũ ex tribus noibus.ſ.el.i.deus.ꝛ.y.meus
ꝛ zabeth.i.ſeptima. Jdeo elizabeth.i.dei mei
ſeptima.hec eſt interꝓtatio huius nois eli-
zabeth. Modo videam⁹ que eſt iſta dei mei
ſeptima. Rñdeo ꝛ dico ꝙ iſta dei mei ſeptia
eſt creatura humana. quã deus fecit vadãt
de ſeptẽ in ſeptẽ. Septẽ enim ſunt creature
principales quas deus fecit ſcꝫ terra:aqua:
aer:ꝛ ignis:q̃nta eſſentia.ſ.celi:ſexta eſt na-
tura angelica:ſeptima natura hũana. Ecce
dei mei ſeptima:ſ3 multotiẽs creatura ſene
ſcit ꝛ antiquaṫ ſterilis ſine fructu bonorũ
operũ ꝛ virtutũ. O quot religioſi ꝛ preſby-
teri ꝛ homines ꝛ mulieres ſunt in mundo
ſteriles:qꝛ nunq̃ fecerunt fructũ boni ope-
ris.ſed quãdo deponũt peccata ꝛ malam vi
tam.ꝛ volunt redire ad deũ proponendo fa
cere illa ad que tenentur ſm ſuum ſtatum.
tunc cõcipiunt. Pariunt autẽ quãdo faciũt
bona opera.quãdo religioſus ſeruat ſuam
regulã vota ꝛ cerimonias;tunc parit. Jdẽ
de alijs. Tũc omnes amici eius ꝛ vicini de
bent gaudere ꝛ cõgratulari ꝛ regratiando
deo diceret. O de iſto benedicto: modo in
ſua ſenectute dedit ſe deo. Sed hodie fit to
tum oppoſitũ in mundo. Si eſt aliquis reli
gioſus diſſolutus ꝛ ribaldus nullus dicit
ſibi aliquid imo oẽs cõmendãt ꝛ laudãt eũ
ſed ſi vult ſeruare ſuã regulam ꝛ viuere ſm
qð vouit:ſtatim perſequiṫ ab alijs. Jdem de
clerico. Jdem de laico hoie ꝛ muliere vana
ſi vult dimittere vanitates:ꝛ põt dicere. Cõ
gratulamini mihi oẽs:qꝛ inueni ouẽ.i. ani-
mã quã perdiderã. Lu.xv. Et tñ ille intan-
tum perſequiṫ ab alijs quouſq; faciãt eũ ꝑ-
dere animã cũ alijs. Dico quinto ꝙ man⁹
dñi fuit operata in beato Johanne baptiſta
noiationem miraculoſam.fuit enim mira-
biliter noiatus. Poſt eius natiuitatẽ.ſ.octa
ua die ſm legem moyſi circuncidebant pue-
ros.ꝛ ſicut nũc in baptiſmo nos iponim⁹
noia.ita tunc in circũciſione imponebanṫ.
Cum aũt rabinus teneret iam illã pellicu-
lam ꝛc.queſiuit a matre quõ vocareṫ: dixe-
runt circũſtantes.vocetur vt pater ſuus za
charias. Sed mater reuelatiõe ſpiritusſan-
cti cõtradixit. Nequaq̃. ſed vocabiṫ Johan
nes. Jlli ꝟo admirãtes de tali noie dixerũt
ad illam.qꝛ nemo eſt in cognatione tua qui
voceṫ hoc noie. Tunc iuerunt ad patrẽ ſuũ
ꝛ innuebant patri eius quem vellet vocari
eum.adhuc aũt pater erat mutus. Et dicit
hic gloſa ꝙ etiã erat ſurdus.ideo innuebãt
ei per ſcripturã quõ vocareṫ. Qui poſtulãs.
pugillarẽ.ſcripſit dicẽs. Johãnes eſt nomẽ
eius.q.d.nõ impono ego ſibi hoc nomẽ:ſed
dñs. Tunc pater ſubito recuperauit loque-
lã dicens. Benedictus dñs deus iſrael ꝛc.
Ecce hic quõ fuit hec noiatio miraculoſa.
Moraliter hic nota:ꝛ intrabimus ꝑ que-
ſtionem. Qð nomẽ eſt melius zacharias vel
Johãnes.ꝛ videṫ ꝙ iohãnes:qꝛ dixit mater
Nequaq̃ vocabiṫ zacharias.ſed iohannes.
Reſpondeo.zacharias ſm interpretationẽ
hebraicam interpretaṫ memorãs deũ. illud
nomẽ iohannes in.x.gradibus excellit hoc
nomẽ zacharias. Nam ſi aliqua ꝑſona ſit in
peccatis ꝛ vult dimittere pctã cupiẽs ſalua
ri ꝑ gratia:opꝫ ꝙ talis ꝑſona ſit primo zacha
rias.i.memorans deũ que offendit.ꝛ ꝙ ha-
beat ꝯtritionẽ de peccatis. Scdo ꝙ habeat
ꝓpoſitum nõ redeundi ad peccata ꝛc. Dico
ꝙ nouẽ ſunt opera penitẽtialia.nec tamẽ
in nono opere eſt iohannes ſed zacharias.
ſed in decimo opere.ſ.in cõmunicatione ſa
cramẽtali.qꝛ tunc habet donũ gratie.vel in
quo eſt gratia.ꝛ tũc eſt iohãnes. Ecce ratio-

ncꝫ quare dicit.nequaꝗ̄ vocabiꝛ zacharias ſed Johānes ⁊c.ad innuendū ꝙ eſſet perfectus i pnia ⁊ gratia dei.Ideo Eſa.xlix. Dominus ab vtero vocauit me.⁊ de vētre matris mee recordatus eſt noīs mei.⁊ diciꝛ in pſona beati iohānis:qꝛ ſm gratiā ⁊ pfectionē quā deus debuit ſibi dare impoſuit ſibi nomē.Ergo manus dn̄i erat ⁊c.

De beato Petro apoſtolo. Sermo.

Beatus es Symon bariona. Mat.xvj. Feſtuꝫ ⁊ ſolēnitas hodierna eſt duoꝝ aplo͛ꝝ maiorū ⁊ principū alioꝝ qui eodē die martyrizati ſunt p xp̄o:⁊ in eadē ciuitate.ſ.rome ſub eodem ipatore.ſ. Nerone. Et tanta eſt dignitas cuiuſlibet iſtoꝝ ꝙ eccleſia hodie facit feſtū de beato petro.⁊ cras de beato paulo.Idē faciā ego:qꝛ hodie erit ſermo de beato petro ⁊ cras de beato paulo;qꝛ hodie nō ſufficeret de ambobus p̄dicare.Sed vt ſermo preſens ſit in laudeꝫ ⁊ reuerentiam ⁊c. ſalutetur virgo maria ⁊c.Et reſumaꝛ thema.Verbū ppoſitum p themate ⁊ fundamento noſtri ſermonis requirit aliquam litteralem declarationē. Pro quo ſciendūꝫ ꝙ petrus anteꝗ̄ eſſet xp̄i diſcipulus : apoſtolus ⁊ papa vniuerſalis:vocabatur ſymō ſed poſtꝗ̄ fuit diſcipulus xp̄i ⁊ apoſtolus: xp̄s cōſtituit eum papā ⁊ vicariū ſuū vniuerſalem:⁊ impoſuit ſibi nomē petrus. Sicut fit etiā modo quādo papa eligiꝛ mutaꝛ ſibi nomē:⁊ quaſi mutaꝛ in alterum virū ⁊ nouam creaturam.ita facit xp̄s. Mar.iij. Et impoſuit ſymoni nomen petrus. Pater ipo beati petri vocabatur iohānes ⁊ aliquotiēs groſſo modo vocabaꝛ iohāna:⁊ aliquotiēs diminutiue iohānet:aliquotiēs vt cōmuniter diciꝛ Johan. Sicut nos cōiter facimus in noſtro vulgari de aliquo pprio noīe. ita iudei vocabant patrē petri.Et ita etiā xp̄us ipſum noīauit.Aliquotiēs vt cōiter dicitur iohānes.vt ibi Symon iohānis.i.filiꝰ iohānis diligis me.Jo.vlt. Aliquotiens groſſo mō.vt ibi.Tu es ſymō filius iohāna. Jo.j. Aliquotiens diminutiue vt ibi.Beatus es ſymon bariona.i.filius iohāna.i.iohannet. Patet thema ſm expoſitionē litteralē:⁊ ſuꝫ in materia predicanda in themate.:Petrus vocaꝛ binominus. ⁊ ponunꝛ ibi duo noīa.ſ. ſymon ⁊ bariona .Et quodlibet nomē habꝫ duas interpretationes:in quibus oſtendūtur quattuor virtutes in petro ppter quas eſt beatus in celo ſcꝫ.

Prompta obedientia.
Aſpera penitentia.
Recta intentio.
Et dura paſſio.

Quantū ad primā virtutē per quā btūs petrus eſt beatus: d̄r prompta obediētia.q̄ notaꝛ hic cum d̄r.ſymon qd̄ interpretaꝛ obediēs.Qn̄ enim pſona audit ⁊ obedit verbis ⁊ mādatis dei ⁊ ſine aliqua excuſatione implet voluntatē dei vt ſeruꝰ fidelis volūtatē dn̄i ſui obediēs e ⁊ ⁊ mereꝛ ſalariari.i.ſolui in fine ſeruitij. Sic qui in hoc mūdo ſeruit pmpte ⁊ obedit verbis ⁊ mādatis dei qn̄ finierit ſeruitiuꝫ.ſ.in morte.iuſte habebit retributionē ⁊ beatitudinē p ſalario.iō Luc. xj.Beati qui audiūt verbū dei ⁊ cuſtodiunt illud. Hanc obediētiā habuit petrus:vt pꝫ Mat.iiij.Ambulās ieſus iuxta mare galilee vidit duos frēs ſymonē q̄ vocaꝛ petrus ⁊ andreā frēm eius:mittētes rete in mare. Erāt eñ piſcatores.⁊ ait illis. Venite poſt me.faciā vos fieri piſcatores hoīꝫ.At illi cōtinuo relictis retibꝰ ⁊ naui ſecuti ſunt euꝫ. Ad practicā.Beatus petrus anteꝗ̄ eſſet diſcipulus xp̄i erat piſcator paup: intantuꝫ ꝙ ipſe ⁊ frater ſuus btūs andreas habebāt ſolū vnā barcā ⁊ vnū rete.⁊ viuebāt ſic de ſuis laboribus. Sic piſcādo quadā die xp̄o exiſtēte in ſtagno.ſ.in mari galilee iuxta littus dicti maris ſeu ſtagni tūc ihe xp̄s vidit petrū ⁊ andreā.q̄bus dixit. O boni hoīes ⁊ quid ibi facitis. Rn̄derūt. Dn̄e volumꝰ piſces capere. Sciēs xp̄s ꝙ alibi plus pficerēt ꝗ̄ ibi: dixit eis. Venite poſt me faciā vos fieri piſcatores hoīum. Ego enim docebo vos piſcari reges:principes:duces:comites:⁊ multaꝝ gentiū gn̄ationes. In his verbis. Venite poſt me ⁊c.ſunt duo. Primo daꝛ intelligi ꝙ eccleſia xp̄iana eſt ſicut nauis triū coopturaꝝ. Pria coopertura baſſa ſiue inferior eſt religioſoꝝ ſe humiliātiū. Et ſicut coopertura inferior eſt ſecreta.ſic religioſus debet eſſe ſecretus in clauſtro. ⁊ in cella non ire p vias vel per plateas tractando negocia ſecularia. Secūda coopertura ſignat ſtatum preſbyteroꝝ:qui debent miniſtrare ſacramēta eccleſie.cōiter in media coopertura ſtant bone merces ⁊ magni valoris. Sic in manu preſbyteroꝝ ⁊ poſſe eoꝝ ſtant merces paradiſi.ſ.ſacramēta.ppter que habemꝰ vitā eternā. Tertia coopertura eſt ſtatꝰ laicoꝝ qui vadūt hincinde p mūdū ſicut mercatores. ⁊ illi de naui qui vadūt p coopturā exercendo laborē nauis. De iſta dicebat ſalomō. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris.i.mercatoris de longe portans panem ſuū in mercātiā hoc

eſt aīam bonā. Prouer. vlt. Sc̄dm ſecretū
eſt cū dicit. faciā vos fieri piſcatores hoīm
qui ſunt predicatores. Predicatio eſt vt re
te. q2 ſicut rete eſt totum colligatum. ⁊ vna
chorda trahit: ſic predicatio euangelica eſt
de diuerſis chordis. ſ. auctātibus: rōnibus
⁊ parabolis. ⁊ oīa ſunt colligata. Si predi,
catio ſit bn̄ ordinata ⁊ trahunt vna chorda
ſcʒ themate qđ eſt fundamentū ſmonis:
predicatores iſtos mittit deus. Hiere. xvj.
Propterea ecce dies veniēt ⁊ mittā eis piſ,
catores mltos ⁊ piſcabunt eos, mltos piſ,
catores miſit: q2 aplos: martyres: ꝯfeſſores
⁊ nos qb⁹ dicit. Laxate retia vrā in captu,
ram. Non dicit plicate: ꝯtra illos q̄ hn̄t ma
gnā ſcīam ⁊ tenent plicatā: ⁊ nolunt ſe diſ,
ponere ad predicandū ad capiendū piſces.
Ecce quare dicit. Venite poſt me ⁊c. ac ſi
diceret. Dimittite illā barcā paruā cū qua
modo capitis piſces: ⁊ ponā vos in magna
naui eccleſie triū coopturarū. Dimittite
retia illa ⁊ habebitis doctrinā euangelicā.
Dimitte illud mare ⁊ ponā vos piſcatores
hoīm: regū: militū: ⁊ alioꝝ. Hec oīa intel,
lexit petrus virtute diuina qn̄ xp̄s ore ſuo
dixit. Venite poſt me ⁊c. Et cognouit ip̄m
verū meſſiam ⁊c. Ut ergo hrīs petrus ha,
beret loco retis doctrinā euangelicā ⁊ poſ,
ſet in naui eccleſie per mundū piſcari ho,
mines ꝓpterea obediuit. Nā dicit euangeliū
Relictis retibus ⁊ naui ſecuti ſunt cū in,
cōtinenti petrus ⁊ andreas. Beatus ergo
petrus flexis genib⁹ dixit corā xp̄o in corde
ſuo. Nolo rete nec nauem ex quo vos poſui,
ſtis in corde meo affectionē piſcādi in ma,
rib⁹ mūdi cū naui ecclīe ⁊ doctrina euā,
gelica incorruptibili ⁊c. ſubito iuit cū xp̄o.
Ecce prompta obediētia petri. Dicatur hic
contra defectū huius mūdi. Nā oēs voca,
mur a xp̄o. ſ. xp̄iani iudei agareni ⁊ nos no
lumus ire. Vocat eñ nos illumiuādo cor,
da noſtra: dās cognitionē de pctīs. ⁊ ſtatī
deberemus ip̄m ſequi: ſed accidit nobis vt
ſamueli q̄ vocabat a deo ⁊ ip̄e ibat ad hely.
Nota hiſtoriā. j. Re. iij. Non ſic fecit Job q̄
dicit. Vocabis me ⁊ ego rn̄debo tibi non
hely. Job. xiiij. Contra tales dicit xp̄s. Vo
caui ⁊ renuiſtis: extendi manus meas ⁊ nō
fuit q̄ aſpiceret. Prouer. j. Moralr̄ cū dicit.
faciā vos fieri piſcatores hoīm. Notēt hic
religioſi ⁊ alij q̄ habent predicandi officiū
q2 omēs ſunt piſcatores: rete eſt predicatio
euangelica. Ego modo extēdo rete: ⁊ cū ali
quis audiēs predicationē ꝓponit dimitte,
retā ⁊ vicia ⁊ habet redeūdi ꝓpoſitum ad
deū: tūc predicator pōt dicere: vnū piſcē ce

pi. Qn̄ nobilis vel miles ꝓpter predicatio
nē dimittit pompā: odiū vel rācorē inimico
ſuo: cepimus vnū delphinū. O tales piſces
⁊ piſcatores q̄ꝫtū placēt deo. Idē de nobili
dn̄a dimiſſis vanitatibus: ornamentis: et
hmōi: ⁊ ꝯfitet ⁊ ꝓponit bene viuere: tunc
pōt dici ꝙ cepimus vnā tonycā. Qn̄ aūt in
predicatione ꝯuertit agricola aut ſimplex
hō: capit fundulus. Idē de muliere paupe,
re capit vna ſardina. Et in die iudicij dicet
xp̄s predicatorib⁹. Venite nūc ⁊ prandete.
Et qn̄ ip̄i dicent. De quo dn̄e. tūc ip̄e rn̄de,
bit. Afferte de piſcib⁹ quos predidiſtis. Jo.
xxj. O qd erit de iſto p̄dicatore q̄ dicet: dn̄e
ego non ſum piſcatus niſi algvā ⁊ broſam
ſcʒ pecunias: raupas: comeras: familiarita
tes ⁊ famā. Ideo amore dei laboremus vt
capiamus aīas. Nā in iudicio quilibet ve,
nit cū aīabus quas cōuertit dicendo. Ecce
duos piſces q̄s ego predidi. O quot piſces
⁊ quot aīas ducit beatus petrus ſecū q̄ in
prima predicatiōe cōuertit tria milia aīaꝝ
⁊ hoīm. vide Act. ij. ⁊. iiij. c. Quantū ad ſe,
cundā virtutē per quā beatus petrus eſt
beatus in paradiſo eſt aſpera pn̄ia. qđ oſtē
ditur cū dr̄: ſymon qđ ſcđo modo interpre,
tatur ponēs triſticiā. ſ. pn̄ie. de qua apl̄s di
cit. Que ſm deū triſticia eſt pn̄iam in ſalu,
tem ſtabilē operat. ij. Coꝝ. vij. Nota q̄ ſm
deū. i. qn̄ diſplicet homini de offenſis factis
deo talis beatitudinē meret: q2 verā pn̄iam
facit. vn̄ mat. v. Beati q̄ lugent: qm̄ ip̄i con
ſolabunt. ſ. in beatitudine celeſti. Mō attē
datis ad pn̄iam beati petri. In q̄bus eñ fe
cit pn̄iam: in comedēdo: in potādo: in veſti
endo. In comedēdo ſciatis ꝙ ſemel fuit in
terrogatus quā vitā ducebat. Rn̄dit. Cib⁹
quotidianus eſt panis cū oliuis ⁊ raro cū
oleribus. q2 ſolū in magnis feſtiuitatibus
Ecce vita ſua licet eēt papa. Sed queritur
vnde ergo exiuerunt tot capones. galline.
faſiani. ſalſe ⁊c. diuerſis manerijs. q̄ iā ſunt
in menſa prelatoꝝ. Dicat truffatiue ꝙ ille
oliue beati petri erāt grauide. ⁊ pepeūt ca
pones. ⁊ alia predicta. Itē fuit interrogat⁹
de veſtitu ⁊ rn̄dit. Veſtimenta mea tunica
quā vides cum mantello tam in hyeme q̄ꝫ
in eſtate. Ecce prla veſtis primi vicarij xp̄i.
Sed querat vn̄ ergo exiuerūt tot ſumptuo
ſe veſtes ⁊c. quas portat prelatus. tot fode
rature. Dicatur ꝙ mantellus petri peperit
eas ⁊c. Item vita ſua fuit talis ꝙ de oculis
fecit fontē lachrymarū recordās de renega
tiōe. ꝓ q̄ q̄ꝫdiu vixit lachrymat⁹ eſt ⁊ vixit
poſt xp̄i aſcēſionē. xxxvij. annis. vt in. li. de
viris illuſtribus dicit ſctūs Hiero. ꝙ tm̄ ſic

bat ꝙ habebat faciē quaſi aduſtā ex calidi-
tate lachrymaꝝ. Nota pniam de renegatio
ne. Ipſe peccauit per os xp̄m renegando:
ideo fecit pniam ꝑ os nō comedēs niſi pa-
nem ⁊ oliuas. q. d. qꝛ peccaſti: iō ieiunabis.
Scdo renegauit xp̄m calefaciendo corpus
ſuum vt dicit io hes: iō fecit pniam in corpe
ſolū portās tunicā cū mātello. Tertio ſicut
facies ſua non fuit ꝟecūdata xp̄m negare.
ideo fleuit. Iſti ſunt fruct⁹ digne pnie. Lu.
iij. Facite fructus dignos pnie: vt per q̄ q̄s
peccat: ꝑ hec ⁊ pniam agat ⁊c. Moralr hic
beatus petrus pro trina xp̄i abnegatione:
qꝛ ex timore mortis abnegauit xp̄m: ⁊ tā
fecit. xxxvij. annos oēs de pnia. Quid erit
de illis renegatoribus q̄ non ſolū ter: ſed
millesies in die renegāt ꝓ vna minima re:
vel parua occaſione iurādo magna iuramē
ta blaſphemando xp̄m. O maledicte rene-
gator quid erit de aīa tua. Si beatus petr⁹
pro trina negatione tantū fecit ⁊c. q̄d debe
res tu facere q̄ non timore mortis: ſed ma-
la ꝯſuetudine iuras. Itē beatus petrus nō
dixit. nō cognoſco eū. Cogita q̄d erit de aīa
tua. Amore dei adhibeant modi ꝙ iſta de-
teſtabilia iuramēta ceſſēt. Ego dabo vobis
tria remedia. Primū ꝙ vos mulieres que
habetis filios paruos: inſtruatis ne iurēt
niſi per aduerbia. Scd̄s modus ꝙ q̄libet
iurator poneret ſibi iſtā legē. ſ. ſoluere cer-
tum q̄d ꝓ quolibet iuramēto ⁊ dare paupi
bus in die dn̄ica: et ſic corrigeret. Tertius
modus corrigēdi pertinet ad rectores pa-
trie q̄ per ſtatutū debent ordinare ꝙ qui iu
rāt de deo punient tali modo ⁊c. ⁊ nulli par
cere in his que tangūt xp̄i honorē. Sed qꝛ
rectores nō corrigunt cōqueriť deus dicen
do. Dn̄atores apl̄i inique agunt dicit dn̄s.
⁊ iugiter tota die nomē meū blaſphemať.
Propter hoc ſciet ppl̄s meus nomē meū
in die illa. qꝛ ego ipſe q̄ loquebar ecce aſſuȝ
ſcȝ puniēdo. Eſa. lij. Ecce de ſcd̄a virtute in
hoc ꝙ dicit ſymon. i. ponēs triſticiā. Quā
tum ad tertiā virtutē per quā beatus pe-
trus diciť beatus eſt recta intētio. ſ. in om
nibus que faciebat predicādo celebrādo. et
alia opera virtuoſa exercēdo ſemꝑ reſpicie-
bat honorē dei. quod notať in hoc ꝙ dr̄ ba-
riona. quod interpretať fili⁹ ſimplicitatis
non dicit duplicitatis. Quando eīn aliquis
aſpicit mundū ⁊ ad honores ⁊ nō ad deum
ē ſt duplicitas. Accidit talibus vt gallo qui
cum vno oculo reſpicit celū ⁊ cū alio granū
Beatus quē petrus in oībus habebat re-
ctam intentionē ad deum. Unde in ps. Nō
nobis dn̄e nō nobis. ſed nomini tuo da glo

riam. Ecce ſimplicitas. Et iſti merenť bea-
titudinē. Unde Mat. v. Beati mundo cor
de. qm̄ ipſi deum videbūt. hic per cōtempla
tionē. ⁊ in alio ſeculo ꝑ eternā poſſeſſionē.
Bene habuit iſtā virtutē beatus petrus. qꝛ
lȝ eēt papa ⁊ vicarius xp̄i ⁊ haberet tantā
ſctitatem ꝙ ſanaret oēs infirmos. etiā vm
bra ſua tangēs infirmos curabanť. Dicať
quō qn̄ ſciebant ipm̄ tranſiturū per aliquē
vicū ponebāt infirmos. vt vmbra tāgeret
eos ⁊ ſanarenť. Act. v. Sed cū toto h̄ tantā
hēbat ſimplicitatē ꝙ nullā hēbat hypocri-
ſim ſeu vanaȝ gloriam aut preſumptionē.
Ibat ſimplr̄ rexit ⁊ correxit ſe. ptȝ ꝙ erat fi
lius ſimplicitatis. Et poterat dicere. Scio
deus meus ꝙ tu ꝓbes corda. ⁊ ſimplicita-
tē diligas. vn̄ ⁊ ego in ſimplicitate cordis
mei letus obtuli vniuerſa hec. j. Paralꝰ. vi.
Tu probas corda creature ſi ſeruit tenet re-
cta intentione. ⁊ ſi eſt ſimplex diliges eū. ⁊
ideo in ſimplicitate cordis mei dilexi te. et
ſeruiui tibi ꝟo corde. Moraliter hic eſt ſci
endū ꝙ primū quod reſpicit deus in opib⁹
noſtris eſt intētio. Nam ſi vnus faceret oīa
bona mundi de genere bonoꝝ ⁊ nō fierent
recta intentione nihil valerent meritorie.
Uerbi gr̄a. Ad practicā magnū opus meri
toriū eſt religionē intrare. inteīn ꝙ dicit bea
tus Tho. ij. ij. q. lxxxix. ar. iij. ad tertiū. ꝙ
votū religionis ſi recta intentione fiat. cuȝ
ſit perpetuū. eſt maius q̄ votū peregrina-
tionis terre ſancte. īqō eſt. tp̄ale. ſic alexan
der tertius dicit. ⁊ habeť extra de voto ⁊ vo
ti redē. ca. Scripture. Et poſtea ſubiūgit.
Tho. ꝙ rationabilr̄ pōt dici q̄ aliq̄s conſe
quetur remiſſionē pctōꝝ oīm per ingreſſuȝ
religionis. q̄ vtilior eſt q̄ peregrinatio ter
re ſancte q̄tū ad ꝓmotionē in bonū q̄ pre-
ponderat abſolutioni a pena. hec Tho. ibi
dē. ⁊ in littera pulchra de h̄ ibidē. Sed iſtud
opus peruertitur. ſ. ingreſſus religionis ⁊
perdiť qn̄ intentio eſt peruerſa ⁊ tp̄alis. vt
puta qꝛ ſperatis ꝙ filius veſter erit abbas
vl̄ magiſter in theologia aut ep̄s. ⁊ iō indu
citis eū ad religionē. ⁊ niſi hoc ſperaretis
ipſe nunq̄ religionem ingrederetur. quia
talis intentio non eſt ad deum. ſed ad mun
dum ⁊ perditur meritum. vel ſi intrat vt vi
uat in requie non ſeruando religionē. iſta
intentio eſt peruerſa. Nam melius eſſet
religioſo ꝙ eſſet latro q̄ religioſus non
ſeruando que debet. Item predicare ver-
bum dei eſt magnum meritum. quia eſt
magnū opus ſi intentio ſit recta. ſed quan
do aliquis predicat ꝓpter vanā gloriaȝ ſeu
famā, vel propter ꝓuincias habens inten-

tionem ad mundana: totum perditur ⁊ dā
natur. Querit beatus tho. quotlibeto. v. q.
xij. ar. ij. in co:pe. Si ꝑ penitentiam poteſt
quis recuperare aureolā q̄ digne ꝓdicanti
promiſſa eſt ſi ꝑ vanam gloriā eam perdide
rit: ⁊ dicit ꝙ non. q: non fuit lucratus ipās
iuxta ſniam dñi. Amē dico vob̄ receperūt
mercedē ſuam. Matth. vj. Poteſt tn̄ acqui
rere gratiam dei ſi emēdat: vel ꝑ bonā pre-
dicationē aliam de nouo poteſt lucrari au-
reolam. ſ; perdita nullatenus poteſt recu-
perari. Itē in bello iuſto illi q̄ vadunt ma-
gnum opus faciunt ſi habēt rectā intentio
nem. Beati ſunt q̄ moriunt ꝓpter iuſticiā
vel defenſionem reipublice inter martyres
ſunt gl̄oſi: l; eccl̄ia non faciat feſtū. Sz ſi fa
ciunt ꝓpter vanitatē vt multi dicētes: amo
re dñi mei ⁊c. O fatue in tali caſu opportet
preponere amorē ⁊ reſpectū diuinū ⁊ veraz
iuſticiam dicēdo: faciam⁹ hoc amore ⁊ zelo
iuſticie. Iō vel cenabimus in tabernaculis
inimicoꝝ noſtroꝝ ꝑ victoriā quā habebim⁹
vel cum deo in paradiſo ex quo defendim⁹
iuſticiam ſed qn̄ habes intentionē fatuā: to
tum bonū opus ꝑdis. Silr remittere iniu
rias parcere inimicis magnū op⁹ eſt ſi fiat
pro deo et amore xp̄i. ſ; qn̄ fit non ob dei re
uerentiam ſeu amorē ſ; interceſſionē per-
ſonarum: totum meritum perdit. Dicatur
practice. ſi papa vel rex rogaret te ꝙ remit
teres: forſitā remitteres. ⁊ tn̄ ꝓ xp̄o non re
mittis. Dicat quō in iudicio xp̄s oſtēdens
vulnera dicet: ecce q̄d feci ego ꝓ te: videa-
mus q̄d feciſti tu ꝓ me. Si remiſiſti amore
ſui: dabit tibi ꝑadiſum. ſi vero remiſiſti amo
re pape vel regis vel aliorum dicet tibi. Va
das ad illos ergo vt dent tibi ꝑadiſum: qui
habebunt ſatiſfacere de ipſis. Si remittis
pura intentione ꝓ honore xp̄i. tunc xp̄s ac
cipiet te ꝑ manū di. Euge ſerue bone ⁊ fide
lis. Matth. xxv. Auiſemini vt in oībus ad
deum dirigatis intentionē: vt in oībus ho
norificetur deus ꝑ ieſum xp̄m cui eſt gl̄ia ⁊
imperiū in ſcl̄a ſcl̄oꝝ amen. j. Pe. iiij. Quā
tum ad quartā ꝟtutē q̄ eſt dura paſſio cum
dicit bariona. qd̄ ſm̄ ſcd̄aȝ interpretationē
vult dicere fili⁹ colūbe. Ecce hic martyrium
ſuum. Dicat qn̄ ſacerdotes veteris teſta-
menti offerebāt deo colūbā ꝓmo depluma
bant. itē fregerūt ſibi alas. itē fregerūt col-
lum ⁊ inclinabant ſibi caput. ⁊ tale ſacrifi-
cium multū erat deo acceptabile: vt dr̄ Le
uitici. j. Holocauſtū eſt ⁊ oblatio ſuauiſſimi
odoris dño. Qd̄ beat⁹ petr⁹ fuerit fili⁹ colū
be patet in eius martyrio ꝓpter patientiaȝ
quam habuit et per eternam [illegible]

Si quid patimini ꝓpter iuſticiā beati. j. Pe.
iij. Dicat quomodo beatus petrus poſtꝙ
predicauit per multas ciuitates ⁊ villas.
et conuerterat plures gentes in antiochia
et alibi venit romam. ⁊ ipſo ibi predicante
contra mandatū neronis imperatoris qui
precepit fidem xp̄i non predicare. fuit capt⁹
Xp̄iani aūt volētes eum liberare: dicebant
ſibi. O pater nos liberabimus vos: fugi-
te de iſtis. Tandem acquieſcens eis fugit:
quo progrediente de ciuitate apparuit ſibi
xp̄us cū cruce in humeris. Quē vidēs petr⁹
dixit. Dñe quo vadis q̄ſi diceret, ego egre-
dior de ciuitate. ⁊ tu ingrederis. Reſpōdit
xp̄us. Venio romā iteꝝ crucifigi di. Semel
fui crucifixus in hier̄lm: hic volo iteꝝ cruci-
figi. Volebat xp̄us dicere ꝙ poſtꝙ fuerat
in hier̄lm crucifixus in perſona propria ꝙ
in perſona petri debebat rome crucifigi.
Quod petrus intelligens ſtatim reuerſus
eſt in ciuitatem ⁊ xp̄us ad celū. Et dixit pe
trus amicis ſuis xp̄ianis ciuitatis quomo
do ſibi apparuerat xp̄s ⁊c. Patet quō erat
deo acceptabile ⁊ gratioſum. Ip̄e aūt fuit
reuerſus ad captionē impatoris. venerūt
miniſtri et habuit ſniam crucifigēdi in cru-
ce quā ipſe adorauit dicens miniſtris. Pro
gratia peto ꝙ non crucifigatis me cū capi
te ſurſum vt xp̄s magiſter meus. ſed caput
ponite deorſum. Dixerunt miniſtri. Mai⁹
tormentum erit ſibi: cōplaceamus ſibi in
hoc. Dum aūt eſſet in cruce nō ceſſabat pre
dicare ſtantibus: in circuitu ei⁹. Oſtendit
hic nobis doctrinā ꝙ non debemus ceſſa-
re a predicationibus frigore nec calore nec
laboribus. ſ; conari in conuerſionē aīarum.
Et ipſo ſic ſtante xp̄us miſit angelum cum
coronis violaꝝ. ⁊ xp̄us aperuit ibi librū te-
nens in manu in quo btūs petr⁹ legebat.
⁊ poſtea dixit. Dñe ieſu xp̄e gr̄as tibi ago q̄
me portaſti ad finē optatū. dñe recōmēdo
tibi iſtos xp̄ianos filios generatos in vtero
ſponſe tue ſcȝ eccl̄a ꝑ baptiſmū. Et ſic tradi
dit deo ſp̄m. quem angeli dei portauerunt
ad gloriam. Moraliter hec crux petri non
erat talis ſicut crux xp̄i. ſed reperio ꝙ etiā
ponitis ſpem veſtram in cruce beati petri q̄
nullum pōt ſaluare nec etiā ſctm̄ petrū. niſi
virtute xp̄i. Vñ. Mihi abſit gloriari niſi
in cruce dñi nr̄i ieſu xp̄i. ad Gal. vlti. immo
quod fortius eſt. aliqui ponūt de facto: licȝ
non mente ſpem in ſigno dyaboli. quod eſt
circulus. nā ſicut boni religioſi in ꝑncipio
horarum inuocant deum ſigno crucis di-
cendo. Deus in adiutorium. ipſi faciunt cir
culum: quia in circuitu impii ambulant.

Recita totam practicam ⁊ defectum illoꝝ qui non bene ſe ſignāt in introitu eccleſie, in menſa, mulier ponens filium in lecto. Idem in preſbyteris benedicendo. aquam panem. ⁊ qđ deterius eſt ſup corpus xp̄i faciūt rotulū. Oſtēde hic quomodo debent ſignare. Hoc cōtra ſignum nullum ſtetit periculum. Inſtruite etiā vos veſtros de hoc ſigno crucis ꝓpb̄ia. Cant. viij. Sub arbore mali ſuſcitaui te: pone me ſignaculū ſuper cor tuum ⁊ brachium tuum ⁊c.

De cōmemoratiōe beati Pauli. Sermo.

NOtum vobis facio euangelium. Gal. j. ⁊ recitat in ep̄la hodierna. Sicut totum officium eſt beati pauli. ita et ſermo ⁊c. Salutetur ꝟgo maria ⁊c. ⁊ reſumat thema. Queſtio ſolet fieri de iſtis duobus apoſtolis petro ⁊ paulo q̄s eoꝝ ſit maior ⁊ excellentior. Huic queſtioni oportet reſpondere cum diſtinctione. ⁊ eſt talis reſpōſio: ꝙ iſti duo benedicti ⁊ glorioſi ap̄li petrus ⁊ paulus poſſunt conſiderari tribus modis. ſcꝫ.

Scđm ꝯditionem apoſtolicam.
Scđm prelationem eccleſiaſticā.
Scđm p̄dicationem euangelicā.

Si cōparare volumus ſm̄ ꝯditionē apoſtolicam. reſpondeo ꝙ vnus nō eſt maior alio vel excellentior: ſed eq̄les q2 ita vnus ſicut alter eſt apoſtol⁹ ieſu xp̄i. ſicut omnes preſbyteri ſm̄ conſecrationem eucbariſtie eq̄les ſunt petro ⁊ paulo: ſꝫ prius fuit elect⁹ in ap̄lꝫ petrus: ⁊ vltimo paulus. Et de hac conditione apoſtolica deus tantum vni q̄ tum alteri dat. quaſi dicens xp̄us petro: volui huic nouiſſimo. ſ. paulo dare ſicut ⁊ tibi ſcꝫ de ap̄lica ꝯditiōe Mat. xx. Ecce p̄ma diſtinctio. Scđo ſi ſm̄ p̄latione eccl̄iaſticaꝫ loquimur maior eſt petrus q̄ paul⁹. q2 papa maior eſt legato. Beatus petr⁹ fuit apoſtolus xp̄i ⁊ papa vl̄is ⁊ xp̄i vicari⁹: cui dicit xp̄s. Tu es ſymon filius iohāna. tu vocaberis cephas. Ioh. j. Cephas grece. i. kapitaneus vel maior alioꝝ. Btūs paul⁹ fuit xp̄i ap̄lus et legatus a latere. q̄ p totū mundū poterat ep̄os facere. ⁊ beneficia alia dare. Ideo dicit. Legatione fungimur tanq̄ deo exhortāte p nos. ij. Coꝝ. v. Si ergo ſm̄ prelationē eccleſiaſticā petrus fuit papa. ⁊ paulus legatus a latere appet petrū fore maiorem. Tertio ſi loq̄mur ſꝫ p̄dicationē euāgelicā. paulus fuit excellētior ⁊ abundātior petro in ardenti p̄dicatiōe ⁊ etiā apoſtolis alijs. iō in pſona ipſius p excellentiā pōt dicere thema. Notū vobis facio euāgelium. Hoc excellenti⁹ ptinet ad eū. q2 maior in predicatione euāgelica. Ptꝫ thema. Repperi iuxta thema ꝙ p̄dicatio euāgelica beati pauli habuit ſup p̄dicationē alioꝝ excellentiam in tribus.

Primo ꝙ fuit mag̃ ampla ⁊ copioſa.
Scđo ꝙ fuit plus clara ⁊ luminoſa.
Tertio ꝙ fuit mag̃ longa ⁊ ꝟtuoſa.

Ergo hō ptinet ad eū thēa. Notū vobis facio euangeliū. Primo dico ꝙ p̄dicatio euāgelica. ſcꝫ pauli ſup alios ap̄los fuit pl⁹ ampla ⁊ copioſa q̄ alioꝝ ap̄loꝝ. Naꝫ poſt receptionem ſpūſſcti in die pēthecoſtes q̄libet accepit vnā portionē vel regionē p mundū ad predicandū euangeliū. Petr⁹ fuit in iudeam ⁊ antiochiā. Beat⁹ iohānes in frigiā. Matthe⁹ in ethiopiā. Iacob⁹ maior in hiſpaniam. Limitatam p̄dicationē predicare habebant. Sꝫ beat⁹ paulus nō accepit regionem limitatā. ſꝫ p totū mundū vniuerſum ibat vt dicit Hiero. in li. de viris illuſtribus ꝙ. xxxvij. annis fuit de ciuitate in ciuitatē: de terra in terrā p̄dicando non ceſſabat. Ecce quō fuit plus ampla ⁊ copioſa. q2 non fuit in terrā certā vel regionem. ſꝫ generaliter diſcurrebat. Idē dicimus in eius collecta. De⁹ q̄ vniuerſum mundū bti pauli predicatiōe docuiſti. Unde nota magnuꝫ ⁊ mirabile ꝙ oēs ap̄li petr⁹ iohānes ⁊ bartholomeus ⁊c. q̄n veniebāt p̄dicare in alijs ciuitatibus fidem xp̄i recipiebāt ꝓuiſionē a ciuitate vel a probis hoīb⁹. q2 xp̄us dicebat. Lu. x. Dignus eſt operarius mercede ſua ſed de paulo dicit textus. Act. xviij. Erat artis ſcenofactorie. Dicit gloſa ſcenos. i. tēda ⁊ chorda. dic̄ ergo ꝙ ſciebat facere ſchordas ⁊ ſuere ⁊ de hoc ſibi ꝓuidebat. q2 certo tempore opabat cum aliquo de illo officio vt prouideret ſibi. ⁊ certo tēpore predicabat et certo orabat: ideo dicit. Argentū ⁊ aurum aut veſtē nullius cōcupiui: ſicut ipſi ſcitis. q2 ad ea q̄ mihi opus erant ⁊ his q̄ mecum ſunt miniſtrauerunt manus iſte. Act. xx. Item q2 predicabat de xp̄o contra mādatum impatoris neronis. iō ꝟberabāt ipm per villā ſꝫ ꝓpter hoc nec dimittebat p̄dicationē. Alia dielapidabāt eū nec ꝓpter hoc dimittebat. Quē. vidētes miniſtri impatoris ita fortē: poſuerūt ipꝫ in cāpo clauſo ad leones. ſed in nullo ſibi nocuerunt: immo lambebant ſibi pedes. Et ſic ab infidelib⁹ paſſus eſt multas iniurias ⁊ vituperatiōes p xp̄o ⁊ predicatiōe. Videt ergo vob quō fuit ſua p̄dicatio āpla ⁊ copioſa ſup oēs apoſtolos. Recte tenuit paulus ſup alios xp̄i p̄-

ceptū: ꝙ qñ debuit in celū aſcēdere dixit apoſtolis ⁊ mādauit. Eūtes in mundū vniuerſum predicate euangelium omni creature. Mar. vlti. Moraliter hic ponunt̃ tres clauſule in quib⁹ oſtēditur predicatorib⁹ verbi dei qd agere debeāt. Prima cū dicit. Eūtes in mūdū vniuerſum. Nō dicit ꝙ ſimus in vna ciuitate ſeu villa. ſed in mūdū vniuerſum. Nā ſi ſol ſtaret in vna parte firm⁹ non calefaceret mūdū. tunc vna pars eſſet cōbuſta ⁊ alia frigida ⁊ alia fructuoſa. ſed ſol diſcurrit p totū mundū ⁊ illuminat ⁊ calefacit. ⁊ facit fructificare. Sic boni religioſi vite aplice debēt ire per mundū. Caueant ne eos retineat voluptas. ſed diſcurrāt p mūdū illuminādo in fide catholica calefaciēdo in charitate ⁊ dei dilectione. ⁊ facere fructificare in operib⁹ pijs mie et meritorijs. qꝛ ꝗtū vna eſca eſt magis precioſa ⁊ excellēs. tm̄ eſt plus neceſſariū ꝙ voluat̃ in olla ne adhereat olle ab intra. ſicut p3 de cucurbitis. Sic ſi aliqs eſt delicatus in deuotiōe ⁊ excellēs in ſciētia ⁊ precioſus in predicatione. neceſſe eſt ſibi ꝙ faciat mutationem ſic nō adherebit. qꝛ ſi recipiet familiaritatē alicui⁹ filie ſpūalis vel aliquarū pſonarū iam perdet deuotionē vel cogitabit ex quo hic habeo manere indigeo camera ꝓ tenendo vinū granū ⁊c. Et ſic acqret familiaritates ⁊ adherebit quaſi olle ⁊ cōburet ſe ⁊c. qꝛ amorē quē deberet habere ad deū ponit in creaturis. Sed qñ mouet ſe diſcurrendo. predicādo. nō cōgregat pecunias. nec huiuſmodi. qꝛ ſecū portaret mortē. nec curat de familiaritatib⁹ nec cameris. Ecce quare dicit. Eūtes in mūdū vniuerſum. Vn̄ propheta Oſee dicit figuratiue. Effraim fact⁹ eſt ſubcinericius panis. q nō reuerſat̃. Comederūt alieni robur eius ⁊ ipſe neſciuit. Sz ⁊ cani effuſi ſunt in eo ⁊ ipſe ignorauit Oſee. vij. Nota Effraim .i. perſona alta vl̃ creſcēs vt pſona creſcēs in ſciētia deuotiōe vel excellēti ꝑdicatione. Dicit ꝙ eſt facta ſicut panis coct⁹ iter cineres q nō reuerſat̃ de vna parte eſt deſtruct⁹ ſiue aduſtus ⁊ ex alia crudus. Sic eſt de pſona que nō reuerſatur ⁊ h3 excellētē vitā. calefacit ſe in amore mūdi refrigerās ſe de deo. Et qd ſequit̃ Alieni comederant robur eius. Adhuc habuit. mēſas ⁊ incepit dimittere deū. deuotionem. ⁊ lachrymas cōpunctionis. ⁊ de modico in modicū vadit in terrā. Iō dauid. Non eſt illis cōmutatio. Ratio qꝛ modo ſatiſfacio queſtioni dicēti. Quare mutant ſe frates q uolibet anno de cōuentu ad cōuentū qꝛ oportet cū baculo prelationis agitare ⁊ mouere iſtos ſicut cucurbitas vel aliū cibū delicatū. ne adhereant capiēdo familiaritates. Secūdo dicit. predicate euāgeliū. Non dicit ouidiū vel vergiliū vel boitatium. ſed predicate euāgeliū. Tota ſcriptura eſt euāgeliū figuratiuū vel figuratum ⁊ clarū. Vn̄ Rota erat in medio rote. Ezechie. j. Scitis qre ꝓcepit ꝑdicare euāgeliū. qꝛ alie doctrine nō habēt finē ſeu terminū ad ꝓincipiū Sicut de fonte q nō pōt aſcēdere naturaliter p canale altius ꝙ ſit fons. qꝛ caret virtute ad plus. Ita de doctrina poetarū videamus vn̄ exit. Nunqd de intellectib⁹ hoīm. immo. ideo nō pōt facere vt aliqs aſcēdat in celū. Et tu q predicas tantū eas. ſemper eris terrenus. Sed doctrina euangelica q exiuit de celo. de illo loco quo exiuit facit aſcēdere perſonā que ipſam predicat ⁊ ſeruat. Iō xp̄s Ioh. iiij. Aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternā. Iō predicate euangeliū. qꝛ predicare ꝟba dānatorum dānatio eſt. Dicit em̄ Hiero. ꝙ Ariſt. ⁊ plato in inferno ſunt. Accipe ergo doctrinā xp̄i que ducit ad vitā vt eſt biblia que liber vite dr̄. libri ꝟo poetarū dicunt̃ libri mortis. Tertio dicit. omni creature. ſ. hincinde. nō dicit ſolum in vna ciuitate. nec dicit magnis dn̄is. ſed etiam agricolis Nō ſolum diuitibus ſed etiā pauperibus ⁊ alijs. qꝛ omni creature. Dicit magiſter Vincētius ꝙ dolet. Nā repperit in lōbardia nouem valles hereticorum propter defectum predicatorum. Dixit ſibi vnus de illis vallibus. Frater. xxx. anni ſunt ꝙ nullus frater venit huc nec clericus ad inſtruendū nos in fide. ſed veniūt heretici de partibus longinquis ⁊ predicāt nobis ſuos errores qs euitaremus ſi habuiſſemus doctrinā euangelicā. Iō dicit omni creature. ⁊ in oī loco ſupple. Iō hieremias in ſpū vidēs hūc defectum dicit. Paruuli petierūt panē ⁊ nō erat qui frāgeret eis Tbre. iiij. paruuli .i. ruſtici ſimplices. pauperes ⁊ ignorantes. et heretici petierūt doctrinā euāgelicā ⁊ nemo miniſtrauit eis. Sed beatus paulus vniuerſaliter extendit doctrinā euangelicam. ideo dicit. Notum vobis facio euangelium.

2 ¶ Dico ſecūdo ꝙ predicatio euāgelij beati pauli fuit ſuper omnes alios plus clara et illuminoſa. Audite bene. Omnes alij apoſtoli predicabant doctrinas quas a chriſto audiuerant. ſed non viderant. ſed beat⁹ Paulus predicabat illud quod viderat. qꝛ realiter fuit raptus in celum. Iohannes vero ſm ſpiritū. ideo dicit. Euangelium quod euangelizatū eſt a me non eſt ſm hominē

ſupple purū: nec ego ab hoie. ſ. puro accepi illud τ didici. ſed per reuelationē ieſu xpi. ad Gal. j. Nota. non habui ab hoie. ſ. mortali. ſed immediate a xpo deo τ homine habui. quem vidi in ſua gloria τ diuinitate cū tota curia celeſti. Ideo ſi dicatur tibi. vbi didicit paulus. potes dicere q in celo empyreali in ſcola angelorum in tribus diebus ſtuduit τ ſciuit plus q ſalomon aut oēs philoſophi in tota vita ſua. In libro vite eterne cito efficit hō magiſter. Nec mirū ſi quādo agricole ruſtici vel rudes ignorātes vel parui hodie nati baptiſati τ mortui ſicut intrant ſcolā angelorum: aperto libro vite p xpm τ ſibi oſtenſo maiorē ſciam habēt in pūcto q virgo maria aut ſancti doctores habuerunt in hoc mūdo. Ideo bone gentes laboretis ire ad iſtud ſtudiū. quia in vno momēto eſt intellectus illuminatus omni ſcientia. nec oportz legere p capſa ſeu diſtinctiones. Hic liber ſolū habet duas chartas. ſcz humanitatē τ diuinitatem. Et xps eſt liber vite. Cogita ergo ſi infans vel ruſticus intrans paradiſum habet in puncto tantam ſciam. quid de beato paulo qui trib⁹ dieb⁹ fuit raptus per potentiā dei. τ anima eius tribus diebus τ noctibus ſtuduit ibidem. O quātā ſciam debuit addiſcere. bene poterat clare veraciter τ luminoſe pdicare. Et vt melius intelligatis ponaz in practica vt veniamus ad moralitatē. Unde ſi vn⁹ diues homo edificaſſet domū que conſtitiſſet decē milia francorum. τ veniret amicus ei⁹ de vltra mare quē inuitaſſet iam ſibi oſtenderet totā domuz. dicendo amico. Noueritis amice q ex quo nō fuiſtis hic edificaui iſtā domū: τ iſta eſt camera vbi dormio ego. τ i iſta filij mei: τ in iſta ſcutiferi. Ecce coquinam. ſtabulū. cellarium. τc. Sic etiam fecit xps qui oſtendit ſibi totā domum paradiſi O q pulchra eſt illa. Certe qui ſolū poſſet ponere caput p aliquā feneſtrā ad videndū domum paradiſi. tanta eſt illa pulchritudo corporalis q ſtaret homo centum annis ſine cibo τ potu τ eſſet mirabiliter conſolatus. etiam ſi non videret xpm nec virginē mariam. ſolum ex pulchritudine corporali celi. ideo dicitur. O iſrael q magna eſt domus dei τ ingens. i. ineſtimabilis loc⁹ poſſeſſionis eius. Magn⁹ eſt τ nō habet finē: ſupple in duratione. Baruch. iij. Tot⁹ mūdus eſt quaſi vn⁹ pūctus illi⁹ dom⁹ paradiſi cu⁹ minima camera eſt maior decem regnis. Nec mirū qz vna ſtella ē maior tota hyſpania. Ecce quō oſtēdit ſibi pallaciū regni. Coſequēter rapuit eū τ oſtēdit ſibi nouē ordines angelorum in celo. τ nunq homines ſciuerūt aliqd de eis donec paulus reuelauit eis. Primo oſtēdit ſibi primū ordinem ſciz angelorum humano modo loquēdo: vbi eſt rector ſeu capitaneus ſanct⁹ raphael. τ cū vidit paul⁹ illā pulchritudinez dixit. O dñe: τ quō eſt beat⁹ q huc venit τ vix poterat loqui ita ſtetit attonit⁹ de illa glorioſa habitatione quā viderat. Ad quē xps dixit. Paule: ſcis qs habitabit cū iſtis. Dixit paulus. Neſcio. Rñdit xps. Oēs illi q poſt peccatū fecerūt rigoroſam pniam: q nō ſolum ſeruāt ieiunia eccle. ſed amplius faciūt: cōfitētur ſepe: cōicant τc. Dixit paulus. O tā bñdicti erūt q de ſuis pctis egerint pniam Scdo oſtēdit ſibi ſecūdū ordinē. ſ. archangelorū vbi eſt capitaneus ſctūs Gabriel. Cū paul⁹ vidit iſtā gloriā fuit totus ſtupefactus τ interogabat xpm dicēs. Dñe τ qs ſtabit hic. Rñdit xps. Perſone ſpūales et deuote. Nā ſicut aīa eſt nobilior corpore ſic deuotio q in aīa pſiſtit eſt maior penitētia. Queſiuit paul⁹. Dñe: et in quib⁹ reperieſ. Rñdit xps. In pſonis que ſemp faciūt orationē die ac nocte: qui audiūt miſſas deuote. τc. O in tā bono pūcto p illis qui faciūt deuotā orationē τc. Tertio oſtēdit ſibi tertiū ordinē. ſ. principatuū vbi eſt capitane⁹ ſanctus michael. In iſto loco vadūt perſone miſericordes. Unde bti miſericordes τc. Quarto oſtēdit ſibi ordinē poteſtatū: i quo vadūt qui in aduerſitatib⁹ habēt patientiā io aplſ. Patiētia vobis eſt neceſſaria. ſupple ad habendū iſtā gloriā. vt faciētes voluntatē dei reportetis pmiſſionē. ad Heb. x. Quinto oſtēdit ſibi ordinē virtutum: in quo collocabunt qui habebūt cōcordiā tēporalē. ideo dicit apls poſtq deſcēdit. Pacem habete cū oībus. Non vos defendentes. i. vindicātes charīſſimi. ſed date locuz ire. Scriptum eſt enim. Mihi vindictam: τ ego retribuā. Rom. xij. Sexto aſcēdit in ordine dominationū: in quo collocabūtur prelati bone vite. q intrauerūt per portam qui habēt gubernare aīas: plus curātes de aīabus q de redditibus. Itē dñi tēporales. Septimo thronorum: vbi collocabunt qui p xpo ſeruauerūt paupertatē: terrena pter xpm dimittētes. Octauo cherubinorum. q interpretat plenitudo ſciētie: vbi collocabuntur doctores deuoti. Unde de talibus dicit Daniel. Qui docti fuerint fulgebūt tanq ſplēdor firmamēti: τ qui ad iuſticiam erudiunt multos tanq ſtelle in perpetuas eternitates. Danie. xij. Nono ſeraphinorum. τ ibi ibūt qui habebūt ſupernalē charitatē. Unde ma-

lor bonū eſt charitas.j.ad Coꝛ.xiij.Et quā do tales cogitāt de deo: totaliter liquefiūt ſicut candela ad ignē. Jeiuniū eſt eis refectio. vigilia dormire. perſecutio cōſolatio: tota aduerſitas amore xpi eſt eis cōſolatio habet feruētem affectionē. Si xp̄s diceret eis: adhuc vſq ad annū venietis ad me ꝛc. reſponderēt. O dn̄e: annus.xij.mēſes hꝫ et debemus tādiu priuari illa claritate ꝛc. Jō paulus poſtꝙ vidit oīa iſta: tūc vidit vnam precioſam cathedrā in qua ſtabat xp̄s ſup oēs ordines angeloꝝ: et ad latus aliam. et dixit. Dn̄e ꝛ quis erit hic. Rn̄dit xp̄s. Sup oēs ordines angeloꝝ erit mater mea.ꝛ in iſta cathedra collocabitur. O tam bn̄ videt glorioſa.cuius precib⁹ totus mūdus ſuſtinetur. Jō cantat eccleſia. Exaltata es ſctā dei genitrix ſup choros angeloꝝ ad celeſtia regna ꝛc. Deinde vidit diuinā eſſentiā: vt dicit Aug. in libro de videndo deū. ꝛ in libro ad paulinū: ꝛ etiā ſctūs Tho.in.j.parte.ꝛ in ſecūda ſecūde.q.clxxv. arti.iij. dicit ꝙ vidit diuinā eſſentiā.ꝛ q̄n reuerſus fuit ꝙ apl'i crediderūt ꝙ ſtuduerat in ſtudio celeſti.ꝛ dixerūt ſibi. Unde venis. Reſpōdit. Scio hoīem in xp̄o ante annos. xiiij. ſiue in corpore ſiue extra corpus.neſcio.de⁹ ſcit raptum huiuſmodi vſq ad tertiū celum. ꝛ audiuit archana ꝟba que nō licet homini loqui.ij.Coꝛ.xij. Nota ego ſcio hominē in xp̄o ieſu qui fuit raptus vſq ad tertiū celū Scriptura ſancta nō fecit mentionē niſi de tribus celis. Primo de firmamēto. ſecūdo de criſtallino ſeu aqueo.de quo pſ. Aque q̄ ſup celos ſunt ꝛc. Tertiū eſt celū empyreū Ergo clarior fuit ſua doctrina. qꝛ proprijs oculis vidit oīa que predicauit. Jdeo dicit. Notum vobis facio euangeliū. ¶ Dico tertioꝙ doctrina ꝛ predicatio beati pauli fuit plus longa ꝛ virtuoſa. Declaratur ſic. Omnes alij apoſtoli finierūt ſuā predicationeꝫ in morte. ſed paulus in vita.xxxvij.annis predicauitante mortē ꝛpoſt mortē predicauit. Jdeo dicitur plus longa et virtuoſa. Dico practice q̄n predicauit. xxxvij. annis. Nero imperatqꝛ romanus captiuauit ipſum ad mortem.ꝛ qꝛ predicauit xp̄m cōtra ordinationem ꝛ voluntatē Neronis. Nero mandauit ipſum capi: ꝛ dedit ſnīam capitalem cōtra eū.qꝛ erat nobilis ꝛ priuilegio romanorum gaudebat. Dicatur q̄ſo fuit ductus ad decapitationem. Et facta oratione lictor decapitauit eū. de cuius collo exiuit lac.deinde ſanguis. Lac oſtēdit ſuā puritatem.qꝛ ſemp fuit virgo. Deinde venit tāta claritas de celo ꝙ facilius aſpiceret homo ſolem ꝙ illā claritatem.ꝛ ſtatim aīa beati pauli egreſſa venit ad nerone in palacio q̄ loquebat cū philoſophis dicēs. O ꝛ tā magnum miraculū eſt iſtud.ꝛ aīa intrauit quā vidēs nero fuit territus: ꝛ non mirum: qꝛ ſi ſanctas perſonas terret bonus ſpiritus: licet poſtea cōſoletur eas.multo magis terret malas. Et dixit Neroni. Uenio ad te.ſi vis ad xp̄m conuerti porta paradiſi eſt tibi aperta.ego fui mortuus de mādato tuo.et viuo in eternum. Sic poteris tu ſi volueris. Ecce quomodo predicauit poſt mortē non legitur hoc de alio ſancto. Patet ergo quomodo ſua predicatio fuit lōge virtuoſa Statim nero ſoluit oēs xp̄ianos quos tenebat captos.ſed nō fecit ſe chriſtianū.ſed permāſit in peccato ſuo. Jam ipſe paulus prophetauerat hoc.qꝛ dicebat. Magnificabitur xp̄s in corpore meo ſiue per vitam ſiue per mortē.ad Phil'.j. Jtē in morte predicauit. Etiā dicatur de capite q̄d fecit tres ſaltus ꝛ in quolibet dixit ieſus.ꝛ exibat in quolibet ſaltu vnus fons. Tres predicationes fecit in quolibet.ſ.ieſus. ieſus. ieſus. Multā materiā habebat ad predicandum Hic eſt ſecretū ieſus. Ego dico ꝙ iſtud nomen ieſus habet tres virtutes ſuper omne nomen. Unde dedit illi nomen deus quod eſt ſuper omne nomen ad Phil'.ij.ꝛ Lu.ij. Uocatum eſt nomē eius ieſus.chriſtus cognomen eſt.et alias etiā tribus vicib⁹ propter tres ꝟtutes quas habet principaliter.

Prima cōtra defectus ſpūales.

Secūda cōtra malicias corporales.

Tertia cōtra pericula ſeu mala temporalia.

Defectus ſpirituales ſunt peccata. Si aliquis eſt qui nō habeat cōtritionē de peccatis ſuis.ꝛ habet cor lapideū.et non ſcis q̄d dicitur Matthei.xxvij.ꝙ ieſu chriſto i cruce pendēte petre ſciſſe ſunt et monumenta aperta ſunt.et mortui ſurrexerunt. Si vis contritionem habere ponas te coram crucifixo genibus flexis ꝛ deuote dic ieſus faciendo ſignum crucis iuxta cor.ꝛ mollietur ad penitentiam et monumentum aperietur ſcilicet os per confeſſionem. ꝛ mortuus ſcilꝫ ſpiritus reſuſcitabitur.ſcilꝫ ad ſtatum gratie. Jdem eſt ſi aliquis in deſiderio vindicte ponat ſe coram crucifixo dicēdo ieſus ꝛc.cogitans quomodo chriſtus pepercit crucifixoribus.et immediate veniet ad te vna dulcedo de illo fauo mellis paradiſi et intrabit cor tuū.ꝙ in memoria paſſionis xp̄i remittes iniuriā. Unde oīs quicunꝗ inuocauerit nomen dn̄i ſaluus erit

Roma.x. Nota inuocauerit.ſ.intus in corde. Nomen dñi.ſ.ieſus deus dabit ſibi contritionẽ pctõꝝ. Ideo hoc nomẽ ieſus cõtra defectus ſpũales facit tria.ſ.molliſicat cor: facit cõfiteri: ſuſcitat aiam. Scdo dico ꝙ hoc nomẽ ieſus eſt cõtra malicias corporales. Si deuotionẽ haberemus: medici parũ lucrarẽtur nobiſcũ. Nã oẽs virtutes ſanctorum ꝛ angeloꝝ ſunt in hoc noie ieſus. Et ideo noſter hippocrates vel galen⁹ ieſus poſtꝙ ſalutem procurauit animabus noſtris per redemptionem, voluit etiã procurare ꝛ dimittere medicinã quãdo debuit recedere per aſcenſionẽ: ordinauit amphoriſmũ dicendo. Signa eos qui crediderint non dicit qui ſancti fuerint hec ſequentur. In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent. Et ſi mortiferum qd biberint nõ eis nocebit. ſuper egros manus imponent ꝛ bene habebunt. Mar.xvj. O ſi haberemus deuotionem ad iſtud nomẽ. ſed nullã habemus niſi ad vanitates ꝛ ſortilegia ꝛ cõiurationes Unde dicit pš. Homines ꝛ iumenta ſaluabis dñe ꝛc. Unde ſi doles caput: fac ſignum crucis in eo: dicẽdo ieſus ꝛc. ſi fidẽ habes et ſanitas corporis nõ ſit nociua aſe. ſine dubio curaberis. Item ſi habes filiũ infirmũ ſi ſcit loqui ipſemet ſignãdo dicat ieſus ꝛc. alias facias tu. Non fiat ſubito. ſed cũ deuotione. qꝛ emplaſtrum ſuauiter ponitur et cum caliditate deuotionis. Item vos mulieres que capitis cõcipere in vtero dicatis ieſus. qꝛ virtus huius nois ieſus dabit vobis prolem ſi vultis. Item quando eſtis pregnantes: vt deus cõſeruet prolem in vtero: qꝛ multe cõcipiũt que nõ poſſunt portare. Idẽ de mulieribus qñ debẽt parere faciant ſignũ crucis dicẽdo ieſus vbi ſentiũt dolores. qꝛ melius eſt dicere ieſus ꝙ clamare vt capra. Ecce ſcda virtus cõtra malicias corporales. In hoc ergo noie habeatis deuotionẽ: qꝛ nõ eſt aliud nomẽ datũ hoibus ſub celo in quo oportet nos ſaluos fieri. nec eſt in aliquo alio ſalus. Actu.iiij. Et loquitur de ſanitate de vno contracto quem ſanctus petrus curauerat. Illud ergo nomen inuocate: non aliud. Tertio contra pericula tẽporalia valet hoc nomen ieſus. Tu homo bellicus ſi ſis in bello iuſto: dic ieſus. ꝛ nõ deficiẽt tibi vires. Secus de bello iniuſto. qꝛ neſcit diuina iuſticia patrociniũ dare criminoſis. Similiter ſi eſſes in deſerto ꝛ in circuitu tuo eſſent inimici tui vel aialia: dicas ieſus ꝛ tu liberaberis. Itẽ ꝑ tẽpeſtatem fac crucẽ cũ noie ieſu: ꝛ nõ nocebit. Cõtra oia pericula eſt medela. Unde turris fortiſſima nomen dñi: ad ipſum currit iuſtus ꝛ exaltabitur. Prouerb.xviij. Nomen dñi ieſus. Uocatum eſt nomen ei⁹ ieſus. Luce.ij. Patet ſecretũ cũ tribus vicibus caput beati pauli ſaltauit ſignificãs virtutem cõtra predictos tres defectus. Ecce quõ beatus paulus nõ ſolũ in vita. ſed etiam in morte ꝛ poſt mortẽ predicauit. Ergo cõcluſio tertia clara eſt. ſ. quomodo ſua predicatio fuit magis longa ꝛ virtuoſa. Ergo thema. Notum vobis facio ꝛc.

¶ De ſancta margareta. Sermo.

Inuẽta vna precioſa margareta abijt. Mat thei.xiij. Cogitãti mihi, magnam deuotionem ꝛ ſanctitatem beate margarete inueniõ quinqꝫ virtutes in ea in quibus ſtat perfectio ſanctitatis.

Prima eſt vera humilitas.
Secunda ſancta charitas.
Tertia firma ſtabilitas.
Quarta pura claritas.
Quinta plena felicitas.

Et ſubtiliter iſte quinqꝫ virtutes notãtur in qnqꝫ verbis thematis. In prima dictione. ſ. inuẽta oſtẽdit prima virtus. ꝛ in ſecũda ſecũda. ꝛ in tertia tertia ꝛc. Dico primo ꝙ btã margareta fuit ornata de magna virtute que eſt vera hũilitas: que notatur in primo ꝟbo thematis cũ dicit. Inuẽta. Rõ: Inuẽtio toti⁹ hũane pditionis fuit ſuphia Dicatur qñ hõ vult facere ad libitũ ſuum: nec vult obedire mãdatis diuinis: hec eſt ſuperbia. Dicatur quõ voluit parificari deo. Ecce ſua perditio per ſuperbiam ꝛ ſibi conſentiẽtiũ. noluit ſtare ſub regula ſibi a deo data. noluit humiliare ſe dei voluntati. ſed voluit facere ẽm ſuã inclinationem. Ecce peccatũ ꝛ perditio ſua. Idẽ de adam cui precepit de⁹ in ſignũ dñij ne comederet de ligno vetito. ſed de alijs. Si tenuiſſet regulã bonum fuiſſet ſibi ꝛ nobis. qꝛ nullã miſeriam nec tribulationẽ nec mortem incurriſſemus. qꝛ oia iſta habemus ex ſuo peccato: ſed noluit, et mulier incepit malum di. Et quare nõ comedemus: ꝛ ipſe comedit. ꝛ ecce hic ſua perditio ꝛ cõſequẽter nſa ex ſuperbia. Iõ dr. Superbiã nũꝙ in tuo ſenſu aut in tuo verbo dñari pmittas. Rõ: in ipſa eſt initiũ ſumpſit ois perditio. ſ. angeloꝝ ꝛ hominũ. Tob.iiij. Si ergo ꝑ ſuperbiã perdit

creatura. q2 non vult vivere iuxta regulam ſibi a deo datã p oppoſitũ.ſ.qñ non vult fa cere iuxta ſuã voluntatem:ſeu inclinationẽ ſed iuxta dei ordinationẽ inuenit. Ubi gra tia quando dicit dñe.ego ſum inclinat' ad ſuperbiam:põpã.vanitatẽ ꝛc. ſʒ q2 vos dñe precipitis oppoſitum.ideo volo hũiliari. Idẽ dicat de alijs peccatis iuxta auditoꝝ facul tatem. Iõ dr. Inuenta. Dicat hiſtoria bre uiter de paſtore habẽte centũ oues. ꝛ perdi dit vnã qua inuenta letus dixit. Cõgratu lamini mihi omnes q2 inueni ouẽ quã per dideram. Lu.xv. Iſte paſtor eſt xp̄us.centũ oues ſue ſunt hũiles ꝛ obediẽtes ſuis pre ceptis. Rõ.q2 oĩa mãdata legis in ſumma ſunt decẽ: ꝛ decies decẽ multiplicãdo ſunt centum. ꝛ ſignat pfectionẽ decẽ mandatoꝝ ſuper ſe. ꝛ perdit vna ouis qñ exit de gre ge: ꝛ comedendo vadit de herba in herbam Sic perditur xp̄ianus ouis xp̄i.'cui' ouis clauſura eſt obedientia decẽ mandatoꝝ: ꝗ quando pterit ouis.dr perdita: ꝛ põt dicere cum dauid. Erraui ſicut ouis ꝗ perijt que re ſeruum tuũ dñe. q2 mãdata tua nõ ſum oblitus. pš.cxviij. Querit ouis a xp̄o dat ſibi cognitionẽ de pctis. ꝛ inuenit eã quã do dat ſibi contritionẽ de pctis. ꝛ portat in humeris p ſuã paſſionẽ dicẽs angelis ami cis ſuis. Congratulamini mihi oẽs ꝛc. Ec ce quare dicit inuẽta. Modo videam' quõ beata margareta habuit verã humilitatem Dicat cum eſſet filia patriarche antiochie ciuitatis. ſʒ parẽtes ei' erãt infideles. tñ ha buit nutricẽ xp̄ianã. Cũ aũt beata marga reta eſſet.vij.vel.viij.annoꝝ: nutrix ꝑdica bat ſibi quolibet die xp̄m ꝛ virginem mariã intantũ ꝙ ſecrete beata margareta fuit ba ptizata ꝛ fecit votũ caſtitatis. Hoc ꝓo ſciẽs pater habuit eam exoſaʒ eã flagellãdo: nec propter hoc voluit adorare idola. ꝑpter qđ pater voluit eã interficere. ſʒ mater ꝑdice bat. Qua mortua: pr dixit ſibi vel ꝙ abnega ret xp̄m.vel patrẽ. Et ipa voluit potius ab negare patrẽ ꝙ̃ xp̄m. ꝛ potuit dicere cũ dđ Pater me' ꝛ mater mea dereliquerunt me dñs aũt aſſumpſit me. pš.xxvj. Et dimiſſis ornamentis ꝛ veſtimẽtis receſſit de domo patris ꝛ iuit ad domũ nutricis pauperrime que habebat.xx.vel.xxx.oues quas cõmiſit margarete cuſtodiendas, dicens ſibi ꝙ ca ueret a nemoribus ꝛ locis ſeparatis.ne ho mines eam inuenirent ſolitariam ꝛ ſibi no cerent. ſed iuxta viã in pratis paſceret oues Dicatur hic ↄtra paſtores ꝗ ſimul cuʒ puel lis ſtant in nemoribus ꝛc. Dicatur practice uomõ beata margareta cuſtodiebat oues ꝛ conſiderate hic ſuam magnã humilitatẽ Cũ ergo eẽt induta de auro ꝛ ornata mar garitis pro xp̄o humiliauit ſe tñ induẽdo ſe ſimplici panno. Item primo erat in pala cio.nunc in heremo. Item ante comede bat gallinas.modo paneʒ cum caſeo. ante dormiebat in magno lecto ꝛc.nunc autem cũ illa paupere nutrice ꝛc. videtur ergo vo bis ſi fuit humilis. Si ergo humilitas fa cit inueniri perſonã ꝛ beata margareta fu it ita humilis vt audiuiſtis bene ergo dicit thema. inuenta ꝛc. Moraliter cũ volumus hũiliari ſi nõ poſſum' vt beata margareta que dimiſit oĩa: ad minus illi qui vadunt nimis pompoſe in habitu vltra ſuũ ſtatum ſeu cõditionẽ dimittãt. q2 illud nõ eſt vir tus. Idem de clericis qui nõ vadunt in ha bitu clericali: ſed ſeculari dimittant. Idẽ ꝛ religioſis qui non portãt habitũ ſuũ iuxta ſuam regulã. Ideo dicebat xp̄us. Diſcite a me q2 mitis ſum. ſʒ in vita ꝛ cõuerſatione ꝛ humilis corde. Mat.xj. Dico ſcđo ꝙ ha buit ſanctã charitatẽ que oſtendit cũ dicit vna. Declaratur ſic. Charitas proprie eſt amor dei ardentiſſimus. ſcilʒ quãdo perſo na charitatiua omnia que dicit cogitat et operatur: ordinat ad deũ: ideo dicitur vna. Ratio. Charitas ꝛ cupiditas ſunt oppoſi ſita q2 cupiditas ſpargit cor in rebus mun danis: ſed charitas vnit ꝛ cõgregat cor: ni hil aliud volens niſi deũ. Dicatur hic exem plum de duabus ſororibus. ſcʒ magdalena ꝛ martha. ad quarũ domum cum chriſtus ſemel veniſſet laſſus ꝛ feſſus: martha ſata gebat ſe in exercitio charitatis ꝑpter xp̄m ꝛc. magdalena de iſtis non curans: poſuit ſed ad pedes xp̄i dicendo. dñe dicatis mihi aliquod bonum verbum: vel de quo predi caſtis hodie. Uidẽs martha ꝙ ſoror ſua ſe deret dixit. Dñe non eſt tibi cure ꝙ ſoror mea reliquit me ſolaʒ miniſtrare: dic ergo illi vt me adiuuet. Cui reſpondit chriſtus di. Martha martha ſollicita es ꝛ turbaris erga plurima: porro vnum eſt neceſſarium .i. vnitas cordis ad deum. Luce.x. Patet ergo ꝙ charitas oſtenditur cum dicit vna. Dicatur quomodo beata margareta ha buit iſtam virtutẽ. Unde cum ſemel iuxta viam paſceret oues ꝛ eſſet.xiij.vel.xiiij. an norum decora valde in corpore. ſed pulchri or in anima. inde tranſiuit olibrius prefe ctus perſequens chriſtianos. qui videns tam pulchram puellam admirans ſtetit dicens. Si iſta puella eſt generoſa ducam eam in vxorem. Sin autem ducam eam in concubinam: et fecit eam venire coram

ſe. A qua queſiuit tria. Primo nomē ſuum
Secundo genus. Tertio conditionem. Ip
ſa autem humiliter reſpōdit dicens. Ego
vocor margareta. id eſt perla. Dixit prefect⁹
proprium nomen habet ⁊ pulchrum. Secū
do de genere nobili. filia ſum patriarche.
Tertio de cōditione chriſtiana ſum. Reſpō
dit preſes. Prima duo ſunt conuenientia.
ſed tertium non. q2 ſtulticia eſt adorare ho
minem crucifixum traditum a diſcipulis
et mortuum in cruce. Reſpondit Marga-
reta. Et quomō ſcitis vos ꝙ xp̄us ſit mor-
tuus in cruce. Reſpōdit. q2 ita legi in libris
xp̄ianorum. Et margareta. In eiſdez libris
inueniſtis ꝙ xp̄us eſt deus ⁊ hō: voluit pa
ti in cruce ne ſibi credentes ⁊ obedientes
patiantur in inferno. Et volens margare-
ta ex cauſa ꝓuocare ip̄m ad iram vt eā odi-
ret ne perderet virginitatem: dixit. Stul-
ticia eſt de eiſdē libris recipere vnū et non
aliud. Et ip̄e indignatus poſuit eam in car
cere tenebroſo. Ecce charitatē quā habuit
non curās de preſide nec de honore ſeu pro
miſſionibus ſibi factis. q2 noluit niſi deum
et poterat dicere. Unā petij a dño hāc req̄-
ram vt inha. in do. do. om. die. vite mee. pſ.
xxvj. Moraliter hic vos de mundo iſto ha
betis exemplum vt vniatis vos q̄ habetis
cor diſperſum in cāpis: vineis: aīalibus ⁊c.
ſed ad minus in die dñica oportet vos re-
colligere. Dicat ꝙ ſi ſeruatis feſta vt fieri
debet recolligendo cor in die feſto ne cogi-
tet de negocijs vanis. ⁊ os ne loquatur de
mundanis. ſed audire oportet miſſam com
pletam ⁊ cū ſilentio. ⁊ deus dabit vobis abū
dantiam. ⁊ omnia veſtra plus proficiēt ſer-
uando ſic feſta ꝙ̄ ex omnibus curis veſtris
et deus cuſtodiet vos a ſiccitate: mortalita-
te: fame ⁊c. Dico tertio ꝙ habuit firmā ſta
bilitatem q̄ oſtendit cū dr̄. p̄cioſa. Tūc pſo
na eſt p̄cioſa coram deo quādo eſt ſtabilis
et firma in ſeruitio dei. ⁊ nulla occaſiōe di-
mittit bonā vitā inceptā. Ideo dr̄ de mar-
tyribus q̄ ante eligebant mortē ꝙ̄ dimitte
rent bonam vitā. Precioſa in cōſpectu dñi
mors ſctōꝝ eius ꝓpter ſtabilitatem quā ha
bebāt. Dicat hic quō beata margareta fuit
conſtans ⁊ firma. q2 de carcere educta corā
preſide audacter confitebat xp̄m. Ad quaz
preſes dixit ꝙ abnegaret fidem xp̄i ⁊ face-
ret eam magnā dñam: alias eam interficeret
Reſpondit fac quod potes. q2 qđ dicis ego
non faciam. Dicatur hic quomodo preſes
dedit margarete q̄nq3 tormenta. Primo de
nudauit eam. Magnum tormentū eſt mu
lieri verecunde. ſed ipſe fecit vt videret ſuā
pulchritudinē. ⁊ cū virgo verecundaret dicē
bat intra ſe xp̄o. Dñe talē verecundiā ſuſti-
nuiſtis vos pro me quādo fuiſtis denuda-
tus in monte caluarie ⁊c. Scđo fuit flagel
lata. ⁊ libenter ⁊ patiēter ſuſtinuit cogitās
ꝙ xp̄us etiam fuit flagellatus. Tertio fuit
lacerata de ferro caro eius cardata: ⁊ gen-
tes in circuitu flebant dicendo ꝙ miſerere
tur ſue pulchritudini. Ipſa reſpondit. O
mali cōſiliatores. nūquid pro ſanitate cor-
poris debeo nocere aīe mee peccando ⁊c.
Quarto lamine ferree ignite fuerūt eius
lateribus aplicate: ipſa dicente. Non ſunt
condigne paſſiones huius tp̄is ad futurā
gloriā que reuelabit in nobis patienter ſu
ſtinuit. Quinto proiecit eaz in aquā vt ibi
ſubmergeret. ſed ip̄a ſignauit ſe ſigno cru-
cis. ⁊ ſecutus eſt terremotus magnus ex-
quo. xij milia gentium cōuerſi ſunt. Ecce
quomodo fuit firma. Moralr̄ hic nota cō-
tra illos qui incipiūt p̄niam vel alia bona
⁊ poſt ſtatim dimittūt. Et dicat de illis q̄
perſeuerant in aīa quō oīa poterit dicere
xp̄o in iudicio. Feci iudiciū ⁊ iuſti. nō tra.
me calū. me. pſ. cxviij. Dico quarto ꝙ bea
ta margareta habuit purā claritatē cum dr̄
Margareta erat enī clara in mente ad co-
gnoſcēdū ſecreta dei ⁊ puritatē vite. Mat.
xiij. Simile eſt regnū celoꝝ hoī negodato
ri querēti bonas margaritas. Dicatur quō
beata margareta habuit claritatē ſciē ⁊ pu
ritatē vite. Nā cum fuiſſet reducta ad carce
rem: diabolus volēs eam terrere ⁊ ſic terri
ta cōſentiret preſidi: intrauit ad eā in for-
ma ingentis draconis: fingēs ⁊ eā abſorbe
ret. ſed ip̄a dicēdo Jeſus. ſignauit ſe: ⁊ dra-
co crepuit ⁊ receſſit. Dicat hic de virtute ſi
gni crucis cōtra omne periculū ⁊ oſtende
quomodo pp̄ls ſe debet ſignare. iō dicit ec
cleſia. Contra hoc ſignū nullū ſtet periculū
Scđo diabolus iterū intrauit carcerez in
forma doctoris antiqui dicens ſe xp̄ianuz
eſſe volens ei perſuadere vt preſidi conſen
tiret. Nam ſi eſſet ſua multa bona poſſet fa
cere xp̄ianis. ip̄a vero orauit dicēs. Domine
quis eſt iſte talia perſuadens ⁊c. ⁊ ſpiritus
qui habitabat in ea dixit ſibi margareta
diabolus eſt. Tunc ip̄a arripiens ip̄m per
barbā proiecit eū ad terrā ⁊ poſuit pedem
ſuper eius collum dicens. Quare veniſti
proditor. Reſpondit ꝙ ad decipiendum eā.
Et iterū queſiuit ab eo. Quare perſeque-
ris ſic xp̄ianos. Rñdit. Ego nō perſequor
eos: ſed ip̄imet perſequunt ſe ꝑ inuidias
ſuas ⁊ malas volūtates. lz ego de hoc iniu
ſte ſim diffamatus. Ecce claritatem quam

beata margareta ad cognoſcendū ſpm malignū ſpm̄. Jſtā claritatē debemus nos habere cognoſcendo ſpm̄ quādo venit ad nos transfigurans ſe in angelū lucis. ideo dicit iohannes. Chariſſimi nolite credere omni ſpiritui. ſed ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſint. j. Jo. iiij. Et ꝓbantur dupliciter Primo ex parte noſtra dicendo. ꝛ quis iam ego cū ſim iam peccatoꝛ. ꝛc. ſed in hoc multi decipiunt᷑ credentes de aliqua illuſione ꝙ ſit angel⁹ bonus. xp̄s vel virgo maria. ꝛc. Scd̄o ꝓbat᷑ ex parte diaboli. ſ. reſpiciendo q̄d dicit. qꝛ ſi dicit contra dei mandata ſine dubio diabol⁹ eſt. Verbigratia. ſi dicit. Interficiatis vos ꝓ deo quia multū ſibi placet. Jdem de penitentijs indiſcretis a diabolo ſunt talia Jō ꝓbate vt beata margareta. que noluit credere diabolo dicenti ſibi ꝙ duceret virū quia contra votum quod fecerat caſtitatis perſuadebat. Dico quinto ꝙ beata margareta habuit plenam felicitatem. cū dicit᷑. abijt ſcꝫ ad gloꝛiam. Dicatur hic eius martyriū. Quando preſes fecit eam venire coram ſe videns eam curatam a plagis dixit O margareta magna eſt patientia deoꝛuꝫ. ꝛc. Dicatur eius paſſio. qua dicta poteſt dici auctas. Non eſt vir in domo ſua. ſ. ſpūs ī domo carnis. Abijt via longiſſima. ſ. ad celū. ſacculū pecunie. ſ. meritoꝝ ꝛ bonoꝝ ſecū tulit in die plene lune. ſ. in die iudicij reuerſurus eſt in domū ſuā. ſ. carnem ꝑ verā reſurrectioneꝫ. Prouer. vij. quia tūc omnes reſurgemus.

De ſancta maria magdalena. Sermo.

MAnum ſuaꝫ aperuit in opi. Habetur verbuꝫ iſtud oꝛiginaliter in li. Prouer. vl. Et ſicut tota ſolennitas ꝛ officium hodie eſt beate marie magdalene. ita etiam ꝛ ſermo noſter. Si placet deo habebim⁹ materias bonas ꝛ ſpeculatiuas ꝓ illuminatione intellectus. ꝛ moꝛales ꝓ refoꝛmatione vite. Salutetur pꝛimo ꝟgo maria ꝛ reſumat᷑ thema Intellectus huius verbi ſm̄ quem ego volo ꝑtractare thema ē. ꝙ xp̄s aperuit manū ſuā btē marie magdalene pauprie. ſcꝫ grē dei ꝯtutū ante ſuā conuerſionem. Pro cuius declaratiōe ſciendū ꝙ in ſcriptura ſctā mīa dei quā habet circa pctōꝛes dꝛ manus Ad hoc eſt rō ꝛ auctas. Rō eſt iſta. Experimentaliter videt᷑ ꝙ ſi aliqua ꝑſona cadit ī luto aque vł igne. ſi ab aliquo ſubleuet᷑ dat᷑ ei manus Jdem quando aliquis cadit ī terra ꝑ auariciā. vſurā. rapinaꝫ vel furtum ꝛc. vel in luto ꝑ luxuriā. vel in aliquo peccato alio. xp̄s. qui eſt iuxta eum erecte vel recte ſtans. quia nūꝙ̄ cecidit pec peccatū. extendit manū. ſ. miam ſuā ꝑſonā eleuans. Auctoꝛitas. Matthei. xiiij. Xp̄s exiſtens ī mari ſuper aquas tanꝙ̄ dn̄s oīm creaturarū: ad quē dixit petrus. Dn̄e ſi tu es. iube me ad te venire ſuper aquas. Et ipe ait. Veni Et deſcendens petrus de nauicula incepit venire. Cū aūt vidiſſet ventum validum timuit. Et cum cepiſſet mergi clamauit: dicens. Dn̄e ſaluum me fac. Et continuo ieſus extendens manū ſuaꝫ appꝛehendit eū. ꝛ ait illi. Modice fidei quare dubitaſti. Et quia loquitur de manu innuitur ꝙ perſona que cadit ꝛ incipit mergi in peccatis ſi debet ſubleuari opoꝛtꝫ vt per manū mīe dei eleuetur. Jtem de dauid poſtꝙ̄ peccauit cū berſabee ꝛ occidit virū ſuū. ſ. vꝛiam excipiens ſubleuari dixit. Fiat manus tua vt ſaluet me. q. d. cecidi. Patꝫ ergo ꝙ mīa dei dꝛ manus. Cū ergo maria magdalena in ſua iuuentute pꝛimo caderet in terra per amoꝛē terrenoꝝ. non curās diligere celeſtia cecidit in luto per luxuriā. ꝛc. Cecidit etiā in ſuperbiam inꝙ̄tū volēs ſe clarificare ſuper oēs ꝑ ſuā pulchꝛitudinē. ſed ieſus xp̄s manu ſue mīe eam eleuauit. Jdeo dīc thema. Manum ſuam aperuit inopi. Nūc patet thema. Notandū eſt hic cū dicit aperuit manū. Jn manus apertione quinqꝫ digiti oſtenduntur quibus lapſus erigit᷑. Jta de manu mīe dei xp̄i ieſu in qua aperuit marie magdalene quinqꝫ digitos eā eleuādo.

Pꝛimus digitus eſt longa expectatio.
Scd̄s benigna conuerſio.
Tertius alta pꝛomotio.
Quartus ſpūalis affectio.
Quintus celeſtialis fruitio.

Dico pꝛimo ꝙ xp̄s oſtendit marie magdalene que ceciderat in peccato lōgā expectationē. quia diu eā expectauit ad pn̄iam. noluit eā dāmnare poſt pꝛimū peccatū nec̄ poſt ſecundū. Creditur eñ ꝙ xij. annis vixit in peccatis. cōtinue addendo peccata peccatis Et xp̄s expectabat ouē ꝑditam. q. d. adhuc etiā erit ſācta ꝛ bona. Ad practicā. dicatur quō erat de genere regio nobilis ꝛ generoſa. Pater eñ eius erat nobilis baro ꝛ magnus dn̄s vnius ꝑtis hierlm. Quādiu vixerunt pater ꝛ mater eius cuſtodierunt eam bene ſicut debent facere boni patres ꝛ matres ne filie viſitent᷑ ꝛ truffent cū homib⁹ ſcutiferis ſeu militib⁹. Sed moꝛtuis parentibus lazarus. magdalena ꝛ martha diuiſerūt ſibi hereditatem. Qñ ſcilꝫ magdalena vi

dit ſe liberam ꝛ dñam baronie de magdalo
neminē timuit. ꝛ ſcutiferi ꝛ milites incepe
runt eā viſitare. ꝛ ſic paulatim ipſa fuit pbi-
locapta de vno ſecrete. ꝛ ſecrete peccauit cū
eo cogitans hoc erit ſecretū. Sed ille tra-
ctās illud cū ſocijs ſuis dicebat. Certe ego
habui pulchriorē domicellā. ꝛc. O dixerunt
alij. poſtq̄ chorea eſt incepta videamus que
ſit pulchrior. ꝛ veniebant ad eam dicendo.
Certe niſi mihi conſentiatis ego reuelabo
ꝛc. Et ex quo prima vice mulier ꝑdidit vere
cundiā tunc factū eſt. non enī habet faciem
reſiſtendi. Ideo mulieres reſiſtite in princi
pio. quia poſtq̄ verecūdia eſt ꝑdita. de pec
cato in peccatū ruetis. intantū φ magda-
lena ꝑdidit nomen. ꝓpter quod dicebatur
vulgariter peccatrix. ipſa tamen ignorante
quia nullus ſibi dixit Dicebāt tamē gentes
O quid erit de iſta peccatrice publica. ꝛc. ſꝫ
deus iam expectauit eam ad pniam. Ideo
Eſa. xxx. dr. Propterea expectat dñs vt mi-
ſereatur veſtri. Moraliter hic cogitate quā
ta eſt mīa dei expectantis pctōrē ꝛ non ſta-
tim dānat eū. Dicat de latrone de quo fa-
ctus eſt iā ꝓceſſus ꝛ data eſt ſententia. ſed
executio non ſit. quia expectat rex vt cōuer
tatur ꝛ ꝓcat ſibi ſed ille adhuc adijcit ꝛ mul
tiplicat furta: ꝛ ſi rex adhuc expectaret ſtul
tus magis q̄ miſericors iudicaret. Tunc
xp̄s hoc faciens non reputat ſtultus. ſꝫ ſū-
me miſericors. Nā poſtq̄ hō peccat ſtatim
ſit ꝓceſſus ꝛ ſcribit in libro dei. Auctas da
uid. Imperfectū meū viderunt oculi tui. ꝛ
in libro tuo oēs ſcribent. ps. cxxxviij. ꝛ ſen
tentia eſt data. Anima que peccauerit ipſa
morietur. Ezech. xviij. Uide mīam dei quot
anni ſūt φ tu incepiſti peccare. ꝓceſſus fuit
factus ꝛ ſententia data. tñ executio ſuſpen
ditur. Dicūt angeli xp̄o. Dñe iſte continue
addit malū malis ꝛ multiplicat peccata. ꝛc
Dicit xp̄s. expectemus eum adhuc. Iō Hie
remias dicit. Mie dñi. quia nō ſumus con
ſumpti: quia non defecerunt miſerationes
eius. Treñ. iij. Iſtā gratiā non fecit de an
gelis. Nā doctores theologici cōcorditer di
cunt φ lucifer q̄ tūc erat ſanctior michaele
ꝛ angeli mali tūc. ꝛc. ſꝫ erāt ſcti poſtq̄ pec-
cauerunt deus non expectauit eos ꝑ annū
nec ꝑ menſem. ꝛc. ſed ſtatim executio fuit
facta ꝛ ꝓiecti ſunt in infernū irreuocabili-
ter intantū φ nec xp̄i paſſio nec incarnatio
nec aliqđ opus xp̄i eis ꝓfuit. de quo dicit
xp̄s. Uidebā ſathanā ſicut fulgur de celo ca
dentē. Lu. x. quia ſicut fulgur in puncto in
flammationis peccati ceciderunt de celo. ꝛ
nos qui ſumus vermes deus expectat. Ui

det ne vobis maxima mīa. immo ꝓ certo.
Et ſic patꝫ primus digitus. Scdm digitū
oſtendit deus in ſcdo opere beate magdale
ne. ſ. in benigna conuerſione. Poſtq̄ enim
diu expectauit xp̄s: tunc conuertit eā. q. d.
xp̄s. oportet φ trahā eā. ꝛ φ releuem manu
mea. Ad practicā quā tangit euangeliū ho
diernū cū gloſis. Dicit qñ xp̄s predicabat
tūc ipſa erat peccatrix. ꝛ xp̄s venit ꝑdicare
ad locū vbi erat. ꝛ cū oēs gentes venirent
ad ſermonē dicebant. O ꝓpheta ieſus de-
bet ꝑdicare vadamus ad eū audiendū. ipſa
etiā venit. ꝛ credatis φ vt videretur iō ve-
nit ꝛ ornata tota. Sed cū xp̄s ꝑdicaret vi-
dens eam ſagittauit in corde incipiēs pre-
dicare contra luxuriā dicēs. φ tam ꝑ modi
ca delectatione maxima eſt pena. ſ. ſemper
cōburi in inferno. Itē contra ſuperbiam.
Et maria magdalena vertebat collū reſpi-
ciendo hinc inde. Et quando audiuit ſic xp̄ꝫ
ꝑdicantē: incepit inclinare ꝛ flere. ꝛ xp̄s cō-
tinuabat ꝑdicationē. Et xp̄o ordināte qui
dam inuitauit xp̄m. ſ. ſymon leproſus cui⁹
domus erat circa domū magdalene. et xp̄s
vt magdalena haberet maiorē occaſionem
veniendi voluit vt comederēt circa ianuas
domus ianuis apertis. Et xp̄s voluit tene
re dorſum ad ianuā ne ipſa verecūdaret in-
trare. Magdalena aūt reuerſa de ſermone
ad domū ſuā incepit deponere vanitates ꝛ
ornamenta: iuit ſimpliciter cū mantello et
capite nudo. ſcita prius domo vbi xp̄s co-
medebat venit ad xp̄m. Cogitate quō ſui
ſcutiferi voluerunt eam aſſociare. ſed non
ꝑmiſit. Cogito ego φ quando intrauit do-
mū ſymon leproſus dixit ſibi: quid vultis
vos hic: ſed facto ſigno a xp̄o ſibi tacuit ſy-
mon. Et magdalena venit retro ad pedes
xp̄i oſculans ꝛ vnguento vngēs clamans
in corde ſuo ꝛ flens dicēdo. Mia dñe. mīa
dñe: mīa dñe. quia ꝓ peccatorib⁹ de mulie-
re naſci voluiſti. o dñe ꝛ mō detis mihi in-
dulgētiā delictoꝝ. Ego ſum ouis ꝛ venio ad
paſtorē: infirma ad medicum. immunda ad
fontem mie ꝛ gr̄aꝝ: ꝛ ſic lachrimis lauabat
pedes xp̄i ꝛ capillis tergebat. Symon ince
pit mala cogitare intra ſe di. Hic ſi eſſet ꝓ-
pheta ſciret vtiq̄ que ꝛ qualis eſt mulier q̄
tangit eū quia peccatrix eſt. Lu. vij. Et ma
gdalena vidēs φ xp̄s ſibi non loquebatur.
dixit in corde. Dñe nunquid parcitis mihi
Tūc xp̄s reſpexit ſymonē dicēs. Uides hāc
mulierē remittunt ei pctā multa. Et nūqd
nō oia. Et xp̄s dixit ſibi. Remittūt tibi pec
cata tua. Sed iterū potuit dubitare ſi remit
tebat ſibi penā. Et xp̄s tūc dixit ſibi. Fides

tūa te ſaluā fecit. quia ſi tūc fuiſſet mortua
ꝑpter peccatū nullū habuiſſet purgatoriuꝫ
Item adhuc potuit dubitare cū eſſet iuue,
nis ſi adhuc caderet in peccata. Tūc xp̄s di
xit. Uade in pace. q. d. Ego dabo tibi bonā
ꝑſeuerātiā. Ecce infinita mīa. De iſta mīa
dic̄ Grego. in homel. hodierna. Quid mira
mur fr̄es mariā venientē an dn̄m ſuſcipien
tē. traxit eā chorda mīe quā cordi ſuo alli,
gauit in p̄dicatione. Moraliter hic dicatur
ꝙ dimittāt pctā exemplo magdalene ꝛ va
dāt ad xp̄m in confeſſione. ꝛ cōfeſſor tenet
locū xp̄i. Ideo dicit ꝓpheta in ꝑſona pctōris
Niſi q2 dn̄s adiuuit me paulominus habi,
taſſet in inferno aīa mea. Ideo dic̄ thema.
Manū ſuā aperuit inopi. Tertius digi,
tus eſt alta ꝓmotio. que eſt digitus lōgior
xp̄s vero nullū deſpicit ſi vero corde redit
ad eū. immo honorat dans gratias ꝛ digni
tates. Nota quinqꝫ officia que xp̄s dedit
beate magdalene gradatim poſt ſuā cōuer
ſionem. Primo fecit theſaurariam ſuā ma
gnū officiū eſt. qn̄ xp̄s ibat p̄dicando ꝛ nō
portabat pecunias. ſed dicit Marc⁹ ꝙ poſt
ſermonē circūſpectis oībus. glo. ſi q̄s eū in
uitaret ad prandiū. Hoc ſciens btā magda
lena ditiſſima ſequebat̄ xp̄m audiens ſmo
nes. Ip̄a dicebat hoſpitalarijs Paretis prā
diū ꝓ ieſu xp̄o ꝛ ſuis ꝛ iuſtate eū ꝛ ego ſol
uam vobis. ꝛ ſic exequebatur officium the
ſaurarie. Auc̄tas de hoc Iter faciebat ieſus
ꝑ ciuitates ꝛ caſtella predicans ꝛ euangeli
ſans regnū dei. ꝛ duodecim cū illo. ꝛ mulie
res alique. ꝛ maria que vocat̄ magdalena:
que miniſtrabāt ei de facultatib⁹ ſuis Lu.
viij. Scd̄o non deponendo eā a primo offi,
cio fecit eā ſecretariā ſua. Lu. x. Maria ſe,
d ebat ſecus pedes dn̄i ieſu ꝛ audiebat ver,
bū illius. Ex iſto textu habetur ꝙ eſt ſecre,
taria. Non enim legitur ꝙ in iſto parlamē
to fuiſſent apoſtoli nec alij. ſed ſolus cū ſo
la. nec verbū quod xp̄s ſibi dixit fuit ſcitū:
quia nullus euangeliſtaꝝ ip̄m ponit. Sed
cogito ego ꝙ ipſa petebat a xp̄o audire de
ordinatione ꝛ gloria ſanctoꝝ. Et xp̄s dixit
quō in celo ſunt tres hierarchie ꝛ nouē or
dines angeloꝝ. Itē quō aīe collocāt̄ i illis
ordinibus. quō in primo ordine collocātur
penitentes. ꝛc. ſup oēs aūt ibit mater mea
Credo ꝙ ipſa petijt de ſe in quo ordīe col,
locaretur. ꝛ forte fuit dictū a xp̄o ꝙ cū ſera
ꝓbinis ex ardente charitate Item petijt de
penis inferni ꝛ de purgatorio ꝛ limbo pue
roꝝ. ꝛ xp̄s ſibi dixit totū Ecce quō fuit ſecre
taria. Tertiū officiū fuit. quia fecit eam fa,
miliarem ſuam ꝛ ſociam matris ſue. ſ. vir,
ginis marie. que licet eſſet purior ſole dedit
tn̄ ſibi iſtā in ſociam nec deſpexit eam ſicut
multe caſte ſuperbe deſpiciūt peccatores
ꝛ tamen xp̄s fecit eam familiarem ꝛ ſociaꝫ
matris ſue. Ratio. q2 xp̄s ordinauit duas
vias ad paradiſum, Prima eſt innocentie ſi
ue de innocentia pura: que recte vadit ad
gloriam. Unde dicit dauid. Dn̄s nō priua,
bit bonis eos qui ambulant in innocentia
p̄s. lxxxiij. Alia via eſt digna pnīa. q2 ſi de⁹
non ordinaſſet niſi viam innocentie deſpe
rare poſſemus nos. ideo ordinauit ſecundā
pnīam dicens. Pnīam agite: appropinqua
bit re. c. Mat. iiij. Per iſtas vias duas de⁹
elegit duas marias. Prima que fuit ꝑ viam
innocentie fuit virgo maria. ꝛ ip̄aꝫ ſequū,
tur oēs innocentes. ipſa portat vexillum.
Prima ꝑſona que primo iuit ꝑ viam pnīe
fuit beata maria magdalena in nouo teſta
mento ipſa enī fuit capitanea. iō hodie can
tat eccleſia. Laudemus opus dei in maria
genitrice. ſ. virgine. laudemus i maria pec
catrice. ſ. pnīe. Illa eſt ſpeculū pnīe. maria
hec eſt exemplū pnīe. Quartū officiū fuit ꝙ
fecit eam apothecariā ꝛ medicā ſuaꝫ. Ma,
gnū officiū eſt eſſe medicū vel apothecariū
regis vel pape. q2 in eoꝝ manibus ponit vi
tam ſuam. Hoc officium exercuit beata ma
ria magdalena quando xp̄o fatigato ex iti,
nere vnxit manus ꝛ pedes ꝛ caput. Ideo
Iohā. xj. dicitur. Maria hec erat que vnxit
dominum vnguento ꝛ extersit pedes eius
capillis ſuis. Quintum officium ꝛ maius
eſt ꝙ eam fecit apoſtolam. quod eſt altius
officium ꝛ principale. Auctoritas. Nos ipſi
primitias ſpiritus habētes. ad Romanos
viij. Gloſa. quia tempore prius et ceteris
abundantius. Petrus ꝛ paulus ꝛ alij fue,
runt apoſtoli. i. miſſi ad peccatores. ſed ma
ria magdalena apoſtoloruꝫ apoſtola. ſ. miſ,
ſa ad conuertendos apoſtolos dubios de
xp̄i reſurrectione. Auctoritas. Uade ad fra
tres meos ꝛ dic eis Aſcēdo ad patrē meuꝫ
ꝛ patrem veſtrum: deum meum ꝛ deum ve
ſtruꝫ. Uenit ergo maria magdalena annū,
cians diſcipulis. quia vidi dn̄m. ꝛ hec dixit
mihi. Ioh. xx. Ideo cantat eccleſia. O lam,
pas ꝛ margarita p̄fulgida que reſurrectio
nem xp̄i nūciando apoſtoloꝝ apoſtola fieri
meruiſti. Quartus digitus man⁹ mīe dei
fuit ſpūalis affectio ſiue ꝑfectio que ꝯſiſtit
in hoc ꝙ dicit xp̄s. Si vis ꝑfectus eſſe vade
ꝛ vende oīa que habes ꝛ da pauperib⁹ ꝛ ha
bebis theſaurū in celo ꝛ veni ſequere me.
Mat. xix. Hic ponit duo puncta. ſcꝫ vende
oīa, ecce paup̄tas ſpūalis. Scd̄o ſequere

me.ecce hic doctrina euangelicalis. In his
duobus cõſiſtit perfectio ſpũalis. Iſta duo
habuit excellenter beata maria magdalena.
Nam poſt xpi aſcẽſionẽ.qꝛ iam pro xpo non
indigebat pecunijs:vẽdidit quicqd habuit
ꝛ dedit pauperibus.i.poſuit ad pedes aplo-
rũm iuxta xpi cõſilium. Si vis pfectus eſſe
ꝛc.retraxit ſe in parua domo ꝛ viuebat ma
nibus laborando.quolibet die audita miſſa
ꝛ ſermone ab aliquo apoſtoloꝝ:filabat lanã
vel linũ. Auctoritas.in epl'a hodierna. Que
ſiuit lanã ꝛ linũ ꝛ operata eſt ꝯſilio manuũ
ſuaꝝ. Et ſeqꝛ. Manũ ſuã miſit ad fortia.ſ.
laborãdo.ꝛ digiti eius apprehẽderũt fuſum
ꝛ ſequitur. Panẽ ocioſa non comedit. Pro-
uerb. vlti. Nulla ergo mulier dicat opꝫ me-
ipſam tradere alicui vt ꝓuideat mihi. Idez
de monialibus dicentibus. Opꝫ me habere
ſpecialẽ vt prouideat mihi:qꝛ cõuentus nõ
ſufficit ꝛc.qꝛ beata maria magdalena ꝛ etiã
virgo maria prouidebant ſibi:filio ſuo ꝛ io-
ſeph manibus ſuis ſeptẽ annis exul in egy
pto filãdo:texendo.ꝛ ſuẽdo. Scdo ſequeba
tur ipſum predicãdo. Dicaꝛ de perſecutione
xpianoꝝ in hieruſalẽ poſt xpi aſcenſionem:
aliquos occidẽdo:exulando. Et qꝛ magda
lena ꝛ martha ꝛ lazarus erãt nobiles nolue
runt publice eos occidere.ſed miſerunt eos
in quadã barcha ſine ꝓuiſione aliqua.ſine
velo ſine remis.vt ſic ſubmergerenꝛ.ſꝫ bea-
ta maria magdalena facto ſigno crucis pro
arbore dicendo. In nõie patris ꝛc.ꝛ ſubito
de portu iaffa venerunt ad portũ marſilie.
Et inceperunt predicare per ꝓuinciam.ꝛ ha
buit tantã gratiã in labijs ſuis propter hoc
ꝙ tot vicibus oſculata fuit xpi manus ꝛ pe
des ꝙ cõuertit ad xpm totã ꝓuinciam ecce
ſpũalis deuotio. Dicit Egiſipp' doctor an-
tiquus.ꝙ beata magdalena poſt ꝯuerſionẽ
nunꝗ reſpexit hoĩes in facie niſi xpm.ꝛ in-
terrogata de cauſa quare.reſpondit ꝙ pro-
pter aſpectũ hoĩm fecerat tot peccata. Dica
tur hic cõtra mulieres ꝗ qñ ſentiũt trãſire
equos ſtati faciũt ſe ad feneſtras ꝛc. Qui-
tus digitus eſt celeſtialis fruitio. Dicaꝛ quõ
poſt conuerſionem ꝓuincie cogitauit quo-
modo poſſet contẽplari ꝛ in ciuitate aquẽſi
orauit di. Domine ieſu xpe recordor ꝙ i do-
mo marthe ipſa ſatagebat ꝛ ego cõtempla-
bar ad pedes tuos:ꝛ tu ꝓmiſiſti mihi. Ma
ria optimã partẽ elegit que non auferet ab
ea:placeat tue maieſtati hanc gratiã mihi
dare. Et ſtatim angeli venerunt ꝛ portaue
runt ipſam de aquis vſqꝫ ad balmam:ꝛ die
noctuqꝫ ibi contemplabaꝛ ꝛ nõ habebat ibi
aquã;vinũ;panem neqꝫ herbas,ꝛ ibi ſtetit
vltra.xxxij.ãnos ꝙ nihil comedit. De moy-
ſe reputatur ad multũ ꝙ.xl.diebus in mõ-
te nihil comedit ꝛc. Si dicaꝛ de quo ergo vi
uebat magdalena. Dico ꝙ de cibo celeſti.
Nã ſeptem horis canonicis.ſ.in matutinis
ꝛc.angeli veniebant ꝛ in qualibet hora can
tantibus vocibus corporalibus eleuabant
eã.quelibet eleuatio valebat vnũ bonũ prã
diũ.ꝛ ſic ſeptem vicibus edebat ſeptẽ carmi
na. Et dicit beatus Tho.in.i.parte theolo-
gie.q.cvij.arti i.ꝛ Greg. ſuper iob ꝙ locu-
tio angeloꝝ ẽ ſm rẽ ad quã ſe applicãt.ꝛ cã-
tus iſte angeloꝝ eſt laudare deum de factis
gratijs magdalene.ꝛ reperietis iſta carmia
in hymnis hodiernis. Cũ ipſa ſurgebat in
media nocte de rupe vbi dormiendo facie-
bat pñiam.primo flectebat genua ꝛ ſigna-
bat ſe.qꝛ crux eſt clauis que aperit celum.ꝛ
incipiebat dicere. Credo in deuꝫ ꝛc. Pater
noſter ꝛ poſt Aue maria ꝛc. Et poſt matuti-
nas cõtemplando in ſuo ſpiritu.cogitans.
hac hora xps fuit captus ligatus ꝛ ductus
ad domũ anne.ꝛ finaliter cogitabat de xpi
opprobrijs. Tunc deſcendebãt angeli ꝛ ele
uabãt eam in aera:cantantes. Lauda ma-
ter eccleſia lauda xpi clementiã:qui ſeptem
purgat vicia per ſeptiformem gratiã. Et qñ
tenebãt ipſam in altũ remittebãt eã ibidẽ.
Ecce quali cibo angelico viuebat. Secundo
hora prima incipiebat orare ꝛ poſtea cõtem
plari. Cogitabat enim hora prima duct' eſt
ieſus ad pylatum traditus gentibus.mul-
tũ accuſatũ:in collo pcutiunt manib' liga-
tũ.vultũ dei cõſpuunt lumen celi gratũ. Et
ſuperfluebat de lachrymis.ꝛ angeli ipſam
eleuãtes cantabãt. Maria ſoror lazari que
tot cõmiſit crimina.ab ipſa fauce tartari re
dit ad vite limĩa.ſ.ad portas. Ipſa ſoror la
zari de porta inferni venit ad portam para-
diſi. Hora tertia orans ꝛ cõtemplãs. Cruci-
fige clamitãt hora tertiaꝝ ꝛc. Hec ſula fuit
data cõtra xpm vt inter latrones crucifige-
retur.ꝛ Iohannes annunciauit virgini ma
rie.quomodo ergo conſolata fuit. Cogitate
quomodo deficiebat. Et tunc angeli eã ele-
uantes cantabant. Poſt fluxe carnis ſcãda-
la fit ex lebete filia:in vas trãſlata glorie de
vaſe contumelie. Poſt ſcandala carnis de
calderio inferni factum eſt vas glorie ꝛ pa-
radiſi ꝛc. Hora ſexta orabat contemplando
ꝙ videbat xpm in cruce ſuſpenſum ꝛ petẽs
potum ꝛ quomodo matrem cõmiſit Iohan
ni. Inde cogitans quando quaſi deficiebat
angeli veniebant eleuando eam cantabant
Egra currit ad medicũ vas ferens aroma-
ticũ;ꝛ a morbo multiplici verbo curatur uno

dici. Hora nona cogitabat quomodo xp̄us
expirauit: ⁊ hely dicens. clamauit in hac ho-
ra petre rupte ſunt. Et cum quaſi defeciſſet
angeli veniebāt ⁊ eleuabant eā ⁊ cantando
dicebant. Surgentē cū victoria ieſuz videt
ab inferis: prima meret̄ gaudia que plus ar
debat ceteris. Quādo xp̄s reſurrexit victo-
rioſe iſta vidit eū primo: ⁊ ideo fuit arden-
tior in amando. Hora veſpertina cogitabat
quō xp̄m depoſuerūt de cruce ⁊c. ⁊ ſic ab an
gelis eleuabatur cantando. In theſauro re
poſita eſt regis drachma perdita. gemmaqꝫ
lucet inclyta de luto luci reddita. Ecce q̄ prā
dia habebat. ⁊ vos poteſtis habere cogitan-
do in myſterijs xp̄i paſſionis. Poſt hec cum
ſic tranſiſſent. xxxij. anni. angeli nunciaue-
runt ſibi ſuam mortem, ⁊ tunc ipſa petijt ꝓ
gratia a xp̄o vt angeli portarent eaz ad ſan
ctum maximinū ⁊ de manibus beati maxi-
mini cōmunicauit. ⁊ quando vidit hoſtiam
cōſecratam dixit. Dn̄e ieſu xp̄e ego credo ꝙ
ſicut fuiſtis in vtero virginis ⁊ eſtis in celo
deus verus ⁊ homo: ita etiaz in hac hoſtia.
⁊ in fide iſta recipio veſtrū glorioſiſſimū cor
pus. Et poſt cōpleuit vitam ſuā. ⁊ ſua ani-
ma ſanctiſſimā ad xp̄m eſt ducta. Cogitate
ſi iſta tam excellēs creatura ⁊ glorioſiſſima
ſancta ſuper oēs alias excepta virgine ma-
ria noluit mori quouſqꝫ cōicauit. Scitis
quare. quia recordabatur de verbo xp̄i dicē-
tis. Amen amen dico vobis niſi manduca-
ueritis carnē filij hominis ⁊ biberitis eius
ſanguinē nō habebitis vitā in vobis. Item
qui manducat meā carnē ⁊ bibit meum ſan
guinem habet vitā eternā. Iohā. vj. Nō fuit
ſecura quouſqꝫ cōicaret. Patet quomodo de
betis eſſe diligētes ad cōicandum quolibet
anno: cū ſit expreſſuz preceptū quolibet an-
no in paſchate cōicare: ſꝫ de bono ꝯſilio etiā
in magnis feſtiuitatibus. Hic eſt cibus glo
rioſus qui ducit ad vitā eternā. Nunc patet
quō xp̄s manū ſue mie aparuit inopi. Pla-
ceat ei ꝙ eius ſanctiſſimis orationibus ha
beamus hic remiſſionem peccatoꝝ ⁊ in fu-
turo gloriam eternam.

De ſancto Iacobo ap̄lo. Sermo.

Creſcit in tēpluz
ſanctū in dn̄o. Ad Ephe. ij.
recitatiue aūt in ep̄la hodier
na ⁊c. Pro breui declaratiōe
huius verbi ⁊ introductione
materie noſtre ſciendū ꝙ inuenit̄ in ſancta
ſcriptura ſatis clare iſta differentia inter vi
tam bonoꝝ iuſtoꝝ ⁊ maloꝝ. q2 vita iuſtoruz
bonoꝝ ſemper creſcit ⁊ augmentat̄; maloꝝ
ꝟo decreſcit ⁊ minuit̄. Dicit em̄ textus. Iu-
ſtoꝝ. autez ſemita. i. ſtricta via pn̄ie timoris
dei ⁊ deuotionis: quaſi lux ſplendēs ꝓcedit
⁊ creſcit vſqꝫ ad ꝑfectā diē: via impioꝝ tene
broſa neſciunt vbi corruāt. Prouer. iiij. No
ta quaſi lux ſplēdēs procedit. Nā ex quo exit
cōtinue aſcendit. ⁊ magis clareſcit hora pri-
me q̄ in aurora: ⁊ hora tertie q̄ prime: ⁊ ſic
deinceps. Ita eſt de vita iuſtoꝝ ꝯtinue cre-
ſcit. Ratio huius differentie bonoꝝ. ſ. ⁊ ma-
loꝝ eſt. q2 ꝑſone iuſte ſunt in gratia dei. Ec
ce hic lux. Et quicquid operant̄ deliberant
ſiue ſint cogitationes cordis: ſiue locutiōes
oris: ſiue oꝑatiōes corꝑis: imo qđ plus eſt
opera naturalia ſunt eis meritoria. De co-
gitationibus ⁊ alijs nō eſt dubiū ex quo ſūt
in gratia. ſed de operibus naturalibus vt
comedere vt poſſint ſeruire deo. Idē de dor
mitione etiā riſus vt poſt poſſit flere: totuz
eſt meritoriū: intantū ꝙ vna bona perſona
ſemper aſcendit: melior eſt hodie q̄ heri. ⁊
cras q̄ hodie. ideo ap̄ls aſſignans rationē
cū dicit. Scimus qm̄ diligentib9 deū oīa co
operant̄ in bonū. ad Rom̄. viij. etiā preteri-
ta pctā vt dicit glo. Rō: q2 qn̄ cogitat pecca-
ta cōmiſſa ꝑſona iuſta ſit humilior. ideo ver
tunt̄ ſic ad meritū occaſionaliter. Sed pec-
catores nō aſcendūt immo deſcēdūt de pec
cato in peccatū. Greg. Pctm̄ qđ per pn̄iam
nō diluit̄ mox ſuo pondere ad aliud trahit.
Ecce differētia inter bonos ⁊ malos. Ideo
volēs vobis oſtēdere vitā ſctām ⁊ ꝑfectam
beati iacobi recepi thema de creſcētia quō.
ſcꝫ viuebat in hoc mundo di. creſcit in tem-
plum ſanctū in dn̄o. Patet thema. Et ſum
modo in materia ꝓdicāda. Et inuenio ꝙ bea-
tus iacobus creuit in tribus gradibus.

Primo creuit in diſcipulū ap̄licalem.
Scđo creuit in legatū euāgelicalem.
Tertio in habitatorez celeſtialem.

Tres ſaltus quos fecit vſqꝫ ad celū ſubtilr
tangunt̄ in themate. p̄mus tangit̄ in p̄mo
ꝟbo. ſcđs in ſcđo. tertius in tertio. Dico
primo ꝙ btūs iacobus creuit in diſcipuluz
apoſtolicalē cū an̄s fuiſſet multū ſanctus: ⁊
hoc tangit̄ cū dicit. Creſcit in tēplū. Nā do
ctrina eſt theologie: ꝙ ꝑſona exiſtens in bo
na vita eſt tēplū dei q2 ſpūſſanctus habitat
in eo. ⁊ nō eſt maior honor ⁊ vtilior q̄ tene-
re regē ⁊ papā ieſum. De hoc dicit ap̄ls. Ne
ſcitis q2 templū dei eſtis vos ⁊ ſpūs dei ha-
bitat in vobis. j. ad Coꝝ. iij. Modo audite
qm̄ beatus iacobus aſcendit vt eſſet diſci-
pulus apoſtolicalis. Dicit̄ quō erat frater
iohannis ⁊ filius zebedei. qui cū ſemel eſſet
ad mare galilee. xp̄s inde tranſiens vocauit

eos dı. Juuenes venite ſequimini me. Et
tanta fuit virtus huius verbi ꝙ fuerũt illu
minati in intellectu ⁊ calefacti ī corde: ⁊ ſta
tim relictis retibus ⁊ patre ſecuti ſunt eũ.
Matth. iiij. Ecce quō creuit de piſcatore in
apoſtolũ xp̄i. Moraliter. Jacobus veniens
ad xp̄m dimiſit retia ⁊ patrē. Hic dat exem
plũ nobis religioſis maxime qui debemus
ſequi chriſtũ ꝙ dimittamus retia. i. retinen
tia ſm etymologiaȝ ſicut ſunt negocia ⁊ oc
cupationes mũdane que retinēt religioſos
clericos ⁊ laicos qui nō poſſunt ad xp̄m ve
nire. Verbi gratia: de religioſis. Maior la
queus quē hȝ diabolus ad illaqueandũ reli
gioſos ſunt negocia vt ponat ipſos in ne
gocijs vt dimittāt predicationē ſub aliquo
colore vel tractandi pacē vel tractandi ma
trimonia: ibi ponũt ſe ipſi vel viſitant vt ha
beant familiaritates vel ambaſſatas dñoꝝ.
Multi cũ magno feruore incipiunt ſanctā
vitā ⁊ predicationē bona intentione. ſȝ dia
bolus in predictis illaqueat eos ꝛc. que licȝ
ſint bona tñ dimittunt optimũ. ſ. p̄dicatio
nem qđ eſt officium precipuũ in eccleſia xl:
vt dicit decretalis. Cum ex iniuncto ꝛc. ex
tra de hereticis. Ab iſtis cauebat aplꝯ qui
predicabat infidelibus vt baptizarētur: qui
ꝓpter deuotionem volebant ab eo baptiza
ri. Jam videtis baptizare qđ bonũ eſt: tamē
dixit. Nō eni miſit me xp̄s batizare. ſȝ euā
gelizare. Gratias ago deo meo ꝙ nemineȝ
veſtrum baptizaui. j. ad Coꝛ. j. ac ſi di. Gra
tias ago deo meo ꝙ neminē occidi. Itē dixe
runt apoſtoli. Nō eſt equum nos relinque
re verbũ dei ⁊ miniſtrare mēſis. Act. vj. Et
tu religioſe ponis te ī negocijs ꝛc. dimittā
tur retia ꝛc. ⁊ cōcordat ſcriptura dicens re
ligioſis. Fili ne in multis ſint actus tui: ⁊ ſi
diues fueris cōtra votũ paupertatis: nō eris
imunis a delicto. Eccli. xj. Nota. ne in mul
tis ſint actus tui. Multa ſunt tria vł quat
tuor ꝛc. ⁊ duo nō ſunt multa. Duo habet fa
cere religioſus celebrare. ſ. ⁊ predicare. Iſta
duo oſtendit dauid p̄s. cvj. dicens. Et ſacri
ficent ſacrificium laudis: ecce miſſa que in
cludit officium totũ ſeptem horarũ canoni
carum. Et annuncient opera eius. ecce pre
dicationem in exultatione. que quidem pre
dicatio includit ſtudium. Si dicat religio
ſus. Ergo nō patero habere pecunias. Re
ſpondet q2 ſi diues fueris non eris immu
nis a delicto. Itez de clericis q2 multi ſunt
illaqueati in negocijs alij ponunt ſe in ne
gocijs in domibus dominorum. alij faciũt
ſe ꝓcuratores: alij ſunt ſcutiferi ⁊ aſſociant
milites ꝛc. alij mercatores; alij vſurarij ꝛc.

Ideo apoſtolus cōtra tales dicit. Nemo mi
litans deo implicat ſe negocijs ſecularibus
vt ei placeat cui ſe probauit ij. ad Timo. ij.
Tria negocia poteſt clericus exercere. ſ. ce
lebrare: ſacramēta miniſtrare: predicare: vel
precepta prelati ſeruare. Itez laici ſunt mul
ti illaqueati: quia ſunt multi mercatores:
ꝙ ſi nō haberent partem in oībus ſocietati
bus nihil eſſet. Idem etiam de iuriſtis qui
de omnibus litigijs intromittunt ſe quan
do dicit de mercatore. o nihil fit ſine eo. Idē
de tali ciue vel iuriſta. quia lȝ vos ſeculares
habeatis negocia. tamen ſunt negocia que
pertinent ad domum ⁊ ad prouidendũ do
mui ⁊ dimittere negocia ſuperflua ꝛc. Dica
tur hiſtoria de illo magno mercatore ſubti
lit̄ illaqueato in multis negocijs cui dixit
deus. In multitudine negociationis tue re
pleta ſunt interiora tua iniquitate: ⁊ pecca
ſti ⁊ eieci te de monte ſancto dei. ⁊ perdidi
te o cherub. Ezech. xxviij. Ibi incipit cōſtru
ctio. O cherub. id eſt plenitudo ſcientie ad
negociandum ꝛc. Ideo exemplo beati iaco
bi dimittātur retia: alˀs ecce quid dixit chri
ſtus. Attendite vobis ne grauentur corda
veſtra in crapula ⁊ ebrietate: ⁊ curis huius
vite. ⁊ ſuperueniat in vos repentina dies il
la. Lu. xxj. Secundo dimittendus eſt pater
ſciliȝ ille de quo dixit ieſus chriſtus iudeis.
Vos ex patre diabolo eſtis. Johan. viij. Di
catur quomodo generat filios de mala vxo
re quam duxit a principio. ſ. de inobedien
tia. Dicatur quomodo erat creatus in ma
gna dignitate ⁊ tunc erat ſanctior michaele
Sed quia fuit inobediens volens deo pari
ficari tunc duxit illam vxorem: ⁊ eadem die
de dicta vxore genuit vltra mille milia de fi
lijs ſcilicet demones ſibi in peccato obediē
tes ⁊ conſentientes. Deinde de eadem vxo
re generauit Adam ⁊ Euam. ⁊ hodie conti
nue generat quando ſcȝ tēptat homines ꝙ
faciant contra dei precepta. Cum talia ſen
ſeritis ſtatim ite poſt chriſtum et poteritis
dicere cuȝ dauid. Pater meus ⁊ mater mea
dereliquerunt me. dominus autem aſſuma
pſit me. p̄s. xxvj. Dico ſecundo ꝙ beatus
Jacobus creuit de diſcipulo in legatum euā
gelicalem quod oſtenditur: cuȝ dicitur. Cre
ſcit in templum ſanctum. quia lȝ omnes ca
nonizati ſunt ſancti. plus tamē ⁊ excellen
tius apoſtoli Sophonie. j. Sāctificauit vo
catos ſuos. ſcȝ aplos quos principaliter vo
cauit ꝑ ſe. Dicatur qñ xp̄s debuit aſcēdere
in celũ in die aſcēſionis: vocatis aplis fecit
eos legatos euangelicales dicens. Euntes
in mundum vniuerſum predicate euange

geliū omni creature. Mar. vi. Modo q̄s
fuit prim⁹ aploꝝ q̄ hanc legationē exeque
batur eundo per mundū. non Petrus nec
Andreas nec Iohes ⁊c. ſed iacob⁹ iſte. Uā
cūctib⁹ in hierl'm v̄gine maria ⁊ aplis. bea
tus Iacobus recepta ab eis licentia venit
in hiſpaniā p̄dicās de xp̄o: q: xp̄s dixit eis.
Eritis mihi teſtes in hierl'm ⁊ in omni iu
dea ⁊ ſamaria. ⁊ vſq̧ ad vltimū terre. Act.
j. ideo beatus Iacobus venit ip̄m teſtificari a
finibus terre. Pꝫ ergo ſua legatio euange
licalis. Diceret hic aliq̄s. Uerū eſt q̄ primo
venit in hiſpaniā. ſed parū bonū ibi fecit:
q: ſolū nouē diſciplos ibi cōuertit. Dicatur
q̄ ſicut xp̄s cōuertit duodecim aplos q̄ fue
runt. xij. grana tritici ad fructificandū: q:
totū mundū cōuerterūt: ita beatus Iaco
bus. Nā illi nouē diſcipuli fuerūt nouē gra
na fructificantia q̄ totā hiſpaniā cōuerte
runt. In hoc tenuit ꝯſiliū xp̄i dicētis. In h̄
clarificatus eſt pater meus vt plurimū fru
ctum afferatis ⁊ efficiamini mei diſcipuli
Ioh. xv. Scd̄o rediit in hierl'm vbi adhuc
inuenit alios diſcipulos ſiue aplos cōgre
gatos: ⁊ incepit ibi diſputare cōtra iudeos
⁊ hermogenē incantatorē. Qui inſurrexe
runt cōtra eum dicēdo: diſputemus cuꝫ eo
ip̄e nunq̄ ſtuduit ⁊ vult predicare ⁊c. Dica
tur quō beatus iacobus predicabat de tri
nitate: quō erat vnus deus in eſſentia ⁊ tri
nus in perſonis ⁊c. p̄bans hoc rōnibus et
auc̄tatibus ⁊ miraculis. Sed iudei ⁊ docto
res cōtra eum dicebant deridendo. Bene
videtur q̄ vos eſtis piſcator. Et nunquid
dicit ſcriptura. Audi iſrael dn̄s deus tuus
vnus eſt. Deu. vj. Dicatur quō rn̄debat eis
dando ſimilitudinē de ſole vno vbi eſt pa
ter generans. ſ. ſub̄a: ⁊ filius. ſ. radius geni
tus: ⁊ ſp̄ūſſctūs. ſ. calor. Iteꝫ in dicta auc̄te
ponunt̄ tria vocabula. ſ. dn̄s qd̄ eſt nomen
potentie que patri attribuitur deus nomē
ſapientie que filio appropriat̄. tuus nomē
bonitatis que ſpirituiſancto attribuitur.
Scd̄o predicauit q̄ xp̄s eſt deus ⁊ hō. ⁊ iu
dei contra. q: iſtud eſt cōtra iſtud ſcripture.
Ps. lxx. Iſrael ſi audieris me non erit in
te de⁹ recēs. neq̧ adorabis deū alienū. Rn̄
deo q̄ lꝫ xp̄s incepit eſſe hō recēs: nō tn̄ in
cepit eſſe deus recēs. Dicat̄ ſimilitudo de filio
regis vel imperatoris. xxx. annoꝝ quando
fit miles: nō tamen fit nouiter filius regis
⁊c. Tertio quādo predicauit de xp̄i paſſiōe.
tunc iudei ꝯtra quere hoc: cū moyſes dicat
Dn̄s quaſi vir pugnator op̄s nomē eius.
Exo. xv. Et preterea ſi deus fuiſſet op̄s q̄d
oportebat pati ⁊ mori: nōne potuit remitte

re oīb⁹ dicendo. ſimus amici de cetero
Reſpondeo q̄ in deo eſſentialiter ſunt mi
ſericordia ⁊ iuſticia: q: ſua eſſentia eſt: in no
bis v̄o accidentaliter. Et ergo ſicut deus
non poteſt dimittere ſuam eſſentiā: ita nec
ſuā miſericordiā ⁊ iuſticiam. Si oībus pe
percíſſet vbi eēt ſua iuſticia. Si oēs dānaſ
ſet rigore ſue iuſticie vbi fuiſſet ſua miſeri
cordia. Ideo voluit ſeruare modū vt ſimul
oſtenderetur ſua infinita mīa et ſua iuſti
cia. Miſericordia fuit oſtenſa q: voluit pa
ti innocēs ⁊ ſine culpa. Iuſticia v̄o ſoluēs
precium ſufficientiſſimū ⁊c. Uere languo
res noſtros ip̄e tulit ⁊ dolores noſtros ip̄e
portauit. Eſa. liij. Quarto quādo predica
bat de ſacramēto altaris ⁊c. ⁊ iudei contra
Uos dicitis q̄ gentes veniāt ad veſtrum
ſacrificiū ⁊ facietis eos adorare panē ⁊ vi
num. cum tamē ſcriptura dicat. Dn̄m deuꝫ
tuū adorabis. Deut. vj. Reſpōdeo q̄ a prin
cipio mūdi vſq̧ in finē deus voluit in for
ma corporali adorari: cum deus in ſua ſub
ſtantia non poſſet videri: vt tēpore moyſi
in arca in nube ⁊c. ⁊ modo in figura panis.
Panis dat vitā. Et de iſta ordinatione di
xit dauid. Exaltate dn̄m deum veſtrū. hoc
dicitur clericis ⁊ adorate ſcabellū pedum
eius. ſ. hoſtiam conſecratam. hoc dicitur to
ti populo. Sic iudei non poterant contra
dicere ſibi: immo vicit eos beatus iacobus
⁊ fuit completa prophia chriſti di. Ego da
bo vobis os. ſ. eloquentiam ⁊ ſapientiam
cui non poterunt reſiſtere et contradicere
omnes aduerſarij veſtri. Luc. xxj. Tertio
dico q̄ creuit in habitatorem celeſtialem
quod oſtenditur: cum dicitur creſcit in do
mino. Quis ſimilis tui populе meus qui
ſaluaris in dn̄o. Deut. xxxiij. Hoc ſpeciali
ter dicit̄ aplis. Sicut beatus iacobus fuit
primus apl's q̄ exercuit legationē euāgeli
cam: ita fuit primus de aplis qui intrauit
paradiſum. Et poſſet hic fieri talis conſe
quentia: q: ſicut dicitur iacobus maior q:
primo fuit diſcipulus xp̄i q̄ alter iacobus
licet alter eſſet antiquior dierum: ita etiam
primo intrauit paradiſuꝫ: ⁊ poteſt dici ma
ior aliis apoſtolis. Dicatur eius martyriū.
Uidentes iudei q̄ non poterant eum ſu
perare diſputationib⁹ recurrerunt ad hero
dem regem nouiter venientē qui cupiens
placere iudeis dedit ſniam decapitationis
contra beatum iacobum. Dicatur cum
duceretur ad martyrium quomodo cura
uit vnum hydropicum ⁊c.

¶ De ſancta Anna matre beate
virginis Marie. Sermo.

Habetis fructuꝫ
veſtrū in ſanctificationem.
Verbū iſtut habet' originalr
ad Ro. vj. ꝛ recitatiue in epi
ſtola currētis ſolēnitatꝭ. Fe-
ſtum ꝛ ſolēnitas hodierna eſt illius bene-
dicte ꝛ ſancte matris ꝟginis marie beate
Anne. Et ſicut officiū miſſe fit de ea: ita erit
ꝛ ſermo noſter. Et ſi placet deo de vita ſua
habebimꝰ multas bonas doctrinas ad pec
catoꝝ correctionē ꝛ aīarū noſtraꝝ inſtru-
ctionē ꝛ bonā informationē. Sed prīo ſa-
lutetur filia ſua virgo maria. Verbū ꝓpo-
ſitū pñto ego beate anne dī. Vos beata an
na habetis fructū veſtrū. ſ. virginē mariam
in ſanctificationē veſtrā. Pro cuius declara
tione ſciendū ꝙ queſtio eſt inter multas
perſonas quare ſancta mater eccl'ia ꝛ ppl's
xpianus nō facit feſtū de patre ꝟginis ma
rie ſancto ꝛ iuſto vocato ioachim ſicut de
matre eius btā anna. Rñdeo ꝙ lȝ ioachim
fuit ſanctus ꝛ bñdictus amicus dei: tñ ma
ioris ſctitatis fuit btā Anna. Rō. qꝛ maio-
rem participationē habuit cū ꝟgine maria
filia ſua. Pater ꝟo modicū participat cū fi
lijs: ſed mater que nouē menſes portat: et
poſt natiuitatē lactat: nutrit dormit cū eis
ꝛ oſculat'. Qꝛ ergo beata anna habuit ma-
iorē pticipationē cū virgine maria filia ſua
fonte totiꝰ ſanctitatis que iā in vtero ma-
tris exñs erat ſancta. Cogitate ergo quāta
ſctitas remāſit in btā anna ꝗ ipam porta-
uit ꝛ nutriuit: dādo ſibi illa ꝗ habebat ꝟgo
maria dabat matri ſanctitatē iō fuit ſancti
or: perfectior: ꝛ ſpūalior Joachim viro ſuo.
Nota ſimilitudinē ad hoc de roſa ꝗ colligit'
ab vno ꝛ dat' alteri: ꝛ ille eā portat ꝛ tenet
in manu clauſaꝫ: in quo ergo remanet plꝰ
de odore illius roſe vel pomi in dāte, vel in
recipiēte. Certū eſt ꝙ in recipiēte. Ita roſa
paradiſi ꝛ pomū virtutū virgo maria per
ioachim fuit data beate anne ꝑ generatio-
nē: ꝛ btā Anna recepit: portauit: nutriuit: ꝛ
tribꝰ annis lactauit plus ergo remanſit in
ea de odore ſctitatꝭ. Iſta eſt rō ꝗre fit feſtū
de btā anna ꝛ nō de ioachī. Et ecce auctas
ꝗ hō facit ad ꝓpoſitū. Letamini iuſti in do
mino. ſ. vos xpiani: confitemini memorie
ſctificationis eius. i. ſctitatis btē anne ps.
xcvj. Iſtā rationē tangit thema dī. Habetis
fructū vřm in ſctificationē vřam maiorē
ꝙ pater eius ioachim. Px thema. Inuenio
ꝙ beata Anna habuit fructū ſuū. ſ. ꝟginē
mariā matrē dñi noſtri ieſu xpi. ſ.
Deſiderando longe.
Sperando certe.
Conſeruando digne.
Dico primo ꝙ btā anna habuit fructum
ſuū. ſ. ꝟginē mariā deſiderando longe. Di
cit btūs Hiero. Btūs ioachim nobilis hō
ex ciuitate nazareth: ꝛ anna nobilis de ge-
nere dō ex ciuitate bethleē fecerunt matri-
moniū: ꝛ fuerūt. xx. annis ſine fructu ma-
trimonij nō hñtes ꝓlē. Ratio. erat ex par-
te anne ꝗ erat ſterilis ꝛ infecūda. Ita erat
frigida ꝙ ſua cōplexio refutabat ne cōcipe
ret ꝓpter ꝙ ſatis triſtabant'. Ratio. qꝛ ad
procreationē prolis matrimoniū eſt ordi-
natū: qꝛ totū aliud nō valet vnū denariū.
Videntes ergo ꝙ virtute naturali non po
terant obtinere prolē: tenuerūt quattuor
modos vt virtute dei obtinerent.
Primo per deuotas orationes.
Scdō per largas elemoſynas.
Tertio per multa ieiunia.
Quarto per votū ꝛ ꝓmiſſionē.
Pro primo ibāt frequēter ad templū orare
vt deus daret eis fructū matrimonij: qꝛ ſi
le eſt finis qꝛ iō arbores plantant' in horto
vt faciāt fructū. Et dixerūt. Ita dñe vos po
ſuiſtis nos in horto matrimonij ꝛc. Et plo
rantes petebāt prolē. Vñ cū ſemel btā an-
na in horto videret niduꝫ cuiuſdā auicule
btā anna flens dixit deo. O dñe huic auicu
le dediſti tot filios quibus cū magno labo
re prouidet. Dñe da mihi prolē aliquā. Ec-
ce primū modū recurrere ad deum orando
qꝛ nullus alius poteſt dare filium vel filiā
qꝛ requirit' ibi creatio. Nā deus format cor-
pus in vtero mřis ac ſi tū de terra vel luto
formares imaginē deinde creat aīam de ni
hilo. Hoc ſciēs Iob dixit. Manus tue dñe
fecerūt me ꝛ plaſmauerūt me. ꝛ non pater
nec mater: totū in circuitu. Memēto ꝗſo
ꝙ ſicut lutū feceri me ꝛ in puluerē reduces
me. Nonne ſicut lac mulſiſti me: ꝛ ſicut ca-
ſeum me coagulaſti ꝛc. Job. x. Modo ha-
betis cognoſcere qō petiti eſt multoꝝ qui
quādo nō poſſunt hře prolē de ſuo mřimo-
nio recurrūt ad diuinos ſortilegos ꝛc. Ideo
penitemini ꝛ ꝯfitemini ꝛ petatis a deo: qꝛ
infallibiliter ſi fructꝰ matrimonij ſit vtilis
aīe veſtre dabit' vobis. Auctas xpi de hoc.
Amē amē dico vobis: ſi ꝗd petieritis patrē
in nomine meo dabit vobis. Job. xvj. No-
ta in nomine meo. qō eſt ieſus. ſ. ſaluator.
Petit' ergo in nomine ſaluatoris ꝗ hō pe
tit rem vtilē ad ſalutionē ꝛ non ad dāna
tionē. Scdō ioachim ꝛ anna petebāt plē
a deo ꝑ elemoſynas: qꝛ dixit angelus Tho
bie. Bona eſt oratio cum ieiunio et elemo-

ſyna. Tob. xij. Et qꝛ ipſi erant diuites non de vſuris ſꝫ de ſuis poſſeſſionibus. Et dicit Hiero. ꝙ faciebãt tres ꝑtes de ſuis bonis Primam dabant deo. ſecundam ꝑegrinis orphanis ⁊ pauperibꝰ tertiã retinebãt ſibi et familie domus. Nota quõ diuidebãt ſuũ frumentũ. Primã partẽ mittebãt tẽplo. ſecundam apportabãt pauperibꝰ: tertiã ꝓ ſe Idem de vino: oleo: ⁊ alijs. Iſto mõ oratio iuuatur elemoſynis: ⁊ ecõuerſo. Ideo dicit ſcriptura. Ex ſuba tua fac elemoſynã: ⁊ noli auertere faciẽ tuam ab vllo paupere. Ita eñ fiet vt nec a te auertatᷓ facies dñi. Tob. iiij. Moraliter habetᷓ hic doctrina ꝙ ſi nõ poteſtis facere tantas elemoſynas vt tenemini nec cor ſufficit: ſoluatis ad minus decimas ⁊ ꝑmitias. Sunt aliqui q̃ dicunt. O dabo ego bona mea malis clericis concubinarijs: non certe. Dicatur ꝙ deo danᷓ et non eis. Si aũt deus tenet malos clericos ipſe caſtigabit eos. ⁊ ex hoc non debetis ſibi auferre ius ſuũ. Quia ſi rex tenet malos ſcutiferos nõ ex hoc auferuntᷓ ſibi redditꝰ: qꝛ alias reciperet ſibi incõmiſſum. Ita ⁊ deꝰ qꝛ dñi eſt terra ⁊ plenitudo eius orbis terrarum ⁊ vniuerſi q̃ habitant in eo ⁊c. Et ipſam nobis conceſſit ꝓ cenſu annuali. ⁊ in ſignum dominij retinuit ſibi decimã. ſꝫ ipſe non comedit. ſed dat ſuis ſeruitoribus. Et quando ſoluitᷓ bene: cuſtodit ⁊ cõſeruat. alˀs totum perditᷓ. Qñ vos creditis habere bladum vel vinum: nõ dicit deꝰ. qꝛ male mihi ſolu iſtis: totũ vaſtabo. Ideo veniũt tẽpeſtates grandines ⁊c. Iõ Malach. iij. dicit deꝰ Vos configitis me in decimis ⁊ primitijs et in penuria vos maledicti eſtis: ⁊ me vos configitis gens tota. Remediuꝫ hoc eſt. Inferte omnem decimã in horreum meum vt ſit cibus in domo mea. ⁊ ꝓbate me ſuꝑ hoc dicit dñs. Si nõ aperuero vob cathăractas celi. ⁊ effudero vobis benedictionẽ vſq; ad abundantiã ⁊ increpabo ꝓ vobis deuorantẽ Nota inferte. Nõ dicit ꝙ dimittatᷓ in vineis ⁊ campis vt comedãt beſtie porci ⁊c. Itẽ ſi non poteſtis facere tantas elemoſynas vt beata anna: ad minus reſtituatis furta: vſuras: rapinas: ſolidatas: ⁊ damna. Iõ Iacob ait. Ego omne dãnũ reddebã ⁊ q̃cq̃d furtiꝫ peribat a me exigebas. Gen. xxxj. Tertio petebant cũ ieiunijs: lꝫ eſſent nobiles ⁊ delicati. tñ oĩa ieiunia ⁊ ꝑcepta ſeruabant: et etiã alia. dicendo. Ut de carne noſtra exeat fructus matrimonij: faciamus fructũ ieiuniorum. Et poterat dicere vterq;. Humiliabam in ieiunio aĩam meã. et oratio mea in ſinu meo cõuertetur. pſ. xxxiiij. Moraliter habetis hic doctrinam vt ſeruetis ieiunia eccleſie. Ad hoc maxime tenentᷓ illi qui poſſunt habere vnam bonam refectionẽ. Aliq̃ laboratores excuſãt ſe a ieiunio eccleſie: q̃ tamen non excuſantur ſi non audiunt miſſam ieiunij. Itẽ ne bibant in tabernis in loco vbi habetis domum. Ideo apl'us. Nũquid domos non habetis ad manducandũ et bibendum. ꝯtra illos q̃ bibunt in tabernis: aut eccleſiam dei contẽnitis. cõtra illos qui nõ veniũt ieiuni ad miſſam. j. ad Cor. xj. Quarto petebant ꝓlem a deo ꝑ ꝓmiſſiones. qꝛ ſimul ioachim ⁊ anna fecerunt votũ ꝙ ſi deus daret eis fructum matrimonij ꝙ ſeruiret deo in templo. Sicut ſi vos modo promitteretis ꝙ eſſet religioſus vel religioſa. Sed multi damnantur ex promiſſionibus ⁊ votis: facientes vota ⁊ nõ curãt cõplere. Maius peccatũ eſt fractio voti aliq̃ modo q̃ꝫ homicidium. qꝛ eſt infidelitas. Ergo ait ſapiens Eccl's. v. Si q̃d vouiſti deo ne moreris reddere. Diſplicet eñ ei infidelis ⁊ ſtulta ꝓmiſſio. Sed quodcunq; voueris redde Multo melius eſt nõ vouere q̃ꝫ poſt votum ꝓmiſſa non reddere. ibidẽ. Qñ ſunt iuuenes faciunt aliquod votũ vel eundi ad ſanctũ iacobũ ⁊c. et tranſeũt de anno ad annum. ⁊ non curant complere: et quãdo ſunt ſenes petunt diſpenſationẽ in voto. Quãdo ponitur certũ tẽpus infra illud debet compleri. Si aũt non ponitᷓ tẽpus determinatuꝫ intelligitᷓ ꝙ ſtatim cõpleãt. Et qꝛ ſunt multi q̃ non curãt de deo. iõ dãnantur. Ideo cauẽdũ eſt a votis. Patꝫ ergo quõ fructus beate anne fuit in ſanctificatione longe deſiderãdo. Dico ſcd̃o ꝙ btã anna habuit fructum ſuũ ſcꝫ virginẽ mariã ſperãdo certe: qñ fuit certificata ꝑ angelũ quem deus ſibi miſit. Pro quo nota hic hiſtoriaꝫ quomodo Ioachim ⁊ Anna venerũt de nazareth in hierl'm ad tẽplũ vt offerrent ſm̃ conſuetudinem qñ Ioachim. q̃ erat nobilis baro voluit offerre: ſacerdos reſpexit eum dicens. Et quis eſtis vos. Reſpondit. Pater ego ſum Ioachim ſeruitor veſter qui veni offerre. Et ſacerdos. Certe nõ recipiam oblationem veſtrã. qꝛ vos eſtis maledictus a deo qꝛ nõ habetis ꝓlem. ſignũ ergo eſt ꝙ aliquod peccatũ ſecretũ eſt in vobis. Et ait illi Ioachim. Pater neſcio in me aliq̃d magnum peccatũ. lꝫ non poſſim excuſari a peccatis. qꝛ non habeo ꝓlem. ⁊ hoc bene diſplicet mihi. Et ait ei ſacerdos. Recedatis a tẽplo. Et Ioachim rñdit. Pater non faciatis mihi iſtam verecundiam. Et ait ſacerdos. Certe niſi receſſeritis: ego non faciam offi

cium nec ſacrificium. Tunc Joachim cum
magna verecundia exiuit de tēplo. Si ita
vellet modo facere ſacerdos.ſ.expellere ali
quem de eccleſia,de nobilibus ſtatim dice-
ret ſcutifer. Per corpus meum talis morie
tur ⁊c.ego inueniā eum. Sed ioachim pa-
tienter receſſit ⁊ non iuit ad domū ex vere
cundia vicinoꝝ.ſꝫ iuit ad paſtores ſuos ad
ſiluam:⁊ ibi flens orādo dicebat. O dn̄e qđ
peccatum eſt meū.q2 ita ſum maledict9 ⁊c.
Vxor aūt anna q̄ erat in tēplo qū audiuit
ꝙ ſacerdos ita contendebat cū viro ſuo:vi
dens ꝙ vir ſuus receſſerat de tēplo.ſtatim
vxor vt confortaret virum ſuū ⁊ refrenaret
eum ne noceret ſacerdoti exiuit de templo
et iuit ad domū. Hic habēt exēplum mulie
res quomodo debēt ꝯſolari viros ſuos qui
ex negocijs triſtant̄ ⁊ q̄n veniunt ad domū
vxores debent eos ꝯſolari. Sed ſunt aliq̄
que non conſolant̄ eos. ſed magis contri-
ſtant. Qū aūt beata anna fuit in domo ⁊ nō
inuenit ibi virum ſuū. tunc trāſtulit ſibi to-
tum deſiderium de creaturis. Et flexis ge-
nibus orauit ꝓ viro ſuo ſancto ⁊ iuſto vt de9
eum cōſeruaret. Ecce ſancta vxor. Dū aūt
ioachim ſic orando fleret in deſerto: appa-
ruit ſibi archangelus gabriel: ⁊ ioachim ti-
muit.q2 iſta eſt cōditio ſpiritus.q2 caro nō
poteſt ſuſtinere p̄ſentiam ſpūs. ſꝫ cōditio
boni ſpiritus eſt ſtatim ꝯſolari: dicēs ſibi.
Ecce oratiōes tue ſunt exaudite. Ex illa pa
tientia quā habuiſti deus miſit me ad te vt
nunciē tibi ꝙ tu de vxore tua habebis vnā
filiam.non filium q2 erit melior cunctis fi-
lijs.⁊ erit mater regis meſſie regis celi ⁊c.
Et in ſignum huius vade ad hierlm. ⁊ in
porta deaurata inuenies annam vxorē tuā
q2 ego iſta etiam nūciabo ſibi. Et angelus
receſſit ⁊ apparuit anne in domo flenti.q2
nihil ſciebat de viro. Bene poterat dicere
angelus illud. Vos contriſtabimini.ſed tri
ſticia veſtra vertet̄ in gaudiū. Joh.xvi. Mo
raliter ſm ꝙ dixi in p̄ma pte. Joachim ⁊ an
na ſteterunt viginti annis orātes:elemoſy
nas dantes:ieiunātes ⁊ vouentes:⁊ cū to-
to hoc non obtinuerūt ꝓlem. Et q2 in iſta
verecundia a ſacerdote ſibi facta habuit pa
tientiam ſtatim habuit ꝓmiſſionē de ꝓle
Ex quo ſequit̄ ꝙ melior eſt patiētia q̄ oro-
nes.elemoſyne.ieiunia:vel ꝓmiſſiones co-
ram deo. Modo cogitate hic q2 ſi vultis ha
bere patientiam in iniurijs vel factis: iſta
virtus valet plus apud deum ad obtinen-
dum illud quo indigetis in hoc mūdo ⁊ ſal
uationem in alio q̄ aliquid aliud. Ideo eij
cite foras rancores,odia ⁊ malas volunta-

tes. Ideo dicit ſcriptura ſancta. Patientia
vobis neceſſaria eſt: vt voluntatē dei facien
tes reporteris promiſſionem.ad Heb.x. Ec
ce qualiter beata anna habuit fructum ſuū
in ſanctificatione ſperando certe ⁊c. Dico
tertio ⁊c. conſeruando digne.ſcilicet tripli-
citer. Primo in vtero in quo formato cor-
pore et creato ſpiritu a deo:in eadem die ⁊
hora fuit ſanctificata. Nouem mēſibus fuit
in vtero matris ſancta et benedicta. ⁊ ma-
ter eius beata anna cauebat ꝙ non equita
bat hincinde vt viri: cauebat a ter pudijs:
quia ex his multe mulieres perdūt theſau-
rum eis commiſſum. Secundo conſerua
uit poſt natiuitatem ipſam lactando. Ita
faciebant ſancte mulieres antiquitus. Sꝫ
modo ſtatim dicit viro vxor habeatis nu-
tricem.et hoc facit vt ipſa poſſit oſtendere
vbera ⁊c. Nolunt dare lac filio:⁊ dant cani-
cule:⁊ male faciunt: q2 ſicut vterus eſt ca-
mera prolis:ſic vbera cellariū ipſius debent
eſſe. Sed beata anna ipſamet voluit lacta-
re virginem mariam. q2 filij ⁊ filie recipiūt
bonam complexionem a matre. ſed ꝑdunt
eam multotiens ex malo lacte. Nota hic ex
emplum de illo nobili in lombardia qui ha
buit nutricē filio ſuo: que perdito lacte la
ctauit filium de lacte.cuiuſdā porce ne per-
deret bonam premiſſionem ⁊ ſalarium: qui
fuit et vixit ſicut porcus. Ecce qualiter de-
ſtruitur complexio. Idem de captiuis q̄ la
ctant filios dn̄orum. Tertio cōſeruauit eā
in templo. Poſtq̄ beata anna ablactauit
virginem dixit viro ſuo. Domine non re-
cordamini de voto. Reſpondit: immo. ideo
compleamus votum. Non dixerunt. Expe
ctemus ꝙ habeat decem annos vt multi.
Vel quando ſunt pulchre tunc dicunt. da-
bimus ſibi aliam gibboſam vel monoculā
⁊c. Et ſtatim ioachim ⁊ anna p̄ſentauerūt
deo filiam ſuam in templo. vbi fuit decem
annis continuis in ſeruitio dei. Ideo poſ-
ſumus dicere beate anne. Habetis fructū
in ſanctificationem: conſeruando digne.
Moraliter hic habetis exemplum ſtandi
in templo dei in diebus dominicis et feſti
uis audiendo miſſam et ſermonem. Qui
bene vult ſeruare feſta debet facere quinq3.
Primo ceſſare ab operibus temporalibus
non facere barbitonſuram nec aliud opus
ſeruile. Ratio: quia in dominica xp̄s ceſſa
uit ab omnibus negocijs ⁊ laboribus reſur
gendo. id̄o vult ꝙ xp̄iani repreſentātes illā
reſurrectionē,⁊ q̄etē q̄eſcāt in dieb9 dn̄icis.
Idē de feſtis: q2 illa die q̄euerūt inq̄ete gl̄ie
Qui aūt nō vult q̄eſcere,ſemꝑ laborabit in

inferno. Scḋo ꝙ ieiuni audiatis miſſam.
Dicat rō. nec taberna dꝫ aperiri ante miſ-
ſam. in die feſto. Tertio ꝙ ſitis ꝑ tēpoꝛe in
miſſa. Nā in principio debetis eſſe. ſ. in con
feſſione. que fit ꝑ vobis. Quarto debetis
eſſe in miſſa ꝗuſqꝫ det̄ bn̄dictio a ſacerdote
Quinto ꝙ nō loquamini dū miſſa dr̄: ſꝫ ho
die abuſus eſt: qꝛ nō faciūt niſi loqui de va
nis rebꝰ ſub miſſa ⁊c. Memēto ergo vt diē
ſabbati ſctifices. Sed de illis q̇ ſeruāt iſta
ꝗnqꝫ pōt dici. Habetis fructū ſcilꝫ bonoꝛū
operū in ſanctificationem veſtram.

¶ De ſancta martha. Sermo.

Martha martha
ſollicita es. Luce. x. Octauo
die a feſto btē marie magda
lene fit feſtuꝫ beate marthe
ſoroꝛis ſue: quia octauo die
poſt beatā magdalenā aſcendit in celum.
Ideo de ea volo nūc vobis predicare. Sa-
lutetur prius virgo maria. Thema ꝓpoſi-
tum eſt verbū xp̄i ad beatā marthā. In quo
oſtēdit xp̄s ſummarie vitā quā tenuit mar
tha. ſ. actiuam: maxime qꝛ iſte due ſoroꝛes
maria magdalena et martha diuiſerūt ſibi
duas vitas ſpūales. Beata maria magda-
lena dedit ſe vite cōtemplatiue. Maria ſe-
dēs ſecus pedes dn̄i audiebat verbū illius.
Luce. x. Martha aūt elegit vitaꝫ actiuam
dās ſe laboꝛibus ꝓ xp̄o cuꝫ dicit. Martha
martha ſollicita es. i. anxia. Nota cū dicit̄
dupliciter Martha martha: qꝛ vita actiua
ſi bona eſt non ſolū curat de coꝛpoꝛibꝰ: ſed
etiā de aīabus: dās bona cōſilia ⁊c. Patet
ꝙ ſummarie xp̄s oſtēdit vitā btē marthe.
Sed ſubtiliter volens vobis predicare de
iſto verbo inuenio ꝙ in eo oſtendunt̄ tres
excellentie beate marthe quas habuit in
hac vita.

Prima eſt puritas virginalis.
Secūda eſt pietas proximalis.
Tertia eſt dignitas perſonalis.

Prima oſtendit̄ cū dr̄. Martha. Scḋa cuꝫ
dicit̄: martha. tertia cū dr̄: ſollicita es. Di
co primo ⁊c. nā iſtud nomē martha in lin-
gua ſyriaca idē eſt ꝙ dominās. In hoc oſtē
ditur puritas virginalis que nō eſt niſi do
miniū qḋ perſona recipit ſuꝑ ſenſualitatē
coꝛpoꝛis: nec cogitādo nec loquēdo nec ope
rādo aliquā coꝛruptionē luxurie ⁊ domina
tur quinqꝫ ſenſibus eos cuſtodiēdo. Dicat̄
de quolibet ab illa coꝛruptione carnis quo-
modo beata martha cōſeruabat ſe in puri
tate virginali. Ideo dr̄ martha. i. dominās
vel principās: qꝛ ſicut princeps nō hꝫ ſupra
ſe aliquē dominātē inquātum talis. ſic nec
puritas virginalis hꝫ ſupra ſe maioꝛē gra-
dū caſtitatis. Idō dicit beda. Bona eſt caſti-
tas cōiugalis. melioꝛ cōtinētia vidualis. ſꝫ
optima perfectio virginalis. Ecce principa
tus. ſed cū pauci ſint q̇ habeant iſtā purita
tē virginalē. qꝛ quaſi nullus niſi pueri par-
ui. ⁊ illi etiā iā inclinantur ad malū. Dicat̄
quō ludūt ⁊c. cōtra peccatuꝫ luxurie. Ideo
xp̄s faciēs de hoc planctū cū iohāne dicit.
Habes pauca nomina in ſardis qui nō in-
quinauerūt veſtimenta ſua: ⁊ ambulabunt
mecum in albis: qꝛ digni ſunt. Apoca. iij.
Nota in ſardis. Sardis iuxta hebraicā in-
terpretationē. i. pulchritudo principatus:
quia magna pulchritudo eſt quādo illi de
matrimonio ſeruāt ſibi fidē caſtitatis. pul-
chrius de viduis caſtitatem ſeruantibus.
ſed maximū qn̄ eſt principatus virginita-
tis. Sed ꝙ ſint pauci dicatur hyſtoꝛia de de
mone in coꝛpoꝛe cuiuſdam nolente exire
niſi dicerentur tres miſſe a tribus clericis
virginibus ⁊c. Ideo dicit principium euan
gelij. Mulier quedā martha nomine. i. do
minans ſuo coꝛpoꝛi. recepit xp̄m in domo
ſua. ſ. per virtutis imitationē que ſemper
fuit virgo. Queſtio eſt hic que fuit ratio ꝙ
martha cōſeruauit virginitatē. cum beata
maria magdalena ſoroꝛ ſua fuerit ita inho
neſta in ſua iuuentute: cum eſſent pulchre
equaliter et diuites et non timentes ali-
quem poſt moꝛtem parentum. quare ergo
fuit tanta diuerſitas. Reſpondeo preſuppo
ſita diuina oꝛdinatione que eſt cauſa omni
um rerū: nō inuenio aliam rationem parti
cularem. niſi infirmitatem quā paſſa eſt bea
ta martha. Ideo audiuiſtis hyſtoꝛiam de
muliere habente fluxum ſanguinis. xij. an
nis. que habetur Mat. ix. Dicit Ambro. ex
preſſe ꝙ iſta mulier fuit beata martha. Que
infirmitas facit tria. primo facit perdere
colorem: ſecundo facit ipſam faſtidioſam ⁊
tedioſam ſiue grauem. tertio facit ipſam
fetidā. Quā infirmitatē habuit immediate
poſt moꝛtem parentū. Ideo nullus miles
nec ſcutifer curauit de ea. Oppoſitum fuit
de magdalena iuuene pulchra leta et ſola-
tioſa que viſitabatur a militibus et ſcuti-
feris. Dicatur hic cōtra mulieres que oſcu
lantur homines iuuenes di. O tu es amicꝰ
meus. O benedicta infirmitas preſeruās
a peccatis. Ideo Eccli. xj. Malicia vnius
hoꝛe obliuionem facit luxurie magne. No-
ta malicia. ideſt infirmitas: que initium
habuit a malicia diaboli. vnius hoꝛe. quia

xp̄s pꝛeſens reſpectū eternitatis non eſt ni
ſi vna hoꝛa. Moꝛaliter.habemus hic exem
plū recipiendi patienter infirmitates quas
deus non daret niſi ꝑ ſalute anime. Quot
peccata vitanṫ ratione infirmitatis. Nam
quando mulier eſt clauda vel habet perlaꝫ
in oculo.non curat de tripudijs ꝛ vanitatib⁹
ꝛc. Dicatur hic hiſtoꝛia de petroncilla filia
beati petri apl̄i pulcherrima. nō videbatur
filia piſcatoꝛis ſed imperatoꝛis. Et quidaꝫ
comes volebat eam in vxoꝛem. Ad quam
mittebat milites. Quod ſentiens beat⁹ pe
trus rogauit xp̄m vt mitteret ſibi febꝛem.
ꝛc. Ecce rō quare martha fuit virgo.ꝛ non
maria magdalena.iō dauid. Dū appꝛopiāt
ſuper me nocentes vt edant carnes meas
Qui tribulant me inimici mei.ſ.tēptatio-
nes.ipſi infirmati ſunt ꝛ ceciderūt.ps.xxvj
ꝛ Eccl̄i.xxxj. Infirmitas grauis ſobꝛiaꝫ fa
cit aīam. Dico ſcd̄o ꝙ ſecunda excellētia
eſt pietas pꝛoximalis.ſ.in elemoſynis coꝛ-
poꝛalibus ꝛ ſpūalibus que tangitur cū di-
citur ſecundo martha.i.pꝛouocans ſeu irri
tans ſc̄m interpꝛetationē hebꝛaicam.ſ.inci
tans ad bellū.quod fit per pietatē pꝛoxima
lem.ſicut quando aliq̄s cū enſe incitat aliū
irritat eū Ita cū operibus pietatis dādo pa
nem:vinū ꝛ pecunias pauperibus.hō inci
tat diabolū. Sic faciebat martha.i.irritās.
Ideo de iſta pietate dicebat apl̄s ad diſcipu
lū ſuū timotheū. Exerce teip̄m ad pietatē.
Nam coꝛpoꝛalis exercitatio ad modicū vti
lis eſt. Pietas aūt ad omnia vtilis eſt: pꝛo
miſſionē habens vite que nunc eſt ꝛ future
.j.ad Timothe.iiij. Exercitatio coꝛpoꝛalis
fit per ieiunia.vigilias.cilicia.ꝛc.ſed reſpe
ctu operū pietatis ad modicū vtilis eſt. qꝛ
ſolum ſibi pꝛodeſt gubernando coꝛpus.ſed
opera pietatis.ꝛ quibus dantur habentis
ꝓmiſſionē vite que nunc eſt ꝛ future. Ideo
iuxta hoc conſiliū apl̄i.beata martha dedit
ſe operibus pietatis ad xp̄ꝫ ꝛ ad diſcipulos
ſuos in domo ſua recipiendo. Dicatur hi-
ſtoꝛia quō in die ramoꝝ poſtq̄ xp̄s pꝛedica
uit circūſpectis omnibus cū iā veſpere eēt
hoꝛa regreſſus eſt bethaniam cū diſcipulis
ad pꝛandiū.in domo marthe.Mar.xj. Ideo
martha dicebatur hoſpita xp̄i. Dicaṫ quō
poſt xp̄i aſcenſionē vendidit oīa ponēs pꝛe
cium ad pedes apl̄oꝝ vt diuiderēt xp̄ianis
pauperib⁹. Ecce opera pietatis coꝛpoꝛalia
De ſpūalib⁹ aūt dicaṫ:cū ꝓpter exiliū veniſ
ſet ad ꝓuinciā quō pꝛedicabat dans pꝛoui
ſionem aīab⁹ de coquina ſpūſancti eis mi
niſtrās eſcas ſpūales.intātū ꝙ ipſa ex vna
ꝑte ꝛ btā magdalena ex alia pꝛedicabant ꝛ
pꝛedicādo cōuerterūt totā ꝓuinciā. Dica
quō ꝑdicabat de articulis fidei. ꝛ de trinita
te incarnatiōe ꝛc.ꝛ ꝓbabāt hoc miraculis
curādo īfirmos ꝛc.iō cōuertebanṫ. Iſte pie
tates maioꝛes erāt ꝙ coꝛpoꝛales. Dicatur
hic cū recederet de territoꝛio aquēſi vt iret
ad auinionē trāſiuit per tharaſcū vbi erat
ingēs dꝛaco maioꝛ balena ꝛ erat ſemipiſcis
ꝛ ſemianimal:iō viuebat in aqua ꝛ in terra
Et in aqua rhodani ſubuertebat naues
trāſeuntes vt comederet hoīes. Sup quo
gētes illi⁹ terre ſciētes ſuā ſanctitatē: ſciliꝫ
beate marthe recurrerūt ad eā vt pꝛouide-
ret de hoc. Dicaṫ quō btā martha cū aqua
bn̄dicta ꝛ cruce iuit cōtra dꝛaconē. Cōmen-
detur hic virt⁹ aque bn̄dicte. Et cum dꝛaco
vellet eā inuadere beata martha ſubito cū
ſcuto crucis dixit. Ecce crucē dn̄i fuge ꝛc.ꝛ
ligauit eū. Et dꝛaco ſequebaṫ eā vt ouis ſe
quitur paſtoꝛē:ꝛ interfecerūt eū. Et in me-
moꝛia huius miraculi dṫ modo locus tha-
raſcū cū ante diceretṫ nerluc.i.niger locus.
Sed qꝛ ille dꝛaco dicebaṫ tharaſcus:iō lo-
cus dṫ modo tharaſcū. Poſt hoc iuit ad aui
nionē ꝛ cū pꝛedicaret ibi in quadā magna
platea vbi eſt nūc cōuētus pꝛedicatoꝝ. qui
dam iuuenis infidelis volēs venire ad ſer
monē ſine naui natādo voluit trāſire rho-
danū ꝛ ſubmerſus fuit:ꝛ poſt triduum in-
uētus eſt. Beata martha ſuſcitauit eū deuo
te oꝛādo ieſum xp̄m ꝙ ſicut ipſe voluit ſu-
ſcitare lazarū fratrē ſuū ꝙ vellet ſuſcitare
illū iuuenē.ecce quō exercebat opera pieta
tis:iō dṫ martha.i.irritās demonē ꝑ opera
pietatis coꝛpoꝛalia ꝛ ſpiritualia: ideo dicit
euāgeliū. Martha aūt ſatagebat circa fre-
quēs miniſteriū tā coꝛpoꝛale ꝙ ſpūale. Di-
catur ſimilitudo de duob⁹ militib⁹. quoꝝ
vnus cuſtodit caſtrū regi.ꝛ alius nō ſoluꝫ
cuſtodit caſtrū.ſed etiam acq̄rit multa alia
caſtra ab inimicis:cui magis tenebitur rex
Nōne magis tenebiṫ illi q̄ cuſtodit ꝛ acq̄-
rit alia.immo. Ita deus cuilibet noſtrū cō
miſit caſtrū.ſ.coꝛpus ideo cuſtodiaṫ ab ini-
micis ne intrēt. Debet tn̄ quilibet nō eſſe
cōtētus de ſeipſo.ſed multa alia dꝫ acq̄rere
pꝛedicādo.expellendo demones: qō fit qn̄
ſupbus humiliaṫ.auar⁹ reſtituit ꝛc. Iteꝫ de
ſeptē pctīs. O cū q̄ta diligentia pꝛedicato
res deberēt facere iſtas cōqueſtas.maxime
magiſtri q̄ habēt ſciam. Ideo martha non
ſolū cuſtodiuit caſtrū ſuum.ſed etiā multa
alia xp̄o acq̄ſiuit.ideo xp̄s dixit. Qui autē
fecerit ꝛ docuerit hic magn⁹ vocabiṫ in re-
gno celoꝝ.Mat.v. Docere non facere bo-
nā vitā nihil valet.ideo apl̄s. Attēde enim

tibi.ſ.caſtrū tuū cuſtodiēdo ⁊ lectiōi exhortationi ⁊ doctrine. Noli negligere gratiam que in te eſt: ⁊ que data eſt tibi. j. ad Timo. iiij. Dico tertio ꝙ tāgitur dignitas perſonalis cū dr̄. ſollicita es. i. anxia. Nā perſone in dignitate exiſtētes debēt eſſe ſollicite. ad Rom. xij. c. Qui preeſt in ſollicitudine ſuppleat preſit: ideo cum dicitur ſollicita es oſtēditur dignitas perſonalis. Dicat poſtq̄ diu predicauit quō fecit vnū monaſterium monialiū in tharaſco. ⁊ multe virgines ibi intrauerūt: ⁊ nō habebant redditus ſed ſuis manibus operabant: ⁊ q̄cq̄d lucrabātur ponebāt in cōi. Nō comedebāt carnes nec pinguedinē aliquā. ideo modicū expendebant Dicat cōtra moniales quō nihil faciūt. ſed ocioſe ⁊ vagātes vadūt per cōuentū reſpiciendo hincinde ⁊c. Dicat quō per ſeptem dies ante ſuū obitū vidit celos apertos et multitudinē angeloꝝ aīam beate magdalene ſororis ſue ſecū portantē. Tūc xp̄s ſibi reuelauit ꝙ octaua die ipſa etiā veniret ad gloriā paradiſi. Dicat quō in nocte qua debuit ad dn̄m migrare in camera ſua fecit accēdi magna luminaria. Et dū dormirēt oēs q̄ erāt in camera niſi ipſa. venerūt demones ⁊ extinxerūt oīa luminaria. et ipſa orauit. O dn̄e et ſic dimittetis me in tenebris. Tūc deſcēdit beata magdalena ſoror ſua cū lumine ⁊ accēdit oīa luminaria. Itē fecit ſibi legere paſſionē ſm̄ lucā. q2 habuerat multa ab ore beate marie virginis. Et ſic obijt. Dicatur hic miraculū ſancti frōtoni in quo miraculo oſtenditur gloria beate magdalene ⁊ btē marthe. Q2 xp̄s in habitu epiſcopali. ⁊ btūs frōtonus ep̄s fecerūt exeq̄as ipſius corporis. Et cū poſuiſſent corpus in ſepultura dixit chriſtus. In memoria eterna erit iuſta hoſpita mea. In hoc cognouerunt xp̄m ipſū eſſe. Et de nullo ſancto nec ſancta legitur hoc. niſi de iſta ⁊ de virgine maria. q2 xp̄s fuit in exequijs virginis marie. Moraliter hic nota ſi volumus dimittere peccata et ſeruire deo honorabit nos. j. Regum. ij. Quicunq̄ honorificauerit me glorificabo eum.

¶ De beato Petro ad vincula. Sermo.

Dominus eripuit me de manu herodis. Verbū iſtud habetur originaliter in actibus apoſtoloꝝ. c. xij. ⁊ recitatiue in epiſtola hodierna. Solēnitas ⁊ feſtū hodiernū dr̄ beati petri ad vincula. Tria feſta fiūt de beato petro ap̄lo in anno. Primū qn̄ fuit liberat⁹ a carcere miraculoſe. ⁊ iſtud fit hodie. Scd̄m qn̄ fuit exaltat⁹ in cathedra honorabiliter. ſ. in fine februarij. Tertiū qn̄ in celo fuit coronatus glorioſe: ⁊ iſtud fit in fine iunij. Nō habeo vobis predicare de primo. ſcilꝫ quō fuit liberatus. Sed primo ſalutet virgo maria. ⁊ reſumat thema. De materia et feſto hodierno beati petri volo predicare ⁊ vobis dare tres declarationes.

Prima erit hiſtorica ſeu litteralis.
Secūda erit allegorica et figuralis.
Tertia erit tropologica ⁊ moralis.

Et p qualibet pōt bn̄ dici thema. Dn̄s eripuit ⁊c. Nā p prima dicit petr⁹ qn̄ fuit eductus de carcere per angelum vt pꝫ in textu. Pro ſcd̄a dicit aīa beata qn̄ intrat paradiſum. Dn̄s eripuit me de manu herodis. i. diaboli. De tertia perſona que exit de pctīs ⁊ mala vita ⁊ redit ad ſtatū grē pōt dicere. Dn̄s eripuit me de manu herodis. i. pctī.

Dico primo ꝙ prima declaratio erit hiſtorica ⁊ litteralis. Scd̄m ꝙ legitur in textu biblie. Actu. xij. ille malus rex herodes: nō ille q̄ interfecit innocētes: q2 ille dicebatur herodes aſcalonita. ⁊ iſte q̄ cepit petrū vocabatur aggripa: q̄ venit nouiter cōſtitut⁹ rex ſup iudeam ab imperatore romano. Et ideo vt iudei ipſum bene reciperēt ſciēs ꝙ iudei habebāt petrū exoſum q̄ tūc predicabat ⁊ cōuertebat multos iudeos: volēs eis cōplacere herodes cepit petrū ⁊ poſuit in carcere ligatū cū duab⁹ catenis. dēptis manicis. ⁊ cōpedib⁹: ⁊ vltra hoc intus in carcere fecit ſtare duos hoīes armoꝝ ⁊ porta carceris erat ferrea. Et cogitauit herodes. Iſte petr⁹ q̄ ſuſcitauit mortuos ſi vellet poſſet fugere. Propter hoc extra ad portā carceris poſuit. xx. hoīes armoꝝ. Hoc dicit text⁹ cū dicit. Tradēs eū quattuor quaternionibus militū ad cuſtodiendū eū. Quaternio dr̄ capitaneus quattuor hoīm armoꝝ. Iō dicit text⁹. Trāſeūtes primā et ſecundā vigiliā. Et ſic tenebat petrū captū vt ſic placeret iudeis. Iſta rō aſſignat in textu cū dicit Vidēs aūt ꝙ placeret iudeis appoſuit apphēdere ⁊ petrū. Ecce hic tota corruptio iudicū: qn̄ dn̄i tēporales iudices aſſeſſores cupiunt magis cōplacere gētibus q̄ deo: deſtruitur iuſticia. Iſto modo iudicium xp̄i fuit puerſum per pilatū. q2 nullā cām mortis inuenit in xp̄o: tn̄ vt placeret iudeis dimiſit ipſum: volūtati eoꝝ vt crucifigeretur Iſto modo etiā fuit peruerſum iudiciū vicarij ſui beati petri per herodē. Iſta de cauſa dānant multi iudices volētes magis cōplacere populo q̄ deo. Iō daued dicit. De⁹

diſſipauit oſſa eoꝝ q̇ hoibus placēt confuſi
q̄m deus ſpreuit eos. pſ. liij. Jō ad Gal. j.
Nō quero hoibus placere: ſi adhuc hoibus
placerē xp̄s ſeruus nō eſſem. Jſta oſſa ſunt
diuitie: poſſeſſiones officia: ſeu dignitates
ſunt em̄ fortalicia q̇bus hoies ſuſtētantur
ſ. mūdani. Rō. ſicut in corpore homīs oſſa
ſunt fortiora τ ſuſtinēt corpus τ carnes: ita
fortalicia in q̇bus hoies mūdi ſuſtētantur
ſunt diuitie: dignitates τ parētes. De qui-
bus dicit dauid. de⁹ diſſipauit oſſa. ſ. in hoc
mūdo: τ in alio q̇d erit. Rn̄det cōfuſi ſunt
ſ. in iudicio dei. Rō: q̄m deus ſpreuit eos:
q: preciū ſanguinis xp̄i infiniti valoris nō
valebit ad ſaluādū tales. Jō dn̄i et iudices
aſſeſſores τ rectores cōitatuȝ auiſetis vos
in ſentētijs dādis. potius habeatis reſpe-
ctū ad deū τ ad iuſticiā q̄ȝ ad hoies. Jn iu-
dicio iudex nō dȝ cognoſcere patrē. matrē.
fratrē. filiū nec amicū. ſed deū τ purā iuſtici
am. iō herodes volēs placere iudeis dāna-
uit ſe in tali intētione: tenēdo petrū captū
ſed de⁹ ꝓuidit. Nā dicit text⁹. Petrus q̇dē
ſeruabat in carcere: oratio autē fiebat ſine
intermiſſione ab eccl'ia ad deū ꝓ eo. Actu.
xij. Dicat q̄n̄o apl'i orabāt ꝓ liberatione bea
ti petri ficies di. Dn̄e ieſu xp̄e libera vicari
um τ capitaneū τ paſtorē noſtrum. Ex alia
ꝑte orabat ꝓ eo virgo maria cū alijs mulie
ribus dicēdo. dn̄e τ ita cito morietur vicarius
veſter. Hic habem⁹ doctrinā q̄n̄o totus po-
pulus dȝ orare ꝓ ſuo prelato in tribulatio-
ne poſito. vt puta pro papa ep̄o dn̄o terre.
Jtē ꝓ rege. Talis oratio multū placet deo.
q: tāgit totā cōitatem eoꝝ malum. q: ſicut
bonū vel malū capitis eſt bonū vel maluȝ
omniū membroꝝ. ita de prelato q̇ eſt caput
bonū vel malū xp̄ianoꝝ. iō dicit apl's. Ob-
ſecro igit primū omniū fieri obſecrationes
orationes. poſtulatiōes. gratiarū actiōes
pro oibus hoibus. ꝓ regib⁹. τ oibus qui in
ſublimitate cōſtituti ſunt: vt quietā τ tran
quillā vitā agamus in oi pietate τ caſtita-
te. Hoc em̄ bonū τ acceptū eſt corā ſaluato
re nr̄o deo: q̇ vult oēs hoies ſaluos fieri. j.
ad Tim̄. ij. Mō videamus q̄n̄o deus audi-
uit orationes ipſoꝝ. Nā in nocte poſt quam
noctē btūs petr⁹ debebat tradi iudeis vt
moreretur dū petrus dormiret vinctus in
ter illos duos hoies armoruȝ: angelus dn̄i
cū magno ſplēdore venit τ illuminauit car
cerem: τ terruit illos duos hoies armoruȝ
percuſſoq̧ latere petri excitauit eū dicens
Surge velociter. Et fracte ſunt catene. Et
dixit ei angelus. Precinge te τ calcia te et
circūda tibi veſtimentū tuū et ſequere me
Angelus recipiēs petrū per manū extraxit
eū de carcere. Cuſtodes autē quaſi mortui
nihil ſenſerūt. Exiſtimabat aūt ſe viſuȝ vi-
dere. ſed q̄n̄ fuerūt extra palaciū in quodā
vico angelus diſparuit: τ petrus inuenit ſe
liberatū τ dixit. Verū eſt h̄ q̄ȝ ego ſuȝ libera
tus τ nō eſt ſomniuȝ. τ dixit. Nūc ſcio vere
q: miſit dn̄s angelum ſuū. τ eripuit me de
manu herodis τ de omni expectatione ple
bis iudeoꝝ. Ecce declaratio hiſtorica τ litte
ralis. Et iſta de cauſa reſpectu ꝑſone libe-
rate: q: pape τ reſpectu orationis τ reſpe-
ctu miraculi τ vtilitatis xp̄ianitatis et re-
ſpectu miraculoꝝ catenarū beati petri: fuit
iſtud feſtū hodiernū inſtitutū: τ facta eſt ec
cleſia in roma. τ dr̄ ſancti petri ad vincula.
Et videt cōpleta prophetia fuiſſe dauid in
perſona btī Petri di. Dirupiſti dn̄e vincula
mea tibi ſacrificabo hoſtiā laudis τ nomen
dn̄i inuocabo. ſ. feſtū eccleſie. Ecce quare di
cit btūs petr⁹ in themate. Dn̄s eripuit me
τc. Dixi q̄ȝ ſecūda declaratio erit allegori
ca ſeu figuralis. Et ſunt in dicta liberatio-
ne beati petri quattuor puncta ſignificātia
ſecreta.

Primo quid ſignificet carcer.

Scd̄o q̇d ſignificēt illi duo milites
inter quos beatus petrus erat vinctus.

Tertio q̇d ſignificēt ille due catene.

Quarto quid ſignificent quattuor
quaterniones militū.

Dico primo q̄ȝ carcer ſignificat ſtatum pcti
mortalis. Rō. q: carcer hȝ ſeptē cōditiones
repreſentātes ſeptē pctā mortalia. Prima
cōditio carceris q̄ȝ eſt tenebroſus: τ ſignifi-
cat pctm̄ ſupbie: qḋ ꝓuenit ex modica clari
tate: q: pctōr nō cognoſcit ſuā miſeriā nec
pctā τc. Scd̄o carcer eſt ſubterrane⁹ baſſe
inferius: ecce auaricia: q: auari in infimo
terre ſtant. nec curāt de celeſtibus. Tertio
carcer fetet. q: ibi faciūt negocia. Ecce hic
pctm̄ luxurie: q: fetidā facit perſonam luxu
rioſam per malā famā. q: gētes loquūtur
de ipſa di. O de iſto ribaldo vel ribalda ſeu
putana. Quarto carcer eſt locus ſolitarius
Ecce hic peccatū inuidie q: perſona inui-
da ſola vellet habere bonum: τ triſtatur de
bono alterius. Quinto carcer eſt humidus
ecce hic peccatuȝ gule: quia guloſi ſunt hu-
midi in cibo et potu inordinato τc. Sexto
in carcere eſt deſperatio. ecce hic peccatum
ire. Septimo in carcere nihil operatur. ec-
ce hic peccatum accidie in bonis operibus
meritorijs. Secundo dicit: dormiens in
ter duos milites. quid iſti duo milites ſi-
gnificant. Nota. Petrus dormiens ſigni-

Stat peccatoꝛē in carcere peccati doꝛmien-
tem inter duos milites.ſ. angelum bonuꝫ
et angelum malū. Angelus bonus inducit
ad bonum. Numq̄d auditis vos verba ſua
quādo loquitꝰ imaginationi di. Tu peccaſti
hoc ⁊ hoc: idō vade ad confitendū. Et angelꝰ
malus ad aliud latus reſpōdet. Ue q̄d opꝫ
modo confiteri: ſufficit in quadrageſima.
dicerent gētes ꝙ es hypocrita. Itē qñ dicit
angelus bonus imaginationi loquēs. Tu
es vſurarius vel furatꝰ faiſti hoc. ⁊ retines
legata de moꝛtuis: vel ſolidatā ſeruoꝝ: ideo
vade ſatiſfac: alias damnaberis. Reſpōdet
alius a ſiniſtris. Ue ſufficit dimittere in
teſtamento ⁊c. Itē dicit bonus miles. Ecce
tu habes inimicos: remitte ⁊ deus dimit-
tet tibi peccata tua. nā nihil melius ad ob-
tinendum remiſſionē peccatoꝝ. Dicit aliꝰ
malus. ve dicetꝰ poſtea ꝙ es iudeus. Ecce
quomodo peccatoꝛ doꝛmit inter duos mili
tes: vnꝰ celeſtis: alius infernalis. Propter
hoc dicit apoſtolꝰ. Surge q̄ doꝛmis ⁊ exur-
ge a moꝛtuis ⁊ illūinabit te xp̄s. ad Ephe.
v. De tertio dico quid ſignt due catene que
tenent peccatoꝛē vinctū. Dico ꝙ p̄ma eſt lō
ga cōſuetudo: ſcd̄a mala ſocietas. O quot
ſunt vincti iſtis duabꝰ catenis. Primo iura-
toꝛes qñ repꝛehenduntꝰ a ꝯfeſſoꝛibus dicūt
conſuetudo eſt. Itē apothecarij: incaſoꝛes:
barbitonſoꝛes: qui in dominicis ⁊ feſtiui-
tatibus habēt operatoꝛia aperta: allegātes
conſuetudinem ꝯtra ius diuinū. Item de
fabris ⁊ alijs officijs. Hoc volo dicere ꝙ iſta
catena eſtis ligati cum qua ad infernū tra
hemini. niſi coꝛrigatis vos de futuro ⁊ fa-
ciatis penitentiā de preterito. Itē de diuiti
bus qui mutuant ad vſuram. ⁊ qñ ꝯfitentꝰ
⁊ de iſta materia interrogantꝰ reſpōdent: nō
pater. non facio vſuram. Dicit cōfeſſoꝛ eſt
vſura mutuare decē ⁊ recipere vndecī. Rñ
dent: dñe nō. q2 cōſuetudo eſt: ⁊ eccleſia per
mittit. Dicatꝰ ꝙ eccleſia ꝑmittit multa: quia
non pōt coꝛrigere: ſed nec papa nec beatus
petrus ſi viueret poſſet in vſura diſpenſare
Cenſualia bona ſunt duabus conditioni-
bus ſeruatis. Prima eſt ꝙ ſit vera emptio
vel venditio. Secunda ꝙ precium ſit iu-
ſtum. Item de mercatoꝛibus qui vendunt
ad ſpem pꝛo qua recipiunt plus dicentes
ꝙ conſuetudo eſt. Item de mulieribus et
vanis oꝛnamentis earum. de caudis. ⁊c.
oſtendendo carnes nudas dicendo. conſue
tudo eſt. Iſta catena quot ducuntur ad in-
fernum. Item de religioſis carnes come-
dentibus dicendo: conſuetudo eſt. Con-
tra illos tales dicebat hieremias: Si mu-
tare poteſt ethiopos pellem ſuam aut par-
dus varietates ſuas: et vos poteritis be-
nefacere cum didiceritis malum. q. d. non
Hiere. xiij. Secunda catena eſt mala ſocie
tas. O quot damnat etiam iſta. multi irēt
ad paradiſum niſi pꝛopter malam ſocieta-
tem ſeducerentur. Dicatur contra malos
homines qui deſpectis vxoꝛibus viduis
vel alijs habentibus pꝛocuratoꝛes vel ma
giſtros: ⁊ iam incipiunt ludere ⁊c. foꝛas.
Item de clericis concubinarijs. foꝛas. quā
tuncunq̄ ſocietas ſit vobis chara ſi eſt cau
ſa peccati: foꝛas. hoc non ſolum eſt doctri-
na chꝛiſti: ſed etiam poete. Que nocitura
tenes: q̄uis ſint chara relinque. Ecce qua
re dicit. Uinctus catenis duabus. De quar
to quaternionés militum ſignificāt ꝙ ani-
ma ad poꝛtam. ſcilicet moꝛtem obſeruatur
a multitudine demonum. Solum virgo
maria pꝛo ſingulari gratia obtinuit ꝙ non
fuiſſent demones in eius moꝛte: ⁊ de alijs
hominibus quantūcunq̄ ſanctis nullus
eſt exemptus. Ideo dauid. Inhabitabunt
⁊ abſcondent ipſi calcaneum meum obſer
uabunt. ps. lv. Inhabitabūt. ſcilicet demo-
nes in camera vbi homo moꝛitur: ⁊ abſcon
dent ſe ſupple. quia non videntur niſi ali-
quotiens a ſanctis perſonis. Et calcaneuꝫ
que eſt vltima pars coꝛpoꝛis ſignat moꝛ-
tem: obſeruabunt. Ecce quaterniones mi-
litum cuſtodientes. Sed remedium quod
deus dat nobis eſt quando homo peni-
tet de peccatis: fuit confeſſus: et ſatiſfe-
cit ⁊ pꝛoponit abſtinere. Sic quando ani-
ma exit a coꝛpoꝛe in gratia. deus mittit an
gelum ſuum ſm̄ pꝛomiſſionem a deo factā
Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meū
qui precedet te ⁊ cuſtodiat te in via. ⁊ intro
ducat in locum quem pꝛeparaui. Quan-
tum ad tertiū dixi ꝙ tertia declaratio eſſet
tropologica ⁊ moꝛalis. Pꝛo q̄ notaui octo
puncta in liberatione beati petri ſignificā-
tia octo que deus facit volens liberare pec
catoꝛem a carcere et vult ipſum reducere
ad bonam vitam.

Pꝛimo angelus illuminauit carcerē.
Secundo percuſſit in latere petrū.
Tertio petrus erexit ſe.
Quarto ceciderunt catene.
Quinto petrus pꝛecinxit ſe.
Sexto calciauit ſe.
Septimo circūdedit ſibi veſtimentū.
Octauo ſecutus eſt angelum.

Pꝛimū opꝰ qd̄ deꝰ fecit in liberatione petrō
ris eſt illuminatio carceris. Pctōꝛ enī ſtat
in carcere tenebꝛoſo: nō cognoſcit pericula

nec peccata in quib⁹ ſtat ꝛ ꝙ amiſit ꝛ amittit dies ꝓpter pctā q̄ incurrit. Sʒ venit lux ꝛ refulſit in habitaculo carceris. Sic opʒ primo ꝙ radius luminis diuini ſeu diuine gratie illuminet. Tunc ad talē illuminationem dicit religioſus clericus vel ſecularis. O miſer q̄d eſt de me tot anni ſunt ꝙ ſum in mala vita ꝛc. Iſtud lumen petebat dauid poſtq̄ peccauit dicēs. Illūīa oculos meos ne vnq̄ obdormiam in morte; ne quando dicat inimic⁹ meus preualui aduerſus euʒ pſ̄.xij. Non loquit̄ de oculis corꝑis. q2 non legitur ipʒ fuiſſe cecū. ſʒ de oculis aīe. Secundo. Percuſſoq3 latere petri excitauit eū Ecce hic ſcd̄m op⁹. ꝙ ꝑſonā quā de⁹ vult ad ſe ↄuertere ꝑcutit dādo. ſ. cordis cōpūctiones ꝛ cordis cōmotiōes q̄ a deo ſunt. Eze. vj. Ego ↄtriui cor eoꝝ. Nūq̄d vos ſentitis multotiēs iſtas cōpūctiōes: imo. Tertio petrus erexit ſe fricando oculos; credens ꝙ eſſet ſomnium! Ecce ꝓpoſitū non redeūdi ad peccatū. tunc hō ſtat recte ꝛ circa deū Ideo dauid. Surgite poſtq̄ ſederitis q̄ mā ducatis panē doloris. pſ̄.cxxvj. Quarto ceciderunt catene. Ecce cōfeſſio. Quot peccata mortalia habet homo. tot catenis eſt ligatus: ꝛ quādo homo cōfitetur ꝛ cōfeſſor eleuās manū dicit. Ego te abſoluo: oēs rūpuntur. Magnum mirabile eſt. q2 omnes homines mundi cum cultellis nō poſſent ſoluere vnam catenā. Sed tanta eſt virtus confeſſoris ꝙ ſtatim omnes rumpunt̄. Dicatur hic miraculuʒ breuiter de illo magno peccatore in omni ſpecie peccatoꝝ: q̄ inductione aliquarum deuotarum perſonaruʒ iuit ad eccleſiam vt confiteret̄. Cunq3 fuiſſet ad portam eccleſie quedam ſancta perſona vidit ſeptem demones ipſum hoīem cum catenis trahentes ne intraret eccleſiam. Si dicatur ab aliquo quare non retinebant eum cum ſint ita potentes. Reſpō deo ꝙ propter liberum arbitrium qđ non poſſunt cogere ꝛc. Ideo apoſtolus. Uiuus eſt ſermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior omni gladio ancipiti. ad Heb. iiij. Quinto cum dixit angelus precinge te. hic ſubtiliter oſtēdit reſtitutionē. Nā ille q̄ tenet bona alioꝝ ꝛ non reſtituit. q2 vult ire ample in pompis vanitatibus multis ſcutiferis ꝛc. Et quando a confeſſoribus dicitur eis ꝙ reſtituant ꝛ ꝙ ſtringant ſe. Reſpondent. O opʒ me minuere de ſtatu ꝛc. Ecce q̄re dicit precinge te peccator: non faciendo vanitates de bonis alterius. ſed reſtituere oportet ꝛ precingere ſe ꝛc. Ideo xp̄us Luce. xij. Sint lumbi veſtri precincti ſcilicet viuendo de bono iuſto. Et lucerne ardentes in manibus veſtris. id eſt opera meritoria. Sexto calcia te. Ecce hic remiſſio iniuriarū diſcalciatus vero eſt iniuriatus ꝛ ſentit. qui ſunt impatientes ꝛ vindicatiui. qui ſentiunt iniurias: dicendo. nō per corpus xp̄i ego me vindicabo. Calciati ſunt patientes in dextro pede per amorē dei. In ſiniſtro per timorem inferni non ſentiunt iniurias proximi quantūcunq3 magnas. Nullus ſic diſcalciatus poteſt intrare paradiſum. State ergo calciati in preparationē euangelij pacis. ad Ephes. vj. Septimo circūda tibi veſtimentum tuum. ſcʒ mantellum tuū Hoc ſignat honeſtam conuerſationem. Mantellus cooperit alia indumenta. Ita honeſta cōuerſatio cooperit peccata. Ideo conuerſamur honeſte coram deo a parte ante per deuotam orationem: ꝛ per ieiunia a parte poſt. a dextris per elemoſynam: a ſiniſtris per patientiam. Sic enim circundatur veſtimentum. Ideo dicit Iohannes Beatus qui vigilat ꝛ cuſtodit veſtimenta ſua: ne nudus ambulet ꝛ videant turpitudinem ſuam. Apoca. xvj. Octauo cum dicitur. ſequere me oſtēditur cōmunio q2 ſancta ſcriptura vocat ſacerdotem angelum. Malach. ij. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam ꝛ legeʒ requirent de ore eius: q2 angelus dn̄i exercituū eſt. Notate hic quante ſanctitatis debet eſſe. Epyloga hic dicta ꝛ dic. Poſtq̄ habuiſti cognitionem de peccatis contritionem ꝛ propoſitum non redeundi ꝛc. ſequaris angelum ꝛ cōmunica Ideo chriſtus dicit. Qui manducat meam carnem ꝛ bibit meum ſanguinem habet vitam eternam ꝛc. Iohan. vj. Tunc peccator poteſt dicere. Dominus eripuit me de manu herodis id eſt peccato.

¶ De ſancto Laurentio martyre. Sermo.

Habetis fructuʒ veſtrum in ſanctificationē. Uerbum iſtud habetur originaliter ad Ro. vj. ꝛ recitatiue in epiſtola currentis feſtiuitatis. Sicut totum feſtum ꝛ ſolennitas hodierna eſt beati laurentij militis xp̄i ita erit ꝛ ſermo noſter: maxime q2 de eius vita glorioſa ꝛ morte ꝛ paſſione doloroſa poterimus recipere bonas doctrinas ꝛc. Salutet̄ prius virgo maria. Pro declaratione huius verbi ꝛ introductiōe materie predicande ſciendum ꝙ in ſacra ſcriptura bona opa ꝟtuoſa ꝛ meritoria que hō facit in hac vita dicuntur fructus vite humane.

Ratio eſt. Nā principale vltimū ⁊ finale qđ
hō expectat de arbore eſt fructus. Nam ſi in
horto ſuo habet quiſq̧ pulchrā arborē non
erit contentus de radicibus vel de ramis
floribus vel de folijs. ſed de fructib⁹. quia
eſt illud quod ſperatur. Idē eſt de dño ieſu
xp̄o qui habet hortū pulcherrimū. ſ. eccl̄iaꝫ
militantem clauſam preceptis ⁊ conſilijs:
plenā arboribus: ⁊ quilibet xp̄ianus ē vna
arbor. Unde dꝛ Mar. viij. Uideo hoīes ve
lut arbores ambulantes. ⁊ plantanꝫ in die
baptiſmi. ⁊ rigātur aqua baptiſmi. De iſtis
arboribus principaliter vult deus fructuꝫ
dulceꝫ. Ideo dicit eccleſia dño ieſu xp̄o. Ue
niat dilectus meus in hortū ſuum vt come
dat fructū pomoꝝ ſuoꝝ. Canti. v. Nō enim
cōtētaꝫ xp̄s q̧ mittamus radices magnas
in terrā. ſ. parentes ⁊ amicos. ⁊c. De talib⁹
enī qui habent magnā gloriā dꝛ vulgariter
ille habet magnas radices. Nec etiā contē
taꝫ xp̄s de trunco ſiue de ramo forti ⁊ groſ
ſo que eſt pſona iuuenis pulchra et fortis.
Nec de ramis. ſ. poſſeſſionū: vineaꝝ: villaꝝ:
⁊ caſtroꝝ. Nec contētaꝫ de floribus. i. bona
fama ⁊ honoribus. Nec de folijs. ſcꝫ bonis
verbis. ſ. ratiocinando. aduocando. predicā
do ⁊ diſputando. Nec contentaꝫ de vmbra
prelationū: dignitatū: dominij ⁊ officioꝝ
ſub cuius vmbra multi ſe ponūt. Sed vult
fructus dulces ⁊ ſapidos bonoꝝ operū: in
tantū q̧ ſi aliqua pſona haberet omnia pre
dicta. ſ. radices. ⁊c. ⁊ non haberet fructum
bonoꝝ operū. talis eſſet in ira dei. Ecce qđ
dicit xp̄s. Omnis arbor que non facit fru
ctū bonū excidetur ⁊ in ignē mitteꝫ. Mat.
iij. ⁊. vij. Patꝫ ergo ratione q̧ bona opera i
hac vita p nos facta dicunꝫ fruct⁹. De hoc
auctas xp̄i dicētis. Ego elegi vos vt eatis
⁊ fructū afferatis. ⁊ fructus veſter maneat
Joh. xv. Ego elegi vos. Sicut homo eligit
arborem de nemore ⁊ plantat in ſuo horto
ita deus eligit xp̄ianos de nemore infide
lium ⁊ plantat in horto eccleſie. Notavt ea
tis. ſ. de virtute in virtutē proficiendo. Cū
ergo beatus laurentius in vita ſua abūda
uerit in fructibus bonoꝝ operꝝ. ⁊ pſeueraue
rit vſq̧ in finē: poſſum⁹ ſibi dicere thema.
Beate laurenti habetis fructū veſtrum in
ſanctificationē. Patet thema. Modo inue
nio in btō laurentio q̧ habuit tres fructus
ſanctificationis bonoꝝ operum.

Primus eſt de abſtinentia pſonali
Scđs de mia proximali.
Tertius fruct⁹ eſt de patientia martyriali
Et p quolibet poſſumus dicere thema mō
ppoſitū. Habetis fructū ve. ⁊c. Dico pri

mo q̧ beatus laurentius ſicut arbor bona
in horto ſancte eccleſie plātata fecit fructuꝫ
de abſtinentia pſonali. qꝛ ſemp abſtinuit a
vitijs ⁊ peccatis. a vanitatibus mundi i tri
bus locis. Primo in ciuitate oſtha. Secun
da in ceſaraugusta. Tertio in roma. De pri
mo ſciendū eſt q̧ ipſe fuit de oſtha natus
de magno genere multū dilectus. ⁊ licet in
domibus magnoꝝ fuiſſet nutritus. tamen
beatus laurentius abſtinuit a ludis puero
rū. quia iam incipiebat timere deum. caue
bat a mendacijs: a iuramētis. ⁊ orabat deū
quotidie. Dicatur hic modus viuendi. Re
cte fuit cōpletū in illo illud verbū ſalomo
nis. Puer eram ingenioſus. ⁊ ſortitus ſuꝫ
aīam bonam. Sap. viij. Si enī videbat ali
quē ſcutiferū vicioſum in domo patris ſui
vitabat illū. quia magnū periculū eſt pueri
ſi in pueritia dant ſe alicui peccato. quia qñ
ſunt magni vix poſſunt ſe ab illo cauere. iō
legiꝫ de alexandro magno. q̧ dū eſſet puer
pater eius cōmiſit ipm vni magiſtro q̄ oſtē
dit ſibi aliqua magna vitia. Et quādo fuit
magnus volebat abſtinere ⁊ nō poterat. Et
diſplicebat ſibi. ppter quod occidit mgſm
ſuū vocatū Leonidē. ⁊ iuxta nomen ſuum
dedit ipm leoni viuū. Ideo multū debent
cauere a ſocietate malaꝝ perſonaꝝ. Ita fe
cit beatus laurentius ⁊ videtur in eo fuiſſe
cōpletū verbū ſacre ſcripture. Bonum eſt
viro cū portauerit iugū dñi ab adoleſcētia
ſua Thren. iij. Nota iugū. ſ. bone inſtructio
nis. Secundo abſtinuit in ceſaraugusta qꝛ
quādo habuit diſcretionē dimiſſa domo pa
tris iuit ad ceſaraugustam ad ſtudendum.
Modo iam ſcitis ſtudentes quantas ſtul
ticias faciunt ⁊ diſſolutiones. ſed btūs lau
rentius abſtinuit in omnibus. confitebaꝫ
ſepe ⁊ cōicabat. ⁊ ſtudebat plus i die q̄ alij
in vna hebdomada. domabat. carnem ſuaꝫ
⁊ ſic ſeruabat ſe in virginitate: intantuꝫ q̧
odor bone fame ſue redolebat etiam vſq̧
romam. ⁊ fuit in eo verificatum verbuꝫ ſa
cre ſcripture dicentis. Memento creatoris
tui in diebus iuuentutis tue anteq̄ veniat
tēpus afflictionis tue. i. ſenectutis. Eccle.
xij. Tertio iuit romam. Et ecce ſanctus Si
xtus papa vadens ad celebrandum conſi
lium toletanum fecit tranſitum per ceſar
augustam: ⁊ audita fama beati laurētij vo
cauit eum. ⁊ ſcita ſua ſanctitate duxit eum
ſecum. Quem habuit ita charum ⁊ dilectū
q̧ papa nolebat miſſam celebrare ſine eo.
Item quando papa cōicabat populū. dica
tur quomō conſecrabat multas hoſtias. ⁊c
Tunc adhuc dabatur etiā de ſanguine xp̄i

cōſcantibus.ꝛ cōmiſit beato laurentio offi,
ci ſanguinis diſpenſationē.ſed poſtmoduꝫ
fuit ſtatutū ꝙ non daretur ſanguis popu,
lo cōmuni ꝓpter pericula que poſſunt ſeq̄
ꝛ ſcandala.quia etiam iam in hoſtia conſe
crata eſt ſanguis xp̄i ex naturali concomi,
tantia.ꝛc. Deinde papa fecit eum dyaconū
cardinalem:licet contradiceret.ſed propter
obedientiam acceptauit.Beatus ſtephanꝰ
ꝛ laurentius fuerunt dyaconi cardinales.
Et officium iſtud nondū nominabatur iſto
nomīe cardinales.Sed non credatis ꝙ ex
hoc mutauerit ſtatuꝫ vel modū ſuū viuēdi:
ſed vixit ſicut prius:in cibo:potu ꝛ veſtitu
ꝛ abſtinentijs.Ecce quō beatus laurētius
facit fructū de abſtinentia pſonali.ꝛ poſſu,
mus ſibi dicere thema.Habetis fructū ve.
ꝛc.Et concordat auctas Pauli di. Hec eſt
voluntas dei ſanctificatio veſtra vt abſti,
neatis vos a fornicatiōe.vt ſciat vnuſq̄ſq̄
veſtrū vas ſuum poſſidere in ſanctificatio
ne ꝛ honore:non in paſſione deſiderij ſicut
ꝛ gentes que ignorant deum.j.ad.Theſſa.
iiij. Secundo beatus laurentius fecit fru
ctum de mīa ꝓximali.quia ita erat miſeri,
cors ꝙ nihil ſibi retinebat.ſed totuꝫ dabat
pauperibus xp̄i.Nam tunc tp̄is erat in ro
ma imperator quidam xp̄ianus nomīe phi
lippus.qui dr̄ fuiſſe conuerſus a beato lau
rentio.Sed poſt fuit imperator quidam ty
rannus noīe Decius:maximus perſecutor
xp̄ianoꝝ.qui ſciens ꝙ ſuus predeceſſor de,
derat eccleſie totū ſuū theſauruꝫ.voluit re
petere violenter dictum theſaurū.Hoc ſci,
ens beatus laurentius diſtribuit totū the,
ſaurū ꝛ perquirebat romam que tunc erat
maxima.ꝛ vbi inueniebat xp̄ianos abſcon
ditos metu imperatoris dabat eis elemoſi
nam.Primo in anima eos confortando in
fide.Scd̄o corpora coruꝫ reficiendo de illo
theſauro.Nota ex legenda ſua quō curauit
illam viduā que habebat in domo ſua mul
tos xp̄ianos abſconditos.ꝛ dedit eis lar,
gas elemoſynas.ꝛ confortauit eos ꝛ dixit.
ꝙ miles non poteſt melius mori q̄ in iuſto
bello . ꝛ illuminauit cecos. ꝛ ſic diſtribuit
totū theſaurū in pijs cauſis.ideo cātat ec,
cleſia.Laurentius bonū opus operatꝰ eſt:
qui ꝑ ſignū crucis cecos illuminauit ꝛ the
ſauros eccleſie dedit pauperibus.Ecce fru
ctus beati laurentij de mīa proximali Mo
raliter.hic beatus laurentius dedit in hoc
exemplū diuitibus ꝛ potentibus qualiter
ſe debent habere in pecunijs. Nam cogita
uit b.laurentius ꝙ nō poſſet illū theſaurū
retinere in pecunijs contra imperatorem.

Ideo per manus pauperū miſit in celum:
ꝓpter hoc dixit.Imperatori theſaurū que,
renti. Facultates eccleſie quas req̄ris ma
nus pauperū in celū deportauerunt. Uide
tur ergo ꝙ manus pauperū ſint menſe cā,
pſoꝝ.Et dico ꝙ ſic:ꝛ per xp̄m ſunt aſſecu,
rate. Ecce inſtrumentū ſecuritatis ex ſcri,
ptura.Da pauperibus ꝛ habebis theſaurū
in celo.Math.xix.Nihil poteſt perdi. Mō
audite.oēs ſcimus ꝙ nō poſſumus diu re
tinere nec poſſidere diuitias huius mūdi:
quia hodie vel cras oportet eas dimittere.
Sed ſi vultis ne ꝑdant̄ detis in manꝰ pau
perū.Nunquid eſſet magna ſtulticia diuiti
periculoſum paſſum tranſire in quo oēs
depredātur.ſi ſecū vellet portare pecunias
nūquid eſſet melius dare in menſa cāpſori
bus.ꝛc.Multi ſunt in hac ſtulticia.Oēs
habemus trāſire paſſum mortis periculo,
ſum.vbi oēs depredant̄.Fures ſunt vxor ꝛ
filij ꝛ ſcutiferi.Nā qn̄ medicus dic̄.factū ē
dic vxor.Per virginē mariā ciſta cum pecu
nia erit mea.Scutiferi ꝛ parentes rapiunt
ꝛ aīa nuda vadit ad iudiciū.Ad quaꝫ dicit
xp̄s.Et quō venis ita.Et reſpōdet ſic.Dn̄e
fui depredata.Tunc xp̄s dicet.Quare non
dediſti pecuniā meā ad menſam. ꝛ ego ve,
niens cū vſuris.i.creſcentijs vtiq̄ exegiſ,
ſem illā.Lu.xix.Quō ille ſe poterit excuſa,
re.nullo modo niſi dicat. Dn̄e fui ſtultus.ꝛ
xp̄s dicet.ideo vadas ad hoſpitale ſtultoꝝ
ꝛ remittet eū ad infernum.Ideo recipiatis
exemplū a beato laurentio ꝛ habebitis the
ſaurū in celo.Ille diligit pecunias qui eas
cuſtodit eternaliter.ꝛ non ille qui depreda
tur.Benedictus eſt qui non dimittit filio
onus reſtitutionis.Ideo Iaco.iij. Que de
ſurſū eſt ſapientia eſt.ꝛc.bonis cōſentiens
plena mīa ꝛ fructibus bonis Tertio fecit
fructū de patientia martyriali. Inuenio ꝙ
ſuſtinuit decem tormenta ꝛ in omnibꝰ ha,
buit patientiā.Primū.Nam vidēs impera
tor ꝙ non poterat habere theſauros oppo,
ſuit ſibi tituluꝫ xp̄ianitatis.Propter quod
fuit captus ꝛ in tenebroſo ꝛ fetido carcere
corpus detinebat̄.ſed aīa contemplabatur
trāſiens ꝑ choros angeloꝝ.ꝛ ſic conſolabat̄
ſibi.Et poteſt dici de eo.Quoniā in hac pe
regrinatione ſolo corpore conſtitutus cogi
tatione ꝛ auiditate in illa eterna patria cō
uerſatus eſt.Scd̄ꝫ tormentū fuit.Nā poſt,
q̄ multis diebus fuit in carcere ſine cibo ꝛ
potu:cogitauit decius ꝙ eſſet debilitatus:
ꝛ fecit ipm venire corā eo dicēs.Uel habes
dijs ſacrificare vel mori.Et ait laurentius
O ſtulte,ꝛ quō dicis ꝙ dimittā deū ꝛ ado,

rem idola. Indignatus decius fecit eū per,
cutere fortiter cū baculis. ꝛ in quolibet ictu
dicebat ieſus. ꝛ ſic patiēter ſuſtinuit. Ter
tiū tormentū fuit. quia poſitus in eculeo ꝛ
ſcorpionib⁹ ceſus di. Ab nega xp̄m. Rn̄dit.
Infelix: has epulas ego ſp̄ optaui. Quar
tū tormētū fuit de laminis ferreis ignitis
eius lateribus appoſitis. qui cum ſentiret
maximū dolorem dixit. Igne me examina
ſti ꝛ non eſt inuenta in me iniq̄tas. Quin
tū tormentū fuit. quia decius iuſſit eū plū,
batis duriſſime cedi. ꝛ miraculū eſt ꝙ tm̄ vi
uebat. Iſtud tormentū fuit aſperū intantū
ꝙ clamauit beatus laurentius dicēs. Dn̄e
ieſu accipe ſp̄m meum. In inſtāti vox venit
ipo decio audiente di. Adhuc multa certa,
mina tibi debent. Sextū fuit cum pecti,
nibus ferreis. ꝛc. Tunc affuit angelus dei
cum linteo tergēs ei⁹ vulnera. Et tunc mi
les quidā roman⁹ noie credidit in xp̄z. Et
clamauit ad beatū laurentiū di. Video an
te te iuuenē pulcherrimū ſtantem ꝛ linteo
tergentē vulnera tua. ꝛ baptiſatus fuit a
beato laurentio. Septimū tormentuz. q:
ne ſic moreretur fuit poſitus in alio carce,
re, ſine cibo ꝛ potu ꝛ conſolatione aliqua ſ;
poterat ipe dicere cū apoſtolo. Noſtra con
uerſatio in celis eſt. ad Phil. iij. Octauuz
tormentū fuit de craticula. quia decius fe,
cit eū venire coram ſe ꝛ ait. Sacrifica diis
ſin autē nox iſta in tuis expendetur ſuppli,
ciis. Cūq; ſacrificare nollet miniſtri exutū
ſup craterā ferream poſuerunt ꝛ extende,
runt prunis ſuppoſitis. cogitate tormentū
Nonū fuit de furcis ferreis quibus eum
cōpreſſerūt vt diutius aſſaret. Ipe aūt letiſ
ſimo vultu reſpexit ad imperatorē di. Ecce
miſer aſſaſti vnā ptem gira aliā ꝛ mādūca.
quia iam video quod diu deſideraui. De,
cimū fuit de ſale in igne poſito. Et tūc ora
uit beatus laurentius di. Gratias ago tibi
dn̄e. quia cū patientia dediſti mihi victoriā
ꝛ tradidit ſp̄m. Et ecce quō factus eſt mō
glorioſus. ꝛ fecit fructū de patientia mar,
tyriali. Et poteſt de eo verificari prophetia
in ps. cxxxj. Inimicos eius. ſ. deciū ꝛ mini,
ſtros eius induā confuſione. ſuper ipz aūt
efflorebit ſanctificatio mea: propter fructū
martyrialis patientie. Ergo beate lauren,
ti habetis fructū veſtrū in ſanctificationē.

De ſancto Dn̄ico. Sermo

Vos eſtis ſal ter
re. Mat. v. originaliter ꝛ in
euangelio hodierno recitati
ue ſcribitur verbū iſtud. Si
cut totū officiū ꝛ ſolēnitas preſentis diei
eſt glorioſiſſimi patris ꝛ dn̄i noſtri cōfeſſo
ris beati Dn̄ici. ita ꝛ ſermo noſter. Si pla,
cet deo habebimus multas bonas doctri,
nas. ꝛc. Sed prius ſalutetur virgo maria.
ꝛc. Pro aliquali declaratione huius ꝟbi ꝛ
introductione materie predicāde ſciendū
ꝙ oēs creature corporales viſibiles q̄ ſunt
in hoc mundo habent vnū officiū in gn̄ali
ſcz repreſentare ꝛ ſignificare res ſp̄uales ꝛ
inuiſibiles. Et iſta eſt vna ratio de principa
lioribus quare deus creauit mundū. q: ad
repreſentādū res inuiſibiles ꝛ ſpirituales.
Rō eſt. quia q̄diu viuimus ꝛ ſumus mor,
tales in hac vita non poſſumus videre res
ſp̄uales. niſi p figuras ꝛ repreſentationes
ſimiles. Defectus hui⁹ eſt ex pte carnis q̄
impedit. quia non poteſt videre niſi corpo
ralia: ſicut ille qui corā oculis teneret beril
los virides vel rubeas. quicquid videret eſ
ſet viride vel rubeū. defect⁹ nō eſt ex parte
oculoꝝ. ſed de vitris ſiue berillis neſcienti
bus rep̄ntare niſi ſub colore ſuo. Ita eſt de
nobis. Oculi aīe habēt corpus ſicut berill⁹
iō nō pn̄t videre niſi corporalia. ſ; dimiſſis
berillis. ſ. carne ſtatim vidēt ſp̄ualia. ſ. an,
gelos. aīas. Ecce defectus. vn̄ eſt ꝙ in hac
vita nō videm⁹ res ſp̄uales. Et iſta ē cōis
doctrina in p̄hia in. iij. de aīa ꝛ. i theologia.
Dicit eñi p̄hs. impoſſibile eſt nos intellige
re niſi p fantaſmata. i. ſil̄itudines. In theo
logia etiā dic̄ Dionyſius. Impoſſibile ē no
bis aliter lucere diuinū lumē niſi velamie
figuraꝝ fuerit circūuelatū. Propter hoc ſci
ens de⁹ ꝙ ſp̄ualia a nobis in hoc mūdo nō
pn̄t videri creauit mundū in quo quelibet
creatura q̄tūcūq; minima rep̄ntat ꝛ figurat
ſp̄ualia. Verbigr̄a. Null⁹ vn̄q̄ vidit vnq̄ in
hoc mūdo xp̄z nec ꝟginē mariā nec aliquē
apl̄oꝝ. Iō ſubtilis pictor pingit imagines
nō ad adorādū ſ; ad rep̄ntādū xp̄m: ꝟginē
mariā ꝛ alios ſctōs. Iō de⁹ ſubtiliſſim⁹ depī
git iſtū mūdū tāq̄ rotabulū plenū imagini
bus ad rep̄ntandū. iō dic̄ apl̄s. Inuiſibilia
dei a creatura mūdi p ea q̄ fctā ſunt itelle,
cta cōſpiciunt. ſempiterna q̄z ei⁹ ꝟtus ꝛ di
uinitas. ita vt ſint inexcuſabiles. ad Ro. j.
Pz ergo doctrina iſta p rōnē ꝛ auctē ꝙ oēs
creature corporales habēt idē officiū gn̄a,
le: iō illa inuiſibilis ꝛ ſp̄ualis pfectio apl̄oꝝ
ꝛ illoꝝ tenētiū vitā apl̄icā voluit xp̄s vt per
vnā creaturā corporalē figuraret. ſ. per ſal.
Iō dixit xp̄s apl̄is ꝛ vitā apl̄icā tenētibus ꝛ
ſingulariter btō dn̄ico patri nr̄o. Vos eſtis
ſal terre. mō pz thema. Et ego ſum in ma
teria p̄dicāda quā volo vobis p̄dicare Nota

ni ergo tres ꝓprietates in ſale per quas ſi
gnat mihi apoſtolos ⁊ ſingulariter beatum
dominicū patrem noſtrum.

Primo ſal emundat de infectione.
Scḋo ſal ꝓſeruat a corruptione.
Tertio delectat in refectione.

Ex iſtis tribus ꝯditionibus ſal repreſentat
beatū dn̄icū. ideo ſibi ſingulariter dr̄ Uos
eſtis ſal terre. Dico primo ꝙ ſal emundat
de infectione. de hoc. iiij. Reg. ij. dicit textꝰ
ꝙ ille ſanctus ꝓpheta ⁊ amicus dei. Heli-
ſeus venit ad ciuitatē hiericho ⁊ ꝓceres ⁊ re
ctores ciuitatis venerūt ad eum dicētes ſibi
ꝙ illa ciuitas erat nobilis ⁊ pulchra habēs
bonū territoriū: ſꝫ hꝫ defectū: qꝛ aque ſunt
infecte ⁊ faciunt terrā ſterilē ⁊ inflant ꝑſo-
nas que bibūt de illa aqua. Ideo pater vos
q̄ eſtis ita ſctūs ⁊ amicꝰ dei poſſetis in hoc
ꝓuidere ⁊ dare remediū. Rn̄dit ꝓpha: pla-
cet mihi. Afferte mihi vas nouū. Cūqꝫ attu
liſſent vas: dixit. Modo habeā ſal: qḋ cū at
tuliſſent ſparſit ſuper aq̄s. Hoc facto dixit.
Hec dicit dn̄s deus. Sanaui has aq̄s. Sa-
nate ſunt ergo aque in diē hāc iuxta ꝟbū
Heliſei qḋ locutꝰ eſt. iiij. Reg. ij. Hic ſunt q̄t
tuor ſecreta declarāda. Primo q̄ eſt ciuitas
hiericho. Scḋo que ſunt iſte aque infecte.
Tertio q̄d eſt vas nouū. Quarto q̄d ſal ſa-
nās ⁊ purificās aquas. Ciuitas hiericho ſi-
gnat eccleſiā. Hierico ſm̄ interpretationeꝫ
hebraycā interpretat̄ luna. Ecce xp̄ianitas
vniuerſalis. ſ. eccleſia que recte facit curſuꝫ
lune. Nā in luna inuenio ſeptē differentias
ſeu ſtatus. Primo eſt noua. ſcḋo eſt creſcēs.
Tertio plena. quarto minuens. q̄nto eſt gy
rās. ſexto eſt eclipſans. ſeptimo erit ꝑfecta.
Idē de eccleſia. Primo fuit vt luna noua tpe
apl̄oꝝ: qꝛ tūc primo appuit xp̄ianitas ⁊ ſtri-
cta: ⁊ tunc ſimplr̄ ibāt xp̄iani: nō habebant
tot ſupbias nec vanitates in prelatis ſicut
mō. Scḋo poſt fuit creſcēs tpe martyꝝ. qꝛ
ex miraculis que fiebāt tūc multi ꝯuertebā
tur. ⁊ ſic eccl̄ia augmētabat̄. Tertio fuit ple
na tpe ſctōꝝ doctoꝝ: qꝛ ex eoꝝ ꝑdicationibꝰ
⁊ doctrinis ⁊ exēplis ſctitatis: totū mundū
illuminauerūt: qꝛ tpe Aug. tota africa erat
xp̄ianoꝝ. Quarto fuit minuēs. ſ. tpe quo re
ligiones ꝑdicatoꝝ ⁊ minoꝝ inceperūt: quia
tunc ꝓpter pctā cito ⁊ ſubito ꝑijſſent: ideo
ad corrigendū illa pctā venerūt iſte religio-
nes. Quinto modo eſt gyrans: qn̄ luna gy-
rat̄ non videtur ꝑ duos vel ꝑ tres dies. Ita
modo quaſi nulla obediētia exhibet̄ pape:
dicentibus quibuſdā ꝙ papa ſit ſupra cōci-
liū: aliquibus ecōuerſo. Sexto eclipſabitur
⁊ hoc tēpore antixp̄i: qꝛ tunc quaſi mortua
apparebit. Sicut dicūt ſimplices quādo lu-
na eclipſat̄: dicunt ꝙ moritur: ⁊ tota appa-
ret ſanguinea. Talis erit tpe antixp̄i ꝓpter
ſanguinis xp̄ianoꝝ effuſionē. Septio poſt
mortē antixp̄i erit ꝑfecta: qꝛ tunc oēs ad fi-
dē xp̄i reuertent̄. Ecce curſus eccleſie. Ideo
eccleſia ſignat̄ per hierico. i. lunā. Et de vlti
mo ſtatu dicit dauid. Sicut luna ꝑfecta in
eternum: ⁊ teſtis in celo fidelis. ps. lxxxviij.

Scḋo videndū eſt que ſunt aque infecte
huius ciuitatis. Iſte aque ſunt vitia: pctā ⁊
mali modi viuendi xp̄ianoꝝ: qꝛ ante aduen
tū beati dn̄ici oēs gentes erant infecte. Fi-
des obliuiſcebat̄ ꝟtutes erant iam faſtidiū
De hoc Apoc. viij. Multi hoīes mortui ſūt
de aquis: qꝛ amare facte ſunt. Sꝫ dixit He-
liſeus. habeat̄ vas nouū. Ecce ordo predica
toꝝ dicitur vas: qꝛ cōtinet plures frēs. dicit̄
nouū ⁊ vetus plus q̄ oēs. Si volumus lo
qui q̄tum ad vota eſſentialia que ſunt. ſ. ca
ſtitas angelicalis: paupertas apl̄icalis ſiue
euāgelicalis: ⁊ obediētia generalis. Et quā
tū ad officiū predicationis qḋ eſt ꝑ mundū
diſcurrere. nō cameras edificare. Iſta eſt re-
ligio beati Dn̄ici q̄tum ad eſſentialia: totū
hoc iam xp̄us ordinauit. Primus prior fuit
xp̄s: quia dicit ſanctus Tho. in ſcḋa ſcḋe. q.
lxxxviij. arti. iiij. ad tertiū. ꝙ apl̄i relinquen
tes oīa ꝓpter xp̄m vouerunt ꝑtinentia ad
perfectionis ſtatum ex quo elicit̄ ꝙ iſta vo-
uerunt. ſ. caſtitatē: paupertatē: ⁊ obedientiā
xp̄o. Item de officio predicationis precepit
eis dicēs. Euntes in mundū vniuerſuꝫ pre
dicate euangeliū omni creature. Mar. vlt.
Ecce hic religio xp̄i. Iſtamet eſt beati Dn̄i-
ci. Habeamus ergo ⁊ teneamus ſuper nos
tria vota. ſ. caſtitatē angelicalē: paupertatē
euangelicalē: obedientiā generalem. al's ca
ueat ſibi quilibet de ordine iſto. Iteꝫ ire ad
predicandū nō ponere ſe in vno loco. Ideo
dicit hiſtoria beati dn̄ici. Cogitauit inſtitue
re ordinē qui fratrū predicatoꝝ diceretur ⁊
eſſet. Ecce ergo quō eſt religio antiqua. Et
bonus religioſus iſta ſeruans in iudicio ge
nerali qn̄ reges ⁊ magni prelati ſtabunt in
terra cū alijs ipſe ſtabit cū apl̄is alte cū iu-
dice. ſ. cuꝫ xp̄o. O qualis honor erit iſte. Hic
rn̄detur vni queſtioni litigioſe que eſt inter
clericos ⁊ religioſos. Dicūt clerici ꝙ ipſi fue
runt anteq̄ religioſi: qḋ nō eſt. Nam nō fue
runt clerici vſqꝫ in diē cene. ⁊ tn̄ prius fue-
runt religioſi. ſ. apl̄i qui predicta vouerunt.
Sed religio beati Dominici dicit̄ vas no-
uum quantū ad cerimonias. vt. ſ. portemꝰ
cappam nigram ⁊ ſcapulare albū ⁊c. Item
ꝙ comedamus in refectorio. ⁊ ſimilia. quā-

rum ad iſtas cerimonias eſt vas nouū. De iſto vaſe poſſumus dicere qḋ xp̄us dixit de paulo qui fuit primus in officio predicationis.primus.i.p̄ncipalis: ⁊ vltimus q̄tū ad vocationē ad ap̄latum. Uas electionis eſt mihi iſte.ſ.ordo predicatoꝝ vt portet nomē meū corā gentibus ⁊ regib⁹.Act.ix. Quarto videndū eſt qḋ eſt ſal in vaſe.Ecce hic.b.dn̄icus in vaſe ordinis: ⁊ ex prima ꝓprietate.q: ſal emundat de infectione.Sic.b.dn̄icus poſitus in vaſe nouo emūdat infectiones pctōꝝ huius mūdi.Nā totus mundus erat infectus de magna inuidia ad inuicem ſʒ venit.b.dn̄icus predicās charitatem dei ⁊ ꝓximi.Et hoc figurauit deus.Nā mater ei⁹ vidit in ſomnis ſe geſtare catulū accenſam in ore faculā baiulantē:qui egreſſus ex vtero totū mundū incendere videbat: de quo mater admirās illuminata fuit a deo dī. q filius ſuus eſſet canis magnus de ouili xp̄i qui latraret ꝯtra lupos inferni:ignis in ore eius:q: debuit mundū inflāmare in amore dei ⁊ ꝓximi. Itē ab infectiōe luxurie:q: ante aduentū beati dn̄ici tāta erat infectio huius peccati q quaſi null⁹ erat mūdus.Sed venit.b.dn̄icus predicādo caſtitatē ⁊ puritatē.ad quas gētes habuerūt deuotionem. Hoc iam ante figurauit deus:q: matri ſpirituali viſus eſt.b.dn̄icus puer quaſi ſtellam habēs in fronte que totā terrā ſuo lumine pluſtrabat.Que ſtupefacta matri eius cum ingēti gaudio qḋ viderat nūciauit. In quo innuit q ſicut ſtella eſt pura ⁊ clara:ſic ipſe debebat inducere gētes ad claritatē ⁊ puritatē caſtitatis.Itē totus mundus erat inſectus ſupbia:pompa.⁊ vanitate.Sed ad p̄dicationē ⁊ doctrinā ⁊ exēplū.b.dn̄ici multe perſone humiliabant dimittēdo vanitates ornamētoꝝ:ſcutiferoꝝ:equoꝝ:vaſorum auri ⁊ argenti:⁊ ſimilia.Hoc oſtendit deus q: cū eſſet delicate nutritus puer forte vni⁹ anni deprehenſus eſt frequenter lecto relicto ſuper terrā accūbere oſtendēs humilitatē.Item mūdus erat infectus de gula.Iam vix quadrageſima cognoſcebat nec ieiunia quattuor tēpoꝝ nec vigilie ſanctoꝝ.Sed.b.dn̄icus emūdauit ab iſta infectione:qḋ oſtēdit quādo ipſe decēnio abſtinuit a vino: ieiunabat ſepe in pane ⁊ aqua. Itē mundus erat infectus de auaricia:de vſuris: furtis: rapinis.⁊ deceptionibus. Sed.b. dominicus predicando ⁊ per exemplū emundauit. Hoc ſignificauit ope:dū eſſet in valētia vbi erat fames magna ⁊ pauperes moriebant fame diuites dicebāt. Cuſtodiamus bona noſtra ꝓ nobis ⁊ filijs noſtris; q: iſtud neſcimus q̄tum durabit.Sed.b. dominicus vendidit libros ⁊ ſupellectilia ⁊c.⁊ oīa dedit pauperibus ꝓpter qḋ diuites prouocati eius exēplo fecerūt elemoſynas.Itē de peccato ire:q: gentes nolebāt dimittere ſeu remittere iniurias.ſʒ deſiderabāt vindictam. Sʒ venit.b.dominicus predicās patientiā ⁊ faciebāt pacē.Hoc oſtendit ope.q: quādo predicabat in gargaſona vbi erāt multi heretici ⁊ faciebāt ſibi multa vituperia: lutū ⁊ alia ꝓijciebant in eū.⁊ ſuſtinebat patiēter. Itē mundus erat ocioſus in bonis ſpūalibus:nullus curabat facere pn̄iam.Sed.b.dn̄icus eā oſtēdit verbo ⁊ exēplo:q: ter i die diſciplinabat ſe cuʒ catena ferrea. Ptʒ q.b.dominicus vt ſal poſitū in vaſe nouo ſanauit ⁊ emundauit aquas pctōꝝ.Ideo de.b.dn̄ico pōt intelligi verbū Augu.in homel. Aquis peccatoꝝ quoꝝ ꝓdiendis extinguendiſcꝫ fetoribus apoſtolicū ſalem dn̄s miſit.

Dico q ſcd̄a cōditio ſalis eſt q preſeruat de corruptione:nō tm̄ corruptionē factā curat ⁊ emūdat:immo etiā preſeruat.Hoc ptʒ q: quādo homo vult preſeruare carnes vel piſces ponit in eis ſal.qḋ reſtringit humiditates ⁊c.Hoc lʒ fit clarū.tamē auctoritas de Thobia.Qui cepit vnū piſcē de quo comederunt partē.cetera ſallierūt qui ſufficeret eis in via quouſcꝫ peruenirēt in rages ciuitatē medoꝝ.Tob.vi. Itē de beato dominico.Nā inuenio q iſte mundus debuit corrūpi ⁊ finiri bene ſunt ducēti anni ⁊ vltra elapſi.Sʒ virgo maria volēs mundū adhuc preſeruare poſuit salē.ſ.beatū dominicū ⁊ ſaluauit mundū.Nā legit in florib⁹ ſanctoꝝ ⁊ in vita beati dominici etiā in duob⁹ locis viſionem quā vidit btūs dn̄icus ⁊ btūs franciſc⁹ ⁊ alij quādo erāt in roma laborātes ꝓ cōfirmatione ordinū ſuoꝝ.de quo papa ⁊ cardinales reddebant ſe difficiles de re tā noua: q: petebāt cōfirmationē ſtatus plus alte et plus baſſe.Alte ꝓpter vitā cōtemplatiuā in ſtudio.⁊ actiuā.Nā opa ſpūalia exercēdo celebrādo ⁊ predicando.vbi ſatiant famelici v̄bo dei.ignorātes in fide inſtruunt ⁊c. Et mortui.i.peccatores ſepeliunt in vulnerib⁹ xp̄i.Itē captiui diaboli redimunt.Exercitatur militia.q: demones vincunt. O quot caſtra.i.pctōres ex p̄dicatione ſubijciunt xp̄o: Secūdo tā baſſe.q: deſpectū nimis.q: mendicantes.ideo papa nolebat confirmare. q: nō erāt reddituati.Cūcꝫ vna nocte beatus dominic⁹ eſſet in quadā eccleſia orās.⁊ btūs franciſcus in alia viſus eſt eis xp̄s cū trib⁹ lanceis volens mundū deſtruere. Dum aūt iſti ſancti dicerent intra ſe. O ſi nullus ſan

cius erit in celo qui reuocet iſtã iraꝫ. Et ſu-
bito venit ꝟgo maria: ſicut veniret mulier
feſtina ad eripiendũ filiũ a lupis deuorãdũ.
di. O fili modo portatis lanceas qui ꝯſueui-
ſtis portare clauos in manibus veſtris pro
mundo. Rñdit xp̃s audiẽtibus ſctis dñico
⁊ franciſco. Mater mea ⁊ amplius qd debeo
facere cũ tot gratias fecerim mũdo miſi pa-
triarchas ⁊ ꝓphetas ⁊ illos occiderunt: ⁊ fi-
naliter egomet iui ⁊c. Dicatur hiſtoria vſqꝫ
modo nõ parcã. Iſte tres lancee mundi de-
ſtructiue ſunt tres magne tribulatiões mũ-
do in breui vẽture. Prima eſt tribulatio ⁊ ꝑ-
ſecutio antixp̃i que lancea põt dici: qꝛ totuꝫ
mundũ perforabit ⁊c. Scd̃a erit cõflagratio
mundi ꝑ igneꝫ totus mundus cõburet ⁊c.
Tertia eſt ſñia xp̃i iudicialis. De his tribus
lanceis auctoritas allegorice. ij. Reg. xviij.
de Abſalon filio dauid ꝓditore ⁊ rebelli: ſꝫ
interfectus fuit tribus lanceis a Ioab prin-
cipe militie. Dicat hiſtoria. Tulit ergo Ioab
tres lanceas in manu ſua ⁊ infixit eas i cor-
de abſalon. ij. Reg. xviij. Quare voluit deus
vt tribus lanceis Abſalon occideret: cũ vna
fuiſſet ſufficiens: maxime homini ſuſpen-
ſo ⁊c. figura fuit. Nã filius proditor deo pa-
tri eſt totus mũdus iſte faciẽs cõtra dei mã-
data expellens patrẽ ſuũ ſcꝫ deũ de mundo
ꝙtum põt. Sed princeps militie. ſ. xp̃s in-
terficiet eos tribus predictis lanceis. Et iã
tp̃e beati dñici mundus debebat a xp̃o de-
ſtrui ⁊ corrumpi. ſed ꝟgo maria poſuit ſal.
ſcꝫ dominicũ obtinẽs vnã ꝓrogationẽ. Co-
gitate modo hic quomodo totus mundus
eſt in vna prorogatione: ⁊ nõ habemus tp̃s
certũ: ſed dixit cõditionaliter. Si ꝯuertitur
bene: ſin aũt nõ parcã amodo. Modo cõtẽ-
plamini ſi mundus ſit correctus in his re-
gionibus. Credo ꝙ nunꝙ fuit tanta pom-
pa ⁊ vanitas ⁊c. ſicut mõ eſt. nec tanta luxu-
ria niſi tp̃e Noe. Nam hoſpitia ſunt plena
⁊ ville etiã ſunt plene meretricibus. Miſce
poma corrupta cũ bonis in breui oĩa erũt
corrupta. Idẽ de auaricia: ⁊ de vſuris: qꝛ mu-
tant noĩa. vſuras vocant falſe cenſualia. qꝛ
quãdo intentio nõ eſt emendi vel venden-
di. ſed mutuandi vſura eſt. Itẽ nec precium
iuſtũ quicquid recipitis vltra ſortẽ eſt vſu-
ra ⁊ dãnatio. Idem de ſymonia in clericis.
oĩa ſacramenta finaliter habetis emere ali-
quo modo. Idẽ de inuidia: ſi aliquis inter
religioſos habet aliquã excellentiã ꝯuerſan-
di. vel de ſcientia predicandi alij inuident.
Idẽ de clericis ⁊ laicis de gula. Iam videtis
qꝛ nec quadrageſima ſeruat nec vigilie apo-
ſtoloꝝ. nec quattuor temporꝝ ſeruantur ⁊c.

De ira iam videtis. immo qđ peius eſt con-
tra deũ ⁊ rationẽ. Si aliquis facit aliquam
iniuriã ⁊ nõ poſſunt habere filiũ interficiũt
aliquẽ amicũ illius innocentẽ cõtra ius di-
uinum. qꝛ eſt contra iudiciũ diuinũ ⁊ huma-
nũ. ꝙ innocens occidatur. De accidia. Nam
ad hoc venit mũdus vt oẽs reputent ocioſi
niſi ſit negociator. ſꝫ ſi vacãt aliqui ſeruitio
dei ⁊ orationi dicunt ocioſi. ſed in ſero ap-
parebit quis fuerit ocioſus. Et qꝛ mundus
nõ eſt correctus. immo qđ deterius eſt reli-
giones que erant date ad corrigendũ mun-
dum. iam ſunt deſtructe. Unde ſi modo ve-
niret beatus dominicus vel franciſcus nõ
inuenirent ſuũ ordineꝫ. Cum ergo mũdus
nõ ſit correctus quid ſequit: niſi ꝙ in breui
corrumpet ante venturũ iudicij diẽ. ⁊ ſic de
alijs obiectionibus rñde ⁊c. Ecce ſal. ſ. bea-
tus dominicus ꝓpter hoc laudemus deuꝫ
dicendo. Benedictus redẽptor oĩm qui ſa-
luti prouidens hoĩm mundo dedit ſanctuꝫ
dominicũ. Dico tertio ꝙ alia ꝯditio ſalis
eſt ꝙ delectat in refectione dans eſcis ſapo-
rẽ. Licꝫ ſit clarũ. Auctoritas ꝙ ſi ſal euanue-
rit. i. defecerit in quo ſaliet. ſ. cibus. Mat. v.
ad nihilum valet vltra ſcꝫ cibus niſi vt mit-
tatur foras ⁊ cõculcet ab hominibus. Cibus
animaꝝ ſunt opera bona ⁊ ſpũalia. Aucto-
ritas. Operamini nõ cibũ qui perit. ſed qui
permanet in vitã eternã. Ioh. vj. Ideo dicit
xp̃us. Ego cibum habeo manducare quem
vos neſcitis. Iohan. iiij. Cibus xp̃i de quo
ipſe ſatiat ſunt opera virtuoſa. Sed iſte ci-
bus erat inſipidus ante aduentũ beati do-
minici. Nã dñi tp̃ales dimiſſa virtute iuſti-
cie dabãt ſe ad tyrãnias. Sꝫ venit btũs do-
minicus ponẽs ſal reducẽs eos ad virtuteꝫ
iuſticie. cõtentos de ſuis redditibus ⁊c. Idẽ
de cibis prelatoꝝ inſipidis. qꝛ plus curabãt
de redditibus ꝙ̃ de animabus. Sed beatus
dominicus poſuit ſal ſue doctrine quomo-
do plus de animabus ꝙ̃ de redditibus de-
bebant curare. Quot religioſi erant de vita
diſſoluta: nihil ſeruãtes de religiõe ſed bea-
tus dominicus reducebat eos ad religiõis
obſeruantiam. Quot clerici indeuoti nõ di-
centes officium niſi. a. e. i. o. u. ⁊ quaſi om-
nes concubinarij venatores per tabernas:
reducti ſunt ⁊c. Quot mercatores vſurarij
emẽtes minoris pro parata pecunia: vel vẽ-
dentes pluris expectando. Quot ciues cru-
deles permittentes pauperes mori fame:
reduxit ad pietatem miſericordiam ⁊ libe-
ralitatẽ. Quot mulieres luxurioſas ſua pre-
dicatione reduxit ad caſtitateꝫ ⁊c. Finaliter
dixit deus. O iſtud ſal ego volo ꝙ ponatur

in menſa mea. Et ecce quō. Dicat quō ap-
paruit ſibi xp̄s inuitans eū ad gloriā ſuā.
Tūc b̄tūs dn̄icus vocauit. xij. fratres in cō
uentu bononie: ꝛ ibi corā eis cōdidit teſta-
mentū tale vt decebat eū dimittēs fratrib⁹
firmā būilitatē. ſ. ꝙ non ꝓpter ſanctitatē
nec ſciam ſuperbirēt. Scd̄o dimiſit fratri-
bus theſaurū paupertatis: q̄ emit regnū ce-
lorū. Beati pauperes ſpū. qm̄ ipſoꝝ ē regnū
celoꝝ. Mat. v. Tertio dimiſit charitatē fra
ternalē: ꝛ oſculatus eſt fratres: ꝛ receptis
ſacris obijt. Dicat de gloria quā deus ſibi
oñdit de duabus ſcalis: quaꝝ xp̄s tenebat
caput vnius. ꝛ ꝟgo maria alterius ꝛc. Et
ipſe corona aurea coronatus intrauit glo-
riam. Si dicat quare duas ſcalas. Nunq̇d
vna ſufficeret. Reſpōſio. ad innuendū ꝙ re
ligio ꝑdicatoꝝ nō ſolū per vnā ſcalā. ſ. vite
contēplatiue mittit fratres: ſed etiā ꝑ aliaꝫ
ſcꝫ vite actiue coartās. Celeſtini ꝛ ſimiles
ſolū aſcendūt per ſcalā cōtēplationis. Mi
lites ſancti Johānis: ſancti Jacobi: ſancti
Georgij: ꝛ fratres de mercede aſcendūt ꝑ
aliā ſcalam ſcꝫ vite actiue. Fratres autem
beati dn̄ici per duas ſcꝫ contēplatiuā ſtudē
dēdo. ꝛ ꝑ actiuā predicādo. Habete in vob
ſal: ꝛ pacē habete inter vos. Mar. ix.

¶ Infra octauas beati dn̄ici patris noſtri
de decē preceptis legis. Sermo primus.

NOn veni ſolue-
re legē: ſꝫ adimplere. Mat.
v. ꝛ in euangelio preſentiuꝫ
octauaꝝ beati dn̄ici. Nūc vo
lo incipere materiam valde
neceſſariam. ſcꝫ de obſeruantia xp̄i ꝛ deceꝫ
mandatorū: que eſt via plana. recta ꝛ rega-
lis eūdi ad paradiſum. Ideo dicit xp̄s. Si
vis ad vitā ingredi ſerua mandata. Mat
thei. xix. Salutetur virgo Maria. ꝛ reſu-
matur thema. Iſtud eſt verbum xp̄i dicen-
tis. Ego non veni in hoc mundo ſoluere
legē: ſed ſeruare ꝛ implere per opera. Mo-
do noueritis ꝙ tota lex dei ſummarie con
ſiſtit in decem preceptis ꝛ ſignanter deus
voluit cōprehēdere totā legē in decē prece
ptis ſiue in numero denario vt melius re-
cordaremur eoꝝ. Quia ſicut dedit nobis de
cem digitos in manu cuꝫ potuiſſet plures
ſeu pauciores dediſſe q̇bus operamur. Ita
voluit dare decem precepta ꝛ non plura qui
bus operemur meritorie. Et q: manus ſūt
partes magis viſibiles habentes decem di
gitos: ideo dedit decem precepta vt recor-
daremur ꝙ in decem tenemur. O ſi eſſet
poſſibile ꝙ in vngula cuiuſlibet digiti ſcri
beretur vnum preceptum de littera indele
bili. Ideo ait Job. Deus in manu omniuꝫ
hominū ſignat. i. ſignum dat vt nouerint
ſinguli opera ſua. i. decem precepta Job. xx
xvij. Sed licet ſint decem: tamen nonū et
decimum preceptum coincidunt: q: ambo
dicunt. non cōcupiſces. ideo quaſi pro vno
reputantur. Et ſic ſunt nouē ad ſignanduꝫ
ꝙ qui ſeruat ea ibit in vnum de nouē ordi-
nibus angelorum ꝛ ſunt ita ordinata iſta
precepta: ꝙ prima tria precepta ordinauit
creaturam circa deum: alia tria circa pro-
ximum: alia tria circa vitam propriam gu-
bernandam. Et quia chriſtus ſeruauit om
nia iſta precepta: ideo dicit thema. Non ve
ni ſoluere legem: ſed adimplere. De primo
ternario mandatorum erit ſermo hodier-
nus. De ſecundo craſtinus. de tertio poſt
cras. De quolibet precepto declarabitur.
Primo quare fuit datum.
Scd̄o quō a xp̄o fuit conſeruatū.
Tertio quō a nobis debet eſſe predicatū.
De primis tribus preceptis notandū ꝙ il-
la cor hominis ordinant ad deum. Ratio:
quia omnia opera noſtra bona vel mala
procedunt a corde tanꝙ a primo principio
ſeu fonte. Ideo dicit ſcriptura. Omni cu-
ſtodia ſerua cor tuum: quia ex ipſo vita ꝓ-
cedit ſi bene cuſtodiatur. ſin autē ab ipſo ꝓ-
cedit mors. Prouerbi. iiij. Ideo chriſtus vo
lens nos ordinare circa ſe: primo ordinat
cor noſtrum ſcilicet vt ſimus ſibi fideles.
Quia ſicut miles qui habet inimicos capi-
tales ꝛ vult habere ſcutiferū: primū quod
vult de de eo eſt ꝙ promittat ſibi fidem cor
dis. Ita deus qui habet multos inimicos
mortales. ſcilicet demones quos poſſet an
nihilare ſi vellet: ſed ſupportat eos dans
nobis exemplum ſupportādi inimicos no
ſtros. Et quādo aliquis vult ſtare cum xp̄o
tunc cōductio fit in baptiſmo. ꝛ cōductor
eſt ſacerdos quoniā ad portam domus do
mini anteꝙ intres intus. dicit. Quid petis
Et tu reſpondes. Fidem chriſti. Et ſacer-
dos. Et fides chriſti quid dabit tibi. Reſpō
des. Uitam eternam. Et ſacerdos. Ergo
abrenūcia ſathane. Et rn̄des. abrenuncio.
ꝛ tunc homo baptizatur. Ecce cōductio et
iuramentum fidelitatis quod homo facit
dn̄o. Ideo dat deus primum preceptum:
ne cum inimicis ſuis homo habeat parla-
mentum ſeu conſilium. di. Ego ſum dn̄s
deus tuus. non habebis deos alienos co-
rā me. Exo. xx. Dij alieni ꝛ falſi ſunt demo-

nes volentes honorē diuinū:vt ſacrificiat
huiuſmodi:q̄ ſolꝭ deo debent:ꝛ eis adherē
tes dicunt diuini ꝛ ꝓditores:q: fregerunt
fidē xp̄o ꝓmiſſam in baptiſmo. Iſta eſt ra,
tio primi precepti in ſe quare fuit datum.
Mō videndū eſt experimentalr qualiter a
xp̄o fuit obſeruatū cum dicat in themate.
Non veni ſoluere legē:ſed adimplere. Dica
tur ꝙ cū xp̄s predicaret per iudeā di.ſe eſſe
meſſiā ꝛ ſaluatorē in lege ꝓmiſſuz:miſſum
a deo:iudei nō credebāt ſibi. Rō.q: ip̄i expe
ctabant ꝛ etiā adhuc expectant ꝙ meſſias
eſt venturus cū magna potentia ꝛc. Et q:
xp̄s ibat ita pauperrime deſpexerūt eū. Im
mo qn̄.b. Io.bap.oñdit eū di. Ecce magn⁹
dei ꝛc. dixerunt iudei. Nolumus hūc regna
re ſup nos. Lu.xix. Dicat quō demones in
cordib⁹ obſeſſoꝝ clamādo affirmabāt. O ie
ſu fili dei tu es meſſias:ꝛ ſaluator mundi.
O dixerūt iudei magis credentes diabolis
q̄ xp̄o. Meſſias dꝫ eſſe iſte. Et xp̄s nō ſine
bat ea loqui. Auctas. Exibāt aūt demonia
a multis clamātia ꝛ dicētia: q: tu es filius
dei. Et increpās nō ſinebat ea loq̇:qm̄ ſcie,
bāt ip̄m eſſe xp̄m. Luc.iiij. Eſt hic queſtio
quare xp̄s nō ſinebat ea loqui: maxie cū di
cerēt veritatē ꝛ forte oēs iudei fuiſſent cō,
uerſi. Rñſio:ꝙ ratio quare nō ſinebat ea lo
qui fuit vt ſeruaret legē: q: pro ſaluatione
hoim xp̄s noluit vti auxilio demonū. Mō
videndū eſt quō ꝛ qualr iſtud preceptū eſt
a nobis predicandū vel ſeruandū:q: ꝓ nul
la ncc̄itate mūdi ꝑ opus diaboli eſt ꝓcurā,
da ſanitas:nec ad diabolos ſeu ad diuinos
recurrendū:vt ptꝫ exēplo xp̄i predicto. Hic
ptꝫ ſtulticia ꝛ pctm̄ illoꝝ q̇ ꝓ ſanitate obti,
nenda recurrūt ad eos:ꝛ dicūt nō habem⁹
medicos ꝛc. Dicat ꝙ recurrāt ad nomen ie
ſus ſi aliquā medicinā corporalē nō poterī
habere iſta ſufficit. Dat modus quō ſuper
morbū cū ſigno crucis debet dici ieſus. Itē
dicatur qđ pctm̄ eſt illoꝝ q̇ pro ſcienda veri
tate vel vt inueniāt rem perditā recurrūt
ad eos:cū eſſet melius ſuſtinere deſtructio
nem et perditionē totius mūdi ꝛ mortē q̄
ire ad eos:ideo dicit ſcriptura. Ne declineꝫ
ad magos nec ab ariolis aliq̇d ſciſcitemi,
ni vt polluamini per eos. Ego dñs deus ve
ſter. Leuit.xix. Nota ne polluamini.ſ.per
ꝓditionē. Naꝫ militi mala fama eſt ꝓditio
Ita quilibet xp̄ianus dꝛ ꝓditor recurrens
ad diuinos. Ideo dicit.ne polluamini ſcilꝫ
per talē famā ſed recurratis ad deū. Ratio,
nē ip̄e aſſignat di. Ego ſum dñs deus oīs.
Si dicat. O frater:forte nō rñderet nobis
de aliqua veritate ſciēda vel de re perdita
inueniēda:vel de ſanitate obtinenda. Dica
tur ꝙ immo:ſi ꝟitas ſit neceſſaria vel res
perdita: vel ſanitas ſit aīe ꝓficua deus au
diet te:dās qđ petis:alr niſi ſint aīe profi,
cua non queras. Iō tales diuini ꝛc.notorij
qn̄ gentes ꝓceſſionalr vadūt ad eos.extir,
pent per dños ꝛ rectores cōitatū. Ecce pre
ceptū dei. Leui.xx. Vir ſiue mulier in q̄b⁹
phitonicus vel diuinationis fuerit ſpirit⁹:
morte moriant. Si dicat dñe ꝛ qua morte
ſuſpenſus vel ſubmerſus ꝛc. Rñdet lapidi
bus obruant eos ſcꝫ oēs ppli. Ratio:q: om
nibus de populo nocent. Si dicat.dñe erit
pctm̄ occidere eos ſic. Rñdet ſanguis eorū
ſit ſuper illos. Secundū preceptū ordinat
os pro reuerētia dei. Iam ſcitis ꝙ primus
nuncius manifeſtans illa que ſunt in cor,
de eſt os. Ideo dicit ſcriptura. Ex abundā,
tia cordis os loquit. Bonus hō de bono
theſauro cordis ꝓfert bona. Et malus ho
mo de malo theſauro ꝓfert mala. Matth.
xij. Iō ex quo dñe ordinauit cor per primuꝫ
preceptū:ordinat ſtatim os di. Non aſſu,
mes nomen dñi dei tui in vanū:nec eīm ha
bebit inſontē.i.innocentē ꝛ impunitū dñs
eum:qui aſſumpſerit nomē dñi dei ſui fru
ſtra. Exo.xx. Iam ſcitis ꝙ qn̄ homo loquit
de perſona honorabili nomini ſuo adiūgit
aliquā dictionē honoris: vt dñs petrus:vl
magiſter petrus ꝛc. Modo nullus dñs ho
norabilior deo eſt. Ideo vult vt cū reueren,
tia ꝛ honore ſui homo loquatur de eo. No
ta iurare in vanū. In vanū iuratur quādo
ſine neceſſitate vel vtilitate hō iurat. Neceſ
ſitas iurādi eſt quādo hō per ſuperiorē co,
gitur in iudicio:vel alias. Vtilitas quādo
ꝓ bono pacis aliquoꝝ hoim iurat. Bene il
li q̇ ſcit veritatē. O quot iuramēta fiūt quo
libet die in vanū dicendo. Per deū ſic vel
ſic:ſine neceſſitate ꝛ vtilitate. Dicūt aliqui
ego dico verū.iō poſſum iurare. Nō ſufficit
dicere verum::ſed aliud requirit ſcꝫ vt fiat
ꝓpter neceſſitatē vel vtilitatē. Modo fiat
concluſio ſi iurare in vanū ſit tantū pctm̄
quādo iurat falſe vt faciunt emptores ꝛ vē
ditores:dicendo.per deū viuentem tm̄ con
ſtat mihi res iſta. Et quanto magis iuran,
do enormiter per caput vel corpus ꝛc. Et
q̄to plus iurare ad deſpectum vel ꝛc.aut
blaſphemando ꝛc. Ideo dicit nec eum in,
ſontem. Patet ratio. precepti huius ſe,
cundi. Modo videamus experientiam
in chriſto cum dicat. Non veni ſoluere le,
gem: ſed adimplere. Dico duo. Primo ꝙ
nunq̄ iurabat niſi per aduerbia dicendo.
Amen.i.certe;ꝛ ſi.volebat magis affirma

re duplicabat. dicendo. Amen amen. vt dicit Johannes euangeliſta ſolus. Tali modo vos mulieres. debe⁊ inſtruere filios veſtros vt iurēt ꝑ aduerbia. Vos poſſetis corrigere defectum iurandi melius ꝙ reges. ex quo a puericia erunt ſic nutriti. Si forte iurant corrigant bene. Scōm qd dico de xp̄o eſt quod recitat a duobus euāgeliſtis. Matt. xxvj. ⁊ Lu. xxij. ꝙ in nocte paſſionis quando xp̄s a pncipe ſacerdotū interrogabatur ſi ipſe eſſet meſſias. ⁊ ſi eſſet filius dei Chriſtus ſciens iudiciū calūniantiū tacebat ⁊ nihil eis reſpondebat. Tandē pnceps dixit. Adiuro te ꝑ deum viuū, vt dicas nob ſi tu es xp̄us filius dei. Tunc sciēs xp̄us ꝙ malum eſſet ſibi de affirmatiōe. tñ q̄ adiuratus ꝓpter reuerentiā nois dei ꝯſenſit veritatem dicens. Ego ſum. Verūtñ dico vobis. A modo videbitis filium hoīs ſedentē a dextris ꝟtutꝭ dei ⁊c. Tūc oēs ſurrexerūt cōtra eum. Videatis ergo ꝙta reuerentia xp̄i ad nomē dei. Exempliū habetis hic ꝙ ſi aliquis veſtrum ſit captus ꝓ aliquo crimine et iudex cum iuramēto petit a te veritatem ſi feciſti hoc quid debes facere. Si non dicis veritatem forte euadit corpus. ſȝ dānabitur aīa. Si dicis: fiet de te iuſticia ⁊ morieris quid facies. Dicat ꝙ ex quo per iuramentum aſtrictus es. debes dicere iudici. Dñe lȝ plus diligam vitam meam ꝙ aliqd tamen plus diligam honorē dei ⁊ nois ſui verum eſt ꝙ feci. Ex hoc forte deus liberabit te vel ad minus ſi fiat iuſticia eris ſaluus in paradiſo. Non tñ debet iudex iuramento quēcunqȝ aſtringere. ſed ſm allegata ⁊ ꝓbata iuſte iudicare. Hic apparet ſi ꝓ vita ꝓpria non debet fieri falſum iuramentum qd pctm̄ eſt illoꝝ qui ꝓ aliqua proximi vtilitate. aut a dāno ꝓſeruando iurāt falſe cum ꝓ toto mundo ꝓſeruando nō dȝ fieri falſum iuramentū. Ideo xp̄us in oratione quam fecit de Pater noſter. Prima petitio eſt ſanctificetur nomen tuū. Tertiū preceptum ordinat opꝰ. Ecce optima ordinatio. Primum ordinat cor. ſecunduȝ os. tertium opus. Scitis eñ ꝙ quilibet dñs q̄ hȝ ſeruitores in domo q̄bus prouidet de omnibus neceſſariis vult de eis aliquod ſeruitium. Idem dñs deus dat nobis ſeruitium qd vult eſt ꝙ ex quo laboraſtis feria ſecūda ⁊ tertia ⁊c. ꝙ in die dñica ſeruiatis ſibi de ſeptem diebꝰ hebdomade dabitis ſibi vnū ideo dicit Memēto vt diem ſabbati ſanctifices. Exo. xx. Nota in nullo precepto dicit memēto niſi in iſto ad innuendū ꝙ ex quo laboraſti die lune, die martis ⁊c. dicit memento ꝙ ſanctifices diem requiei. Sanctificatur eñ ceſſando ab operibus tpalibus. Rō huius ꝓcepti eſt. q̄ xp̄s trigintatribꝰ annis laborauit pro noſtra redēptiōe ⁊ in die reſurrectionis q̄euit. Hoc ſignificamus ſeruando dñicā. vt pꝫ de ꝯſe. diſt. iij. pnunciādum. Dicat quō ꝟgo maria incepit ſeruare dñicam dicendo filio in die reſurrectiōis De cetero fili ſanctificabo iſtam diē cū antea ſabbatū ſanctificaret. ſȝ in memoriam veſtre reſurrectionis ſanctificabo diē dñicā. Modo videamus experientiam in xp̄o. q̄ dicit. Non veni ſoluere legem. ſed adimplere. Dicatur quō xp̄s non ſolum cum fuiſſet magnus ſed etiā puer paruus cum virgine matre ſua ibat ad templū de nazareth vſqȝ ad hierlm. Auctoritas. Cum eſſet ieſus annoꝝ xij. aſcendētibꝰ parētibꝰ hieroſolymā ſm ꝯſuetudinem diei feſti. remāſit puer ieſus in hierlm ⁊c. Lu. ij. Dicat contēplatio ſi fuiſſet dictū ꝟgini in medio vie ambulāti cum magno frigore vel pluuia ſeu niue. Virgo benedicta quo itis Reſpōdiſſet. Vado ad templū in hierlm. Si dicat o ꝟgo et nunquid vos eſtis templum. Domꝰ pudici pectoris tēplū repente fit dei ⁊c. Et xp̄us etiam filius veſter eſt templū. Hoc aūt dicebat de templo corporis ſui. Joh. ij. Reſpondiſſet virgo maria cum filio. Hoc facimꝰ exēplo xp̄ianoꝝ. vt qn̄ audiēt ꝙ ego cū tanto labore ibam ad tēplum xp̄i vadant ⁊c. Ecce quomodo xp̄s ſuauit ꝓceptū qd ipſe dederat. Ideo non tangamus diem dñicā. Dicatur. In dñica ſunt. xxiiij. hore. xxiij. ſint pro nobis ad dormiendū: comedendū. nō ad taxillos ⁊c. Detis vnā horā deo. ſ. in miſſa audienda q̄ cōiter durat ꝑ horā: lȝ ſint multi clerici q̄ in vna hora dicerēt tres vel q̄ttuor miſſas. Audiatur miſſa deuote ⁊ cū ſilētio Ideo in introitu eccleſie recipit aqua benedicta in fronte vt claudat intellectꝰ ne cogitet in negocijs tēporalibus. Itē ore ꝓpter ſilentium in corde ꝓpter malas cogitationes vitandas. Maledictus eſt q̄ iſtud ſeruitium diei dñice nō facit deo. O qd pecm̄ eſt illoꝝ q̄ iſtam horam nolunt dare deo. Dicatur quō oīa bona ⁊ poſſeſſiones ꝓficiūt plꝰ ex illa hora q̄ dat deo ꝙ ex oībus laboribꝰ veſtris. Dicat hic parabola de rege q̄ tempore famis habebat vnam ſolā gallinaȝ ad comedēdū q̄ diuiſa cū ſuis ſolū caput retinuit. ſed ſurrepto capite galline dederūt canibus. Iſte rex eſt deus habens ſolum vnā gallinam. ſcȝ ſeptimanā per quā totum tēpus currit. Et ne moriamur fame; eam diuiſit nobiſcum dando nobis ſex ferias; ſcȝ

feriam ſecundam.tertiam.quartam. quītā
et ſextam ꝛ ſabbatum.Solum ſibi retinuit
caput.ſ.dn̄icam.Et nos q̄d facimus:dam⁹
ip̄m canibus inferni.Primo mulieres dāt
ipſum cani vocato Leuiathan q̄ tēptat de
ſuperbia: ornando ꝛ pingendo ſe ꝛc.in die
dominica vt videantur iuuenes. Itē iuue-
nes qui tali die vadunt ad lupanar dant
Aſmodeo pncipi luxurie.Luſores dant ip-
ſum Mammone p auariciam. Item inui-
di q̄ iudicant tranſeuntes.De q̄bus dauid
in pſ̄.dicit. Aduerſum me loq̄bant qui ſe
debāt ꝛc.dant ip̄m.Beelzebuth: qui tēptat
de inuidia.Item guloſi dant ip̄m Beelphe
go:.q2 tunc fiunt exceſſus cibi ꝛ pot⁹ ꝛc.Itē
iracundi dant ipſum Baalberith:q2 in do-
minica recipiunt gladios pcutiendo ſe.Itē
accidioſi dant ipſum Aſtaroth: q2 neſciunt
operari ſpiritualiter. Ideo dicit deus.Sab
bata mea cuſtodite ꝛ ſanctuarium meū me
tuite.Ego dn̄s.Leuitici.xix.

Infra eaſdē octauas. Sermo.ij.

Non veni ſoluere
legem ſed adimplere. Mat.
v.Sermo noſter erit de ſecū
do ternario mandatoꝝ dei q̄
ordinant nos circa pximum
ex quo iam heri declaraui pria p̄cepta q̄ or-
dinant circa deum.Sed ſalutet p̄mo vgo
maria. Scd̄m q̄ heri tetigi. Obſeruantia
preceptoꝝ dei eſt via plana ꝛ recta vſq3 ad
paradiſum.De qua Eſa.xxx.Hec eſt via am
bulate in ea.ꝛ non declinetis neq3 ad dex-
teram neq3 ad ſiniſtrā. Nota.neq3 ad dexte
ram neq3 ad ſiniſtrā. Nā duplr ſit ꝯtra dei
precepta. Aliq̄ trāſgrediunt dei p̄cepta vt
acquirant aliquem pſperitatem dignitatē
ſeu honorem.Iſti declinant ad dexterā q̄ ſi
gnat pſperitatē.Aliqui faciūt ꝯtra dei p̄ce
pta timore alicuius dāni ſeu piculi:ꝛ tales
declinant ad ſiniſtrā. Sic ergo via manda
torum eſt plana. Et tot ſunt diete q̄t ſunt
precepta.Tria p̄ma p̄cepta de q̄bus p̄dica-
ui heri ſunt principalia ꝛ maiora.De quib⁹
allegorice diſerat moyſes.Exo.iij.ꝛ.v. Ibi
mus viam triū dieꝝ in ſolitudine. Nota q̄
tria p̄ma p̄cepta ſolitaria dicunt. q2 ſolum
habent reſpectum ad deū.Et ſacrificabim⁹
dn̄o deo noſtro.Per p̄mū preceptū ſacrifi-
camus deo cor p fidelitatem.Per ſcd̄m lin
guam per reuerentiā. Per tertiū corpus p
diligentiam.Sed de his dictum eſt in pre-
cedenti ſermone. ideo mō reſt dicendum de
alijs tribus.diebus ſiue preceptis.

Primū ordinat circa amicos pncipalr.

Scd̄m circa inimicos ſingulariter.

Tertium circa oēs pximos gn̄aliter.

Dico p̄mo q̄ pncipales amici quos hēm⁹
inter omnes pximos ſunt parentes.Ideo
deus ponit eos primo loco di.Honora pa-
trem tuum ꝛ matrem tuā vt ſis longeuus
ſuper terram.Exo.xx. Que eſt rō hui⁹ p̄ce
pti.Dico q̄ triplex eſt rō.Prīa eſt pter pn
cipalitatem ſcd̄a eſt pter vtilitatem.tertia
eſt pter antiquitatem.De prīa iā ſcitis q̄
parētes circa filios habēt rōnem cauſe ſeu
principij.Et in hoc ſunt ſiles deo q̄ eſt cau
ſa ꝛ pncipium oīm reꝝ:ꝛ ex hoc vult hono
rem ꝛ reuerentiam a nobis ſibi exhiberi.iō
ait dauid. Afferte domino gloriam ꝛ hono
rem:afferte dn̄o gloriā noī eius. pſ̄.xxviij.
Eadem rōne vult deus q̄ honoremus pa-
rentes q2 ſunt cauſa ꝛ pncipiū filioꝝ.De ſe
cunda rōne.ſ.propter vtilitatem:iā ſcitis
q̄ perſona vtilis ꝛ pficua alicui:p illum val
de honorat. Mō etiam ſcitis quō parētes
ſunt vtiles et proficui filijs cū p tot labo-
res eis prouidēt.Mater cū q̄to labore por
tat filium in vtero:ꝛ lactat de ſanguine.q2
lac non eſt niſi ſanguis:qui per nimiam de
coctionem dealbatur:ꝛ quomodo paſcit fi-
lium maſticando ꝛc. qū non potes tibi ipſi
prouidere.Ideo qū ipſi ſunt ſenes vel pau
peres tu debes puidere eis.Iſtas duas rō-
nes ponit ſcriptura dicēs.Honora patrem
tuum ꝛ gemitus matris tue non obliuiſca
ris.Memēto qm̄ niſi p illos natus nō fuiſ
ſes.Eccli.vij. Ecce p̄ma rō: et tribue illis
quomodo ꝛ illi tibi. Ecce ſecunda.De ter-
tia rōne notandum q̄ rō dictat iuueni vt
honoret antiquū.Immo etiā de hoc eſt pre
ceptum di.Corā cano capite cōſurge:ꝛ ho-
nora perſonam ſenis.Leuitici.xix. Cū er-
go q̄libet pater ꝛ mater reſpectu filioꝝ ſint
ſeniores:ꝛ pter ſenectutē aliquis ſit hono
randus:multo ergo plus parētes.Nō ſuffi
cit honor de capitio.ſed verbis ꝛ factis ho-
norem oportet exhibere.Modo videamus
experientiam huius precepti in xp̄o. Dico
q̄ nunq̄ fuit filius qui tantum honorauē
rit matrem vt chriſtus virginem et patrem
putatiuum.ſcilicet Ioſeph:non ſolum ver-
bo.ſed etiam opere ſeruiendo. Dicat cum
virgo ꝛ filius eius ieſus ſtaret in nazareth
cum ioſeph: nō legitur q̄ in eius domo ha
beret ancillam ſeu captiuā ad ſeruiendum
et iam ſcitis q̄ in domo vbi ſunt tres per-
ſone requiritur aliquod ſeruitium ꝛc.Mō
oportet dicere q̄ illud faciebat virgo vel Io
ſeph:vel xp̄s.Mō interroget lucas q̄s illi
ſeruiebat:ꝛ dicit q̄ xp̄s deſcendit cū illis ꝛ

venit in nazareth: ꝛerat ſubditus illis. Lu
ce. ij. Clare dicit ꝙ xp̄s ſeruiebat in domo:
immo etiã ipſemet dicit. Filius hoīs nõ ve
nit miniſtrari. ſed miniſtrare. Mat. xx. Cũ
ergo xp̄s eſſet decẽ vel duodecim annoꝛum
ſeruiebat in domo. Singulariter dicã vo
bis vnũ ſeruitiũ qđ dicit magiſter hyſtoꝛia
rum ſcholaſticaꝝ: ꝙ xp̄s de fonte nazareth
poꝛtabat aquã. Ponat in pꝛactica vt ſentia
tur deuotio. Si tunc fuiſſet queſitũ a xp̄o.
O dñe ieſu vos poꝛtatis aquã: quare non
facit michael vel aliq̇s angeloꝝ: reſpõdiſſet
Hoc facio vt qñ xp̄iani hoc audiẽt. diſcant
ſeruire parentibus. Jdõ dicit: erat ſubditus
illis. Exẽplo ergo xp̄i q̇libet veſtrũ ſeruiat
ꝛ honoꝛet parẽtes ꝛ parẽtib⁹ ſeruiat. Sed
eſt hic queſtio que videt̃ cõtra dei pꝛecepta
ꝺe honoꝛe parẽtũ. Cũ xp̄s pꝛedicaſſet ſemel
multi ſequebant̃ eũ: et ipſe vertẽs ſe ad il
los dixit. Quid vultis vos. Reſpõderunt.
Dñe volum⁹ ire poſt vos vt audiamus ſer
mones veſtros ꝛ habeamus indulgentias
Quib⁹ dixit. Si q̇s venit ad me et nõ odit
patrẽ ſuũ ꝛ matrẽ ꝛ vxoꝛẽ ꝛ filios ꝛ fratres
ꝛ ſoꝛoꝛes. adhuc aũt ꝛ aīam ſuã: nõ põt eſſe
me⁹ diſcipulus. Lu. xiiij. Videt̃ ergo ꝙ in
iſta auctoꝛitate de⁹ vult ꝙ hõ odiat paren
tes. Reſpõſio eſt iſta. ſi parẽtes ſolũ diligãt
carnaliter filios ꝛ parũ curẽt de animabus
tũc nõ ꝺebẽt eos diligere vt ſcilꝫ eos ſequã
tur. Qñ dicit ergo odire patrẽ: intelligitur
ſcilꝫ in his que ſunt cõtra deũ. Verbigra.
Si pater dicit filio ꝙ vindicet eũ ꝺe aliqua
iniuria vel ꝙ furet̃ ꝛc. Nõ dꝫ obedire patri
ſed odire eũ in hoc qđ eſt contra deũ. Tali
mõ etiã odire matrẽ ꝛ fratrẽ ꝛ ſoꝛoꝛẽ etiam
aīam. vitã. ſ. ſenſualẽ ad malũ inclinantẽꝫ.
Et ſic dicta auctoꝛitas intelligit̃. Jdõ dicit
ſcriptura. Filij obedite parentib⁹ veſtris in
dño. hoc eñ iuſtũ eſt. Honoꝛa patrẽ ꝛ ma
trẽ tuã: qđ eſt mandatũ pꝛimũ in pꝛomiſſio
ne. vt bene ſit tibi. ſcilꝫ q̄tum ad abundan
tiam honoꝝ tẽpoꝛaliũ. ꝛ ſis lõgeuus ſuper
terrã. ad Ephe. vj. Pꝛomittit hic ꝺeus duo
que homines cõmuniter appetũt. ſ. abun
dantiam honoꝝ tempoꝛaliũ ꝛ longã vitaꝫ.
Per oppoſitũ qui nõ honoꝛat parẽtes erit
pauper: ꝛ parum viuet ꝛ malũ finem faciet

Secundũ pꝛeceptũ oꝛdinat circa inimi
cos ſingulariter cum dicit. Non occides.
Exo. xx. Solũ loquitur de pꝛincipali iniu
ria. ſ. non occides. in qua oẽs alie iniurie
includuntur. Jſtud pꝛeceptũ nõ extenditur
ad dños ſeu ad iudices terre. qñ ipſi debẽt
occidere malefactoꝛes ſm̃ foꝛmã iuris ꝛc.
Si autem amoꝛe vel fauoꝛe vel pecunia
liberent aliquem malefactoꝛem a furca cõ
dẽnant ſeipſos ad furcam inferni. Nã per
iuſticiã conſeruantur ciuitates. ideo Exo.
xxij. Maleficos non patieris viuere. Sed
iſtud pꝛeceptuꝫ intelligit̃ de ſex moꝛtibus
iniuſtis que fiunt. pꝛima. Non occides ſcꝫ
per vim dictã. ſicut fit hodie in mundo. nõ
ſolum occidendo iniuriantem ꝛ nocẽtem.
ſed etiã ignoꝛantem ꝛ innocentẽ. Jdeo di
cit ſcriptura. Filius nõ poꝛtabit iniquita
tem patris. ꝛ pater nõ poꝛtabit iniquitatẽ
filij. Ezech. xviij. Secũda. nõ occides. ſcilꝫ
per impatientiã. Nã multi ſunt qui habẽt
malas vxoꝛes ꝛc. non ergo debẽt occidere
nec deſiderare moꝛtẽ eius. Per oppoſitum
etiã de vxoꝛibus. nõ occidere nec ꝺeſiderare
ꝺebẽt moꝛtem viri. Tertio non debent occi
dere per auariciam. vt latrones in via pꝛo
pter pecunias. nec alias ꝓpter hereditateꝫ
conſequendam. Quarto. non occidere per
negligentiam. vt oppꝛeſſoꝛes doꝛmiendo
negligenter. vel lactando mulieres que ha
bent groſſa vbera ſuffocant filios. Jdeo cũ
duobus digitis teneatur gladius. Quinto
non occidere per inſolentiam. vt mulieres
grauide debent cauere. vt non aboꝛtent.
nec alias grauiter laboꝛent. qꝛ poſtq̄ ſentit
ſe grauidam. ſi debet eſſe maſculus a. xl. die
habet animam. ſi femina. lxxx. die. Sexto
non occidere pꝛopter verecundiam vt pec
catum occultetur. vt ſi mulier maritata pu
ella vidua vel monacha grauidetur. ſtatim
interficiunt pꝛolem. ꝛ vnum peccatum tra
hunt in aliud. vt in dauid qui pꝛopter luxu
riam fecit etiã homicidiũ in vria. Dicatur
hic miraculũ de quadã grauida ex adulte
rio ꝙ cum eſſet iuxta confuſionẽ oꝛauit vir
ginem Mariaꝫ. ꝛ in oꝛatione obdoꝛmiuit
et peperit ꝛ virgo recepit filium ꝛ commi
ſit vni mulieri nutriendum. et ſic illa mu
lier euaſit confuſionem. Virgo enim eam
iuuit ex quo ꝓpoſuit non occidere pꝛolem
Maximũ peccatũ eſt occidere pꝛolẽ citius
deberet eligere moꝛi. ꝛ peccãt oẽs q̇ cõſen
tiunt. Medicus apothecarius ꝛc. Medici
na optima quã ꝺedit quidã medicus cuidã
moniali querẽti quid eſſet bonũ ne graui
daretur. Reſpondit. caueatis a viro. Patet
ratio pꝛecepti in ſe quare dicit. nõ occidere
Modo videndũ eſt ſi xp̄s ſeruauit hoc pꝛe
ceptũ. Dico ꝙ xp̄s nõ ſolum nõ interfecit
aliquẽ. immo etiã nõ permiſit ꝙ aliquis ſa
ceret vindictã de iniurijs ſibi factis. Dicat̃
hyſtoꝛia que habetur Luce. ix. Cum vna
dierum iret verſus hieruſalem venerunt
apoſtoli eius in ciuitatẽ ſamaritanoꝛuꝫ vt

pararẽt illi. Et non receperunt eũ cũ ſuis:
nec voluerũt vẽdere panẽ nec vinũ. ⁊c. Ec
cequalẽ iniuriã ſibi fecerũt. Quãta iniuria
eſſet regi declinanti ad aliquã villam ſi ſui
nollent ipſm recipere nec vendere eſcas q̃d
mererent. Propter qđ cũ iacobus ⁊ iohes
dixiſſent xp̄o. Dñe vis dicamus vt ignis de
ſcendat de celo ⁊ conſumat illos. ſicut he,
lyas fecit. Tũc xp̄s icrepauit eos di. Neſci
tis cuius ſpũs eſtis. Filius eñi hoīs nõ ve
nit aīas hoim pdere ⁊ ſaluare. ſ; abierunt
in aliud caſtellũ. Itẽ qñ in die paſſionis ſue
fuit crucifixus ⁊ eleuat⁹ in cruce cũ immen
ſis dolorib⁹. vidẽs patrẽ cũ lãcea iuſticie pa
ratũ ad recipiendũ vindictã de crucifixori
bus ſi xp̄s voluiſſet. ſed dixit. Pater igno,
ſce illis quia neſciunt quid faciũt. Ex quo
multi ſimplices habuerunt contritionem.
quia dicit btũs Lucas. quia reuertebant̃ p
cutientes pectora ſua Patet ergo quõ nos
xp̄i exemplo debem⁹ parcere ⁊ remittere i,
iurias noſtras. Et dico q̄ nihil ꝑprius eſt
ad obtinendũ remiſſionẽ peccatoꝝ a deo q̃
parcere inimicis. Dicatur hiſtoria de illis
duob⁹: quoꝝ tpe indulgentie vnus voluit
ire romã ꝑ indulgentijs lucrandis. ⁊ inui
tabat alium vt irent pariter. Alter reſpon,
dit. In tali via tam longa ſunt magna pe,
ricula. Ego vadaꝫ quadraginta paſſus ad
domum talis qui interfecit patrem meum
⁊ parcam illi ⁊ habebo indulgentiaꝫ. Non
dixit alter quia iſta indulgẽtia eſt data per
bullam pape Clementis. Reſpondit iſte. ⁊
iſta remiſſio eſt data per bullam et papam
Ieſum. Notarius fuit beatus Mattheus
Dicit enim bulla. Si dimiſeritis homini,
bus peccata eorum. dimittet ⁊ vobis pater
veſter celeſtis delicta veſtra. Si autem nõ
dimiſeritis hominibus nec pater veſter di
mittet vobis peccata veſtra. Math. vj. Er
go remittatis. Sed ſunt aliqui diabolici q̃
non ſolũ non volunt remittere. immo im,
pediunt alios ne remittant dicẽdo. Ue di,
cetur q̄ vos eſtis iudeus. ⁊c. De iſtis homi
cidis dicit̃ Geñ. ix. Quicũq; effuderit hũa,
nũ ſanguinẽ fundet̃ ſanguis illius. ſ. in iu,
dicio dei vel aliter p pniam diſciplinarum
que eſt ꝑpria pnia homicidarũ. Tertium
preceptũ eſt circa omnes proximos gene,
raliter. quãdo dicit. Non facies furtũ. Ra,
tio huius precepti eſt. Nam qlibet homo
in domo ſua vult habere q̄ quilibet filius
vel ſeruitor cõtentet̃ de pte ſibi data p eũ:
nec haberet patientiã ſi vnus furaret ptem
alterius. Ita vult deus. nã totus mundus
eſt domus dei. O iſrael q̃ magna eſt do,
mus dei. ⁊ ingẽs locus poſſeſſionis ei⁹. Ba
ruch. iij. Et ipſe diuiſit ⁊ dedit tibi magnã
domũ poſſeſſiones. reddit⁹. ⁊ illi dedit vnã
domũculã luteã ⁊c. Tibi dedit magnã na,
uem. ⁊ illi vnã barchã. et ſic de alijs. Ita di,
uiſit ipſe q̃ ſcit q̃d eſt neceſſarium cuilibet.
Ideo nõ debetis tãgere partẽ alterius. Nã
anteq̃ ipſe diuiſiſſet q̃libet poterat recipere
ad libitũ. vt ait. Qui poteſt capere capiat
Mat. xix. Uerbigra. piſces maris adhuc
non ſunt diuiſi. Ideo qui poteſt capere ca,
piat. Sed capti p vnũ nõ tangunt̃ p aliuꝫ.
Ita de mundo a principio anteq̃ eſſet diui
ſus quilibet poterat recipere. ſed mõ facta
diuiſione quilibet ſit cõtentus de parte ſua
Iſtud preceptũ mirabiliter ſeruauit xp̄s q̃
nõ ſolum nõ recepit aliquid ab aliquo. im,
mo ꝑ reſtitutione cuiuſdã furti voluit po,
tius mori in cruce q̃ aliter: per herodẽ de,
collatus vel lapidatus. Dicatur parabolice
qñ erãt vir ⁊ vxor nobiles. Et vxor reſpi,
ciẽs in pomerio cuiuſdam horti vicini: vo
luit ſui tiue vnũ habere de pomis. Uir cõ,
ſenſit nec poſt ſatiſfecerũt. ⁊ licet fuerunt
ſancti. tamen poſt eoruꝫ mortem qñ volue
runt intrare paradiſum fuit eis dictum.
Pomum nõ eſt reſtitutum. Idem dicebat̃
filijs eoꝝ. licet fuiſſent ſancti ⁊ amici dei ad
portam paradiſi dicebatur. pomum quod
parentes veſtri ſunt furati nõ eſt reſtitutũ
quouſq; venit quidam diues. ſ. xp̄s qui ſa,
tiſfecit. Dicunt hyſtorie grecorũ q̄ de eodẽ
ligno fuit crux chriſti de quo eua recepit po
mum. Idem qñ xp̄s fuit ſuſpẽſus in cruce
tunc pomũ fuit reſtitutũ pomerio. Sicut
malus. i. pomum inter ligna ſiluarum. ſic
dilectus meus inter filios. Canti. ij. Sed
facta reſtitutione ſtatim adam ⁊ filij ſui ha
buerunt gloriam. Patet ergo quõ chriſtus
habuit furtum exoſum. Dicatur hic contra
illos qui dicunt q̄ furari fructus nõ ſit pec
catum. cũ tñ totũ malũ generi humano ex
furto fructus euenerit. Si ergo furtũ fru,
ctus eſt tantũ peccatũ. quãto magis furari
florenos per furta ſecreta. vel viuras. vel
retinendo ſolidatas ſeruorũ. vel bona de,
functorum non complendo teſtamẽta. vel
nolentes reddere qđ mutuo acceperunt.
immo minantur eis vel diffamant eos.
Iſtis dicit ſcriptura. Qui furabatur iã nõ
furetur. magis autem laboret operando
manibus ſuis qđ bonũ eſt. vt habeat vnde
tribuat neceſſitatẽ patienti. ad Eph. iiij.

¶ Infra eaſdem octauas.
Sermo. iij.

NOn veni ſolue
re legē ſʒ adimplere Mat.
v. Verbū iſtud mō oportet
dare cōplementuʒ materie
preceptoꝝ dei. de quibus re
ſtant tria declarāda. que ordināt perſonas
in ſe ad tenendū bonā vitā. Sed vt gratia
ꝛ benedictio diuina ſit nobiſcū. Salutetur
virgo Maria ꝛ reſumaṫ thema. Pro decla
ratione huius verbi quod habet difficulta
tem in theologia ſciendū ꝙ inter alias ma
gnas differentias inter precepta humana
et diuina eſt iſta. Qꝛ precepta humana que
dicunṫ poſitiua nō vocanṫ proprie iuſticia
ſubſtātiue. ſed poſſunt vocari iuſta adiecti
ue. Ratio: quia eā precepta iuris poſitiui
ſunt mēſurata, ꝛ limitata regula iuris ꝛ in
tellectus humani. Ideo dicūtur iuſta ſicut
due res equales nō ſe excedētes. ſed mini
me dicunṫ iuſticie. Iſta precepta humana
ꝛ intellectus equalia ſunt. Ideo dicunṫ iu
ſta. Iuxta hoc dicit deus. Per me reges re
gnant ꝛ legum conditores iuſta decernūt.
Prouerbio. viij. Sicut ſententia dicitur iu
ſta qū cōcordat cū proceſſu. ita precepta hu
mana dicunṫ iuſta. qꝛ cōcordāt cū ratione
et intellectu. ſed nō poſſunt vocari iuſticia
ſubſtantiue. quia non regulant totam no
ſtram vitam. Sed precepta diuina poſſunt
vocari iuſta. qꝛ mēſurantur intellectu diui
no ꝛ nō humano. immo intellectus huma
nus multotiens admiratur dicens. Quare
hoc ꝛc. Et etiā dicunṫ iuſticia. Ratio. quia
ſunt rō mēſura et regula totius vite nře.
Primo ſunt rō mēſura ꝛ regula intellect⁹
quō dʒ ſe regere ad credendū. Itē volūta
tis quō debeat ſe habere ad deſiderandum
tē memorie ad nō memorandū iniurias
nec vindicandū. Item cordis ad nō cōcupi
ſcendum. Item quincꝫ ſenſuū ad vitā gu
bernandū. Iō dicit ſcriptura. Deū time et
mandata eius obſerua hoc eſt ois homo.
Eccľs viti. Nota. hoc eſt ois homo. ablati
ui. ſ. eſſe gratie ꝛ veritatis. Patet ergo diffe
rentia inter precepta humana et diuina:
quia humana dicunṫ iuſta: diuina iuſticia.
Ideo dicit apoſtolus ad Roñ. vj. Exhibete
membra veſtra ſeruire iuſticie. i. preceptis
dei: in ſanctificationē. Tria membra prin
cipalia ſunt in nobis que debemus exhibe
re ad ſeruiendum iuſticie.

Primum corpus: per honeſtam cōuer
ſationem.

Scōm linguā: per veracem locutionē.

Tertiū cor: per menſuratā affectionem

Ideo dicit paulus. Exhibete mēbra vřa ꝛc.

Dico primo ꝙ debemus exhibere corp⁹
ſeruire iuſticie. ſ. preceptis per honeſtā con
uerſationē. Iō dicit. Non mechaberis. Nā
opinio fuit falſa aliquoꝝ ꝙ iſtud ſolū pre
ceptum ꝓhiberet adulteriū ꝛ nō ſimpliceʒ
fornicationē. Immo dicūt: ꝛ quale peccatū
eſt peccare cū muliere ſoluta et nō feci ſibi
violentiā. ego bene ſolui ſibi. placuit ſibi ꝛ
mihi: cui feci ego iniuriā. Modo nota ra
tionem huius precepti. ꝛ ſunt due a princi
pio mundi vſcꝫ ad xpi incarnationem. Et
tres ab incarnatione vſcꝫ ad finem mūdi.
Ideo ſunt q̇ncꝫ rationes ꝓbātes ꝙ ſim
plex fornicatio eſt peccatū mortale. nec vnꝗ̄
aliquis ſine ſpeciali dei diſpēſatione pote
rit facere illū actū ſine vxore abſcꝫ peccato
mortali. Prima rō eſt quantū ad aīam per
creationē. Scōa q̄tum ad corpus per for
nicationem. Et iſte due rationes iā a prin
cipio mūdi durant vſcꝫ ad finem mundi.
Prima ergo ratio q̄tum ad aīam. Ita ſci
tis ꝙ aīa hoīs facta eſt ad imaginem dei. ꝛ
precioſiſſima eſt plus q̄ capilli virginis vel
lac ſeu vera crux nec aliquod corporale.
Modo ſi tā magnū peccatum eſſet ꝓijcere
capillos virginis vel lac vel crucē chriſti in
ſterquilinio eo ꝙ ſaperet infidelitatē ꝛ he
reſim. q̄to magis de aīa qū ꝓijcitur in la
trina luxurie eſt maius peccatū: ꝛ dicis cui
facio iniuriā. Nunq̇d creatori tuo q̇ tibi cō
miſit aīam reliquiaʒ tam precioſam. Ideo
dicit apľs. Hec eſt volūtas dei ſanctificatio
veſtra. vt abſtineatis vos a fornicatione nō
ſolū ab adulterio vt ſciat vnuſq̇ſcꝫ veſtrū
vas ſuū. i. corpus vas ſie poſſidere in ſan
ctificatiōe ꝛ honore. j. ad Theſſaľ. iiij. Se
cūda ratio que tāgit corpus eſt. Nā ſi aliq̇s
deturpat vaſa figuli q̇ fecit pulcherrima
ad comedēdū: ꝛ ſi hmōi ad viles vſus appli
cando, dices cui ſit iniuria. Nōne figulo cu
ius ſunt vaſa: vt ſupponitur. Idem de deo.
Nā corpora noſtra ſunt vaſa lutea a deo fa
cta vt ſeruiant in menſa dei in celo. Si er
go tu deturpas vas dei. dicis. Cui facio in
iuriam. Nunquid deo. Ideo dicit ſcriptura
Mūd amini qui fertis vaſa dñi. Eſaie. lij.
Vltra predictas duas rationes adduntur
tres poſt incarnationem chriſti. Prima eſt
eſt adoptio ſpiritualis. Nam ſi rex habens
filias virgines ſeu viduas. ꝛ vos qui nō
habetis vxores peccatis cum aliqua il
larum. ꝛ ſibi placuit. ꝛ dicitis cui feci iniu
riam. Nunquid regi dño tuo feciſti ꝓditi
onem. Ideo oēs mulieres filie ſunt chri
ſti de ſua ſpōſa. ſ. eccľia genite ꝑ baptiſmū.

Et dicis. Cui facio iniuriã. Nunquid chriſto
patri earũ. quia niſi cui eas dat in vxorem
nõ vult ꝙ aliqͥs tangat filias ſuas. De iſta
materia prophetando dicit propheta. Abo
minatio facta eſt in iſrael. i. laicis. ⁊ in hie
ruſalẽ. i. clericis. quia filiã dei habuerunt
alieni. ſ. qui nõ erãt viri. Diſperdet dñs vi
rum qui fecerit hoc. Malach. ij. Secunda
rõ eſt per conſecrationẽ baptiſmalẽ. Nam
qui ſciẽter deturpat calicẽ vel corporalia cõ
ſecrata magnã iniuriã facit deo. Modo quid
eſt plus cõſecratũ corpus xpiani vel calix:
clarum eſt ꝙ corpus xpiani. qꝛ habet reci-
pere intra ſe corpus ⁊ ſanguinẽ chriſti com
municando. Modo ꝓijcere ipſum in latri-
nam luxurie. magnũ peccatum eſt. Ideo di
cit apl's. Fugite fornicationẽ. Omne pecca
tum quodcunqꝫ fecerit homo extra corpus
eſt. i. in aĩa. Qui autẽ fornicatur in corpus
ſuũ peccat. An neſcitis quoniam membra veſtra
tẽplũ ſunt ſpũſſancti qͥ in vobis eſt. ſ. pro-
pter conſecrationem. j. ad Cor. vj. Tertia
ratio ꝓpter conformitatẽ ⁊ ſimilitudinem
quãlicum xpo habemus: qꝛ ab eadeꝫ carne
ſpecifica quaſi de eadem pecia panni indu
tus. Ideo magnã iniuriã facimus xpo de-
turpando carnis ſimilitudinem. Ideo di-
citꝗ Leo papa. Agnoſce o chriſtiane dignita
tem tuam: ⁊ diuine conſors factus nature
noli in veterem vilitatem degenere cõuer-
ſatione redire. Patet error multorum ſtul-
torum dicentiũ ſimplicẽ fornicationem nõ
eſſe peccatũ. Nam hoc aſſerere eſt hereſis.
Modo videamus quomodo chriſtus hoc
preceptũ ſeruauit. Queſtio fit in theologia
Utrum chriſtus potuerit naturam huma
nã aſſumere i vtero vidue ſicut in virgine
Dicũt ꝙ ſic. Sꝫ ſingulariter elegit ꝟginẽ
et ipſe fuit ſemper virgo. Ita parũ ipſe ſcit
experimẽtaliter illũ actũ ſicut ego ſcio qua
lem ſaporẽ hꝫ ferrũ: nõ ꝓpter amorẽ alicui⁹
ſed vt vobis daret exempluꝫ cauẽdi ab illo
peccato. Iõ dicit ſcriptura. Talis decebat
vt eſſet nobis põtifex. ſanctus. innocẽs. im
pollutus. ſegregatus a pctõribus ⁊ excelſior
celis factus ad Heb. vij. In iſta auctoritate
vitat quinqꝫ gradus luxurie. Aliqui faciunt
luxuriã cordis. ſ. cogitãdo in illa delectatio
ne. Sed timore vel cõfuſione vel alterius
rei cauſa non faciũt opere: ex hoc perditur
ſanctitas. Cõtra iſtum gradum de chriſto
dr ſctũs: qui nunquam habuit talia deſideria.
Scdo aliqui ſunt ita mali in corde ꝑ ta-
lia deſideria ꝙ neſciũt loqui niſi de mulie-
ribus. Contra quos apl's. Corrũpunt bo-
nos mores colloquia praua. j. ad Cor. xv.

Hiero. ad ruſticũ monachũ. De ſpeciebus
mulierũ nunquam diſputes. Et qꝛ xps nunquam
de tali materia loquebat᷑ dr innocẽs. Ter-
tio impollutus: contra illos qͥ procurãt ſibi
molliciã. Quarto ſegregatus a pctõribus:
cõtra illos qui peccant cum alijs de facto.
Quinto excelſior celis factus cõtra mulie-
res. que ſuſtinent oſcula amplexus: dicẽdo
amicus me⁹ eſt ⁊c. ⁊ ſequũtur multe impu
ritates. Iõ auiſent᷑ illi de matrimonio vt
ſeruent modum. ⁊ quinõ ſunt de mr̃imonio
nullo mõ debẽt curare de illo actu. ne faciãt
cõtra hoc preceptũ quouis mõ. Ecce quare
dicit apl's. Exhibete mẽbra vr̃a ⁊c. Dico
ſcdo ꝙ debemus exhibere linguã ad ſeruã
dũ iuſticiã ꝑ veracẽ locutionẽ. Iõ dicit. Nõ
loquaris cõtra ꝓximũ tuũ falſum teſtimo
niũ. Exo. xx. Rõ hui⁹ precepti eſt: qꝛ officiũ
lingue eſt loqui veritatẽ. ſignare ea qͥ ſunt
in corde: imaginationes ⁊ intẽtiões cordis
Mat. xij. Ex abũdantia cordis os loquit᷑.
Et phs. Uoces ſunt note. i. ſigna earũ que
ſunt in aĩa paſſionũ. Officiũ oculi eſt vide
re ⁊ oſtendere res ſcḋm colores et quantitates:
officium auriũ audire: tibiarum ambulare
Mõ ſicut officiuꝫ oculoꝝ impediretur per
periã in oculo ⁊ auriũ per ſurditatem: ita
officium lingue impedit᷑ ⁊ inordinatur per
mẽdacium. qḋ aufert ſibi officiũ. qꝛ mẽtiri
ẽſt dicere contra illud qḋ tenes in corde de
ꝓximo. Iõ de⁹ precepit Exo. xx. Nõ loqua-
ris cõtra ꝓximũ tuũ falſum teſtimonium.
Nã omne mendaciũ eſt cõtra proximũ vel
cõtra aliũ vel cõtra ſe: dicẽdo qḋ nõ eſt ita i
corde tuo. Iõ omne mẽdaciũ eſt pctm̃ mor
tale vel veniale. Xps ſeruauit hoc ꝑceptũ.
Nã ait ipſe qui eſt veritas prima ⁊ eterna.
Ioh. xiiij. Ego ſum via veritas ⁊ vita. non
ſolũ non dixit falſum. immo nõ permitte-
bat corã ſe dare aliqḋ falſum teſtimonium
cõtra viuos nec mortuos. Cõtra viuos di-
catur hyſtoria euãgelij quando fuit in bethania
⁊ magdalena vidẽs eũ feſſum cũ precioſiſſi-
mo vnguẽto vnxit: ſtatim iudas ⁊ alij con
tra eã inceperũt dare falſum teſtimonium
dicẽtes. Ut quid perditio hec ⁊c. O illa fatua
⁊ ſimilia verba. Et xps qui abſentibus fa-
ciebat ſe aduocatum dixit. Quid moleſti
eſtis huic mulieri. Bonũ enim opus operata
eſt in me. Matth. xxvj. O benedictus eſt il
le qui in abſentia manutenet diffamatuꝫ:
Idem de mortuis. Dicunt aliqui quando
obloquunt᷑ de mortuis: mortuus eſt. Iõ nõ
põt lingua mea ſibi nocere. Dico ꝙ immo
põt ſibi nocere dupliciter. Nã licꝫ ſit mortu⁹
corpore: viuit tñ in cordibus multoruꝫ per

bonam famam ꝛ quādo tu diffamas eum aufers ſibi illam vitā. Scdm malū ꝙ in iudicio dei lingue obloquentium nocent aie. Hoc ꝯfirmat miraculo de religioſo mortuo qui licet ſeruaret vota: tñ nō ſuabat cerimonias ꝛ in multis defecerat. Cūq̧ fratres q̄ dicebant pſalteriū corā corpore incepiſſent ipm iudicare. O dicebat vn⁹ bene potabat et alter ita. ꝛ ſine aqua: ꝛ ſic de talibus. Subito frater ſurrexit: dicēs. Parcat vobis de⁹ fratres. q: in magno periculo me poſuiſtis in iudicio. vbi accuſabar a demonib⁹ ꝛ iudicabar a vobis: neſciebā q̄bus prius rñderē ꝛc. ideo xp̄us defendebat mortuos: vt pꝫ Lu. xiij. Duo caſus acciderūt tpe xp̄i dum ipſe predicaret. Multi ſurgebāt dicētes ſe eſſe meſſiam. Inter ceteros iudas galileus ꝛ q: multi ſequebantur eū Pilatus ingulauit omnes eos. Cūq̧ hoc referret xp̄o aliq̄ dixerunt. O mali hoīes erant. Xp̄us ſtatim fecit ſe aduocatum ꝛ dixit. Putatis ꝙ hi galilei pre oīb⁹ galileis peccatores fuerint: q: talia paſſi ſunt. Non dico vobis ſed niſi penitētiam egeritis oēs ſilr pibitis. Lu. xiij. Itē turris ſyloe q̄ cecidit ꝛ oppreſſit. xviij. hoīes de quibus loquentes corā xp̄o dicebant. Mali ꝛ magni peccatores erāt. q: ita eis accidit. Et xp̄us dixit. Putatis. q: ꝛ ipſi peccatores fuerīt pter oēs habitātes in hieruſalem. Nō dico vobis: ſed ſi penitentiam non egeritis omnes ſilr pibitis. Dicit ꝙ plures dānant p diffamationē ꝙ p furtuꝫ Ratio q: furtum quādo videt dat cōpūctionem cordis: ꝛ finaliter reſtituit. Sed v̄ba ex quo dicta ſunt tranſeunt ꝛc. ꝛ traduntur obliuioni: ꝛ ſic non reſtituit fama. Itē mai⁹ furtum eſt fame ꝙ pecunie. Prouerb. xxij. Melius eſt nomen bonū ꝙ diuitie multe ꝛc. Dicit de reſtitutiōe fame verbo vel ſcripto fienda. alias non poſſunt ſaluari. Ideo teneamus conſilium apoſtoli. Deponētes mēdacium loquimini veritatem vnuſq̧ſq̧ cum proximo ſuo. Ratio: q̄ſi ſumus inuicem membra. ad Ephebeſeos quarto. Dico tertio ꝙ debemus exhibere cor ad ſeruiendum iuſticie per menſuratam affectionem Sicut pmum pceptū ordinat corp⁹: ita nonum ꝛ decimū q̄ coincidūt ordināt cor. Rō hui⁹ pcepti eſt: q: cupiditas eſt radix oim maloꝝ. j. ad Ti. vj. Radix oim maloꝝ eſt cupiditas: quam q̄dā appetētes errauerūt a fide: ꝛ inſeruerūt ſe dolorib⁹ mult̄. Tu aūt o hō dei h̄ fuge. Rōne aſſigāt aplus di. Nā q̄ volunt diuites fieri incidūt in tēptationēt in laqueum dyaboli ꝛ deſideria multa inutilia ꝛ nociua q̄ mergunt hoīes in interitū ꝛ pditionē. Ibidē. Dicit ex quo doctor vel mercator ciuis vel dñs proponit in corde. Ego volo ditari factū eſt. pdit⁹ eſt. ſꝫ oꝫ facere qđ in ſe eſt ſub timore dei. Et ſi de⁹ ſibi dat diuitias de bono iuſto recipiat. alr nō q̄rat. Iō de⁹ cuſtibꝫ volēs puidere dixit. Nō ꝯcupiſces domū pximi tui nec deſiderabis vxorē eius. nō ſuū. nō āclllā nō bouē nō aſinū. nec oia q̄ illi⁹ ſūt. Exo. xx. Iſtō pceptū ſuabat xp̄s. ꝙ nō oportebat ꝯcupiſcere. q: dñi eſt terra ꝛc. imo nō ſuſtinebat cupidos hoīes in ſua ſocietate. Dicit hiſtoria de illo doctore cupido q̄ dixit. magr ſeq̄r te quo cūq̧ ieris Mat. viij. Dicit h̄ glo. ꝙ ficte veniebat ad xp̄m ꝛ cupiditate duct⁹ qñ vidit miracula q̄ xp̄us faciebat. O dixit ipe: ego ſociabo me illi ꝛ poſtq̄ ſciuero facere talia lucrabor īfinitas pecunias. Iō xp̄s q̄ nō ſolū vidit os. ſꝫ etiā corda dixit ſibi. Vulpes foueas hñt ꝛ volucres celi nidos. Fili⁹ aūt hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū reclinet. mat. viij. Iō vt diligamur a xp̄o ꝛ velit nos h̄ in ſuā grām recipere: ꝛ poſtea in gl̄iam nō ſoluamus legē: ſed impleamus: vt fecit xp̄s qui eſt in ſecula benedictus. Amen.

¶ In octaua beati Dominici. Sermo.

Tu vero vigila: in oībus labora. Habet verbū iſtud originalr. ij. ad Thi. iiij. Hoc thema dat mihi motiuū predicādi de quadā virtute ad ſaluationē aiarū multū neceſſaria ſcꝫ de virtute vigilie circa ſeruitiū dei. Sꝫ primo ſalutet v̄go maria. Hoc verbū eſt apli ad filiū ſuū ſpūalē timo. di. Tu vero vigi. ꝛc. Rō. aūt quare ſibi dixit hoc v̄bum eſt q: videbat in hoc mūdo multos neglīgētes circa ſeruiciū dei: lꝫ eſſent valde diligētes circa ſeruiciū humanū ad cōgregandum diuitias: honores ꝛc. ſed nō de lucro ſpūali. ꝛ ppter hoc apls dicebat diſcipulo ſuo timo. Tu vero vigila ꝛc. Pro cuius declaratione inuenio ꝙ diligēter vigilāt homines mundani ex quattuor rōnibus: ſcꝫ

Propter amorē lucri tēporalis.
Propter timorē periculi mūdialis.
Propter dolorē afflictionis corporalis.
Propter clamorē vocis vel rei ſenſual̄.

Et ex quolibet iſtoꝝ debemus nos vigilare ſpūaliter. Iō dicit thema cuilibet nrm. Tu v̄o vigila ꝛc. Dico primo ꝙ vigilant aliqui in hoc mundo propter amorem lucri temporalis ſicut mecbanici. ſcꝫ fabri ferrarij: ꝛ ſartores ꝛc. Et illi qui cum lumine poſſunt operari in nocte: vigilant in ſero:

et ſurgunt de mane ꝯſtanter laborādo quouſqꝫ iam lucrati ſint vitam illius diei. ⁊ tūc cum gaudio bibant de mane. De hoc ſcripture auctoritas ē ſit clara. Ois faber ⁊ architectus noctē tanꝗ diē trāſigit ⁊c. ⁊ vigilia ſua perficit opus. Eccli. xxxviij. Hoc mō tenetur quilibet vigilare ſpūalr ꝓ lucro ſpirituali. Singulariter tenenē ad hoc tñ ꝑſone ſpūales. ſicut religioſi clerici ⁊ oēs eccleſiaſtici. Non em̄ debēt in lecto expectare ortum ſolis. ſed ſurgere de mane ad matutinas. et dicere eas diſtincte ⁊ attente: ita ꝙ quādo orit̄ ſol ꝙ tunc fecerint officiū ſuū. Talis em̄ letus pōt eſſe. qꝛ iā lucrat⁹ eſt prandium illius diei. Qui aūt non ſurgunt: aīa eoꝝ triſtis manet. qꝛ nihil eſt lucrata. ꝓptera dicit eccleſia. Non ſit vobis vanū mane ſurgere ante lucē. qꝛ ꝓmiſit de⁹ coronā vigilantibus. Nota ꝓmiſit. deus non. xij. denarios. ſed coronā glie. q̄ plus valet ꝙ corona papatus vel imperij. Si ergo artifices cū tanto labore vigilant vt lucrenē. xij. denarios vel duos ꝙto mag̃ vigilare nos debemus dulciter vt coronā padiſi poſſim⁹ lucrari. Nota hic miraculum de vitiſpatrū. Liber eſt autenticus ex decreto gelaſij pape confirmatus. de illo ſancto heremita q̄ vidit cathedrā in celo. ⁊ ſeptē coronas diſcipulo ſuo paratas quas fuit lucrat⁹ vna nocte ex vigilia. qꝛ dyabolus eum ſepties tēptauerat de ſomno. ⁊ ipſe reſtitit ⁊ vigilans ꝑmāſit. ⁊ ſeptem coronas acq̄ſiuit. Ecce quare eccleſia. dicit perſonis ſpūalibus. Non ſit vobis vanū mane ſurgere ante lucem ⁊c. Pro vobis aūt laicis qui non poteſtis ita vigilare. ſurgendo ad matutinas ⁊c. Notate ꝙ preſens vita eſt obſcura reſpectu vite glorie. ē nobis videat̄ dies clara: ſicut noctue nox videt̄ clara: cū tñ nox ſit obſcura reſpectu claritatis diei. Ita eſt de nobis non ſumus niſi noctue. ſed qñ aīa tranſit de hoc mundo ⁊ videt claritatē glie tūc dicit. Nox ꝑceſſit. dies aūt appropinquauit. Ad Ro. xiij. Ideo vos de mūdo ſurgatis a ſomno peccati in nocte huius vite. ⁊ laboretis ⁊ lucremini merita apud deū anteꝗ veniat dies alterius vite. Si dicat̄. Iā ego laboro fodiendo ſuendo ⁊c. Dico ꝙ totum hoc remanet hic inferius. Si ergo nihil lucramini in hoc mundo: de quo viuetis in alio mundo. qꝛ poſſeſſiones ⁊ diuitie hic remanent. Ideo laboretis in operibus ſpiritualibus orādo quolibꝫ die deuote ⁊c. Seruate feſta. audiatis miſſam ⁊ ſermōes. ⁊ frequenter debetis confiteri et communicare quia de iſtis oportet viuere ibidem. alias remittet aīa ad hoſpitale miſeroꝝ. Ideo dicit ſcriptura. Sapiēs cor ſuū tradet ad vigilandū diluculo ad dñm qui fecit illū. ⁊ in conſpectu altiſſimi deprecabit̄. Eccli. xxxix. Nota dicit ad dñm nō dicit ad mundū. Dico ſcdo ꝙ vigilāt aliq̄ nō amore lucri tpalis. ſed timore periculi tpalis. vt naute. et maxime ille q̄ regit gubernaculū⁊ q̄ reſpicit tumorē maris. Ois illi vigilant timore periculi maris vel venti vel terre. Vñ ait ſcriptura. Qui nauigāt mare enarrāt picula ei⁹. Eccli. xliij. Vigilāt etiā cuſtodes picũlo inimicoꝝ. ⁊ ſic etiā nos debem⁹ vigilare Nam iſte mūdus eſt tanꝙ mare. Unde ait dd. ps. ciij. Hoc mare magnū ⁊ ſpacioſum manibus illic reptilia quoꝝ nō eſt nūerus. Aialia puſilla cū magnis. illic naues ꝑtranſibūt. ibi dicit dauid ꝙ iſte mūdus ſit mare. Iō in eo ſunt multa pericula. Unde ait Ber. Periculū hui⁹ mūdi ꝓbat trāſeūtiū raritas ⁊ pereuntiū pluralitas. Sicut em̄ in mari marſillie vix de quattuor nauibus vna reuenit. Sic de quattuor aīabus vix vna ad portū ſaluē ꝑuenit. O vtinā de cima pars gentiliū ſaluaret̄. Naꝫ nauis in mari maxime timet piculū de vēto: ⁊ piculum de aqua: ⁊ periculū de rupe. Sic ⁊ nos timere: oportet. Nā venti ſunt diaboli tēptationes: ⁊ quādo aliq̄s vadit ꝑ mare hui⁹ mūdi cū deuotione ⁊ bona vita. talis ventus ducit nauē ad portū paradiſi. ſed qñqꝫ venit aquilo. ſ. diaboli tēptatio q̄ ꝓijcit nauē ſurſum eleuādo in ſuperbia. vana gloria auaricia. ⁊ luxuria ⁊c. ⁊ ita nauis. ſ. pſcia et anima perit. Magnus ventus dr̄ quando eradicat arbores: qꝛ non legit̄ ꝙ ventus diruerit mōtes. Sed ventus tēptationis diaboli nō ſolū eradicat arbores. ſ. perſonas ſimplices: ſed etiā diruit mōtes. ſ. ꝑſonas ſpūales. Unde de hoc ait ſcriptura. Ecce ſpūs grandis ⁊ fortis. ſ. demon vel ventus tēptationis ſubuertēs mōtes ⁊ cōterēs petras. iij. Reg. xix. Nonne erant montes adā Sanſon: Dauid. Salomon. ⁊ tamē diabolí tēptatio oēs illos ſubuertit ⁊c. Iō nos miſeri quid faciemus. niſi vigilare in periculo huius venti. Secundū periculū quod timet nauis in aqua eſt aqua. Nam aliquotiens vnda maris intrat nauem. ſic ⁊ nobis quandoqꝫ accidit. Nam vnde maris ſunt tēptationes et inclinationes carnis. vt cuꝫ perſona eſt incolumis. ſ. quādo caro nō mouet̄ nec cogitando nec loquēdo de quacūqꝫ materia carnali. tunc quādoqꝫ ſubito veniūt motus illiciti ⁊ concupiſcentie praue. Et ideo tūc oportet caute vigila

re. De hoc dauid ait. Mirabiles elationes
maris .i. carnis. Tertiū periculū eſt inaius
.ſ. qñ nauis impingit in rupe. Ideo vigilāt
naute diligenter. Sic ⁊ nos facere debemꝰ
Nam ⁊ hoc contingit quando ꝑſona nō cu
rat de familiaritatibꝰ: tunc eñi nauigat in
ꝓfundo pelagi ad portū paradiſi. ſed quan
do contrahit familiaritates tunc impingit
in rupe. Quādo mulier audit de aliquo cle
rico vel religioſo ꝙ eſt bonus ⁊ deuotꝰ. ⁊ di
cit. cū iſto habeo familiaritatē. Caueas ne
impingas. ex hoc eñi multe naues .i. perſo
ne onerate .ſ. precioſis mercibꝰ meritorū ⁊
virtutū impingentes. ſic fuerunt ꝑdite. Iō
dauid ait. Ne forte offendas ad lapidem .ſ.
familiaritatis pedem .ſ. affectionis. pſ. xc.
Si ergo tot ſunt pericula in mari magno
huiꝰ mundi: nobis nauigantibꝰ neceſſaria
eſt vigilantia. ne vento tēptationis vel vn
da inclinationis nec rupe affectionis per
damus viaticū. Ideo vigilemus Nam hoc
conſilium dedit xp̄s diſcipulis ſuis dicens
Vigilate ne intretis in tēptationē. Spiri
tus quidē promptus eſt. caro aūt infirma.
Mat. xxvi. Secunda ſimilitudo quare vi
gilant aliqui timore periculi tp̄alis eſt quā
do homo timet inimicos ſuos tp̄e guerre
vel latrones quando homo ſe ꝓmunit ad
cuſtodiendā villam vel caſtra ne capiantur
Hoc etiā modo oportet nos laborare ⁊ vi
gilare. Ideo xp̄s ait. Illud autē ſcitote quo
niā ſi ſciret paterfamilias qua hora fur vē
turus eſſet vigilaret vtiq ⁊ non ſineret ꝑ
fodi domū ſuā. Mat. xxiiij. Nota ꝑfodi .i.
ſubtus fodi: ꝓpter hoc etiā nos debemꝰ vi
gilare vt dixi Pro quo ſciendū ꝙ quattuor
capitanei latronū ſunt modo in breui ven
turi certiſſime ⁊ neſcimus ſi hodie vel cras:
⁊ ergo oportet diligenter vigilare. Primus
capitaneus eſt mors que totū ducit ſecum
nihil dimittit quantūcūq ſitis diuites in
morte in vno linteamine remanebitis. Or
dicit dauid Homo cū interierit non ſumet
omnia: neq deſcendet cum eo gloria eius.
pſ. xlviij. Secundꝰ capitaneus eſt antixp̄s
qui totū ducet ſecum. paucis deuotis de
xp̄ianis demptis. Ideo vigilare oportet in
penitentia. quia cito veniet ⁊ ducet ſecum
omnes qui dormiunt in peccatis. Ideo di
cit apoſtolus. ad Ephe. v. Surge qui dor
mis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illūinabit te xp̄s
Tertius capitaneus eſt poſt mortem anti
xp̄i. quia tunc erit conflagratio mūdi que
nihil dimittet de elemētatis. Et iſte ignis
veniet anteꝙ dñs veniat ad iudiciū Ideo
ait dauid. Ignis ante ipm̄ precedet ⁊ inflā
mabit in circuitu inimicos eius. pſ. xcvi.
Et ſm̄ ꝙ inuenit in ſacra ſcriptura tunc il
le ignis veniet trāſactis quadragintaquin
q diebus poſt mortē antixp̄i. Quartꝰ capi
taneus ⁊ principalis erit dies iudicij. Si
ergo paterfamilias vigilat qñ ſcit latrones
diſcurrentes. ꝙto magis nos miſeri. Ideo
non dormiatis i peccatis ne accidat vobis
vt fatuis virginibus. De quibꝰ xp̄s Math.
xxv. dicit ꝙ quidā nobilis dñs fecit matri
moniū cū quadā nobili domicella ⁊ inuita
uit decem domicellas: quaꝝ quinq dixerūt.
Multū tardabit dñs venire .ſ. ſpōſus. Iō
dormiamus in quiete. Alie quinq dixerūt
Vere ſponſus non dedit nobis certū tp̄s
ſui aduentus. ideo paremus nos vt ſimus
parate. Et iſte ornauerunt ſe. Media autē
nocte clamor factus eſt. Ecce ſponſus ve
nit pulſans ⁊ di. Eſtis parate Tunc dixerūt
iſte quinq. ita. nos quinq ſumus parate.
Alie autē quinq voluerunt ſe parare. ſed
ſponſus cū illis quinq intrauit palatium
ſuum. ⁊ clauſa eſt ianua. Deinde venerunt
alie quinq dicentes. Dñe dñe aperi nobis
Quibus ip̄e reſpondit. Amen dico vobis:
neſcio vos. Vigilate itaq. ⁊c. Sic nos oēs
ſumus inuitati ad nuptias regni celoꝝ. er
go oportet vigilare. quia dr̄ Mat. xxiiij. Vi
gilate quia neſcitis qua hora dñs veſter vē
turus ſit. ⁊ Luc. xij. dr̄. Sint lūbi veſtri pre
cincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus vr̄is
⁊ vos ſimiles hoībus expectantibꝰ domi
nū ſuū quādo reuertat̄ a nuptijs. vt cū ve
nerit ⁊ pulſauerit cōfeſtim aperiant ei Bti
ſunt ſerui illi quos cū venerit dñs inuene
rit vigilantes .ſ. ꝑ bonoꝝ opeꝝ exercitatio
nem. quia iſti ſecū intrabunt ad nuptias.
Sed quādo xp̄s febre vel alia infirmitate
pulſabit ad ianuas: ſi non eritis ꝑati non
intrabitis. Propter hoc ꝑ tp̄e ꝑare ſe opor
tet ⁊ confiteri. iniurias remittere ⁊ cōicare
⁊ ſatiſfacere. Sic hō ornat ſe cum ſpeculo
pn̄ie. vt mulier in ſpeculo in quo vidētur
macule vel defectus in facie cōſcientie. qui
defectus lauandi ſunt aqua lachrymarum
Unde corona capitis eſt intētio recta Anu
li ſunt virtutes. Torques ſunt abſtinentie.
Iō ꝯcludit xp̄s. Mat. xxv. Vigilate ergo quia
neſcitis diem neq horā. Dico tertio ꝙ vi
gilant aliqui nō amore lucri nec periculi ſꝫ
ꝑ dolorē afflictionis corporalis. ſicut infir
mi de febre de dolore. ⁊c. quia nō poſſūt dor
mire ſed plangunt. Si eis dicat̄. Dormia
tis. Reſpōdent non poſſuꝫ. o vere. ⁊c. Sic
etiam nos vigilare debemus ex dolore con
tritionis peccatoꝝ ꝓteritoꝝ ⁊ tribulatione

infernaliū tormentoꝝ. Si ex dolore aliquo vnius parue ſpine vel etiã vnius pulicis non potes dormire: quō aīa cū ſit ita vulnerata mortaliter In capite vulnere ſuperbie In corde vulnere auaricie. In renibꝰ luxurie. In gutture gule. In facie inuidie. ꝛc. Ideo ſuſpirare dolere ⁊ plangere nos debemus ad inſtar infirmi vt religioſi clerici et laici. Et tunc quilibet ſic vigilans ex pctōꝝ contritione poteſt dicere cū dauid. A voce gemitus mei adheſit os meum carni mee Subdit. Similis factus ſum pellicano ſolitudinis. ⁊ factus ſum ſicut nicticorax in domicilio. Vigilaui ⁊ factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto. Tota die exprobrabant mihi inimici mei: ⁊ qui laudabāt me aduerſum me iurabant Quia cinerē tanꝗ̄ panē manducabā ⁊ poculū meū cum fletu miſcebā. Ps. cj. Nota a voce gemitus mei. Nā qñ homo ridet caro dilatat̄. ſed quādo plorat ſtringit̄. Nota. Similis factus ſum pellicano ſolitudinis. Qui qñ videt filios a ſerpente venenatos naturaliter cognoſcit ꝙ non poſſunt viuere ſine ſanguinis ſui effuſione. ⁊ tūc vulnerat ſe in pectore. ⁊ illū calidū ſanguinem effundit ſuper eos. ⁊ ſic reuiuiſcunt. vt dr̄ in gloſa ordinaria ſuper iſtū verſum. ꝛc. Ita de operibꝰ noſtris a ſerpente inferni venenatis: Factus ſum ſicut nicticorax que non videt̄ ſed ſentit̄. Idō debet hō abſcondi in domicilio ſtudij vel orationis. Ideo ait dauid. Vigilaui ⁊ factꝰ ſū ſicut paſſer ſolitarius in tecto. Saltat enī paſſer de loco ad locū cantando. Ita peccator debet ſaltare de peccato ad peccatū plāgendo ⁊ dolendo de quolibet. Itē captꝰ ex criminibus non poteſt dormire ſed vigilat ſententiā expectat dicēs. Miſer qd erit de me. Ita etiā nos ex hoc vigilare debemus. Certū eſt ꝙ oēs ſumus criminoſi. ⁊ proceſſus eſt iā factus. Ezech. xviij. Aīa que peccauerit ipſa morie̅t. Filius aūt non portabit iniqtatē patris. ⁊ pater nō portabit iniquitatē filij. Iuſticia iuſti ſup eū erit. ⁊ impietas impij erit ſuper eū. Si aūt impius egerit pniam ab oībus pctīs ſuis que operatus eſt ⁊ cuſtodierit oīa precepta mea. et fecerit iudiciū ⁊ iuſticiam. vita viuet ⁊ non morie̅t. Hec ibidē. Et ſpūs noſter captꝰ eſt in fetido carcere corporis expectans iudicē Mirū eſt ergo quō poſſumꝰ dormire i pctīs Sed quia non pfert̄ cito contra malos ſententia. abſq; vllo timore filij hoīm ꝑpetrāt mala. vt dr̄. Eccl'e. viij. Unde ſemꝑ cogitare debemꝰ. quō hic ꝓ pctīs dignā poſſumꝰ agere pniā. Sed heu quaſi oēs pniā vſq; ad finē vite differunt cogitantes tūc agere pniam. cū hoc tamē vix ſit poſſibile vt dicit Augꝰ. in quodā ſmone de pnia. Et allegat̄ in. iiij. ſentē. diſ. xx. c. j. Dicit eñ ſic ibidem Augꝰ. Si qs in vltima neceſſitate poſitus voluerit accipere pniam ⁊ accipit ⁊ mox reconciliabit̄. ⁊ hinc vadit. fateor vobis. non illi negamus qd̄ petit. ſed nō preſumimus ꝙ hinc bene exit: ſi ſecurus hinc exierit neſcio. pniam poſſumus dare. ſecuritatē āo non. Nunqd dico dānabit̄. ſed nec dico liberabit̄. Vis ergo a dubio liberari. age penitētiā dum ſanus es Si ſic agis. dico tibi quia ſecurus es. qꝛ pniam feciſti eo tēpore quo peccare potuiſti. Si vis agere pniam quando iam peccare non potes peccata te dimiſerūt. non tu illa. Hec Augꝰ. Et habetur etiā idē de pe. di. vij. ſi qs. j. Patz ergo ꝙ fatue faciunt qui iam in pctīs dormiunt ⁊ nolūt vigilare in pnia. ſed vſq; ad mortē tardant. Et iam multa faciunt pro corpore ⁊ nihil faciunt ꝓ aīa. cū tñ xp̄s dicat. Quid ꝓdeſt hoī ſi vniuerſum mundū lucretur: ſe ipſm aūt ꝑdat ⁊ aīe ſue detrimentū patiat̄. Aut quā dabit homo cōmutationē pro aīa ſua. Filius eñ hoīs vēturus eſt i gloria patris ſui cū angelis ſuis: ⁊ tunc reddet vnicuiq; ſm opera ſua. Mat. xvj. Ergo oportet diligenter vigilare ⁊ peccata pterita plāgere. ⁊ illa pterita iterꝫ nō cōmittere. Unde dicit dñs. Lu. xij. Beati ſerui illi quos cū venerit dñs inuenerit vigilantes. Dico quarto ꝙ vigilant aliq non ꝓpter lucrum tpale. nec ꝓpter periculū mundiale. nec ꝛc ſed ꝓpter clamorē vocis ſeu alterꝰ rei ſenſibilis. ꝛc. Ex hoc etiā nos vigilare debemꝰ. In auribꝰ noſtris eñ continue deb3 audiri illa vox tube. Surgite mortui venite ad iudiciū. que non ꝑmittet nos dormire Vñ Hiero. audiebat iſtā tubā di. Siue comedā ſiue bibā: ſemꝑ videtur mihi ꝙ audiā illā vocē. Surgite mortui venite ad iudicium. Sed nos habemus aures oppilatas. ideo nō ſentimus eā. Itē debemꝰ audire vocem tube diuīe predicationis que deb3 nos excitare ne dormiamꝰ in pctīs. Ideo pcepit deꝰ pdicatori di. Clama ne ceſſes quaſi tuba exalta vocē tuam: ⁊ annuncia ꝑplo meo ſcelera eoꝝ. Eſa. lviij. Hanc vocē audiebat Hieremias q̄ de ſe dic̄. Senſus cordis mei turbati ſunt i me. Non tacebo: qm̄ vocē buccine audiuit aīa mea: clamorē prelij. Hiere. iiij. Nota ſenſus cordis. qꝛ ſenſus corporis nondū ſentiunt clamorē plij. Non dic̄ ſolatij. que ita non excitant hoīes ſicut prelij q̄ mouent ſanguinē. non ſolū hoīm. ſed etiā

equoꝝ quando tube clangunt fortiter. Ita
etiā de tuba preliꝭ iudiciꝭ generalis vbi oīa
peccata erunt manifeſta omni populo. ſcꝫ
toti mundo. Et iſta bonis cedent ad gľiaꝫ
eo ꝙ hic egerūt pniam. malis aūt ad cōfu
ſionē ꝑpetuā. qꝛ ꝑpetua pena punient pro
pter volūtatē eoꝝ malā quā hic habuerunt
ꝛ vſqꝫ ad mortē continuauerunt. Unde ait
Greg. ꝛ hꝫ de pe. di. j. voluiſſent. Voluiſſent
iniq̇ ſi potuiſſent ſine fine viuere vt potuiſ
ſent ſine fine peccare oñdūt qꝛ in pctō ſem
ꝑ viuere cupiūt q̇ nūꝙ̄ deſinūt peccare dū
viuunt. Ad magnā ergo iuſticiam iudican
tis ꝑtinet. vt nūꝙ̄ careant ſupplicio qui i
hac vita nunꝙ̄ voluerunt carere peccato.
Hec ille ibidem. Ideo vigilate i bona vita
Ecce quare dic̄ thema. Tu ergo vigila ꝛ in
oībꝰ labora. Et ſic vigilauit ſanctus noſter
Conclude legendam.

De aſſumptione beate Marie. Ser. j.

Optimam partē

elegit ſibi maria. Luce. x. Si
cut pſens feſtū ꝛ ſolēnitas ē
aſſumptiōis ꝟgis marie bea
tiſſime. ꝛ hoc feſtū eſt finis et
clauſura totius vite ꝟginis marie. Ideo de
eius vita eſt dicendū. Et habebimus nō ſo
lū ſpeculationes intellectuales. ſed etiam
inſtructiōes morales. Sed ſi in aliꝭs ſmo
nibus recurrimꝰ ad virginē ꝓ impetratio
ne gr̄e. multo magis mō recurrendū eſt ad
eā. quia de ea habebimꝰ predicare vt ſentia
mus deuotionē. Saluter virgo maria. ꝛc.
ꝛ reſumat thema. Pro breuiori declara
tione ꝛ introductione materie eſt ſciendꝫ
ꝙ vita hūana hoīs ſiue mulieris habꝫ tres
ꝑtes aſcendendo gradatim. ſ. prima eſt bo
na. ſcđa eſt melior. tertia eſt optima. Prima
eſt vita nature. ꝛ iſta eſt tp̄alis bona. Scđa
eſt vita gr̄e. ꝛ iſta eſt ſpūalis melior. Tertia
eſt vita glorie ꝛ iſta eſt celeſtialis ꝛ optima.
Et quia virgo maria non fuit contenta vt
haberet vitā nature ꝛ gratie. ſed etiā glorie
Jō de ea dicit thema. Optimā ꝑtē elegit ſi
bi maria. Prima ꝑs vite humane dꝛ vita
nature. qꝛ ē ꝙdiu aīa eſt eēntialiter corpori
ꝯiuncta. ꝛ iſta eſt bona quia effectus ꝛ crea
tura dei eſt: quia oīs creatura dei bona eſt.
ꝛ nihil reiꝭciendū ab ea. vt dꝛ prima ad Ti
motheū. iiꝭ. Scđa eſt vita gr̄e ꝛ iſta ē me
lior. ꝛ eſt ꝑ cōiunctionē ſeu vnionē gratie
dei cū aīa. Quādiu em̄ gratia dei eſt cū crea
tura illuminat eius intellectū ad credēdꝫ
veraciter: inflammat voluntatē ad diligen
dū ſinceriter. gubernat oīa mēbra corporis

ad operandū vtiliter. Et de iſta dicit dauid
in pſ. Deus deꝰ meꝰ. Qm̄ melior ē mīa tua
ſuꝑ vitas labia mea laudabunt te. Labia
mea. hic incipit conſtructio. quoniā melior
eſt mīa tua. ſ. gratia preueniens ſeu iuſtifi
cans que dꝛ hic mīa. Rō eſt. quia non dat
meritis creature. ſed ſola dei mīa. Alie autē
gratie ſubſequentes vel cooperantes acq̇
runtur ꝓpꝛiꝭs meritis. ſed gratia pueniēs
non. Ideo dicit. Melior ē miſericordia tua
.i. gratia preueniens ſeu iuſtificans. Ter
tia vita eſt optima. ꝛ iſta eſt vita glorie. Si
queratur quare dicatur optima. Responde
tur. quia prima vita. ſ. nature deperdit per
mortem. Item vita gratie poteſt deperdi ꝑ
peccatū mortale. ſed vita glorie non: quia
exquo anima intrat paradiſum eſt ita con
firmata ꝙ eſt impeccabilis. ergo vita ē op
tima. Ergo paulus ait. Optimū eſt em̄ gra
tia ſtabilire cor. ad Heb. vltimo. Ecce tres
partes vite humane. Virgo autem maria
habuit vitam nature corporalem. quia ſm
aliquos doctores. lx. annis vixit. Epipha
nius dicit ꝙ vixit lxxiꝭ. Habuit etiam vitā
gratie ſpiritualis ſuper omnes creaturas.
Sed non fuit contenta de his. ſed quotti
die petebat vitam glorie. ꝛ deſiderabat eſſe
cum filio in vita glorie. ad quam hodie aſ
ſumpta eſt. ꝛ de illa vita dicit thema. Op
timam partem. ꝛc. Bonam vitam tenuit.
meliorem cuſtodiuit. ſed optimam elegit.
Modo audite. quia per vnam queſtioneꝫ
quam vos facitis volo cōprehendere mate
riam predicandam quando queritis. quo
modo eſt ad ꝓpoſitum thema ſeu euange
lium hodiernum ad virginem mariam: cū
non loquatur niſi de beata maria magdale
na ꝛ martha. ergo videtur impertinens ꝛ
impropꝛie dictum hodie. Sed reſpondēdo
ad iſtam queſtionem videbitis ꝙ erit tota
materia hodierna in iſto euangelio. Dico
enim ꝙ ſi volumus recipere euangelium
hodiernum ſm intellectum naturalē: non
eſt ad propoſituꝫ. ſed ſi volumus ipſum re
cipere iuxta intellectum allegoricum ſm
quem ipſum recipit eccleſia hodie. non eſt
euangeliū magis ꝓpꝛiūꝰ virgini marie i to
ta biblia. quia tota vita virginis marie in
eo cōprehenditur. Nam ſanctū euangeliuꝫ
ad litteram dicit tria de ſancta martha. ſcꝫ
de vita actiua ſua. ꝛ dicit alia tria de maria
magdalena. ſ. de vita contemplatiua Sed
iuxta intellectū allegoricū tangit ſex virtu
tes virginis marie glorioſiſſime. Primū
quod euangeliū tangit de beata martha et
dicit. Intrauit ieſus in quoddā caſtelluꝫ ꝛ

mulier quedā martha nomine excepit illū in domū ſuam. Ecce primū opus vite actiue beate marthe circa xp̄m. Sed allegorice. Ecce cōceptio filij dei. q2 tūc intrauit ieſus caſtrum huius mundi rebellis ad ſibi illud ſubiugandū. Et mulier quedam martha. i. dn̄a. et que eſt maior dn̄a q̄ ꝟgo maria que accepit eū in domū ſuā ſcʒ in vtero ꝟginali. Tria ſunt declarāda et notanda.

Primū quare iſte mundus dr caſtrum.
Scd̄m que mulier recipit xp̄m.
Tertiū in qua domo ip̄m recipit.

De primo notandū ꝙ mundus iſte dr caſtrum ꝓpter cōditiones et qualitates caſtri inexpugnabilis que ſunt ſeptē. omnia iſta erant in caſtro rebelli huius mundi. Primū opʒ ꝙ caſtrū ſit in alto ſituatū. Sic iſte mūdus alte ſituatus eſt per ſupbiam maximā Ideo dauid loquēs de habitatoribus huius caſtri dicit. Supbia eoꝝ qui te oderūt aſcendit ſemper. Secunda ꝙ ſit in circuitu bene muratū. Sic caſtrum huius mūdi erat muratū per auariciā muro de terra. quia auari non appetunt niſi terrena. Tertio ꝙ ſit bene vallatum. Sic caſtrum huius mūdi erat vallatum in circuitu per luxuriam. q2 ſicut in valle ꝓfunda congregantur immūdicie. ſic de peccato luxurie multe corruptiōes cōgregantur etc. ꝓpter qd̄ dicit Aug. Uidens deus tantam labem corruptionis in humana natura ꝙ fere. i. per modicum deſinit incarnari. Quarto ꝙ de victualibus ſit bene ꝓuiſum. Sic caſtrum mūdi erat bene ꝓuiſum per gulam. Ad Philip. iij. Quoꝝ deus venter eſt etc. Quinto ꝙ ſit bene ſituatuʒ in colle petroſa inexpugnabili. Sic caſtrū mūdi erat bene ſituatum. quia etiam erat inacceſſibile per inuidiam. q2 ſi aliquis requiratur de pace. dicet. cum quo faciam pacem. ꝑ corpus meum ego dabo ſibi. ſcʒ meo inimico innuere ꝙ tantum valet genus meum. vt ſuum etc. Ecce caſtrum altuʒ vnde ait ſapiens. Contemplatus ſum omnes labores hominum et induſtrias animaduerti patere inuidie proximi. Eccle. iiij. Sexto ꝙ ſit bene ordinatum de armaturis ad defendēdū. Sic mundus de armaturis per iram. Septimo ꝙ ſit poſſeſſum a perſonis fidelibus. Sed erat oppoſitū ꝙ nolebant moueri in operibus penitentialibus et meritoriis. Uidens deus rebellionē huiꝰ caſtri dixit. Opʒ ꝙ ego perſonaliter vadam ad faciendū bellum. Et in die incarnationis intrauit ieſus in quoddā caſtelluʒ. i. mundū etc. De iſto caſtro allegorice dixit ieſus diſcipulis ſuis. Ite in caſtellum ſcʒ expugnate eum cū bombardis predicationis: quod contra vos eſt. Matth. xxi. Et mulier quedā martha nomine. Martha interpretatur domina. Nulla eſt domina celi et terre: niſi regina angeloꝝ virgo maria que recepit illum in domū ſuam ſcʒ in vtero ꝟginali. De iſta domo cātat eccleſia. Domus pudici pectoris templum repente ſit dei: intacta neſciens virū verbo concepit filium. quādo ſcʒ dixit. Ecce ancilla domini. Luce. i. Tunc recepit illū in domū ſuā. Patʒ ergo quomodo prima ps euangelij facit pro virgine maria. Moraliter hic nota. Nam magna excellētia fuit virginis Marie. q2 in domo eius recepit filiuʒ dei. In hoc ſibi aſſimilantur qui hodie communicant: q2 ſicut ipſe venit in vtero virginali. ita proprie venit in hoſtia conſecrata. et perfectius recipimus nos ipſum q̄ virgo maria. q2 ipſa recepit eum mortalem et paſſibilem. et nos immortalem et inpaſſibilē: ipſa ſolum ſemel: nos autem ſepe. Dicatur hic pro informatiōe populi quomodo debet homo eligere decem vel duodecim feſta principalia ad cōmunicandum. Unde cōtra illos qui nō cōmunicant et nō recipiunt eum dicitur. In propria venit et ſui eum nō receperunt. Quotquot autem receperunt eum dedit eis ptātē filios dei fieri: his qui credunt in noīe eius. Jo. i. Scd̄m opus vite actiue beate marthe oſtenditur cū dicit euangeliū Martha aūt ſatagebat circa frequēs miniſteriū. Nā quādo xp̄s fuit in domo marthe: tunc incōtinenti martha currēdo ꝑ domuʒ ait ancillis et ſeruitoribus. date panē et vinū et cetera neceſſaria ꝓ refectiōe. et tm̄ volebat domino ſeruire. Sʒ diceret aliquis. Hoc nihil facit ad ꝓpoſitum ꝓ virgine maria. Reſpondeo verū eſt: nō litteraliter. ſed immo multū proprie allegorice. Quia ſicut primū opus marthe facit pro virgine q̄tum ad incarnationē. ita ſcd̄m opus facit pro virgine maria reſpectu ſue cōuerſationis ad filiuʒ dei poſtq̄ ipſum peperit. Dicatur quō ꝟgo maria in etate. xv. annoꝝ ipſum peperit et nō habebat lac. Dicunt enim medici et bene ꝙ de eadē radice procedunt ples et lac. Et mulier que nō cognouit hominē nō habet lac. O dixit ioſeph ad mariā. Ego vadam ad aliquā mulierē vt det lac puero etc. Sed virgo maria noluit. ſed flexis genibꝰ vt dicunt doctores deuoti orādo dicebat. Pater et domine omps qui hūc filiū mihi dediſtis: vos qui oibus rebus miniſtratis. prouiſionē animalibus in terra: piſcibus in mari: date mihi lac pro filio veſtro. et incōtinenti deus pater de celo miſit ſibi lac. De hoc eſt eccle an

ctoritas que cantat. Neſciens mater virgo
virū peperit ſine dolore ſaluatorē ſeculoꝝ
xp̄m regē angeloꝝ ſolū ꝟgo lactabat vbere
de celo pleno. Ecce quō ipa ſatagebat vt ſer
uiret xp̄o. Itē ſeruiuit ſibi etiā in alijs mul
tis. Nā ſcitis quāta ſeruitia faciūt matres
filijs inveſtiēdo ⁊ ſiribus. ⁊ q2 nō poterat be
ne calefieri ꝓpter frigus: poſuit in preſepio
vt ab aīalibus calefieret. Itē pectinare. ⁊ la
uare quādo fuit exul in egypto: filādo; ſuen
do: ꝓuidebat ſibi filio ⁊ ioſeph ſeniori. Iteꝫ
qn̄ xp̄s ibat ad p̄dicandū: ꝟgo maria ſeque
bat ſermones ſuos. Et cū erāt in aliquo lo
co ipſa parabat filio refectioneꝫ. Ecce ergo
martha. i. dn̄a ſatagebat circa frequens mi
niſteriū. Ideo cantat hodie eccleſia in perſo
na ꝟginis marie. In habitatiōe ſancta co
raꝫ ipſo miniſtraui. Eccli. xxiiij. Moraliter
nota. Nōne videt vobis magna excellentia
recipe xp̄m in domo ⁊ miniſtrare ſibi. Iſtaꝫ
gratiā poteſtis habere ꝑ ſimilitudinem pro
priā. q2 qn̄ amore ⁊ honore xp̄i recipitis pau
peres ⁊ ꝑſonas bonevite. poteſtis dicere ꝙ
recipitis xp̄m in domo veſtra. ⁊ quādo datis
⁊ miniſtratis paupi: poteſtis dicere ego mi
niſtraui xp̄o. De auctoritas xp̄i. Amen dico
vobis qđ vni ex minimis meis feciſtis. mi
hi feciſtis. ſ. pauperibus. Matth. xxv. Et in
die iudicij qn̄ xp̄s laudabit miſericordes: di
cet. Eſuriui enī ⁊ dediſtis mihi manducare
⁊c. Rn̄debunt. Dn̄e qn̄ vidimus te eſurien
tem. Et reſpondebit. Amen dico vobis ꝙ
diu feciſtis vni ⁊c. Et dare negatiuā paupi
eſt dare negatiuā xp̄o. Patet ibidē quando
xp̄us dicet malis in die iudicij. Diſcedite a
me male ⁊c. Reſpondebūt. Dn̄e qn̄ te vidi
mus eſurientē ⁊c. Rn̄debit illis di. Amē di
co vobis ꝙdiu nō feciſtis vni de minoribꝰ
his. nec mihi feciſtis. Et ibunt hi in ſuppli
ciū eternū. Matth. xx . Tertiū opus vite
actiue beate marthe oſtendit cū dicit. Mar
tha martha ſollicita es. ⁊ turbaris erga plu
rima. Ad litterā. beata martha erat multuꝫ
ſollicita de ſeruitio xp̄i. videbatur enī ſibi ꝙ
oēs de domo nō fuiſſent ſufficientes. ergo
ſollicitabat ancillas famulos ⁊ famulas ⁊c.
Allegorice illud eſt ꝓprie proprium virgini
marie. q2 ſicut primū opus beate marthe fa
cit virgini marie pro procuratione. ⁊ ſcđm
pro ↄuerſatione. ita iſtud tertiū in xp̄i paſ
ſione. in qua martha. i. dn̄a fuit ſollicita. O
quis poſſet exprimere ſollicitudinē eius et
turbationē quā habuit in filij paſſione. Pri
mo virgo maria fuit ſollicita de ſaluatiōe
humani generis. ſed q2 ſciebat nō alio mo
do futurā niſi per mortē ignominioſam filij
ſui: turbabat ex materna li compaſſione. et
erat quaſi inter duas molas; quādo videlꝫ
ipſa cogitabat ꝙ nullus hō poterat ſolui a
vinculo pctōꝝ nec a catenis diaboli: niſi fi
lius ſuus ligaret a iudeis ⁊c. Ecce turbatio
Itē ſciebat nullū hominē poſſe euadere illā
durā ſententiā damnationis eterne que da
bitur in iudicio. Diſcedite a me ma. ⁊c. niſi
filius ſuus chriſtus fuiſſet morti ſententia
tus. Ideo turbabat. Itē erat ſollicita ne ali
quis ſuſpenderet in furca inferni: ſed q2 nō
poterat fieri niſi prius filius ſuus ſuſpēde
ret in furca ligni ⁊c. Ideo turbabat. Item
erat ſollicita: q2 nullus poterat ſepari a ſo
cietate diaboli. ſed nō poterat fieri niſi priꝰ
filius ſuus aſſociaretur latronibus. Et ecce
turbatio. Iteꝫ erat ſollicita vt hoīes exules
a paradiſo celeſti poſſent intrare. ſꝫ ecce tur
batio. quia nō poterat fieri niſi prius filius
ſuus exularet de hieruſalē ⁊c. Itē erat ſolli
cita ꝙ hoīes haberent coronā glorie. ſed ec
ce turbatio. q2 filius ſuus prius erat de ſpi
nis coronandus. Item erat ſollicita. q2 ho
mines nō poterāt habere vitā eternam. ſed
ecce turbatio vt eā haberent oportuit filiuꝫ
ſuuꝫ mori. Patet ergo quare dicit. Martha
martha. i. dn̄a dn̄a ſol ⁊c. Moraliter iam au
diuiſtis ſollicitudinē ⁊ turbationē virginis
marie. In hoc ipſaꝫ imitari debemus qđ fit
per pn̄iam. in qua homo habꝫ ſollicitudinē
⁊ turbationē. Sollicitudinē. q2 per peniten
tiā acquirit gloria eterna. ſed turbationem
quādo ex ieiunio vel cilicio dolet caput vel
ſtomachū. Iteꝫ ſollicitudo in diſciplinis vel
alijs penis quibus euadit diſciplinas ⁊ pe
nas inferni ſed turbatio ſequit quādo ſen
tit in corpore plagas ⁊c. Omnis autē diſci
plina in preſenti quidē videt nō eſſe gaudij
ſed meroris. poſtea aūt fructū pacatiſſimuꝫ
exercitatis per eā reddet iuſticie. ad Hebre.
xij. Diſciplina dicit omnis pn̄ia. Patet hic
tota vita actiua virginis marie. Modo vi
deamus de vita cōtemplatiua virginis ma
rie quā habuit perfectiſſime. ⁊ ſignatur per
magdalenā: de qua dicit euāgeliū hodiernū
tria. Primū Maria ſedēs ſecus pedes dn̄i
audiebat verbū illius. Ecce vita cōtempla
tiua. Modo videamus iſta ſi faciūt pro vir
gine maria. Dicat hic quō virgo maria ſcie
bat ꝙ ieſus filius ſuus ab inſtanti cōceptio
nis habuit tantā ſciam quantā hꝫ nunc in
celo. Et iſta eſt doctrina generalis olim do
ctorum in theologia. Cogitate ergo qn̄ xp̄s
fuit ſex vel ſeptē annoꝝ quō virgo maria fa
ciebat ipſum ſedere in aliqua cathedra. vt
dicunt aliqui ſingulares doctores. ⁊ maxi

me deuoti beate virgini. ꝛ ipſa ponebat ſe
ad eius pedes. Credatis ꝙ xp̄s dicebat ſibi
ꝙ poneret ſe iuxta eū: ſ; ipſa ex humilitate
noluit. Finaliter dicebat ſibi. Fili mi dica-
tis mihi aliqua. R̄ndebat. Mater placꝫ mi
hi. Quid vultis qd̄ dicā vobis. Et virgo ait.
Fili mi deſidero ſcire gloriā animaꝝ beata-
rū: quō ſtabunt poſt veſtrā aſcenſionem. Si
erūt ad dextrā veſtrā in celo vel ad ſiniſtrā.
Item ſi erunt infra angelos vel ſupra. Et
ieſus r̄ndit. Mater mea: nec ſic erit nec ſic:
ſed de oībus fiet vna cōgregatio: quia tunc
erit vnū ouile ꝛ vnus paſtor. Dicat quō xp̄s
dixit virgini ꝙ ſunt nouē ordines ſiue. ix.
platee ſm̄ Io. Apoc. xvj. Prima platea aſcē
dendo eſt angeloꝝ: ꝛ in iſto ordine colloca-
buntur penitētes. qui de peccatis ſuis ꝑ opa
penitētialia ꝛc. Scd̄s ordo eſt archāgeloꝝ:
quoꝝ princeps eſt gabriel: ille mater mea q̄
nūciauit vobis meā incarnationē. ꝛ in iſto
habitabūt miſericordes deuote perſone. O
dixit virgo maria ꝙ̄ in bono pūcto ſunt na-
ti qui faciunt miam. Tertia platea eſt prin-
cipatuū. ꝛ ſic de alijs. reſpice in ſermone om
niū ſanctoꝝ. qui incipit. Merces veſtra ꝛc.
Cogitate ꝛ rationabiliter ꝙ virgo voluit ſci
re in quo ordine collocaretur. Et r̄ndit ieſus.
Mater mea q: vos ſuper oēs eſtis dignior.
ideo ſuꝑ oēs eritis collocata ad latus meū
ꝛ oēs tam aīe ꝙ̄ angeli veſtro obedient im
perio. Ideo cātat eccleſia hodie pluries. Ex
altata es ſancta dei genitrix ꝛc. Alia die pe
tīt a filio de pena ſcire dānatoꝝ ꝛ ſocietate
quā habent cū demonibus. Et ieſus r̄ndit.
Mater mea: ſicut ſunt in celo nouē ordīes
angeloꝝ. ita ſunt in inferno. ix. carceres dā
natoꝝ. Et q: malus peccatū. fuit in ordine
ſeraphinoꝝ: ideo illi qui ceciderūt de illo or
dine ſunt in pfundiori carcere. ꝛ habēt ma.
tormentū incenſum. ꝛ in iſtū carcerē vadūt
blaſphematores dei. Scd̄s carcer aſcēdēdo
eſt illoꝝ angeloꝝ de ordine cherubin: ꝛ in il-
lo vadunt infideles ꝛ xp̄iani in fide dubitā
tes. ꝛ preſumptuoſi intellectus ꝛc. Tertius
carcer eſt thronoꝝ: ibi collocantur qui vſur
pant eccleſiaſtica beneficia per ſimoniā ꝛc.
Quartus eſt dominationū: ibi vadunt ma-
li dn̄i ꝛ iniuſti rectores cīitatū ꝛc. Quintus
eſt virtutū: ibi vadunt vindicatiui ꝛc. Se-
xtus eſt pōtātum: ibi vadunt impatientes in
infirmitatibus vel al's. ꝛ recipiūt maliciam
ↄtra deū. Septimus eſt principatuū: ibi va
dunt crudeles vſurarij. ꝛ latrones. ꝛ bona
mortuoꝝ retinentes. Octauus eſt archan-
geloꝝ: ibi vadunt indeuoti. qui nolūt audi-
re miſſam nec ſermonē. Nonus eſt angeloꝝ

ibi vadunt impenitētes. Ecce quō ieſus de
clarauit matri ſue ea que ſunt in alio modo
ꝙ̄uis euangeliū hoc nō dicat: tamē creden
dū eſt pie. Maria ergo ſedens ſecus pedes
dn̄i ꝛc. O ſi aliquis fuiſſet in illo parlamēto
qualis cōſolatio ei fuiſſet. Et alia dixit virgo
maria. Fili mi ex quo mihi declaraſtis gl'iaꝫ
beatoꝝ ꝛ penā damnatoꝝ: nunc dicatis ali-
quid de purgatorio. Et ieſus. Immo mater
mea ex quo vultis ſcire. purgatoriū hꝫ tres
carceres ſm̄ tres ↄditiones pſonaꝝ ibi pe-
nitentiā cōplentiū. Uide in ſermone defun
ctoꝝ. Itē alia dixit de pueris ſine circūciſio-
ne decedentibus. ꝛ modo ſine baptiſmo ꝛc.
Ecce cōtemplatiua audire verbū dn̄i. Ego
modo predicādo teneo vitā actiuā ꝛ dū ſtu
debā contēplatiuā. Et vos qui deuote au-
ditis ſermonē facitis vitā cōtemplatiuā. er
go beati qui audiunt verbū dei ꝛ cuſtodiunt
illud. Lu. xi. Scd̄m opus vite cōtemplati
ue beate magdalene eſt: q: quando martha
erat ſollicita de xp̄i hoſtio. dicebat martha
ſorori ſue: iuuetis me. ꝛ Magdalena fecit
aurē ſuam ſurdā. Ideo dixit xp̄o. non ex im
patientia. ſed dicit glo. ꝙ videbat marthe
ꝙ omnes de domo nō fuiſſent ſufficientes
ad chriſti ſeruitiuꝫ. Sed beata magdalena
dimittebat actiua opera vt vacaret cōtem-
plationi. Sic virgo maria in chriſti aſcenſio
ne quādo vidit filium eleuari a terra ꝛ ſen-
tiebat animas ſanctorum. rogauit filiuꝫ vt
aſcenderet cū eo. Et chriſtus ſibi dixit. Ma
ter mea. vos per aliqd̄ tempus tenebitis lo
cum meū: cōſolabimini fratres meos apo-
ſtolos qui in dubijs ad vos recurrent. Ex
illa die vita beate marie fuit contemplati-
ua. iſto modo. Nam quolibet die viſitabat
loca ſancta. Primo nazareth in camera vbi
filium dei cōcepit. cogitando quō fuit ab an
gelo ſalutata ꝛ ↄtemplādo ſimilia flebat ꝛc.
Deinde ibat bethleem vbi xp̄m peperit. vbi
venerunt reges orientis. Deinde ad tem-
pliū: vbi. xl. die obtulit eū. Deinde ad locum
baptiſmi. Deinde ad deſertum vbi ieiuna-
uit. Deinde ad locum paſſionis ꝛ ſepulchri
Duodecim annis vixit poſt aſcenſionē ſm̄
alios. xxiiij. ꝛ quolibet die viſitauit iſta loca
Queſtio eſt hic ↄtra iſtam viſitationem. q:
dicit beatus Ambro. ꝙ beata maria nō erat
vagabunda neqꝫ ad publicum veniens ſed
quieta domi: amans ſecum habitare. Hoc
in lib. de virginib⁹. Quomodo ergo dicit hi
ſtoria ꝙ viſitabat p̄dicta loca. Concordan-
tia bona eſt iſta ſuſtinēdo vtrūqꝫ ꝙ iſta viſi-
tatio erat q̄libet die vt dicit hiſtoria: ſꝫ erat
ſpūalis ꝛ contēplatiua ꝛ nō recedebat de do

mo vt dicit btũs Amb.ſʒ ibat ſpũ.O bene
dicta peregrinatio ⁊ ſine periculo.De quo
dicit apl's ad Gal.vj.Si ſpũ viuim⁹:ſpũ ⁊
ambulemus.Dicat̃ ↄtra hoies ⁊ mulieres
q: peregrinãdo frangũt ſibi collũ:⁊ efficiũ
tur peiores:q: aliquotiẽs vadunt ꝟgines
forte ⁊ caſte:ſed redeũt meretrices . Dicat̃
de mulierib⁹ eũtibus romã tpe indulgẽtie
⁊ dormiẽtib⁹ oib⁹ ſimul in ſtraminib⁹ mul
te corrũpunt̃ ⁊ violãt̃:vt dixit hoſpita ma,
giſtro vincentio.Etiã vltra pericula corpa
lia multa ſunt pericula aiarũ religioſis et
clericis euntibus hierl'm q̃ non pñt dicere
officiũ nec miſſam.Jõ ſpũaliter fiat illa pe
grinatio: hodie ⁊ quolibet die poteſtis ire
nazareth ad cameram vbi filius dei fuit in
carnatus:⁊ ſic de alijs locis. Tertiũ opus
vite cõtẽplatiue beate magdalene eſt illud
qd̃ dicit thema.Et optimã partẽ elegit ſibi
maria.Ecce hic hiſtoriã hodiernã.Dicatur
quõ poſtꝙ tranſierũt.xij. anni ſm aliquos
xxiiij.ſemꝫ ꝟgo orabat dñ.O fili tot dni ſũt
ꝙ ſum inter iudeos:⁊ apl'i ſunt per mũdũ
diſperſi:iõ recipiatis me vobiſcũ : ⁊ flebat
Hic xp̃s dat exemplũ deſiderãdi paradiſuʒ
in matre ſua:q: vult ꝙ paradiſus ardẽter
deſideret̃ Nam ſtatim apparuit ſibi angel⁹
gabriel ſalutãs eã ⁊ portans ramũ palme.⁊
tanta erat claritas angeli ꝙ virgo eũ ſubi
to nõ cognouit:ideo petijt eius nomẽ.Ra,
mus ille ſignificabat victoriã quã virgo ha
buit de mũdo per humilitatẽ:de diabolo p
paupertatẽ:de carne per puriſſimã virgini
tatẽ.Dicat̃ quõ petijt duo . Primũ vt apl'i
eſſent in ſua ſepultura.Scđm ꝙ null⁹ dia
bolus eſſet in ſuo obitu. Non credatis ꝙ
eos timeret:ſed ꝓpter horrorẽ hoc fecit:q:
tanta mala faciũt:ſicut de rege q̃ nõ pmit,
tit ꝙ hõ criminoſus veniat corã eo:non ꝙ
eũ timeat:ſed eũ abhorret.Et virgo maria
obtinuit ꝙ oẽs apl'i ibi cõgregabant̃ ꝟtu,
te diuina.Dicat̃ quõ ppl's admirabat̃ quã
do apl'i ab eoꝝ aſpectibus amouebant̃ per
nubẽ:⁊ inuenerũt ſe oẽs ad portã virginis
dicentes ad inuicẽ.Quare cõgregauit nos
dñs.Nota hic bñ legendã.Et iohes q̃ pri,
mo venerat dixit eis rationẽ ꝙ ꝓpter obi,
tũ virginis marie. Et paulus ⁊ dionyſius
fuerũt ibi.vt dicit Dionyſius ⁊ hierotheus
Dicat̃ quomodo ꝓceſſionaliter bini ⁊ bini
exhibuerũt virgini reuerentiã . Primo pe,
trus ⁊ andreas ⁊c.Et ꝟgo maria cum ma
gna leticia recipiebat eos : dicens cuilibet
ſeruitiũ quod fecerat xp̃o filio ſuo ⁊ penas
quas paſſi erant . ſpecialiter beato paulo
dicebat.O paule in tali loco fuiſtis captus
pro filio meo ⁊c.Et dum ſic loqueret̃ virgo
adeſt xp̃s ſalutãs matrẽ di . Aue bñdicta q̃
vitã cõcepiſti ⁊ gloriã inueniſti . Ad quem
virgo. Paratum cor meũ deus:paratũ cor
meum.Jn capite libri:ſcʒ predeſtinationis
ſcriptum eſt de me vt facerẽ.voluntatẽ dei
mei.Dicat̃ quõ ſalutabat̃ a ſctis angelis ⁊
beatis q̃ cũ xp̃o venerãt:vt dicũt quidã.Et
queſtio eſt : ſi iſtud gaudiũ eſt maius alijs
gaudijs.Nam magnũ gaudiũ fuit annũcia
tionis in quo facta fuit mater dei:⁊ natiui
tatis:⁊ apparitiõis.⁊ reſurrectiõis ⁊c.Re,
ſpondeatur per ſimilitudinẽ de pulchra pu
ella ſiue domicella que multũ gaudet quã
do tractatur de ea vt habeat virũ:ſed plus
gaudet quãdo deſponſatur.⁊ plus qñ iam
deſpõſata a ſuo ſpõſo viſitat̃.⁊ plus qñ ſpõ
ſus mittit ſibi iocalia precioſa:magis quã,
do ſponſo dat̃ magnũ officiũ in domo re,
gis:ſuper oĩa gaudebit plus . et ſup oĩa in
die cõiunctionis. De quo multũ etiã gaui
ſa fuit virgo maria . Nã de deſponſatione
tractabatur in die annũciationis ſiue con,
ceptionis filij dei:⁊ in die natiuitatis ma,
nifeſtata fuit.Sponſalia ꝟo in die appari
tionis:in pñtia triũ regũ.Spõſus ſuus vi
ſitauit ſpõſaʒ matrẽ ſuã in die reſurrectio,
nis.Accepit officiũ in curia celi empyrei:in
die aſcẽſionis.Miſit pcioſiſſima iocalia in
die pẽthecoſtes.Sʒ hodie ẽ dies nuptiarũ
qñ ſine dolore ⁊ pena tradidit aĩam ſuã in
manibus filij.⁊ miniſtri.i. angeli pſallen,
tes pcedebãt.⁊ ſic ducta eſt ad domũ ſponſi
ad gl'iam paradiſi.nõ ſolũ in aĩa. ſed xp̃us
poſt eã ſuſcitauit.⁊ in corpe ⁊ in aĩa viuit ⁊
regnat ieternũ.Ergo optimã partẽ elegit
ſibi maria.Dicat̃ hic moralr̃ quõ q̃libet dʒ
deſiderare iſtã gl'iam.nõ ſim⁹ vt beſtie que
reſpiciũt ſolũ terrã.ſed deus facit nos re,
ctos vt paradiſum deſideremus. Jõ dauid
ait.Quẽadmodũ deſiderat ſeruus ⁊c.

De aſſumptiõe btẽ ꝟginis marie. Ser.ij.

IN ciuitate ſan,
ctificata ſilr̃ requieui .Eccli.xx
iiij.Põt hoc verbũ dicere aĩa
qñ intrat paradiſum.Jn ciui
tate ſãctificata ſilr̃ requieui.et
maxime maria.Pro introductione ⁊ veni
endi ad mariã predicandã opʒ declarare q̃
eſt iſta ciuitas ſctificata.Et dico ꝙ eſt gl'ia
paradiſi . Rõ aũt ꝙ gloria dicat̃ ciuitas eſt
iſta q: recte eſt edificata ad modũ nobiliſſi
me ciuitatis hierl'm tpe ſalomonis in qua
erãt tres clauſure aſcendẽdo. Jntra primã

altiorē morabanť laboratores ꝛc. Intra ſe-
cūdā altiorē ſtabāt nobiles milites ciues ꝛ
ꝓbe ꝑſone q̄ nō laborabāt manibꝰ ſuis.
Intra tertiā altiſſimā ſacerdotes ꝛ leuite:
ꝛ ibi tēplū erat ꝛ domꝰ regis. Recte illa ciui-
tas erat edificata ad modū pilei ſeu mitre
pape: vbi etiā ſunt tres corone. Et clauſure
figurabāt gl̄iam paradiſi: vbi ſunt tres hie-
rarchie angelorum quaſi tres corone. Intra
primā ſtant penitētes digne. ſ. cū angelis:
archāgelis: ꝛ ꝑncipatibꝰ: q̄ licꝫ peccauerūt:
tñ ꝓ tpe redierunt ad deū ꝛ fecerūt pniam
ꝛ cōparanť laboratoribꝰ: qꝛ labore pnie glo-
riam dei habuerūt. Intra ſcd̄am altiꝰ vadūt
ꝛ habitāt iuſti ꝑſidentes ꝛ boni prelati qui
nō intrauerūt ꝑ ſimoniā: ꝛ q̄ñ ſunt intꝰ ver-
bo ꝛ exēplo paſcunt oues. Etiam dñi tem-
porales: impatores: reges ꝛc. ꝛ cōſtatū rec-
tores: q̄ plus curāt de iuſticia q̄ꝫ de ꝓprio
honore: ꝛ ſuis redditibꝰ cōtentanť. Tales
vadūt in ſcd̄a hierarchia cū ptātibus: ꝟtu-
tibus: ꝛ dñationibus. In tertia hierarchia
ſcꝫ thronoꝝ: cherubinoꝝ: ꝛ ſeraphinoꝝ ha-
bitāt illi q̄ tenuerūt vitā aplicam ꝛ aſſiſtūt
deo: ꝛ nō curāt de rebꝰ tpalibus. Pꝫ ergo
quō gloria paradiſi eſt ordinata, vt ciuitas
hierl̄m. Auctas de hoc. hierl̄m q̄ edificať vt
ciuitas ꝛc. Ps. cxxi. Nota cuiꝰ participatio
eius in id ipm. In ciuitate hierl̄m nō oēs
videbāt faciē regis. ſed ſic nō eſt in ꝑadiſo.
qꝛ oēs ſiue de prima hierarchia ſiue de ſcd̄a
ꝛ de tertia videbūt deū facie ad faciē. Ideo
dicit. Cuius pticipatio eius in id ipm. i. in
eādē rem. ꝛ iō dicit ſanctificata. i. in ſancti-
tate ꝯfirmata. In hoc mundo nullus q̄ꝫtū-
cunqꝫ ſanctus fuit quin peccauerit: xp̄o et
ꝟgine maria exceptis. Iō iſta eccleſia mili-
tans nō dꝛ ſanctificata. i. ſanctitate confir-
mata. Sed in paradiſo in illa eccleſia triū-
phanti oēs ſunt ſctificati. i. in ſctitate ꝯfir-
mati. qꝛ impeccabiles ſunt vt ꝟgo maria.
Auctas. Oīs q̄ relictus fuerit in ſyon: ꝛ re-
ſiduus in hierl̄m: ſanctus vocabiť oīs qui
ſcriptꝰ eſt in vita i hierl̄m Eſa. iiij. Anima
q̄ cōdigne ſatiſfecit de pctīs quādo ingredi-
tur gloriā pōt dicere. In ciuitate ſanctifi-
cata requieui. Et ꝟgo maria hoc dicere po-
tuit. Pꝫ thema. Notaui qnqꝫ cōditiones
in aſſumptione ꝟginis marie ad quaꝝ ſi-
militudinē aīa beata etiā aſcēdit ꝓpter qđ
aīa pōt dicere thema predictū. In ciuitate
ſcti. ꝛc. Nō tñ dico ꝙ poſſit aīa aſcēdere ad
tantā gloriā vt ꝟgo maria. Prima cōditio
ſeu ſimilitudo q̄ fuit in virginis aſſumptio-
ne fuit cū virgo ardētiſſime deſideraret vi-
dere filiū ſuū ꝛ eſſe cū eo ꝛ fleret; xp̄s miſit
ſibi angelū gabrielē q̄ ſemꝑ fuit nūciꝰ xp̄i
ad matrē ꝛ reuerenter eā ſalutauit di. Su-
ſcipe ſalutes a deo. Aue bñdicta templū do-
mini: arca vite. regina paradiſi. Ecce filius
vr̄ vult cōplere deſideriū vr̄m. Ab hinc ad
tres dies aſcēdetis ad eū. qꝛ iam tota curia
parať ad recipiendū vos. vñ dicit Alb. ſuꝑ
miſſus eſt ꝙ bt̄ā virgo ꝑſciuerit mortē ſuā
ꝛ arguit ꝑ locū a minori. qꝛ. b. io. ibi etiā. b. pe-
tro aplō ꝛ pluribꝰ alijs reuelatio fuit facta
de obitu eoꝝ: ergo a fortiori. b. virgini q̄ ma-
ter fuit dñi. Uide in Alber. multa pulchra
de aſſumptiōe. Nota hic q̄re dabat ſibi tres
dies ad ꝑparationē cum virgo ſemꝑ fuiſſet
parata ire ad paradiſum. Can. iiij. Tota
pulchra es amica mea ꝛ macula non eſt in
te. Uerbum eſt ſpūſſancti ad mariā ꝟginē.
Quare ergo dedit ſibi tres dies ꝛc. Reſpō-
deo ꝙ tres dies fuerūt ſibi ꝯceſſi nō pro ſe:
ſed ꝓ aploꝝ ꝛ alioꝝ cōſolatione. Scd̄o pro
exēplo nr̄o ꝛ inſtructione. Primꝰ dies erat
ꝓ aploꝝ ꝯſolatione q̄ erāt ꝑ mundū diſper-
ſi in ꝑdicatione euāgelica cuꝫ magnis tri-
bulationibꝰ. qꝛ predicabāt doctrinā tā no-
uam altā ꝛ nō amplius auditā. Scd̄s dies
erat ad ꝯſolationē mulierū q̄ iuncte fuerāt
virgini marie. ſi ſubito virgo fuiſſet aſſum-
pta fuiſſent nimis deſolate ꝛc. Tertiꝰ dies
fuit ꝓ conſolatione aliquaꝝ virginū quas
nutriuerat ad dei ſeruitiū ꝛc. Ita iuxta hāc
ſimilitudinem. ſed ex alia ratione dat deus
tres dies preparationis aīe deuote. Tres
dies ſunt oꝑa penitētialia: ſiue ſacramen-
ta. ſ. ꝯfeſſio: cōio: ꝛ extrema vnctio. Et dicū-
tur dies. qꝛ in quolibet opere dať claritas
gratie. Primus dies eſt cōfeſſio. que maxi-
me in fine eſt fienda. etiā generalis de om-
nibus pctīs. nō ꝙ ſit neceſſitatis ſed eſt vti-
lis. Rō. qꝛ ꝯfeſſiōes q̄ fiūt in ſanitate mul-
totiens fiunt ſine ꝯtritione. Itē qꝛ eſt du-
bium ſi ꝯfeſſor poterat abſoluere. ſed in fi-
ne quilibet cōfeſſor pōt de oībus abſolue-
re. ꝛ quādo hō reputat ſe moriturū deſpicit
mundū ꝛ habet contritionē. Scd̄us dies
eſt cōio. etiam ſi illa die celebrauerit adhuc
eſt cōicandum. hoc tamē non eſt ex neceſſi-
tate faciēdum. ſed de congruitate. Ratio.
quia naturaliter nullus poteſt celum aſcen-
dere. Iohan. iij. Nemo aſcendit in celū. ſcꝫ
naturaliter vel virtute propria. ſed virtute
xp̄i oportet nos aſcendere. ideo dicitur via-
ticum. Miraculum de Hugone de ſancto
victore quando in cōione dixit. Aſcendat
filius ad patrē ꝛ ſpiritus ad deum qui crea-
uit illum expirauit ꝛ hoſtia aſcendit. Ter-
tius dies eſt extrema vnctio que dicit dies

propter claritatem gr̃e: q̃ dat ꝟtute eiꝰ. q: remittuntur pctã venialia ⁊ culpe mortalium oblitoꝝ ⁊ aliquantulũ de pena ſm deuotionem recipiẽtis vt dicũt doctores ſup iiij. ſen. Et iſta rõne allegoꝛice dicit ſcriptura. Deus hebꝛeoꝛum vocauit nos: vt eamꝰ viam triũ dieꝝ in ſolitudinẽ: ⁊ ſacrificemꝰ dño deo noſtro. ne forte accidat nob peſtis aut gladius. Exo. v. Nota deus hebꝛeoꝝ. i. tranſeuntiũ iuxta hebꝛaicã interpꝛetationẽ ſcʒ ab hac vita migrantiũ vocauit nos. i. ad gloꝛiam vt eamus viã triũ dieꝝ in ſolitudine. i. in moꝛte q̃ dꝛ ſolitudo: q: nullus vellet alium aſſociare nec filius patrẽ: nec ecõuerſo. Tres ſunt ↄfiteri: cõicare: ⁊ vngi: q: in his homo ſacrificat ſe deo. Ne forte accidat nobis peſtis: aut fames ignis. i. inferni et dãnatio: aut gladius. i. purgatoꝛij pena. Et tunc aĩa beata q̃ ſic fecit põt dicere. In ciuitate ſanctificata ⁊c. Scd̃a ſilitudo ſeu conditio q̃ fuit in ꝟginis aſſumptiõe. quia omnes apl̃i ⁊ multi alij ſancti ⁊ ſancte fuerunt in obitu ꝟginis marie ↄgregati legẽtes in circuitu pſalteriũ. Quare: ſi cũ ꝟgo non indigebat iſtis. Reſpõdeo ꝙ ad exẽplũ noſtrũ. q: qñ pſona laboꝛat in extremis dʒ habere circa ſe bonas ⁊ ſctãs pſonas q̃ legant pſalteriũ ⁊ xp̃i paſſionẽ: vt ↄfoꝛtẽt ſpm̃ reducendo ad memoꝛiã xp̃i paſſionẽ. ⁊ tũc neceſſarie multe aĩe in illo paſſu perdunẽ maxime ex pꝛeſentia carnaliũ amicoꝝ. i. filioꝝ ⁊c. q: venit vxoꝛ ploꝛãdo ⁊ retrahit aĩaʒ a deo. Idẽ de filijs di. O miſeri q̃d faciemꝰ ⁊c. Et tãtus eſt amoꝛ patris ſeu matris ad filios: ꝙ tunc cogitabit infirmꝰ q̃d erit de ipſis. i. filijs. Jõ eſt bona ↄſuetudo ne ſint pñtes. q: multi lʒ fuerint bone vite. tñ ſunt ex hoc in periculo. Et ꝑ oppoſitũ m̃lti fuerunt male vite: qui in fine ex ꝑſentia ſctãꝝ perſonaꝝ ſaluanẽ. Pꝫ ex h moꝛalr̃ q̃re btã virgo voluit ꝑſentiã ſanctaꝝ pſonaꝝ ad exẽplũ noſtrũ. q: ꝑ ſe nõ ĩdigebat. Jõ dicit ſcriptura. In recẽ moꝛtui. recẽſcere fac memoriam eius. ⁊ ↄſolare illũ in exitu ſpũs ſui. Eccl̃i. xxxviij. Nota recẽſcere fac memoꝛiã eius. ſʒ q̃re plꝰ dicit de memoꝛia ꝙ de alijs potentijs. Reſpõſio. q: ꝑncipalis tẽptatio dyaboli eſt tunc inducere ad deſperationẽ ⁊ pꝛeſentat pctã memoꝛie: dicẽdo quõ tu potes credere ꝙ tã grauia pctã tibi remittanẽ et ſaluerís. Si nos tã nobiles creature pꝛo vno ſolo peccato ſupbie dãnauit eternalr̃ deus q̃d faciet vobis ꝑ multis. Ideo tu qui feciſti hoc ⁊ hoc: quid erit de te. Ideo eſt neceſſaria paſſio xp̃i ſiue memoꝛia paſſionis xp̃i ⁊ confoꝛtatio ſpiritua dicendo, recoꝛdamini qm̃ deus miſericoꝛs eſt ⁊c. et quando talis anima intrat paradiſum poteſt dicere. In ciuitate ⁊c. Tertia ſimilitudo ſeu conditio fuit ꝙ in obitu ꝟginis marie chꝛiſtus perſonaliter deſcendit de celo cũ omni multitudine angeloꝝ et ſanctoꝝ ipm̃ et matrem ſuam aſſociantium. Si dicaẽ. Et quomodo poterant recipi in camera virginis. Dicaẽ quõ angeli ⁊ beati v.rtute gloꝛie habent poſſe occupandi ⁊ replendi vnã domum. ciuitatem ſeu regnum intantũ ꝙ nihil aliud poterit ibi recipi: tanta eſt eoꝝ virtus ⁊ poteſtas: non eñ ſunt circũſcriptiue in loco. Et quando fuerũt in camera xp̃s inuitauit matrẽ. vt vos inuitatis filios veſtros ⁊c. dicens ei. Ueni electa mea ⁊ ponã in te thꝛonũ meum. quia cõcupiuit rex ſpeciem tuaʒ. Tunc virgo ſicut ſine coꝛruptione concepit ⁊ ſine doloꝛe peperit. ita etiã ſine doloꝛe in manibus filij animã tradidit q: dicit Albertus ⁊ in collecta hodierna cãtatur. Nec tñ moꝛtis nexibus deprimi potuit que filium tuum dñm noſtrum de ſe genuit. Et nexus ibi ponẽ pꝛo doloꝛe moꝛtis: vt dicit ad longum Albertus ſuper miſſus eſt. Et angeli inceperunt cantare. Hec eſt filia hiꝛl'm ⁊c. Similiter de aĩa ſancta fit lʒ non in tanto honoꝛe. Semp eñ in obitu ſancte ⁊ deuote pſone de celo venit xp̃us oſtendens ſe aĩe bone. q. d. Uenite ad me omnes qui laboꝛatis ⁊ onerati eſtis. ⁊ ego reficiam vos. Mat. xj. Ita ꝙ xp̃us ſemper venit in moꝛte aliquo mõ de ꝑdictis. Auctoꝛitas. Si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locum. itex veniã ⁊ recipiã vos ad me ipſuʒ vt vbi ſum ego: ⁊ vos ſitis. Joh. xiiij. Quanta humilitas eſt ipſius xp̃i. Nam terrenus rex pꝛemittit coquinarium ad parandũ ꝑ ſe ſʒ rex celi ipſemet voluit ꝑcedere ad parandũ nobis locum. Et poſt iterveniã. gloſ. ſcʒ in moꝛte. Itẽ veniunt angeli etiã parentes et filij parui. Dicaẽ quãdo laboꝛat ĩ extremis aĩa angelus bonus ſubito ad eam venit vt eam ad celum ducat. vnde tunc magnum eſt gaudium in celo. ⁊ quilibet deſiderat ire et adducere aĩam illã. iuxta illud. Ecce ego dñe mitte me. Et dixit. vade. Eſa. vj. Idem de filijs paruis qui ſunt in celo: quãdo pcipiũt ꝙ eoꝝ pater vl̃ mater ſunt in extremis petunt a xp̃o vt poſſint aſſociare aĩam illã ⁊c. Et vos ploꝛatis in eoꝝ moꝛte. cum eſſet magis gaudendũ. q: xp̃s rex recipit filium veſtrum et regina maria filiam veſtram ⁊c. Dicatur de quadam muliere ad quam deſcenderunt omnes filij. et adduxerunt cũ alijs angelis animam matris eius in celũ.

De iſta ſocietate dicit ſcriptura Ecce quo-modo computati ſunt inter filios dei: ⁊ inter ſanctos ſors illoꝝ eſt. Sap. v. Et ſic aīa poteſt dicere. In ciuitate ſanctificata ⁊c. Quarta conditio quā notaui in virginis aſſumptione eſt ꝙ in ſuo aſcenſu demones fuerunt et eam tenere non potuerūt. Nam magna via eſt hinc vſq ad celum. ⁊ ibi periculoſus paſſus. Dicitur quando demōes ceciderunt de celo: aliqui ⁊ pauci deſcenderunt ad infernum ad cruciādum aīas. Alii qui ſunt inter nos ad tēptādū: ſed tot' cumulus remanſit in aere vbi ſtabunt vſq ad diem iudicij ⁊ ſunt tot vt atomi. Nam beatus anthonius vidit in reuelatione ꝙ multe aīe volentes intrare celum ſiue aſcendere: ibi rapiebant̄ ⁊ ad infernū ducebantur ſed quando viderūt demones tantā ſocietatem ⁊ xp̄m aīam virginis portantem fugerunt. Et ad hoc facit ꝓphetia dauid. Exurgat deus ⁊ diſſipent̄ inimici ei' ⁊ fugiāt qui oderūt eum a facie ei'. pſ. lxvij. ⁊c. vſq in leticia. Silr. non dico equaliter de aīa deuota. Nā dicere demones potuerunt poſtq̄ virgo maria tranſiuit. Iſti non potuimus reſiſtere. ſed decetero videbimus quis trāſibit. Sed quādo aīa beata aſcendit cū ſocietate angeloꝝ parentum ⁊ amicoꝝ demones fugiunt. ⁊ aīa cognoſcit eos q̄ eam tēptauerūt: ⁊ dicet forte. O traditor leuiathā tu tēptaſti me de ſupbia. ſed gratia dei me iuuit ⁊ feci penitentiā. Et tu proditor Mamona de vſura: furto ⁊ rapina ⁊c. Idem de aſmodeo q̄ temptat de luxuria. Et beelzebub de inuidia. Beelphegor de gula. Baalbarith de ira. Aſtaroth de accidia Et ſic aīa tranſit ⁊ portat̄ ab angelis. Auctoritas ad hoc. Factum eſt vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis. non dicit ab angelo in ſingulari in ſinū abrae. Lu. xvj. Et ſic pōt dicere aīa. In ciuitate ſanctificata ⁊c. Quinta ſimilitudo ſeu conditio eſt ſolēnitas que virgini marie fuit facta intrando celū empyreum in qualibet hierarchia. ⁊ in quolibet ordine angeloꝝ. Iam videtis ꝙ magnū feſtum fit regibus nouiter venientibus in regnum ſuum ⁊c. nihil eſt reſpectu honoris in celo nec poſſet lingua explicari. ſed intellectualiter contemplari. Ideo cantat eccleſia. Exaltata es ſancta dei genitrix ſuper choros angelorum ad celeſtia regna. Similiter: non equaliter dico de aīa beata quando intrat celum empyreuꝫ ſancti angeli cū magna leticia recipiunt eam angeli ⁊ ſancti recipiunt per feneſtras. ⁊ ibi ſunt palacia corporalia de materia celeſti. ⁊ ſalutant animam ⁊ gaudent quando aīa intrat. qr pauce intrant. Et ſicut ſponſa in die nuptiarum vadit tota verecunda ad eccleſiam et ſicut bene placet ſibi illa verecundia. Ita tunc aīa ſancta. Et in qualibet hierarchia cantatur vna melodia cuiuſdam cantilene continentis tres verſiculos ſm ꝙ aīa facit tria vt ſaluet̄. Primū qn̄ dimittit peccata ⁊ malas ſocietates. Iſtud eſt ꝑncipium bone vite. Propter hoc in prima hierarchia cantat̄ aīe trāſeunti. Felix dies. felix hora. felix tēpus. felix mora in qua peccata dimiſiſti. Et aīa facit oībus reuerētiā dicēs. Nō nobis dn̄e nō nobis. ſed nomini tuo da gloriam. Scdm opus. poſtq̄ dimittit pctā accedendo ad xp̄m ꝯfitendo pctā: cōicando: audiendo miſſas: ſermones. Propter hoc cantatur ſibi in ſcda hierarchia ſcōs verſus. Felix dies: felix hora felix tēpus. felix mora in qua xp̄o adheſiſti. Tertiū opus eſt pſeuerare finaliter in bona vita. qr aīs nihil valeret incipere ⁊c. Ideo in tertia hierarchia cātatur felix dies. felix hora. felix tēpus. felix mora in qua curſum compleuiſti. Et ſic vadit vſq ad cathedram xp̄i q̄ de manu ſua coronat eam. Auctoritas. Iuſti in perpetuū viuent: ⁊ apud dn̄m eſt merces eoꝝ ⁊ cogitatio illoꝝ apud altiſſimū. Ideo accipiēt regnum decoris ⁊ dyadema ſpeciei de manu domini. Sap. v. Cogitate ſi gaudiuꝫ eſt in celo ſup vno peccatore penitentiā agente multo magis penitentiā complente. Luc. xv. Et poteſt dicere anima. In ciuitate ſanctificata. ſimiliter virgini marie: requieui.

De ſancto Bartholomeo. Sermo.

VOs amici mei eſtis. Ioh. xv. Sicut totū officium ⁊ ſolennitas hodierna ē beati Bartholomei. ita etiam erit ⁊ ſermo. Et ſi placet deo habebim' multas doctrinas ad inſtructionem vite noſtre. et informationem aīaꝝ. Sed prius ſalutetur virgo maria. Cōmuniter oſtendit̄ in eccl'ia ⁊ declarat̄ ꝙ inter omnes ſanctos q̄ fuerūt a ꝑncipio mūdi ſunt et erunt excellentiores et maiores in ſanctitate et magis illuminati fuerunt ipſi apoſtoli. Et eſt bona ratio. que eſt iſta. Quilibet chriſtianus indubie credit ꝙ chriſtus eſt principium fontale totius ſanctitatis et perfectionis. Ideo q̄to ſancti ſiue precedentes chriſtum: ſiue ſequentes fuerunt chriſto proximiores tāto fuerunt ſanctiores digniores et excellentiores. qr erāt iuxta principium fontale totius ſanctitatis

tis.Et quia apli ſimul fuerũt cũ eo ſtantes cõmedẽtes ₇c. Iõ maiorẽ ſctitatẽ habuerũt Dicaᵗ hic ordinatio mũdi ſm digitos ma-nus:quoꝝ medius eſt lõgior. Cogitetis ꝙ digitꝰ longior ſit plenitudo tẽporis in quo deus miſit filiũ ſuũ ₇c.ad Gal.iiij. qꝛ tunc crediᵗ mundũ fuiſſe pleniorem hoibus ꝙ̃ vnꝙ̃ fuerit.Et in principio mũdi fuerunt patriarche ſcti ₇ perfecti deinde prophete. Et qꝛ erãt iã xpo ꝓpinquiores:iõ ſanctio-res:intantũ ꝙ dixit deꝰ. Ego dñs q̇ appa-rui Abraam.Iſaac.₇ Iacob in deo omnipo tente.₇ nomẽ meũ adonai nõ indicaui eis ſ.patriarchis.Exo.vj. Nota nomen meum adonay.i.eſſentie ₇ ꝓuidentie.Et inter ꝓ-phetas Ioh.fuit ſanctior:₇ fuit circa prin-cipiũ fontale.ſ.xpm quẽ digito oſtendit:et ipſum baptizauit. intantum ꝙ de eo dixit xps. Inter natos mulierũ nõ ſurrexit ma-ior iohãne baptiſta. Mat.xj. ₇ Luc.vij. Et loquitur de patriarchis ſanctis.Nõ creda-tis ꝙ maior ſit aplus:ſed ꝓphetis ₇ ſanctis veteris teſtamẽti:qbus a xpo comparatur qñ dixit. Inter natos mulierũ ₇c.propter hoc dᵗ Lu.vij. Dico eñ vobis.maior inter natos mulierũ ꝓpheta iohãne baptiſta ne mo eſt. Patet ꝙ cõparabaᵗ primis ſanctis Deinde venit principiũ fontale totius ſan ctitatis ieſus xps.Et illi q̇ cũ eo fuerũt co medẽtes ₇c.receperũt maiorẽ dignitatem ₇ illuminationẽ. iõ apls ad Ro.viij. Nos ip ſi primitias ſpiritus habẽtes. Glo.ſ.tẽpore prius ₇ ceteris abũdantius. Deinde vene-rũt martyres ſancti ₇ benedicti.ſed nec in tãta ſanctitate vt apli.deinde confeſſores. Et iſta rõne iohãnes q̇ antiq̇s ſanctis xpo fuit ꝓpinquior et cõſequẽter ſanctior.fuit ſingulariter amicus xpi. Ioh. iij. Amicus ſpõſi.ſ. Iohãnes.qui ſtat ₇ audit eum.gau dio gaudet propter vocem ſponſi. Et apo-ſtoli qui de donis ſanctitatis fuerũt primi ₇ ſimul cũ chriſto fuerũt ſanctiores et ma-gis amici xpi. Dicit philoſophus ꝙ amicꝰ eſt alter ipſe. Ideo dicit chriſtus ad apoſto-los thema. Uos amici mei eſtis.pꝫ thema Modo reſtringẽdo iſtã materiã vniuerſa-lẽ de omnibus apoſtolis ad beatum Bar-tholomeuꝫ inuenio ꝙ propter tria hatuit amicitiam dei que triſtia volumus habere erimus ſibi ſimiles. non dico equales. Nã in eo fuit.

Primo ſpũalis õratio.
Scdo vniuerſalis ſubiectio.
Tertio martyrialis afflictio.

Propter qđ dixit xps btõ Bartholomeo ſingulariter ₇ nobis generaliter. Uos ami ci mei eſtis. Dico primo ꝙ btũs Bartho lomeus habuit amicitiã ſpũalem cũ xpo ꝑ ſpiritualem orationẽ. Ratio. Nã reſpicien-do colloquẽdo.et conuerſando amicitia et amor generatur inter duas perſonas. Iſta tria ſũt in deuota ₇ ſpirituali oratione.in qua primo reſpicitur ₇ cõtemplatur xps a capite vſq₃ ad pedes. Primo quomodo ca-put ſpinis coronatũ fuit.aures que audie-runt vituperia ₇ blaſphemias ₇ ſic de alijs Et ſic amor diuinus intrat in cor recogitã do tantã pulchritudinem noſtri amoris ſic deturpatam ₇c. Secũdo colloquẽdo ratio-cinando.₇ dicẽdo. Dñe parcatis mihi ego ſum in tali peccato ſeu defectu.ideo domi-ne iuuetis me. Et ſic intrat amor. Tertio cognoſcendo.contemplãdo qũo xps ſedet in mẽſa eternitatis:dormit cum eo contẽ-plando requieꝫ chriſti. Iſto modo habetur amicitia cũ xpo. De hoc ſcriptura. Qui dili git cordis mũdiciam ꝓpter gratiã labiorũ ſuorũ habebit amicũ regeꝫ. Prouerb. xxij. Mundicia cordis eſt ſeparari a mũdanis negocijs et orationi et contemplationi va care. Ita fecit beatus Bartholomeus. Au dite ſingularia de eo quod de nullo alio le gitur. Nam ita erat deuotus ꝙ dicit hyſto ria ꝙ orabat cẽties flexis genibꝰ per diem ₇ cẽties per noctẽ. Si ergo ex oratione con ſequitur xpi amicitiã quis.igiᵗ btũs Bar-tholomeus. Sed qũo intelligiᵗ ꝙ centies in die ₇c. Dico ꝙ ſic intelligitur. Nã decem excellẽtie loquũtur de deo q̇ eſt vnus in ſub-ſtãtia ₇ trinus in perſonis ₇c.ſ. Potentia. ſapiẽtia.bonitas.creatio.gubernatio.redẽ ptio.glorificatio.condẽnatio.purificatio.₇ iudicatio. Et.qualibet iſtarũ excellentiarũ habet decẽ effectus.₇ decẽ decies ſunt cen tum. Et ꝓpter iſta centies in die flectebat genua. Dicatur practica qũo prius ſigna-bat ſe ſigno crucis:₇ oſtẽde qũo ſe ſignare debent aſſignando rationes. Deinde con-templabatur primũ effectũ potẽtie dei.to-tum mũduꝫ ſuſtinẽtis. Et poſt dicebat ora tionem a xpo ordinatã.ſ. Pater noſter et ſurgebat. Deinde iterum flectebat genua. et ſignabat ſe.quia crux chriſti clauis eſt pa radiſi.vt ait Rabanus. Et ſicut qui vult ca meram intrare oportet aperire ₇c. Ita de celo.₇ cogitabat ꝙ oẽs creature ſunt nihil reſpectu diuine maieſtatis. Et poſt dice-bat. Pater noſter.et ſic de alijs. Ecce quare hyſtoria dicit. Centies flectit genua in die. et nocte etiam totiens. Si ergo ex oratio-ne ſpirituali poteſt aſſequi chriſti amiciti-am. ergo et beatus Bartholomeus ₇c.

Poſſumus dicere ꝙ eſt amicus dei recor-
dans de xp̄i verbo. Lu. xviij. Oportet. ſ. qui
vult eſſe amicus dei ſemꝑ orare ſcꝫ mane ⁊
ſero ⁊ non deficere. Oportet nos ſexcēties in
die. ⁊c. Moraliter. Nō opꝫ nos orare ſexcēties
in die: ſed decies quinqꝫ de die: ⁊ decies qn
qꝫ de nocte non curando de effectibꝰ illis.
ſed contemplando illas decem excellētias
Primo ſignando ſe ⁊ purificando cor. cogi
tando potentiam dei qui de nihilo cuncta
creauit. ⁊ qn ſenties cordis dulcedinem di-
cas. Pater noſter. ⁊c. Secundo cogitando
eius ſciam quō oīa ſcit: ⁊ videtꝰ ⁊ nihil latet
eū nec abſcondet ab eo. ⁊ ſic dicatur. ſcđm
Pater noſter. Tertio de bonitate. quia qc-
quid fecit amore hoīm fecit. quia ipſe non
indigebat celo ⁊ terra. ⁊ ſic de alijs. Quar-
to creationem oīm in diuerſis generibus
gradibus. ⁊c. Quinto gubernationem quō
ꝓuidet oībus de victu ⁊ veſtitu. ⁊c. nec de-
ficit nec ſupereſt in capite anni. ⁊c. Sexto
redēptionē. quia ne aliquis ſibi credens et
obediens ſuſpēdatur in inferno voluit ſu-
ſpendi. ⁊c. Septimo glorificationē in ani-
ma ⁊ corpore beatis in die iudicij. Octauo
condēnationem cū quanto rigore damnat
impenitentes. ⁊ ex hoc venit timor cordis
⁊c. Nono purificationē animaꝝ in purga-
torio. ⁊c. Decimo iudicationem iudicij ge-
neralis in quo erunt boni ad dextram: ma
li ad ſiniſtram. ⁊c. Ecce quare de ſctis pre-
dicantur virtutes. vt recipiantur in exem-
plum. Ideo ait dauid in ꝓs. lxv. Benedictꝰ
deus qui non amouit orationem meam ⁊
miſericordiam ſuam a me. Gloſa Auguſti
ni. Non amoueat a te oratio tua. ⁊ nō amo
uebit a te mīa diuina. Dico ſecūdo ꝙ beatꝰ
bartholomeus habuit amicitiā dei ꝑ vītem
ſubiectionē. quia oībus preceptis dei fuit
obediens. Iō xp̄s ait. Uos amici mei eſtis
ſi feceritis que ego precipio vobis. ⁊c. Io.
xv. Si dicat ꝙ fuit obediens decē preceptis
non eſt magna laus. qꝛ oēs tenemur obedi
re. Rñſio. Ipe fuit obediens preceptis decē
⁊ conſilijs. ⁊ etiaꝫ mandatis aplicis. qꝛ oīa
ſeruauit que precepit xp̄s apoſtolis dicens.
Euntes in mundū vniuerſuꝫ ꝑdicate euā-
geliū oīni creature. Mar. vlt. Ubi xp̄s oſtē
dit locū vbi eſt predicandū. ſ. in mundum
vniuerſum. non ſolū in vna villa: ciuitate:
ſeu ꝓuincia. Recte dedit eis modū quē te-
net ſol. qui qñ exit illuminat calefacit et fa
cit fructificare: eo in mundū non quieſcit i
vno loco. ⁊c. Secundo oſtendit materiam
predicandā. cū dicit euangeliū. nō aūt Uir
giliū ſeu Ouidiū. quia poete damnati ſunt

Ideo eoꝝ doctrina nemīnē ſaluat: lꝫ auri-
bus placeat ⁊c. Si dicat. Et nunqd poſſu-
mus predicare vetus teſtamentū: qꝛ dicit:
predicate euāgeliū. Reſpōſio. ꝙ qui predi-
cat bibliā nō predicat niſi euāgeliū. qꝛ vetꝰ
teſtamētū nihil aliud eſt niſi euāgeliū figu
ratum: ⁊ in nouo teſtamēto expreſſatū. Et
iſta ſunt verba dei que cōuertūt gētes ⁊ tā
gunt corda. Iō apl's ad Ro. i. Nō erubeſco
predicare euāgeliū. ſ. figuratū vel expreſſa-
tum. Uirtus eñi dei eſt in ſalutē omni cre
denti. Tertio oſtēdit quibꝰ ꝑſonis eſt predi
candū. qꝛ omni creature: non ſolū xp̄ianis
ad conſolandū aīas. ſed etiam cōuerſis iu
deis agarenis. qꝛ virtꝰ dei eſt in ſalute om
ni credēti. Iſtud preceptū optime ſeruauit
beatus bartholomeus. Dicat quō poſt re-
ceptionē ſpūſſancti, incepit predicare in hie
ruſalē: vbi multos cōuertit. Deinde per iu
deā: ⁊ ſic predicādo iuit quouſqꝫ ꝑuenit ad
vltimā indiā. Scđm preceptū xp̄i ad apo
ſtolos fuit de bello. O in quali bello ibant
apl'i. Moderni ꝑdicatores veniūt in tēpore
pacis ꝑdicare inter xp̄ianos: ſed apl'i iter
infideles ⁊ philoſophos predicabāt doctri
nā altiſſimā ⁊ nouā. Sicut de trinitate: in
carnatione: de xp̄i paſſione: de ſacramento
altaris: diſputantes cū philoſohis ⁊c. Mi
litabāt cōtra naturā que dat infirmitates
cōtra demones: ⁊ cōtra mortem ſuſcitādo
mortuos: curādo infirmos: ⁊ expellēdo de-
mones. Auctoritas. Hos duodecim miſit
Ieſus precipiēs eis ⁊ dicēs. Eūtes aūt pre-
predicate dicentes: qꝛ appropinquabit re-
gnum celorum. Infirmos curate: mortuos
ſuſcitate: leproſos mūdate: demones eijci-
te. Mat. x. Ad practicā de bello beati Bar
tholomei. Nota ꝙ poſtq̄ predicauit de tri
nitate. ſ. ꝙ vnus eſt deꝰ in eſſentia ⁊ trinꝰ
in perſonis. Statim philoſophi cōtra ar-
guebāt. Multiplicatis ſuppoſitis. ideſt in
diuiduis neceſſe eſt vt eſſentie multiplicē-
tur. Beatus bartholomeus reſpōdebat di.
Hoc verū eſt in creaturis: ſed nō in creato
re ad quē phi nō peruenerūt. Et ad probā-
dum ſuſcitabat vnū mortuum dicēs: ſicut
tres perſone diuine ſunt vnus deꝰ: ita aīa
⁊ corpus ⁊ vita ſint vnū in te: ſurgas ⁊ mor
tuus ſurgebat. Itē poſtq̄ predicauerat de
incarnatione. Philoſophi dixerūt contra.
Finiti ad infinitū nō eſt proportio equalita
tis vel mēſurabilitatis. ſ. per menſurā vel
equalitatē ſed eſt ꝓportio cauſalitatis. Et
hoc eſt neceſſe qꝛ primū principiū infinituꝫ
eſt cauſa finiti ⁊c. Ad probandū iſtā verita-
tem curabat leproſum vel ſurdum ⁊c. Itē

de paſſione xpi: ne ſibi credētes ⁊ obedientes ſuſpēderent in furca inferni ⁊ xpi contra arguebāt dicētes. Fruſtra fit per plura qđ poteſt fieri per pauciora. Cū ergo deus ſolo verbo pōt ſaluare: q̄d oportuit eū pati ⁊c. Reſpondeo ꝙ regula hꝫ verū ꝙ fruſtra fit ⁊c. ſi ita bene fiat. Et ad probandū hoc curabat mutū. Item de ſacramēto altaris qđ fuit magne difficultatis ad credendum philoſophis dicētibus cōtra. Locus et locatum debēt ꝓportionari. vt patet in. iiij. Phiſicoꝝ. Reſpondeo ait Bartholomeus. hoc eſt verū naturaliter. ſed iſtud eſt ſuper naturaliter. ad probandū curabat infirmū ⁊c. Patet bella que tāgit xps in dicta auctoritate. Mat. x. Hos. xij. miſit ieſus ⁊c. Tertiū preceptū xpi qđ dedit aplis fuit de paupertate. Mat. x. Nolite poſſidere aurū neqꝫ argentum: neqꝫ pecuniam in zonis veſtris Nō peram in via neqꝫ duas tunicas: neqꝫ calciamēta: neqꝫ virgam. cum iſta paupertate cōuertebat gētes. Dicebāt em̄ gentes. Quid volunt iſti a nobis. Et alij dixerunt ſalutem noſtrā querunt ⁊ non pecuniam. Dicatur hic miraculū quod fecit in india de curatione filie regis a demonio: et quō rex miſit ſibi tot pecunias ⁊ nihil inde voluit recipere. Dicat quō conuertit regem ⁊ omnes de illa ciuitate. Ecce bellum ſuum. Ita ſi nos modo eſſemus boni ⁊ nō diligeremus tantū bona tēporalia nō ſolū xpiani ſed etiam infideles conuerterent. ſed quia ſumus male vite non ſolū infideles nō cōuertuntur. ſed ⁊ chriſtiani perdunt fidem.

Dico tertio ꝙ beatus bartholomeus habuit amicitiā xpi ꝑ martyrialē afflictionē. ꝑ martyriū em̄ homo acqrit amicitiaꝫ dei. Pater noſter abraā tēptat⁹ eſt et ꝑ multas tribulationes ꝓbatus amicus dei effectus eſt. Iudith. viij. Nota quattuor martyria beati bartholomei que ponunt a quattuor auctoribus doctorib⁹. Dicat primo quō poſt conuerſionē polemij regis: aſtrages frater polemij miſit mille homies armoꝝ ad capiēdū beatū bartholomeū. Primū tormentuꝫ qđ ſibi dedit fuit fuſtiuꝫ ceſio. adeo fortiter ꝙ miraculū erat. q2 nō moriebat. ⁊ in quolibet ictu dicebat ieſus optima medicina eſt iſta. Iſtud tormentū ponit beat⁹ Amb. Scōm tormētū ad maiorē ſui penā fuit. q2 crucifixus verſis pedibus in altū. ⁊ iſtū ponit dorotheus magiſter. Tertiū poſtꝙ fuit a cruce depoſitus fuit excoriatus. Cogitate penam. Iſtud tormentū ponit theodorus in tantū dicūt aliqui ꝙ cum pelle in collo predicabat. Quartū tormentū eſt ꝙ fuit decapitatus. Iſtud tormentū ponit hyſtoria. Si ergo ex martyriali afflictione ḋs efficiē amicus dei. igitur maxime beatus bartholomeus. Moraliter ſi volumus intrare paradiſum oportet ꝙ in his quattuor tormētis ſim⁹ ſimiles beato bartholomeo. Primo vt ſimus fuſtibus ceſi. Nā qn̄ aliqs in aliquo ſtatu malo diu vixit et emendat ſe: ſtatim ꝑ oblocutionibus fuſtibus ceditur. Dicatur de quolibet. qn̄ aliqs cōuertitur ad deū ⁊ incipit bonā vitā: ſtatim veniunt fuſtiū ceſores. De hoc ait apls. Oēs q̄ pie volūt viuere in xpo ieſu pſecutionē patient ij. ad Tim. iij. Scdo oportet vt ſimus crucifixi. Crux ſignificat pniam quā debemus ſuſtinere. ad Gal. v. Qui xpi ſunt carnē ſuam crucifixerūt cum vitijs ⁊ cōcupiſcētijs. Tertio oportet vt ſimus excoriati. Si habetis pellē leoninā ſupbie ⁊ vanitatis humiliemini. Idē de auaris. Si habent pellē vulpinā oportet excoriari reſtituendo vſuras. ⁊ illis dolor eſt. ſed oportet reſtituere vſuras ⁊c. Iob. ij. Pellē ſcꝫ male vite: vſure luxurie ⁊c. ꝑ pelle. ſ. aie. et cūcta que hꝫ hō dabit ꝑ aia ſua ⁊c. Quarto oportet decapitari. Caput vnde venit omne malū eſt ſupbia ⁊ preſumptio qn̄ hō ſupbit et preſumit de vanitate ſua ſcientia vel ingenio. ergo oportet decapitari. qm̄ initium ois peccati eſt ſuperbia. Eccli. x.

¶ De ſancto Auguſtino. Sermo.

Lucerne ardētes in manibus veſtris. Verbuꝫ iſtud habetur textualiter Luce. xij. ⁊ officialiter in euangelio preſentis ſolēnitatis. Sicut ſcitis hodie ꝑ totū mundū in eccleſia dei fit feſtū illius magni ⁊ glorioſiſſimi doctoris btī auguſtini epi: etiā de eo erit ſermo nr̄ preſens: maxime q2 ſi deo placet in ſua vita inueniem⁹ multas bonas materias ſpeculatiuas ⁊ morales. Sed vt deus det nobis ſuā gratiā abundātiſſime. Salutetur virgo maria ⁊c. Pro breui declaratione verbi ꝓpoſiti ⁊ materie predicāde introductione ſciendū ꝙ in ſacra ſcriptura virtutes infuſe qbus de⁹ dator virtutū ſanctificat aīas humanas. dicunt lucerne ardētes. Ratio. q2 ſicut camera obſcura ⁊ tenebroſa illuminat ⁊ pulchrificat lucernis ardētibus. Sic camera conſcientie humane illuminat ⁊ pulchrificat cōtra tenebras et turpitudines pctōꝝ virtutibus a deo infuſis. Qn̄ autē hō eſt in pctīs ⁊ in mala vita domus cōſciētie eſt obſcura ⁊ tenebroſa: ſed

qñ de⁹ accẽdit ī ea lucernas virtutū efficit
clara ⁊ pulchra. ⁊ tūc de⁹ vult eā inhabitare.
Vñ ait. Delitie mee eſſe cū filijs hoīm. ſcꝫ
in cōſciētijs illuminatis. Prouerb. viij. Si
cut verbigra. Cōſciētia pſone vane ⁊ pōpo
ſe ⁊ ſupbe tenebroſa eſt ⁊ habitatio demo-
nū. Sed qñ placet creatori ꝙ illuminat lu
cerna virtutis cordia'is dimittēdo pōpas
⁊ vanitates ⁊c. tūc eſt pulchra ⁊ clara: ⁊ eſt
habitatio dei. Itē pſona auara camerā con
ſciētie hꝫ obſcurā plenā pulueribus. qꝛ nō
curat niſi de terrenis bonis. Sed qñ a deo
accēditur in ea lucerna virtutis pauptatis
ſpūalis efficit clara ⁊ pulchra. qꝛ lꝫ habeat
multas pecunias de bono iuſto. nō tñ po-
nit in e s ſpem nec cor. ſed manus recipien
do neceſſaria alias diſtribuit egenis. Idē
de pſona luxurioſa. camera ei⁹ ꝯſcie nō eſt
niſi dom⁹ porcoꝝ ſed qñ a deo accēdit lucer
na virtutis caſtitatis corporalis eſt clara ⁊
pulchra ⁊c. Idē de perſona inuidioſa vt ha
beat officiū regimē ⁊c. eius cōſciētia eſt ca
mera diaboli. qꝛ inuidia diaboli mors intra
uit in orbē terrarū. ſed qñ accēditur lucer-
na ꝟtutis dilectiōis fraternalis efficit pul
chra ⁊ clara. Idem de perſona guloſa. exceſ
ſiue comedendo ⁊ bibendo. ieiunia eccleſie
frangēdo iam pranſi miſſam audiēdo. Sed
qñ accenditur lucerna virtutis abſtinentie
virtualis: etiā tūc efficitur clara. Idem de
perſona iracūda: qñ nō vult remittere in-
iurias. ſed tenet in corde cū deſiderio vin-
dicte. Sed qñ accenditur virtutis lucerna
patientia: camera cōſciētie efficitur clara
⁊ pulchra: quia ſicut dñs noſter ⁊ rex ieſus
xp̄s fuit patiens remittēdo ⁊c. quāto ma-
gis nos q̄ ſumus vermes ⁊c. Idē de perſo-
na accidioſa: lꝫ eſſi laboretis ad congregā-
dum bona ſpūalia. ſ. virtutes ⁊ merita ac-
cidioſi eſtis. Sed modo illi qui laborant ꝓ
ſuis terrenis congregandis diligentes di-
cuntur. Qui aūt in bonis ſpūalibus: dicū-
tur negligētes. Sed in fine apparet qñ ta-
les veniūt corā chriſto ⁊ nullum lucrū por
tāt mittūtur ꝑ xp̄m ad hoſpitale miſeroꝝ
ſcꝫ ad infernū. Sed qñ accenditur lucer-
na virtutis diligētie ⁊c. Patet ergo ratio-
ne ꝙ virtutes infuſe quibus iuſtificantur
aīe dicūtur lucerne ardentes. Auctoritas.
quā allegorice dixit. deus pater filio ſuo ie
ſu xp̄o. Facies lucernas ſeptē: ⁊ pones eas
ſuper cādelabrū vt luceāt ex aduerſo. Exo.
xxv. Ad litterā fuit dictum moyſi: allegorice
chriſto. Septē lucerne: ſunt ſeptem virtu-
tes predicte. Nota. facies lucernas. i. virtu
tes ſeptē, qꝛ ipſe chriſtus facit eas in aīa ꝑ
infuſionē. Idō dauid vocat xp̄m dñm virtu
tum. ps. xxiij. Dñs ꝟtutū ipſe eſt rex glie.
Qꝛ cōtra pctm ſupbie. ſ. ex oppoſito illumi
nat lucernā hūilitatis. Cōtra peccatū aua
ricie lucerna ſpūalis paupertatis. Contra
peccatū luxurie lucerna caſtitatis. Contra
peccatū inuidie lucerna charitatis. Cōtra
peccatū gule lucerna abſtinētie. Cōtra pec
catum ire lucerna patiētie. Cōtra peccatū
accidie lucerna diligētie. De huiuſmodi vir
tutib⁹ loquor ego in themate btō Aug. di.
Btē auguſtine: lucerne ardētes. ſ. ſunt in
manib⁹ veſtris. Nō dicit ſolū in oculis: nec
in aurib⁹ nec in ore: ſed etiā in manib⁹: qꝛ
multi habēt predictas ꝟtutes ſolū in ocu-
lis legēdo ꝟtutes. qꝛ ſūt apti ⁊ ſciētes. ſed
coꝝ vita eſt vitioſa. Alij habēt virtutes ſo
lū in labijs predicādo: legēdo ⁊ diſputando
de virtutib⁹: ſed coꝝ vita eſt ſcādaloſa. De
iſtis dicit. Lucerne ardētes in oculis vrīs
vł ī labijs vrīs: Alij hñt ꝟtutes ſolū in au
rib⁹ vt nos mō: ⁊ illi q̄ audiūt ſmones. ſed
audito ſmone nihil ponūt in ope. Iſtis dr
Lucerne ardētes in auribus vrīs. Nō ſuffi
cit habere virtutes in oculis nec labijs ſeu
aurib⁹: ſed in manib⁹ vt ſcꝫ ſicut legūt au
diūt vel predicāt ꝙ ita ſeruēt ⁊ faciāt ope.
Et qꝛ ita fecit btūs Aug. hic. Idō iterū poſ-
ſum ſibi dicere. Lucerne ardētes. i. ꝟtutes
aīam pulchrificantes in manibus veſtris.
non ſolū in oculis cōtemplando ſpeculādo
nec in aurib⁹ audiēdo. nec in labijs predicā
cando. ſed in manibus: opere ſeruando. Et
poteſt verificari de eo vna prophetia zacha
rie quem angelus ſuſcitauit a ſomno di-
cens. Quid tu vides. Et dixi. Vidi. et ecce
candelabrum aureū totum ⁊ lampas eius
ſuper caput ipſius. ⁊ ſeptē lucerne eius ſu-
per illud. zacha. iiij. Nota candelabrum au
reum totum eſt beatus Auguſtinus. Alij
doctores dicunt lucerne. Nemo accendit
lucernam et in abſcondito ponit neqꝫ ſub
modio. Luce. xj. Et ad litteram chriſtus vo
cat quemlibet doctorem lucernam. ſed ſu-
per candelabrum. ſcꝫ beatum Auguſtinū
quia audeo dicere ꝙ omnes doctores qui
venerunt poſt eum ſuſtentantur ſuper ei⁹
doctrinam ſanctam puram catholicam. au
ri puriſſimi ſine errore falſarum opinionū
Et quilibet doctor eſt contētus ad probā-
dum dictum ſuum ſi pōt habere vnam au
ctoritatem beati Auguſtini. Nota et lāpas
eius. ſcꝫ ſapiētie ſuper caput eius. ⁊ ſeptē
lucerne eius. i. ſeptem virtutes quas ha-
buit cōtra ſeptē peccata mortalia. De qui-
bus nūc volo vobis ꝑdicare. Prima eius

virtus eſt, humilitas q̄ in eo fuit maxima
virtus. q̄ꝛ dicit apl̄s ꝙ ſciētia inflat. j. Coꝝ.
viij. Quando in aliqua villa vel cōitate eſt
aliquis doctoꝛ famoſus totus eſt inflatus
vento ſupbie. ſꝫ b. Aug. in toto oꝛbe famo-
ſiſſimus ⁊ maximus oīm: ſciuit ſe hūiliare
Cum aūt adhuc eſſet puer fuit ita ſubtilis
et ingenioſus ꝙ p̄ ſe ſine magiſtro didicit
ſeptem artes liberales. Pꝛo quib⁹ mō vn⁹
homo indiget ſeptē annis ad ſciēdū. tn̄ cū
toto hoc habebat coꝛ humile. neminē deſpi
ciebat. nec diſputando aliquē cōfundebat
Ex iſta hūilitate ⁊ oꝛationibus matris fuit
conuerſus. quia p̄. xxx. annos fuit in erroꝛe
manicheoꝝ. Poſt cōuerſionem nolebat ha
bitare in ciuitatibus nec villis. q̄ꝛ erat ita
famoſus ꝙ timebat vanā gloꝛiā. Sꝫ ſtabat
in domo extra ciuitatē in poſſeſſionib⁹ ſuis
Unde cātat eccleſia. Poſt moꝛtem matris
reuerſus eſt Aug. ad agros ꝓpꝛios. vbi cū
amicis ⁊c. Ualerius aūt epūs hipponēſ.
audita eius fama cupiebat ipm̄ habere in
ſua eccleſia. Eodē tp̄e in ciuitate hipponēſi
erat quidā magnus diues vſurarius ⁊ ma
le vite q̄ miſit ad Aug. ꝙ ad eum accederet
⁊ verbum ex oꝛe ſuo audiret ⁊ ſeculo renū-
ciaret. Pꝛopter quod Aug. illuc ſtatim iuit.
Hoc ſciēs valerius epūs retinuit eū. ⁊ lꝫ in
uitum in pꝛeſbyterū oꝛdinauit. Ad tantum
officiū ſe indignū reputabat di. O miſ. ⁊ nū
quid os meū eſt dignū aperire celū ⁊ man⁹
mee tractarare xp̄m dn̄m meū. nec coꝛpus
vt ſit xp̄i ſepulchꝛū. Sed hodie oꝛdinantur
iuuenes q̄ nec habēt etatem nec ſcientiam
nec ꝟtutes. nec ꝯſciam nec deuotionē. ſꝫ ri
baldi. luxurioſi ⁊c. ⁊ volūt oꝛdinari. Nunq̄
beat⁹ Franciſcus voluit. oꝛdinari ex quo
fuit dyaconus. Sꝫ dicit. ſufficit ex quo ſum
dyaconus. non reputo me dignū ad officiū
ſacerdotij. cū tn̄ fuiſſet ſanctiſſim⁹. Idē de
beato Laurētio ⁊ vincentio. Unde ſtatim
poſtq̄ fuit clericus monaſteriū clericoꝝ in
ſtituit. ⁊ cepit viuere ſm̄ regulam ſub ſctis
aplis ꝯſtitutā. Et valeri⁹ ep̄s poteſtatē Au
guſtino tribuit vt contra moꝛem oꝛienta-
lis eccleſie coꝛam ſe in eccleſia pꝛedicaret.
Unde cū multi ep̄i de h̄ murmurarēt. Ua-
lerius de hoc nō curabat: dūmodo p̄ eū fie-
ret qđ p̄ ſe fieri nō valebat. Cepit aūt beat⁹
Ualerius de hoc foꝛmidare ne ſibi Aug. tol
leret. ⁊ ab alia ciuitate in ep̄m peteret: ⁊ im
petrauit ab archiep̄o vt ipe cederet: ⁊ augu
ſtinū hipponenſi eccl̄ie in ep̄m ꝓmoueret.
Sꝫ cū h̄ auguſtinus oīno recuſaret cōpul-
ſus tn̄ ⁊ coact⁹ ſuccubuit: ⁊ ep̄at⁹ curā ſuſce
pit. Rō recuſatiōis ē: q̄ꝛ antiqui ſancti ep̄i
plus curabāt de aīab⁹ q̄ de redditib⁹. Mō ē
eſt oppoſitū: q̄ꝛ nō ꝯſiderāt periculū aīe: ſed
pōpā mūdi ⁊ vanitatē. Nō ſic auguſtinus q̄
optime recoꝛdabat̄ de illa auctē. Iudicium
duriſſimū in his q̄ pꝛeſunt fiet. Exiguo ꝯce
dit̄ mīa: potētes aūt potēter toꝛmēta patiē
tur. Sap. vj. Ecce pꝛīa virt⁹. Scđa virtus
fuit paupꝑtas ſpūalis. Licꝫ eñ ep̄atus eēt
magnus parū tn̄ expēdebat ꝓ ſe. Nō cura-
bat de illa veridica regula q̄ dicit ꝙ de red-
ditibus ep̄atus debēt fieri tres ꝑtes. pꝛīa
ꝓ eccleſijs reparādis. ſcđa ꝓ pauperib⁹ ſu
ſtētandis. tertia ꝓ ſe. Imo de centū partib⁹
auguſtinus vix retinebat vnā ꝓ ſe: q̄ꝛ ſimpl̄r
erat indut⁹. Meli⁹ induit̄ mō vn⁹ ſimplex
bn̄ficiatus q̄ tūc vnus ep̄s. Et ſi aliqñ ci-
ues faciebāt ſibi veſtē ꝑcioſam recipiebat
eā ⁊ poſtea vēdebat ⁊ faciebat ſibi aliā rudē
⁊ alias pecunias dabat paupꝑibus. Ipe eñ
dixiſſe legit̄. Fateoꝛ de pꝛecioſa veſte eru-
beſco: ⁊ iō cū dat̄ mihi: vēdo eā: vt q̄ꝛ veſtis
cōis eſſe nō pōt pꝛeciū ſit cōe. Itē nolebat
habere vaſa aurea nec argētea niſi coclea-
ria: vt dicit hiſtoꝛia. Quid ergo faciebat de
alijs redditib⁹ dicit hiſtoꝛia ꝙ diſtribuebat
paupꝑibus: viduis: oꝛphanis: captiuis ꝓ de
bitis ⁊c. Et qñ non ſufficiebāt reddit⁹ reci-
piebat calices ſupꝑfluos. Dicit hiſtoꝛia. De
vaſis dn̄icis ꝓpter pauperes ⁊ captiuos iu
bebat frāgi ⁊ cōflagrari ⁊ indigētib⁹ diſpē-
ſari. Mō aūt paupꝑes moꝛiunt̄ fame: ⁊ ca-
ptiui abnegant fidē ieſu xp̄i: q̄ꝛ tot ſiūt va-
nitates ⁊ ſupꝑfluitates ꝙ nō ſufficiūt. Quā
tum expendūt mulieres in oꝛnamētis cau
dis manicis ⁊ camiſijs. Itē q̄tū expendūt
hoīes in vanis oꝛnamētis. Itē de ſupꝑfluita
tibus q̄ fiūt in eccleſijs in opꝑibus iocalib⁹.
Plus gaudet de⁹ de ſacerdotib⁹ virtuoſis
q̄ de edificijs ſumptuoſis. Iō auguſtin⁹ nō
permittebat ꝙ in ſua ſede fierēt edificia ni
mis ſūptuoſa: nec bn̄ficia de vſuris. Que-
rebat ſi ille hēbat amicos paupꝑes: ⁊ ſi ſic il
lis dimittebat hereditatē: ſꝫ mō ſit oppoſi-
tum. Ecce paupꝑtas ſpūalis ſciēs regulam
xp̄i di. Uidete ⁊ cauete ab oī auaricia. Lu.
xij. Nota ab oī. ergo a rapina vſura furto
ſecreto a retētione decimaꝝ ⁊c. Tertia vir
tus fuit caſtitas. Ex q̄ fuit cōuerſus ⁊ pbr̄
⁊ ep̄s factus: nō ꝑmiſit ꝙ ſoꝛoꝛ ſua ſctā ꝺ
uota nec neptes ſue que deo pariter ſerui-
bāt intrarēt palaciū eius. Dicebat eñ ꝙ ſi
de ſoꝛoꝛe vel neptibus nulla poſſet mala
oꝛiri ſuſpitio: tamen q̄ꝛ tales perſone ſine
alijs ſibi neceſſarijs eſſe non poſſent et ad
eas alie aduenirent: de quibus poſſet oꝛiri
ſuſpitio. Nunq̄ cū muliere ſolus loq̄ vole-

bat:diligens famam ſuam: ⁊ dãdo alijs bo
num exemplũ. Ideo ait Hiero. ad ruſticum
monachũ. Mulierem quã bene cõuerſan-
tem videris: mẽte dilige: non corporali fre
quentatione. Ita dꝫ facere q̃libꝫ q̃ vult ca-
ſte viuere ⁊ honeſte. Vñ ait ap̄ls. Opꝫ eũ
ipꝫ teſtimoniũ habere bonũ ab his q̃ foris
ſunt vt nõ in opprobriũ incidat ⁊ in laqum
dyaboli. j. ad Ti. iij. Nota in opprobriũ. ſcꝫ
laicoꝝ. ⁊ in laqueũ dyaboli: q: ſicut aues ca
piuntur laq̃o: ita laici capiunt in malavita
eccleſiaſticoꝝ. Quarta virt⁹ fuit charitas
q: ita erat inflãmatus charitate erga deuꝫ
ꝙ quãdo celebrabat ſp̄ flebat: ⁊ ſicut cera
ad ignẽ liq̃ſcit: ita ei⁹ aĩa liq̃fiebat. Itẽ cir-
ca p̄rimũ viſitabat diligẽter ep̄atũ forte bis
vel ter in ãno ibat p̄dicãdo ⁊ ꝯuertebat pctõ
res ad p̄niam infideles: iudeos: agarenos
paganos: ad fidem catholicã. Tãta erat in
corde eius charitas ꝙ volebat oẽs ſaluare
ſciens illud verbũ ap̄li. oro vt charitas vr̄a
magis ac magis abundet in oĩ ſciã ⁊ in oĩ
ſenſu vt p̄betis potiora: vt ſitis ſinceres ⁊ ſi
ne offenſa ĩ die xp̄i. repleti fructu iuſticie p̄
ieſum xp̄m in gl̄iam ⁊ laudẽ dei. ad Phil. j.
Quinta v̄tus ei⁹ fuit abſtinẽtia. Nã vitaꝫ
xp̄i tenuit: nõ cõedebat carnes ⁊ ſolũ ſemel
in die comedebat: ſp̄ fuit ſibi tp̄s q̃drageſi-
me. Dic̃ hiſtoria. Menſe frugali vſus eſt: ⁊
inter olera ⁊ legumina p̄pter infirmos ⁊ ho
ſpites plerũq̃ carnes hẽbat. Nõ dicit ꝙ cõe
debat in ipa mẽſa: ⁊ magis lectionẽ ⁊ diſpu
tationẽ diligẽs q̃ epulationẽ. Tria a beato
ambroſio ſe didiciſſe ait. Primũ ꝙ vxorẽ nũ
q̃ cuiq̃ peteret. Rõ: ne illi inter ſe ꝯueni-
rent ⁊ ſibi maledicerẽt. Scd̃m ꝙ militare
volentẽ ad hec nõ cõmendaret. Rõ ne mi-
litantes calũniã exercerẽt: ⁊ in eũ alij culpã
refunderẽt. Tertiũ ꝙ ad ꝯuiuia inuitat⁹ nõ
iret. Rõ ne forte tẽperãtie modum p̄deret.
Recte tenebat ꝯſiliũ xp̄i dicẽtis. Attendite
vob ne forte gueñt corda vr̄a in crapula et
ebrietate. Lu. xxj. Quare hodie ſunt tã ma
li clerici religioſi ⁊ laici: q: nõ amãt v̄tutes
tẽperãtie. ſꝫ cõedũt ⁊ bibũt ⁊c. Sexta v̄t⁹
fuit patiẽ in iniurijs ⁊ deriſiõib⁹ ſibi factis
etiã a ſuis clericis ipꝫ iudicãtib⁹ de hypo cri
ſi. Et lꝫ potuiſſet eos ĩcarcerare tñ noluit
immo patient ſuſtinuit. q: xp̄s dic̃. In pa-
tiẽtia vr̄a poſſidebitis aĩas vr̄as. Luce. xxj.
Septia fuit diligẽtia. Totũ tẽp⁹ expẽdebat
in bonis operibus: de nocte parũ dormie-
bat: ſed ſtudendo orãdo ſcribẽdo ⁊ ꝯtẽplan
do p̄noctabat: de die celebrando et predicã
do. Et p̄pter h̃ de⁹ fecit ſibi magnã gratiaꝫ
in miraculis faciẽdis. Nota aliq̃ miracula
ex legẽda. Quãdo aũt fuit ſenex. lxxvj. an-
noꝝ nũq̃ dimittebat p̄dicationẽ. immo di
cit nonũ reſponſoriũ. Verbum dei vſq̃ ad
ipam egritudinẽ impretermiſſe alacriter et
fortiter ⁊ ſana mẽte ſanoq̃ ꝯſilio in ſancta
eccl̄ia p̄dicauit. Febribus autem laborans
intelligẽs diſſolutionẽ ſui corp̄is ĩminere
ſeptẽ pſalmos p̄niales ſibi ſcribi fecit. ipoſ
q̃ in lecto cõtra parietẽ poſitos lecto decũ-
bens legebat. Si dicat. Et neſciebat corde
⁊c. immo etiã pſalteriũ. ⁊ forte totã bibliã.
ſed quãdo ꝯtẽplando ⁊ plorando eos lege-
bat. tunc plus ſtabat in vno verſu q̃ vnus
alius in ſeptẽ pſalmis. Ideo vt recordaret
de ſequẽti verſu ſcribi fecit. ⁊ vt deo vaca-
ret liberius ⁊ eius intẽtio a nullo impediri
poſſet. Ante decẽ aũt dies ſui exitus nullꝫ
ad ſe ingredi precepit. niſi tunc tñ quãdo
medici ingrediebant: vel cũ ei refectio of-
ferret. Deinde cõfeſſus de paucis peccatis
recepit deuotiſſime ſacr̄m cõionis ⁊ extre-
me vnctionis ⁊ recepto valete a canonicis
⁊ clericis migrauit in pace. Et aĩa illa ſan-
ctiſſima collocata eſt in celo. Ecce quare di
cit thema. Lucerne ardentes. i. virtutes:
in manibus veſtris.

De decollatione ſcti Johis bapti. Sermo.

DEcollauit hero
des iohem in carcere. Ver-
bum iſtud habet originalr
Mar. vj. Et recitatiue in
euangelio hodierno. Hodie
ſicut ſcitis eſt feſtũ ⁊ ſolẽnitas beati iohã-
nis baptiſte. ſ. martyrij: quõ pro honore dei
fuit in carcere iugulatus. Ita etiaꝫ de hoc
erit ſermo noſter. Sed vt in p̄nti ſermone
deus det nobis copioſam gratiam ad vite
meliorationẽ ⁊ aĩaꝝ cõſolationẽ ſalutetur
virgo maria ⁊c. Sancta mater eccleſia fa-
cit in anno tribus vicib⁹ magnã ſolẽnitatẽ
⁊ memoriã de ſctõ Johe baptiſta ſm̃ ꝙ ipe
habuit tres excellẽtias ⁊ perfectiones ſin-
gulares. Primũ feſtũ eſt natiuitas. q: ſin-
gulare factũ fuit. q: nõ legit de alio ſancto
noui teſtamẽti niſi de dño noſtro ieſu xp̄o ⁊
virgine maria ꝙ fuerit natus ſctũs. niſi de
iohe baptiſta. Iteꝫ de nullo alio ſancto fit
feſtũ natiuitatis niſi de xp̄o: de virgine ma
ria. ⁊ de iohanne baptiſta: quia iam anteq̃
fuiſſet natus erat ſanctus. Hoc reuelauit
Gabriel patri ſuo. zacharie di. Spiritu ſan
cto replebitur adhuc ex vtero matris ſue ⁊
multi in natiuitate eius gaudebũt. Luc. j.
Ecce prima excellentia. Scd̃m feſtum et
excellentia eſt de ſua vita quam tenuit ſin-

gularem ſuper oēs in magna aſperitate et
pnia.quia ſolū erat quinq annoꝝquando
fugit de domo patris ⁊ intrauit deſertū ple
nū leonibus ⁊ vrſis.⁊c.in quo ſtetit xxv.an
nis.⁊ laceratis veſtibus quas ſecum duxe
rat Qñ inueniebat pelles cameloꝝ mortuo
rū de pilis illoꝝ faciebat ſibi cilicium quo
induebat.Comedebat locuſtas ſilueſtres
amotis alis ⁊ cruribus,bibebat aquam ſo
lam:dormiebat ſuper terram. cuſſinū ſuū
erat durus lapis.Et talis vita non legitur
de alio ſancto. De hoc eccleſia facit ſolēni
tatem in duabus dñicis aduentus. Iſtam
pfectionē vite bti Johānis reuelauit etiaꝫ
gabriel zacharie patri ſuo dicens.Erit ma
gnus corā dño.non coram mūdo,immo ab
ſconditus mundo.Uinū ⁊ ſiceram non bi
bet.Luce.j. Tertiū feſtū ⁊ ſolēnitas eſt ho
die de ſuo fine ⁊ martyrio.qualiter pro ho
nore dei ſuſtinuit martyriū ⁊ fuit p hero
dem iugulatus.ppter hoc iſtud feſtum di
citur decollatio ſancti Johannis.Et de hoc
feſto predicabo ego modo. quia de iſto dic
thema.Decollauit herodes Johannem in
carcere.De iſto martyrio beati Johānis de
clarabo tria puncta.de quibus poterimus
recipere bonas doctrinas p aīaꝝ conſola
tione ⁊ peccatoꝝ correctione.

Primꝰ pūctꝰ erit de ſua captiōe carcerali
Scōs de ſua morte ⁊ paſſiōe martyriali;
Tertius de ſua ſepultura corporali.

In his tribꝰ punctis ſtat tota hiſtoria ho
dierna ⁊ ſanctū euangeliū. Dico pmo ꝙ
primus punctus erit de ſua captione carce
rali.Pro quo notandū ꝙ ſi iſta captio bea
tiJohannis facta p herodē cōparetur, ad
xpm.tunc habet altam conuenientiaꝫ. Si
vero cōparetur ad herodem habet magnā
maliciam ⁊ iniuſticiam.Pro primo nota ꝙ
xps in ſacra ſcriptura dr ſol.Ratio eſt iſta.
quia ſicut ſol qñ oritur ⁊ expandit radios
ſuos illuminat mundū ⁊ calefacit ipm ⁊ fa
cit ipm fructificare.⁊ arbores ⁊ aīalia ⁊ ita
mundus conſeruatur.Ita xps quando or
tus fuit ſm humanitatē ⁊ expandit radios
celeſtiū doctrinaꝝ in ſuis predicationibus
illuminauit mundū. ita ꝙ nullus ſibi cre
dens ⁊ obediens remanſit in errore; dubi
tatione:ſeu falſa opinione.Secūdo illam
mauit ⁊ calefecit corda gentiū in amore dei
⁊ deuotione:cū antea eſſent frigida ſeu fri
gide gentes.Tertio fecit fructificare i ope
ribus bonis ⁊ meritoriis.quia ante nō fru
ctificabant meritorie. vt.ſ.p illo tpe intra
rent paradiſum.Ecce ratio quare xps dici
tur ſol.De hoc auctoritas que cōfirmat cre
dentiam.Malachias loquens in perſona
dei patris dicit.Orietur vobis timentibus
nomen meum ſol iuſticie.non dicit ſol na
ture.Malach.iiij. Iteꝫ eccleſia dicit ꝟgini
marie.Felix nāq es ſacra virgo Maria ⁊
omni laude digniſſima.quia ex te ortus eſt
ſol iuſticie xps deus noſter.Et beatus Jo
hannes dr lucifer ſiue ſtella matutina.Rō.
quia ſicut lucifer precedit ſolem ⁊ eſt maior
⁊ clarior alijs ſtellis vt videtur nobis. Ita
iohannes baptiſta preceſſit xpm veniēs an
te eum maior ⁊ ſanctior aliis.Inter natos
mulierū non ſurrexit maior iohāne bapti
ſta.Mat.xj.Jō qñ perſone ſancte vt zacha
rias pater iohannis.⁊ elizabeth ſymeon ⁊
anna.⁊ alie viderunt miraculū ſiue mirabi
lem natiuitatē beati iohannis quaſi lucife
ri dixerunt.O cito veniet xps.cito orietur
ſol iuſticie.De iſto lucifero fecit deꝰ queſtio
nem.Job dicens.Nunqd pducis luciferuꝫ
in tpe ſuo.Job.xxxviij.Dicit gloſa Grego
rij.Luciferū.i.iohannē baptiſtam.Et ſicut
oriente ſole lucifer abſcōdit.qr a nobis nō
videt.ſic cōueniens quippe erat vt ſole iu
ſticie iam:effūdente ſuos radios doctrine
⁊ ꝟtutū ſup terrā.lucifer occultaret in ſe
creto.Ideo voluit xps vt iohannes eēt ca
ptus. Ecce hic altā conuenientiā reſpectu
xpi.De hoc auctas. Ex quo xps incepit p
dicare ⁊ miracula facere dixerunt gentes.
O magis ſapiunt ſermones iſtius ꝙ iohā
nis.Ideo dimiſſo iohanne ſequebant xpm
Propter quod diſcipuli iohannis nōdū in
ſtructi plene inuidentes xpo quia iohānes
coꝝ magiſter pdebat famā predicatiōis.di
xerunt iohanni Rabbi qui erat tecū trans
iordanē.cui teſtimoniuꝫ phibuiſti: ecce,hic
baptiſat.⁊ oēs veniunt ad eum. Johā.iij.
Quibus reſpondēs iohānes dixit.In hoc
gaudiū meū impletū eſt.Illū oportꝫ creſce
re:me aūt minui.Ibidē. Et tangit beatus
iohānes dictā rōnē dicens .In hoc gaudiū
meū impletū eſt.Illū oportet. ⁊c.quia do
ctrina mea nō illuminat illos p infuſionē
vt doctrina xpi.nec baptiſmus meus con
fert remiſſionē peccatoꝝ vt baptiſmus xpi
Si aūt volumus loqui de captione iohan
nis reſpectu herodis:dico ꝙ fuit maxima
malicia ⁊ iniuſticia.Iniuſtū vero fuit nimis
capere hominem tam ſanctū ⁊ iuſtū , maxime
attenta cauſa de qua loquitur euangeliuꝫ
hodiernū.Herodes miſit ac tenuit iohānē
⁊ vinxit eū in carcerem propter herodiadē
vxorē fratris ſui. Herodias aūt inſidiabat
iohanni. Herodes aūt metuit iohannem:
ſciens eū virū iuſtū ⁊ ſanctū. ⁊ libenter eū

audiebat. Iſte herodes erat rex τ habebat vxorem. ſed non ita pulchram τ gratam vt erat vxor fratris ſui philippi. Et quia erat luxurioſus non fuit cōtentus de vxore ſua plus appetens pulchritudinē ꝙ bonitatē mulieris. vt ſunt multi. Ideo pulchritudo mulierꝫ facit eis multa mala. Nec philipp⁹ ſuſpicabaē malū de fratre ſuo Finaliter herodes dixit O cognata ſi velletis venire mecū. ego ſum rex τ vos eſſetis regina. Rñdit illa. Melius eſt mihi vt ſim vxor vnius nobilis ꝙ concubina regis. vos iam habetis vxorem. ſed ſi vultis expellere vxorem veſtram: vadam vobiſcū. Et ſic vxorem abſtulit fratri ſuo philippo.. Statim fama hui⁹ facti diuulgata fuit. O dixit iohānes. ſi hoc peccatū ſuſtinebē: tota patria corrūpebē quia ita poterūt etiā alij facere. nec aliqs audebat hoc redarguere nec corrigere. Propter qđ iohannes venit ad herodem. Et q: peccatū erat notoriū publice eū corrigendo redarguit dicens. Non licet tibi habere vxorem fratris tui: non eſt bene factū ꝙ tu teneas iſtā meretricē. Cogitate qualiter ipſa fuit indignata cōtra beatū iohannē que ſe reginā reputabat. dicens intra ſe Si iſte iohannes viuit ego ſum pdita. Propter quod omni die inſtabat apud herodem vt occideret iohannē de mane τ de ſero. Nam talis ē modus mulierū. Dicebat ſibi herodes. O malū eſſet quō ego poterō occidere iſtū tam ſanctū hoīē τ pphetā. quē ſequitur totus mūd⁹. Et illa. Bñ. Diligitis me ſic. Finaliter laſſit quia herodes erat ita luxurioſus τ carnali amore cecat⁹ dixit. Quō fiet ne ſit tumultus in populo. Et illa ait. Capiatur primo τ videbitis quid faciet populus: ſi hoc poterit ſuſtinere deinde fiat aliud Tūc herodes dū iohannes predicaret miſit homines vt caperent iohannē. De hoc Mat. xiiij. τ Mar. vj. Ecce qualiter captio beati iohānis fuit ex pte herodis ex malicia τ iniuſticia. Moraliter habetis hic tres doctrinas. Una tangit hoīes. ſecunda mulieres tertia cōitates τ rectores Prima qualiter herodes ad hoc deuenit vt ſecū duceret cognatā. Huius mali principiū fuerunt oculi eius pulchritudinē reſpiciendo. Deinde ex oculis veniunt cogitationes in corde. Deinde locutiones in ore. O ſi poſſem⁹ loqui truffando. τc. Deinde tactus de truffis de tactu ad oſcula. Ideo qui vult viuere caſte debet cuſtodire portas oculorū τ non reſpicere. quia alias cadet. Ideo Hieremias loquens in pſona iuuenū qui reſpiciunt libenter mulieres dicit. Oculus meus depredatus eſt aīam meā. quia ſi haberetis omnia merita patriarcharū. prophetarum. τc in puncto ꝙ reſpicitis mulierē concupiſcēdo eā: pduntur omnia. quia peccatis mortaliter. Modo aūt iuuenes τ ſcutiferi vbi deberēt acquirere merita τ remiſſionē peccatorū: perdunt merita τ augmentāt peccata eundo ad eccleſias. ſermones. τ ad loca vbi ſciunt confluere mulieres ad videndū Ergo ait Gregorius. Non decet intueri qđ non licet concupiſci. Qui habet pulchram vxorem poteſt intueri eam τ concupiſcere ſed ab illa quā non licet concupiſcere auerte oculos tuos ne videant vanitatem. ait dauid. pſ. cxviij. Secunda doctrina tangit mulieres quia illę non debent ſuſtinere oſcula tactus τ viſitatiōes ſuſpectas qđ ſi faciunt peccant. ideo errant. Et quia licet vbi eſt conſuetudo cognata poſſit cognatū oſculari. tamē periculoſum eſt. Nam vterqꝫ ſtatim incaleſcūt. Ideo mulieres cauetis vobis. Dicunt mulieres. ſi aliquādo vir eſt zelotipus dicēdo Uxor mea quare oſculata eſtis illū hoīem. Rñdet. O dñe ipſe ē cognatus meus. τ a nullo cōputareē parentela. Sed ſi homo ſit ſenex ꝙuis ſit cognat⁹ ei⁹ tū nolunt ipm oſculari: etiā ſi ſit germanus Ideo auiſetis vos. quia vbi eſt maius periculū. ibi maior diaboli tēptatio. idō apłs ait Fugite fornicationem. j. Ad Corin. vj. τ ad Eph. iiij. Nolite locū dare diabolo. Locus datur diabolo: truffando: tangendo. Tertia doctrina tangit rectores ciuitatis. Nam ꝙdiu peccauit herodes ſecrete. Iohannes non curauit corrigere eū. quia de peccatis occultis nō punieē cōitas. Sed qñ fuit notoriū: tunc correxit: ne corrūperet totā ciuitatē τ terrā. Hic habēt exemplū τ doctrinā rectores cōitatis ꝙ corrigant peccata publica τ notoria alias ira dei eſt ſup villā vel cōitatē. Peccata ſecreta non cadunt in iudicio hoīm nec ex illis punieē cōitas. Verbigratia. Si aliquis ſecrete peccat cum aliqua muliere: deus damnabit ipm. ſed quādo eſt notoriū: quia nulla poteſt tergiuerſatione celari: niſi corrigaē. tota ciuitas punietur. Ecce quare beatus Johannes qui erat tanꝙ rector τ prelatus voluit corrigere illud pecc̄m. Fiat ergo ordinatio in concilio. τc. contra publica peccata. Et ſi tenebitis conſiliū quod dedit apłs illi magne ciuitati Corinthiorū de quodā cōcubinario. rōne cuius ciuitas patiebatur mortalitates: ſiccitates. τ alia mala: τ paulus qui adhuc viuebat ſcripſit eis vnde habebant illa mala dicēs. Omnino. i. notorie auditur inter

vos fornicatio et talis fornicatio qualis nec inter gētes. ita vt vxorē patris sui aliquis habeat. sequitur. Tollatur de medio veſtrū qui hoc opus fecit. Neſcitis quia modicum fermentū to tam maſſam corrūpit. Auferte malū ex vobiſipſis. j. ad Cor. v. Dixi ſecundo ꝙ ſcōs punctus eſſet de ſua morte martyriali. de qua dicit thema. Decollauit Herodes Johannē in carcere. Nota practicā. Ex quo beatus Johannes fuit captus. illa iniqua mulier non quieuit dicens. Iſte fugiet de captione: vel liberabitur a populo: et clamabit contra me. Ideo non quieſcam donec ſit mortuus. Et ipſa cū herode tractabant mortē ſuam. Herodes nō audebat eū occidere. quia timebat populū. ſed inter ſe tractauerunt ſecrete. Dixit herodes. Tali die eſt feſtū mee natiuitatis. Nota ꝙ facere feſtū natiuitatis niſi de ſanctis eſt ſtulticia et tunc ego inuitabo barones et maiores regni et tenebimus modū ꝙ iſti cōſentient in morte iohannis. ex quo iſti ſunt mecū. bene quietabimus populū. et in fine prandij intrabit puella. et c. Et quicquid petierit ſibi daturū iuramento firmabo. et ipſa petet caput iohannis. et de iuramento facto me contriſtari ſimulabo. Quē eſt hāc verſutiā et ſimulationē habuerunt videtur innui in hiſtorijs ſcolaſticis. vbi ſic dr̄. Credibile eſt ꝙ herodes cū vxore de nece iurauit vt occaſionem inueniret occidēdi. Ordinato igitur conuiuio: illa mittebat filiam que optime ſciebat tripudiare. quia mater ſibi oſtēderat. quia matres citius oſtendūt filiabꝰ modū ornandi et tripudiandi ꝙ Pater nr̄. vel Aue maria. Miniſtri aūt faciebant ſibi iam ſonū ꝙ veniret ad ſaltandū. que coram oībus ſaltauit et placuit cunctis iam ebrijs. Rex aūt oſtendens magnū gaudiū vocauit eam di. Pete q̄d vis et dabo tibi. Et iurauit illi quia quicq̄d petieris dabo tibi. licȝ dimidiū regni mei. Et illa. Dn̄e peto ꝙ de hoc poſſim petere ſiue querere conſiliū a matre quid petā. que alibi comedebat Que cū exiſſet dixit matri ſue. Quid petam. At illa dixit. Caput iohannis baptiſte. Sed dicas regi corā oībus. quia verbū regis iuramento roboratū irreuocabile eſt. Cū ergo intro iſſet ſtatim cū feſtinatione ad regem petiuit dicens. Uolo vt protinus des mihi in diſco caput iohānis baptiſte. Audiēs hoc herodes ſe contriſtatū ſimulauit. Triſticiam preferebat in facie cū leticiā haberet i mente. Et illa ait. Dn̄e rex attēdatis q̄d mō iuramēto ꝓmiſiſtis. Tūc maiores et barones iā ebrij dixerūt regi. O dn̄e detis ſibi. et non

eſt magnū q̄d dare ſibi caput vnꝰ heremite pauperis. faciatis. Et ait rex. Dicitis vos ita. Et illi. Ita dn̄e. Tunc rex miſit ſpiculatorem cū diſco in quo portaret caput iohānis. Johānes aūt vidēs hoīem credens ꝙ ſibi portaret prandiū: qn̄ vidit ſaſſorium dixit. Ubi eſt cibus. Et ille nō porto tibi cibū immo caput tuū erit cibus. Uidēs iohannes ꝙ mori debebat: alta voce clamabat dicens. Dn̄e deus meus. in manus tuas commendo ſpm̄ meū. Tūc caput iohānis preſcindit: puelle daī: et a puella matri adultere pn̄taī. Ecce qualr̄ beatus iohānes ſcola v̄tutū: magiſteriū vite: ſanctitatis forma. norma iuſticie: v̄ginitatis ſpeculū. pudicicie titulus: caſtitatis exemplū. pnīe via. peccatorum venia: fidei diſciplina. Johānes maior hoīe: par angelis: legis ſumma: euangelij ſanctio. apoſtolorum vox: ſilentiū ꝓpheta͡ꝝ lucerna mundi: precurſor iudicis: totiꝰ medius trinitatis. Et hic tātus daī inceſtuoſe tradiī adultere: addiciī ſaltatrici. Moraliter iohānes hic dr̄ eſſe martyr. vnde de eo cantat eccleſia. Prepotēs martyr heremiqꝫ cultor. Tū non ꝓ fide mortuus eſt. q2 herodes non faciebat ſibi queſtionē de fide. ſȝ quia corrigebat eū de pctō luxurie. Nota ergo ꝙ non ſolū qui ꝓ fide xp̄i. ſed etiā qui moritur ꝓ v̄tute aliqua manutenēda martyr efficitur. Si quis occidiī a blaſphematore quem reprehendit martyr efficitur cū beato iohanne. licet eſſet magnus. maiorē rationem habet martyrij qui reprehendit blaſphemū ꝙ luxurioſum. quia maius peccatū eſt blaſphemia ꝙ luxuria. Incōparabiliter maius peccatū eſſet ſemel dicere malas grates. et c. ꝙ interficere centū homies O quot martyres poſſent eſſe modo ſi vellēt. et c. Jō rectores ꝓuideāt ne iurēt gētes deū enormiter Si aliq̄s notorie diceret malū de rege. nō ſuſtineretur et de deo quilibȝ pōt loqui ad libitū. immo poniī in truffam: qn̄ ſciunt aliquē iuratorē vt rideāt ꝓuocāt eū vt iuret et ſic de alijs pctīs. Jō xp̄s quādo fuit locutus de merito et premio martyrū dixit. Mat. v. Beati qui pſecutionē patiunī ꝓpter iuſticiā. non ſolū dixit ꝓpter ſidem. q2 fides eſt vna v̄tus theologicalis. ſed iudicia eſt gn̄alis ꝓ omni v̄tute tā humilitatis: abſtinentie et caſtitatis. Uñ ſimiliter cōtradicendo ribaldis occidiī martyr efficiī. Nota de beata Eduiſa v̄gine et martyre de qua in kalendis natiuitatis dn̄i. ꝓpter hoc dicebat ſanctus petrus. Nemo veſtrum patiatur quaſi homicida: aut fur aut maledicus: aut alienorum appetitor. Si

aũt vt xp̃ianus nõ erubeſcat: glorificet aũt
deũ in iſto noie. j. Pet. iiij. z. c. precedẽ. Sed
ſi quid patimini ꝓpter iuſticiã beati. Ter
tio reſtat nunc videre de ſua ſepultura cor-
porali. Inuenio ꝙ beatus iohãnes habuit
tres ſepulturas ꝓprias. Una fuit corporis
alia capitis alia aie. Prima fuit corpis. Cor
pus aũt eius ſine capite habuit honorabilẽ
ſepulturã. Dicit euãgeliũ ꝙ diſcipuli ei⁹ au
dita eius morte venerunt z tulerunt eius
corpus z poſuerũt in monumẽto. Secũda
fuit capitis. Et iſtam fecit iſta mala mulier
que preſentato ſibi capite a filia timens ne
ꝓpheta reſurgeret ſi cũ corpore caput ſepul
tum fuiſſet: ideo caute in pariete palacij fo-
dit. z ibi caput poſuit: z ſepe caput volebat
videre timẽs ne reſurgeret. ergo hñ fuit ꝑ-
ſoluta. Unde cũ ſemel caput iohãnis in ma
nibus teneret. z eidem gaudẽs plurimũ in
ſultaret dicẽs. He iohãnes vos voluiſtis me
ſeparare ab herode. ſed ego abſtuli vobis vi
tam z caput a corpe. Et diuino nutu caput
ipſum in eius faciẽ inſufflauit. Et illa miſe
ra protinus expirauit. z demones eius ani
mã ad infernũ duxerũt. Filia xᵒ eius cum
ſup glaciẽ tripudiaret: ſub ea glacies reſol-
uitur. z ipſa in aquis cõtinuo ſubmerſa fuit
z modo tripudiat cũ demonibus in inferno
Herodes aũt in exiliũ miſſus ab imperato
re: ibidem miſerabiliter vitam finiuit. Ecce
qualiter perſoluti fuerunt. Tertia ſepultu-
ra fuit aie. Et iſta fuit in limbo inferni. Nõ
credatis ꝙ aia iohannis ſtatim aſcendit in
celũ. qꝛ nondũ xp̃s per ſuam mortẽ z paſſio
nem aperuit ianuã celi. Sed deſcendit ad
limbum cũ ſanctis patribus. qui limbus eſt
in corde terre. ibi enim inferius eſt infern⁹
damnatoꝝ. Deinde limbus pueroꝝ. Tertio
locus purgãdoꝝ. Quarto ſuperius erat lo-
cus patruꝫ ſanctoꝝ. Modo cõtemplamini
hic. qñ ſancti patres viderũt animã iohan
nis dixerunt. Et quis es tu? Et ille. Et non
cognoſcitis vos illum de quo dixit Eſaias.
Uox clamantis in deſerto. Et gauiſi ſunt
ſancti patres. Et narrauit eis quõ xp̃m ba
ptizauit. z mundo oſtendit zc. De iſta ſepul
tura dauid dixit. Quis eſt homo qui viuet
z nõ videbit mortẽ: eruet animã ſuã de ma
nu inferi. q. d. nullus l ps. lxxxviij. zc. Mo-
raliter habemus hic doctrinã magne cõſo-
lationis. Beatus iohãnes cũ tanta ſanctita
te z vite aſperitate deſcendit ad infernũ. et
modo ſi creatura morit poſt baptiſmũ ante
ꝙ peccet ſtatim euolat ad celũ. Idẽ eſt iudi
ciũ de quocũq alio infideli nõ ficte venien
te ad baptiſmũ. Ecce mõ qualẽ gratiaꝫ ha-
bemus. Idẽ ſi facimus condignã pniam de
peccatis. ideo xp̃s. Pniam agite: appropin-
quabit enim regnũ celoꝝ. Mat. iiij.

In feſto natiuitatis virginis
Marie. Sermo. j.

Ego quaſi vitis
fructificaui. Uerbũ iſtud ha
bet textualiter Eccli. xxiiij.
z officiat in epiſtola hodier-
na. Pro declaratiõe verbi ꝓ
poſiti z introductione materie predicande:
ſciendũ ꝙ xp̃s inter alias bonas cõparatio
nes z ꝓprias quas dedit de ſe ſuis ſanctis
aplis z diſcipulis fuit iſta. Ego ſum vitis
z vos palmites. Qui manet in me z ego in
eo hic fert fructũ multũ: qꝛ ſine me nihil po
teſtis facere. ſ. meritorie. Io. xv. Ecce ꝙ xp̃s
in iſta auctoritate vocat ſe vitem. z diſcipu
los: z in pſona coꝝ omnes nos vocat palmi
tes. Et ponit duas rationes. Unã affirma-
tiuã. aliã negatiuã. Affirmatiua eſt: qꝛ ſicut
palmes manẽs in vite ab ea recipiẽs humo
rem fructificat. alr̃ nõ. ita xp̃s eſt vitis z ra
dix ſiue radica omniũ bonoꝝ z virtutũ z in
fluentiaꝝ. Qui ergo manet in hac vite ſcilꝫ
per verã fidẽ. abſq errore dubitatione z fal
ſa credentia. z per deuotã z promptam obe
dientiã faciendi ſuã voluntatẽ z ſeruandi
ſua precepta: talis recipit ab eo humiditatẽ
gratie z facit eum abundare z fructificare.
Primo in intellectu fructu contẽplationis.
In memoria fructu bone recordationis. In
voluntate fructu amoris dilectiõis. In ore
fructu oratiõis. In oculis fructu lachryma
tionis. In auribus fructu diuinoꝝ auditio-
nis. In manibus fructu elemoſynaꝝ largi-
tionis. In toto corpore fructu afflictionis.
Ecce rõ affirmatiua qualiter ꝙdiu palmes
manet in vite per credentiã z obedientiam
fructificat. Ideo dicit. Ego ſum vitis z vos
palmites: qui manet in me: z ego in eo: hic
fert fructũ multum. Sc̃da ratio eſt negati-
ua quã tangit cuꝫ dicit. Quia ſine me nihil
poteſtis facere. qꝛ palmes a vite ſciſſus nul
lũ facit fructũ nihil valet niſi ad cõburendũ
in igne. Sic xp̃ianus a vite. i. a xp̃o ſciſſus
gladio peccati mortalis: qꝛ dubitat in fide.
ſi eſt ſic. Et nunquid deꝫ qs dubitare in his
que deus dixit. Abſit. Adhuc ſi habeat fideꝫ
firmã z tenet malã vitam tamẽ ſciſſus eſt z
nullum facit fructũ meritoriũ. qꝛ ſine me. i.
gratia z influẽtia nihil poteſtis facere. Ideo
dicit ibidem. Sicut palmes non põt facere
fructum a ſemetipſo niſi manſerit in vite:
ſic nec vos niſi in me mãſeritis. Ex his ra-

tionibus ptꝫ ꝙ dñs ieſus xp̄s de ſe proprie dicit. Ego ſum vitis ⁊c. Ecce excellētia xp̄i. Virgo aūt maria nō hꝫ equalē excellentiaꝫ cū xp̄o: qꝛ ipſe eſt creator: ⁊ ipſa creatura: et ideo ipſa non equiparat ſe xp̄o. ſed tractando verbum ſibi aſſimilādo ſe dicit. Ego quaſi vitis. nolo ei equiparari vel equari. ſed aſſimilari. fructificaui. Filius fructificat vt principiū primū ⁊ tanꝙ cā principalis oim. ego poſt eū nō equaliter vt vitis. ſꝫ ſicut: qđ notat ſimilitudinē. Patet thema. De iſta materia inueni quattuor fructus in quibus virgo maria fructificauit quaſi vitis.

Primus eſt de prenunciatione angelicali.
Scđs de ſanctificatione ſpūali.
Tertius de pſtatione corpali ſeu tpali.
Quartus de magnificentia virtuali.

In his ergo maria virgo fructificauit quaſi vitis ꝓpter qđ dicit. Ego quaſi vitis fructificaui. Dico primo ⁊c. Primo xp̄s fructificauit in fructu de prenunciatione angelicali: qꝛ anteꝙ fuiſſet conceptus fuit angelice prenunciatus. Jam ſcitis qualiter angelus gabriel totus lucidus nūciauit virgini marie ꝙ eſſet mater filij dei. Ideo dicit euāgeliſta lucas. Miſſus eſt angelus gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth ad virginē deſpōſatā viro cui nōme erat ioſeph de domo dauid: ⁊ nomē virginis maria. Lu. j. Ecce prenūciatio angelica dulcis fruct⁹ eſt cōtemplādi. Similiter virgo maria quaſi vitis: nō equaliter vt vitis fructificauit. Ante ꝙ fuit cōcepta fuit prenūciata. Ille magn⁹ doctor Hieronymus affirmat ꝙ Joachim pater ꝟginis marie: ⁊ beata Anna eius mater viginti annis fuerūt in matrimonio ꝙ nō habuerūt matrimōij fructū. Culpa erat ipſius Anne que erat cōplexionis frigide. ideo erat ſterilis. Sed qđ fecerūt: nō recurrerunt ad diuinos vel ſortilegos ſed ad deū qꝛ nullus pōt dare niſi deus. Ideo cū deuotione: orationibus: ieiunijs ⁊ elemoſynis: vigilijs: ⁊ peregrinationibus recurrerūt ad deū: vouētes ꝙ ſi deus daret eis fructū ⁊c. ꝙ darēt deo. Et cū ſemel Joachim fleret ex vna parte. ⁊ Anna ex alia apparuit eis angelus Gabriel cōfortans eos dicē ꝙ orōnes ⁊ alia bona erant deo accepta: ⁊ ꝙ haberēt vnā filiā: non filiū: ſed filiā que eſſet ſancta anteꝙ nata. que cōciperet mirabiliter: quia deus ſupnaturaliter inuit opus matrimonij in ſua generatiōe. ⁊ Anna cōcepit. Ecce qualiter fuit ab angelo prenunciata vt xp̄s. Ideo dicit. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris. ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honeſtatis. Eccli. xxiiij. Flores vocat verba que dixit angelus parentibus ſuis. Fructus honoris fuit virgo maria. Et honeſtatis: qꝛ nō legit ꝙ vnꝙ Joachim cognouerit aliā niſi vxorē ſuā. Iſta eſt honeſtas matrimonij. Nota ꝯtra illos qui frangunt honeſtatē ⁊ legē matrimonij. Ecce quot peccata cōcurrunt. Primū eſt luxurie abominabilitas: qꝛ deus non vult ꝙ illud opus fiat niſi inter virū ⁊ vxorē in matrimonio. Etiam ſi homo haberet mori: ⁊ diceret medicus ꝙ faceret illud: alˀs mortuus eſt: ⁊ citius dꝫ mori: niſi habeat vxorem: ⁊ medicus eſt excommunicatus dando cōſilium tali qui non eſt de matrimonio. Ita eſt condemnatum hoc peccatum ꝙ nullo modo eſt licitū illud niſi in ſtatu matrimonij. Ideo dicit honeſtatis Et cōcordat apoſtolus dicens. Honorabile cōnubium in oībus. ⁊ thorus immaculat⁹. Fornicatores em̄ ⁊ adulteros iudicabit de⁹ ad Hebre. vlti. Scđm eſt de rapina ⁊ de furto iniuſticia. qꝛ ſi ego do tibi cappā meam ⁊ poſtꝙ tu eam poſſediſti: aufero eā tibi: ⁊ do alteri: rapinā facio. Rapina maior eſt quando homo qui dedit corpus ſuum vxori. deinde ipſe dat alteri: furtū ⁊ iniuſticiaꝫ facit: qꝛ corpus viri vxoris eſt: ⁊ econuerſo. Ideo apoſtolus. Mulier ſui corporis poteſtateꝫ nō hꝫ ſed vir. Similiter autē ⁊ vir ſui corporis poteſtatē nō habet. ſed mulier. Ergo nolite fraudare inuicem. j. ad Cor. vij. Tertiū peccatū eſt malus. ſ. proditionis: qꝛ ſi vnus miles dat fidē alteri militi ꝙ ērunt ſocij in prelio: ſi frangit ſibi fidē corporis pōt ipſuꝫ redarguere de fide ſiue proditione ⁊ dare ſibi campū duelli. Ita in matrimonio vir dat fidem corporis vxori: ⁊ econuerſo. Ideo qui frangit fidem ꝓditor eſt. Et ſi vxor eſſet fortis poſſet aſſignare viro proditori campum coram ipſo rege. Sed qꝛ ſunt debiles recurrunt ad deum. ad linguā: ⁊ ad oculos plorādo. De talibus dicit apoſtolus. Si quis ſuorū ⁊ maxime domeſticoꝝ curā non habet: fidem negauit ⁊ eſt infideli deterior. j. ad Timo. v. Nullus eſt magis domeſtic⁹ ꝙ vxor. Quartū peccatū ⁊ malus eſt ſacrilegij. Scitis quare deus ordinauit matrimoniuꝫ qđ eſt vnum de ſeptē eccleſie ſacramentis ad ſignandū ꝙ xp̄s duxit eccleſiam in ſponſam ſuam quā nunꝙ dimittet propter aliā: cui eſt fidelis. Quando ergo frangis matrimonium tu es falſator ſacramenti. Et ſicut ſacerdos eſſet falſator ſacramenti ſi quādo dꝫ eleuare hoſtiā cōſecratam eleuaret hoſtiam papiri. Sacramentū hoc magnuꝫ eſt. Ego autem dico in xp̄o ⁊ in eccleſia. ad Ephe. v.

Scđs fructus xp̄i fuit ſctificatio ſpūalis.

Nam in cõceptione dñi ieſu xp̄i ſimul in inſtanti cõcurrerunt quattuor. ſ. corporis formatio: anime creatio: vtriuſq; ſanctificatio paſſiue quãtum ad humanitatẽ: q; vt fons totius ſanctificationis in ſumma ſanctificatione creata eſt ſup oẽm purã creaturam quarto humanitatis ⁊ diuinitatis vnio. De hoc dixit angelus virgini Marie. Qḋ enim ex te naſcet̄ ſanctũ vocabit̄ filius dei. Lu. j. Similiter virgo fecit fructũ ſanctificatiõis nõ dico equaliter: nec ipa dicit. ſ; dicit. Ego quaſi vitis. ſ. q; nõ in inſtanti eius corpus fuit formatũ ⁊c. ſed quãdo eius corpus fuit formatũ ⁊ anima creata ⁊ infuſa. q; iſta dicitur cõceptio germinis que eſt perfecta: q; cõceptio ſeminis impfecta eſt: non expectauit deus nouem menſes: nec vnũ: nec etia; hebdomodã vnã. immo creditur ꝙ eadem die⁹ ⁊ hora fuit ſanctificata ſuper oẽs ſctõs ⁊ ſanctas ⁊ etiam angelos. Auctoritas de hoc dauid in ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. ſanctificauit tabernaculũ ſuu; altiſſimus. Deus in medio eius nõ cõmouebit̄: adiuuabit eam deus mane diluculo. In quo pſalmo quattuor ponunt̄ de eius ſanctificatione.

Primo quantitas.
Secundo dignitas.
Tertio firmitas.
Quarto pmitas.

Primo oſtendit̄ quãtitas ſanctitatis virginis marie. cũ dicitur. Fluminis impetus q; totum flumen diuina; gratia; effuſum eſt ſuper eam in ſanctificatione. In ſanctificatione aliorum ſanctoru; infunditur vna gutta gratie diuine. quia vnus ſanctus habuit vnam guttam gratie: alius aliam ⁊c. Quod in virgine maria fluminis impetus. Ber. Ceteris per partes datur gratie ſpiritus. marie vero totam ſe infudit plenitudo gratia;. propter qḋ dicit letificat ciuitatem dei. Quãdo virgo fuit ſanctificata nullus homo ſciuit. ſed angeli ſciuerũt. O quale gaudium fecerunt. Ratio. quia dixit xp̄s ꝙ gaudium eſt angelis dei in celo ſup vno peccatore penitentiam agente. ergo quãto magis ſuper virgine Maria que nunꝙ peccauit. Ecce quare dicit. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Secundo declaratur ſua dignitas. cum dicit ſanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus. Si camere militum ſunt optime ornate. dignum eſt ꝙ camera regis ſit magis ornata. Ideo dignũ fuit vt tabernaculum ſuum ſcilicet camera in qua filius dei debuerat nouem mẽſibus habitare ꝙ fuiſſet ſuper omnes ſanctificata. Bern. Ego puto ꝙ ⁊ copioſior ſanctificationis benedictio ꝙ̄ in alijs ſanctis in vtero ſanctificatis in eam deſcenderit que nõ ſolum ipſius ortum. ſed ⁊ vita; eius ab omni peccato deinceps immunem cõſeruaret.

Tertio declaratur ſua firmitas. cum dicitur. Deus in medio eius non commouebitur. qui ſc; habitat in ea per gratiam. Differentia eſt inter cadere ⁊ commoueri. Cadit homo per pctm̄ mortale. ideo apl's. Qui ſe exiſtimat ſtare ſc; i gr̄a dei videat ne cadat. j. ad Corinth. x. Cõmouetur quis per peccatum veniale. Nunꝙ fuit aliquis ſanctus nec ſancta quin cediderit vel cõmotus fuerit niſi chriſtus ⁊ virgo maria. quia chriſt⁹ iam in hac vita habuit priuilegium ſanctorum qui ſunt in celo qui nõ poſſunt cadere nec commoueri. Dauid in ps. cxxiiij. Non cõmouebitur ineternum qui habitat in hieruſalem. Sic virgo maria. quia nunꝙ peccauit mortaliter nec venialiter: nec in corde cogitando ⁊c. Ipſa enim fuit illa mulier fortis de qua Salomon queſiuit a ſuis doctoribus dicens. Mulierem fortem quis inueniet Prouerbio. vltimo. Nullus doctorũ ſciuit reſpondere. ⁊ ſpiritusſanctus ſibi reſpondit dicens Procul ⁊ de vltimis finib⁹ quia in vltima etate debuit eſſe. Nota ꝙ iſta queſtio mulierem fortem ⁊c. incipit p aleph quod interpretatur mille. quia tot anni fluxerunt a Salomone vſq; ad virginem mariam. Quarto declaratur primitas. cum dicitur. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Et loquitur de ſanctificatione virginis marie. Inuenio ſex horas in quibus ſanctificauit creaturas aliquas ſcilic; hora completorij: hora veſperarum, tertia hora meridiei. quarta hora tertiarum, quinta hora prime. ſexta in aurora. Hora completorij vt ſcitis eſt in ſolis occaſu. Iſta hora ſignificantur etiam illi qui vixerunt in peccatis ⁊ malis. plorant ⁊ petunt miſericordiam. ⁊ deus dat eis contritionem. tales ſanctificantur per contritionem cordialem. Sed in tota ſacra ſcriptura non legitur ꝙ aliquis fuerit ſic ſanctificatus niſi de vno ſcilicet de latrone de quo Leo papa. ꝙ non legitur ꝙ vnꝙ fecerit aliquod bonum. ſemper fuit malus et vicioſus. Et hora completorij quando fuit iudicatus ad mortem habuit tantam contritionem de peccatis ꝙ vix potuit formare verba dicens. Memento mei domine dum veneris in regnu; tuum. Cui xp̄s. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiſo. Lu. xiij. Nullus ſit ita ſtult⁹ ꝙ dicat q; de⁹ ita miſerebit̄ mihi ſicut latroni. q; mal⁹

miraculū eēt ꝙ male viuētes facerēt bonū
finē ꝙ̄ ſuſcitare mortuos. De iſta ſanctifi-
catione dicit Hieremias. Cōgrega eos ꝗſi
gregem ad victimā et ſanctifica eos in die
occiſionis. Hiere.xij. Alij ſanctificant ho-
ra veſperarum: vt illi q̄ nō expectāt finē: ſ; an
te redeūt ad deū: ꝯfitent faciūt afflictiōes.
Tales ſanctificant per pniam ſacramētalē
Talibus dicit aplus poſtꝙ̄ fecerūt pniam.
Nūc liberati a pctis. ſ. p pniam ſerui aūt fa
cti deo: habetis fructū vrm in ſctificationē
ad Ro.vj. Alij ſctificant in meridie qn̄ fer
uet calor: ſicut martyres q̄ feruore ſpēs oc
cidebant pro honore xp̄i. Iſti ſanctificaban
tur per paſſionē martyrialē. De q̄bus dicit
ſcriptura. Preparauit dn̄s hoſtiā. ſ. corpus
ſuū ſeu martyres ex feruore ſpūs: ſctifica-
uit vocatos ſuos. Sophonie.j. Alij ſancti-
ficantur hora tertia: vt infantes per ablu-
tionem baptiſmalē. De iſta dicit apls noui
ter baptizatis. Peccatores aūt aliquādo fu
iſtis: ſed abluti eſtis: ſed ſanctificati eſtis:
ſed iuſtificati eſtis in noīe dn̄i noſtri ieſu
xp̄i. ⁊ in ſpū dei noſtri. j. ad Cor. vj. Alij ho
ra prima in ortu ſolis fuerūt ſctificati: q̄ in
vtero matris anteꝙ̄ naſcerent effecti ſunt
ſancti. vt Hieremias ⁊ Iohes baptiſta. De
hieremia. Anteꝙ̄ exires de vulua ſctifica-
ui te. Hiere.j. Iſta auctas nō cogit ad cre-
dendū niſi ꝙ qn̄ debuit naſci fuit a deo ſan
ctificatus. Idē de beato iohe baptiſta. Lu.
.j. Spū ſancto replebit adhuc ex vtero ma
tris ſue. Sed v̄go maria inaurora fuit ſan
ctificata: nō expeccauit deus nouē menſes
nec vnū ⁊c. ſed in eodē die ⁊ eadē hora. Ec
ce quare dicit. Adiuuabit eā deus mane di
luculo: non hora ꝯpletorij: nec veſperarum ⁊c.
ſ; mane in aurora. Ecce eius fructus ſan-
ctificationis. Ideo poſſumus dicere in lau
dē xp̄i ⁊ virginis glorioſe illud ꝺd. Dn̄s da
bit benignitatē. ſ. in incarnatione: et terra
noſtra. ſ. virgo maria dabit fructū ſuū. ps.
lxxxiij. Tertius fructus xp̄i fuit de p̄ſta-
tione tpali. Nā poſt ſui natiuitatē fuit p̄re-
ſentatus in tēplo dn̄i. Luc.ij. Poſtꝙ̄ cōple
ti ſunt ſunt dies purgationis marie ſm̄ le
gem moyſi tulerūt illū in hierlm vt ſiſterēt
eū dn̄o ſicut ſcriptū eſt in lege dn̄i. Qr omne
maſculinū ad apiēs vuluā: ſctm̄ dn̄o voca-
bitur. Et vt daret hoſtiā p eo dedit par tur
turū: aut duos pullos colūbarum. Similiter
⁊ beata v̄go: nō dico equalr̄: ſed poſt nati-
uitatē ex vtero matris ⁊ poſt ablactationē
ſuā fuit deuotiſſime in templo dn̄i p̄ſtata.
Nota hiſtoriā breuiter ſpeculādo de aſcen-
ſu virginis per. xv. gradus in tēplū dei nā

illa aſcenſio fuit miniſterio angelorum facta
eā ducentiū. Cū dicit Greg. p̄mo dialogorum
In hoc mūdo viſibili nihil per creaturā in
uiſibilē diſponit. Qd pōt intelligi ⁊ decla-
rari ad modū ſponſarum in die nuptiarum: q̄ vſ
ꝙ ad eccleſiā ducunt per parētes earū: ⁊ ex
tunc aſſumunt a cōſanguineis ſponſi. Iſte
aſcenſus. xv. graduū ſignabat aliqd myſte-
riū futurū: ⁊ p maxime de btā v̄gine. vt tā
git Hiero. ſ. ꝙ ſupra nouem ordines ange-
lorū: ⁊ archangelorum ⁊c. Ideo cātatur. Exal
tata es ſancta dei genitrix ſuper choros an
gelorū ad celeſtia regna ⁊ ſupra ſex gradus
ſanctorum. ſ. virginū: cōfeſſorum: marty. ū apo-
ſtolorū: ꝓphetarum: ⁊ patriarcharum erat ſubli-
māda. Multe filie cōgregauerūt diuitias:
tu ſupergreſſa es vniuerſas. Prouer. vlti.
Moraliter notat hic ſuper hoc ꝙ parētes
virginis diligētes fuerūt ad cōplendū ⁊ fa
ciendū votū cōtra vouētes ⁊ nō cōplentes
qr licet dicāt doctores ꝙ maius meritū eſt
qn̄ mediante voto homo ſeruat caſtitatē:
paupertatē: ⁊ obedientiā ꝙ̄ ſine voto cete-
ris paribus: ſed eſt tantū periculum. ⁊ pec-
catum fractio voti: qr maius peccatum eſt
ꝙ̄ homicidiū. Dicūt theologi ꝙ maius pec
catum eſt e falſum iuramentū ꝙ̄ homicidiū.
Et beatus Thomas dicit ꝙ maius pecca
tum eſt fractio voti. Nota contra clericos
ignorantes dicentes ꝙ peccatū luxurie nō
eſt maius peccatum. Uerum eſt in laicis:
ſed ſufficit ad damnationem. In clericis
autem ⁊ religioſis eſt de maioribus propter
votum. Caueatis ergo a votis niſi cōple-
tis. dicit eñ ſcriptura. Si quid vouiſti deo
ne moreris reddere. Diſplicet eñ ei infide
lis ⁊ ſtulta promiſſio. Eccl's. v. Nota ne mo
reris reddere. Si facis votum infra certū
tempus cōplendū: debes illud cōplere in-
fra illud tēpus. alr̄s plus peccas ꝙ̄ ſi occide
res hominē. Si autē nō ſtatuiſti certū tp̄s
debes cōplere ſtatim habita opportunita-
te. Ideo dicit. Ne moreris. Nota ꝯtra illos
qui nunꝙ̄ inueniūt tp̄s opportunū: ⁊ quā-
do ſunt ſenes petūt diſpenſationē. Diſpli
cet enim ei infidelis ⁊ ſtulta promiſſio que
non completur: ſtulta promiſſio eſt ei quan
do fit ſine deliberatione. Primo ex deuo-
tione aliqui ſubito faciunt votum. Secun
do ex indignatione quando eis fit diſplicē
tia aliqua: ſubito faciunt votum: vel non
intrandi domum iſtius: vel nō ludendi cū
eo ⁊ hmōi contrarietatum: ⁊ vouendo frā
gunt votum quod non debet ſeruari. Ter
tio ex tribulatione. ſc; doloris et infirmita
tis: vel in partu mulierū: et poſt nihil faci

unt quaſi velint deū decipere. Itē nota cō-
tra illos qui ꝑmittūt filios ad ſeruitiū dei
in religione vel ſacerdotio: ⁊ poſt nihil fa-
ciūt nec curāt expectātes filiū gibboſuꝫ vel
filiā vt illā dent ⁊c. Ecce quare dicit. Si qd
vouiſti ⁊c. Quartus fruct⁹ xpi eſt vel fuit
de magnificatione virtuali vel ſpūali. Quo
uſq; xpo fuit .xxx. annoꝝ: ita vixit ꝙ nō re-
putabatur magnus: immo reputabatur fa
ber lignari⁹. Sed in baptiſmo fuit magni-
ficatus. qñ iohes ipm baptizauit celi aper-
ti ſunt ſup eū: ⁊ deſcendit ſpūſſctūs in ſpe-
cie colūbe ſup eū: ⁊ vox patris intonuit.
hic eſt filius meus dilectus. Mat. iij. ⁊ Lu
ce. iij. Tunc apud homies fuit ita magnifica
tus, intantū ꝙ fugit in deſerto. Similiter
virgo maria: nō equaliter. Et ecce quō. Ex
quo virgo maria fuit pñtata in tēplo in quo
ſtetit decē annis cū alijs virginibus quaſi
eſſent moniales: ita faciebāt antiq̄tus. No
ta cōtra cōſuetudinē de puellis nō venien-
tibus ad eccleſiā. Nota de hiſtoria ⁊ de de-
ſponſatione: et qualiter ſpūſſctūs deſcen-
dit in ſpē colūbe ſuper virgā ſponſi ſui Jo-
ſeph. quēadmodū ſup xpm in baptiſmo: et
ſic virgo fuit valde magnificata. De iſto fru
ctu dixit Salomon in perſona virginis.
Sub vmbra illius quē deſideraueram ſedi
.i. vt ſit mihi in patrē ⁊ ſponſum: ⁊ fructus
eius dulcis gutturi meo. Cant. ij. Morali
ter nota hic ſuper hoc ꝙ virgo fuit deſpon
ſata per verba de pñti. Qñ eñi fit per verba
de pñti: verū matrimoniū eſt: etiā ſi non ſe
quatur copula carnalis: nec poſſunt ſeparari
niſi per ingreſſum religionis; ſi non fuit
ſecuta copula: ſiue publice ſiue clandeſtine
ꝯtraxerūt. Si clādeſtine: excōicati ſūt nec
pñt ſeparari. Ideo q̄ clādeſtine ꝯtrahūt: ⁊
poſt propter timorē parentū vel odiū ipſa
ducit aliū: ipa eſt putana. Et primus q̄ eſt
vir ⁊ etiā ſi ipe cōtrahit cū alia leno eſt. O
quō ſunt multi qui credunt habere vxores
⁊ nō hñt. Itē ſunt alia multa impedimēta
Uos nō creditis aliqd facere in baptiſmo
vel ꝯfirmatiōe. qꝛ oēs vultis eſſe cōpatres
⁊ cōmatres: ⁊ eſt ita ꝙ ſi eſtis patrinus de
aliquo vel aliqua etiā vxor legitima eſt pa-
trina eius ⁊ econuerſo: etiā ſi non ſit pñs:
⁊ nunꝙ aliqs filius veſter pōt ꝯtrahere cū
illa: licet papa poſſit diſpenſare. Itē ſi cleri-
cus qui baptizat habet filios nō pñt cōtra-
here cū illis quos ipe baptizauit. Et quot
ſunt in hoc caſu. Itē ſi ꝯtraxiſtis cū aliqua
conſanguinea infra quartū gradū: non eſt
matrimoniū. Item dicitis anteꝙ habuiſſe
tis iſtā vxorē peccaſtis primo cū matre ei⁹:

ita ergo non eſt vxor veſtra. Nec papa poſ-
ſet diſpenſare niſi in aliqbus gradibus: nō
tñ in oib⁹: qꝛ nō cū ſorore vel vxore fratris
qꝛ eſt cōtra legē diuinā. Nullus pōt habere
matrē ⁊ filiā. Idem ſi peccaſtis cum ſorore
ſua: ⁊ ecōuerſo. ſi vxor peccauit cū patre viri
⁊c. Si ſint in tertio vel in quarto gradu pa
pa poteſt diſpenſare. Ideo eſt optima con-
ſuetudo quando debent deſponſari ꝙ ſa-
cerdos proclamet: ſi eſt aliquis qui ſciat im
pedimentum ꝙ reuelet: et ſi aliquis ſciat
impedimentum ſecrete: tamen reuelet ſa-
cerdoti. Et modo in multis locis non fa-
ciunt iſtas proclamationes: ⁊ male. Item
ſunt aliqui poſtꝙ contraxerunt ⁊ diſconue
niunt: procurant ſibi ſeparationē cum fal-
ſis teſtibus ⁊c. Non poſſunt ſeparari nec
papa: nec etiā petrus aplus poſſet diſpen-
ſare: nullo modo poſſunt ſeparari niſi per
ingreſſum religionis ante copulam. Ideo
apoſtolus. Uis qui in matrimonio iuncti
ſunt precipio: nō ego ſed dñs: vxorē a viro
non diſcedere ⁊ vir vxorem non dimittat
.i. ad Corinth⁹. vij. Et ſicut ioachim ⁊ An-
na vitam eternam promerebimini. Quod
vobis preſtare dignetur pater ⁊ filius ⁊ ſpi
ritusſanctus. Amen.

¶ De natiuitate beate Marie virginis Sermo ſecundus.

Memoria mea in
generatione ſeculorū. Eccl.
xxiiij. ⁊ recitatum eſt ſtatim
in epiſtola hodierna. Secū-
dum ꝙ ſcitis hodie eſt feſtū
⁊ ſolennitas benedicte natiuitatis virgi-
nis marie quando nata fuit de vtero ma-
tris ſue benedicte Anne. Si placet deo ha
bebimus bonas doctrinas ſcientiales et
inſtructiones morales: ſed vt verba ſint
ad honorē dei ſalutetur virgo maria. Iſtud
verbum dicitur in perſona virginis. Me-
moria: ſcilicet mee natiuitatis. Sciendum
eſt ꝙ in ſumma generaliter ſunt duo ſecu-
la. Primum eſt creaturarum ſpiritualiū et
incorruptibilium. Secundū creaturarum
corporalium ⁊ corruptibilium. Primum eſt
celum empyriale. De quo ſtrabus ait ſuper
Gene. j. Celum empyreum mox vt crea-
tum eſt: angelis eſt repletum. Secundū eſt
terra: de quo iam vulgariter dꝛ hoc ſeculuꝫ
qꝛ licet terra ſit permanēs: tñ creature cor-
porales ſunt corruptibiles. Ideo Salomō
ait. Generatio pterit ⁊ generatio aduenit
terra aūt in eternum ſtat. Eccle. j. Dico ꝙ
creatio iſtoꝝ duoꝝ ſeculoꝝ pōt dici genera

tio. Ratio: qꝛ generatio alicuius creature
eſt eius pncipium. Ideo phus diffiniēs ge-
nerationem dixit. Generatio eſt ꝓgreſſio
de non eſſe ad eſſe: ꝛ qꝛ iſta duo ſecula. ſ. ce-
lum ꝛ terra habuerunt pncipiū p creationē
qꝛ ante creationē celi ꝛ terre nulla erat crea
tura niſi ſolus deus trinitas ipſa. Si di-
catur ab aliquo ſimplici. Et deus tunc vbi
habitabat. Dicat ꝙ in camera ſue eternita
tis. Auctoritas. Dñs excelſus ꝛ ſublimis
inhabitans eternitatem. Eſa. lvij. ſed crea
uit celum ꝛ terrā ꝓ nobis. Et qꝛ tūc habue
runt pncipiū eſſendi. ideo pōt dici genera-
tio. Et cōcordat moyſes di. Iſte ſunt gene
rationes celi ꝛ terre qñ create ſunt in die
quo fecit deus celum ꝛ terram. Geñ. ij. Di
cit ergo virgo maria. Memoria mea in ge
neratione. ſ. celi ꝛ terre figurata fuit ꝛ de-
clarata ꝛ demōſtrata. Patet thema. Memo
ria mea in generatione seculoꝝ. Ex quo
virgo maria remittit nos ad generationez
ſeculorum. videamus quid dicit de hoc ſcri
ptura. Dicit enim. In principio creauit de
us celum ꝛ terram. Terra autem erat ina-
nis et vacua et tenebre erāt ſup faciē abyſſi
et ſpiritus domini ferebat ſup aquas. Di-
xitqꝫ deus. Fiat lux. Et facta eſt lux. Et vi-
dit deus lucem ꝙ eſſet bona. ꝛ diuiſit lucez
a tenebris. Appellauitqꝫ lucē diem: ꝛ tene-
bras noctez. Factūqꝫ eſt veſper ꝛ mane dies
vnus. Geñ. j. Hic ſunt decē clauſule conti-
nentes totā feſtiuitatē hodiernā: ꝓpter qđ
dixit virgo maria. Memoria mea in gene-
ratione ſeculoꝝ. Prima clauſula eſt cū di
cit. In pncipio creauit deus celū ꝛ terrā ſi-
mul. Iſta ſimultas creationis celi ꝛ terre fi
gurabat ſimultatē coniūctionis matrimo-
nij Ioachim ꝛ anne. Ioachim dꝛ celū. Rō:
qꝛ tota vita ſua fuit celeſtis. lꝫ eſſet nobilis
et poterat dicere. Noſtra ꝯuerſatio in celis
eſt ad Philip. iij. Anna dꝛ terra: qꝛ fructife
ra fm̄ influentiam quā recepit a celo: ꝛ pōt
exponi de ea illud pſ. lxxxiiij. Bñdixiſti dñe
terrā tuā. qꝛ pmo erat ſterilis. Et ſequitur
Dñs dabit benignitatē ꝛ terra noſtra. ſ. bea
ta anna. noſtra ꝓpter vtilitatē quā ex ea ha
buimus dabit fructū ſuū. ſ. ꝟginē mariam
Patet ergo quō memoria ꝟginis quantuz
ad parentū coniunctionē exꝓſſat ꝛ figurat
cum dꝛ. In pncipio creauit deus celū ꝛ ter
ram. Si dicat de aliquo. Frater ꝯtra. qꝛ nō
videtur bona expoſitio ꝙ ioachim dicatur
celum ꝛ anna ſanctior ioachim dicat terra
Ideo eccleſia feſtiuat de ea ꝛ nō de eo. Rō
huius ſanctitatis fuit. qꝛ anna habuit ma
iorem participationē cum virgine maria ꝙ

pater: et patres propter negociū tempoꝛa-
le parum curant de pueris paruis: ſed ma
tres. Eſt ergo notandū ꝙ ſicut ramus vio-
larum vel roſarū plus redolet in illo q̄ euz
diu portat ꝙ in eo qui ſolū tangit. Sic eſt
in propoſito qꝛ facit pater in generatione
filij ac ſi daret ramuz violarū matri ꝛ rece-
dit; ſed mater portat in vtero: ꝛ poſt nati
uitatem lactat ꝛ tenet in brachijs: oſculat
ꝛc. Ideo ioachim parū fecit. Et tñ anna ter
ra dꝛ ꝛ ioachim celū. Rō. qꝛ mulier ꝙtūcūqꝫ
ſit ſancta ꝛ virtuoſa debet eſſe ſubdita: ꝛ vir
debet eſſe dñs: ꝛ maioꝛ in domo. Qꝛ ſicut
terra non eſt niſi punctus reſpectu celi: a
quo recipit influentiam. qꝛ alr̄ terra non
fructuficaret: ita vxor reſpectu viri a quo re
gitur ꝛc. qꝛ ergo ioachim erat vir beate an-
ne. ideo habebat maioritatē ꝛ pmitatē ꝛ in
fluentiaz in domo. qꝛ ad nutū viroꝝ debēt
eſſe vxores. Cuncte vxores tam maiorum
ꝙ minorum deferant maritis ſuis honorez
Heſter. j. Lex fuit aſſueri impatoris. Pro-
pter hoc ioachim dicit celū et anna terra.
Moralr̄ inſtruunt hic mulieres ne intret
in caput earū vt velint habere dñium dicē
do. Ego ero dña domus. ꝓ certo gallina cā
tabit ꝛc. qꝛ natura ꝛ leges diuinales ꝛ pon
tificales ꝛ impiales dant viro ꝙ ſit dñs.
Ideo auiſetis vos. Et ſi in pma hebdoma
da qñ eſtis noue vir diſſimulat aliqua. poſt
non ſuſtinebit: immo cū baculo vadet p do
mum. qꝛ vir debet eſſe celum dominādo: ꝛ
vxor terra ſubijciendo. Ideo dicit ſcriptu-
ra. Mulieres viris ſuis ſubdite ſint ſicut
ſeruus dño: qm̄ vir caput eſt mulieris. ſicut
chriſtus caput eſt eccleſie. Sed ſicut eccleſia
ſubiecta eſt xpo: ita ꝛ mulieres viris ſuis in
omnibus ſcꝫ licitis ꝛ honeſtis. Viri diligi-
te vxores veſtras ſicut ꝛ xpus dilexit eccle-
ſiam. et ſeipſum tradidit pro ea vt eam ſan
ctificaret. ad Ephe. v. Ecce quare dicit vir-
go maria. Memoria mea ꝛc. Secūda clau-
ſula eſt cum dicitur. Terra aūt erat inanis
et vacua. Hic oſtenditur cōditio beate an-
ne. quia lꝫ eſſet in ſtatu matrimonij cū no-
bili viro ioachim: tñ erat ſterilis ꝛ infecūda
quia ita erat frigide complexionis ꝙ natu
raliter non poterat cōcipere. Ideo dicitur
ꝙ erat inanis: non de vanitate ꝛ vacuitate
pompoſa. ſed qꝛ non attingebat finem ma
trimonij ꝛc. qui eſt habere liberos. Ideo di
citur inanis et vacua ſcꝫ in vtero propter in
fecunditatem. Et dicit beatus Hieroni-
mus ꝙ Ioachim nobilis de ciuitate Na-
zareth contraxit cum anna nobili de gene-
re dauid de ciuitate bethelem: ꝛ. xx. an-

nis fuerunt ſine liberis. Qꝛ terra erat inanis et vacua. Sed ecce modum quē tenuerunt. quinqꝫ medicinas receperunt vt deꝰ daret eis ꝓlem. Si vos de matrimonio vultis filios: faciatis idem. Primo eñi faciebant magnas elemoſynas de pane vino: et fructibus: ⁊ omnibꝰ alijs faciebāt tres partes. Primā dabant deo ⁊ ſeruitoribus ſuis in templo. Modo ad hoc venit mundus ꝙ nolunt nunc decimam dare. Scdām dabāt peregrinis ⁊ pauperibus. Tertiā retinebāt pro ſe ⁊ familia domus ſue. Scdo qꝛ faciebant orationes deuotas: ⁊ cum lachrymis dicebant. O dñe ex quo placuit vobis ꝙ ſimus in matrimonio detis nobis ꝓlē quia aliter modicum valet. qꝛ auibus et animalibus datis filios ⁊c. Tertio peregrinati ſunt de nazareth vſqꝫ hirlm ſepe ⁊ frequēter diſcalciati. Quarto portabant offertoria et preſentabant ea in templo. Quinto fecerunt votum dandi ad ſeruitiū dei ꝓlem ſi deus daret eis. Et ſic viginti annis terra erat inanis ⁊ vacua. Et concordat ſcriptura dicens. Aſpexi terram ⁊ ecce vacua erat Hiere. iiij. Moraliter hic nota ꝓ mulieribꝰ de matrimonio q̄ deſiderant ꝓles: ⁊ eſt bonum deſiderium: ꝙ non vadāt ad demones diuinos ſortilegos ⁊c. qꝛ nullus pōt dare proles niſi deus. qꝛ requirit̄ creatio ibi. ſcꝫ anime: ⁊ ſi cum diuinis obtinēt vt habeant filios malum finē faciunt ⁊c. Sed recurratis ad deum cum elemoſynis. orationibus ⁊c. Ideo dicit ſcriptura. Aia. i. creatura rōnalis q̄ declinauerit ad magos ⁊ ariolos et fornicata fuerit cū eis: ponā faciem meā contra eam ⁊ interficiā illam de medio populi ſui. Leuitici. xx. Tertia clauſula eſt. Et tenebre erant ſuper faciē abyſſi. i. in principio anteꝙ̄ deus crearet lucē. Abyſſus dr̄ profunditas in qua non videt̄ claritas ſol' neqꝫ lune. Ita corda hoim dicūtur abyſſus quia non poſſunt ſciri ſeu videri niſi a deo Cor hominis inſcrutabile eſt: quis cognoſcet illud. Ego dñs ſcrutans corda. Hiere. xvij. Abyſſus ergo erat cor Joachim ⁊ Anne ex triſticia. qꝛ non habebant ꝓles. ſꝫ vt perſone humiles abſcondebāt triſticiam in corde. Sed tenebre venerunt ſuꝑ faciē abyſſi: qñ Joachim recepit tam magnam verecundiam in templo a ſacerdote nolente recipere ſuam oblationem. ſed repulſam habuit: ⁊ expulſus fuit de templo confuſibiliter cum tamē eſſet de maioribus. ſed quia ſterilis et infecundus iuxta legem. Deut. vij. Non erit apud te ſterilis vtriuſqꝫ ſexꝰ tam in hominibus ꝙ̄ in gregibus tuis. Dicatur quomodo beata Anna exiuit templū et iuit ad domum vt conſolaret̄ virum ſuū de tanta triſticia. ſed eum nō inuenit. quia Joachim pre vereccundia iuit ad paſtores: ⁊ ipſe flebat ex vna parte ⁊ beata Anna ex alia et timebat de viro ſuo: ⁊ tenebre erant ſuꝑ faciem abyſſi. Moraliter hic inſtruunt̄ homines et mulieres. Homines habēt hic doctrinam patiētie. Si ſacerdos modo expelleret nobilem de eccleſia ⁊ excōicaret: quid diceretis. Certe percuterent ſacerdotem dicendo. Tace tu clerice: alias ſ... Non ſic Joachim. ſed patienter receſſit ſeruans cōſilium ſcripture. Non voſmetipſos defendentes chariſſimi. ſed date locum ire. ad Romanos duodecimo. Mulieres etiam inſtruuntur quando vident virum triſtem quia aliquotiens ex negocijs magnis triſtantur: debent virum conſolari. ſed ſunt alique vxores rabide que augent triſticiam viris de omnibus dantes culpā viro. Ideo audiſtis vos quia mulier data eſt in adiutorium viri. Geñ. ij. Non eſt bonum hominē eſſe ſolum: faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. Quarta clauſula eſt. Spiritus domini ferebatur ſuper aquas. Ecce hic ꝓmiſſio de virgine maria ad Joachim: cum eſſet cū paſtoribus et fleret dicens. Domine ſi iſta ſterilitas venit ex peccato meo indica mihi ⁊c. Idem de Anna. Super iſtas aquas lachrymarum ferebatur ſpiritus dei. i. angelus. Qui facit angelos ſuos ſpūs. pš. ciij. et ad Heb. j. qui venit ad Joachim q̄ timuit: quia caro non poteſt ſuſtinere viſionem ſpiritus. ſed timet vt agnus qui videt leonē. Dicatur quomodo reuelauit ſibi de filia habenda. Idem dixit Anne. In cuius ſignum dixit ꝙ inuenirent: ſed ad portam auream in hieruſalem. Moraliter inſtruimur hic habere patientiam. Joachim et Anna viginti annis fuerunt ſine prole. et faciebāt elemoſynas orationes ⁊c. et non obtinuerunt. ſed quia habuerunt patientiam in verecundia ſibi facta a ſacerdote. ſtatim habuerunt promiſſionem et obtinuerunt habere prolem. Patet ergo ꝙ qui vult aliquid obtinere a deo ſiue ſanitatem ſiue remiſſionem peccatorum ſiue proles. plus valet patientia ꝙ̄ aliud. Joachim enim poterat ſe vindicare de ſacerdote: ſed noluit: ita vos debetis facere. Et quanto maior eſt iniuria. remittendo. tanto facilius obtinebit quod optat. Ideo apoſtolus ait. Patientia vobis neceſſaria eſt. ſcilicet ad obtinendum quod petitur. vt voluntatem dei facientes. reportetis promiſ-

ſionem. ad Hebreos decimo. Quinta clauſula eſt. Dixitq; de⁹. Fiat lux. Ecce cõceptio virginis Marie. Dicatur quõ credi tur q̄ Anna ⁊ vir eius ſeparauerunt ſe a thoro: quia antiqui ſancti non vtebantur matrimonio niſi ratione filiorum: ⁊ q̄n ſentiebãt vxorẽ grauidã ſeparabant ſe vſq; poſt ablactationẽ filij: qui lactabatur tribus annis: ⁊ matres nutriebãt eos: ⁊ ipſemet matres volebãt eos lactare: q2 ideo dedit deus vbera mulieri: non ad oſtendendũ hominibus: ſed ſicut vterus vxoris eſt camera filij ita vbera ſunt cellarium. Et Anna et Joachim videntes q̄ non poterãt habere proles: credo q̄ ſeparauerint ſe a lecto. ꝓpter qđ dr: fiat Lux. Lux dr illa benedicta generatio virginis marie. quia ſine tenebra culpe facta eſt. Modo autẽ in generatione filiorum ſunt multe tenebre propter intentionem carnalem et corruptã parẽtum. Sed generatio virginis marie fuit vt lux. De iſta luce habet. ij. Reg. xxiij. Sicut lux aurore oriẽte ſole mane abſq; nubibus rutilat. Sic iſta cõiunctio Joachim ⁊ anne luminoſa fuit. Moraliter inſtruũtur hic illi de matrimonio qui in filijs ꝓcreandis debent habere intentionẽ predicatoris. q̄ pro ſemine verbi dei generat filios deo de filijs diaboli: q2 illos qui fuerũt filij diaboli per ſuperbiã facit filios dei per humilitatem: et ita de alijs. Talis debet eſſe intentio facientium matrimoniũ vt generent proles deo ad ſeruitium. alias iudicant̄ adulteri coram deo: ſicut de predicatore qui nõ curat de fructu. ſed de vana gloria laudis ſeu familiaritatis adulter vocatur. q2 plus curat de ſalario q̄ de fructu in populo. ideo apl's ait. ij. ad Cor. ij. Nõ ſumus ſicut plurimi. Nota. plurimi adulterãtes verbũ dei. qui in predicatione non ſpũalem fructum querunt. ſed fauorẽ humanum. Ergo in filijs habendis ordinetis intentionẽ veſtrã ad deũ. q2 al's diabolus habet in eis poteſtatem. Auctoritas. Oſtẽdam tibi qui ſunt quibus poteſt preualere demoniũ. Hi nãq; qui coniugium ita ſuſcipiunt. vt deum a ſe et a ſua mente excludant. ⁊ ſue libidini ita vacent ſicut equus et mulus quibus non eſt intellectus. in hos habet poteſtatem demonium. Tobie. vj. Sexta clauſula eſt. Et facta eſt lux. Ecce ſanctificatio virginis Marie. Non credatis q̄ fuerit ſicut in nobis qui in peccatis concipimur et naſcimur et nutrimur. quia ſi ante baptiſmum fuiſſemus mortui dãnaremur. in limbo intellige. Sed ſtatim poſtq̄ corpus fuit formatum ⁊ aĩa creata. tũc fuit ſanctificata. Jõ fit feſtum de eius cõceptione. quia facta eſt lux ſcilʒ ſanctificationis in ea. Et ſtatim angeli in celo fecerunt feſtũ conceptionis. Ideo dauid dicit. Lux orta eſt iuſto. ſ. xp̄s. vt ſit mater eius. ⁊ rectis corde. ſ. angelis qui nõ poſſunt inclinari ad peccatuʒ nec ad dexteram per proſperitatem. nec ad ſiniſtram per aduerſitatẽ. nec ante per affectiones nec retro per rancores. ideo dicit. Rectis corde leticia. Letamini iuſti in dño ⁊ cõfitemini memorie ſanctificationis ei⁹ pſ. xcvj. Septima clauſula eſt. Et vidit deus lucem q̄ eſſet bona. Ecce natiuitas virginis marie. Nota vidit. i. videre fecit. q2 ipſe eam ſciebat. ſed videre fecit q̄ eſſet bona: Nam bona erat angelis. quia per eaʒ reparantur eorum cathedre: bona hominib⁹. quia per ipſam habent redemptionem: bona peccatoribus. q2 per eã cõſequuntur veniam: bona iuſtis. quia per eam conſequũtur perſeuerantiam in bonis operibus: et augmentum gratie in meritis ⁊ glorie introductionem: bona ſanctis patribus: q2 per eam adepti ſunt liberationẽ: bona animabus de purgatorio: quia per eam habẽt ſuffragium: bona nauigantibus. quia per eam perueniunt ad portum ſalutis: bona laborantibus in terra. quia per ipſam conſequuntur requiem. Dicatur quomodo feſtum natiuitatis virginis venit in cognitionem hominum per illuʒ ſanctũ hoiem vt habetur in legẽda lombardica. De hac natiuitate põt exponi allegorice illud Heſter. viij. Judeis aũt noua lux oriri viſa eſt. Octaua clauſula eſt. Et diuiſit lucem a tenebris. Et hoc q̄n fuit in tẽplo preſentata. Tenebre dicuntur gentes mundane ex mundanis negocijs. Ecce tenebre operiẽt terram. et caligo populos. Eſa. lx. Ab iſtis tenebris deus ſeparauit lucẽ virginẽ mariam. Dicatur de preſentatione virginis marie per parentes ad templũ. Poſtq̄ habuit tres annos copletos votum quod fecerant exoluerunt. Stabant enim puelle in tẽplo vt in monaſterio virgines. Dicat̄ quõ aſcendit quindecim gradus adiuta ab amicis ſponſi quando debet eccleſiam intrare quaſi dicẽdo. Jſta iam eſt noſtra. Jta fecerunt angeli de virgine maria. Tangit hic Hieronymus quindecim gradib⁹ quõ virgo debebat eſſe tante ſanctitatis. q̄ aſcẽderet in celum ſuper nouem ordines angelorum. et ipſa etiam aſcenderet ſuper ſex ordines ſanctorum. Hoc figurabant quindecim gradus ante templum Salo-

monis: et fuit cōpleta prophetia Salomo-
nis dicentis. Multe filie .ſ. creature ange-
lice et humane congregauerunt diuitias tu
ſupergreſſa es vniuerſas. Prouer. vltimo.
Moraliter dicatur hic contra illos qui nō
curant cōplere vota. Nam multi ſunt qui ī
tribulatione vouent. et poſt non curant im
plere: hoc eſt velle deum decipere. O quot
ſunt mercatores: quot marinarij quib⁹ ipſa
virgo dat auxilium et iuuat eos in neceſſi-
tatibus. et tamen non curant cōplere vota
Item quot ſunt qui non poſſunt habere p
les: promittunt qꝫ dabunt ad ſeruitium dei
ſi habeant: et poſtqꝫ habent non curant Si
quid vouiſti deo ne moreris reddere. Diſpli
cet eni ei infidelis et ſtulta pmiſſio. Eccl's.
v. Nota ne moreris reddere. Si infra cer-
tum tps pmiſiſti: comple illud circa tēpus
Si non aſſignaſti tempus. tunc intelligit
ſtatim eſſe ſoluendum. Nona clauſula eſt
Appellauitqꝫ lucem diem. et tenebras no-
ctem. Pro iſto intellectu ſciendum: qꝫ anti
quitus nobiles preſentabant filias ſuas in
templo. et ibi nutriebantur ſub aliqua ſan-
cta muliere. Et alie domicelle reſpectu vir
ginis dicebantur nox. Ratio. quia earū in-
tentio et cor erat ad mundana. Cor autem
virginis marie ad ſpiritualia. Dicatur cuꝫ
virgo maria fuiſſet decem annis in templo
fuit tunc etatis .xiij. annorū quando ſacer-
dos iuxta morem dixit: qꝫ omnes puelle
quattuordecim annorum irent ad domos
parentum ad contrahendum. etc. Omnes
puelle virgine exempta habentes cor ad mū
dana gauiſe ſunt dicendo. O gratias deo:
modo ero domina domus et potero facere
hec et illa. ecce vanitates. et propter hoc di-
cuntur tenebre. Virgo autem Maria vt lux
clara ſurrexit. de qua erat iam maxima fa-
ma ſanctitatis: et ſepe videbat angelos: di-
cens ſe feciſſe votum virginitatis. qz a pa-
rentibus ex voto dedicata fuerat pro ſerui
tio dei: non erat vana vt cetere. Ideo dicit.
Appellauitqꝫ lucem diem. etc. Queſtio mo-
ralis eſt hic. In iſto tempore non erant mo
naſteria monialium. nec virgo poterat am
plius in templo remanere. Ubi ergo inten
debat habitare ſeruando virginitatem. Di
cat qꝫ in domo parentum. Et hoc mō tūc
ſeruabant licet pauce virginitatem. Et hoc
conſilium dat apoſtolus dicens. De virgi-
nibus autem preceptum domini non ha-
beo: conſilium autem do, tanqꝫ miſericor-
diam cōſecutus a deo vt ſim fidelis Chriſti.
mo enim hoc bonum eſſe propter inſtantē
neceſſitatem, quoniam bonū eſt homini ſic
eſſe. Alligatus es vxori: noli querere ſolu-
tionem. Solutus es ab vxore noli querere
vxorem. Si autem acceperis vxorem non
peccaſti. Et ſi nupſerit virgo nō peccauit.
Tribulationē tamen carnis habebūt hu-
iuſmodi. Ego autē vobis parco. Hoc itaqꝫ
dico fratres. Tēpus breue eſt. Reliquuꝫ eſt
vt qui habent vxores tanqꝫ non habentes
ſint. j. ad Cor. vij. Et nō recipiebant fami
liaritatem cum aliquo homine maſculo: et
ſic cuſtodiebatur tunc plus qꝫ modo in mo
naſterijs ipſa virginitas. Audiantur puelle
et mulieres deuote cauere a nimia familia
ritate. quia inclinant hominem ad maluꝫ.
Decima clauſula eſt. Et factum eſt ve-
ſpere et mane dies vnus. Ueſperus dicit
finis diei. Ecce Joſeph antiquus: et mane
virgo maria iuuenis .xiiij. annorum: dies
vnus per deſponſationem. Ad practicam
dicatur quomodo ſacerdos reſpōdit virgi
ni Marie di. Iſte modus eſt inconſuetus
etc. Sed virgo prudenter replicauit dicens
Pater vos allegatis conſuetudineꝫ huma
nalem et nunquid eſt maior auctoritas di-
uinalis dicens. Uouete et reddite domino
deo. vt ait dauid. Dicatur quomodo ſacer
dos propoſuit in conſilio: in quo fuit con-
cluſum vt deus conſuleretur in re tam no
ua. Qui oſtendit de ſancta ſanctoruꝫ ſacer
doti qꝫ ſua voluntas erat qꝫ illa virgo ha-
beret ſponſum de genere dauid. Ideoqꝫ fie-
ret preconizatio: vt omnes comportarent
virgas et ponerent ad altare. Nota in legē
da lombardica. Dicebant iuuenes carna-
les de qua virgine: de illa maria tam pul-
chra. O benedictus erit qui illam tam pul-
chram et diuitem vnicam parentum habe
bit. Dicatur quomodo quilibet eorum pa
rabat ſe etc. Non opus eſt follo ſuſpendere
cymbala collo. Joſeph uero cogitauit lꝫ ſim
de genere dauid: tū qz ſum ſenex: et quia
ſum pauper et virgo iuuenis et diues etc.
Hec et ſimilia cogitādo non curauit porta
re virgā dicendo. Iuuenes dicerent de me.
O ille ſenex. dicebatur qꝫ tu eſſes deuotus
et iam venis recipere vxorem. Dicatur quō
nullū ſignū fuit oſtēſum. Et ſacerdos ite-
rum orauit etc. Ad quem deus dixit qꝫ ille
cui debetur virgo nō portauit virgam. Di-
catur quomō iterū venerūt omnes cū vir-
gis. ſed virga ioſeph floruit: et fructificauit
amigdalas: et ſpūſſanctus in ſpecie colūbe
deſcendit ſuper eam. Dicatur quō virgo
Maria orauit: vt deus daret ſibi ſpōſum
aliquē probū, vt eſſet ſibi in patrē et nō iuue
nem carnalē, qui fuit ſibi dictum qꝫ talis ſe

nec erat ſuus ſponſus: multū gauiſa eſt. Sed modo ſi vni puelle proponitur ſenex dicit. O quid facerem cum illo: nolo. Sed non ſic fecit virgo maria. Ecce quomodo facta eſt veſpere et mane dies vnus. Dauid. Melior eſt dies vna. ſ. iſtius matrimonij in atrijs tuis ſuper milia. Et fuit completa propbetia Eſaie. xj. Egredietur virga. ſcilꝫ abſciſſa per Joſepb de radice ieſſe: quia ioſepb fuit de genere Dauid: et flos de radice eius aſcendet.

¶ De natiuitate beate marie virginis vel ſeptē gaudijs et ſeptē triſticijs. Sermo. iij.

Ego mater pulchre dilectionis et timoris. Eccli. xxiiij. Iſta materia credo ꝙ erit deo et beatiſſime virgini Marie glorioſa et nobis proficuoſa. Salutetur virgo Maria. Notandum ꝙ iſta tria ſcilꝫ.

- Experientia ſenſualis.
- Euidentia naturalis.
- Prouidentia diuinalis.

Manifeſte oſtēdunt ꝙ gaudia et leticie buius mundi triſticijs et doloribus ſunt admixta: et nullus pōt bic babere gaudiū purum. Primo boc docet experientia ſenſualis. Nā in magnis feſtiuitatibus quādo fiunt leticie ⁊c. dolēt miniſtri in maxillis propter alapas ⁊c. presbyteri attediātur in canticis: et dolent caput et guttur ⁊c. Alij dolent in tibijs ex tripudio. Item in magnis conuiuijs et nuptijs comedendo: bibendo. et ridendo. ſtatim ſequitur aliqd de aliqua re vel triſticia ⁊c. Scdo boc docet euidentia naturalis. Regula eſt pbiloſopborum di. ꝙ omne mediū participat naturā extremoꝝ cōtrarioꝝ. vt pꝫ de illo qui eſt inter ignem et niuem ⁊c. Idem vita preſens eſt in medio duorū extremoꝝ cōtrarioꝝ. ſ. paradiſi et inferni. In paradiſo eſt purum gaudium. Auctoritas. Gaudiū et leticiā obtinebūt: et fugiet dolor et gemitꝰ Eſa. xxxv. Nota differentiā inter gaudiū et leticiā. Gaudiū conſiſtit in corde. Leticia quoqꝫ nō ſolū in corde: ſed extra oſtēditur: nec pōt abſcōdi. In inferno eſt totū oppoſitum: q2 ibi eſt dolor: ploratus. amaritudo. triſticia. et deſolatio. et pura triſticia nec gaudent de aliquo. Dicit ſcriptura in perſona dānatoꝝ plangētiū Defecit gaudiū cordis noſtri. verſus eſt in luctum chorus noſter. Cecidit corona capitis noſtri. Ue nobis, quia peccauimus.

Threnoꝝ. v. Nos vero ſumus bic in medio inter paradiſum et infernū. Ideo participamus de vtroqꝫ: quia eīa ſunt bic mixta. Gaudia et leticias babemus de celo. Amaritudines et triſticias babemus de inferno et aſcendūt vt fumus. Cōſolationes et leticie ſunt vt gutte mellis et quaſi diſtillatio de fauo mellis ſpūſſancti: ac ſi de fauo in arbore poſito diſtillarēt gutte in orē. Sed q2 infernus eſt ppinquior nobis: q2 eſt in corde terre: ideo plus abundāt amaritudines et triſticie ꝙ cōſolationes ⁊c. Propter boc dicit Boetius. Omnis dulcedo felicitatis bumane multis amaritudinibꝰ eſt reſperſa. i. permixta. Hoc etiā patet ex diuina prouidētia: ꝙ ſi bic gaudia eſſent pura: eſſemꝰ nimis diſſoluti. nec timeremus deum ⁊c. Si amaritudines dolores et triſticie eſſent pure: tūc in inferno veniremus in deſperationem: q2 perſona triſtis ſine ſpe conſolationis deſperat ⁊c. Ideo pꝛuidentia diuina tēperat gaudia cū triſticijs. et ecōuerſo. q2 bonus coquinarius eſt: et in cibo nimis dulci ponit ſal: et in cibo ſalſo ponit mel. Quādo tu es letus et gaudes de aliquo bonore et dignitate ſeu lucro: cibus eſt dulcis. ſed cogita. Expecta modicum: q2 in breui morieris. et ita tēperabis gaudiū. Ideo qñ triſtaris de aliqua aduerſitate. perditione bonorum. vel amicoꝝ ⁊c. nō debes deſperare. q2 in breui ipſe ponet mel vel zuccarū conſolationis. Ideo dicit ſcriptura. Riſus dolore miſcebitur: et extrema gaudij luctus occupat. Prouer. xiiij. Patet ergo doctrina de experientia ſenſuali. euidētia naturali. et prouidētia diuinali. ꝙ gaudia buius mūdi ſunt mixta. intantum ꝙ ab iſta doctrina virgo maria mater dei non fuit exempta. immo in quolibet gaudio et leticia chriſtus filius eius ſibi miſcuit dolorem et triſticiā. Ideo dicit ipſa virgo. Ego mater pulchre dilectionis: ꝙtum ad gaudia. et timoris. ſcꝫ de triſticijs. Nota. pulchre dilectionis. Hoc contra dilectiones mūdanas corruptas et turpes. Septē eñ fuerūt gaudia principalia virginis marie. et in quolibet chriſtꝰ miſcuit ſibi ſal triſticie. Primuꝫ gaudium quod virgo babuit fuit in die incarnationis quando facta fuit mater dei. Uultis ſentire iſtud gaudium. Inuenitur eñ ex dictis ſanctorum doctorum ꝙ in illo puncto virgo maria legebat in biblia. quam intelligebat pluſꝙ propbete in illo paſſu. Ecce virgo concipiet et pariet filium. et vocabit nomē eius emanuel. i. nobiſcū deus. Eſa. vij. Sic legēdo virgo maria cum maxima

deuotione contemplata eſt dicēs. O dñe et
quāta erit ſanctitas ꝛ dignitas illius virgi
nis. Oro dñe ne moriar quouſqꝫ viderim
illam virginē. Conſerua mihi aures vt il-
lam audiam. oculos vt videā et ſic de alijs
mēbris. vt in his poſſim ſibi ſeruire. Et cū
ſic cōtemplaretur. ecce angelus gabriel to-
tus rutilās intrauit camerā dicēs. Virgo
benedicta vos eſtis illa. De quo virgo fuit
nō modicum admirata. q2 ipſa nō ſe repu-
tabat dignam vt eſſet famula illius virgi-
nis. Ad quam angelus. Vos eritis mater
dei incorrupta. Q2 ſicut granum formatur
intra tunicā auellane ſeu nucis. ita in vte
ro tuo formabitur illud corpus ꝛc. Quādo
virgo ſenſit ſe grauidā. cogitate quale gau
dium habuit. intantum ꝙ ſi omnia gaudia
et delectationes huius mūdi eſſent vnita
in vna perſona nō equarētur gaudio leticie
ꝛ cōſolationi ꝛ dulcedini virginis. Et ſicut
virgo ante cōſueuit orare dicēs. Ad te leua
ui oculos meos qui habitas in celis. tunc
orabat. Ad te leuaui oculos meos qui ha-
bitas in celis ꝛ in vtero meo. Ecce gaudiū
Et nota ex gaudio virgo licet nō eſſet aſſue
ta incepit vnū canticum dicēs. Magnifi
cat aīa mea dñm. Et exultauit ſpūs meus
in deo ſalutari meo ꝛc. In quo cātico ſunt
decē verſiculi. Ratio. q2 ſciebat ꝙ decē mē-
ſes portaret filiū dei in vtero nouem com
pletos. ꝛ de decimo recepit ſeptem vel octo
dies. Nota. ꝛ exultauit. i. extra ſaltauit. ſm
etymologiam. ſicut ille qui recipit rumo-
res de nouiter papa creato. Ecce gaudium
Sed ecce triſticia. Dicat qñ vterus virgi-
nis ingroſſabatur. Hoc vidēs ioſeph non
modicū admirans intra ſe dixit. O miſer
quid eſt hoc. Dicit beatus Bernardus ꝙ
ex vna parte dicebat. Impoſſibile eſt ꝙ tā
ſancta creatura peccauerit. Et ex alia parte
dicebat. hoc naturaliter non poteſt fieri. in
tantum ꝙ cogitauit occulte dimittere eā.
compoſuit ſarcinunculas volens recedere
ꝛc. Cogitate triſticiam virginis non au-
debat reuelare ſecretum. quia non erat vt
ille mulíercule ꝗ quicq̇d ſomniāt totum di
cunt ꝛc. Et quādo beata anna petebat. fi-
lia quid eſt. Reſpōdebat virgo maria. Ma
ter. deus ſcit q̇d eſt. Et mater flebat ex vna
parte. ꝛ ioſeph ex alia. Cogitate triſticiam
virginis. Et flēs dicebat. Dñe nō audeo re
uelare. veſtrū ſecretum. q2 neſcio ſi placeret
vobis. ſed vos dñe reueletis ſponſo meo.
ne dimittat me ne ſim diffamata. Ecce tri-
ſticia. Jō dicit euangeliū. Cū eſſet deſpon-
ſata mater ieſu maria ioſeph. anteꝙ conue-
nirēt inuēta eſt in vtero habēs de ſpiritu
ſancto. Joſeph aūt vir ei9 cū eſſet iuſtus ꝛ
nollet eā traducere voluit occulte dimitte-
re eā. Mat. j. Moraliter inſtruimur hic vt
illud magnū gaudiū dei nuptiarum tēpere
tis timore. Cogitare debet vir intra ſe di-
cendo. O miſer ego ſum modo in in tanto
gaudio de iſta vxore. q̇d ſcio ego ſi erit bo-
na. legalis ꝛc. Idem vxor dꝫ cogitare. O mi
ſera quid ſcio ego ſi habebo pacem cū iſto.
Si erit zelotipus de me. et ſimilia. Ita fa-
ciebāt antiquitus illi ſancti homies. Ecce
q̇d dicit ſcriptura. Acceſſerūt ad cōuiuium
ſed cū timore dñi nuptiarū cōuiuiū exerce
bāt. Tob. ix. Nō erāt ibi diſſolutiones nec
ſcurrilocutiones ꝛc. Secūm gaudiū de principa
libus fuit in natiuitate xpi. Dicat qñ in
nocte natiuitatis ſicut alie mulieres ī par
tu habēt dolores ꝛ multas miſerias. virgo
maria habuit multas magnas ꝛ inuſitatas
cōſolationes ꝛ tota reſplēdebat in facie. O
dixit ioſeph vultis parere bñdicta. Ita dixit
virgo maria. Et ioſeph voluit vocare ob-
ſtetricē. ſed virgo ꝓhibuit eū. Et ioſeph ait
Vos eſtis iuuenis et inexperta. Et virgo
reſpōdit. De9 ꝓuidebit. Dicat qñ xps exi-
uit vterū virginalē. vt radius ſolis tranſi-
ens per feneſtrā vitreā ꝛc. Et virgo met re-
cepit eū in manibus. ꝛ nox fuit ita clara ſi
cut meridies. Et virgo gaudebat. q2 vide-
bat ſe virginē incorruptā ꝛ habentē filium
dei. Et dicebat. O dñe vos veniſtis in hūc
mūdū ad ſaluandū genus humanum ꝛc. ꝛ
oſculabat oculos ei9 di. O oculi bñdicti cō
templātes celeſtia. ꝛ manus. ꝛ dicebat. Be
nedicte manus que celū ꝛ terrā creauerūt.
ꝛ ſic de alijs mēbris ei9. Et ioſeph etiā ado
rauit eum ꝛ voluit vocare nutricem vt da-
ret ſibi lac. ſed virgo noluit. licꝫ non haberet
lac. q2 dicunt medici ꝙ lac et proles proce-
dunt de eadē radice. Et virgo orauit dicēs
deo patri. Dñe qui paſcitis omne animal.
prouideatis filio veſtro ꝛc. Auctoritas. Ne-
ſciens mater virgo virū peperit ſine dolo-
re ſaluatorē ſeculorum. ſola virgo lactabat
vbere de celo pleno. Quale gaudiū habuit
quādo audiuit angelos cantātes ꝛc. quan
do vidit filiū adorari a beſtijs in preſepio ꝛ
a paſtoribus. De iſto gaudio ait propheta.
Letabitur deſerta et inuia. ꝛ exultabit ſo-
litudo et florebit quaſi lilium. Germinans
germinabit et exultabit letabunda et lau-
dans. Eſa. xxxv. Virgo maria dicitur deſer
ta propter aſperitatē vite et inuia. q2 nul-
lus homo tranſiuit per eam. Et exultabit
i. de natiuitate filij. ſolitudo quia ſemper

volebat ſtare ſolitaria. Dicit em̄ Amb. Fu-
giebat publicū: amans ſecū habitare. Ger-
minans in gaudijs ⁊ laudibus dei: germi-
nabat partēdo filiū dei. Ecce gaudiū de na-
tiuitate filij. Sed ſtatim ſequit̄ triſticia. nā
octaua die dixit ioſeph. Benedicta ⁊ virgo
ſancta. qꝛ cum magna reuerētia ⁊c. Jā ſci-
tis ꝙ hodie eſt octaua dies natiuitatis: ⁊ fi-
lius dei q̇ venit adimplere legē ⁊ non ſolue-
re vt liberet ſibi credentes ⁊ obediētes. iō
debet circūcidi. Et virgo q̄ intelligebat ſe-
cretum circuncīſionis. qꝛ figurabat paſſio-
nem: ⁊ erat ſignum ſeu arra: qꝛ vt mercato-
res dant ſignū ⁊c. Jta xp̄us venit ad foꝛ bu-
ius mūdi ad emendū aīas ꝓcio ſanguinis
etiam voluit in ꝑncipio dare ſignū ſcꝫ decē
vel duodecīꝫ floꝛenos. i. guttas ſanguinis
Sed virgo iō incepit flere. maxime quō io-
ſeph receſſit ab ea ⁊ iuit ad iudeos ad rabi-
num. Hoc ſignificat ꝙ vnus diſcipulus re-
cedens a xp̄o iret ad iudeos ſcꝫ iudas. Et
hoc intelligens virgo flebat. Scd̄o qn̄ io-
ſeph venit cum multitudine iudeoꝛū: quia
ſicut modo cōgregant̄ in baptiſmo ita tunc
in circūciſione. Hoc ſignificabat ꝙ veniret
paſſionis tempoꝛe turba ſeu multitudo iu-
deoꝛum ad capiendū filiū eius: ⁊ virgo ma-
ria flebat. Tertio qn̄ virgo ꝑſentauit eis fi-
lium: ſignificabat ꝙ pꝛeſentaret̄ iudicibus
Quarto de noīe ieſu tūc ſibi impoſito: figu-
rabat ſententiam datā irreuocabiliter de
paſſione ſua. Quinto eleuatio fimbꝛiarum
figurabat expoliationē iuxta crucem. Sex-
to qn̄ circūcidebat̄ clamauit. Et hoc ſigni-
ficabat clamoꝛē xp̄i in cruce: ⁊ virgo flebat
continue. Septimo in pāno in quo recipie-
bat ſanguinem circunciſionis: virgo intel-
lexit ꝙ in paſſione ſic colligeret ſanguineꝫ
filij in velo ſuo. Octauo poſuerant vnguē-
tum in vulnere. ⁊ figurabat vnguenta coꝛ-
poꝛis xp̄i in ſepulchꝛo. Nono qn̄ poſt circūci-
ſionem poſuit eum iterū in pāniculis. hoc
figurabat ſepulturā. Ecce falſa triſticie cū
gaudio natiuitatis. Et poterat dicere virgo
Sponſus ſanguinū tu mihi es ob circun-
ciſionem. Exo. iiij. Moꝛalr̄ habetis inſtru-
ctionem de gaudio filioꝛum quando deus
vobis dat filios. De quo gaudio dicit xp̄s.
Jam nō meminit' pꝛeſſure propter gaudiū
quia natus eſt homo in mundum. Et vos
igitur nunc quidem triſticiā habetis. Jteꝝ
auteꝫ videbo vos ⁊ gaudebit coꝛ veſtrū ⁊c.
Joh. xvj. Quando obſtetrix dicit. pficiat vo-
bis filius eſt: ⁊ tota domus gaudet: dꝫ po-
ni falſa cogitando: q̇d ſcio ego de iſto filio
ſi erit ſuſpenſus vel cōbuſt⁹: ⁊ cū magno ti-
moꝛe debetis ſtare: maxīe ne in furca infer-
ni ſit ſuſpenſus ꝑpter malū nutrimentū
qd̄ datis eis. Paſcitis em̄ eos cibo coꝛꝑali
⁊ nō ſpūali: q̇ eſt melioꝛ. Jn quolibet mane
⁊ ſero oſtēdatis filio. pr nr̄. Dicat̄ modus
quō mater dꝫ dicere filio de mane. Fili mi
ſcias ꝙ eſt vna regina in celo: ⁊ oſtendat ſe
ſignare et oꝛare. Jn ſero cum timoꝛe dicat
mater filio. Fili mi mō de nocte vadūt de-
mones ⁊ illi q̇ ponunt ſe in lecto ſine oꝛa-
tione hos moleſtāt ⁊c. ſed vos oſtēditis eis
vanitates vt vadāt cum gladio ⁊c. Mꝛes
oſtendūt puellis quō debēt choꝛizare. Et de-
betis eē cū magno timoꝛe: qꝛ habetis red-
dere rationē deo de filijs. Jō ait ſcriptura
Ne iocūderis in filijs impijs ſi multiplicē-
tur: nec oblecteris ſuꝑ ip̄os ſi nō eſt timoꝛ
dei in illis. Melioꝛ eſt em̄ vnus timēs deū
ꝙ̄ mille filij impij. Et ſubdit̄. Utile eſt mo-
ri ſine filijs: ꝙ̄ relinquere filios ipios. Eccl.
xvj. Tertiū gaudiuꝫ ꝟginis marie fuit in
die apparitionis qn̄ venerūt reges oꝛiētis
O quale gaudiū fuit illud. Uirgo ſtabat cū
filio: vt dicunt doctoꝛes adhuc in illo loco
vbi peperit: ⁊ ſubito magn⁹ rumoꝛ fuit in
ciuitate bethleē. Jā poteſtis cogitare ꝙ e-
quoꝝ hoīes in aduētu triū regū faciūt ma-
gnū rumoꝛē: ⁊ venerūt ad locū vbi erat. Et
ioſeph nō erat cū virgine vt dicit textus.
Jnuenerūt puerū cū maria matre eius. et
nō aliū dicit gloſa. Et qn̄ ꝟgo ſenſit eq̄tes
cogito ego ꝙ ip̄a abſcondit filium ⁊ poſuit
in pꝛeſepio: ⁊ poſuit ſe ad laborē. Qn̄ ꝟgo
audiuit reges mirantes de ſtella que ſtetit
ſupꝛa vbi erat puer: ꝟgo gauiſa eſt propter
illā ꝓphetiā Nūe. xxiiij. Oꝛietur ſtella ex ia-
cob ⁊ ꝯſurget ꝟga de iſrl̄: ⁊ ꝑcutiet duces
moab. Reges admirātes vel admirādo di-
cebāt. Et q̇d eſt hoc: qꝛ ſtella nō ꝯſueuit ſta-
re: niſi hoꝛa pꝛandij ⁊ q̇etis: ⁊ modo ſtat. ⁊
dabat mirabiles radios. Poterant dicere
reges. Nō eſt hic palaciū. Nos regē natū ꝑ-
quirimus ⁊c. Et venerūt ad poꝛtā vbi erat
ꝟgo. ⁊ eleuata modicū flaciata dixerūt vir-
gini. Scitis vos vbi eſt q̇ nat⁹ eſt rex iudeo-
rum ⁊c. Et reſpōdit ꝟgo. Dn̄i. hoc debent
ſcire magni rabini. Et dum virgo loquere-
tur coꝛda regum caleſiebant. reſpicientes
ſe mutuo. Deinde interrogauerunt virgi-
nem ſi haberet filium. Et virgo reſpondit
ꝙ ſic. Jtē interrogauerūt de die natiuitatis
Reſpondit ꝙ erant. xiij. dies. Jtē quō vo-
cabat̄. Reſpondit virgo maria. Jeſus. Au-
dito hoc noīe ꝓcidētes adoꝛauerūt ieſum:
quem virgo eis oſtendit ⁊ adoꝛando dice-
bāt. O domine creatoꝛ celi ⁊ terre. ⁊ tanta

eſt humilitas veſtra dimittendo celum :et
venire in iſtam miſeriā p noſtra ſaluatione
deinde adorauerunt matrem et dicebant ſi
bi. O camera filij dei: templum ſanctū dñi:
regina celi: ⁊ dña mundi. Et apertis theſau
ris ſuis obtulerunt munera. Ecce gaudiū.
De iſto gaudio ꝓphetauit Eſa. dicens. Tūc
videbis et afflues: ⁊ mirabit̄ ⁊ dilatabit̄ cor
tuum quando ↄuerſa fuerit ad te multitu-
do maris. ſ. infidelitatis. q2 illi reges infi-
deles erant: ⁊ non iudei: fortitudo gentiuꝫ
venerit tibi. Eſa. lx. Sed ſequitur ſtatim
ſalſa doloris ⁊ triſticie: q2 poſt receſſum re-
gum herodes videns ſe deluſum a regibus
cogitauit occidere omnes pueros bethleē
⁊c. Propter qđ angel⁹ dñi apparuit in ſom
nis ioſeph di. Surge ⁊ accipe puerū ⁊ ma-
trem eius ⁊ fuge in egyptum: ⁊ eſto ibi vſq3
dum dicam tibi. Futurū eſt enī vt herodes
querat puerum ad ꝑdendū. Matt. ij. Sta
tim ioſeph ibat ad camerā virginis q̄ ora-
bat iuxta illud dauid. Media nocte ſurge-
bam ⁊c. Joſeph pulſauit ad ianuā: de quo
virgo admirata. cuꝫ aperuiſſet vidit ioſeph
flentē. Et ait. Domine de quo ploratis cū
ſit gaudendū: q2 habemus filiū dei nobiſcū
de quo vos eſtis nutritor. Et ioſeph. O be
nedicta cito recedamus. q2 herodes vult in
terficere filiū veſtrū. Cogitate triſticiā virgi
nis. Primo timore filij. Scđo ex fuga. Ter
tio ad egyptū ad terrā infideliū. Dicat̄ q̄ñ
exibat ciuitatē et virgo ſentiebat aliq̄d vi-
debat̄ ſibi ꝙ eſſet herodes ⁊ timebat ſum-
me abſcondens filium in gremio. Et equi
tans ſuper aſinā fugerunt in egyptū: vbi ſe
ptem annis fuit tanq̄ exul ⁊c. Ecce quare
glorioſſima virgo maria dicit. Ego mater
pulchre dilectionis ⁊ timoris. Moraliter
inſtruimur hic. Nam gaudium virginis per
reges orientis venit. ⁊ etiā dolor ⁊ triſticia
per regem hier̄lm. Hic oſtēdit̄ ꝙ ſi aliq̄s. eſt
in amicitia ſeu familiaritate regis caueat: ⁊
timeat: q2 tales vt cōiter a regibus ſ interfi-
ciuntur vel exheredant̄. Jdeo debent timere. Si homo equitaret in leone: licet time
retur ab alijs: non rōne ſui: ſed ratione leo
nis: plus debet ipſe timere ne leo cum vno
pede interficiat eum ⁊c. Jta de rege q̄ eſt
leo in quo equitat qui in eo cōfidit ⁊c. Pro
pter hoc ſi habetis amorem ſeu fauorē re-
gis vel prelatoꝝ: nulli diſpliceatis: nō facia
tis omnia que volueritis. Jō dicit dauid
in pš. Nolite confidere in ꝑncipibus: in fi-
lijs hoīm in q̄bus nō eſt ſalus. Ratio. Exi-
bit ſpiritus eius. ſ. regis ꝑ mortem corpo-
ralem: ⁊ reuertet̄ in terrā ſuā q̄ntū ad corp⁹.

in illa die peribunt oēs cogitationes eoꝝ
ſcꝫ q̄ in rege ↄfidebant: cogitantes multas
vanitates. Quartū gaudiū virginis marie
fuit de glorioſa reſurrectione filij ſui. quā-
do ſibi primo apparuit: vt dicit Ambroſius
in libro de virginibus. Multis intelligere
illud gaudiū ſciendū ꝙ poſt xp̄i paſſionem
mortē ⁊ ſepulturā. virgo certiſſima fuit de
reſurrectione filij ſui in tertia die: q2 xp̄us
hoc predixerat: q2 niſi certa fuiſſet crepuiſ-
ſet: ſed neſciebat horam reſurrectionis: q2
nō dixerat ſibi xp̄s. Propter hoc virgo Ma
ria in vigilia paſche cogitās de reſurrectio
ne: ⁊ cogitans in qua hora eſſet: q2 nō legi-
tur ꝙ ei dixiſſet horā ſed diē. Et intra ſe vir
go maria ait. Sine dubio pr̄ meus dauid
qui pre alijs locutus eſt de paſſione ⁊ reſur
rectione filij mei ponit horaꝫ: ⁊ ſine dubio
ipſa legit pſalteriū: ⁊ clare inuenit legendo
in pš. Exurge gloria mea exurge pſalteriū
⁊ cithara: ⁊ eſt verbū patris ad filiū. Rñdit
filius. Exurgā diluculo. pš. lvj. Nota exur-
ge gloria mea. pater vocat filiū gloria mea
Scđo modo vocat eū pſalteriū. Tertio ci-
tharā. ꝓpter tria que xp̄s fecit in hac vita.
Primo in oībus dictis ⁊ factis ſuis diligen
ter ꝓcurabat honorē ⁊ gloriā patris. Jdeo
dixit ip̄e. Ego gloriā meā nō quero: eſt qui
querat ⁊ iudicet Joh. viij. Jtē in fine q̄ñ di
xit. Pater manifeſtaui nomen tuū hoībus
q2 gentes neſciebant quid eſſet pater: nec
filius: nec ſpiritusſanctus: ſed xp̄s reuela-
uit hoībus. Joh. xvij. Jdeo dicit deus pater
Exurge gloria mea. Secūdo vocat ipſum
pſalteriū quod eſt inſtrumentū cātoris ſe-
cretum ⁊ ſignat legem moyſi datā ſoli vni
populo. Pſalteriū habet ſolū decem chor-
das: quia chriſtus fuit obediens decē pre-
ceptis. Matth. v. Non veni ſoluere legem
ſed adimplere. Et propter obediētiam ſuā
vocatur a patre pſalterium. Tertio voca-
tur cithara: que habet ſonum acutum ⁊ au
dibilem: ⁊ ſignat legem nouam que per to
tum mundum fuit audita: iuxta chriſti pre
ceptum Mar. vlti. Euntes in mundū vni
verſum. Quando virgo ſciuit horam reſur
rectionis fuit valde leta: ⁊ reſpexit per fe-
neſtram ſi erat aurora ⁊c. Et quia nōdum
erat alba continuauit pſalterium vſq3 ad
pſalmū. cvij. ſ. Paratum cor meum deus:
et iterum inuenit eundem verſum. Exur-
ge gloria mea ⁊c. O dixit virgo. Jam ha-
beo duplex teſtimonium. Et viſo ꝙ adhuc
non erat alba voluit videre ſi alij prophete
dicerent aliquid de hora: et finaliter inue-
nit in libro Ozee. vj. ca. vbi ſic habetur:

Uiuificabit nos poſt duos dies: in die ter-
tia ſuſcitabit nos ⁊ viuemus. Et ſequitur
quaſi diluculuꝫ preparatus eſt egreſſus eiꝰ
Sufficit dixit virgo maria. In ore duoꝝ vl'
triū teſtiū ſtat omne verbum. Dicatur quō
parauit cathedram vbi ſederet filius ſuus
ieſus: reſpiciendo ſepe quando appareret
aurora alba. Et quādo incepit claritas au-
rore dixit virgo maria. O filius meus ē re-
ſuſcitatus ⁊ flexis genibus orabat dicens.
O fili mi velitis me conſolari di. Exurge i
occurſum meū ⁊ vide. Cogitate quō in xp̄i
reſurrectione erant multi angeli dicentes
xp̄o. Ecce ego dn̄e mitte me. ſ. ad matrem
tuam. Eſa. vj. Sed xp̄s miſit gabrielē qui
cū magno ſplendore intrauit camerā ⁊ ſa-
lutauit virginem: vt fuit reuelatū btō Gre
gorio dicens. Regina celi letare all'a. quia
quē meruiſti portare all'a. Reſurrexit ſicut
dixit all'a. Eccleſia addit Ora pro nobis deū
all'a. O quale gaudiū habuit virgo Maria
auditis his rumoribus. Et ſtatim poſt ve-
nit xp̄s cū omnibus ſanctis patriarchis et
angelis: clarus ⁊ glorioſus dicendo virgini
Pax vobis. Et virgo flexis genibus ⁊ pre
gaudio lachrymando oſculabatur xp̄i vul-
nera reſplendentia dicendo. O vulnera be
nedicta que feria ſexta tantū dolorē mihi
intuliſtis. Et xp̄s oſculatus eſt eam in ore:
quia nūꝙ aliquis filius tm̄ dilexit matreꝫ
ſuā: dicendo. Mater mea ſitis leta. quia de
cetero de me nō habebitis niſi gaudiū et le
ticiaꝫ. ⁊ ſedentes loquebantur. O ſi ꝗs fuiſ
ſet in illo parlamento. Uirgo petebat quō
fuit ſibi. Et xp̄s ſibi dixit quid fecit in infer
no. Et ibi ſecum habuit quos liberauit de
inferno omnes ſanctos. ⁊c. qui oēs fecerūt
ſibi reuerentiam. Cogitate quando adam
⁊ eua viderunt eam dixerunt. O dn̄a vos
eſtis illa filia noſtra de qua dixit dn̄s. Ini-
micitias ponam inter te ⁊ mulierem Gen.
iij. Dixit eua. Ego clauſi oſtium paradyſi:
ſed vos dn̄a aperuiſtis. Dicebant prophete
quilibet ſeorſum. Benedicta virgo ꝓphe-
taui de vobis.: ⁊ ſalutando eam dixerunt.
Tu gloria hierl'm: tu leticia iſrael: tu hono
rificentia populi noſtri. Judith. xv. Et vir-
go humiliter reſalutās eos dixit Uos eſtis
genus electum: regale ſacerdotium: gens
ſancta: populus acquiſitionis. j. Petri. ij.
Deinde angeli ſalutando eam dixerunt Re
gina celi letare. vt ſupra Et v̄go Uos eſtis
adminiſtratorij ſpūs: in miniſterium miſſi
ꝓpter eos qui hereditatem capiunt ſalutis
ad Heb. j. Si dicatur quō ſācti ⁊ angeli po
terant ibi recipi in illa camera. Dicatur co-
rū conditio. quia non circūſcribuntur loco
Tunc dixit virgo filio. Uſꝗ modo fili mi
ſeruaui ſabbatū: ſed modo colam diem dn̄i
cam in memoriam veſtre reſurrectiōis Di-
xit xp̄s. Ita mater. bene placet mihi: et iſta
eſt intentio mea ꝙ de cetero a xp̄ianis ſer-
uetur dn̄ica ⁊ non ſabbatū. Dicatur cōtra
apothecarios: barbitonſores fabros ⁊ alios
non ſeruantes dn̄icam. Ecce gaudium vir
ginis. Et poterat dicere virgo. Gaudens
gaudebo in dn̄o: ⁊ exultabit anima mea in
deo meo. Quia induit me veſtimētis ſalu-
tis. Eſa. lxj. Sed ſtatim ſequit' ſalſa triſti-
cie ⁊ doloris. Poſtꝙ xp̄s receſſerat ab ea vt
duceret ſanctos patres ad paradiſum ter-
reſtreꝫ. Cogitate quō virgo ex charitate vo
luit conuertere apoſtolos qui ꝑdiderant fi
dem. ⁊ vocauit eos dicens eis: quō filius
ſuus apparuerat ſibi. ⁊c. ⁊ nihil credebant:
ſed nolebant ſibi in faciem contradicere. qꝛ
habebant eā in magna reuerentia. ſed dice
bant ſibi. Bene dn̄a. ⁊ ſpecialiter beatꝰ tho
mas dicens retro. Bene dicit pro filio ſuo
Qn̄ virgo videbat eos ita duros ⁊ incredu
los triſtabatur cōpatiendo eis. ⁊ rogabat
filiū ſuū vt eis appareret ne damnarētur.
Ideo Mar. vltio. Recūbentibus vndecim
diſcipulis apparuit illis ieſus: ⁊ exprobra-
uit incredulitatē eoꝝ ⁊ duriciam cordis. qꝛ
his qui viderant eum reſurrexiſſe non cre-
diderunt. vt virgini Marie ⁊ magdalene.
⁊c. Moraliter nos inſtruimur hic. quia vir
go licet leta eſſet de xp̄i reſurrectione: triſta
batur tamē de apoſtoloꝝ dubitatione. Ita
de nobis. Si aliquis veſtrū eſt letus. quia
credit ſe bene eſſe cū deo. non de hoc debet
eſſe totaliter letus. ⁊ tunc poterit dicere.
Neꝗ iniquitas mea neꝗ peccatū meum.
Saluatio proximi non eſt deſpicienda. ſed
quilibet debet laborare pro ſaluatione al-
terius. Uerbigra. Si i vna domo vir ſit bo
nus ⁊ deuotus: ⁊ vxor rabida vir dulciter
cōuertat eā ſi pōt. Et per oppoſitū Si vxor
ſit bona ⁊ vir malus ꝑuerſus. ⁊c. ſed dulci
ter bono mō vxor dicat ſibi vt audiat miſ-
ſam: confiteatur. ⁊c. alias dabit ſibi cū pu-
gno. Itē pater filiū eius. ⁊ frater fratrē. vi-
cinus vicinū. Opus ſuū ꝓbet vnuſquiſꝗ:
⁊ ſic in ſemetipſo tm̄ gloriā habebit ⁊ nō in
altero. ad Gal. vj. Quintū gaudiū fuit in
die aſcenſionis qn̄ filius eiꝰ in celū aſcēdit
Sed vt intelligas iſtud gaudiū ſciendū ꝙ
a xp̄i reſurrectione vſꝗ ad eius aſcēſioneꝫ
tranſiuerunt. xl. dies. in quibꝰ xp̄s ſepe ap-
paruit v̄gini ⁊ aplis. ſed in die aſcenſionis
bis apparuit aplis. Primo dū comederent

dicens eis. Uadatis ad matrem meam:et
vos ſimul veniatis ad montē oliueti.q̄z ho
die volo a vobis recedere ꝛ celū aſcendere
ex quo cōpleui opus redemptionis. Quod
audientes apl'i ceperunt flere. Et xp̄s ait.
Si diligeretis me gauderetis vtiq̄.q̄z va-
do ad patrem. Joh.xiiij. Et apl'i. Dn̄e gau-
dem⁹ de honore:ſꝫ triſtamur quia dimitti
tis nos orphanos. Et non poterant come
dere:ꝓpter qđ xp̄s vt ipſi comederēt come-
dit cū eis. Statim poſt pr̄adiū apl'i iuerūt
ad domū ꝟginis que comedebat cum ma-
gdalena ꝛ alijs. Que cū videret apl'os flen
tes īterrogauit de cauſa.ꝛc. Cū audiſſet in
cepit flere cū eis.ꝛ ſurrexit de menſa ꝛ pro
ceſſionaliter iuerūt ad montē oliueti. Erāt
eñ vt dicit Lucas fere centūviginti. Et xp̄s
apparuit eis iterū:ꝛ poſuit ſe in medio eo-
rū ſalutans matrē ꝛ diſcipulos dicēs. Pax
vobis. Et virgo dixit ſibi. Fili mi ꝛ vultis
recedere. Et xp̄s. Ita mater mea:ex quo ꝑ
feci opus redemptionis. Jam predicaui et
dedi legem nouā quā cōfirmaui miraculis
ꝛ fui ſuſpenſus in cruce:ne aliq̄s mihi cre-
dens ꝛ obediens ſuſpēderetur in furca in-
ferni. Ideo modo volo redire ad patrē. Et
virgo ꝛ oēs alij flebant ex vna ꝑte pre gau
dio de honore ſuo.ꝛ ex alia ꝑte triſtabātur.
Et virgo oſculabat manus ꝛ pedes eius
di. O fili mi quare ego non aſcendam vo-
biſcū ꝛ cū ſanctis quoꝝ preſentiā virgo ſen
tiebat. Ad quā xp̄s ait. Mater mea. vos re
manebitis in loco meo.ꝛ apoſtoli recurrēt
ad vos. Ideo cantatur. Gaude maria vir-
go cunctas hereſes ſola interemiſti in vni
uerſo mundo. Dicatur quō deſcendit cum
magno feſto ſicut rex victorioſus rediens
de prelio.ꝛ fuerunt angeli clamātes. viuat
viuat filius virginis marie. alij clangenti-
bus tubis.ꝛc. Dauid ait. Aſcendit deus in
iubilatione:ꝛ dn̄s in voce tube. Cogitate
gaudiū virginis marie. intantū vt dicit Lu
cas. Receſſit ab eis ꝛ ferebat in celum. Et
ipſi adorantes regreſſi ſunt in hierl'm cum
gaudio magno. Lu. vl. Et ſtatim ſequit ſal
ſa triſticie ꝛ doloris. Cū virgo fuit ī domo
videbat loca vbi fuerat filius eius ꝛ ſtete-
rat.ꝛ cogitans decetero non videbo ipſum
flebat. Duodecim annis vixit poſt xp̄i aſcē
ſionem. vel xxiiij. ſm alios. ꝛ tñ dilexit fi-
liū ſuū q̄ ſi oēs amores matrū ad filios eſ
ſent in vna muliere adhuc amor virgis ad
xp̄m eſſet maior. Et ꝑquirebat omni die lo
ca natiuitatis:apparitionis baptiſmi.ꝛc.
De hoc prophetauerat ſalomon di. Adiuro
vos filie hierl'm.i. creature angelice:ſi inue
nitis dilectū meū. vt annūcietis ei.q̄ꝛ
amore langueo. Canti. v. Moraliter inſtrui
mur hic q̄ nos xp̄iani gaudētes de xp̄i ho-
nore in celo regnantis. etiā triſtari debem⁹
de abſentia ſua:ꝛ eū deſiderare ſicut mari-
narij deſiderant portum. Ita de nobis na-
uigantibus in iſta naui ꝑforata in quā in-
trat aqua peccatoꝝ.ꝛ cū magnis periculis
tranſimus. Ideo deſiderare debem⁹ portuꝫ
ſalutis di. O dn̄e ꝛ quādo ero vobiſcū. De
hoc cyprianus ait in vj. epiſtola de mortali
tate. Patriam noſtrā paradiſum.ꝛc. Se-
cūdū gaudiū fuit in die penthecoſtes quādo
virgo maria cū apoſtolis recepit ſpm̄ſan-
ctū. Uultis intelligere iſtud gaudium xp̄s
dixerat multotiens apoſtolis. Expedit vo-
bis vt ego vadam. ſi ego nō abiero paracly-
tus non veniet ad vos. Si aūt abiero mit-
tam eū ad vos. Et cum venerit ille arguet
mundū.ꝛc. Joh.xvj.ca. Item Actuū.j. Jo-
hannes quidē baptiſauit aqua. vos autem
baptiſabimi ſpūſctō. non poſt multos hos
dies. Apl'i ḡ poſt aſcenſionē xp̄i recordā
tes de xp̄i ꝓmiſſione. neſciebant tñ diē cer-
tū miſſionis ſpūſſancti. Ideo in craſtinum
aſcenſionis expectantes dicebāt. Hodie.ꝛc.
Idem in ſabbato. quia non venit ſiue miſit
apl'i inceperunt inter ſe loqui. Dixit vnus
apoſtoloꝝ. Non dubitetis. quia cras q̄ erit
dies dn̄ica mittet:quia tali die formauit lu
men.ꝛ diuiſit a tenebris. Ideo rationabili-
ter in die dn̄ica debet in nos mittere lumē
ſpūſſancti.ꝛ non venit. Dixit alius. In die
lune mittet. quia de tali die fecit etiam fir
mamētū ꝛ diuiſit aquas. Ideo tali die mit
tet ad nos: vt nos fortificet ꝛ diuidat ab
aquis peccatoꝝ:nec miſit. Dixit alius. non
in die martis mittet. vt poſſumus plātare
fidem catholicaꝫ vt faciat flores. Dixit ali⁹
die mercurij mittet. Rō. quia tali die deus
formauit ſolem. lunā ꝛ planetas. Dixit ali⁹
feria quinta mittet. quia tali die aſcēdit.ꝛc.
Dixit alius non. feria ſexta quia tali die do
luimus de ſua paſſiōe. Ideo in tali die mit
tet ſpm̄ conſolationis. Dixit alius. ſabbato
mittet. quia in ſabbato poſt paſſionem fui
mus diſperſi. ita q̄ vnus non remanſit cū
altero. ideo vt adunemur mittet. ſed nō ve
nit. Finaliter die penthecoſtes oēs apoſto-
li ꝛ diſcipuli qui erant cōgregati in eadē do
mo ꝓpter metū iudeoꝝ venerunt ad portā
ꝟginis Marie. Dicat quō ipſa ſurgebat in
media nocte ad orandū. Iuxta illud dauid
Media nocte ſurgebam.ꝛc. Et quādo exi-
uit camerā vidit oēs ſanctos ꝛ ſanctas cō
gregatos ꝛ flētes. Uirgo dixit. De quo ſta

tis. Nūquid filius me⁹ regnat in celis. Reſponderūt apoſtoli. Virgo benedicta. filius veſter τ magiſter nr̄ ꝓmiſit nobis ſpm̄ſanctū dicēs. ꝙ non dimitteret nos orphanos τ hodie ſunt decem dies ꝙ aſcendit τ non miſit. Rn̄dit ꝟgo. Non dubitetis. q2 filius meus non habet conditiones hoīm mundanoꝝ qui in paupertate cognoſcunt amicos. Sed qn̄ ſunt in honore τ proſperitate non curant de eis. non ſic de filio meo. ſed neſcitis vos ꝙ quādo extraxit populum de egypto in quinquageſima die deſcendit vt daret legem. Illud fuit figuratū. Hodie eſt quinquageſimus dies a reſurrectione filij mei. ideo hodie mittet ſpm̄ſanctū. Jd̄o ponatis vos in oratione. quia que a deo ſunt ordinata ſunt. Et petrus τ alij apoſtoli dicebant. τ quilibet orando. Cor mundū crea i me deus. τ ſpm̄ rectū innoua in viſceribus meis. pſ. l. Lazarus τ alij diſcipuli ſeptuaginta orando dicebant. Senſum tuū quis ſciet niſi tu dederis ſapiam. τ miſeris ſpm̄ ſanctū tuum de altiſſimis. Sap. ix. Maria magdalena τ alie ſancte mulieres orādo dicebant. Redde mihi leticiā ſalutaris tui. et ſpū principali confirma me. Et dixeſt ꝟgini marie. Virgo benedicta oretis vos etiā quia filius veſter ſtatim exaudiet vos Tūc ꝟgo maria flexis genibus orauit di. Emitte ſpm̄ tuū τ creabunt. ſ. ꝟtutes τ pfectiones. τ renouabis faciē terre. ſ. p predicationem. Et ſubito factus eſt de celo ſonus: et fuit quaſi vox reſponſiua virgini τ quaſi vētus ſubitus qui deſcēdit de celo. τ repleuit totā domū igne non cōburente ſed illuminante ad modū linguaꝝ. τc. Et repleti ſūt oēs ſpūſancto τ cepeſt loqui. quaſi dicerēt. O ꝙ bonus τ ſuauis eſt dn̄e ſpūs tuus in omnib⁹. Sap. xij. Cogitate hic quia multi ſanati de vna gutta mellis ſunt inebriati. ꝗto magis apoſtoli qui totā virtutē ſpūſ. ſancti receperunt. Sed ſtatim ſequit ſalſa doloris τ triſticie. Dicat quō apoſtoli inceperunt predicare. τ ſtatim fuerit pſecuti. vt pꝫ Actuū. iiij. Et venit nuncius ad virginem ꝙ petrus τ iohannes erant capti. Itē ꝙ prior ſcꝫ beatus ſtephanus fuerat lapidatus. Item alius ꝙ beatus iacobus nepos virginis marie erat interfectus. Ecce triſticiam. Ideo ait xp̄s. Amen amen dico vobis quia plorabitis τ flebitis vos. τc. Joh. xvi. Moraliter inſtruimur hic. Nam ſicut virgo maria τ apoſtoli poſtꝗ receperunt ſpm̄ſāctū ſtatim pſequebant. Ita etiā hodierna die contingit. Verbigra. Si aliquis in aliquo monaſterio recepit ſpm̄ſanctū τ ꝓpofuerit ſeruare regulam. obedientiam. paupertatem: caſtitatem. τc. τ non curat ſeruare vitā aliorum euntiū ad infernum. ſtatim perſequuntur ipſum alij cum multis vituperijs. Ideo oportet patientiam habere vt virgo maria τ apoſtoli. Idem de clericis τ ſcholaribus ac etiam mulieribus. Ideo dixit apoſtolus. Omnes qui pie volunt viuere in chriſto ieſu perſecutionem patientur ſcꝫ linguarum vel infirmitatum vel temptationum diaboli. ij. ad Timotheum. iij.

Septimum gaudium τ vltimum fuit in ſua benedicta aſſumptione. Non quando anima fuit ſeparata a corpore. quia tūc iā non fuiſſet gaudium huius mundi ſed alterius. ſed quando filius ſuus miſit ſibi angelum gabrielem cum ramo palme dicens Suſcipe eum qui mandat ſalutes iacob. Nam abhinc ad tres dies ibis ad filiū tuū qui iam parauit cathedram. τc. Vide in ſermone aſſumptionis prolixe de iſto gaudio promiſſo virgini. Et dixit virgo filio ſuo. Factum eſt mihi verbum tuum in gaudiū τ leticiam cordis mei. Hieremi. xv. Sed immediate ſequitur doloris τ triſticie ſalſa ex compaſſione apoſtolorum τ ſanctoꝝ τ ſanctarum in hoc mundo remanentium inter iudeos τ inter infideles in tantis tribulationibus. Unde quando apoſtoli fuerunt ad virginem congregati τ mirarentur. virgo maria dixit eis. Ego obtinui vt eſſetis hic: quia ego debeo aſcendere in celum. τc Apoſtoli inceperunt flere dicendo. O benedicta ſi vultis recedere quid faciemus nos Idem dicebant virgines quas virgo nutriuerat. Et ꝟgo maria flebat cū eis di. Non dubitetis quia non tradā vos obliuioni or recordabor de vobis. quia occaſione pctōꝝ facta ſum mater dei. Et poterat dicere virgo. Flebā quondā ſup eū qui afflictus erat τ cōpatiebat anima mea pauperi. Job. xxx. Moraliter inſtruimur hic quia ſicut ꝟgo maria gaudebat de honore ſibi ꝓmiſſo: triſtabat tn̄ ex cōpaſſione. Ita debet eē de ſanctis pſonis. que licet gaudeāt de ſua bona vita. nō tn̄ debēt deſpicere pctōres. ſed ꝯpati eis dicēdo. Dn̄e ſi vos dimiſiſſetis me peior eſſem ego: ideo dn̄e iuuetis eos. τ ſic cōpati nō indignari debetis. Itē ſi eſtis diuites videtis vel ſcitis aliquē pauperē. nō deſpiciatis eū. ſed cōpatimini τ iuuetis eum. Itē ſi eſtis ſanus debetis cōpati infirmis. Si iuuenis cōpati debetꝭ ſenib⁹ dicēdo Ita poſſem ego fieri pauper. infirm⁹ vel ſenex. Et ſic tenebim⁹ cōſiliū ſcripture. Oēs vnanimes in orōne eſtote ꝯpatientes. j. Pe. iij

De exaltatione ſancte crucis. Sermo.

Factus eſt pro nobis obediens vſq; ad moꝛtē moꝛtē aūt crucis. ad Phil. ij. Sancta mater eccleſia facit hodie feſtū de exaltatiōe ſancte crucis de qua bis in anno feſtiuat. Primo in menſe maij de inuentione. Secūdo hodie de exaltatione. Ratio: qꝛ poſtꝙ fuit inuenta ab helena ſancta crux: venit in poſſeſſionem infideliū qui deſpectiue tenebāt eā. Sed eraclius imperatoꝛ romanus xp̄ianiſſimus extraxit eā de poſſeſſione infidelium ⁊ honoꝛifice eā exaltauit: ⁊ hodie fit feſtum illius exaltationis. Sed vt verba ſint fructuoſa: ſalutet virgo maria. Doctrina eſt cōmunis ⁊ catholica in ſancta theologia: ꝙ licʒ xp̄s habuiſſet alios innumerabiles modos redimendi ⁊ ſaluandi humanū genus: tñ p crucē eum ſaluare elegit ⁊ redimere ſibi credentes ⁊ obedientes vt dicit ſanctus Tho. iij. parte. q. xlvj. art. iiij. Et ibi aſſignat ſeptē rationes quare hoc fuit cōueniēs: quarum vnā. ſcʒ ſcdam pro introductiōe materie vobis dicā. Eſt igit̄ iſta ratio: qꝛ quādo aliqua ſatiſfactio dʒ fieri de aliquo peccato: rationabile eſt ꝙ ſatiſfactio reſpondeat peccato. Uerbi gratia. Si aliquis peccauit ꝯtra xp̄ū vel proximū: coꝛde male cogitando. vel oꝛe male loquēdo: aut opere male operādo: ſi talis vult cōdigne ſatiſfacere debet recipere de iſto peccato doloꝛem in coꝛde ⁊ ꝯterere coꝛ. Si oꝛe diffamādo vel iurādo: ꝓpꝛia ſatiſfactio eſt nō ſolū oꝛe cōfiteri. ſed etiā oꝛare et petere veniam a deo ⁊ ꝓximo ſi ipm offendit. Ideo ſi per oculos peccaſti reſpiciendo ⁊c. ꝓpꝛia ſatiſfactio eſt flere ⁊c. Itē ſi peccaſti per aures audiēdo mala proximi: emēda eſt audire miſſam. ſermones ⁊c. Si per gulā frangēdo ieiunia eccleſie ⁊c. abſtinere. et ſic ſatiſfactio coꝛreſpōdet offēſe. Si p manꝰ peccaſti: extēde in oꝛatione. Si effudiſti ſanguinē: ꝓpꝛia penitentia eſt effundere ꝓpꝛiū ſanguinē cuʒ diſciplinis. Unā dicit Geñ. ix. Quicunq; effuderit humanum ſanguinem effundet ſanguis illius. Si peccaſti coꝛpoꝛe per carnalitates: debes recipere diſciplinā. Ecce quomodo fit ſatiſfactio propꝛia quando pena coꝛreſpondet offenſe. Auctoꝛitas de hoc: qꝛ dixerat xp̄s Luce. iij. Facite fructus dignos penitentie. Digni fructus penitentie ſunt quādo coꝛreſpondent offenſe. Modo videamus quomodo facta fuit offenſa deo ex qua venit tota perditio ⁊ totū malū generis humani; ex qua ſumꝰ exules in hac valle lachꝛimaꝝ. nonne ex furto cuiuſdā pomi contra mandatum expꝛeſſum: immo. Ergo reſtitutio: reparatio: ſeu emenda debuit fieri vt fructꝰ reſtitueret arboꝛi. Ideo xp̄us redemptoꝛ omnium fructus noſter de quo dicitur virgini marie. Benedictus fructus ventris tui. elegit arboꝛem crucis. vt fructus infiniti valoꝛis reſtitueret arbori. Dicunt hiſtoꝛie grecoꝝ antique ꝙ lignuʒ crucis fuit de illa arboꝛe de qua adam recepit fructus. Ideo quādo xp̄us fuit in cruce poſitus. fructus fuit arboꝛi reſtitutus. De hoc Dauid in perſona xp̄i dicit. Confoꝛtati ſunt qui perſecuti ſunt me inimici mei iniuſte. que nō rapui tunc exoluebā. Ps. lxviij. Nota hic tanguntur duo in illo verſu dauid. s. intētio mala iudeoꝛum inimicoꝛū xp̄i q̄ nō intendebant ad ſatiſfactionē. ſed ad xp̄i perſecutionem. Ideo dicit. Cōfoꝛtati ſunt qui perſecuti ſunt me inimici mei iniuſte. Secundo tangitur xp̄i intentio. ſcʒ ſatiſfaciendi. Ideo dicit. que non rapui ⁊c. Patet ergo doctrina. qꝛ licet xp̄s haberet alios modos redimendi. tamē iſte per crucē fuit propꝛius in quo ſatiſfactio fuit offenſe coꝛreſpōdēs. Hoc tāgit ſancta mater eccleſia in pꝛefatione dicens. Qui ſalutē humani generis in ligno crucis cōſtituiſti: vt vnde mors oꝛiebat inde vita reſurgeret. ⁊ qui per lignū vincebat per lignū quoq; vinceret. per xp̄m dñm noſtrum. Patet ergo ꝙ ꝓpꝛius modus noſtre redēptionis fuit per cruceʒ. Ideo dicit thema. Factus eſt pro nobis nō pro ſe obediens. nō ſolum patri. ſed etiā iudicibus et crucifixoꝛibus vſq; ad moꝛtem ⁊c. Pʒ thema. Ego ſum in materia pꝛedicanda. Et qꝛ thema dicit. Factus eſt obediēs vſq; ad moꝛtem. Et replicatur. moꝛtem autē crucis. nō ad aliam moꝛtē. Inuenio ꝙ quinquies fuit xp̄us in periculo moꝛtis. Et nullam voluit acceptare niſi crucis.

Pꝛimo enim fuit in periculo moꝛtis. ſcʒ interfectionis gladij.

Scdo in periculo pꝛecipitationis.

Tertio in periculo lapidationis.

Quarto in periculo intoxicationis.

Quinto in periculo crucifixionis.

Et hanc elegit. de quo dicit thema. Factus eſt pro nobis obediens vſq; ad moꝛtē: moꝛtem autem crucis. Dico pꝛimo. ⁊c. ⁊ hoc ſtatim quando fuit natus per herodem regem. qui quando audiuit ſigna ⁊ mirabilia de chꝛiſti natiuitate. de angelis cantantibꝰ. Gloꝛia in excelſis deo. de claritate noctis. de aduentu paſtoꝛum. de adoꝛatiōe animalium, de ſtella ⁊ aduentu trium regum ⁊c. ⁊

pphetia anne τ ſymeonis ſancti ꝙ ille erat verus meſſias. herodes cogitauit illū occidere. ne perderet regnū. q2 erat alienigena. τ timebat ne vna die iudei inſurgerent contra eum. ideo τc. Propter qd miſit hoies armoꝝ in ciuitatē bethleē vt interficerent omnes pueros. q2 neſciebat quis eēt ieſus τc. Sed chriſtus voluit fugere in egyptum τc. De hoc pphetia iob ī pſona xpi dicit. Pueros pcuſſerunt gladio. τ euaſi ego ſol⁹ Job j. Queſtio eſt hic quare xps noluit mori iſta morte. q2 ſi voluiſſet. etiā illa mors fuiſſet ī ſaluationē credentium ſibi τ obedientium. Ratio litteralis iam dicta eſt. q2 ſatiſfactio debet correſpōdere offenſe. ideo noluit mori ſic. ſed in cruce. Ratio moralis eſt vt inſtrueret nos vt fugiamus mortē gladij beati petri. de qua Joh. xviij. Symon petrus habens gladiū eduxit eū. τ percuſſit pontificis ſeruum τ abſcidit auriculā eius dextrā. Iſte gladius eſt ſentētia excōicationis. que ſcindit a corpore eccleſie quādo pfertur contra aliquē. Et ſicut membrū abſciſum a corpore nullam recipit influentiā: ſic nullus excōmunicatus in operibus diuinis que in eccleſia fiunt habet aliquā partē. xj. q. iij. Sicut. τ tribus ca. ſe. Ecce quō fugiēda eſt iſta mors. Citius vellem mori ꝙ p horā. nō dico per annū excōicari. q2 nihil peius mēbro ꝙ abſcindi a corpore. Dicat hic miraculū de illa arbore excōicata τ arefacta ppter breuiarium τc. Nota cū dicit. Symon petrus habens gladium. innuit ꝙ ſn̄ia excōicationis nō poteſt dari niſi a prelato. q2 petrus prelatus fuit. Scdo cum dicit. eduxit eū. innuit ꝙ ſentētia nō debet dari niſi a prelato quaſi vibrando gladiū di. Caue caue per trinā monitionem. q2 alias nihil valeret ſi nō faceret ictum. Tertiū cū dicit. τ percuſſit pontificis ſeruum innuit ꝙ prelatus ſolum in ſuos ſubditos pōt proferre excōicationē. q2 epus nō pōt excōicare in alia dyoceſi. ix. q. ij. epm. τ. xvj. q. ij. vtſis τc. Quarto cū dicit. et abſcidit auriculā eius dexteram. Dextera ſignificat ſpūalia. ſiniſtra tpalia. innuit ꝙ ſententia excōicationis nō debet dari niſi contra inobedientiā rerū ſpūaliū. vt ſi vir vel vxor nō vult ſtare cū eo vel cū ea. niſi legitimam habent rationē. prelatus pōt eos excōmunicare. τ ſic de alijs. Iſte gladius percutit ita fortiter ꝙ animā interficit morte eterna. Fugite ergo a facie gladij. quoniam vltor iniquitatū eſt gladius. Job. xix. Dico ſecundo ꝙ xpus fuit in periculo precipitationis. vt habetur Luc. iiij. Dicatur quomodo xpus habitabat in nazareth vbi vixit ſanctiſſime nec cognoſcebatur. Dicit Nicolaus de lyra ꝙ vtebatur arte patris putatiui ioſeph: qui erat faber lignarius. Et poſt iuit capharnaū vbi predicauit τ fecit multa miracula. τ poſt redijt nazareth. τ rectores τ iurati ciuitatis dixerūt ſibi. Quanta audiuimus facta in capharnaū. fac τ hic in patria tua. Luce. iiij. Reſpondit xpus inſinuās ꝙ ex eoꝝ incredulitate τ deriſione: q2 truffabant de eo dicendo. vt habet Mar. vj. Nonne hic eſt faber filius marie frater iacobi τ ioſeph τ iude τ ſymonis? Nonne τ ſorores eius hic nobiſcum ſunt. Ecce predicat. τ tamen non ſtuduit. Ideo oſtendit ꝙ nō erant digni: q2 miracula requirunt diſpoſitionē. τ nō vanam gloriā. propter qd Marci. vj. dicitur non poterat ibi virtutē vllam facere. niſi paucos infirmos impoſitis manib⁹ curauit. Dicatur quomodo illi indignati cum tumultu duxerunt eum ad ſuperciliū montis τ voluerunt eum precipitare. Jeſus autem tranſiens per mediū illorum ibat. Cogitate hic de virgine maria que erat in ciuitate preſens quādo videbat filium ſuū duci ad precipitium quantū dolorē habuit τc. Queſtio eſt q̄re noluit ſic mori τc. q2 ſi voluiſſet τc. Ratio litteralis dicta eſt. Ratio moralis vt caueamus ne moriamur per precipitium aſcendendo in montem ſuperbie. naꝫ diabolus videns ꝙ qui vadunt ſimpliciter τ humiliter. recte vadunt ad paradiſum. O dicit demon. Ego faciam aſcendere in altuꝫ omnes. Verbi gratia. Religioſus qui viuit ſimpliciter ſeruat ſuā regulam in votis τ ceremonijs. talis vadit via plana ad paradiſum. Sed venit diabolus loquēs imaginationi: di. Si tu velles ſic viuere: nunꝙ aſcēderes: quare tu nō laboras vt ſis magiſter: adhuc poſſes eſſe cōfeſſor regis vel epiſcop⁹ τ quando eſt altus perdit totā deuotionem τ ſubito cadit τ moritur. τ precipitat in infernum. Idem de clerico ſimplici τ diabolo inſtigante aſcendit. Itē de laicis vt aſcēdāt faciunt vſuras τc. Ideꝫ vt ſit iuratus ligat ſe cuꝫ alijs directe vel indirecte. q2 pecunie cōitatis bene ſapiunt. τ quādo ſunt in officio furant. faciūt hec τ illa. vt poſſint ſe manutenere in officio. O quot ſūt decepti iſto aſcenſu. De hoc Dauid dixit diabolo. Propter dolos ſcꝫ tuos. poſuiſti eis ſcꝫ hāc imaginationem aſcendendi. deieciſti eos dum alleuarentur. ps. lxxij. Idem de mulieribus ſimpliciter viuentibus de domo de filijs et familia curantibus tales recte per viā planam vadunt ad paradiſum. Sed dicit demon. Tu tantum portaſti viro tuo vt talis

ergo quare tu non vadis vt illa ꝛc. da ſibi
malum prandium ⁊ cenam ꝛc. Itē ſicut ta-
lis eſt dñā domus: quare tu ꝛc. Cauete er-
go ⁊ vadatis ſimpliciter ⁊ plane: qꝛ quanto
de altiori loco cadit hō tāto caſus eſt plus
periculoſior. Inde iob in perſona peccatoris
loquēs diabolo dicebat. Eleuaſti me ⁊ qua-
ſi ſuper ventum ponens eliſiſti me valide.
Scio quia morti me trades. Job. xxx. Di
co, tertio ꝙ fuit in periculo moriendi lapi-
dationis. vt pꝫ Joh. viij. Dum xp̄s predica
ret iudeis. ⁊ declararet eis ſuā diuinitatē
dicens. Amen amen dico vobis. ſi quis ſer
monē meū ſeruauerit. mortē nō videbit in
eternū. Dixerunt iudei. Abrahā ⁊ prophete
mortui ſunt quē teipſm facis. Xp̄s loqueba
tur de morte infernali. ⁊ iudei intelligebant
de corporali. Et xp̄s clarius loquēs de diui
nitate dixit. Amen dico vobis. Anteꝙ abra
ham fieret ego ſum. Sum eſt nomē diuini
tatis. Ego ſum qui ſum. Exo. iij. Iudei au-
dientes ꝙ ipſe dicebat ſe eſſe deū voluerūt
ipm lapidare. Dicit textus ꝙ xp̄s abſcondit
ſe. i. inuiſibilem ſe eis oſtendit. ⁊ perquire-
bant eum dicentes. Ubi eſt. Sed virgo ma
ria ⁊ apoſtoli videntes eū ſequebanť. Que-
ſtio quare nec ſic voluit mori. qꝛ etiam ꝛc.
Ratio moralis eſt vt caueamus a morte la-
pidatiōis ex peccato auaricie. qꝛ auarus eſt
durus vt lapis ⁊ frigidus. Durus. quia nul
lū dulcorem oſtendit debitoribus ſuis. ſed
dure ⁊ aſpere repetit debitum ⁊ vſuras ꝛc.
Frigidus. quia ſine igne charitatis. Uidēs
paupes mori fame nō curat ſubuenire eis.
⁊ tenet flore. ⁊ incarcerati ⁊ captiui ⁊ puel-
le nō poſſunt aliqđ emolumētū habere ꝛc.
I ideo iob moraliter loquens de auaro dicit.
Cor eius indurabitur quaſi lapis. ⁊ ſtringe
tur quaſi malleatoris incus. Job. xlj. Lapi-
des auaritie ſunt ſpecies auaricie. Unus la
pis eſt qui dicitur rapina. ⁊ iſto lapide percu-
tit caput dominoꝝ. Alius lapis dicitur ſimo-
nia prelatoꝝ dando beneficia vel ſacramen
ta p pecunijs iſte lapis ferit in corde. Ali9
dicitur vſura que frangit brachia. ſ. labora-
tores. Dicitur ꝯtra rationē auaroꝝ dicentiū
Si illa pſona vel cōitas tenet meam pecu-
niā. quare ego non poſſum recipere aliquid
ꝓpter carentiā. Iſta ratio includit errorem
nō ſolū in cōſequente. ſed etiā in antecedē-
te quādo dicit mea pecunia. falſum dicit. qꝛ
dñs non tenetur alteri reddere cōputum. ⁊
tu teneris. immo xp̄o. qꝛ domini eſt terra ⁊
plenitudo eius ꝛc. Diuites ſolum ſunt ad-
miniſtratores. Sic nos exiſtimet homo vt
miniſtros xp̄i ⁊ diſpēſatores. j. ad Cor. iiij.

Xp̄us tenet modum regū faciens theſaura
rios vt miniſtrent primo in ſuis neceſſita-
tibus. ⁊ nō in vanitatibus. Scđo in paupe
ribus dando vel mutuādo. qꝛ ita vult deus
Aliter ſi diſpenſant cōtra voluntatē domi-
ni ipſe ſciet caſtigare. Itē concluſio eſt erro-
nea dicendo ꝙ vſura nō eſt peccatū morta
le. Alia eſt ſpecies emendo pro parata pecu
nia pro minori precio. vel vendere plus ra-
tione expectationis. qꝛ vſura eſt. Alia eſt re
tentio de ſalarijs ſeruitoꝝ ꝛc. furta ſecreta.
Dicatur cōtra illos qui credūt. ꝙ furtū ſecre-
tum fructuū nō ſit peccatū. Itē de vſura vo-
luntatis vel de molendino ꝛc. Ne offendas
ad lapidē pedē tuum. Ps. xc. Itē in via rui-
ne nō eas. ⁊ nō offendes in lapides. Eccli.
xxxij. Dico quarto ꝙ fuit in periculo mor
tis intoxicationis. Euangeliſte nō ponunt
clare hoc. ſed eſt ad hoc ratio ⁊ ꝓphetia. Ra
tio eſt iſta. qꝛ dum xp̄s iret predicando non
predicabat ꝓpter pecunias. ſed poſt predica
tionē circūſpectis omnibus nullus eū inui
tauit. ⁊ reuerſus fuit vſqꝫ ad bethaniam. vt
dicit Mar. xj. Dicit glo. ꝙ reſpiciebat ſi ali
quis inuitaret eum ad prandiū dicēdo. Do
mine ex quo dediſtis bonū prandiū nobis
ſpūale venite ⁊ dabimus vobis prandiū ꝛc.
Modo homo qui habebat tot inimicos vt
xp̄s recipiebat tot conuiuia etiā inimicoꝝ.
Cogitate ꝙ ponebant potiōes. ⁊ hoc ratio
dictat. Et de hoc eſt prophetia. Tu dñe de-
monſtraſti mihi ⁊ cognoui tu oſtendiſti mi-
hi ſtudia eorum. ⁊ ego quaſi agnus māſue-
tus qui portatur ad victimam. Cogitauerunt
ſuper me cōſilia dicētes. Mittamus lignū
in panem eius ⁊ eradamus eum de terra vi
uentium. ⁊ nomen eius nō memoretur am-
plius. Hiere. xj. Et loquitur ꝓpheta in per-
ſona xp̄i. ſed xp̄us noluit ſic mori. Dicatur
practice quando comedebat. primo dabant
ſibi fructus vel ficus. ⁊ potiones ponuntur
in cibis dulcibus vel in bonis vinis. ⁊ ipſe
non comedebat ſeruando modos etiam ſi
comediſſet nō nocuiſſet ſibi. Quare noluit
ſic mori. quia etiam illa mors fuiſſet ſuffi-
ciens pro redemptione. Ratio moralis vt
nos vitemus mortem paſſionis luxurie.
Nam ſicut potio ponitur in cibo dulci: ita
etiā diabolus facit ꝙ cibus luxurie nobis
videtur dulcis: ⁊ tamen in illo eſt venenū pec
cati mortalis. Nam vir ⁊ mulier in matri-
monio coniuncti non peccant ſeruando mo
dū ꝛc. ſꝫ in omnibus alijs quōcunqꝫ fiat
luxuria eſt pctm̄ mortale ⁊ ſequitur dānatio.
Creditur ꝙ maior ps dānatoꝝ ſit ex pctō luxu
rie. Ideo cauere oportet a tali morte. ⁊ refre

nare corpus per abſtinētias: mortificando
inclinationes: cauēdo ab occaſionibus: et
orare. Alias dicit btūs Bernardus ꝙ ma-
ius miraculū eſſet viuere caſte ꝙ̄ ſuſcitare
mortuos. Jō totus mūdus eſt corruptus.
Oēs declinauerūt ſimul: inutiles facti ſūt:
nō eſt ꝗ faciat bonū. ſ. caſtitatis: nō eſt vſqꝫ
ad vnū. ſ. de adulťis ⁊c. Jō ſapiens ait. Ne
intuearis vinū qn̄ flaueſcit: cū ſplēduerit
in vitro color eius: ingrediet̄ blāde: ſed in
nouiſſimo mordebit vt coluber ⁊ ſicut regu
lus venena diffundet. Prouer. xxiij. Et de-
clarat cū ſequit̄. Oculi tui videbūt extrane
as: qꝛ licet bene vxores ꝓprias videre: ⁊ cor
tuū loquetur peruerſa. Nota ergo ꝙ nō in-
telligitur de colore vini: ſed mulieris pul-
chre: in vitro in corpore vitro debilius. Rō
qꝛ ingrediet̄ blande. ſ. cogitatus malus di-
cēdo. O ꝙ̄tū ſolatiū eſſet ⁊c. ⁊ in fine. ſ. qn̄
hō ꝯſentit: mordebit vt coluber ⁊ quaſi re-
gulus ꝗ oculo ⁊ viſu venenat ⁊c. non ſic de
alijs ſerpentibus. Ecce pctm̄ luxurie: qꝛ ſo-
lo aſpectu mulier interficit. Jſto veneno da
uid fuit potionatus et mortuus: ſed deus
ſuſcitauit eū per penitentiā: iō Job. vj. Nū
quid poterit aliquis guſtare qd̄ guſtatū af-
fert mortē. Nullus ꝙ̄tūcunqꝫ famelicus co
mederet cibū quē ſciret eſſe potionatū im-
mo citius permitteret ſe mori naturalr̄: qꝛ
tūc nō interficeret ſe nec biberet potū vene
natū quātūcūqꝫ ſitiret. Jta nec luxurioſus
debet guſtare: qꝛ niſi ſit infidelis ſcit ꝙ ille
cibus venenatus eſt ad mortē. Dico quin
to ꝙ fuit in periculo moriēdi crucifixionis
Et iſtā mortē elegit. Unde dixerūt iudei, in
conſilio. Jſte homo ihs nō potuit mori gla
dio nec precipitatꝰ nec ⁊c. Jō videamꝰ ſi po
terimꝰ eū occidere in cruce. Et cū xp̄s eſſet
in galilea iudei parauerūt crucē in hierl'm.
Xp̄s hoc ſciēs vocatis diſcipl'is ſecrete ait
illis. Ecce aſcēdimus hieroſolymā. ⁊ filius
hoīs tradet̄ ꝓncipibꝰ ſacerdotū ⁊ ſcribꝫ ⁊ cō
demnabūt eū morte ⁊ tradēt euꝫ gentibus
ad illudendū ⁊ flagellandū ⁊ crucifigendū.
Mat. xx. alias mortes fugit. Sed ad iſtam
ſponte venit: ⁊ in horto iuit iudeis obuiaꝫ
dicens. Quē queritis: quaſi dicat. Recipia-
tis me. qꝛ iſta mors placet mihi. Itē qn̄ fu-
it data ſnīa vt crucifigeret̄: baiulās ſibi cru
cem exiuit. Joh. xix. quaſi diceret nō appel
lo: immo placet iſta mors mihi: et recepit
crucē. Dicat̄ quomodo erat obediēs in mō
te caluarie: quādo fuit ſibi dictum ꝙ exue-
ret ſe. ⁊ ſic de alijs. Ecce amor ad mortē cru
cis: quaſi diceret. Mihi abſit gl'iari niſi in
cruce dn̄i. Ad Gal. vi. Rō litteralis quare
iſtam mortē elegit dicta eſt in introductio-
ne. Sed ratio moralis eſt iſta. Alie mortes
quas xp̄us fugit ſignificant malas mortes
quas debemus fugere. Sed iſta mors cru
cis ſignificat bonā mortē quā debemus eli
gere. Dolor ineſtimabilis xp̄i in cruce pen
dentis ſignificat cōtritionē quā debemus
habere de peccatis inclinando caput in con
feſſione: ꝗ debet fieri inclinato capite ⁊ nō
facie ad faciē. Dicat̄ quō diſcoopertꝰ debet
eſſe ꝯfitens ⁊ cōfeſſor coopertus: ꝓpter ve-
recundiā ⁊ periculū ꝯfeſſoris mulierē reſpi
cientis iuuenē. Manus dextera perforata
ſignificat ꝙ de bono iuſto facias elemoſy
nas. Siniſtra ad reſtituendū vſuras: furta
⁊c. Duo pedes clauati ſignant duos pedes
quibus ambulamus ⁊ ſuſtentamur dexter
eſt cōto ſpūalis. ſiniſter cibus corpalis dex-
ter clauat̄ deuotiōe: ſiniſter abſtinētia. Aper
tio lateris ſignat apertionē cordis ad remit-
tendū iniurias: ⁊ parcendū inimicis ⁊ pec
cantibꝰ in te. Ecce ratio moralis quare vo
luit mori in cruce. Jō ait apl's. Qui xp̄i ſūt
carnē ſuā crucifixerunt cum vitijs ⁊ cōcupi
ſcentijs. ad Gal. v. Et ꝙ ſit hoc neceſſariuꝫ
patet qꝛ dicit xp̄s. Qui nō baiulat crucem
ſuam que dicitur a cruciando: ecce pnīa: et
venit poſt me: non poteſt meus eſſe diſci-
pulus. Luce. xiiij. Ecce quare dicit thema.
Factus eſt ꝓ nobis. i. noſtra redemptione
morali inſtructione: obediēs vſqꝫ ad mortē
non gladij: non precipitij nec lapidationis
nec potionis: ſed ad mortem crucis.

De ſctō Matheo aplo ⁊ euāgeliſta. Ser.

Non veni voca-
re iuſtos: ſed pctōres. Mat.
ix. Textualr̄ in euāgelio ſta
tim lecto officialr̄ habet̄ ver
bum iſtud. Feſtū hodiernū
eſt magnū ſi vultis cogitare ꝑſonā: qꝛ apo-
ſtolus ⁊ euāgeliſta primus ⁊ martyr glorio-
ſus. qꝛ de apoſtolo per ſe ſit feſtū. ⁊ de euā-
geliſta per ſe. ⁊ de martyre per ſe. ergo iſte
tres cauſe ſimul coniuncte magnū feſtum
faciunt. ita etiā de eo erit ſermo nr̄ Salu-
tetur virgo maria ⁊c. Verbū ꝓpoſitū ē dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i dicētis. Nō veni vocare ⁊c. Mō
prima facie iam poteſtis dicere ꝙ iſtud ver
bum habet difficultatē ꝙ xp̄s ꝗ plus dili-
git bonos ⁊ iuſtos ꝙ̄ malos ⁊ pctōres dicit
Nō veni vocare ⁊c. Jō indiget declaratiōe
⁊ ſic intrabimus declarādo materiā predi-
candā. Modo audite. Talē differentiā in-
uenio inter iuſtum et peccatorem ſicut in-
ter eſſe prope vel circa deum ⁊ longe a de-

Juſtus bonus ꝛ timẽs deũ ita eſt ꝓpe deũ
ꝙ nihil creatũ eſt ſibi propinquius: non tu
nica: nec camiſia: nec pellis: magis ꝓpe de⁹
eſt. Et ꝗtũ ad intellectũ. q2 ſicut aer in me
ridie eſt ꝓpe lumẽ. q2 totus eſt illuminat⁹
a ſole. ita deus eſt ꝓpe intellectũ iuſti ꝛ bo
ni per illuſtrationẽ ipſm illuminãdo. q2 to,
tus eſt plenus diuinitate. nec dimittit ibi
tenebrã erroris. nec vſturã falſaꝝ opinionũ
intm̃ ꝙ nõ ſolũ iuſti dicunt̃ luminoſi. ſed
etiã lux. Eratis aliqñ tenebre nũc autẽ lux
in dño. ad Ephe. v. Item mat. v. Uos eſtis
lux mũdi. Itẽ eſt ꝓpe voluñtatẽ ꝑ dilectionẽ
charitatiuã. q2 ſicut videtis ignẽ circa fer,
rum ignitũ. ita volũtas iuſti eſt inflãmata
diuinitate ad diligendũ deũ ſup oĩa. ꝛ ꝓxi
mum ſicut ſeipſm. Deus charitas eſt. ꝛ qui
manet in charitate. in deo manet ꝛ de⁹ in
eo. j. Joh. iiij. Itẽ eſt deus ꝓpe iuſtũ ꝗtum
ad vitã per honeſtatẽ ꝛ cõuerſationẽ. q2 ſi,
cut pannus colorat⁹ eſt ꝓpe tunicã ſeu co
lorẽ. ita ꝑſona iuſta eſt tincta ſeu colorata
ſanctitate corã deo oculis hũil bus. in au,
ribus audiẽdo q̃ dei ſunt: in manib⁹ exten
dendo in oratione in gutture ꝑ tẽperantiã
in corpore ipſm affligendo. in memoria paſ
ſionis xp̃i. Pꝫ ꝙ ꝑſona iuſta tincta eſt ꝛc.
Tu in nobis es dñe ꝛ nomẽ ſctm̃ tuũ inuo
catũ eſt ſuper nos. Hiere. xiiij. Ecce quõ ꝑ,
ſona iuſta eſt ꝓpe deũ. Jõ dauid dicit. Pro
pe eſt dñs oĩbus inuocãtibus eũ. oĩbus in,
uocãtibus eũ in veritate. ps. cxliiij. Sed ꝑ
ſona peccatrix iniuſta eſt longe a deo. non
diſtantia locali. q2 ſi ſic ſtatim perſona an,
nihilaret̃. ſed dr̃ diſtare a peccatore differẽ,
tia formali. q2 ſicut dr̃ de duob⁹ pãnis etiã
cõiunctis ſi vnus ſit ſubtilis ꝛ alter ſit ru,
dis illi dicunt̃ diſtare: non localiter. ſed for
maliter. Sic eſt de deo ꝛ pctõre ꝓpter diffe
rentiã inter tantã ſanctitatẽ ꝛ tantã iniq̃,
tatẽ. Jõ dd̃. ps. cxviij. Longe a pctõrib⁹ ſa,
lus. i. ieſus. q2 iuſtificationes tuas. i. ſan,
ctitates tuas nõ exquiſierũt. Pꝫ ergo quõ
iuſti ſunt ꝓpe deũ. ꝛ pctõres diſtãtes a deo.
Modo clarũ eſt ꝙ q̃ eſt ꝓpe nõ vocat̃. ſed
ille qui diſtat vocat̃. ꝓpter hoc dicebat xp̃s
Nõ veni vocare iuſtos. Ratio. q2 iam ſunt
mecũ, licet venerit eos ſaluare ſi ꝑſeuerẽt.
ſed pctõres vt. ſcꝫ conuertant̃. Pꝫ thema
Iſtud thema generale appropriãdo beato
mattheo apoſtolo ꝛc. Inuenio ꝙ beatus
mattheus euangeliſta ante ſuam conuer,
ſionẽ erat longe a deo. quia erat iniuſtus: ꝛ
magnus peccator. Ideo fuit vocatus a deo
di. Ueni ſequere me. Circa eius vocationẽ
de beato mattheo declaranda ſunt. iiij.

Primo ſua vocatio gratioſa.
Secundo inuitatio fructuoſa.
Tertio operatio virtuoſa.
Quarto perfectio glorioſa.

Quantũ ad primũ modus ſue cõuerſio,
nis ꝛ vocationis fuit gratioſus. Queſiui
quot officia habebat btũs Mattheus: et
inueni ꝙ tria officia habebat mala in hoc
mundo. ſcilicet officium periculoſum offi,
cium crimínoſum: et officium odioſum.
Officium periculoſum eſt officiũ fenerato
ris qđ ipſe habebat. nam in ciuitate caphar
naum que eſt maritima tenebat tabulam
ſiue menſam cambij. Officiũ eſt aĩe pericu
loſum tractare tantas pecunias: q2 ſicut q̃
tractat oleum: carbones vel picẽ: inquina
tur ab eis: ita qui tractat pecunias. Et pro
pter hoc dicit ſcriptura. Qui tetigerit picẽ
inquinabitur ab ea. Eccĩ. xiij. Pix dicit̃ mo
neta. Ratio: q2 multas nigredines dimit
tit in aĩa tractantium pecuniã. Primo in
cogitatione. ſcđo in tẽporis perditione et
negocioꝝ occupatione. In ſignũ hui⁹ mo,
neta ſiue ſit aurea ſiue argentea: qñ tractat̃
dimittit maculas magnas in manu hoĩs
q2 raro eſt quin feneratores faciant frau,
des ꝛc. Scđm erat criminoſuꝫ q2 erat vſu
rarius. Ita dicit Beda ꝙ poſt conuerſionẽ
diſtribuit ꝓpria: q̃ rapere ſolebat aliena. ſ.
per vſuras. Dicat̃ quõ mutuabat decẽ pro
duodecim ꝛ ſic de alijs ſpẽbus vſure ſm̃ ꝙ
requiritur ſcꝫ emere minoris ꝛ vẽdere plu
ris propter expectationẽ. Item mutuando
ſuper poſſeſſiones: recipiẽdo fructus. Sic
faciunt multi ꝛ excuſant ſe dicendo falſe
ꝙ eccleſia permittit ꝛc. Iſtud eſt contra di,
uinam ordinationem: que vult ꝙ omnes
creature libere miniſtrent ꝛ cõmunicẽt illa
que deus cõmunicauit eis. vt pꝫ de ſole q̃
cõicat lumẽ a deo ſibi cõicatum cõtra tene
bras: ꝛ calorẽ cõtra frigus ꝛ influentiã ad
fructificandũ. Idẽ de igne qui cõicat ſuam
claritatẽ ꝛ caliditatẽ. Idẽ de aere ad reſpl,
randũ ꝛ de aqua ad lauandũ. ꝛ piſces ca,
piendum. terra plantas ꝛc. Si ergo crea,
ture irrationales cõicãt quãto magis nos
Ideo magnũ peccatũ eſt in vſurarijs. Ecce
officium criminoſum. Sed ille qui libere ꝛ
ſine vſura accommodat: iuſtus eſt vt dicit
propheta. Uir qui ad vſuram non accom,
modauerit iuſtus eſt. Ezechiel. xviij. Ter
tium officiũ erat odioſum et tedioſum: q2
erat theolonarius in ciuitate capharnaũ:
colligens iura imperatoris. Ideo dicitur
theolonarius: id eſt publicanus: quia tene
bat officiũ publicum theolonearij. Iſtud oſ,

ficium eſt tedioſuȝ ⁊ odioſuȝ. qꝛ aliq̇tiens tales faciunt magis iniurias ex poteſtate quam habent. Ex iſta rōne iohannes baptiſta ad quem venerunt publicani dicētes Quid faciemus vt ſalui ſimus. Reſpondit beatus iohannes. Nihil amplius ꝙ̄ quod conſtitutum eſt vobis faciatis. Lu. iij. Ex his tribus officijs beatus mattheus diſtabat a deo per tres magnas dietas. Sȝ audite quomodo fuit vocatus ⁊ fuit fex⁹. qꝛ iam habebat q̇nq̄ȝ alios vocatos. Cū xp̄s tranſiret iuxta mare galilee. et beat⁹ Mattheus ſederet ad mēſam cābij in domo ſua magna quam habebat corā mari in negocijs occupatus. Dicatur practice de negocijs cāpſoꝝ pecunias colligentiū. ⁊ xp̄s ſtetit et vidit publicanum nomine leui inuolutum in negocijs ⁊c. qui nec de deo nec de aīa ſua poterat cogitare. Et xp̄us vidit. i. attente reſpexit. Et btūs Mattheus dei ordinatione eleuatis oculis vidit xp̄m coraȝ ſe quē non cognoſcebat. Sed tāta erat reuerentia et maieſtas ſue ſanctitatis ꝙ mattheus admirādo reſpiciebat eū. Ad quem xp̄s ait. Veni ⁊ ſequere me. Subito virtute diuina ſicut xp̄us ꝓtulit iſta verba. radi⁹ claritatis illuminauit eius mētē. ⁊ cognouit xp̄m veꝝ meſſiam eſſe. ⁊ cor ad cōtritionem peccatoꝝ dicēs. Ecce ego dn̄e. qꝛ vocaſti me. j. Reg. iij. Subito relictis oībus ſecutus eſt eum: dimittens libros ⁊ cōputuȝ ⁊c. Nō dicta⁹ ꝙ dixit xp̄o. Dn̄e regratior vobis ꝙ vultis me in diſcipulū ⁊c. Poteſtis credere ꝙ xp̄us dixit. Vade fac rōnē de te. Redde rōnem ⁊ cōputū dominis. ⁊ habeas diffinitionem ⁊ recipe qđ mutuaſti ſine vſuris nullo mō recipias niſi ſortē ꝑncipalem Debetis credere ꝙ fecit ꝓconizari. ſi tenebatur alicui quōcunq̄ȝ ꝑ vſurā vel iniuſticiam ꝙ ſatiſfaceret oībus. Iſte eſt modus ſatiſfaciendi vſurarioꝝ publicoꝝ ſecus de ſecretis q̇ ſecrete debēt reſtituere. q̇ vult intrare ꝑadiſum. opȝ ſic facere. Nō eñ dimittitur pctm̄ niſi reſtituat ablatū. Regula eſt iuriſtarum. xiiij. q. vj. ſi res. ⁊ theologorum Non decipiamini dicendo. Ego ponā in teſtamento ⁊c. Dicat ꝯtra illos q̇ dicunt. Si reſtituerem oporteret me minuere de ſtatu Item de quo hereditarem filios ⁊c. Iō opȝ ſeruare pecunias vt poma vel malogranata que reſpicitis ne ſint maculata ⁊ putrida ⁊c. Ita debetis vos facere qñādo recipitis florenum vel alia bona debetis reſpicere eum dicendo. Videam⁹ ſi eſt hic vermis vſure vel macula de furto ⁊ proijciatur reſtituendo alias corrumpet alias ⁊c. ⁊ non dubitetis. quia nihil deficiet vobis. ideō dixit Dauid. Iunior fui etenim ſenui. et nō vidi iuſtum derelictum. nec ſemē eius querens panem. Sed de vſurario dicit ibidem Vidi impium ſuperexaltatū ⁊ eleuatū ſicut cedros libani: ⁊ tranſiui: ⁊ ecce non erat q̄ſiui eum ⁊ non eſt inuentus locus eius pſ. xxxvj. Quantū ad ſcđm. ſ. de inuitatione fructuoſa. Dicatur quō poſtq̄̄ omnia reſtituit: remanſit ſibi domus ⁊ aliqua moneta de bono iuſto ⁊ voluit facere xp̄o magnū conuiuium vt faciunt religioſi: quando intrant ordinem ⁊c. de iſto conuiuio habetur Lu. v. Et fecit ei cōuiuium magnū leui in domo ſua. Cognomē beati Matthei erat leui. Dicatur practica iſtius cōuiuij. Dicit text⁹ Lu. v. Erat turba multa publicanoꝝ et aliorum q̇ cum illis erant diſcūbentes. Intentio beati matthei fuit vt illi etiam conuerterentur. Iſtam rōnem ponit beat⁹ Hiero. Cogitabat beat⁹ mattheus. Si me conuertit q̇ eram ita inuolutus: etiā ꝯuertet iſtos. Dicatur quō ordinatū fuit a xp̄o ꝙ ianue eſſent aperte: ⁊ apl'i ſederunt circa portas: ⁊ xp̄us inter publicanos dixit verſum. Oculi oīm ⁊c. ⁊ poſuit ſe ad menſam cum eis. Tunc fuit completa illa ꝓphetia. Can. ij. Sicut mal⁹. i. pomū inter ligna ſiluarum. ſ. infructuoſa: ſic dilectus meus inter filios. Et facto interuallo inter cibum et cibum vt fit in magnis cōuiuijs: xp̄s q̄ſi per modum lectionis dicebat. Mō audite q̄ūtum deberemus deum laudare q̇ tāta fecit ad ſeruitium hoīm. ſcȝ omnia aīalia: et omnes fructus. Et illi peccatores attendebant ⁊ cum ꝑmo riderēt incipiebāt flere ⁊c. Item poſtq̄̄ comederunt cibum aſſatū dixit xp̄us. Modo cogitate ſi iſte eſce corruptibiles dāt tantā ſaporē ⁊c. quid debȝ eſſē de cibis incorruptibilib⁹ celi qꝛ q̄ñ rex dat ſuis ſeruitoribus tam ſapidas eſcas: q̄les ſunt ille eſce q̄s ip̄e retinet ꝓ ſe. Ita a deo de illis publicanis ꝯuertebantur multi et flebant. Idem poſtq̄̄ comederunt coctum in aqua intantum ꝙ creditur ꝙ omnes illi fuerunt conuerſi. Tanta erat virtus verborum xp̄i. Et cum iam eſſent quaſi in fine prādij videntes phariſei qꝛ porte erant aperte: dicebant diſcipulis eius. qꝛ comedebant circa portam. Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magiſter veſter. Ac ſi dicerent. Hic patet qualis ipſe eſt Dicas mihi cum quo vadis ⁊ ego dicam tibi quid facis. Hoc audiens xp̄us: vocauit eos ad ſe. Et ipſi inflati fuerunt corā eo dicentes quid vultis. Dixit xp̄us. Dicatis

mihi quando in aliqua ciuitate ſunt multi ſani et multi infirmi: qui indigent medico ſani vel infirmi. Et illi intelligẽtes noluerunt reſpõdere. Et xp̃us Non vultis reſpõdere. Ego dicã vobis: non opus eſt valentibus medicus. ſed male habentibus. Ille erat infirmus per ſuperbiã ⁊c. mõ curatus eſt: ⁊ ille. per auariciã. ⁊ ſic de alijs. Ideo/ait Aug. Magnus de celo ad nos venit medicus. q: magnus p totum mundum iacebat egrotus. Tunc dixit. Non veni vocare iuſtos. ſed peccatores. Et iudei cõfuſi receſſerunt. Patet ergo inuitatio fructuoſa. q: ex quo ipſe fuit conuerſus: laborauit vt conuerteret alios. Moraliter habemus hic doctrinam quõ quilibet noſtrum deb; curare ſi eſt in via ſaluationis de familia. de a icilla: vir de vxore: ⁊ ecõuerſo. De familia vt confiteantur ⁊ cõicẽt in paſcha: vt audiãt miſſas ⁊ ſermões ne operent in diebus feſtiuis. Si quis ſuo⁊ ⁊ maxime domeſtico⁊ curam non habet: fidẽ negauit: ⁊ eſt infidelior. j. Timoth. v. Quantum ad tercium. ſ. actum ꝟtuoſum ſiue operationem virtuoſam. ſ. de operibus q̃feciit poſtq̃ fuit conuerſus. Dicat quõ poſt xp̃i reſurrectionem: aſcenſionem: ⁊ ſpũſſancti miſſionem: apli diuiſerunt ſibi mundũ ad p̃dicandũ ⁊ conuertendũ hoies ⁊c. Et beatus matthe⁹ iuit in ethiopiã p̃dicando ⁊ miracula faciẽdo: illuminãdo cecos: ⁊ ſic de alijs. Et multas gentes cõuertebat ad xp̃m. Ecce actus virtuoſus ſiue operatio ꝟtuoſa. Dicat quõ ſemel dũ ipſe p̃dicaret fuit factus magn⁹ tumultus ⁊ planctus in populo de morte filij regis vnigeniti ⁊c. Et dũ ſepultura pararetur quidam xp̃ianus ſc; ille eunuch⁹ quẽ philippus baptizauit. vt habetur Act. viij. iuit ad regẽ dicens ſibi. q̃ vnus ſanct⁹ vir erat in ciuitate q̃ poſſet reſuſcitare ⁊c. Dicatur miraculum vt habet in hiſtoria. Et fuit completa p̃phetia. Unum vocaui eum: ⁊ benedixi ei ⁊ multiplicaui eum. Eſa. lj. Si vis dicere moraliter p queſtione; q̃ fuit cauſa q̃ beatus Mattheus ſolus ꝯuertit tantã gentem ſc; totã ethiopiã ⁊ egyptũ: ⁊ cũ mõ ſint tot p̃dicatores: q̃ eſt cauſa q̃ non conuertim⁹ paucos iudeos q̃ hic ſunt nobiſcũ ⁊c. Dicatur quomodo apoſtoli habuerunt ſanctam vitam ⁊ bonam doctrinã: ⁊ nihil aliud voluerunt niſi honorem dei ⁊ ſalute; animarum. Ideo dicebat apoſtolus. Habẽtes alimenta et quibus tegamur his contenti ſimus. j. ad Timoth. vj. Modo deficimus in vita. quia nolunt quolibet die audire homines miracula ſanctorum ⁊c. nec bonam doctrinam: niſi tantum poetarum ⁊c. nec curamus de ſalute aīa⁊: niſi de rebus ⁊ familiaribus ⁊c. Idem de clericis vendentibus ſacramẽta. Ideo non ſolum infideles non conuertuntur: immo fideles ꝯuertuntur ⁊ perdunt fidem. Ideo apoſtolus. Omnes que ſua ſunt querũt: non que ieſu xp̃i ad Phil. ij. Quantum ad quartũ ſc; de ꝑfectione glorioſa. Nã martyrizatus fuit pro defenſiõe cuiuſdam monialis. Primũ monaſterium quod ego legi fuit iſtud qd̃ beatus matthe⁹ inſtituit. Dicat quõ poſtq̃ cõuertit illam terram mortuus fuit rex ques ipſe conuerterat: cuius filia noie Ephigenia fuerat cum alijs virginibus ſacrovelamine deo dedicata. Et rex patri ſuccedẽs alienigena voluit illam in vxorem habere. Dicatur hiſtoria ⁊ quõ fuit dictum regi q̃ ipſe nunq̃ haberet eam niſi p apoſtolum Mattheu;. q: ille erat p̃or earum. Propter quod rex vocauit eum: dicens q̃ induceret eam ad matrimoniũ. Tunc beat⁹ matthe⁹ cogitauit. Si ego dico mõ ſibi ⁊c. interficiet me ⁊ meum martyrium non erit notoriu; ⁊c. Ideo dixit regi q̃ in dominica ſequenti: eſſet in officio ⁊ ip̃e commẽdaret ibi matrimonium: ita ⁊ factũ eſt. In dominica ſequẽti apoſtolus dixit quomodo matrimonium erat ſanctum ⁊ a deo inſtitutũ in paradiſo terreſtri. Secundo fuit honoratum per xp̃m in p̃mordijs miraculoru;. Tertio quia ex eo implentur cathedre ⁊c. ſc; celi. Quarto eſt conſeruatiuum humane nature. Item xp̃us voluit vt mater ſua haberet ſponſum ⁊c. Sed dixit poſt ⁊c. quia ſicut eſſet proditor q̃ ſponſam regis vellet in vxorem. Nota hic bene in legenda. ex hoc beatus Mattheus fuit lancea percuſſus ⁊ martyrizatus. Dicatur qd̃ peccatum eſt cũ monialibus et clericis propter ſacrilegiũ. Dicatur ſimilitudo de ſancto ſepulchro ſi p̃iceretur in latrinam: eſſet maius peccatum q̃ ſi omnia ſepulchra ſanctorum proijcerentur.

De ſancto michaele archangelo. Sermo.

Videte ne contẽnatis vnum ex his. Matthei decimooctauo. ⁊ ex tualiter et in euangelio hodierno officialiter ſcribitur verbũ iſtud. Secũdũ q̃ feſtũ p̃ſens ⁊ ſolẽnitas eſt beati Michaelis archangeli ⁊ oim an-

geloꝝ.ita erit ⁊ ſermo. Si placet deo babe
bimus multas bonas doctrinas ſpeculati,
uas ꝓ noſtra cõſolatione: ⁊bonas informa
tiones ꝓ noſtra informatione. Sed primo
ſalutetur virgo maria ⁊c. Solẽnitas ⁊ fe,
ſtũ bodiernũ hȝ nomẽ ⁊ titulũ ſpeciale. et
hȝ officiũ generale: q2 dicit ſcti micbaelis.
Ratio eſt: q2 inter oẽs ſanctos angelos ce,
li qui deſcendũt in hũc mundũ ad procurã
dum noſtrũ bonũ ⁊ ſaluationẽ: maximus
eſt micbael. Nõ ꝙ ſit maior oĩbus angelis
celi: q2 ſunt plures ꝙ̃ mille milia maiores.
Nã ipſe eſt de tertio ordine. ⁊ hȝ ſupra ſe po
teſtates. virtutes. ⁊dominationes thronos
cherubin ⁊ ſerapbin: q̃ nõ mittunt̃ ad nos
q2 dicit ſctũs Tho. prima parte. q. cxij. art.
ij. ꝙ nõ oẽs angeli mittunt̃: q2 dicit ſimpli,
citer. dicendũ eſt ꝙ ſuperiores angeli nũꝙ̃
ad exteriꝰ miniſteriũ mittunt̃. ſed vt ibidẽ
dicit ſolũ de tribꝰ ordinibꝰ inferioribꝰ. ſ. an
geloꝝ ad ꝓcurandũ bonũ cuiuſlibet pſone
in pticulari. archãgeloꝝ ad ꝓcurãdũ bonũ
cõitatis. Nã q̃libet villa ciuitas ſeu caſtruȝ
hȝ vnũ in cuſtodia. De tertio ordine. ſ. prin
cipatꝰ mittunt̃ ad ꝓcurãdũ bonũ regnoꝝ
ꝓuinciarũ ⁊ regionũ. q2 quodlibet regnuȝ
ꝓuincia ſeu regio hȝ vnũ. ⁊ de iſtis micbael
eſt maximus. Propter hoc dico ꝙ de illis q̃
ad nos mittunt̃ ipſe eſt maximꝰ ⁊ princeps
Auctoritas. Ecce micbael vnꝰ de principi,
bus primis venit in adiutoriũ meũ. Dañ. x.
Verbũ eſt eccl'ie. Propter hoc dico ꝙ iſtud
feſtũ hȝ titulũ ⁊ nomẽ ſpeciale. ſed hȝ offici
um gñale. q2 ſicut de oĩbꝰ ſctis ſit feſtũ gene
rale prima die nouẽbris: ita hodie ſit feſtũ
⁊ ſolẽnitas oĩm ſctõꝝ angeloꝝ. q2 lȝ nõ oẽs
deſcẽdãt h̃ ad nos tñ oẽs ꝓcurãt nobis nr̃aȝ
ſalutẽ. Oẽs ſũt adminiſtratorij ſpũs in mi
niſteriũ miſſi ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capi,
unt ſalutis. ad Heb. j. Nota adminiſtrato,
rij. ſ. honoris dei in miniſteriũ miſſi. Dice,
ret aliq̃s: ergo oẽs mittunt̃. Dico ꝙ ſic iſto
mõ: q2 qñ deꝰ vult nobis aliq̃d reuelare ſeu
intimare. primo reuelat illud cherubinis:
⁊ illi reuelãt illud ſerapbinis. ⁊ illi thronis
⁊ illi dñationibꝰ. ⁊ illi virtutibꝰ. ⁊ illi ptãti
bus. ⁊ ſic oẽs mittunt̃. ſed nõ oẽs veniũt in
hũc mũdũ. ergo lȝ habeat nomẽ et titulum
ſpeciale: hȝ tñ officiũ generale. Auctoritas
q̃ hodie in modũ cãtilene cantat̃ in eccl'ia.
Collaudemꝰ venerãtes oẽs celi milites. ſȝ
ꝑcipue primatẽ celeſtis exercitꝰ Micbaelẽ
in ꝟtute cõterentẽ ȝabulon. i. dyabolũ pro
pter qð dicit thema. Videte ne contẽnatis
ex his. ſ. ſegregando ab officio eccl'ie. q. d.
ꝑs pape ⁊ prelatis. clericis ⁊ religioſis. et
ſecularibꝰ. Videte ne cont̃ẽ. ⁊c. Patet the
ma ⁊ ſum in materia predicãda. Inueni in
ſacra ſcriptura ꝙ ſex vtilitates habemꝰ a
ſanctis angelis. Jð nõ eſt aliq̃s ex pellẽdus
ab officio eccleſie. Nam in hoc mũdo.

Per angelos ſumus cõtra demones de
fenſati.

Per angelos ſumus in temptationibus
conſolati.

Per angelos ſumus ad veram peniten
tiam prouocati.

Per angelos ſumus in fide chriſtiana
informati.

Per angelos ſumꝰ corã deo aduocati.

Per angelos ſumus in celo feſtiuati.

Per angelos erimus ad gloriã portati.
Dico primo ꝙ ꝑ ſctõs angelos ſumus in
hoc mũdo cõtra demones defenſi. Bene eſt
nobis neceſſariũ. Rõ: q2 nos nõ poſſumus
videre demones inimicos nr̃os: q2 velum
carnis impedit: q̃ amoto videnť ab aĩa. et
miraŧ. Sȝ ipſi inimici vidẽt nos. ſtãt in do,
mibus. in vijs ⁊c. Et niſi haberemus ange
los defenſores deſtruerẽt nos. ſtatim quan
do creatura naſcitur ab eis ſuffocaretur ne
haberet baptiſmũ. Itẽ qñ peccat ne faceret
pñiam. ſed angelus bonus defendit. Item
quãdo creatura facit aliquod bonũ vt ora,
re. miſſaȝ celebrare ⁊ ſimilia. deſtrueret crea
turam ſtatim: niſi boni angeli nos defende
rent q̃ in oĩbus operibus ⁊ vijs nos prote,
gunt. Nam dicit beatus Tho. in prima par
te. q. cxiiij. arti. j. in corpore. vbi querit vtrũ
hoĩes impugnent̃ a demonibus. ꝙ demo,
nes impugnãt hoĩes ⁊ eſt cõtinuũ bellũ in
ter hoĩes et demones. Iuxta illud apl'i ad
Eph. vj. Non eſt nobis colluctatio aduer,
ſus carnẽ ⁊ ſanguinẽ. ſed aduerſus princi,
pes ⁊ poteſtates aduerſus mũdi rectores
tenebraꝝ harũ cõtra ſpiritalia neq̃tie in ce,
leſtibus. Vñ circa impugnationeȝ illã duo
oportet cõſiderare. vt dicit ibidẽ. primo ip,
ſam impugnationeȝ. ſcðo impugnationis
ordinẽ. Impugnatio quidẽ ipſa ex demonũ
malicia ꝓcedit q̃ ꝓpter inuidiam profectũ
hominum impedire nitunt̃ur. ⁊ propter ſu
perbiam ſimilitudinem diuine poteſtatis
ſibi vſurpant. deputando ſibi miniſtros de
terminatos ab hominũ impugnatione: ſi,
cutiet angeli deo miniſtrãt in determinatis
officijs ad hominũ ſalutẽ. Sed ordo impu
gnationis ipſius eſt a deo qui ordinate no
uit malis vti ad bona ea ordinande. Sed
etiam tam angelorum ipſa cuſtodia ꝙ̃ or,
do cuſtodie reducitur ad deum ſicut ad
primum auctorem. Hec ille ibidem. Et ſic

q̄uis ꝑmittat nos deus tēptari. tñ pꝛebet
auxiliū angeloꝝ. ⁊ ideo recte facit deus vt
dñs ⁊ paſtoꝛ qui habet multas oues in ne-
moꝛe ad cuſtodiendū: quibus dat paſtoꝛes
⁊ canes ne a lupis deuoꝛent. Ita fecit xp̄s
qui dicit. Ego ſum paſtoꝛ bonus ⁊ cognoſco
oues meas: ⁊ cognoſcunt me mee. ⁊c. Jo. x.
Nos vero ſumus oues paſcentes in nemo
re huiꝰ mundi ⁊ deuoꝛaremur a lupis infer
ni niſi xp̄s mitteret ad nos paſtoꝛes. ſ. ſan
ctos angelos: qui cuſtodiunt regna: ꝓuin-
cias: ciuitates: villas: caſtra. ⁊ quālibet per
ſonam in particulari. Unde ait dd. Ange-
lis ſuis mandauit de te vt cuſtodiant te in
oībus vijs tuis. ps. ⁊c. Dicat̄ practice quō
deus pꝛecipit angelis ſuis qñ mulier debꝫ
parere. xp̄s qui oīa videt vocat vnū angelū
ſuo ꝓpꝛio noīe. vt ait dd. oībus eis nomia
vocans. Nos neſcimus niſi tria noīa ange
loꝝ. ſ. Michael. Gabꝛiel. Raphael. Cui dic̄.
Ecce vides talē mulierē: tali hoꝛa pariet cō
mitto tibi filiū vel filiā. ⁊c. Et angelus rñ-
det. Dñe reputo mihi ad maximā gratiam
⁊ honoꝛem ꝙ cōmittitis mihi creaturā ad
imaginē ⁊ ſimilitudinē veſtram factam: ve
ſtro ſanguine redemptaꝫ. ⁊ humano modo
dicēdo eſt intelligendū. Et qñ naſcit̄ crea-
tura citius venit in manibus angeli q̄ ob
ſtetricis. Ex hoc ſequitur coꝛrelariū: ꝙ nū
q̄ aliqua mulier parit ſine obſtetrice. ſ. an-
gelo qui nūq̄ deſerit creaturam illam quo
uſqꝫ eſt in paradiſo vel in inferno aut pur-
gatoꝛio. Non dico ꝙ ſemper ſit pꝛeſens cuꝫ
creatura. tamen ſemꝑ eſt paratus ad adiu
uandū creaturam reſpiciendo creaturā de
celo. quid faciat quo vadat. Et vt dicit bea
tus Tho. j. pte. q. cxiij. ar. vj. Angelꝰ cuſtos
dꝫ quandoqꝫ deſerere eū quem cuſtodit in
q̄tū ꝑmittit ꝙ ſubdat̄ alicui tribulationi:
nūq̄ tamē totaliter eū dimittit. Et ſic itel-
ligitur de angelis ſuis. Et dicit Hiero. qua
ſi declarando iſtā auctoꝛitatē. Magna eſt
dignitas aīaꝝ vt vnaqueqꝫ habeat ab oꝛtu
natiuitatis angelū bonū ſibi in cuſtodiam
deputatum ⁊ delegatuꝫ. Nota. Magna eſt
dignitas animarū. Paſtoꝛ multis ouibus
dat vnū paſtoꝛem ad cuſtodiendū. ⁊ nō cui
libet vnū. ſed xp̄s cuilibet perſone dat vnū
angelū ⁊ cuilibet ciuitati ⁊c. Dicat̄ ſi rex ha
beret oues vt antiquitus reges conſueue-
runt habere oues ⁊ vocaret duos barones
⁊ milites vt irēt ad nemus cuſtodire oues
⁊c. quomodo indignarētur maioꝛes duces
comites ⁊ barones. ⁊ tamen maioꝛes ſunt
minoꝛes angeli celi q̄ maioꝛes reges terre
⁊ tamē non reputant ſibi ad iniuriā venire
in nemoꝛe huius mūdi: immo reputāt ſibi
honoꝛē. Videt̄ ergo vobis ſi debemꝰ facere
feſtū de eis: imo certe. idō videte ne cō tēpna
tis. De cuſtodia angeloꝝ ⁊c. Nota. ſm̄ beatū
Tho. j. parte. q. cxiij. ꝑ totuꝫ qd̄ hꝫ viij. arti.
Dico ſcd̄o ꝙ i nr̄is tēptationibꝰ ꝑ ſctōs
angelos in tēptationibus cōſolamur. Qñ
aliq̄s demon tēptat aliquē de aliquo pctō:
angelus videns hoc de celo. ſubito pluſq̄
aq̄la deſcēdit. nō tñ cogit creaturā vt faciat
bonū nec malū. ſed dimittit in libertate ar
bitrij. ſed cōſiliatur. Si dicat aliq̄s. ego nō
audio ⁊c. Dicat̄ ꝙ alia eſt locutio angeloꝝ.
⁊ alia hoīm. vt declarat btūs Tho. j. parte
q. cvij. ar. j. qꝛ ex hoc ꝙ vnꝰ angelus ex ſua
volūtate. oꝛdinat ſuū cōceptū ad manifeſtā
dū alteri ⁊ ei manifeſtat tunc dr̄ ei loqui ſi
ne foꝛmatione verboꝝ. vt ibidē ad lōgū de
clarat. ⁊ idō ait apl's. Si linguis hominū lo
quar ⁊ angeloꝛum. j. ad Coꝛ. xiij. Hoīes lo
quūtur verbis foꝛmatis in aere. nō loquū-
tur ſic angeli niſi aliq̄tiens ex miraculo. vt
virgini marie fuit locutꝰ gabꝛiel danieli et
tobie. ſed loquūtur cōiter nō ad hoīem. ſcꝫ
ad aures. ſed intra hoīem. ſ. ad imaginatio
nē. qꝛ illā poſſunt immutare. vt declarat bea
tus Tho j. parte. q. cxj. ar. iij. Ecce angelꝰ
q̄ loquebat̄ i me. nō dicit ad me zach. j. ⁊. ij.
ca. Verbigr̄a. qñ angelus malus dicit tibi.
Tu poſſes cōgregare magnas diuitias ſi
velles mutuare. x. floꝛenos pꝛo. xij. Iſta eſt
locutio dyaboli. Et ſi aure coꝛdis attēdas
ſtatim angelus bonus dicit. O ſi feceris
hoc eſſet vſura. ⁊ dānaberis. qꝛ vſura non
intrat paradiſum. Et malus angelus. Po
nes i teſtamēto. Et bonꝰ. Interim tu ibis
ad infernū. qꝛ tu nō habes ꝓpoſitū ſatiſfa-
ciēdi ⁊c. Oīs ergo cogitatio bona q̄ reſiſtit
pctō eſt locutio boni angeli intra imagina
tionē. Auctoꝛitas. Ecce ego mittā angeluꝫ
meū q̄ pꝛecedat te. ante ſalꝫ q̄ cadas. et cu-
ſtodiat in via ⁊ introducat in locū quē pꝛe
paraui. Obſerua eū ⁊ audi vocē eiꝰ. ſ. q̄d di
cet tibi. nec cōtēnendū putes. ſ. peccādo. qꝛ
nō dimittet te cum peccaueris. ⁊ eſt nomē
meū in illo. Exo. xxiij. Cogitate q̄ño ange-
lus malꝰ eſt ad ſiniſtrā vt te dānet. bonꝰ ve
ro ad dextraꝫ vt te ſaluet. Pꝫ ergo q̄ño in
nr̄is tēptationibꝰ ꝑ angelos ſumꝰ cōſolati
Ergo videte ne cōtēnatis ⁊c. Dico tertio
ꝙ ꝑ ſctōs angelos ad verā pn̄iam ſumus
ꝓuocati ⁊ ꝓuocamur. Ponat̄ ꝙ hō magis
velit ex tēptatiōe ꝯſentire dyabolo q̄ ange
lo ſicut multotiēs fit. Cogitate qualis vere
cūdia eſt angelo bono. ac ſi vxoꝛ habēs pul
chꝛū virū iuuenē ⁊ bonū. ⁊ tēptaret̄ coꝛā vi

ro ab ethiope nigro ⁊ turpi.⁊ vxoꝛ cõſenti-
ret ei. dicẽdo viro. vadatis q꞉ magis volo
iſtũ.qualis cõfuſio eſſet viro. Maioꝛ deſpe
ctus ſit angelo qñ hõ cõſentit dyabolo ⁊c.
q꞉ nullꝰ dñs nec etiã rex ẽaliq̃d reſpectu eiꝰ
Nã xp̃s volẽs laudare iohãnẽ baptiſtã dixit
Inter natos mulierũ nõ ſur.ma.iohe bap.
Uerũ ñ q̃ minoꝛ eſt in regno celoꝝ maioꝛ
eſt illo. Mat.xi.⁊ Lu.vij. Ecce qualis ex-
cellẽtia. Cogitate ergo qñ ipſo deſpecto hõ
facit pctm̃ dicit.O q̃d faciã de iſto ribaldo:⁊
redit ad celũ.verũtñ ex h̃ nõ deſerit.immo ẽ
paratꝰ bñfacere ⁊c.⁊ poſt pctm̃ cõmiſſuꝫ lu-
xurie vindicte vel alia redit.q.d. videbo ſi
potero eũ iclinare ad pniam. ⁊ loquit̃ ima
ginationi di. peccaſti:iõ cõfitere laua aĩam
tuã ⁊ fac pniam. De hoc figura legit̃.iij.Re
gũ.xix.de helia ambulãte ꝑ viã deſertã he-
ſtijs plenã:⁊ doꝛmiuit ſub vmbꝛa iuniperi.
⁊ angelꝰ dñi tetigit eũ ⁊ dixit illi. Surge co
mede. Nota hñ textũ ibidem.q꞉ pulchꝛa eſt
hyſtoꝛia. Nã helias doꝛmiẽs in via periculo
ſa eſt pctõꝛ. Preſens vita nihil aliud eſt q̃
via:vnꝰ vadit.ſ.ꝑ moꝛtẽ.⁊ aliꝰ venit.ſ.per
natiuitatẽ.⁊ ibi moꝛit̃ vnꝰ ſenex.⁊ illic na-
ſcitur vnꝰ puer. Ubi ſunt q̃ erãt ante mille
annos ⁊c. Iã cõpleuerũt viã ⁊ via eſt pericu
loſa. Et nũq̃d periculoſum eſſet mare in q̃
de q̃nqꝫ nauibus vix euaderet vna ⁊c. Et
pctõꝛ doꝛmit nõ cogitãs offenſam factam
deo nec periculũ in quo eſt.ſed ridẽdo.can-
tãdo.⁊ ſaltãdo vadit ad infernũ. Sed q̃d fa
cit angelus excitat eũ ꝑ cõpũctionem ⁊c.
Inducẽs ad pniam.cõtritionẽ.cõfeſſionẽ.⁊
ſatiſfactionẽ.i remiſſionẽ iniuriaꝝ vt deꝰ ei
remittat ⁊c. Nota primo tetigit angelꝰ he-
liã.i.pctõꝛem.ſ.ꝑ cõpunctionẽ.nõ enĩ expe
ctat infirmitatez. Scdo comedit helias.i.
pctõꝛ edere dꝫ.ſ.ꝑ eucbariſtie cõionẽ.q꞉ ſi-
cut cibꝰ coꝛpoꝛalis cõfoꝛtat ad ambulãdũ in
hac vita.ita cibꝰ ſpũalis ⁊c. Tertio ambu-
lauit ꝑ ſatiſfactionẽ ⁊ male ſocietatis vita
tionẽ. Et in his tribꝰ pꝛincipaliter conſiſtit
pnia. Qd̃ ꝑ angelũ pꝛouocemur ad pniam.
Auctoꝛitas. zach.iiij. Et reuerſus eſt ange
lus:q̃.ſ.receſſerat ꝓpter pctm̃. q̃ loquebat̃
in me ⁊ ſuſcitauit me quaſi virũ q̃ ſuſcitat̃
de ſomno ſuo. ergo videte ne ⁊c. Dico
quarto ꝙ ꝑ ſctõs angelos i fide xp̃iana ſu-
mus informati. Fides enĩ xp̃iana eſt tante
ſubtilitatis altitudinis ⁊ pꝛofunditatis ꝙ
intellectꝰ humanꝰ ꝑ ſe nõ põt attingere ad
intelligẽdũ. Credẽtia iudeoꝝ ⁊ philoſopho
rũ ꝑ intellectũ naturalẽ põt oſtẽdi.ſ.ꝙ eſt
vnꝰ deus. vnũ pꝛimũ pꝛincipiũ.⁊ pꝛima cã.
⁊ pꝛimꝰ motoꝛ. Sed ꝙ ille vnus deꝰ ſit pa-

ter generãs.⁊ filiꝰ genitꝰ.⁊ ſpũſſctũs ſpira
tus vt exẽplificat̃ in ſole.hoc non põt ſciri
in intellectu naturali. Itẽ ꝙ deꝰ ꝓuideat oi
bus creaturis ⁊ aĩalibꝰ.hoc intellectus põt
intelligere.ſꝫ ꝙ deꝰ ⁊ hõ det ſe ad mãducan
dũ in hoſtia cõſecrata nõ ſufficit intellectꝰ
nr̃.Iõ req̃rit̃ ꝙ a maioꝛi intellectu iuuetur
queãdmodũ intellectꝰ nr̃ iuuat̃ ab angelis
q̃ clare vidẽt ſecretũ trinitatis. Intellectus
enĩ nr̃ eſt vt lux parue candele q̃ nõ ſufficit
ad legẽduꝫ paruã lrãm.ſꝫ qñ iuuat̃ lumine
magni cerei videt̃ optime.⁊ legit̃ lr̃a parua
ſ.myſterij trinitatis ⁊ alioꝝ articuloꝝ fidei
qñ lumẽ intellectꝰ nr̃i iuuat̃ lumine intelle
ctus angelici. Sic fuit de ỽgine maria:q̃ lꝫ
crederet angelo tñ dixit. Quõ fiet iſtud:⁊
intellectꝰ angelicꝰ intellectui marie appli-
catus dicebat. Spũſſctũs ſupue.⁊c.) Nota.
obũbꝛabit tibi. Alie mulieres cõcipiũt ad
ardoꝛẽ ſolis.ſ.carnalis cõcupiſcẽtie.ſꝫ ỽgo
maria cõcepit ſine cõcupiſcẽtia.q꞉ ſicut gra
nũ foꝛmat̃ intra auellanã ⁊c. Et ỽgo illu-
minata dixit. Ecce ancilla dñi ⁊c. De iſta il
luminatione auctoꝛitas. In ipſa nocte.ſcꝫ
cognitiõis nr̃e obſcure. Ecce angelꝰ dñi aſti
tit.ſ.illuminãdo.⁊ lumẽ refulſit in habita
culo:qñ hõ intelligit di. O grates deo :mo
do intelligo. Act.xij. Iõ videte ne ⁊c. Di-
co q̃nto ꝙ ꝑ ſctõs angelos ſumꝰ coꝛã deo
aduocati q̃ ſunt nr̃i ꝓcuratoꝛes. Nã qñ ali
qua magna queſtio deducit̃ coꝛã rege vel i
curia regis cõtra aliquã miſerabilẽ ꝑſonaꝫ
rex ꝓuidet illi miſerabili ꝑſone de notabili
aduocato. Ita facit xp̃s. Alie in curia xp̃i de
ducitur litigiũ contra nos. ⁊ xp̃s pꝛouidet
duõs nobis aduocatos ⁊ ꝓcuratoꝛes ſãctos
angelos.ne coꝛonã regni ꝑdamus. Aduo-
cant enĩ ⁊ ꝓcurãt ꝓ nobis preſentãdo bona
que fecimus.vt oꝛationes ieiunia.⁊ alias
aſperitates pniales q̃ multum placẽt deo.
Tobie.xij. Qñ oꝛabas cũ lachꝛymis ⁊ ſepe-
liebas moꝛtuos ⁊ derelinquebas prãdium
tuũ.⁊ moꝛtuos abſcõdebas ꝑ diẽ in domo
tua.⁊ nocte ſepeliebas eos. ego obtuli oꝛa
tionẽ tuã dño. Itẽ aliter aduocãt ꝓ nobis.
q꞉ ſi ex noſtris pctis meremur punitioneꝫ
dicũt dño xp̃o. O dñe expectetis adhuc ⁊c.
De hoc nota parabolã xp̃i. Lu.xiij.de culto
re vinee loquẽte ꝓ ficulnea. Uinea vel hoꝛ
tus xp̃i eſt xp̃ianitas in qua plãtatur aꝛboꝛ
ſeu hõ in die baptiſmi ⁊c. In pꝛimo anno
ſcilꝫ puericie dñs querit fructũ vt ſciãt ſe
ſignare ⁊ dicere Pater noſter. Aue maria ⁊
Credo.ſed nõ inuenit:q꞉ vos male nutri-
tis filios. In ſecũdo anno a.xv. anno vſqꝫ
ad.xl.q̃ dr̃ annus iuuẽtutis querit dñs fru

ctumſ bone vite τ pnie. ſed nõ inuenit niſi
folia vanitatiſ ſin ornamẽtis τc. Nõ eñi in,
uenit fructũ bone vite. In tertio anno. ſcʒ
ſenectutis. nõ inuenit niſi folia. nõ poſſunt
facere pniam ieiunãdo τc. Et xp̃s tunc vo
cat hortulanũ. i. angelum cuſtodẽ di. Scin
de eã vt q̃d terrã occupat τ mittat̃ in ignẽ.
At ille r̃ſpondẽs dicit. Dñe dimitte illã et
hoc anno vſq̃ dũ fodiã circa illã τ mittam
ſtercora. Fodit eñi qñ dat compunctiones.
Et mittit ſtercora qñ reducit pctã ad me,
moriã. Rigat qñ ex cõtritione funduñtur la,
chryme. Ecce qualẽ aduocatũ habemus.
Iõ videte ne cõtẽnatis τc. Sexta vtilitas
eſt q: p eos ſum⁹ in celo feſtinati. Ex amo,
re quẽ habent ad nos faciũt feſtũ de nobis
qñ facimus aliquod bonum opus gaudẽt
τ tripudiãt. Auctoritas. Luce. xv. Dico vo
bis. gaudiũ eſt angelis dei in celis ſup vno
peccatore pniam agẽte. Nota. gaudiũ eſt in
celis. Triplex eſt gradus bonoꝝ. Primus
gradus eſt bonoꝝ pnie que pficiũt perſo,
ne particulari. vt ieiunare orare τc. De iſto
fit gaudiũ in ordine angeloꝝ. q: quãtũcũq̃
fiat ſecrete angeli ſciũt τ vidẽt totum. τ di
cunt ad inuicẽ. Uides illum q̃ ieiunat vel
orat vel ſe diſciplinat τc. gaudent omnes.
Scd̃s gradus eſt bonoꝝ que nõ ſolũ profi,
ciunt perſone particulari. ſed etiã bono to,
tius cõitatis. vt qñ rectores curant magis
de bono cõitatis q̃ de ꝓprio. De hoc fit fe,
ſtum in ordine archãgeloꝝ quãdo vidẽt q̃
corrigũt pctã notoria. Tertius gradus eſt
bonoꝝ que nõ ſolũ reſpiciũt bona particu,
laris cõitatis. ſed etiam totius regni qñ re
ges et cõſiliarij faciũt ſanctas τ iuſtas ordi
nationes τc. De hoc fit feſtũ in ordine prin
cipatuum. Ecce quare dicit. Gaudiũ eſt an
gelis τc. Nota de oppoſito. Eſa. xxxiij. Ecce
vidẽtes. ſ. peccata noſtra: clamabũt foris.
angeli pacis amare flebũt. Deteſtationem
illam vocat fletum. Septima vtilitas eſt
q̃ per ſanctos angelos ad gloriam ſumus
portati. Dicatur quomodo quãdo perſona
que tenuit bonã vitã morit̃ exiſtẽte in arti
culo mortis. angel⁹ diuinit⁹ miſſus p̃cedit
exitũ ꝓpter demones aduenientes: et aſcen
dentem cuſtodit. inter aereas poteſtates: τ
tandẽ ſecure introducit in celũ. Exo. xxiij.
Ecce ego mittam angelum meũ qui prece
dat te τ cuſtodiat te in via τ introducat in
locum quem preparaui. Nota exemplum
Luce. xvj. Factũ eſt vt moreretur mẽdicus
et portaretur ab angelis in ſinum abrae.
Secus ſi moritur impenitẽs. Patet ergo
q̃ñ eſt faciendũ feſtuʒ de eis. Ideo videte
ne contẽnatis τc. Ideo do vobis vnũ bonũ
conſiliũ. Credo q̃ quilibet veſtrum habet
aliquẽ ſanctũ in deuotione cui facit oratio
nem τ aliquotiens curat parum de vobis
propter peccata veſtra. ſed angelus cuſtos
nunq̃ deſerit. Ideo eſſet bonum quolibet
mane et ſero genibus flexis dicere. Angele
qui meus es cuſtos pietate ſuperna me ti
bi commiſſum ſerua. ſcilʒ a malis inclina,
tionibus: defende. ſcilʒ a cunctis impugna
tionibus: guberna. ſcilʒ in bonis operatio
nibus. Et ſic eos feſtiuando τ orando ipſi
cum dei adiutorio procurabunt bonum no
ſtrum. Et habebimus hic dei gratiam et in
futuro gloriam. Amen.

ℭ De ſancto Franciſco. Sermo. i

Lucerna fulgo,
ris illuminabit te. Lu. xj. Et
recitatum eſt ſtatim in euã,
gelio hodierno. Sermo no,
ſter erit de vita illius glorio
ſiſſimi confeſſoris et amici dei beati Fran,
ciſci. τ habebimus de vita ſua bonas doctri
nas τc. Salutetur virgo maria τc. Pro bre
ui declaratione huius verbi et veniendi ad
propoſituʒ ſciendum q̃ in ſcriptura. ita in
veteri teſtamẽto ſicut in nouo ſancti dei di,
cuntur lucerne: Ratio: q: ſicut in lucerna
ſunt tria: cera fragilis que liqueſcit ſtatim
ad ignẽ. ſecũdo lichinus alb⁹. tertio lux cla
ra. Ita quelibet pſona ſctã hʒ iſta tria. ſcilʒ
corpus fragile: q̃d igne deuotiõis liqueſcit
in lachrymis. Scd̃o int⁹ hʒ aiam albã. cla,
rã innocentẽ purificatã a malis cogitatio
nibus quas expellũt: non habent odiũ nec
maliciã cõtra ꝓximũ. Tertio habẽt lucem
gratie dei ſine qua nõ eſſent ſancti. que cla
rificat intellectũ ad cognoſcendũ deũ. et ſe
in miſeriã hui⁹ mũdi ad calefaciendum in
bonis operibus. Ecce ratio quare perſona
ſancta dicit̃ lucerna. Auctoritas. De⁹ enĩʒ
pater loquẽs filio ſuo de iohanne baptiſta
dixit. Paraui lucernã. ſ. iohãneʒ baptiſtam
xp̃o meo. Etiã xp̃s ſic vocauit eum. Ioh. v.
Ille erat lucerna ardẽs τ lucẽs. i. illuminãs
Patet ergo ratione et auctoritate q̃ ſancta
perſona dr̃ lucerna: et in iſto intellectu ꝓ,
poſui thema. Lucerna fulgoris illumina,
bit te. Et loquitur cuilibet perſone religio
ſo clerico. vel laico deuoto di. Lucerna ful,
goris τc. Nota in ipſo quinq̃ radios clari,
tatis a quibus poſſumus illuminari. τ ſunt
iſti ſcilʒ.

Paupertas apoſtolicalis.
Aſperitas penitentialis.
Humilitas cordialis.
Charitas diuinalis.
Firmitas perpetualis.

Dico primo ꝙ beatus franciſc⁹ dedit huic
mundo radium paupertatis aplice: que in
hoc conſiſtit vt hō oīa relinquat. vt in euā
gelio diſcipuli dixerunt. Ecce nos reliqui-
mus omnia: ⁊ ſecuti ſum⁹ ⁊c. Mat. xix. Sʒ
diceres. Si non habebant omnia: q2 pau-
peres erant: quō ergo reliquerunt oīa. No-
ta reliquerunt omnia. ſ. habita ⁊ habenda
quantum ad deſideriū habendi. Tu dimit
tis regnum vel prelationē quā forte nunꝙ
habuiſſes quando dimittis deſideriū habē
di. Ideo religioſus licet non habuerit vxo
rem nec filios: tn̄ reliquit ꝓ xp̄o: q2 potuit
habere. Ideo: q2 petr⁹ ⁊ alij aplī dimiſerūt
omnia habita ⁊ deſideriū ⁊c. Ideo dicit. Ec
ce nos reliquimus ⁊c. Modo audite quō
beatus franciſcus reliquit oīa. Dicat quō
quando erat iuuenis: erat mercator ⁊ ſubti
lis. Et qn̄ fuit quaſi. xx. annoꝝ dum ſic ne-
gociaretur intrauit quandam eccleſiā. hoc
bonum habebat. Ideo ꝓ nullo negocio de-
bet perſona dimittere aliquā orōnē: q2 de
profundo abyſſi extrahit peccatorē. Iō ait
dauid. Benedictus deus q̄ nō amouit orō
nem meā: ⁊ miſericordiā ſuā a me. pš. lxv.
Glo. Auguſti. Nūꝙ amoueatur a te oratio
tua. ⁊ nūꝙ amouebitur a te miſericordia di-
uina. Ergo ad bonū finē ꝑducit. Propter hō
beatus franciſc⁹ orabat di. Cui crucifix⁹ co
ram quo orabat locut⁹ fuit di. Eccleſia mea
cadit: repara eam. Cogitate qualē timorē
debuit habere intelligens ꝙ loqueref de il
la eccleſia. vertit ſe. ⁊ vidit ꝙ minabat rui-
nam. Et vendidit omnia q̄ habebat: ⁊ por
tauit pecunias curato: vt eā repararet. Et
xp̄s loquebat de ecclīa vniuerſali: q̄ tota ca-
debat. Dn̄i tpales ꝑ iniuſticiā: plati ꝑ negli
gentiā: religioſi ꝑ indeuotionē: clerici ꝑ inho
neſtatem: ⁊ hō pncipal̄r intelligebat xp̄s vt re
pararet. Sʒ beat⁹ frāciſcus adhuc nō intel
ligebat: q2 iſta fuit pria reuelatio: q̄ tn̄ de ce
tero fuit ardētiſſim⁹ amator paupta͞tis: di-
mittēs oīa. ⁊ recepit ſaccū. Nō indigebat ſar
tore ⁊ cū chorda cingebat ſe nec induebatur
alia veſte: ⁊ dicit hiſtoria ꝙ de die erat veſtis
⁊ de nocte ſtratū pediculis plenū. pauptatē
vocabat dn̄am ſuā. Hic dat exēplū religio-
ſis clericis ⁊ laicis: q̄ deuote ſe obligarunt
ad pauptatē aplicā ꝙ nihil poſſideāt tanꝙ
proprium vt poſſent dicere cum beato pe-
tro et alijs. Ecce nos reliquimus omnia ⁊
ſecuti ſumus ⁊c. Sed nos modo ſeruam⁹
paupertatē ſine defectu. hn̄ paſti. induti. et
ſi aliq̄d nobis deficiat. murmuram⁹. iō per
dem⁹ ꝓmiſſionē factā nobis a xp̄o di. Amē
dico vobis ꝙ vos q̄ ſecuti eſtis me in rege
neratione cū ſederit fili⁹ hoīs in ſede ma-
ieſtatis ſue: ſedebitis ⁊ vos ſuꝑ ſedes. xij.
iudicātes. xij. tribus iſrl̄. Mat. xix. Clerici
etiā hn̄t exemplū ꝙ ex quo hn̄t unde reddi-
tus nō ꝯgregēt ſuꝑfluos theſauros iuxta
verbū xp̄i. Nolite theſaurizare: ꝯgregando
in ciſtas ⁊c. Nō ſolū hn̄t cauere ab vſuris
⁊c. ⁊ ſimonijs: ſed ab auaricia. Et q̄d opꝫ
facere ciſternā in domo vbi eſt fons ema-
nās. Bernar. O clerice q̄cquid preter victū
⁊ veſtitū ſimplicē retines furtū facis: ſacri
legiū cōmittis. Hinc eſt qd̄ dr̄. xvj. q. j. c. in
canonib⁹. ⁊. c. quoniā quicq̄d. Clerici quā-
tum ad res ecclīe cum pauperū ſint aliena
re nō pn̄t. Laici etiā hn̄t exemplū. Nō opꝫ
oīa dimittere vt btūs franciſcus: ſed reco-
gnoſcatis domū: taxtā burſam. ⁊ ſi eſt ibi
aliq̄d de vſura. furto. rapina. dimittatis re
ſtituendo: al̄s corrūpet oīa alia. Exemplū
de pomo corrupto qd̄ oīa alia corrūpet: ita
de florenis. Ideo apoſtolus. Reddite oīb⁹
debita. Et nemini quicꝙ debeatis niſi vt
inuicē diligatis. Roma. xiij. Ecce primus
radi⁹. Ideo dicit thema. Lucerna ⁊c. Se
cūdus radius eſt de aſperitate pnīali. Mi
rum eſt ꝙ tantam aſperitatē faciebat. Di-
cātur aliqua. Primo nō portabat niſi illū
ſaccum in hyeme. ⁊ ſtatim intellexit illud
euangeliū ad litteram. Neqꝫ duas tunicas
habeatis. Dormiebat ſuper terram. Si ali
quando fieret ſibi aliqua ſcutella de bono
cibo: imponebat cineres vel aquā frigidā.
Dicatur de temptatione vt haberet vxorē
⁊ filios ⁊c. demū fecit ⁊ proiecit ſe in niue
ibat diſcalciatus. Hic dat nobis exemplū
vt faciamus aliquā aſperitatē penitentia-
lem. Dicunt aliqui ſtulti ⁊ ignorantes. Ad
quid oportet facere aſperitatem: ⁊ quid ꝓ-
deſt deo ⁊c. Reſpondeo ꝙ de aſperitate quā
nos facimus deus habet honorem: ⁊ nos
vtilitatem. quia ſicut rex qui habet vnū ca
ſtrum rebelle ⁊ miles ſubijcit caſtrum: re-
gis eſt honor: et miles habebit inde ſala-
rium ⁊c. Sic corpus noſtrū rebelle eſt deo.
Senſus em̄ ⁊ cogitatio humani cordis in
malum prona ſunt ab adoleſcentia ſua.
Gene. viij. Sed ſubijcitur deo per aſperita
tem ieiunando ⁊c. Ideo ſi eſtis bonus mi-
les ſubijciatis ipſum deo: quia honor eſt
dei vtilitas autē veſtra. Nam deus ſeruat
iſtū modū peccatoribus: ꝙ ſi in hoc mun

do faciunt iuſticiam de ſe: iſþe in alio mundo non faciet iuſticiam de peccatis Juſticia pro peccatis fit ꝑ penitētiales aſperitates Et quando aīa taliū venit ad iudiciuꝫ vbi accuſatur a dyabolo. dixit xp̄us. Quid dicis tu aīa. Reſpondet. Dn̄e verꝫ eſt ꝙ feci illa. tamen dn̄e feci iuſticiā. qꝛ ſi aliquādo fui ſuperbus humiliaui me. ⁊ ſic de alijs. Feci iudicium ſcꝫ confitendo ⁊ iuſticiā. nō tradas me calūniantibus me. pſ̄. cxviij. Dicit xp̄s Ego ſum contētus. Ecce vtilitas. Jō xp̄us Dico vobis ꝙ niſi penitentiā habueritis omnes ſimul ꝑibitis. Lu. xiij. Tertius radius eſt de humilitate cordiali. Erat eñi ita humilis ꝙ reputabat ſeviliorē oībus ⁊ magis peccatorē. Dicat quō ſocio oranti fuit viſa in celo pulcherrima cathedra cum corona. ⁊ di. O benedictus erit q̇ in illa collocabitur. Rn̄dit xp̄us. Cathedrā illā ꝑdidit vnus p̄nceps de ordine ſeraphin ex ſua ſuperbia. ⁊ reſeruabit̄ hūili franciſco. Unde cum ſemel ille ſocius quereret a beato frā‑ciſco. Pater qualē eſtimationē haberis de vobiſmet. Reſpōdit. Non credo eſſe hoīem magis peccatorem in mūdo ꝙ̄ ego. Et ſocius. Quō habere poteſtis talē imaginationem de vobis. cum tot gratias recipiatis a deo. Reſpōdit. Tot gr̄as recipio ꝙ ſi aliꝰ reciperet humilior me fieret. ⁊ maius bonum faceret. Dicat̄ ſilitudo. Sint duo homines ⁊ vnus habeat paucas poſſeſſiones et pecunias. tamē trāſit. Alius vero recipit mutuo magnū theſaurū: de quo annuatiꝫ habet facere certam pēſionē ſub pena mortis. Item habet reddere totū illū theſaurū dn̄o certo die ſub pena mortis ⁊ obligata reddere ⁊c. magnū onꝰ tenet ſupra ſe. Aliꝰ aūt lꝫ nō habeat tantū. trāſit lete ⁊ ſine illa obligatione. Ita in ꝑpoſito. detis mihi vnū ſanctum. nihil aliud vult dicere. ꝙ̄ recepiſſe a xp̄o diuite mutuo magnū theſauruꝫ ſub pena ⁊c. ⁊ ꝙ certo tp̄e reddat ſibi rōnē. Et qꝛ ſanctus cogitat. O deus fecit mihi tantā gr̄am de ſcīa. vel eloquētia vel faciēdi miracula cū dolore ⁊ triſticia ⁊ in magna humilitate debeo viuere. Et iſtud cogitās virgo maria humiliabat̄: q̇ ſciuit ſe eſſe matrē dei ⁊ eſſe virginē reginā celi. Nā quāto ꝑſona ſancta eſt excellētior. tāto eſſe dꝫ humilior. Eccli. iij. Quāto magnꝰ es ſcꝫ in ſanctitate humilia te in oībus. ⁊ coram deo inuenies gratiā ſcꝫ vlteriorem. Quoniā magna potentia dei ſolius. qui dat gratiam et ab humilibus honoratur. Perſona auteꝫ que a deo non recipit tot gratias poteſt viuere lete. quia nō eſt ita obligata. et cito reddet computū ſuū. Sicut eñi diues habet reddere computū de quolibet floreno. ita ſanctus de qualibet gratia. Propter hoc ſancti dum magis honorabant̄. plus humiliabantur. Ideo xp̄s. Omni autē cui multum datū eſt. multū queretur ab eo. Et cui cōmodauerunt multū: plus petēt ab eo. Lu. xij. Iſta de cauſa btūs franciſcus hūiliabat̄ recordās intra ſe illius verbi. Quāto magnus es. ſ. in diuitijs. dignitate. prelatione ſanctitate ⁊c. hūilia te in oībus. Eccli. iij. Quartus gradus eſt de charitate diuinali. Nā intantū erat inflāmatus in amore dei ⁊ p̄rimi ꝙ volebat ꝙoēs ſaluarent̄. Et in ſignū huius fundauit ordinē fratrū minorum. quo fundato fuit ſibi dictū ꝙ regula erat multū fortis. nec poſſet ſeruari ꝙ tꝑaret. Rn̄dit. Ego ſcripſi qd̄ xp̄us ore ſuo ordinauit. Jō nihil mutabo. qꝛ ſeruus in littera dn̄i nihil pōt mutare. Qui illā regulā ſeruat ſanctus eſt ⁊ qn̄ morit̄ poſſet canonizari. ſed vix de mille vnus ſeruat. Deinde dixit. Et nunq̇d etiā mulieres debēt ſaluari. Rn̄dit ⁊ nunquid xp̄s de muliere voluit naſci. Ideo ꝑ ſaluatione mulierū fecit aliū ordinē. Ecce ꝙ̄ta charitas. Deinde vt de ſtatu matrimonij poſſent facilius ſaluari fecit tertiā regulā. Et qꝛ ita erat erat ardens in charitate apparuit quaſi ſeraph. Et ſubito ac ſi a baliſta emitteret̄ clauus quidā de neruo percuſſit manū dextram. deinde ſiniſtrā. Etiam in pedibus habuit plagas. intantū ꝙ poterat dicere. Ego ſtigmata dn̄i ieſu in corpore meo porto. Gal. vlti. Dicatur quomō ex humilitate abſcōdebat plagas vt vitaret vanā gloriā. Optime ſeruabat illud preceptū. Charitas veſtra magis ac magis abundet. ad Phil. j. Hic habemus exemplum nos religioſi. qꝛ non poſſumus tantā habere charitatē vt btūs franciſcus. ad minus habeamus iſtam formā ſeruandi regulam. Non viuamus ſicut alij viuūt. ſed ſicut dn̄s. vt dicit apoſtolus. Quicunqꝫ eñi in lege peccauerunt. per legē iudicabuntur. Ro. ij. Lex religioſorum eſt regula. Dicatur practica de examine in capitulo culparum. in iudicio xp̄i ad portā paradiſi. cū miraculo illius fratris minoris qd̄ legitur in vita beati franciſci compoſita a xij. ſocijs. Si vellet ſe religioſus excuſare dicens. Dn̄e non ſeruaui: qꝛ alij non ſeruabant. Ideo vades cum eis ad infernum Dicūt aliqui. prelatus diſpenſat. Nota differentiā inter diſpenſationem ⁊ diſſipationē. Diſpenſatio eſt relaxatio iuris cōmunis pro loco ⁊ tēpore. Pro loco qn̄ cū reges

habet comedere.rc.T pe.ſ.peſtilētie vel venit de foris laſſus.rc. Sed indifferenter comedere carnes non eſt diſpenſatio.ſed diſſipatio. Et qui diſpenſat iſto modo ꝛ ꝗ vtitur.peccat. Religioſus eñi debet reſpicere regulā vt mulier vana ſpeculum. Charitas vero laicoꝝ ꝛ ſacerdotū conſiſtit in duobꝰ Primo vt dicant officiū diuinū diſtricte.rc Scđo vt viuant honeſte ꝑpter illud ſacramentū quod tractant.rc. Charitas laicoꝝ vt ſeruent dominicā ipſi:filij:ꝛ famuli ꝛ aīalia.quia magis proficiunt campi ꝛ vinee et alia ex miſſa ꝙ ex veſtro labore. Ideo.j.ad Coꝝ.xvj. Oīa opera veſtra fiant in charitate. Quintus radius eſt firmitas ꝑpetualis. quia in tota vita ſua perſeuerauit in ſanctitate ꝛ bona vita. Multi incipiūt ſeruire deo feruenter vt religioſus in nouiciatu.ſed ex quo fecerunt ꝓfeſſionem.rc.dicit vnus.ego ſum iubileus ego ſum magiſter Non dicit votum vſqꝫ ad iubileum vel ad magiſteriū.ſed vſqꝫ ad mortem. Idē de clericis deuote incipientibus.ſed paulatim dimittunt.rc. Ideꝫ de clericis vt aqua calida que paulatim frigeſcit. Non ſic fecit beatus franciſcus.ſꝫ firmiter ꝑſeuerauit. Propter hoc deus ſibi reuelauit diem ſui obitꝰ dicens. Tali die venies ad paradiſum.ꝛ reuelauit fratribus ſuis.ꝛ in die obitus fecit portare cineres ꝛ ciliciū:ꝛ poſuit ſe ibi nudus petens habituꝫ ſibi accōmodari a gardiano quouſqꝫ obijſſet. In obitu autē anima eius ſanctiſſima clara vt luna viſa ē celum aſcendere. Ideo cōtinuemus in bona vita. Modus eſt cogitando ꝛ dicēdo intra ſe. Videamus eſt annus vbi ego erā ꝛ quō vadit modo.ſi inuenit ſe meliorē bene ſtat ſignum eſt ꝙ ambulaſtis. Non credatis ꝙ ꝑfectio ſanctitatis conſiſtat ſolum in additione bonoꝝ opeꝝ.ſed conſiſtit in additiōe bonoꝝ operuꝫ cum augmento deuotionis Ita fecit beatus Franciſcus. Iō dicit thema. Lucerna fulgoris illuminabit te.

De ſancto Luca euangeliſta. Sermo.

Dignus eſt operarius mercede ſua. Luce.x. Intellectus huius verbi ſm intellectū quem volo pertractare eſt iſte. Beatus Lucas bonus operarius dignus fuit de mercede ſua.ſ.de gloria ſua. Modo ꝑtractando iſtō verbū inuenio in ſacra ſcriptura ꝙ ꝑ quatuor virtutes ſingulariter meremur gloriā paradiſi.ſcꝫ

Per generalem obedientiam.
Per liberalem miſericordiam.
Per diuinalem ſapientiam.
Per virtualem pnīam.

Ecce hic quattuor virtutes per quas in ſacra ſcriptura clare oſtendit ꝙ poſſumꝰ acqrere ſalariū glorie celeſtis. Et quia beatus lucas habuit iſtas quattuor in generali:et quālibet in particulari. Ideo poſſumꝰ ex eo concludere thema. Dignus eſt operarius mercede ſua. Modo dicamus de qualibet.

Dico primo.rc. Generalis obedientia eſt obedire omnibus preceptis dei ꝑ nullo honore ſeu vtilitate habenda facere cōtra dei precepta.talis eſt dignus ſalario glīe. Sed volo vos auiſare hic. Non credatis ꝙ ꝑ aliqua obedientia vel ſancta vita debeatis habere gloriā.eius ex debito.ſed ex diuina ordinatione ꝛ ꝓmiſſione.quia ipſe ita promiſit. Non dicere debetis. Dñe detis mihi gloriam quā mihi debetis.quia ſeruiui vobis ſed dicere oportet. Dñe ego obediui ꝛ ſeruiui vobis.ideo detis mihi gloriam quia ita ꝓmiſiſtis. Declaratur exemplo captiui obedientis preceptis dñi.ſi ex hoc peteret ſalariū diceret ſibi dñs. Et tu petis ſalarium ꝛ nūquid es captiuus meus ſeruias mihi bene ꝛ ſis mihi obediens.quia promitto tibi ꝙ ꝑ quolibet opere dabo tibi ſalariū ꝛ hereditatem meā. Tunc captiui poſſent petere ſalariū non ex debito.ſed ex ꝓmiſſiōe domini. Ita de nobis nullus reputet ſibi ad iniuriaꝫ.quia oēs ſumus captiui xp̄i:iuſto precio empti.ſ.ſanguine ſuo. In mēſa eñi cambij.ſ.crucis ſoluens patri aperiēs burſam corporis ſui.in capite ꝑ coronā ſpineā ꝛ ſic de alijs. Ideo oēs ſumus captiui ſui ꝛ noſter honor eſt. Ideo btā agatha dicebat. Summa ingenuitas.i.nobilitas eſt iſ qua xp̄i ſeruitus cōprobat.ideo ſeruilē me oſtēdo ꝑſonā. Non eniꝫ eſtis veſtri.empti eſtis precio magno:glorificate ꝛ portate deū in corpore veſtro.j.ad Coꝝ.vj. Igitur licet bene ſeruiamꝰ ꝛ obediamus preceptis dei ex debito non poſſumus petere paradiſū. Si aīa alicuius ſancti ad portam paradiſi allegaret. Detis mihi paradiſum quia ego ſeruiui vobis.rc. Non eſt bona ratio.qꝛ poſſet reſpondere xp̄s. Feciſti qđ debuiſti.al's.rc Auctas. Cū feceritis oīa que precepta ſūt vobis.dicite ſerui inutiles ſumus qđ debuimꝰ facere fecimus. Lu.xvij. Ergo quo iure potero petere gloriam. Dico ꝙ ſic. Domine detis mihi gloriam quā promiſiſtis illis qui obedirent vobis:inſtrumentū recepit. Qui facit voluntatem patris mei ꝗ in celis eſt:ipſe intrabit in regnum celorum.

Mat.vij. Cui dicet xp̄s. veni intra in gau
diū dn̄i tui. Ecce quō intelligit obedientia
generalis. Da mercedeȝ dn̄e ſuſtinentibus
te.i.ſup̱ ſe tenentibus mandata tua vt p̱
phete tui fideles inueniant. Eccli.xxxvj.c.
Dico ꝙ iſto modo beatus lucas acquiſiuit
mercedem glorie. Fuit enim obediens non
ſolū preceptis ſed etiam conſilijs. quia dicit
beat⁹ Hiero. ꝙ nūꝗ̄ peccauit mortaliter qꝛ
ſemp̱ ſine crimine fuit. Sequitur ergo ꝙ
nūꝗ̄ fecit contra precepta diuina. nec p̱ ſu
perbiam. licet haberet ſciam que inflat. qꝛ
erat medicus aptiſſimus. Dicat quō i qua
libet facultate quāto aliquis eſt excellētior
tanto eſt magis ſuperbus. quia ſcia inflat
in corde.j.Cor.viij. Sed beatus Lucas ta
liter ſe gubernauit. ꝙ ex ſuperbia non fecit
contra dei preceptū. In ſtudio non deſpicie
bat aliquē. nec ſuperbiebat legendo ſeu di
ſputando. ꝛc. nec in repetitione quam fecit
reuerſus de ſtudio. Itē nec per peccatū aua
ricie. Medicus enī peritus multa pōt con
gregare magni dn̄i recurrūt ad eū. ꝛc. Sed
beatus lucas a diuitibus recipiebat: a pau
perib⁹ nihil. immo aliquotiens emebat me
dicinas eis neceſſarias. Itē nec p̱ luxuriaȝ.
immo vt dicit Hiero. nūꝗ̄ habuit vxorem:
nec filios. Dicat hic practice quō amici tra
ctabant dare ſibi vxorē poſtꝗ̄ fuit reuerſus
de ſtudio. Nec p̱ inuidiā que cōiter eſt inter
medicos. ſed beat⁹ lucas ſemp̱ cōmēdabat
alios. nec deſpiciebat. immo quādo amici
infirmi vel infirmorꝝ dicebant. nos ſumus
contenti de vobis. dicebat: immo teneatis
talē: quia bonā ſciam habet. ꝛc. Nec p̱ gulā
dicit Hiero. ꝙ virgo pſeuerauit ſemp̱. Mō
virginitas non poteſt bene cuſtodiri. De
quolibet ſtatu dic. quia pſona guloſa neceſ
ſario erit luxurioſa. Rō. quia ille p̱tes vici
ne ſūt. ꝛ vnus inuitat aliū ſicut ſocius ſo
ciū. Ideo qui vult viuere caſte in mala ſocie
tate ꝛ cū pleno ventre dicit Ber. ꝙ eēt ma
ius miraculū ꝗ̄ ſuſcitare mortuos. Nec ex
pctō ire Utinā oēs religioſi eēnt ita patien
tes: nūꝗ̄ ex aliqua iniuria abſtulit verbuȝ
alicui. Dicat contra vitiū mulierum. Item
primo ibat ad petendū veniā licet fuiſſet in
iuriatus. Nec p̱ accidiam: quia ſicut ouum
eſt plenū: ita tp̄s beati luce O quot permit
tunt pdere tp̄s. ꝛ quia non fecit cōtra mā
datū dei poſſum⁹ dicere ꝙ habuit obedien
tiā generalē. Totū hoc dicit beat⁹ Hiero. i
p̱logo ſup̱ lucā. Lucas antiochen⁹. natiōe
ſyrus apud antiochiā medicine artis egre
gius ſine crimine fuit. neqȝ vxorē vnꝗ̄ ha
buit, neqȝ filios in virginitate permanens

dn̄o maluit deſeruire. Ergo poſſum⁹ dicere
Dignus eſt operarius mercede ſua. Mora
liter hic eſt notandū nobis ꝙ ad minus ha
beamus obedientiā ad decē mādata. Ideo
dedit deus decē digitos in manus conclu
dēdo p̱ illud. Si vis ad vitā ingredi ſerua
mandata dei. Mat.xix. Dico ſcdo. ꝛc. Li
beralis mīa eſt qn̄ de bonis tp̱alib⁹ vl' ſpūa
libus homo dat indigēti: talis meretur ſa
lariū glorie. Quilibet enī theſaurari⁹ diſpē
ſans bona dn̄i ſm voluntatē dn̄i ſui meret
ſalarium. Modo quilibet diues eſt diſpen
ſator ꝛ miniſter illius magni regis ieſu xp̄i
Non credatis vos eſſe dn̄os nec talis ſtul
ticia intret in cordibus diuitū. qꝛ qui dn̄s
eſt nulli tenetur reddere cōputū. vos autē
de omnibus oportet reddere rationē quō
acquiſiuiſtis. expēdiſtis. ꝛc. vſqȝ ad vltimū
quadrantem habetis dare cōputū xp̄o Iſte
error: dicendo de meis pecunijs. ꝛc. nūqd
potero recipere aliquod intereſſe facit mul
tos damnare. Rō eſt vſurariorꝝ. ſed realiter
xp̄s eſt dominus. Dn̄i eſt terra. ꝛc. vos diui
tes eſtis ſolū miniſtri ꝛ diſpenſatores. Sic
nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti et
diſpenſatores.j.Cor.iiij. Si ergo diſpēſa
tis ſm voluntatē ſuā. digni eſtis mercede.
Uoluntas ſua eſt vt diſpenſetis primo in
domo veſtra in veſtris neceſſitatibus. non
in vanitatibus. quia alias puniret vos. ꝛc.
Scdo recepta neceſſitate detis pauperib⁹:
vel mutuetis ſine vſura. Ecce quid dicit in
ſtrumētū cōmiſſionis. Tu diues. non fene
rabis fratri tuo ad vſuram pecuniam: nec
fruges: nec quālibet aliā rem. Fratri auteȝ
tuo abſqȝ vſura id quo indiget cōmodabis
vt benedicat tibi dn̄s deus tuus in omni
opere tuo. Deut.xxiij. Proditor eſſet diſpen
ſator regis ſi de pecunia regis diceret. nun
quid de mea moneta potero recipere emo
limenta. Quando aūt diuitis liberalis aīa
vadit ad portā p̱adiſi. ꝛ dic xp̄s Quid feciſti.
Reſpondet aīa. Dn̄e diſpenſaui bona vr̄a
ſm voluntatē veſtram. recepta neceſſitate
dedi. ꝛc. ꝛ mutuaui ſine vſura. mercedē glo
rie recipit. Auctas Quicūqȝ potū dederit vni
ex minimis iſtis calicē aque frigide tm̄ ꝗ̄to
magis qui dat vinum. ꝛc. in noīe diſcipuli
amen dico vobis non perdet mercedē ſuā
Mat.x. Itē Lu.vj. Mutuū date: nihil in
de ſperantes. ꝛ erit merces veſtra multa.
Quia ſi de vſura deberet recipere centū flo
renos ꝛ non facit. deus dabit ſibi. cc. hic. et
gloriam in paradiſo. Patet ergo quomō ex
mīa acquiritur gloria paradiſi. Dicat hic de
mīa beati Luce. Quando enim audiuit ſa

mā duodecim apoſtoloꝝ quaſi.duodecī me
dicoꝝ.curantes oēs infirmitates.ſurdos ꝛ
cecos.ꝛc.admirans. quia ars medicine nō
ſufficit ad hoc.voluit ire ꝛ videre apl'os:cū
adhuc eſſet infidelis.ꝛ venit ad hierl'm ad
beatū petrum dicēs.Audiui famam de cu
ris veſtris quas facitis:tamē video ꝙ eſtis
pauperes. Et beat⁹ petr⁹ dixit ſibi quomō
quidam magn⁹ medicus venerat de celo ꝛ
oſtēdit eis artē ꝙ ſine purgatione ſanarēt.
ꝛc. Finaliter predicauit ſibi fidē xp̄i: quam
firmauit miraculis. Propter quod beatus
lucas baptiſabatur. ꝛ petijt a beato Petro
vt diceret ſibi ſi habebat aliud facere. ꝛ pe
trus dixit. Si vis ꝑfect⁹ eſſe. vade ꝛ vende
omnia que habes ꝛ da pauperib⁹. ꝛ habebis
theſaurū i celo. Dicatur quō fuit reuerſus
antiochiā ꝛ vendidit domū.poſſeſſiones ꝛ
quicquid habebat. Modo dixit ihc.opor
tet ꝙ iſtud diſtribuatur pauperib⁹: ſed qui
bus.q: aliqui ſunt pauperes qui vadūt ad
tabernas.ꝛc.iſti non habent niſi vnicam ra
tionem:vt homo det eis quia ſunt ad ima
ginem dei. Alij ſunt pauperes bone vite q̄
ſeruiunt xp̄o.ideo illis dabo. Portauit ſac
cum pecunie ꝛ poſuit ad pedes apoſtoloꝝ
vt diſtribuerent pauperibus. Hoc extrahit
ab illo textu. Actuū.iiij. Nota ibidē textuz.
quia dicit quotquot enim. Nota vniuerſa
liter loquitur:poſſeſſores agroꝝ aut domo
rū,erant vendentes afferebant precia eoꝝ
que vendebant ꝛ ponebāt ante pedes apo
ſtoloꝝ. Diuidebatur aūt ſingulis ꝓut vni
cuiqꝫ opus erat. Ergo ſi ex liberali mīa ho
mo meretur regnū celoꝝ.quid dicemus de
beato luca. Dignus eſt operarius.ꝛc. Mo
raliter hic dico vobis ꝙ tenemini ad hoc ꝙ
ſi in domo vel in burſa veſtra habetis ali
quid de malo iuſto:diſtribuatis reſtituen
do.alſ corrūpetis quicquid habetis vt po
mum corruptū corrūpit alia.ita florenus
corruptus. Sicut proijcitur ergo pomū:ꝓ
ijciatis reſtituendo.ꝛ ſic conſeruantur bo
na. Si habetis aliquid de mortuis.de ho
ſpitalibus vel de eccleſia ꝛ de ſeruitoribus
de laboratoribus de vſuris ꝛ furtis redda
tis ne corrumpant alia. Reddite omnibus
debita. Roma.xiij. Dico tertio.ꝛc.diuina
ſapientia eſt ſcire gubernare perſonaz ſuā
iuxta dei voluntatem in virtutibus et bo
nis operibus.ꝛ vltra hoc attrahere bonis
modis alios ad deū. Sicut ſi rex commit
teret vnum caſtrū vni militi dicēs. Scias
bene defendere iſtud caſtrum ab inimicis.
Si iſte miles ſit ſtrennuus ꝛ valens.ꝛ non
ſolum cuſtodit illud caſtrum fideliter, ſed
etiam faciendo pugnas inimicis regis ac
quirit regi.x. vel.xv.aut.xxx.caſtra. nūquid
tunc meretur regis ſalariuz.immo. Ita de
nobis quilibet noſtrū habet vnum caſtrum
ſibi cōmiſſum.ſ.ſemetipſum a rege celeſti.
qui plus diligit vnū caſtrum de iſtis ꝙ rex
regnū.dicens in inſtrumento cōmiſſionis.
Cuſtodi temetipſum ꝛ animam tuam ſol
licite. Deute.iiij. In fine quando dicit regi
xp̄o. Ecce domine animam quam cōſerua
ui.ꝛc.meretur ſalarium.ꝛc. Sed quādo nō
ſolum cuſtodit caſtrum per vitam ſed vltra
hoc lucratur de caſtris inimicoꝝ ꝑ bonam
vitam ſeu doctrinam. Caſtra inimicorum
ſunt perſone male ꝛ peccatores. Perſona
ſuperba eſt caſtrum poſſeſſum a diabolo le
uiathan.ꝛ ſic de alijs ſeptem. Et expugnā
tur per ſanctam vitam ꝛ doctrinam bonā
predicando quando conuertitur ſuperbus
ꝛ humiliatur.ſubijcit xp̄o ꝛ ſic de alijs. Vn
de quot peccatores conuertit vnus p̄dica
tor.tot caſtra acquirit.talis magnum ſala
rium meretur. Auctoritas.ꝛ fuit dictū vi
ctorioſo Abrahe i perſona predicatoris No
li timere abraaz.i.predicator.ego protector
tuus ſum ꝛ merces tua magna nimis. Ge
neſis.xv. Nota.noli timere.quia predicator
multos habet inimicos. Primo demones.
ſecundo detractores inuidos.ꝛc. Seminā
ti iuſticiam merces fidelis. Prouer.xi. Se
minator iuſticie in agris eccleſie eſt predica
tor. Iſtam ſapientiam ꝛ virtutem habuit
beatus lucas excellenter.qui.xxxvij.annis
predicauit per mundum cum beato paulo
ſocius ſuus fuit:ibat de villa in villam.ꝛc.
O quot caſtra acquiſiuit xp̄o. Non recede
bat ab apl'o.intantū ꝙ dic apl's. In prima
defenſione mea nemo mihi affuit.ſed oēs
me dereliquerunt. Lucas eſt mecū ſol⁹.ij.
Timo.iiij.immo etiam hodie quolibet die
bellat ꝛ acquirit caſtra ex ſuo deuoto ꝛ ma
gis cōpleto euangelio ꝙ alioꝝ.ꝛ cū actibus
apoſtoloꝝ Multa enim dicit que alij tacue
runt.ſicut de conceptione ꝛ natiuitate bea
ti iohannis baptiſte.de annunciatiōe virgi
nis. Lucas hoc dicit. Itē de natiuitate xp̄i
in porticu.ꝛ de angelis cantantib⁹.ſol⁹ lu
cas de hoc dicit. Itē de paſtoribus adoran
tibus ſolus lucas dicit. Itē de circūciſione
ꝛ templi preſentatiōe. Itē de vita xp̄i.xij.
annis vſqꝫ ad.xxx.ſolus dicit Lucas. Erat
ſubditus illis. Dicit Lyra ꝙ iuuabat ioſeph
ꝛc. Et beatus Lucas iſta habuit a virgine
Maria que multum eum diligebat. quia
erat virgo.ꝛ ipſe etiam diligebat virginem
Ideo eam depinxit ꝛ fecit veronicam,

Veniebat enim ad virginē dicēs. Virgo be nedicta ⁊c. Mattheus ⁊ Marcus nō dicūt aliquid de annūciatione ⁊ natiuitate: ideo ⁊c. Itē de paſſione dixit benedicta: alij euangeliſte nihil ponunt nec dicunt niſi ꝙ dixit Hely hely: dicatis mihi que alia v̾ba dixit. Et virgo maria incepit flere dicens. O luca hoc eſſet renouare dolorē. Et lucas. Et virgo glorioſa: bonū eſt ꝙ xpiani ſciant ꝓpter deuotionē. Ideo virgo maria ⁊c. Ad quem ait virgo. In die veneris ſancta quādo Johannes venit ad me dicens: ꝙ filius meus ducebaṫ ad crucifigendū: exiui domū ⁊ obuiaui filio meo ⁊c. Vidi mulieres flētes retro eum: ⁊ filius meus vertēs ſe ad eas dixit Filie hierl'm nolite flere ſuper me. ſed ſup voſmetipſas flete ⁊ ſup filios veſtros. Et virgo maria ⁊ lucas ambo flebāt. Solus lucas ſcripſit hoc verbū ſicut habuit a virgine maria. Itē alia die lucas queſiuit a virgine. Si qñ fuit in cruce dixit aliqḋ verbum. O dixit virgo maria: ⁊ tam magnus dolor ⁊c. Pater dimitte illis ⁊c. Itē queſiuit de vltimo v̾bo ⁊c. In manus tuas ⁊c. Ita ꝙ euāgeliū luce eſt magis cōpletū: intantū ꝙ beata martha ex his deuotionibus in ſuo obitu ſolum iſtud euangeliū luce voluit vt ſibi legeretur: a principio legebaṫ per oēs eccleſias. Miſimus fratrē noſtrū. Gloſa. lucā. cuius laus eſt in euangelio per omnes eccleſias ⁊c. ij. Cor. viij. Fiat ergo rō ſi ex diuina ſapientia aliquis mereṫ ſalariū glorie ⁊ beatus lucas ⁊c. Dico quarto ⁊c. Penitentia virtualis eſt ieiunare. diſciplinare ſe vel portare cilicium ⁊c. Ut faciebant ſancti dñicus: frāciſcus: benedictus ⁊c. ex his meretur ſalarium glorie. Auctoritas Beati qui nunc eſuritis. ecce ieiunia: q̄ ſaturabimini. Beati qui nūc fletis: q̄ ridebitis ⁊c. Sequiṫ. Gaudete et exultate. ecce enī merces veſtra multa eſt in celo. Lu. vj. Diceret hic aliquis ignorans. Quid op̄ facere aliud. nā xps qñ reſpondit querēti. dñe quid boni faciā vt habeā vitā eternā. Dixit xps. Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata dei. ⁊ nō dixit fac pniam igitur. Rñdeo ꝙ ad ſeruandū bonam vitā in futurū ſufficit ſeruare mandata ſcȝ decē precepta. ſed pro peccatis preteritis eſt penitētia. Et xps hoc precepit di. Penitentiā agite: appropinquabit enim regnū celoꝝ. Matth. iiij. ⁊ niſi hoc faciāt: ecce quid dicit. Dico vobis ꝙ niſi penitentiā habueritis oēs ſimul peribitis. Luce. xiij. Iſtam fecit beatus lucas. qui. xxxvij. annis laborauit cum paulo inter infideles vt fuiſſet martyr. ſed nullus voluit eum occidere. ſed ipſe ſeipſum mortificauit: iuxta conſilium apoſtoli. Mortificate membra veſtra que ſunt ſuper terram. ad Col. iij. Mortificat corpus ſuum qui penitentiā virtualem facit. Ideo eccleſia in collecta ſua dicit. Domine ſanct' tuus lucas euangeliſta qui crucis mortificationem iugiter in ſuo corpore pro tui nominis amore portauit ⁊c. Deo gratias.

De ſanctis Symone ⁊ Juda apoſtolis. Sermo.

Onformes imaginis filij dei. Habeṫ verbū iſtud textualiter ad Ro. viij. ⁊ in epiſtola hodierna. Tota feſtiuitas. ſolēnitas. ⁊ officiū hodiernū eſt. duoꝝ ſanctoꝝ apoſtoloꝝ ſymonis ⁊ iude: nō illius ꝓditoris. q̄ de illo xpiani nō faciunt feſtū. ſed demones in inferno. Sed iſte dicitur iudas thadeus ſanctus bon' ⁊ apoſtolus ieſu xpi. De his etiā erit ſermo noſter. Si placet deo. de coꝝ vita ⁊ ſanctitate recipiemus inſtructionē vite. Saluteṫ virgo maria. Iſtud verbū diciṫ in epl'a hodierna: loquēs de his duobus apoſtolis dicit: ꝙ iſti duo apoſtoli fuerunt ꝯformes. i. ſimiles imaginis filij dei. Pro cuius intellectu op̄ declarare quid eſt imago filij dei. Pro quo ſciendum ꝙ imago ꝓpria filij dei eſt vita ſancta. benedicta ⁊ perfecta xpi. Ratio. q̄ qui ſtricte vult cogitare vitā ſanctiſſimā xpi. ſ. eius incarnationē. natiuitatē conuerſationē. paſſionē. reſurrectionem. et eius aſcenſionem. inueniet ꝙ erat propria imago filij dei. ⁊ nō ſolū filij v̾ginis. Sicut enim imago alicuius ſancti vt virginis vel beati petri ⁊c. repreſentat ſanctū vel ſanctā ita vita xpi deuote cōtemplata repreſentat nobis ꝙ eſt filius dei eterni. Primo in eius incarnatione. q̄ ſine viro in matre virgine fuit cōceptus. Itē q̄ natus de matre virgine ſine dolore pariente. Itē de noctis claritate. q̄ de corpore xpi. procedebat claritas plus ꝙ̄ a ſole. Itē de angelis cantantibus ⁊ tripudiantib' ⁊ cantilenā cantātibus. Gloria in excelſis deo ⁊c. Itē quia a boue ⁊ aſino in preſepio adoratus. ⁊ etiā a paſtoribus Itē de ſtella orientis ⁊ tribus regibus. Itē miracula que fecit in vita. Item in baptiſmo celum fuit apertū. ⁊ ſpiritusſanctus in ſpecie columbe viſus eſt. ⁊ vox patris intonuit dicens. Hic eſt filius meus dilectus. ⁊c. Item reſurrectio ⁊ aſcenſio. Omnia iſta oſtendebāt ieſum xpm eſſe filium dei eternum. Patet ergo ꝙ vita xpi eſt imago propria filij dei. Ideo dicit apl's in ꝑſona xpia.

noꝝ bonevite. Nos oēs reuelata facie nō co
operta facie vt iudei gloriā dñi ſpeculātes: in
eandem imaginem trāſformamur. ij. Cor.
iij. Nota transformamur. Sicut enim picto-
res quādo volunt extrahere aliquā imagi-
nem ponunt illam corā ſe ⁊ illā contem-
plando depingunt. Ita ſancti corā ſe po-
nebant imaginē filij dei. id eſt vitam chriſti
ad cuius ſimilitudinem ordinabant ſuā vi
tam. Primo reſpiciendo vitā chriſti. ſ. incar
nationem in qua oſtendit infinitā humili-
tatem: q2 voluit de illo palatio deſcendere
ad carcerē huius mundi: ⁊ dicebant. O quā
tum ego debeo humiliari qui ſum vermis
putridus ⁊c. Itē cum eſſet dominus oium
voluit fieri pauper. Ideo vitabant auariciā
Item potuit eligere aliam matrem: ſed no-
luit niſi virginem. Ideo vitabant luxuriā.
Item cū nullum haberet peccatū: voluit fa
cere tantam abſtinentiā ꝙ .xl. diebus ⁊ no-
ctibus ieiunauit nihil comedens. nūꝙ fuit
talis quadrageſima. tota enim alia vita chri-
ſti erat quadrageſima. nō comedebat niſi ſe
mel in die. Et iſto ſancti depingebant vitā
ſuam: vitando gulā. Item habuit maximā
patientiā. Ideo ſancti non portabant malā
voluntatē: nec volebant de iniurijs vindi-
ctam. Itē chriſtus habuit magnam diligen
tiam: quaſi per totā noctem pnoctabat orā
do. Cogitate ꝙ cū lachrimis ⁊ genibus fle-
xis. totū hoc pro nobis fecit: q2 pro ſe nō in-
digebat. Ibat cū labore predicando ⁊c. Ad
iſta imagine. ſ. vita xpi: chriſtiani debent re
cipere exēplar: eorū vitam depingēdo in bo
nis operibus. Ecce quare dicit. Nos reuela
ta facie ſpeculantes ⁊c. Patet ergo ꝙ ima-
go filij dei eſt vita xpi. Modo thema eſt cla
rum: cū dicit de his duobus ſcīs apoſtolis.
Cōformes. i. ſimiles imaginis filij dei. i. vi
te xpi. Mō videamus in qbus fuerūt ſimi
les vite chriſti. Et inuenio ꝙ in ſex fuerunt
ſimiles. ſcilicet.

Primo in corpore materiali.
Scdo in ala rationali.
Tertio in opere virtuali.
Quarto in conuerſatione ſpirituali.
Quinto in predicatiōe euangelicali.
Sexto in paſſione martyriali.

In his ſex fuerūt xpo ſimiles. Jō dicit the-
ma. Cōformes imaginis ⁊c. Dico pmo ⁊c.
in corpore materiali. Sed quare magis iſti
duo ꝙ alij. q2 iſti fuerūt filij marie cleophe
ſororis virginis ſecūde genite. Dicatur quō
beata anna mater virginis marie nūꝙ ha-
buit filios: ſed habuit tres filias. Pria fuit
virgo maria genitrix dei. Secunda maria
cleophe mater iſtorū apoſtolorū Simonis
⁊ Iude. Tertia maria fuit ſalome mat Io-
hānis euangeliſte ⁊ Iacobi maioris. Pro-
pinquiores erāt iſti duo ſimon ⁊ iudas xpo
ꝙ alij: q2 filij ſecunde genite. O qualis ho-
nor eſt iſte: ſicut ſi rex veſtiret ſe de capite op
time pecie panni: ⁊ diceret duobus militib⁹
Induatis vos de fine. Magnū honorem ⁊
maiorē dilectionē oſtēderet illis qui de me
dio induerent pecia pāni. Iſta pcioſa ſcarle
ta fuit beata āna mater virginis. De iſta pe
cia caput fuit virgo maria. de qua xps idu-
tus eſt veſte humanitatis. Media enim fuit
maria cleophe. de q induti fuerūt iſti duo.
Finis pecie fuit maria ſalome: de qua indu
ti fuerunt Iohānes ⁊ Iacobus. Ecce quo-
modo fuerunt cōformes chriſto in corpore
materiali. Et iſta cōformitate non ſolū ſcri
ptura dicit ipſos conſanguineos chriſti: ſed
fratres propter proximitatē. Nonne mater
eius dicit maria ⁊ fratres eius ſimon ⁊ iu-
das. Mat. xiij. Cōformes imaginis filij dī
ſcilꝫ in corpore materiali. Moraliter iſtam
vel ſimilem cōformitatē poſſumus nos ha-
bere cū chriſto in corpore virtualiter: ⁊ erit
melior ꝙ iſtorū duorum. Iſta enim fuit car
nalis: ſꝫ noſtra erit virtualis que eſt melior.
Iſta eſt pnia de qua xps erat indutus: intā
tum ꝙ cū fuiſſet. xxx. annorū videbatur. xl.
vel. l. Io. viij. Dicit gloſa ꝙ ex ieiunijs ⁊ la-
boribus ⁊ afflictionibus videbat. l. annorū.
Si ergo volumus eſſe cōformes non cure-
mus ꝙ non ſumus filij marie cleophe: ſed
alterius ſororis vginis marie que por erat
ꝙ maria cleophe ſcilꝫ penitētia: q2 quando
virgo maria fuit triū annoꝝ in cepit penitē
tiam facere. ſ. in tēplo ⁊c. Iſtius ergo ſim⁹
filij: q2 licet ſimon ⁊ iudas fuiſſent filij ma-
rie cleophe ⁊ cōſanguinei germani chriſti:
niſi fuiſſent filij penitentie per bonam vi-
tam damnati fuiſſent. Magis ſunt ſancti
⁊ ſaluati: quia ſunt filij penitentie: ꝙ quia
ſunt filij marie cleophe. Ita eſt de de nobis
ſi facimus penitentiā. de quibus dicit apo-
ſtolus. Non confunditur fratres eos voca
re ſcilicet illos qui faciunt penitentiā. ad
Hebre. ij. Aliqui valde fugiunt iſtam paren
telam chriſti: elongantes ſe a penitentia.
Primo a ieiunijs vigiliarum ⁊ quadrageſi
me. nolunt audire miſſam ieiuni. Si enim
aliquis habet loqui regi vel pape: cauet ſibi
ne habeat anhelitū fetidum. ſic quādo ora-
tio fit in ieiunio eſt quaſi incenſū: ⁊ poteſt
dicere. Dirigatur oratio mea ſicut incenſū
in conſpectu tuo ⁊c. Alij ieiunant per totā
diem: ⁊ in collatione frangunt ieiuniū cō-

edentes panem contra ordinationem eccle
ſie ⁊ volendo ſe excuſare dicant maiorē cō-
fortationem dant confectiones quas come
dūt prelati ⁊c. Dicat̃ ſimilitudo de duobus:
quorū vnus in quadrageſima comedit bo-
num piſcem ⁊ cum bono ſalſamento: ⁊ al-
ter de pane ⁊ vnū modicū fruſtū cum caſeo
antiquo. quis iſtoꝝ fregit ieiuniū: vel qua-
drageſimam: nō qui comedit piſcem: ſʒ da-
ret maiorem cōfortationē. q2 nō fecit cōtra
determinationem eccleſie. Dicunt doctores
ſpecialiter petrus de palude. in. iiij. diſt. xv.
arti. iiij. ꝙ nihil debemus comedere in col-
latione de quo fiat cibus in prandio vel ce-
na: oliue licet ſint confecte nō debent com-
edi in collatione. quia loco cibi ſumuntur
in prādio dactili pepones auellane amigda
la coriandrum. ⁊ omnia ſimilia frangunt ie
iunia. niſi ſint confecte. Aſſimilemur ergo
chriſto per penitentiam. Jdeo apoſtolus.
Semper mortificationeʒ ieſu chriſti in cor
pore noſtro circunferentes vt ⁊ vita ieſu ma
nifeſtetur in corporibus noſtris. ij. Corin-
thio. iiij. Dico ſecundo ⁊c. in anima ratio
nali. hoc eſt plus. Modo videamus. Nam
chriſtus habebat corpus: animam ⁊ diuini-
tatem. Anima autem in principio creatio-
nis ſue habuit tantam ſcientiā ꝙ ſciuit om
nia preterita pſentia. ⁊ futura. Jdeo dauid
loquens chriſto dicit. Ecce domine tu co-
gnouiſti oīa nouiſſima ⁊ antiqua ps. cxxx-
viij. Jn hoc iſti duo apoſtoli fuerunt ſimi-
les chriſto: quia fuerūt multum illuminati
ſcientes non ſolum preterita. ſed etiam fu-
tura. multa. Dicatur quomodo poſt pēthe-
coſtem iuerunt ad predicandum in perſidā
⁊ rex perſide ⁊ rex indie habebant guerram
Dicat̃ quomodo rex perſide mittebat vnuʒ
ducem capitaneum contra regem indie ad
bellandum qui ab idolis ſuis nullum po-
tuit habere reſponſum quid eſſet de bello.
Dicatur hiſtoria ⁊ quomodo apoſtoli denū
ciauerūt duci de pace futura ⁊c. Moraliter
bellum paratur nobis fortius in hoc mūdo
ſcʒ de anima cū diabolo. ⁊ in iudicio vbi mil
le demones eam inuadunt ⁊ accuſant. quia
anima anteꝙ intrat paradiſuʒ quantūcūqʒ
ſancta vel mala venit ad iudiciū. Et dicunt
demones ſi ſit mala. Domine fiat iuſticia.
Tu domine damnaſti nos pro vno peccato
irreuocabiliter. et iſta anima fecit hoc ꝑ ſu-
perbiam auariciam ⁊c. Quid tunc dicetis.
Remedium eſt ergo confiteri peccata con-
feſſori qui eſt medius inter deum ⁊ animā.
Et tunc anima ſic portat inſtrumentum ab
ſolutionis in fronte ſcriptum. ⁊ reſpondet
xp̄o dicens. Feci iudicium. ſ. in cōfeſſione et
iuſticiaʒ in penitētia nō tradas me ⁊c. Jdeo
moyſes ait. Utinā ſaperent ⁊ intelligerent
ac nouiſſima prouiderent. Deut. xxxij. Di-
co tertio ⁊c. opus xp̄i ptʒ prima Job. iij. Jn
hoc apparuit filius dei vt diſſoluat opera
diaboli. que ſunt peccata. tēptationes guer
re diuiſiones ⁊c. ⁊ iſta diſſoluit xp̄s. Jn hoc
fuerunt ſimiles xp̄o iſti duo ſancti apoſtoli.
Dicatur quomodo iuenerūt in pſida duos
incātatores zaroen ⁊ arphaxat ad quos om
nes gentes recurrebāt ꝓ ſanitate obtinen-
da vel pro re perdita inueniēda. vel ꝓ filijs
⁊c. ⁊ quādo inuocabant demones dicendo.
faciatis hoc vel hoc. qn̄qʒ ꝑmiſſione diuina
fuit factuʒ. Nam ipſi demones neminē poſ-
ſunt curare niſi a leſione ceſſando: ac ſi ego
eſſem inuiſibilis ⁊ cū acu vel alīs infligereʒ
vobis dolorem in naribus vel dentibus ⁊c.
Jta faciūt demones qui ex peccato poſſunt
dare dolores peccatori deo nō cōtradicente
vt recurrant ad eos ꝓ ſanitate. ⁊ dent fidē
in eis vt tādē damnent̃. Sed apl̄i coraʒ re-
ge infideli cum iſtis habuerunt magnū cō-
flictū. Dicatur de ſerpentibus ⁊c. ⁊ de con-
uerſione regis ex miraculis. Ergo fuerunt
ꝯformes imaginis ⁊c. Moraliter hodie ſūt
in mundo opera diaboli. ⁊ multi nō credūt
facere certum eſt ꝙ deus fecit nos ⁊ nō ipſi
nos. Modo opus diaboli eſt quādo homo
vult adaptare illud qd̄ deus bn̄. fecit vt fa-
ciunt mulieres pingendo ſe ⁊c. Scitis qua
lis iniuria ſit deo ac ſi melior pictor mundi
feciſſet vnam pulchram imaginem. ⁊ tu qui
neſcis depingere velles illam adaptare. Jta
de deo. Cogita ꝙ deus ſciuit depingere ⁊c.
quare ergo vos vultis aliter facere vos. Nā
deus dedit vobis mulieribus vbera groſſa
quare contra vos ita conſtringitis ea. Jdeʒ
de oculis dedit vobis oculos paruos ⁊ vos
facitis ⁊c. Jdem ſi fecit capillos nigros et
vos vultis rubeos de cauda bouis ⁊c. Jdeo
quando oratis xp̄s abſcondit faciem ſuam
a vobis. quia habetis faciem diaboli. ⁊ non
ſuam. Si dicatur. Domine ego ſum crea-
tura veſtra ⁊c. reſpōdebit mētiris. Dicatur
quomodo mulier maritata poteſt ſe lauare
⁊ mundam tenere. ne ſit turpis. ⁊ vir hēat
diſplicentiam. Jtem camiſiam ſuam poteſt
tenere mundam. ne vir ſentiat malum odo
rem. ne habeat faſtidium. Nec viri debent
eis conſentire vt depingant ſe. ſed debent
dicere: quia vel hoc facitis pro me vel pro
alio. non pro me: quia non in domo. ſed

quando vaditis extra ⁊c. Jdeo dicit ſcrip-
tura viris ⁊ etiam parentibus. Nolite com
municare operibus infructuoſis. ſ3 pictu
ris veroꝝ tenebrarū: magis aūt redarguite
ad Eph. v. Dico quarto ⁊c. Xp̄s aūt pau-
perrime voluit cōuerſari in hoc mundo
amore veſtri. Scitis gratiam dn̄i noſtri ie-
ſu xp̄i: qm̄ ꝓpter vos egenus factus eſt cū
eſſet diues: vt illi⁹ inopia vos diuites eſſe-
tis. ij. Cor. viij. Jn hoc iſti duo ſancti apo-
ſtoli fuerunt ſibi cōformes: q2 poſtq̄ cōuer
terunt regem perſide ⁊ babilonie: ⁊ tot mil
le xp̄iani ibant pauperrime induti. O di-
xit rex: tales homines non ſic debent in-
cedere: obtulit eis magna donaria ſeu do
na theſauri ⁊c. Apoſtoli autē vt ſtercora de
ſpicientes dixerūt. Nihil terrenū vel carna-
le: ſed ſolū volumus dei honorē ⁊ animarū
ſaluationē ⁊ de illis pecunijs edificauerūt
eccleſias: hoſpitalia ⁊c. Ecce quomodo in
conuerſatione fuerunt xp̄o ſimiles. Mo-
raliter hoc tāgit religioſos: clericos: ⁊ etiā
laicos. Religioſi em̄ debent habere ſolam
ſtrictam neceſſitatem vite: nihil amplius
recipere: etiam ſi vellent dare: quia hoc de
ſtruxit ordines qui a principio inceperunt
cum tanta paupertate: ꝙ beatus Bernar-
dus de folijs fagi comedebat ⁊c. ſed poſt re
ges ⁊ principes philocapti de eis edificaue
runt eis magna monaſteria: dantes eis vil
las: ⁊ caſtra ⁊c. intantū ꝙ tota religio eſt ꝑ
dita: nō ſunt niſi porci groſſi. Propter hoc
beatus Dn̄icus ⁊ Franciſcus inſtituerunt
ſuos ordines ſine redditibus vt eſſemus
mendicantes: ⁊ incepit deuotio gentium:
et edificauerunt magnas domos eis ⁊c.
etiam totum eſt perditum. Jdē de heremi-
tis qui incipiunt ſtricte: ſed poſt edificant
⁊c. Paupertas apoſtolicalis eſt ita cuſtodiē
da ſicut puella ſuā virginitatē. quia multi
philocapti mittūt ſibi localia ſi recipit erit
putana. Jdem de religioſis. Sed ſicut mu-
lier que vult caſte viuere non vult recipere
dona ſi eſt pauper ⁊ mittitur ſibi elemoſy-
na: illā poteſt recipere ꝑ neceſſitate. Jdeo
ſeruiamus hn̄ deo: q2 nihil deficiet nobis
de neceſſarijs. Jdem de clericis: caueant a
ſimonia. ⁊ dicant bene ⁊ deuote ſuum offi-
cium. q2 deus prouidebit eis. Jtem laici ca
ueant ne recipiant aliquid per vſuram nec
alſ qualitercunq3 iniuſte. Si non pote-
ſtis ſeruare tantam paupertatem q̄tā apo
ſtoli. ad minus nihil recipiatis iniuſte. nec
etiam fructus. Qui furabatur iam non fu-
retur. magis autem laboret operando ma
nibus ſuis quod bonum eſt. vt habeat ⁊c.
ad Ephe. iiij. Dico q̄nto ⁊c. Xp̄s p̄dicabat
gentibus pn̄iam. Poſtq̄ dixerat aliqua ſe
creta theologie de alio mundo. ſtatim re-
ducebat ſe ad moralitates. Uenit ieſus p̄-
dicans euangelium regni dei dicens. Peni
temini ⁊ credite euangelio. Marci. j. Jn
hoc apoſtoli fuerunt ſibi ſimiles. Dicatur
quomodo poſtq̄ conuerterunt multas gē
tes quedam puella philocapta de quodam
paulatim venerunt de verbis ad tactus
⁊c. Ab illo fuit impregnata ⁊ ipſa cooperu-
it. ſed in partu clamando ⁊c. fuit diſcooper
ta ⁊ volens celare illum iuuenem quem
diligebat. diffamauit vnum diaconum di-
ſcipulum iſtorum apoſtolorum virginem
ſanctum ⁊ deuotum. Dicatur quomodo
fuit liberatus a ſanctis apoſtolis miracu-
loſe per loquelam pueri nouiter nati ⁊ vo
luerunt perdere nocentem. vt patet in le-
gende ⁊c. Patet quomodo fuerūt ſimiles
chriſto predicando euangelium ⁊ peniten-
tiam nolentes perdere illum vt poſſet pe-
nitentiam facere. quia nolo mortem pecca
toris. ſed vt magis viuat et conuertatur.
Ezechiel. xviij. Moraliter habemus hic
duas doctrinas. Prima pro puellis vt ca-
ueant a carnali amore. Dicatur contra cō-
ſuetudinem puellarum non euntium ad
miſſam. quia tunc fit totum malum. Se-
cunda doctrina eſt non diffamare aliquem
vt illa que credo eſt vel ſic damnata. quia
non reuocauit. ſicut eſt neceſſarium reſti-
tuere ablatum. magis neceſſarium eſt re-
ſtitutio fame cum ſit maius furtum. Pro-
uerbio. xxij. Melius eſt nomen bonum q̄
diuitie multe ⁊c. Auguſtinus. Non pigeat
ex ipſo ore proferre medicamenta vnde fa
cta ſunt vulnera. Dico ſexto ⁊c. Chriſtus
mori voluit vt homines ad eum traheret.
Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mor-
tuus eſt iuſtus pro iniuſtis. vt nos offer-
ret deo. j. Petri. iij. Jta iſti apoſtoli per pre
dicationes et trahendo gentes de errore
mortui ſunt in ciuitate ſamyr vbi adoraba
tur ſol. cui fecerant idolum. dicendo ꝙ ni
hil pulchrius nec clarius in mundo. quia
illuminabat. calefaciebat ⁊ faciebat fructi
ficare et illud idolum adorabant. Cum au
tem apoſtoli predicarent contra iſtum er
rorem clare oſtendendo. ꝙ nec ſol nec lu
na nec ſtelle ſunt adorande. Ratio. quia li
cet habeamus lumen ⁊ calorem a ſole ſeu
aſtris. nec grates eis nec gratias agere de
bemus. ſed chriſto. quia non ſtreo ar-
denti regratiandum eſt: ſed ipſum illumi-
nanti. vt ſi rex daret vobis monetam in

cypho argenteo: non eſſet regratiandum
cypho ſed regi danti. Ideo magnum pecca
tum facit qui qui ſoli vel lune facit reuerē
tiam ſeu orationem: q2 erroneū eſt ⁊ bere,
ticum. Dicatur contra illos qui q̄n vident
lunā nouē: dicūt lune. O dn̄a luna ⁊c. vel
amouēt capitiū ⁊c. Et q2 ap̄li predicabāt
contra illum errorē: fuerunt capti ⁊c. ⁊ du,
cti ad tēplum ſolis vt adorarent idolū ſolis
⁊c. In quo diabolus loquebaꝫ dans reſpō
ſa ⁊c. Dicatur eorū martyriū. Dicatur mo,
raliter ne adorent ſolem niſi illū de quo di
citur etiam virgini marie. Ex te ortus eſt
ſol ⁊c. nec lunam niſi virginē de qua dicit
dauid. Sicut luna perfecta in eternū. De
hoc dixit moyſes Deut. iiij. Caue ne forte
oculis eleuatis ad celum videas ſolem et
lunam ⁊ omnia aſtra celi ⁊ errore deceptus
adores ea et colas que creauit dn̄s deus
tuus in miniſterium cūctis gentibus que
ſub celo ſunt.

¶ De omnibus ſanctis. Sermo primus.

Laudate dominū
in ſanctis eius. Habetur ver
buꝫ iſtud originaliter in li. ſo
liloquiorum dd̄. ps. cl. Hodie
per totum mundū inter xp̄ia
nos fit feſtū ⁊ ſolēnitas de omnibus ſan,
ctis in generali. Infra annū facimus feſtū
in particulari: modo de vno: modo de alio
tamē tot ſunt ſancti in paradiſo ꝙ nō ſuf,
ficerent dies: immo dicit Hiero. qui iſta cō
putauit multū bene ꝙ ſolū de martyribus
non cōputando patriarchas nec prophe,
tas nec apoſtolos ⁊c. non ſufficerent dies:
etiā ſi quolibet die fieret feſtum de quinq̄
milibus. Ideo ſancta mater eccleſia hodie
facit feſtum de omnibus. Et eſt magna ra
tio. Ex quo ipſi faciunt feſtū de nobis in ce
lis quando tenemus bonā vitā ⁊ deuotā:
ratio eſt vt nos faciamus feſtū in terris de
eorū gloria. Ideo ſicut totū officiū hodier,
num eſt de omnibus ſanctis: ita erit ⁊ ſer,
mo. Salutetur virgo maria ⁊c. Iſtud ver,
bum. ſ. laudate ⁊c. recte precipit nobis feſtū
hodiernū. q. d. licet infra annum feſtiuetis
modo de vno modo de alio: modo tamē in
ſimul laudate dn̄m ⁊c. Ratio huius verbi
eſt: quādo aliquis magiſter operis facit ali
quod opus multū mirabile in oculis oīm
ex illo tempore multū laudatur ille magi,
ſter: de ſapientia ſubtilitate: ⁊ ingenio dicē
do. Ecce quid fecit: et quale opus eſt illud
⁊c. Sed ſi ille magiſter faceret opus nō ſo,
lum mirabile: ſed etiam vtile: tūc talis ma
giſter laudaretur non ſolum de ſubtilitate
ſed etiam de bonitate dicendo. O benedi,
catur ipſe: ⁊ tam vtile opus operatus eſt no
bis. Declaretur hoc per caſum de magiſtro
faciente nauē que ſine periculo nauigaſſet
in qua non oportet timere ventū aquā nec
inimicos: ⁊ quando eſt onerata per ſe ſine
nautis ⁊ ſine prouiſione ciborū iret ad por
tum vltra mare ⁊ rediret: bene opus mira,
bile eſſet. O ſi aliquis magiſter ſciret face,
re talem nauem: ⁊ quomodo laudaretur et
cōmendaretur dicēdo. O qualis magiſter
qui fecit opus tam mirabile ⁊ tam vtile: et
ſine expenſis ⁊ ſine periculis nauis vadit.
Dico ꝙ talis magiſter eſt xp̄us in ſuis ſan
ctis. Nauis triū coopaturarū eſt quelibet
anima cuiuſlibet ſancti. Anima eñ a ſolo
deo creatur: in qua ſunt tres potentie qua
ſi tres cooperture: ſcꝫ memoria preteritoꝝ
intelligentia preſentium: ⁊ voluntas futu,
rorum. O qualis magiſter. Et in inſtanti
fit iſta nauis anime. Et quādo eſt eſt one,
rata de mercibus precioſis virtutū ſancto,
rum operū ⁊ meritoꝝ miſericordie ⁊ deuo
tionis: paciētie ⁊c. in morte recedit de par,
te huius mūdi ⁊ ſine nautis nauigat vſq̄
ad portū paradiſi: ⁊ ibi exoneraꝫ. hoc oſten
ditur per opera que facit. Et licꝫ xp̄us iam
ſciat: tamē interrogat vnde venit ⁊c. Rn̄de
bit. dn̄e de tali monaſterio: villa vel ciuita,
te ⁊c. Deinde honoraꝫ de honore gl̄ie frui,
tionis: iocunditatis ⁊ leticie: ⁊ poſt redibit
ſcꝫ in iudicio generali quādo reſurgent ad
recipiendum quilibet ſuū corpus proprīū
clarius ſole cum quattuor dotibus: ⁊ poſt
cū xp̄o rediēt in celum. Ecce quō ieſus xp̄s
eſt bonus magiſter. Ideo laudādus eſt de
opere tam mirabili: de ſapia: ſubtilitate:
bonitate: et vtilitate noſtra. Ideo dd̄. ps.
lxvij. tangens iſtam rationē di. Mirabilis
deus in ſanctis ſuis. hic laudatur de boni
tate: deus iſrael ipſe dabit virtutem: ecce
onus nauis: ⁊ fortitudinē plebi ſue: contra
pericula maris ⁊ inimicorum. Benedictus
deus qui ſcilicet tale opus fecit. Ideo ſicut
dauid de hoc laudabat deum dicit nobis ꝙ
etiam de hoc laudemus eum dicens. Lau,
date dominum in ſanctis eius. Patet the,
ma. Sed diceret aliquis. Ex quo vos da
uid dicitis ꝙ laudemus deum oſtendatis
nobis quomodo eſt laudandus in ſanctis.
Propter hoc dauid in dicto pſalmo oſten,
dit modum declarando particulariter di,
cens. Laudate eū in firmamento virtutis
eius ⁊c. vſq̄ in finē. vbi ponit decē gradus
ſanctoꝝ in quibus laudandus eſt deus.

In primo gradu ⁊ altiori eſt virgo maria
de q̄ dic. Laudate dn̄ꝫ i firmamēto ꝟtut̄ ei⁹
Scd̄s eſt ſctōꝝ angeloꝝ ſm ordinē tp̄is.
de iſto dr. Laudate eum in ꝟtutibus eius
Terti⁹ eſt patriarcharū: ⁊ ſic de alijs
Primus ergo gradus eſt virginis marie: de
quo dicit. Laudate dn̄m in firmamento vir
tutis eius. Firmamentū virtutis dei eſt vir
go maria. quia ita fuit confirmata a deo ſm
ſua ſanctificatione. qꝛ anteꝗ̄ naſceret̄ iam
erat ſancta. intantum ꝙ nunꝗ̄ peccauit
nec corde cogitando. nec ore loquendo. nec
opere operando mortaliter nec venialiter.
Nunꝗ̄ fuit ſanctus nec ſancta q̇n morta,
liter vel venialiter peccaret niſi virgo ma,
ria ⁊ xp̄us ieſus filius eius. Firmamentuꝫ
fuit virtutis. ſ. ſanctificationis. Dauid. Sā
ctificauit tabernaculum ſuum altiſſim⁹. ſ.
virgineꝫ mariam: qꝛ ſicut miles q̇ vadit ad
bellum habet clipeum. ſic xp̄s qn̄ debuit in
trare cāpum huius mundi ad bellandū pro
nobis poſuit clipeum ſuum. ſ. virginē ma,
riam per incarnationem. Deus in medio
eius non commouebitur: non dicit ꝓſter,
netur per peccatum mortale. ſed non com
mouebitur per peccatū veniale. Nunꝗ̄ ſan
ctus fuit vel ſancta qui nō fuit motus per
veniale. vel proſtratus per mortale. excepta
virgine maria. ideo columna eſt et firma,
mentum veritatis. j. Timo. iij. Ideo lauda,
te dominum ſingulariter hodie in firma,
mento virtutis eius. O quomodo iſtud fir
mamentum fuit forte in xp̄i paſſione quā
do magna caſtra ⁊ turres ſiue montane. ſ.
apoſtoli ceciderunt: fidem perdendo. Ideo
laudemus deum non ſolum ore dicendo. ſꝫ
opere faciendo. ꝙ ſi incepimus bonā vitā
et ſanctam in quouis ſtatu firmare quilit
bet ſe debet in illo: cum tn̄ dicant aliqui in
conſtantes. O melius eſſet ſic vel ſic. Dicat̄
ꝙ anteꝗ̄ homo eligat ſtatum viuendi ho,
mo debet petere conſilium a ſpiritualibus
perſonis. ſed poſt electionem ſtatus cōfir,
mare ſe: quaſi dicendo cum dauid. Hec re,
quies mea. ſ. iſte modus vel ſtatus viuēdi
in ſeculum ſeculi: hic habitabo: qm̄ elegi eā
Sed aliqui cum vēto incipiunt ⁊ cum vēto
dimittunt. Sꝫ qn̄ homo ſtat firmiter: tunc
laudatur virgo maria firmamentū virtutis
non ſolum corde cogitando: vel ore laudā
do. ſed etiam opere ſe firmando. Scd̄us
gradus eſt ſanctoꝝ angeloꝝ de quib⁹ dicit.
Laudate eum in virtutibus eius. Sancti
angeli dicunt̄ virtutes dei. Rō eſt iſta pħie
qꝛ virtus eſt media inter ſubām et actum
per quam res producit. ſuam operationeꝫ
Verbi gratia de ſole. Subſtantia enim ſo,
lis habet multas operationes in hoc mū,
do. ⁊ tn̄ ſubſtantia ſolis non deſcendit hic
ſed ad iſtas operationes ſeu actus venit ꝑ
lumen ad illuminandum: calefaciendum
et fructificandum. ideo virtus lucis eſt ca,
liditas materie inter ſubſtantiam ſolis et
operationem. Idem de igne q̇ habet mul,
tas operationes: ⁊ calor eſt virtus media
inter ſubſtantiā ignis et operationē. Mo,
do videam⁹ deus per quas creaturas ope
ratur in hoc mundo. qꝛ ille dicuntur eius
virtutes. quia mediātibus angelis ſanctis
dicitur ꝙ deus mouet celum: ⁊ verum eſt:
quia mouetur ab angelo: q̇ a philoſophis
vocatur intelligentia. Idem de motu ſolis
lune et ſtellarum. Quelibet enim ſtella ha
bet ſuum angelum ⁊ quilibet homo. Alie
autem creature non habent angelū. Un⁹
enim angelus curat de bobus. ali⁹ de eq̄s
alius de aſinis ⁊c. alius vt det abundantiā
alius ſiccitatē. alius pluuiā. Omnia enim
opera corporalia que facit deus: facit ꝑ an
gelos. Greg. in p̄mo dial. In hoc mūdo vi,
ſibili nihil niſi per creaturam inuiſibilem.
id eſt angelum diſponit deus. Si ergo vir,
tus dicitur illud per quod res exit in ope,
rationem. ⁊ deus per angelos operatur. er
go angeli proprie dicuntur virtutes dei.
Auctoritas xp̄i loquentis de ſignis futu,
ris ante diem iudicij dicit. Erunt ſigna in
ſole ⁊c. Et ſequitur. Virtutes celorum mo
uebuntur. Lu. xxj. Dicit hic Greg. Quid do
minus virtutes celoꝛꝫ niſi angelos archā
gelos appellat: ergo laudate deum in virtu
tibus eius nec tradantur obliuioni. Mo,
raliter. laudandus eſt deus non ſolum co,
gitando vel loquendo ſed imitando. quia
ſicut angeli faciūt officiū deo ⁊c. ita faciam⁹
nos clerici in officio: ⁊ vos laici in audiēdo
et intereſſendo in dominicis et feſtis: audi
te miſſam completam cum ſilētio. Sic lau
datur deus in angelis. ⁊ deus ⁊ angeli cu,
rabunt de negocijs noſtris. de agris. vineis
gregibus ⁊ alijs. Dicat̄ ꝯtra conſuetudinē
puellarum non venientium ad eccleſiā ⁊c.
Tertius gradus eſt ſanctorum patriar,
charum ſm ordinē tp̄is. Poſtꝗ̄ adā pecca
uit deus noluit totaliter deſerere munduꝫ
ſed miſit aliquas ſanctas perſonas. ſ. pa,
triarchas. a patre et archos qḋ eſt p̄nceps
id eſt p̄ncipium patruꝫ. De iſtis dicit dauid
Laudate eum ſm multitudinem magnitu
dinis eius. Magnitudo dei dicitur eius
miſericordia taꝫ magna ꝙ dicit dauid. Mi
ſericordia dn̄i ab eterno ⁊ vſꝙ in eternū:

Patriarche aũt fuerunt valde miſericor-
des intantũ ꝙ exibant hora prãdij ad vias
ſi viderent pauperes ꝑegrinos : vt ducerẽt
ad domos ſuas ſperantes ſalarium a deo.
Idem faciebant de ſero hora qua gentes ve
niunt ad hoſpitia ꝛ lauabãt eorum pedes
ꝛc. Creditis ꝙ in vanum habuerunt para-
diſum: dabant eis cibum ꝛ potum: ꝛ in cra
ſtinum ꝓ expenſis per viam. Ecce multitu
do miſericordie eius. Laudem⁹ viros glo-
rioſos et parentes noſtros in generatione
ſua. Multam gloriam fecit dñs magnificẽ
tia ſua a ſeculo. Eccli. xliiij. Moraliter lau
dandi ſunt non ſolum cogitatione ꝛ locu-
tione vt modo ego laudo. ſed etiam opera
tione ſeu imitatiõe in operibus miſericor-
die libere communicare pauperibus bona
veſtra. ꝛ deus abundanter dabit vobis oĩa.
Patet hic quõ eſt magnũ peccatũ illoꝝ qui
non ſolum non dant: immo furant. Dicat
contra furtum fructuum vel de hortis ꝛc.
dicendo non eſt peccatum ꝛc. Nunꝗ intra
bitis paradiſum niſi reſtituatis. q2 nunꝗ
dimittitur peccatum niſi reſtituatur abla-
tum. Regula eſt iuriſtarum et theologoꝝ
xiiij. q. vj Si res. Ideo apľus. Qui furaba
tur iam non furetur. magis autem laboret
operando manibus ſuis quod bonum eſt:
vt habeat vñ tribuat neceſſitatem patienti
Ephe. iiij. Quartus gradus eſt ꝓphera-
rum ꝗ fuerunt filij patriarcharum ꝗs miſit
deus ꝓphetizare. q2 ꝓpheta. i. ꝓcul fans. q2
fidem quam modo tenemus ipſi ꝓphetaue
runt denunciantes xp̄i incarnationem. na
tiuitatem. predicationem. paſſionem. ꝛ re-
ſurrectionem ꝛc. De iſtis dicit dauid. Lau-
date dñm in ſono tube. Predicatio eñi pro
phetarum dicitur ſonus tube triplici rõne
Primo q2 tuba nõ eſt recta: ſed curua: ꝛ eſt
vna in ſe ꝛ tñ triplex. Ita predicatio ꝓphe-
tarum erat de vno deo in eſſentia: ſed trino
in perſonis. Item de xp̄o vna ꝑſona. ſed
aliquotiens de diuinitate. aliquotiens de
eius humanitate ꝑdicabant. Secunda rõ.
quia tuba eſt ſtricta circa ſonãtẽ. ſ3 lata cir
ca aliud caput. Ita ꝑdicatio ꝓphetarum ar
cta erat circa eos ꝑ penitentiam. ꝛ ita illu-
minabantur reuelationibus. alijs aũt erat
lata et clara. Tertia rõ eſt. q2 tuba non eſt vt
fiſtula parua. q2 oportet ꝙ tuba manibus
tangatur ſonãdo. Talis erat ꝑdicatio pro-
phetarum. prius tangebãt. ſ. faciendo ope-
re quod alijs ꝑdicabãt fiendũ. Non ſic mõ
q2 ꝑdicamus alijs ꝛ nos nihil ſeruam⁹. Si
eñi ꝓphe ꝑdicabãt ꝯ ſupbiã. ipſi erãt hũiles
et ſic de alijs. Ecce q̃re coꝝ ꝑdicatio dr tuba

Auctoritas. clama, ne ceſſes. q̃ſi tuba exalta
vocem tuam. ꝛ annuncia pplo meo ſcelera
eorum. ꝛ domui iacob peccata eorum. Eſa.
lviij. Ideo dicitur. Laudate dñm in ſono
tube. Moraliter laudetur deus. in prophe-
tis. non ſolum corde et ore. ſed etiam ope-
re imitando. Laudãdo deum cauere debe
mus a falſis iuramentis. ꝛ blaſphemijs ꝛc.
maledicta eſt domus et villa vbi hec ſunt.
Uis cognoſcere quod peccatum eſt. ac ſi cõ
tra regẽ enſe euaginato ires ꝛc. Ex iſto pec
cato venit totum malum. ꝛ ſi non eſſet niſi
vnus blaſphemus tota villa pateret. Si di
catur. ꝛ in quo demeruerunt alij ꝛc. dicatur
ꝙ ſicut cõtra lupum, intrantẽ villã oẽs cla
marent. ita et fortius clamandum eſt quã
do deus blaſphematur. ꝛ bñdictus eſt qui
poteſt dicere cum dauid. Bñdicam dñm in
omni tempore. ſemper. laus ei⁹ in ore meo
ꝛc. Quintus gradus eſt apoſtoloꝝ. ꝗ licet
ſint maiores. computantur tñ ſm ordinez
de quibus dicit. Laudate eum in pſalterio
et cythara. Apoſtoli dicuntur pſalteriũ ꝛ cy
thara. Rõ eſt q2 pſalterium eſt ſon⁹ came-
re qui fit cum decẽ chordis. cythara eñi ha-
bet vocẽ altã et acutã. Apľi aũt ex bona et
ſancta vita et obſeruãtia decem preceptoꝝ
dei dicuntur pſalterium. Dicuntur etiam
cythara ex eorum predicatione altiſſima ꝛ
acutiſſima: q2 in omnem terram exiuit ſo
nus eorum: rõne ꝑdicationis. Et pſalteriũ
dicuntur ex vita. cythara ex doctrina. Ideo
laudate deum in pſalterio ꝛ cythara. Mo
raliter non ſufficit ſolum corde vel ore lau
dare ſed etiam imitatione: ſeruantes decẽ
precepta. Et in doctrina ſcire Credo ꝛc.
Hic dicat contra ludũ taxilloꝝ in quo de⁹
blaſphematur: ꝛ aľe interficiunt. Cõfitemi
ni dño in cythara: ꝛ pſalterio decẽ chordaꝝ
pſallite illi. pſ. xxxij. Sextus gradus eſt
martyrũ. de quibus dicit. Laudate eum in
timpano ꝛ choro. Timpanum ſignificat in
vulgari tabourin. Chorus aũt in vulgari ſi
gnificat paruã fiſtulã: ꝛ ſignificat martyres
qui ꝑcutiebant in martyrio varijs cruciati
bus ſicut timpanum. et clamabant vt fiſtu
la paruo dicendo xp̄ianus ſum: ꝛ in quoli-
bet ictu confitebantur ieſum eſſe filium dei
et redemptorem mundi: nolentes fidẽ ab-
negare. Ergo dicit paulus. Sancti. i. mar-
tyres ꝑ fidem vicerunt regna. Heb. xj. Et
angeli tripudiabant ad iſtum ſonum. Ecce
quare dicit. Laudate eũ in timpano ꝛc. Di
cebat eñi. Maledicimur ꝛ benedicim⁹ ꝑſe
cutionẽ patimur ꝛ ſuſtinem⁹: blaſphema-
mur ꝛ obſecram⁹ tãꝗ purgamẽta mũdi hui⁹

facti ſum⁹ omnium peripſima. j. Cor. iiij.
Moraliter nō ſolū ore vel corde. ſed opere
imitādo. laudādus eſt de⁹ in martyribus p
patientiā in aduerſitatibus ⁊c. iuxta illud
apli. Patiētia vobis neceſſaria eſt. Heb. x.
Septimus gradus eſt ſanctoꝝ doctorū.
vt Remigij. Cyrilli. Hylarij. Hieronymi: et
etiā alioꝝ de quibus dauid. Laudate eū in
chordis ⁊ organo. Ecce vita doctoꝝ qui nō
ſolū predicāt ſeu predicabāt. ſed etiā libros
ſcribebāt. Jō dicunt inſtrumentū chordaꝝ
⁊ organū. Inſtrm enī chordarū vt citbara
eſt de ligno arido cū chordis tractis cum
cauilla. Ita coꝝ vita erat arida per pniam
Chorde ſunt auctoritates tracte cū cauil-
la intellectus vt facerēt melodiā ⁊ concor-
dantiā cū articulis fidei cū determinatiōe
eccleſie ⁊ cum textu anteriori ⁊ poſteriori.
Dicūtur etiā organū ꝓpter coꝝ predicatio
nem. Dicatur de ordinatione organi. ⁊ qūo
cū vento pulſantur. ⁊ ſunt ibi multe et di-
uerſe voces. Ita de predicatione doctorum
qui cū vēto aeris loquēdo fiebat ⁊ cū voci
bus diuerſis prelatis charitātē ⁊ diligenti
am ad aīas dabat. Religioſos ad obſeruā-
tiam regule et votoꝝ aīabat. Dabat inſup
clericis honeſtatē ⁊ caſtitatē. Mercatorib⁹
veritatē. ciuitibus liberalitatē: ꝙ ſine vſu-
ra mutuent ⁊c. Mulieribus ad viros fide
litatem. Ecce quare dicit. Laudate eum in
chordis et organo. Moraliter imitemur
predicādo gentibus pniam exēplo eorum.
Jō xp̄s ait. Dico vobis ꝙ niſi pniam egeri
tis. oēs ſimul peribitis. Luce. xiij. Octa-
uus gradus eſt ſanctoꝝ confeſſorū qui nō
ſcripſerūt libros. vt btūs Dn̄icus. Franci-
ſcus. Antonius. Paulus prim⁹ heremita.
Ideo non dicuntur doctores. De iſtis dicit
Dauid. Laudate eū in cymbalis bene ſonā
tibus. Duo cymbala ſunt vetus ⁊ nouum
teſtamentū. Inferius eſt vetus teſtamētuʒ
promittēs ſolū tēporalia terrena ⁊ nō cele
ſtia. Superius eſt nouū teſtamentum pro-
mittēs celeſtia. Et tanguntur adinuicē qñ
exponitur ⁊ declaratur auctoritas veteris
teſtamēti. Ideo chriſtus. Omnis ſcriba do
ctus in regno celorum. i. ſcriptura ſacra: ſi-
milis eſt homini patriſamilias qui profert
de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Mat. xiij.
Moraliter qñ nos tāgimus cymbala pre-
dicationis debemus ordinare vitā noſtrā:
Dicatur ordinatio cuiuſlibet diei. ſ. orare
deuote mane et ſero: qualibet hebdomada
audire miſſam completam cum ſilentio in
dominica. quolibet mēſe confiteri ⁊ quoli
bet anno cōicare in paſcha, aīs dixit xp̄s.

Amen amen dico vobis niſi manducaueri
tis carnē filij hois ⁊ biberitis eius ſangui
nem. nō habebitis vitam in vobis. Joh. vj.
Nonus gradus eſt virginū. que nūꝙ in
corde deſiderādo. nec ore loquēdo. nec ope-
re curarūt de carnalitate. ſed cōſeruauerūt
ſe in puritate virginali. De iſtis dicit. Lau
date eū in cymbalis iubilationis. Nota hic
differentiā inter cymbala bene ſonantia et
cymbalū iubilationis. Cymbala bene ſonā
tia ſunt vetus ⁊ nouū teſtamentū. vt dixi.
Sed cymbalū iubilationis qd eſt ſecretuʒ
ſunt caro ⁊ aīa. Qui enī vult ſeruare virgi-
nitatem oportet animam caſtigare ⁊ carnē
Et ſic tanguntur iſta cymbala. Dicit apoſto
lus de ſe. Ego autem ſic pugno non quaſi
aerem verberās: ſed caſtigo corpus meum
⁊ in ſeruitutem redigo. j. Cor. ix. Ita facie-
bant virgines virtute ſanctitate. et abſti-
nentia ſubiugādo carnē anime. Ideo lau-
date eum in cymbalis ⁊c. Moraliter imite
temur. ſi non ſumus virgines quia ſolum
pueri modo ſunt virgines. quia de adultis
ait dauid. Corrupti ſunt et abominabiles
facti ſunt. nō eſt qui faciat bonū. ſ. caſtita-
tis. nō eſt vſqꝫ ad vnuʒ. ſciliʒ de adultis. pſ.
liij. Ergo ad minus ſeruemus caſtitatem
quilibet in ſuo ſtatu. Uir ⁊ vxor in matri-
monio ſeruantes modum. caſtitatē ſeruāt
qui non faciunt luxuriam que ſit peccatum
ſed quicunqꝫ aliter vult habere delectatio-
nes per illas partes luxuria eſt ⁊ dānatio.
Honorabile connubium eſt. ſciliʒ ſeruando
modū in omnibus. ⁊ thorus immaculat⁹.
Fornicatores ⁊ adulteros iudicabit deus.
Hebreo xiij. Decimus gradus eſt omni
um alioꝝ electoꝝ vt innocentum. peniten
tium continentiū. ⁊ abſtinentiū. De quib⁹
dicit dauid. Omnis ſpūs laudet dn̄m. In
hoc mūdo ſunt multa officia. in celo ſolum
eſt vnū officiū. De quo dauid in pſ. lxxxiij.
dicit. Beati qui habitāt in domo tua dn̄e.
in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Diceret, ali-
quis: ergo tedium debent habere. qꝛ hic cle
rici quando diu cantant attediantur. Re-
ſponſio verum. eſt in hoc mūdo. ſed in para
diſo non attediantur. immo ſicut fameli-
cus quando comedit delectatur ⁊c. magis
incomparabiliter delectantur ſancti in lau
de diuina. Moraliter aſſimilemur. In celo
non ſolum magni ſancti. ſed etiā minores
laudant deum. Ita debet eſſe in hoc mun-
do. magni et parui debent deum laudare.
Maiores debent taliter nutrire pueros
vt quolibet die quando petunt panem di
cant Aue maria ⁊c. Item qñ ſunt quinqꝫ

vel ſex annoꝝ ꝙ confiteantur. quia dic̃ ſan
ctus Grego. ꝙ puer quinq; annorum fuit
damnatus. quia ſicut audiebat iurare iura
bat. Naz tota illa etas plena eſt delictis. ⁊ c̃
vt dicit illa decretalis de delictis puerorũ.
Pueris. Item ꝙ ducatis eos ad miſſam.
Quolibet anno in paſcha debẽt cõicare qñ
erunt. x. vel xj. annoꝝ. quia illa eſt etas di,
ſcretionis. Dicit beatus Tho. in. iiij. ſcrip.
diſt. xj. ar. v. q. iij. in corpore. quando aliqua
ſigna deuotionis in eis apparuerunt. Li,
cet aliqui clerici ex ignorantia dicãt ꝙ non
debent cõicare quouſq; ſunt. xx. annorum.
Dicatur quõ curatus debet ſcribere qui cõ
fitentur ⁊ cõicant. ⁊c. Ideo apoſtolus. Noli
te ad iracundiaz ſupple dei ꝓuocare filios
veſtros. ſed educate illos in diſciplina ⁊ cor
reptione dñi. ad Ephe. vj. Sic ergo ſi hic
deum laudauerimus in. ſanctis ſuis: ipſe
largietur nobis hic gratiaz ⁊ in futuro glo
riam.

De omnibus ſanctis. Sermo. ij.

V Idi turbam ma
gnam quam dinumerare ne
mo poterat. Verbũ iſtud ha,
betur originaliter. Apoc. vij.
⁊ recitatũ eſt ſtatim in epiſto
la hodierna. Preſens ſolẽnitas eſt omniuz
ſanctoꝝ Rationẽ vide in priori ſmõe Scdõ
ꝙ inueniẽ in. ſacra ſcriptura ſingulariter in
libro reuelationũ. ſ. Apo. Johannes ſemel
exiſtens in oratiõe ſubito fuit raptus. Cui
deus oſtẽdit totã gloriã paradiſi. ſicut ami
cus amico domũ quã edificauit. Et finita
reuelatione ac ſi fuiſſet interrogatus q̃d vi
dit in paradiſo. Reſpondit. Vidi turbam
magnaz quam dinumerare nemo poterat
ex omnibus gentibus ⁊ tribubus ⁊ popu,
lis ⁊ linguis ſtantes ante thronum in con
ſpectu agni amicti ſtolis albis. ⁊ palme in
manibus eoꝝ. Et clamabant voce magna
dicentes. Salus deo noſtro: qui ſedet ſuꝑ
thronũ ⁊ agno. Apoca. vij. Nota ꝙ tenebãt
palmas in ſignũ victorie de diabolo per hu
militatẽ: de carne per caſtitatem. ⁊ de mun
do ꝑ paupertatem. De tota iſta reuelatiõe
epiſtole hodierne ego ſolũ recepi ꝓ thema,
te. Vidi turbam magnaz quam dinumera,
re nemo poterat. De iſta magnitudine ſeu
q̃titate ſanctoꝝ volo modo declarare duo
puncta.

Pumo enim declarabo eoꝝ magnitudi,
nem ſeu quãtitatẽ innumerabilem.

Secundo magnitudinẽ ſeu quantitatez
virtualem.

Pro primo dicit iohãnes in themate. Vidi
turbã ⁊c. Sed ſtatim arguo cõtra hoc. Nã
xp̃s loquens de predeſtinatis dicit. Multi
ſunt vocati: pauci ꝟo electi. Mat. xx. Mo
do eſt queſtio. Cũ iohãnes dicat eos eſſe in
numerabiles: xp̃s ꝟo dicit. Pauci ꝟo ele,
cti. Mentitur Johannes. Reſponſio non:
quia verba ſunt xp̃i reuelata Johanni: nec
xp̃s poteſt mentiri nec falli. Concordatur
hec difficultas theologica: qm̃ de ſctis poſ,
mus loqui dupliciter. ſ. abſolute ⁊ reſpecti
ue ſeu cõparatiue. Primo modo ſunt mul,
ti ⁊ quaſi innumerabiles nobis. ⁊ ſm iſtuz
modũ loquiẽ iohãnes dicẽs. Vidi turbam
⁊c. Scdõ modo ſunt pauci: ⁊ ſm iſtum mo
dum loquiẽ xp̃s. Dicatur ſimilitudo de are
na in littore maris: ⁊ de illa quam teneo in
manu. Si em̃ queratur: ſi teneo multa gra
na arene in manu. Reſpõdeo abſolute in,
finita ſunt. ſed reſpectiue cõparãdo ad illa
que ſunt in littore maris pauca grana ſunt
in manu. ita eſt de ſanctis. Si loq̃mur de
eis abſolute ſunt innumerabiles. Jõ iohã,
nes ait. Vidi turbam magnã. Iſtud maxi,
me patebit in iudicio generali qñ ad dexte
ram recipientur boni: erit magna turba et
quaſi innumerabilis. ſed cõparãdo eos dã
natis qui erũt ad ſiniſtrã. pauci erũt ſalua,
ti. Verbi gra. Ante xp̃i aduentũ tranſierũt
quaſi quinq; millia annoruz. ⁊ illo tempore
nullus ſaluabaẽ: dẽptis paucis de abraam
q̃ in limbo reſeruabanẽ vſq; ad xp̃i aduen,
tum q̃ debebat collocare eos in paradiſo:
oẽs aũt alij dãnabantur. Ex quo aũt venit
xp̃s ⁊ lex euangelica per aplos fuit ꝑ mun
dum publicata nullus põt ſaluus fieri niſi
xp̃iani. Jõ oẽs iudei. agareni. tartari. ⁊ tur
ci. cauarij. pigmei. heretici. et mali xp̃iani
ſciſmatici. inobediẽtes. ⁊ qui moriũtur in
pctõ mortali: oẽs iſti dãnanẽ. q: nullus ſal
uatur niſi q̃ tenet legẽ xp̃i. ⁊ moriuntur ſi,
ne peccato mortali. ⁊ iſti ſunt valde pauci.
Ideo xp̃s. Multi ſunt vocati. pauci vero
electi: cõparatiue. Vñ de iſta materia dicit
Eſaias vnam comparationẽ vel ſimilitu,
dinem. Quomodo ſi paucceolliue que remã
ſerunt excutiantur ex oleo: et racemi cum
fuerit finita vindemia. Hi leuabunt vocem
ſuam atq; laudabunt cũ glorificatus fue,
rit dñs. Eſa. xxiiij. Itẽ alia ſimilitudo. quia
multi ſunt lapides precioſi in mũdo abſo,
lute. ſed reſpectiue cõparando ad alios la
pides paucisſunt. Ita de ſanctis abſolute
multi ſunt. Quis poſſet computare quot
fuerunt patriarche: lz tres fuerint principa
les, ſcilz Abraam, Iſaac, ⁊ Jacob: tamẽ oẽs

ſancti q̃ fuerũt ante prophetas dicũtur patriarche. Itẽ quot fuerũt ꝓphete. quot ſancti ſacerdotes: quot reges. quot penitẽtes ſunt in nouo teſtamẽto. quot tenuerũt vitam apoſtolicã. quis poſſet cõputare. Item quot martyres qui pro xp̄o paſſi fuerunt. ⁊ iam ſuꝑfeſtũ innumerabiliũ martyrũ. quot doctores. quot confeſſores deuote celebrando ⁊ ſacramẽta ſine ſimonia miniſtrãdo. q̃t virgines q̃ cũ abſtinẽtijs ſe cõſeruauerunt quot innocẽtes. quot penitẽtes. quot cõtinẽtes. quot de matrimonio ſibi mutuo fidẽ ſeruãtes. quot deuoti clerici. religioſi heremite. Patet ꝙ ſancti abſolute multi ſunt. Ideo iohannes ait. Uidi turbã magnã ⁊c. Patet prima pars ⁊c. Quantũ ad ſecundum punctũ oportet declarare de magnitudine ſeu q̃titate ſanctorum virtuali que in tribus cõſiſtit.

In potentia excellenti.
In ſcientia relucenti.
In clementia diligenti.

Dico ꝙ prima ↄcluſio eſt theologie ꝙ ois ſanctus magnus vel paruus eſt omp̄s ſue volũtatis. Nã quilibet eſt potẽs facere q̃cquidvult. Deus em̃ ſimpliciter ⁊ ſine reſtrictiõe eſt omp̄s: ſed ſancti ſunt omnipotẽtes ſue volũtatis ſub deo. quia in paradiſo nulla eſt triſticia. Ideo ſi aliquis ſanct⁹ vellet aliquid quod nõ poſſet facere vel habere triſticiã haberet ⁊ triſtaretur. Sed q2 ibi nulla eſt triſticia nec poteſt eſſe idõ quicquidvult habet ⁊ facit. Erat em̃ potẽs ſanſon. Dicãtur aliqua de ſua potẽtia ⁊ principaliter de diruptione tẽpli. tñ potentia ipſius nihil eſt reſpectu potẽtie ſanctoꝝ: quia aia minimi ſancti paradiſi. ſi vellet diruere vnũ magnũ mõtẽ ⁊ ꝓijcere in mari poſſet. Itẽ potẽs eſſet rex cũ mille milib⁹ viris armorũ: tñ potentior eſt vna aia beata que ſi vellet poſſet regẽ ⁊ alios mille milia hominũ armoꝝ occidere. Iſtã potentiam habent ſancti partim ex gratia ⁊ partim ex merito q2 lʒ in hoc mũdo habuiſſent liberũ arbitrium boni ⁊ mali. tñ ſuã voluntatẽ reſtringebant cũ diuina volũtate nihil faciendo niſi quod deus volebat. idõ modo habẽt poteſtatem faciẽdi quicq̃d volunt. dũ em̃ hic viuerent habebant ita liberũ arbitrium. ſicut ⁊ nos faciẽdi ſuꝑbias põpas ⁊ vanitates ⁊c. ſed reſtringebant ſe gubernãdo ſm dei voluntatẽ. ⁊ non ſm ſuã inclinationem: dicẽdo. Dñe nolo facere hoc quod poſſum. ſed volo facere ſm veſtrã voluntatẽ. Idem de auaricia. luxuria. et ſic de alijs. Ideo ſunt omnipotẽtes ſue volũtatis. Sicut em̃ xp̄s omnipotẽs noluit in hoc mũdo cõuerſando vti omnipotentia ſua. ſed humiliauit ſe ad paſſionẽ. habuit tñ omnipotentiã ſuper oẽs creaturas. De hoc figura. Geñ. xlviij. Nota hyſtoriã de iacob qñ debuit mori bene dixit filijs Ioſeph. ſcʒ manaſſes ⁊ effraim. Iſti duo ſignificabãt duos populos. Manaſſes. ideſt obliuio figurabat populum iudeorum qui fuit anteq̃ populus chriſtian⁹ De iſta obliuione Hieremie. ij. Et populus meus oblitus eſt mei diebus innumeris. Effraym. ideſt augmentum figurabat populum chriſtianũ. q2 fuerũt tot iudei quot chriſtiani. Secũdo de ſcientia ſanctorum eſt notandũ. Et hec eſt magna conſolatio ruſticorũ bene viuentium. Nã in pũcto in quo aia ſapientis vel ruſtici ſiue pueri intrat paradiſum. deus aperit ſibi vnũ librũ ſolum habẽs duas chartas ⁊ ſubito habẽt noticiã omniũ artiũ. ſciẽtes naturas ⁊ virtutes ⁊ ꝓprietates omniũ rerũ. Iſte liber eſt chriſtus. Prima charta eſt diuinitas. Secũda eſt humanitas. Plus ſcit nunc vnus ruſticus beatus q̃ ſciuerint hic oẽs apoſtoli ⁊ virgo maria que pre oībus fuit illuminata. Hoc tãgit Greg. Quid eſt ait quod non videãt qui videntẽ oia vident. Ideo in paradiſo nõ ſunt magiſtri nec predicatores docẽtes alios. q2 tũc complet ur prophetia Hiere. xxxj. Ecce dies veniũt dicit dñs. nõ docebit vltra vir proximũ ſuum. ⁊ vir fratrem ſuũ. dicẽs: cognoſce dñm. Omnes em̃ cognoſcent me a minimo eoꝝ vſq3 ad maximũ. ait dñs. Sed in hoc mũdo indigem⁹ magiſtris. Ideo teneatis bonã vitã et ſtudeatis mõ in libro charitatis ⁊ dilectionis q2 tũc ſcietis omnia ⁊c. De tertio nota ꝙ q̃titas ſiue magnitudo ſanctorũ virtualis eſt clemẽtia diligẽs. q2 gloriã quã ipſi habẽt deſiderãt nos habere. rogando pro nobis vt ad illã gloriã perueniamus. parẽtes em̃ amici et filij quos ibi habemus orant pro nobis. Dicatur quõ in cathedris ſunt ſcripta nomina exiſtentium in gratia ſm premia eis correſpondentia. Gaudete ⁊ exultate. q2 nomina veſtra ſcripta ſunt in celis. Lu. x. Cogitate qñ amici nr̃i videntibi noĩa nr̃a ſcripta. ⁊ letant ⁊ rogãt deũ vt cõſeruemur in gratia ⁊c. Sed qñ homo peccat mortaliter deletur nomẽ et ſcribitur in inferno. Auctoritas. Qui aũt peccauerit mihi delebo eum de libro meo. Exo. xxxij. Cogitate quomodo amici noſtri cum iam nõ vident ibi nomina noſtra ſcripta: ſi poſſet ibi eſſe triſticia quõ triſtarentur. tũc orant deũ vt cõuertamur de peccatis ⁊ faciamus

pniam ⁊c. Ecce clemētia ſanctoꝝ. Auctoritas Cypria. Patriā noſtrā paradiſum computemus. parentes patriarchas ⁊ prophetas iam habere cepimus. Ut quid nō properamus. vt qd nō curamus vt patriā noſtram videre. et parentes noſtros viſitare poſſemus. Magnus illic charorum numerus nos expectat: turba filiorum parentū ⁊ amicorum. qui iam ſunt de ſua ſalute ſecuri. adhuc de noſtra ſalute ſolliciti ſunt.

¶ De omnibus ſanctis. Sermo. iij.

MErces veſtra copioſa eſt in celis. Mat. v. Volētes nūc vobis predicare de oībus ſanctis: vel de quorū beatitudine hodie ꝑ totum mundum fit ſolēnitas. Ideo vt ſermo noſter dicitur a me ⁊ audiatur a vobis in laudem ⁊ reuerentiam dei principaliter et omniū ſanctoꝝ preſentemus virgini illud locale. qđ ipſa tantū diligit. ſ. ſaluationem angelicā ⁊c. Hoc verbum eſt chriſti in euāgelio hodierno dicentis omnibus ſanctis paradiſi. Merces veſtra: id eſt gloria et beatitudo quam habetis eſt in celis copioſa. Modo de beatitudine ſanctorū ſm motiuum thematis ⁊ ſm ꝙ feſtum requirit volo tria puncta declarare.

Primo de loco ⁊ gloria excellēti.
Scdo de numero ſanctoꝝ trāſcēdēti
Tertio de ſtatu ſanctoꝝ cōuenienti.

Iſtis declaratis credo ꝙ intelligetis gloriā paradiſi. Quantū ad primū de loco ⁊ de gloria excellēti dicit thema. In celis. nō in terris. qꝛ in hoc mūdo nō habuerūt magnam gloriam. ſed labores. tedia. ⁊ miſerias. ſed in celis habēt gloriā. Ideo apoſtolus in perſona omniū ſanctoꝝ dicit. Noſtra conuerſatio in celis eſt. vnde et ſaluatorem expectamus dñm noſtrū ieſum xp̄m qui reformabit corpus humilitatis noſtre configuratū corpori claritatis ſue. ad Phil. iij. Queſtio eſt hic theologicalis ⁊ phiſicalis. Certū eſt hoc: ꝙ gloria ſanctorū eſt in celo empyreo immobili et impermutabili. Cum ergo celum empyreale non ſit niſi vnum. quare chriſtus dicit in themate. Merces veſtra copioſa eſt in celis. pluraliter: maxime qꝛ Lucas recitans hoc verbū dicit. Ecce merces veſtra multa eſt in celo. Luce. vj. Reſpondeo ꝙ de celo empyreo poſſemus loqui dupliciter. ſ. communiter. vel diſtincte. Communiter autem loquendo tota portio que eſt ſupra primum mobile: vel celum criſtallinū: vel aque dicitur celum empyreale. ⁊ ſic non eſt niſi vnum celum empyreale. Et iſto modo loquitur Lucas in predicta auctoritate. Si autem volumus loqui de celo empyreo diſtincte ſm ꝙ eſt diſtinctum ⁊ ordinatū in nouē ordinibus angelorum quorū quilibet eſt maior tota terra: iſto mō ſunt multi celi. Primū celum vt ſic eſt ſanctorum angeloꝝ: q ſimpliciter dicuntur angeli qui deſcēdunt ad cuſtodiendum nos ⁊ adiuuandū. In iſto ordine habitant perſone penitētes qui in hoc mūdo affligūt carnem ſuam aliquo modo. Ibi enim fit magnum feſtum de eis. Dico vobis ꝙ gaudiū erit in celo coram angelis dei. non dicit coram archangelis. ſuper vno peccatore penitentiam agēte. Lu. xv. Secundum maius eſt archangelorum. qui ſunt ſubſtantie ſpirituales. In iſto: ſcribūtur perſone que cū afflictione penitentiali habent. ſimul deuotionem ſpiritualem. non ſolum affligunt et tormentant carnem per afflictionem: ſed etiam confortant ſpiritum per deuotionem orādo. legēdo. contēplando. et miſſas et ſermones audiendo. Ideo Dauid ait. Mihi autem adherere deo: per deuotionē ſpiritualē bonū eſt: ponere in dño deo ſpem meā. pſ. lxxij. Tertiū ⁊ excellētius eſt principatuum. In hoc habitāt anime ſanctarū perſonarū que vltra afflictionē penitentialem ⁊ deuotionē ſpiritualem dederūt ſe ad miſerationē fraternalem nō miſerabiliter. ſed copioſe et abundanter qui magis delectantur in elemoſynas dando ꝙ auarus in congregando. Beati miſericordes: qm̄ ipſi mīam conſequentur. Mat. v. Quartū maius eſt poteſtatū. In hoc ſtant patiētes qui vltra afflictionem deuotionem ⁊ miſerationem habuerunt patientiam virtualē quia ex nulla tribulatione. ſeu aduerſitate recipiunt amaritudinem cordis contra deum: ſed dulciter ſe conformant diuine voluntati. non murmurant. ſed deum laudant. Ideo ait apoſtolus. Patientia vobis neceſſaria eſt vt voluntatem dei facientes reportetis promiſſionem. ad Hebreos. x. Quintum eſt virtutum. In hoc ſtant perſone que vltra predicta habent concordantiam proximalem. ex nulla iniuria recipiunt deſiderium vindicte: nec auferunt verbum bonum: qui ex vindicta neminem odiant. Ideo dixit ſcriptura. Cum omnibus hominibus pacem habentes: nō voſmetipſos defendentes chariſſimi. id eſt vindicantes. ſed date locum ire. ad Roma-

nos.xxj. Sextum eſt dominationum:ma
ius et nobilius. Ibi collocant q̄ habẽt pru-
dentiam humanalẽ.ſ.imperatores.reges.du
ces.et comites etc.et populoꝝ rectores q̄ ha-
bent dominium iuſtũ:et bono titulo.et ſer-
uant iuſticiam non faciunt rapinã.nec ali
cui faciunt iniuriã:ſunt contẽti de ſuis red
ditibus ; miniſtrant iuſticiã tam paruis ꝙ
magnis ſꝫ ordinẽ iuris et conſuetudinem.
Idem de prelatis qui intrant per portam. et
quãdo ſunt intus bene gubernãt ſe.de red
ditibus faciunt tres partes.vnã dant eccle
ſijs et hoſpitalibus.aliã pauperibus. tertiã
retinẽt ſibi. magis curam ht de aĩabus ꝙ de
redditibus.tales q̄n moriuntur cũ magno
honore in iſto ſexto ordine collocantur.q̄n
tranſeunt per ordines angeloꝝ.archãgeloꝝ
etc.In quolibet ordine fit eis magnũ feſtũ.
Dicunt angeli faciamus magnũ feſtũ. quia
tot anni ſunt ꝙ nullus huc.venit de iſtis.
Ideo dicit ſcriptura. Si delectamini ſedi-
bus et ſceptris o reges ppli.diligite ſapien
tiam vt in perpetuum regnetis. Sap.vj.
Septimum eſt thronorum q̄ quieſcunt in
contemplatione glorie. In hoc vadunt illi
qui in hoc mundo tenuerunt paupertatem
apoſtolicalẽ.dimittentes pro xp̄o omnia habi
ta et habenda et etiã deſiderium habendi vt
habeãt cor liberum.ſed tamẽ diuites ſunt
virtutibus.Talibus dicit xp̄us. Amen di-
co vobis ꝙ vos qui reliquiſtis omnia et ſe
cuti eſtis me.in regeneratione cũ ſederit fi
lius hominis in ſede maieſtatis ſue ſede-
bitis et vos ſuper ſedes.xij.iudicãtes.xij.
tribus iſrael. Matthei.xix.et Luce.xxij.di-
citur ſedebitis ſuper thronos. Octauum
eſt cherubinorum.id eſt plenitudo ſapien-
tie. In iſto ſtabũt illi qui dãt ſe ad ſciam di
uinalem.ſtudendo.et contẽplando. habent
tantum intellectus ꝙ alios etiã illuminãt
De iſtis dicit ſcriptura. Qui docti fuerint
fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti: et q̄
ad iuſticiam erudiunt multos quaſi ſtelle
in perpetuas eternitates. Dan.xij.Nonum
eſt ſeraphinorum qui ſunt maiores et excel
lentiores omnibus alijs. In iſto ſunt per-
ſone de charitate ſupernali. quia maior hoꝝ
eſt charitas.j. Cor.xiij. quia ſicut lucerna
ſtatim ad ignem liqueſcit.ſic tales ſunt ita
ardentes in amore dei. quia ſtatim quãdo
cogitant de eo liqueſiunt in lachrymis.ſu-
ſtinent omnes labores pro deo. Tales quã-
do moriuntur collocant in iſto ordine cum
magna ſolẽnitate ſicut ſpõſa ducit cum ho
nore.et collocat a xp̄o.Ideo dicit apoſtolus
Super oĩa charitatem habete qđ eſt vinculu

lum perfectionis.ad Col.iij. Ex iſta decla
ratione patet ꝙ licet celum empyreale nõ
ſit niſi vnum:loquẽdo cõiter:ſed tamen di
ſtinctũ in nouẽ ordinibus ſunt plures celi
Et ſm hoc dicit xp̄s oĩbus ſanctis. Mer-
ces veſtra copioſa eſt in celis:quia non oẽs
ſancti ſunt in in vno ordine:ſed aliqui cum
angelis:aliqui cum archangelis etc.Sic er
go patet de eorũ gloria excellenti:quia in ce-
lis. Quantum ad ſecundũ videndũ eſt de
nnmero ſanctorũ tranſcendentiũ an ſint
multi:quia de multitudine ſanctorũ dicit the
ma. Copioſa eſt:intantũ ꝙ beatus iohes
euãgeliſta cui deus oſtendit gloriã vt ami-
cus oſtendit amico domũ ſuã:et vidit bea-
titudinẽ multorum.de qua dicit in epiſto-
la hodierna.Uidi turbã magnam quã di-
numerare nemo poterat.Apoca.vij. Sed
eſt hic queſtio bona et intricata. Diceret ali
quis.Mirum eſt ꝙ iohãnes dicat eſſe tur
bam magnam et quaſi innumerabilem.Et
nũquid dicit xp̄s.Multi ſunt vocati:pau-
ci vero electi. Matthei.xx. Hec difficultas
theologica concordatur ſic:quia de ſanctis
poſſumus loqui dupliciter.ſcilicet abſolu-
te vel reſpectiue.Primo modo ſancti mul
ti ſunt quaſi innumerabiles a nobis:et ſm
iſtum modum loquitur iohãnes quando
dicit.Uidi turbam magnam etc. Secundo
modo loquẽdo ſunt pauci electi:et ſm iſtũ
modum loquitur chriſtus. Multi ſunt vo
cati etc.Nota ſimilitudinem de pugillo are
ne abſolute loquendo.in quo ſunt quaſi
infinita grana:ſed comparatiue loquendo
reſpectu mõtanee arene pauca grana ſũt.
Ita etiam natura humana eſt quedam mõ
tanea arene. Multiplicabo ſemen tuum
ſicut ſtellas celi:et velut arenam que eſt in
littore maris . Gen.xxij. Hoc fuit dictum
abrae ſed multo magis potuit dici ade.de
iſta montanea arena.ſcilicet humane na-
ture recepit deus manum plenam . Iuſto-
rum anime in manu dei ſunt . Sap.iij.de
iſta materia vide in illo ſermone omnium
ſanctorum . Uidi turbam magnam.etc.
Quantum ad tertium de ſtatu ſanctorum
conuenienti.Ex quo vidimus de gloria ſan
ctorum excellenti et de numero ſanctorum
tranſcendenti:nunc videndum eſt de ſta-
tu ſanctorũ cõuenienti de quo dicit.Mer-
ces veſtra.Salarium eſt quod ſcilicet ha-
buerunt ex bonis operibus que hic fece-
runt. Gloriam iſtam ſanctorum poſſum vo
bis declarare tripliciter.ſcilicet

Primo per potentiã excellentẽ.
Scđo per ſcientiã reſplendentẽ.

Tertio per beniuolentiam diligentem.
De iſta materia vide in ſermone ſuperio-
ri. ſcilicet Uidi turbam magnam ꝛc.

In die animarum. Sermo. j.

Eſt cogitatio ꝑ
defunctis exorare. ij. Ma-
cha. xij. Tota ſolennitas et
officium preſentis diei eſt ꝑ
defunctis exorare oim fide-
lium defunctorum. Sicut ſancta mater ec-
cleſia heri fecit feſtum de ſanctis animab⁹
que iam ſunt in paradiſo que ibidem ſunt
cum certitudine. ſic hodie fit de animabus
que ſunt in purgatorio ſperantes ad para-
diſum ꝑuenire: ꝓpter hoc etiam orat eccle-
ſia vt cito ad gloriam introducant. Idō vo-
lens me ordinationi eccleſie cōformare vo-
lo nunc vobis predicare de animabus pur-
gatorij. Sed prius ſalutetur virgo maria
ꝛc. Pro fundamento ſciendum ꝙ qꝛ deus
creauit mundum magnā differentiam fe-
cit inter creationem creaturarum corpora-
lium vitam habentium ꝛ hominem. Quia
de creaturis corporalibus vitam habenti-
bus alique habent ſolum aiam vegetatiuā
vt plante que poſſunt augmentari: alique
autem habent aiam vegetatiuam ꝛ ſenſiti-
uam. vt animalia irrationabilia. Sꝫ homo
habet animam vegetatiuam ſenſitiuam et
intellectiuam. Et eſt talis differentia inter
creaturas corporales ꝛ hominem. quia in
creaturis vitam habentibus anima vege-
tatiua ꝛ ſenſitiua educitur de potentia ma-
terie. Et quando creatura moritur: anima
vegetatiua ꝛ ſenſitiua morit̄ ꝛ deſinit eſſe
non ſic de anima intellectiua hominis: qꝛ
non educitur de potentia materie: nec ha-
bet fundamentum: nec aliquod ſuſtenta-
mentum actiue. immo ipſa ſuſtinet corp⁹:
et totum eſſe corporis eſt ab anima: ꝛ ipſa
a ſolo deo creatur in vtero matris. Ideo
mortuo homie anima remanet in ſuo eſſe
quia nihil habet a corpore. Ideo dicit deus
Omnes aie mee ſunt vt anima patris: ita
et anima filij mea eſt. Eze. xviij. Aia q̄ pec-
cauerit ipſa morietur ibidem. Qñ hō pec-
cat mortaliter moritur aia. qꝛ perdit diui-
nam gratiam. ſed non perdit eſſe eſſentiale
Ideo mortuo corpore aia intellectiua rema-
net in ſuo eſſentiali eſſe ꝛ ꝑpetuali. Idō dixit
deus a ꝑncipio. Faciamus hominē ad ima-
ginem ꝛ ſimilitudinem noſtram. ꝛ preſit pi-
ſcibus maris et volatilibus celi: et beſtijs
terre vniuerſeqꝫ creature. Geneſ. j. Nota
ad imaginem ꝛ ſimilitudinē. qꝛ ſicut vnus
deus eſt in toto mundo ꝛ in qualibet eius
parte: ꝛ regit ꝛ gubernat mundū tamē ni-
hil recipit: ſed dat ſibi eſſe. Et ſi mundus
corrūperetur: ex hoc non corrūperet deus
qꝛ nihil habet ab eo. Ita de aia intellectiua
vna in toto corpore ꝛ in qualibet eius par-
te ꝛc. Ideo corrupto corpore non corrumpi-
tur aia. In iſta excellentia homo preſidet
piſcibus maris: vniuerſeqꝫ creature: qꝛ in
illis anima totum eſſe habet a corpore: ꝛ
ipſis corruptis corrumpitur anima. Nota
hic errorē ſaduceorum qui recitatur a tri-
bus euangeliſtis. Math. xxij. Marci. xij.
ꝛ Lu. xx. qui credebāt ꝙ ſicut in alijs crea-
turis corrūpitur ſimul corpus ꝛ aia: ꝙ etiā
ſic in homine quibus dixit xp̄us. Erratis
neſcientes ſcripturas neqꝫ virtutem dei.
De mortuis autem nunquid legiſtis in li-
bro moyſi quando dixit illi deus. Ego ſum
deus abraam deus yſaac ꝛ deus iacob. Non
eſt deus mortuorū ſed viuentium. Uos er-
go multum erratis. Nota erratis neſcien-
tes ſcripturas que dicūt oppoſitum. Neqꝫ
virtutē dei qui creat animā de nihilo. Uos
ergo multū erratis: qꝛ error qui maxime ꝛ
multū nocet homini eſt nō credere anime
perpetuitatē: quia ex hoc ſtatim perdit ſpē
glorie quam non deſiderat: ꝛ perdit timo-
rem penarum inferni quas non vitat. His
amotis oia peccata veniunt ſibi in prom-
pto: qꝛ non timet diuinū iudiciū. Propter
hoc diabolus ſubtilis ſingulariter tēptat
gentes de iſto errore. quo admiſſo gentes
faciliter peccant. Talibus accidit vt aſino
qui oculis clauſis circuit tumbā. Sic dia-
bolus clauſis gentium oculis anime. ſcilꝫ
ſpei ꝛ timoris circūeunt bona tēporalia: ꝛ
in fine inueniunt ſe deceptos. Ideo dixit
xp̄s. Multū erratis. Contra hunc errorē
ſancta mater eccleſia fecit heri ſolennitatē
de ſanctis animabus q̄ viuunt in paradiſo
ꝛ hodie de illis que viuunt in purgatorio.
Ideo dicit thema. Eſt cogitatio ſcꝫ eccleſie
vniuerſalis pro defunctis. ſcꝫ qui ſunt in
purgatorio exorare. Patet thema. Nota ꝑ
defunctis. non dicit pro oibus vniuerſali-
ter: ſed pro defunctis particulariter ſeu in-
definite. Nā defuncti ſunt in triplici gra-
du ſeu differentia ſm Augu. in libro de cu-
pro mortuis agenda.

Quidā ſunt ita boni ꝛ ꝑfecti ꝙ noſtris
orationibus non indigent.

Quidā ſunt ita mali ꝛ peruerſi ꝙ oratio-
nes ꝛ ſuffragia nihil eis proficiunt.

Quidā ſunt mediocres q̄ de nris orōnib⁹,

⁊ ſuffragiis magnum profectum ſentiunt Et de iſtis tertiis dicit thema. Eſt cogitatio.⁊c.
Quantū ad primū ſicut ſunt illi qui iā ſunt beati in paradiſo qui non indigent noſtro ſuffragio.immo nos indigemus eorū. Ratio.quia in inſtanti in quo anima innocentis vel condigne penitentis intrat paradiſum ſtatim recipit ſalariū ſimul totum de omnibus bonis que fecit.ſiue corde cogitādo.ſiue ore loquendo. vel opere faciendo. ſcʒ dare aquā frigidam.ſi non poteſt dare aliud.pro illo habebit ſalarium in paradiſo. Auctas. Quicūqʒ potū dederit vni ex minimis iſtis calicē aque frigide tm̄ in nomine diſcipuli.amen dico vobis non perdet mercedem ſuam. Math.x. Quāto ergo magis ex magnis operibus. Nā ſeruat deꝰ modū aliquoꝝ dn̄oꝝ qui ſeruitoribus ſuis nō ſoluunt modicū.ſed ſimul.intantū ꝙ gradus glorie eſſentialis nūꝗ̄ poſt augmentantur Ideo dicit Job. Conſtituiſti terminos eius ſcʒ glorie eſſentialis qui preteriri non poterunt. Dicunt ph̄i ⁊ ſignanter medici ꝙ augmentū eſſentiale hoīs cōiter terminat̄ in tertio ſeptēnario.ꝗ̄uis etiā vlterius delectationibus valeat ⁊ pinguedine dilatari. Ita etiam de aīa quando intrat paradiſum ſtatim attingit ad vltimū gradū ſue glorie eſſentialis vltra quē non eſt aſcenſus. dilatatur tamē quia gaudet de bonis operibus que faciunt ꝓpter dei honorē ⁊ ꝓpter vtilitatem noſtrā.⁊ hec vocatur gloria accidentalis. Sed gloria eſſentialis que eſt viſio dilectio ⁊ fruitio non augmētat̄. Ecce quare dicit.conſtituiſti terminos eius.ſ.hoīs.ſcʒ augmēti corporalis ⁊ glorie eſſentialis qui preteriri non poterunt. Ideo non oramus ꝓ iſtis vt eoꝝ gloria augmētetur.ſʒ oramꝰ eos vt ipſi orent ꝓ nobis dī. Orate pro nobis oēs ſancti dei. vt digni efficiamur promiſſionibus xp̄i. Quantū ad ſcḋm nota quidā ſunt ita mali ⁊ peruerſi ſic ꝙ noſtre orationes nō poſſunt eis valere ſicut ſunt peccatores qui ſciunt ſe ſtare ⁊ viuere ī peccatis ⁊ mala vita ⁊ non conuertunt̄. Deus ordinauit viam humilitatis ad paradiſum ⁊ ipſi volunt ire per viam ſuperbie.⁊ ſic de aliis:nec confitent̄ niſi ꝓpter verecundiam mundi.⁊ tūc ficte. tales quādo moriuntur ſtatim deſcendunt ad infernū. Ducunt in bonis dies ſuos.⁊ in puncto ad inferna deſcendunt. Job.xxi. Nota in puncto.ſ.onere peccatoꝝ.vt ſi mola caderet de aere ſubito in mari. Hoc declarauit Johannes qui vidit āgelū cū magno lapide molari.Ad quē

Johannes. Quid eſt hoc. Reſpondit angelus. Hoc impetu mittetur babylon.ſ.cōfuſio ſicut ſunt illi qui nullū ordinem ſeruāt in vita ſua mittentur in profundū inferni Apo.xviii. Iſtis aūt nō ꝓficiunt orationes nec ſuffragia. Rō.quia ſicut mēbro abſciſo ⁊ mortuo vitalia cibaria nō ꝓficiūt nec medicine. ſic nec dānatis in inferno . quibus tanꝗ̄ mēbris mortuis a corpore eccleſie.totaliter abſciſis vitalia cibaria eccleſie.ſ.corpus ⁊ ſanguis ieſu xp̄i ⁊ orationes ⁊ bona opera nihil eis ꝓficiunt:intantū ꝙ ſi oēs miſſe dicerent̄ ꝓ vna aīa dānata nō ꝓficerēt ſibi in quocūqʒ nec etiā medicine eccl̄ie nec ſacramenta eis poſſunt ꝓficere.nec cōfortatio ſanctaꝝ doctrinaꝝ. Mortuo hoīe īpio nulla erit vltra ſpes. Prouer.xi. Nota mortuo impio:non dicit hoīe peccatore.qꝛ maior eſt homo impius.quia impiꝰ eſt peccator impenitens. Ecce qualē impietatem facit.ac ſi haberet filiā pulchrā ⁊ gratā que caderet in puteo ⁊ nollet eā inde extrahere.vel in igne ſeu in luto vel aqua. Sic quilibet peccator habet vnā filiā legitimam ⁊ pulchram,⁊ gratā.ſ.aīam.⁊ videns ꝙ cadit in luto ſuperbie.⁊ tu poſſes eā retinere ꝑ humilitatē ⁊ non curas. Item in igne auaricie dimittis cadere dī.pro certo ego congregabo pecunias.⁊ tu poſſes eā extrahere ꝑ reſtitutionē ⁊ non curas. Item cadit ī flumine ꝑ decurſum luxurie:⁊ poſſes eam retinere ꝑ caſtitatē ⁊ ꝑ abſtinentiam.quia venter ⁊ ille partes vicine ſunt.⁊c.talis dr̄ impius.quia non curat de ſua filia.immo verius de filia xp̄i. Ideo dr̄. Mortuo hoīe impio nulla erit vltra ſpes.nec alleuiandi nec deponendi onus penaꝝ inferni nec exeundi. Ex hoc extirpatur error aliquoꝝ dicētiū ꝙ licet ſuffragia non poſſent eos extrahere de inferno.tamē dant eis aliquā alleuiationē ⁊ conſolationē. hoc eſt error. Et dant exemplū de famulo qui portat onus cui datur ad comedendū ⁊ bibendū:licʒ nō deponat onus penaꝝ qui licet non poſſint onus deponere.tm̄ ſentiunt refrigeriū.⁊c. error eſt.immo augmentat̄ eis pena.quando hō orat ꝓ aliquo qui eſt dānatus. ꝗ̄uis hoc neſciatur.non ſolū tamē non valet ad exeundū.ſed etiā ſibi penā auget. Declaratur ꝑ ſimilitudinē de milite captiuo in barbaria cui mittitur preciū.ſed perdit̄ in mari.qui quando ſcit precium ꝑditū non ſolū nō exit de captiuitate nec refrigeratur imo cruciatur quando ſcit ꝙ preciū eſt ꝑditū Sic etiam precium de animabꝰ ⁊ ſuffragiū miſſe ⁊ orationes. ⁊c.que quando videt ꝙ

non poſſunt eis ꝓficere cruciant̃ ⁊ maledi
cunt ſe ⁊ diez natiuitatis. Ideo ꝓ eis non
oꝛamus. quia licet indigeant ſuffragijs. nõ
tñ poſſunt eis ꝓficere nec valere. Aug⁹. di
cit. Si ſcirẽ aīam patris mei in inferno cõ
ſcientiã haberem oꝛare ꝓ illo. Ideo oꝛat ec
cleſia di. Quia in iferno nulla eſt redẽptio.
miſerere mei deus ⁊ ſalua me. Quantuz
ad tertiũ. quidã ſunt mediocres qui de no
ſtris ſuffragijs ⁊ oꝛationib⁹ habẽt magnũ
placitũ. ſicut ſunt aīe peccatoꝝ. qui licet fe
cerint multa peccata. tñ ꝓ tp̃e conuertunt̃
ad deũ ⁊ confitent̃. ſed non cũ tanta contri
tione vt maria magdalena. cui de⁹ remiſit
peccata q̃tũ ad culpã ⁊ penã. Tales quan
do decedunt vadunt ad purgatoꝛiũ. quia li
cet culpe remittunt̃ in confeſſione. tamen
adhuc remanent ſiue reſtant pene ad⁹ ſol
uendũ. vel hic vel in purgatoꝛio in quo eſt
ignis clarus. Secus de illo de inferno qui
eſt obſcurus. Ille aũt ignis eſt inſtrumẽtũ
diuine iuſticie. quia alias flamma coꝛpoꝛa
lis non poſſet agere in aīam ſpũalẽ. Sicut
verba coꝛpoꝛalia ſacerdotis non pñt tranſ
ſubſtantiare niſi in q̃tũ ſunt inſtrumentũ
dei. Ita de illo igne in quo aliqui ſtant. ſo
lũ ꝑ momentũ ſubito tranſeunt vt ſagitta
aliqui ſtant ꝑ hoꝛã. aliqui ꝑ diem. ⁊c. aliqui
vſq̃ ad diẽ iudicij ſm̃ ꝙ deo placet. Et q̃
tũcũq̃ ibi parũ ſtent vident̃ eis ſtetiſſe per
centum annos. ita pena eſt dura ⁊ aſpera.
Quibus purificatis per bonũ angelũ inde
extrahuntur ⁊ ad paradiſum deducunt̃. Si
cut enĩ bonus argentarius qui vult facere
pulchꝛũ opus auri vel argenti: non ponit
aurũ vel argentũ in opere quouſq̃ in fur
nello eſt purificatũ. Ita xp̃s optimus argẽ
tarius purificauit aīas que dicunt̃ aurũ ex
charitatiua conſcientia. ⁊ argentũ ex clara
credẽtia in inferno purgatoꝛij. Auctas. In
igne ꝓbat̃. i. purgatur aurũ ⁊ argẽtũ. hoĩes
vero receptibiles in camino humiliationis.
Eccli. ij. Sed ecce hic conſolatio. quia tem
pus eis a deo taxatũ ꝑ ſuffragia oꝛationũ:
elemoſynaꝝ: miſſaꝝ. ieiunioꝛuz. ⁊ hm̃õi põt
minui. quia iam in tali cõditione de⁹ taxa
uit eis tp̃s dicens. Tu ſtabis hic per diem
vel hoꝛã vel annũ. tamen tam bonũ adiuto
riũ poſſes habere. ⁊c. ⁊ ꝓ iſtis oꝛamus. Eſt
cogitatio. i. eccleſie vniuerſalis ꝓ defunctis
exoꝛare. Rõ. quia ſicut rex ſi teneret militẽ
incarceratũ ſub terra ꝓ aliquo crimine in
pane ⁊ aqua. nec aliquis poſſet loqui cũ eo
talis non poteſt ſe iuuare. ſed opoꝛtet cuz
ibi cõplere tp̃s a rege taxatũ. niſi amici ſui
⁊ ſeruitoꝛes regis iuu ent eum. qui congre
gati vadunt ad regem dicendo. Dñe talis
amicus noſter eſt captus: ⁊ bene meret̃ ip̃e
ſed ecce dñe nos ſumus ſeruitoꝛes vr̃i. ⁊c.
preſentam⁹ vobis iſtã cupam auri vel mil
le floꝛenos. Deinde vadunt ad reginam ro
gantes eam vt intercedat ꝓ illo apud regẽ
cui preſentant centum perlas de precioſis.
Deinde ad conſiliarios ⁊ ſecretarios regis.
⁊ vſq̃ ad ſtabularios dant dona. Quãdo re
gina ⁊ oẽs rogant: ⁊ rex ſcit de muneribus
factis di. Modo ip̃e debebat ſtare ꝑ quinq̃
vel ſex annos. volo ꝙ ſtet niſi per menſem
⁊ ꝙ det̃ ſibi ad comedendũ. ⁊c. vel exeat ſta
tim. Ita fit hodie de amicis noſtris. de qui
bus cogitamus q̃ ſint in purgatoꝛio in illa
dura captione: ꝓpter hoc hodie congregati
vadimus ad regem xp̃m in domo ſua. i. ec
cleſia ſupplicando cõiter ⁊ generaliter pꝛo
oĩbus. licet enĩ ſim⁹ peccatoꝛes. tamẽ ſerui
ſumus ⁊ pꝛeſentam⁹ ſibi cupã auri. i. hoſtiã
conſecratã in qua eſt xp̃s ver⁹ deus ⁊ ver⁹
hõ. vt fuit in vtero virginis marie. que pl⁹
placet ſibi q̃ ſi regi preſentarent̃ mille mi
lia floꝛenoꝝ. ſi clericus ſit bonus. quia ali
ter dicit̃ Grego. Cũ is qui diſplicet ad inter
cedendũ mittit̃: irati animus ad deterioꝛa
ꝓuocat̃. Deinde ad reginã virginẽ mariaz
preſentãdo ſibi Aue maria genibus flexis
dicendo. Aue maria. ⁊ virgo maria oꝛate ꝓ
patre meo vel matre mea. ⁊c. Plus placet
ſibi q̃ margarite vnq̃ placuerunt regine.
deinde ad conſiliarios. i. patriarchas. p̃ſen
tando eis floꝛenos. i. Pater noſter. ⁊c. vſq̃
ſtabularios. i. pauperes qui vadunt ꝑ terrã
Et facto opere debet deo offerri. Et tũc rex
xp̃s pius ⁊ benignus qui non mutat intẽ
tionẽ offerentis alleuiat penam. vel extra
hit de purgatoꝛio. O ſi poſſet videri ꝓceſſio
que hodie exit de purgatoꝛio ſanctaꝝ aīaꝝ.
Sancta ergo ⁊ ſalubꝛis eſt cogitatio pro de
functis exoꝛare vt a peccatis ſoluantur. ij.
Mach. xij. Nota ſancta. quia placet deo et
ſalubꝛis. quia liberat animas a penis pur
gatoꝛij. ⁊ ꝓficit amicis offerentibus.

In die animaꝝ. Sermo ſecundus.

OMnes qui in
monumentis ſunt audient
vocem filij dei. Verbũ iſtud
habetur oꝛiginaliter. Iohã.
v. et recitatiue in euangelio
hodierno. Sicut heri fecimus memoꝛiã et
⁊ ſolẽnitatem oĩm ſanctoꝛum qui iaz ſunt
in paradiſo in gloꝛia celeſti. Ita hodie fit of
ficium de omnibus animabus que ſunt in
purgatoꝛio. Et conuenit multum bene. qꝛ

nos non ſumus ſufficientes extrahere ani
mas de purgatorio. iungimus nobis om
nes ſanctos. Ideo modo volo predicare de
ſtatu et conditionibus animarum. Materia
eſt de qua quaſi nullus predicat. et eſt tamē
materia vtilis et neceſſaria. Salutet prius
virgo maria. etc. Notandū eſt igitur ꝙ arti
culꝰ eſt fidei xpiane et veritas clara. ꝙ i fine
mūdi oēs gētes .ſ. boni et mali. magni et pui
fideles et infideles habent reſurgere in iu
dicio. et in aduentu chriſti ad iudicium. Et
hoc dicit ſanctus Tho. iiij. ſcrip. diſti. xliij.
q. j. ar. j. q. ij. Et ratio eſt. quia anima ſepa
rata a corpore eſt quaſi imperfecta. ideo vt
vltimā pfectionē habeat iterū ania corpori
cōiungetur. vt dicit ibidē doctor. et hoc fiet in
reſurrectione. Et tamen etiā alia ratio ad
hoc. quia certū eſt ꝙ bona vel mala que fec
mus non ſolū fecimus cū anima ſed ſimul
cū anima et corpore Primo enim fiunt ab
aia cogitando. deliberando. deſiderando. et
ordinando. ſed in executione corpus aſſo
ciatur anime. Et ex iſta ratione deus prius
dat animabus gloriā vel penā ꝙ corporibꝰ
Anime enim ſanctorū iam ſunt in gloria: et
corpora eorum adhuc ſunt in terra. Et ergo
vult deus ꝙ anima que prius habuit meri
tū etiā habeat gloriā. Sed quia finaliter i
executione operis corpus operatū eſt preter
ſuā. vult deus vt corpora reſurgāt. et ſimul
cū animabus habeant gloriam. Idē de ma
lis operibus. prius anima ordinando: cogi
tando. etc. habuit ſuū peccatū ſic deſideran
do et ordinando. ſed in executione corpus
operatur. Corpus enim cū anima facit ho
micidium ex vindicta vel furatur vel luxu
riatur. Ideo deus primo dat penā animabꝰ
Ubi ſunt modo anime iude et machometi:
in inferno. quia prius demeruerunt. ergo
prius puniunt aie ꝙ corpora. Et quia cor
pora in executione operata ſunt. ideo vult
deus vt ſuſcitentur in iudicio. vt ſimul cū
animabus habeant dānationē. Iſta eſt rō
quare boni et mali reſurgent vt corpora ſi
mul cū animabus recipiant gloriā vel penā
De hoc eſt auctas Athanaſij qui dicit in ſim
bolo. Ad cuius aduentū oēs hoies reſurge
re habent cum corporibus ſuis: et redditurī
ſunt de factis ꝓprijs rationē. Et qui bona
egerunt ibunt in vitam eternam: qui vero
mala in ignem eternū. Iſta reſurrectio nō
fiet p poſſe nature vel alicuius creature vt
dicit ſanctus Tho. in. iiij. di. xliij. q. j. ar. j.
q. iij. vbi dicit ꝙ ſimpliciter loquēdo reſur
rectio eſt miraculoſa. nō naturalis niſi ſm
quid. vt ibidem ad longū declarat. q: licet
creature poſſint occidere viuos. non tamē
poſſunt ſuſcitare mortuos. Solus enim
creator qui de nihilo cuncta creauit: ſolo
verbo cuncta creauit. nō vt magiſter de arte
laborando. etc. ſed verbo dicendo. fiat celū
fiant luminaria. et ſtatim ipſe dixit et facta
ſunt. vt ait dauid. Tanta eſt virtus eiꝰ ver
bi. quia qui de nihilo fecit creaturas. ſuſci
tabit verbi ſui imperio. Quid eſt plus. crea
re de nihilo. vel reſtituere illud quod iam
fuit. Certū eſt ꝙ plus eſt creare quod de ni
hilo aliquid facere. ꝙ illud quod eſt facere
aliquid ex preſuppoſito. quia argentarius
de pulueribus argenti facit ciphum. vt erat
prius. qui tamen de nihilo non poſſet face
re ciphum argenteum. Non eſt ergo mirū
ſi ſummus argentarius deus pulueribꝰ cor
porum reſtituat integra corpora. quādo in
iudicio precipiet venire omnes mortuos
dicens. Surgite mortui. etc. De iſta voce lo
quitur thema dicens. Omnes qui in mo
numentis ſunt. etc. De iſta voce dicit dauid
Ecce dabit voci ſue vocem virtutis. Gloſa
ſuſcitandi mortuos. Patet thema. Sunt
hic due queſtiones ſubtiles.

Prima ſuper primam clauſulam thema
tis. ſ. Omnes qui in monumentis ſunt.

Secunda ſuper ſecundā. cū dixit. audiēt
vocem filij dei.

In prima clauſula chriſtus reſpondet ta
cite queſtioni. quaſi eſſet ſibi dictum: qui
ſuſcitabuntur in iudicio reſpondet. Omes
qui in monumentis ſunt. Eſt hic igit que
ſtio. Quid erit de illis qui non ſunt nec vn
ꝙ fuerunt ſepulti in monumentis. ſicut
ſunt illi qui moriuntur in deſertis. et come
duntur a beſtijs. Item de ſubmerſis qui
comeduntur a piſcibus. Item de ſuſpenſis
in aere qui comeduntur ab auibus. Item
de combuſtis et fiunt cineres. et ſic de ſimili
bus qui nunꝙ habuerunt monumentum
vel ſepulchrum. quid ergo erit de iſtis. No
ta pro illo dubio duas reſponſiones. Pri
ma eſt litteralis. ſecunda moralis. Pro pri
ma litterali dico ꝙ impoſſibile eſt aliquem
mori quomodocūꝙ. quin ſepeliatur in mo
numento. Et hoc declaratur ſic. Nā deus
fecit quattuor monumenta generalia pro
omnium hominum corporibus. et nullus
eſt quin in aliquo iſtorum ſepeliatur. Et
iſta monumenta ſunt quattuor elementa.
Terra. aqua. aer. et ignis. Terra eſt mo
numentum commune: licet aqua nobilius
monumentum ſit ꝙ terra. Sed quia non
eſt conſuetum. ideo raro ibidem ſepeliunt
homines. niſi pro delictis puniantur. et illi

comeduntur a piſcibus: ſed qui ſepeliuntur in terra a vermibus ⁊ ſerpentibus. Nobiliꝰ autē eſt comedi a piſcibus q̄ a ſerpētibus vel vermibus. Tertiū monumentū. ſ. aer eſt nobilius: in quo ſepeliūtur ſuſpenſi: ſed ⁊ comeduntur ab auibus. Alij ſepeliūtur in igne. ſ. illi qui cōburunt. Non enim aliquod eſt corpus hoīs nec fuit nec erit quin in aliquo iſtorum monumentorū ſit ſepultū vel in oībus: qꝛ ſicut corpus eſt mixtū ⁊ cōpoſitum ex quattuor elementis: in illis reſoluitur: ergo vbicūq; vadat in monumentis ſepelitur. Ideo dicit xp̄s. Omnes qui in monumentis ſunt ⁊c. Qꝺ autē elementa dicātur neceſſario ſepulchra vel monumēta: hoc pꝫ ex ſcriptura dauid. Ps. xlviij. Sepulchra eoꝝ. ſ. hominū. domus illoꝝ. ſ. corporum in eternum. Modo nec monumēta pape nec xp̄i durabunt in eternū. qꝛ ignis conflagrationis deſtruet. etiā aurū ⁊ argentū. qꝛ purgabit totū mundū. ⁊ remouebit oēm imperfectionē ex culpa relictā ⁊ impuritatē commixtionis: ⁊ erit diſpoſitio ad glorie perfectionē vt dicit ſanctus Tho. ad longum. in iiij. diſ. xlvij. q. ij. ar. j. q. ij. Et etiā totus mūdus inouabit. vt dicit i. iiij. di. xlviij. . qij. arti. j. Ergo neceſſario auctoritas intelligitur de elementis. qꝛ nihil elementatū remanebit. ⁊ de elementis intelligit cū dicit thema Oēs qui in monumentis ſunt ⁊c. Secūda reſponſio eſt moralis ad bonā inſtructionē noſtrā. Inuenitur in ſacra ſcriptura ꝙ pſone male vite dicuntur ſepulchra. Et ad hoc eſt ratio et auctoritas. Ratio eſt. quia cōiter monumenta maxime diuitū de foris ſunt ornata ⁊ picta. ſed intus plena corruptionibus cadauerū. Tales ſunt pſone male vite ⁊ peccatores. que extra ſunt ornate ⁊ picte: ītus ſunt plene peccatis. Uerbi gratia. Qn̄ videtis regem corā quo portat enſis qui repreſentat iuſticiam quā ipſe facere deberet oībus. ⁊ tn̄ forte cōtingit ꝙ ipſe erit iniuſtus talis ſepulchrū eſt ⁊c. Idē de malo prelato. papa. vl' cardinali ep̄o ⁊c. Iam videtis extra quomodo ſunt ornati ⁊c. ſed ſi ſit male vite: porcus per luxuriaꝫ: ſimoniacus ⁊c. pulchrū monumentum eſt adextra: ſed intus caue ab eo. qꝛ plenus peccatis. Idem de predicatore qui adextra porta habitum nigrum qui ſignificat honeſtatē. albū puritatē: ſed. ſi ſit male vite ⁊c. Idē de clerico qui iā portat coronā regalem ⁊ pulchrū ſuppellicium ſed ſi intus ſit corruptus. ſepulchrum eſt. Idē de vicarijs ⁊ de baliuis q̄ extra portāt baculū. ſed ſi intus ſunt repleti criminibus ⁊ delictis. ſepulchra dicunt. Idē de mulieribus que cōmuniter incedunt ornate ⁊ picte. ſꝫ intꝰ ſecrete erit putans plena odijs ⁊ malis volūtatibus ⁊ deſiderijs. ſepulchra ſunt. Ex iſta ratione ſcriptura vocat malas perſonas ſepulchra. Talibus dicebat xp̄us. Ue vobis ſcribe ⁊ pharíſei hypochrite qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis. que a foris apparēt hominibus ſpecioſa: intus ꝟo plena ſunt oſſibus mortuoruꝫ ⁊ omni ſpurcitia. Sic ⁊ vos a foris quidem apparetis hominibus iuſti: intus autē pleni eſtis hypochriſi ⁊ iniquitate. Mat. xxiij. Ecce quare male perſone dicuntur monumenta. Cū ergo dicit chriſtus in themate. Omnes qui in monumentis ſunt ⁊c. quaſi dicat. nō ſolum boni de quibus nunq̄ fuit dubium. qꝛ exquo hic nō habuerunt remunerationem: alibi habuerūt in celo. Nam ratio dictat vt illic remunerentur. De malis auteꝫ fuit dubium ex illo verbo dauid. Non reſurgēt impij in iudicio. neq; peccatores in concilio iuſtorum. Ex hoc opinati ſunt aliqui ꝙ peccatores non reſurgent ſed dicit. immo. qꝛ omnes qui in monumentis ſunt ⁊c. Non ſoluꝫ loquitur de bonis. ſed etiā de malis. vt patet ex dictis. Ad auctoritatem dauid dicitur ꝙ in iudicio boni non reſurgent vt iudicentur. ſed vt iudicent. maxime illi qui tenuerunt vitā apoſtolicā. qꝛ dicit ſanctus Tho. in. iiij. diſt. xlvij. q. j. arti. ij. q. ij. ꝙ iudiciaria poteſtas paupertati debetur propter tria. Prima ratio eſt. quia propter deum omnia derelinquunt ⁊ ſoli xp̄o inherent. ⁊ ideo nō eſt eis aliquid qꝺ eorum iudicium a iuſticia deflectat. Unde ⁊ idonei ad iudicandū redduntur. Secunda ratio eſt propter humilitatem. cui correſpondet exaltatio. ſed nihil ita deſpectum facit hominem in hoc mundo vt paupertas ergo merito exaltantur vt alios iudicent. Tertia ratio. quia paupertas eſt diſpoſitio ad predictam poteſtatem. vt declarat ibidem. Et ergo non oībus pauperibus repromittit. ſed illis qui relinquētes omnia ſequuntur xp̄m ſm perfectioneꝫ vite. Hec ille ibidem. In illa ergo die virgo maria ⁊ apoſtoli ⁊ alij ſancti de vita apoſtolica erunt coniudicantes cum xp̄o ⁊ totus mundus erit ſubtus inferius a dextris ⁊ a ſiniſtris. ⁊ xp̄us dicet virgini. Mater mea quid vobis videtur. non ꝙ chriſtus indigeat conſilio. ſed propter honorem virginis et ſanctorum. Sed peccatores non ſic reſurgent vt iudicent. ſed vt iudicentur. Neq; peccatores in conſilio. id eſt congregatione iuſtorum ſeu ſanctorum. ſed inferiꝰ eruntꝫ a ſiniſtris. Ideo chriſtus contra dua

bium illorum dixit. Omnes qui in monu-
mentis ſunt. Patet ergo ꝙ clara eſt prima
queſtio. Secunda queſtio eſt ſuper clau-
ſulam ſecundam. ſ. audient vocem filij dei.
Contra eſt hic queſtio. q2 certū eſt ꝙ in mo
numentis quocunqꝫ modo ſumatur in eis
non ſunt niſi corpa putrida ⁊ reſoluta. Ta-
lia enim corpora non poſſunt audire. q2 nō
eſt ibi anima. quare ergo dicit. Omnes qui
in monumentis ſunt audient vocem filij
dei: ſi non habent aures ⁊ animā. Reſpon-
ſio eſt ꝙ ſicut deus ordinauit quattuor mo
numenta corporibus. ita etiā quattuor ani
mabus. ⁊ nō eſt aliqua anima bona ſiue ma
la quin in aliquo iſtoꝝ quattuor collocetur
⁊ iſta monumenta dicūtur receptacula que
cōuenienter animabus poſt mortē aſſignā-
tur. vt dicit ſanctus Tho. in. iiij. diſtin. xlv.
ar. j. q. j. ⁊ in illis anime collocant vt in mo
numentis. Monumentum igitur.

Primum eſt infernus damnatoꝝ.
Secūdm eſt limbus pueroꝝ.
Tertium eſt locus purgandoꝝ.
Quartum eſt locus beatoꝝ.

Omnes anime vadūt in aliquo iſtoꝝ quat
tuor locorum ſicut corpora in aliquo. quan-
do ergo dicit chriſtus. Oēs qui in monu-
mentis ſunt: intelligitur de animabus. quā
do ad quattuor partes mundi clamabitur.
Surgite mortui ⁊c. Iſta vox audiet in in
ferno damnatoꝝ: in limbo puerorū. in pur-
gatorio. ⁊ in celo. ⁊ ſtatim quelibet aīa vͣ tu
te dei inueniet ſuū corpus qd cognoſcet ſi
cut tu de mane ſurgis de lecto ⁊ cognoſcis
tunicā qua expoliatus fuiſti i ſero. De iſtis
monumentis poteſt intelligi illud Matth.
xxiiij. Mittet angelos ſuos cum tuba ⁊ vo
ce magna ⁊ ꝯgregabūt electos eius a quat
tuor ventis a ſummis celoꝝ vſqꝫ ad termi-
nos eorum. Nota a ſūmis celorum. ſ. nouē
ordinibus angelorū. in quibus anime ſan
ctorum ſunt collocate. ⁊ omnes audient il-
lam vocem vſqꝫ ad terminos eorum. Ter-
minus eſt illud qd plus diſtat. quia omnes
qui ſunt ibi audient etiam illam vocē tube
Non intelligatis ꝙ ſit ibi tuba materialis.
ſed quia illa eſt vox xpī reſurrectionem im
perantis ⁊ dicentis. Surgite mortui: veni-
te ad iudicium. Uel eſt vox angeli que vt di
cit ſanctus Tho. iiij. diſt. xliiij. q. j. art. iij. q.
ij. in corpore erit terribilis. ergo comparat
voci tube que eſt vox terroris. In pͥmo mo
numento. ſ. in inferno damnatorum ibi eſt
ignis quaſi flamma de ſulphure. quia dicit
ſanctus Tho. iiij. diſt. l. q. ij. ar. iij. q. iiij. ꝙ lo
cus inferni talis erit vt cōpetat miſerie dā-
natorum. Unde ſm hoc ſunt ibi lux ⁊ tene-
bre prout maxime ſpectat ad miſeriam dā-
natorum. Ipſa autem viſio eſt delectabilis
ſm ſe. vt habetur in principio metaphiſice
Senſus oculorū eſt maxime diligibilis eo
ꝙ per ipſum plura cognoſcimus. Sed per
accidens contingit viſionē eſſe afflictiuam
inquantum videmus aliqua nobis nociua
vel repugnantia voluntati. Et ideo in in-
ferno hoc modo debet eſſe locus diſpoſitꝰ
ad videndum ſm lucē ⁊ tenebras ꝙ ibi ni
hil perſpicui videatur. ſed ſolum illa ſub ꝗ
dam vmbroſitate videantur que afflictione
cordi ingerere poſſunt. Unde ſimpliciter lo
quendo locus eſt tenebroſus. ſed tamē etiā
diuina diſpoſitione eſt ibi aliquid luminis
quantum ſufficit ad videndum illa que tor
quere poſſunt. Et ad hoc ſatis facit natura
lis ſitus loci: q2 in medio terre vbi infernus
ponitur ibi non poteſt eſſe niſi ignis feculē-
tus ⁊ turbidus ⁊ quaſi fumoſus. Hec ille
ibidem. non tamen ſunt ibi neceſſaria ligna
quia durat per diuinam voluntatem. Ibi ſe
peliuntur anime illorū qui tenent hic ma-
lam vitam. vt religioſi clerici. ⁊ alij. ⁊ nolūt
corrigi nec facere penitentiam. quādo tales
moriuntur: anime ſepeliuntur in inferno.
Auctoritas xpī de quodam luxurioſo diui-
te guloſo ⁊ pompoſo ⁊c. Mortuꝰ eſt diues
⁊ ſepultus eſt in inferno. Et loquit de ani-
ma. quia corpus in terra fuit ſepultū. Luc.
xvj. Ergo infernus dicitur ſepultura ſiue
monumentum. Et pro iſtis nō eſt intentio
eccleſie facere aliquod bonum. quia eis nō
prodeſſet. eo ꝙ ſunt damnati. Si omnia bo
na que hodie ſiunt in mundo ⁊ vnqꝫ fuerūt
facta eſſent pro vna anima damnata. nō ex
traherent eam de inferno. quia ibi nulla eſt
redemptio. nec exeundi. nec penarum alle-
uiandi. Quod oſtendit de illo diuite ꝗ quā-
do fuit in tormentis ⁊ in illo igne: eleuatis
oculis in celū dixit. Pater abraam ⁊ conti-
nue petijt vnam guttā aque. nec vnqꝫ obti-
nuit nec obtinebit. ⁊ hoc ſignat ꝙ nullam
refrigerium poſſunt habere. Auctoritas de
hoc. Mortuo homine impio nulla erit vl-
tra ſpes de eo. Prouerb. xj. Ideo modo aui
ſemus nos: faciamus penitentiā. ſi vna ani
ma de illis poſſet exire ⁊ facere penitentiā.
o qualem penitentiam faceret. ⁊ nos miſe-
ri nō curamus. ſed ꝓcraſtinamus ac ſi eſſe-
mus certi de vita ꝓpoſito diu viuendi. ideo
dicit ſcriptura. Ante obitum tuū operare iu
ſticiam. i. pniam. quoniam nō eſt apud infe
ros inuenire cibū. i. refrigeriū. Eccli. xiiij.
ergo non eligamus ibi ſepulturam vel mo-

numentum. In ſecūdo loco.ſ.limbo pue
roꝝ ibi ſepeliunt pueri nō baptizati. Iſte
locus eſt circa infernū dānatoꝝ. ſed nō eſt
ibi ignis. nō ſunt ibi demones nec tormē⸗
ta.nec dolores.ſed nō habent lumen gratie
nec claritatem glorie.licꝫ habeant plus de
ſcientia naturali ꝙ̄ habuerint in hoc mūdo
philoſophi ⁊ apoſtoli.ſꝫ hic non habuerint
ſcientiam aliquam.q: caro impedit: ſicut ſi
ego tenerem cryſtallum abſcōditū ſub cap⸗
pa.ſed extra cappā ad lucem ſolis reſplen⸗
deret.ita de anima illoꝝ puerorū. Ibi ſunt
filij chriſtianoꝝ:iudeorum:agarenoꝝ. ⁊ alio
rum infidelium in ſolo originali decedētes
diſputant letantur ⁊ gaudent adinuicem.
ſed nunꝙ̄ videbūt deū. ⁊ ille locus dicitur
eorum monumentū.de quibus dicit in ſcri
ptura. Quid tu hic aut quaſi quis hic.q: ex⸗
cidiſti tibi hic ſepulchrū. Eſa.xxij. Et loqui
tur puero in originali decedēti. Ter dicitur
hic nam de tribus locis fecit mentionem.
Primo de vtero matris in quo fuit conce⸗
ptus di.quid tu hic.ſupple cōtraxiſti ꝙ non
habes paradiſum. Et reſpondere poteſt. ni
hil feci niſi tantū cōtraxi originale. Secun⸗
do de mundo in quo eſt natus di. Aut qua⸗
ſi quis hic.q.d. feciſti peccatum.⁊ reſponde
re poteſt.nō Tertio de limbo di.quia excidi
ſti tibi hic.ſ.in limbo ſepulchrum.ſed quia
nunꝙ̄ fecerunt aliqđ peccatum in mundo.
ideo nō habent tormentū.ſed ſunt immun
di ex illa carnali generatione a qua nō poſ⸗
ſunt lauari niſi per baptiſmum: ideo remit
tuntur ad limbum.de quo.dixit xp̄s. Amen
amen dico vobis.niſi quis renatus fuerit
ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto nō poteſt introire
in regnum dei. Iohan.iij. Nec pro iſtis ora⸗
mus:q: non poſſunt inde exire. Tertius
locus eſt purgatorij ⁊ eſt in corde terre circa
locum pueroꝝ ⁊ ibi eſt ignis qui durabit
vſqꝫ ad diem iudicij ſoluꝫ.eſt ibi in magna
latitudine ⁊ profunditate.ibi enī ſunt ani⸗
me penitentiū.qui hic non perfecerunt pe
nitentiam.nec de peccatis habuerunt tan⸗
tam contritionem quantā habuit magdale
na.ſed tenuerunt penitentiam datam a cō
feſſore nil addendo cum propoſito non re⸗
deundi ad peccata. Tales quando moriun
tur non vadunt ad infernuꝫ.nec ſtatim ad
paradiſum.quia oportet complere peniten
tiam. Sed ad purgatorium vbi ſtant ſm tē
pus a deo ordinatum.alique per diem : ali⸗
que per menſem:annum vel annos.vel cir⸗
ca.iuxta peccata purganda ⁊c. Iſte locus di
citur etiam ſepulchrum animarum. Aucto
ritas allegorice. Emerunt ex illis agrum fi⸗
guli in ſepulturam peregrinorum. Matth.
xxvij. Nota emerunt.ſ. penitentia eis data
a cōfeſſore:agrum.nō carcerem inferni: ſed
purgatoriuꝫ.vbi ſunt flores.vt in agro gra⸗
tiarū ⁊ orationum.ſꝫ nō meritoꝝ.dicentes.
Domine ponatis in corde filij mei.vel ami
coꝝ ⁊ manumiſſorum.vt impleāt volunta⸗
tem tuā ⁊c.quādo ꝓ ſunt negligētes : nec
curant adimplere.petunt a deo iuſticiā con
tra illos. Ideo auiſent manumiſſores ⁊ he
redes:q: deus faciet illis iuſticiam qui ſunt
in maiori pena ꝙ̄ ſi hic cum corpore ⁊ ani⸗
ma cōburētur.q: ille ignis eſt maioris acti
uitatis. De hoc dicit ſcriptura. Nunqđ deus
faciet vindictā electorum ſuoꝝ clamantiuꝫ
ad ſe. Luce.xviij. Et q: multi ſunt in purga
torio qui nō fecerunt teſtamentū.vel nō ha
bebāt vnde.vel q: ſubito mortui ſunt.vel ſi
fecerunt nō complet. Ideo eccleſia ordina⸗
uit ꝓ oībus iſtis hodie orare. Sunt tamen
inter oīa tria precipua que defunctis plus
ꝓſunt.vt dicit ſanctus Tho.in.iiij.diſt.xlv.
q.ij.ar.iij.q.j.ſ.orō. ſacrificiū altaris. ⁊ ele⸗
moſyna. Unde dicit ſic in corpe. Suffragia
viuoꝝ proſunt defunctis ſm ꝙ vniuntur vi
uentibus claritate.⁊ ſm ꝙ intentio viuoꝝ
refertur in mortuos.⁊ ideo illa opera preci
pue nata ſūt mortuis ſuffragari que maxi⸗
me ad cōiunctionem charitatis pertinent.
vel ad directionem intentionis in alteruꝫ.
Ad charitatē auteꝫ ſacramentū euchariſtie
precipue ptinet cum ſit ſacr̄m eccleſiaſtice
vnionis ꝯtinēs illū in quo tota eccleſia vni
tur ⁊ ꝯſolidat ſcꝫ xp̄m. Unde eucharıſtia eſt
quaſi charitatis origo ſiue vinculū. Sed in
ter charitatis effectus precipuū eſt elemoſy
naꝝ opus.⁊ ita iſta duo ex parte charitatis
precipue mortuis ſuffragant.ſ.ſacrificiū ec
cleſie ⁊ elemoſyne. Sed ex parte intētionis
directe in mortuos precipue valet oratio:q:
oratio ſm ſuā rationē nō ſolum dicit reſpe
ctum ad orantē ſicut ⁊ cetera opa. ſed dire⸗
ctius ad id ꝓ quo oratur.⁊ ideo iſta tria po
nuntur quaſi precipua mortuoꝝ ſubſidia:
ꝗuis quecunqꝫ alia bona que ex charitate
fiant pro defunctis eis valere credendum
ſit. Hec ille ibidem. O ſi haberetis oculos
claros videretis quomodo anime hodie
exeunt de purgatorio ⁊ proceſſionaliter in⸗
trant ad nuptias paradiſi. Iam parat pran
dium modo pro eis de illis eſcis incorru⸗
ptibilibus que nō poſſunt declarari de qui⸗
bus dixit xp̄s. Ego diſpono vobis Lu.xxij.
O quot menſe ſunt iam ibi parate pro re⸗
fectione aīarū qui ieiunauerunt in purga⸗
torio. Ideo dicunt tot miſſe ꝑ mundū.tot

orationes fiunt ⁊ elemoſyne. Ideo faciatis bene vt ꝯſueuiſtis. Quartus locus eſt bea-toꝝ in celo empyreo. In illo ſanctiſſimo ſe pulchro vadūt hoīes ⁊ mulieres ꝙ̄ in hoc mūdo tenuerūt vitā perfectā: ꝙ̄ lꝫ peccaue-runt tñ ꝓ tēpore cōuerterunt ſe ad deū cō-terendo ꝓponendo de cetero abſtinere de peccatis. fecerūt condignā pnīam in tantū ꝙ bona excedunt pctā que fecerunt tales qñ moriunť ſtatim ab angelis portanť co-ram xp̄o quibus dicit xp̄s. Laboraſtis ideo modo quieſcite. ieiunaſtis: ideo mō comedite de hoc dicit xp̄s. Factū eſt vt moreretur men dicus ⁊ portareť ab angelis in ſinū abrae. Luc. xvj. q2 iam habuerat hic purgatorium per pnīam ⁊ patientiā. De iſto monumen-to auctoritas anagogice. Quaſi effodien-tes theſaurum: gaudentqꝫ vehementer cū inuenerint ſepulchrū. Iob. iij. Dicatur quo modo illi qui fodiunt pro inueniendo the-ſaurum gaudent quando inuenerint licet laborauerint fodiendo. Ita quis delectať faciēdo pnīam: q2 expectat theſaurū para-diſi. Et pro iſtis non oramus: q2 nihil indi gent a nobis: licet gaudeant de bonis que facimus. Reſpiciunt eñi nos per feneſtras gaudentes. Dico vobis ꝙ gaudiū eſt ange lis in celis ⁊c. Luc. xv. Ideo heri feſtiuaui mus de omnibus ſanctis vt nos iuuent: hodie de mortuis in purgatorio exiſtibus vt habeant gloriam.

¶ De ſancto Martino Sermo. j.

COgnouit euꝫ in benedictionibus ſuis. Habe tur originaliter. Eccl. xliiij. recitatiue in epl'a hodierna Sicut feſtū et ſolēnitas ho-dierna preſentis dei eſt glorioſiſſimi confeſ-ſoris beati martini amici dei: ita de eodem erit noſter ſermo. Et de ſua vita ⁊ pfectio-ne ſpirituali nos poterimus extrahere ex-emplū ⁊ inſtructionē ad ſaluationē aīarū noſtrarū ⁊ informationē vite. Saluteť pri us virgo maria. Ego propoſui iſtud thema veſtre deuotioni ſub tali intellectu ꝙ deus cognouit. i. approbando ⁊ acceptādo beatū martinū in ſuis benedictionibus. Pro cu-ius intellectu ⁊ declaratione ſciendū ꝙ vir tutes ⁊ bona opera ſancta ⁊ meritoria per quas homo acquirit gloriā celi dicūtur be-nedictiones. Ratio. q2 fundatur in quadaꝫ regula phīe dicentis. A fine denominatur res. Et cuius finis bonus eſt: ipſum quo-qꝫ bonū eſt. Et cuius finis malus eſt: ipſm quoqꝫ malum eſt. Modo iſta regula decla retur in theologia. Videamus peccata que homo facit ꝯtra deū ⁊ ſua precepta. ad quē finē ducunt ad mortē. Finis illorū. ſcꝫ pec-catorum: mors eſt. ad Ro. vj. Q2 mala opa ⁊ peccata que homo facit auferunt vitam anime. Item auferunt vitam glorie. Et ab iſto fine dicuntur peccata mortalia per re-gulam: q2 a fine denominatur res. Ita per oppoſitum: ſeruire deo in bonis operibus in penitentia: in ſancta vita viuendo ſm eius voluntatē ⁊ non ſm ſenſualitatē. ta-lia opera ad quē finem ducūt: dicit ſcriptu ra ſancta. ad vitam eternā. Serui autē fa-cti deo habetis fructum veſtrū in ſanctifi-cationē: finē xp̄o vitam eternā. ad Roma. vj. Ideo opera que fiunt in gratia dicunť viua: q2 finaliter ducunt ad vitā eternā fa-ciētes. Modo videamus virtutes ad quē finē ducunt: ſicut ſunt virtutes theologica-les. ſcꝫ fides. ſpes. ⁊ charitas. Et cardina-les ſiue morales: vt prudentia: tēperantia: iuſticia: ⁊ fortitudo. Et virtutes ſpiritusſan cti. vt ſunt ſcīa. intellectus. ⁊ conſiliū. Iſte virtutes ducunt ad bonū finē. ſcꝫ diuinam bñdictionē in die iudicij quādo xp̄s ſedebit iudicādo. ⁊ peccatoribus dabit maledictio nē dicēs. Diſcedite a me maledicti in ignē eternum qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Mat. xxv. Sed perſonis bonis ⁊ vir-tuoſis dabit bñdictionē dicens. Venite be nedicti patris mei poſſidete paratū vobis regnum a conſtitutione mundi. Mat. xxv. Si ergo a fine denoīatur res: ⁊ ꝟtutes du cunt hoīem ad illā finalē bñdictionē: ideo virtutes dicuntur beatitudines. Auctas. Etenī bñdictionē dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutē: videbitur deus deorū. i. angelorū in ſyon. Legiſlator eſt xp̄s. Ratio q2 nulla bona lex datur niſi per eū. Ipſe eñi dedit legē moyſi in monte ſynai indutus ve ſte ignis. Ille idē ⁊ nō alius indutus veſte hūanitatis que eſt pulchrior igne dedit le-gem euangelicā dulcē ⁊ benignā ⁊ ſuauē. Iſte legiſlator dat bñdictionē. Et declarat cum dicit. ibunt de virtute in virtutē. ſcilꝫ de bono in melius. Patet ergo ꝙ virtutes dicūtur benedictiones. Cum ergo beatus martinus fuit plenus virtutibus ⁊ valde virtuoſus: bene dicit thema de eo. Cogno uit eum. ſcꝫ dñs in benedictionibus. i. in virtutibꝰ ſuis. Patet thema. Si oēs eius virtutes vellem vobis declarare non ſuffi-ceret tēpus. ſed de preſenti declarabo quin qꝫ de quibus poterimus habere bonam in ſtructionem. ⁊c.

Prima eſt fidelitas mentis.
Secunda humilitas cordis.
Tertia pietas operis.
Quarta aſperitas corporis.
Quinta firmitas vite.

Et de iſtis dicit thema. Cognouit eū in
benedictionibus ſuis. Dico primo ꝙ bea-
tus martinus fuit multum perfectus in
fidelitate mentis. ſcꝫ in fide catholica. nō
ſolum quādo fuit adultus: ſed etiam puer
octo vel nouē annoꝝ: prudenter ſciuit elige
re de credentijs que tunc erant in mundo
meliorē: nec voluit dimittere credentiā ele
ctam nec propter minas patris: nec aliter.
Tempore enī ſuo erant in mundo tres cre
dentie ſeu leges generales. paganica: mo-
ſayca: ⁊ euāgelica. Pagani enī adorabant
idola de auro ⁊ argento: lapide ſeu ligno:
intra que erat demon dans eis reſponſa
quādo recurrebant ad ea volentes ſcire ꝗs
fecit furtū: dicētes. O deus quis furatus
eſt hoc. Dicebant vt iuuarent ⁊c. Iſtius ſe-
cte erāt parentes beati martini: licet eſſent
valde generoſi ſm mundū. Secunda erat
lex moſayca vel iudaica quā tenēt multi.
Tertia eſt lex euāgelica: quā xp̄s ore ꝓprio
promulgauit. Secta autē ſarracenica non
dum erat: q2 nondū ſunt octingenti anni
ꝙ agareni inceperunt: nec ſunt, niſi xp̄iani
renegati. Parentes autē beati martini vo-
lebāt eum facere idola adorare. ⁊ ipſe nole-
bat. Cogitate quid dicebat ſibi pater: etiaꝫ
adora deū meū. Sed dicebat beatus mar-
tinus. Modo ego adoro illum qui me fe-
cit: q2 illa que vos adoratis opera ſunt ho-
minum arte humana fabricata. Ad quem
pater. Et nunquid vides ꝙ loquūtur ⁊ re-
ſpondēt ad interrogata. Et puer. Illi ſunt
demones qui loquuntur: q2 deus non eſt
niſi vnus in mundo. ſicut eſt vnus rex in
vno regno. Sed veſtri dij multi videntur
eſſe. Finaliter beatus martinus puer octo
vel nouem annorū voluit perquirere legeꝫ
veram: ex quo lex patris non ſibi placebat.
Ideo iuit ad ſynagogā iudeoꝝ ad rabinos
dicens eis. Quid adoratis vos. Reſponde
runt. Nos non adoramus opera manuum
hominū: ſed adoramus deū creatorē celi ⁊
terre. non adoramus idola vt pagani: nec
imagines vt xp̄iani. Et beatus martinus.
Quid promittit vobis ille deus. Reſpon-
dit rabinus. Promittit nobis panem ⁊ vi-
num ⁊ omnia terrena et temporalia. quia
dicit per Eſa. cap. i. Si volueritis ⁊ audie-
ritis me bona terre comedetis. Et marti-
nus. Et in alia vita promittit aliquid. Ra
binus tacuit: quia in tota lege moyſi non
promittitur vita eterna. Et martinus. Ve
ſtra credentia videtur mihi bona pro iſto
mundo. Sed quia habemus mori ⁊ dimit
tere iſtū mundū ⁊ ire ad alium: ⁊ lex veſtra
nihil dicit de alio: veſtra credentia de vno
deo videt bona ſed ſpes veſtra vana ideo
non placet mihi lex veſtra. Ideo reprobata
lege paganica ⁊ moſayca propter ſpem va-
nam: venit ad eccleſiam chriſtianorum pe-
tens epiſcopū vel curatum qui erat valde
aptus: ⁊ bene fuit neceſſarium. qui quando
vidit nobilem ⁊ tam gratioſuꝫ gauiſus eſt
ſciens ſui generis nobilitatem: dicens. ꝗd
vultis fili mi. Reſpōdit beatus martinus
Vellem cognoſcere creatorē: q2 lex patris
mei ⁊ iudeorum non placet mihi: ideo vel-
lem ſcire vos xp̄iani quid adoratis. Reſpō
dit epiſcopus di. Nos xp̄iani credimus et
adoramus vnum deū creatorem celi ⁊ ter-
re ⁊ omniū rerū corporaliū ⁊ ſpiritualium.
Qui licet ſit vnus in eſſentia eſt tamē tres
perſone. ſ. pater filius ⁊ ſpūſſctūs. Reſpon
dit beatus martinus. Pater hoc nō poſſuꝫ
intelligere ꝙ vnus deus ſit tres perſone.
Epiſcopus declarauit ꝙ ſicut in ſole vno
ſunt tria: ſuba: radius: ⁊ calor: ita in deo
vno eſt pater filius ⁊ ſpūſſctūs. Sicut nos
xp̄iani intelligimus trinitatē ꝑſonarū. Nō
cogitetis ꝙ ſint tres ꝑſone vt tres reges:
ſed ſicut eſt de vno ſole. Et nunquid deus
eſt maioris virtutis ꝗ̄ ſol: ideo ⁊c. Reſpon
dit btūs martinus. Bene placet mihi hoc
ſed eſt vnū de lege veſtra ꝓpter qđ ego ab-
horreo eam: q2 adoratis imagines: vt parē
tes mei idola. Adoratis enī imaginē vnius
hoīs crucifixi. Cui ait epūs. Fili nos non
adoramus niſi deuꝫ creatorē. Sed fili vos
debetis ſcire ꝙ ex peccato inobedientie pri
morum parentum ⁊ ex alijs peccatis poſt
factis oēs homines erant condēnati ad in
fernum. Et martinus ait. Bene credo: ſi-
cut qui facit cōtra voluntatē imperatoris.
Et epūs. Propter quod filius dei: non pa-
ter nec ſpūſſanctus. aſſumpſit naturā hu-
manā in vtero cuiuſdā puelle ꝟginis. quē
admodum radius ſolis tranſiens per vi-
tream coloratam radius recipit illum colo
rem. ⁊ nō ſuba ſolis nec calor. Et ſic filius
dei factus eſt homo et deus. dicens patri.
Cōpatior ꝙ tot ſuſpendantur in furca in-
ferni. Ideo pater ego ſolus ſuſpendar in
furca inferni: ne aliꝗs mihi credens ⁊ obe
diens ſuſpēdatur. Et placuit patri. Et ne
tantū beneficium quod nobis fecit trada-
tur obliuioni a xp̄ianis. in memoriā tanti

beneficij tenemus crucem et imaginē ſuā
quomodo fuit paſſus et imaginem matris
non vt adoremus ſed ne obliuioni trada-
mus. Et ait martinus. Magna rō eſt iſta
et placet mihi. Idem de imaginibus ſancto
rum pro memoria ꝛc. Idem de hoſtia. Nos
non adoramus panem. q2 dictis verbis a
xp̄o ordinatis non remanet ibi panis. ſed
infra cortinam albam eſt xp̄us verus deus
et verus homo. Iſtud ſacrificium inſtituit
nobis quando debuit recedere: ꝛ vt xp̄iani
adorent eum: ꝛ non idola. Nunquid vide-
tis vos imperatorem inter cortinas in tē-
plo quando vaditis cum patre veſtro: et
adoratur a militibus. licet nō videatur ab
eis. Idem de xp̄o. Et ait Martinus. Mo-
do videamus quid promittit vobis lex ve-
ſtra. Reſpondit epiſcopus. Nihil tempora-
le: diuitias: honores: nec dignitates ſeu de
lectationes: immo dicit ꝙ deſpiciam⁹ om-
nia mundana: ſed promittit nobis pecca-
torum remiſſionem in hoc mundo: ꝛ ꝓpter
hoc ordinauit baptiſmū. Et ſi poſt hoc hō
peccat ordinauit ſacramentum penitentie
ſcꝫ cōteri de peccatis ꝛ cōfiteri. Et in alio
mundo promittit ſibi obedientibus gloriā
eternam. quia omnes anime ſanctarum
perſonarum ſtatim quādo recedūt a corpo
ribus per mortem: ab angelis portātur ad
gloriam. ꝛ poſt in iudicio reſurgent et ſi-
mul cum corporibus habebūt gloriam per-
petuam. Et ait martinus. O pater multū
placet mihi lex veſtra. Rogo vos detis mi-
hi in ſcriptis fidem veſtram. Et dedit ſibi
in ſcriptis. Credo in deum. ꝛ infra paucos
dies ſciuit cordetenus. Quā fidem dicebat
quolibet die mane ꝛ ſero flexis genibus
de articulo ad articulum. Ecce beatus mar
tinus quō habuit fidelitatem mētis. Si di
catur. Frater vn̄ habuiſtis iſta. Dico ꝙ de
hiſtoria. Sed breuiter. Dicit enī hiſtoria.
Martinus ex nobilibus parentibus nat⁹
cum eſſet annorum. xij. inuitis parentibus
ad eccl'iam ꝯfugit: ſeq3 cathecuminū. i. in le
ge inſtructum fieri poſtulauit. Cathetiſare
idem eſt quod inſtruere. cathecumin⁹. i. in
ſtructus. Cōicet aūt is q̄ cathetizat̄ verbo
ei qui ſe cathetizat in omnibus bonis. ad
Gal. vj. Moralr in hac virtute imitemur
beatum martinū addiſcēdo ꝛ quolibet die
dicendo. Credo in deum. quia al's magnus
periculum eſt maxime tpe antixp̄i ꝛc. Ideo
apl'us ait. Corde credit ad iuſticiā: ore aūt
confeſſio fit ad ſalutem. Ro. x. Scd'a vir
tus beati Martini fuit humilitas cordis:
q2 intantū erat humilis ꝙ nihil preſume-
bat de ſe. ꝫ eſſet filius tribuni. Tribunus
enī idem eſt ꝙ capitane⁹ mille hoīm armoꝝ
ſicut centurio de centū. Pater beati marti-
ni ducebat ſub bānerio ſuo mille hoīes ar-
morum. Et beatus martinus nō ſe exalta-
uit de hoc: immo quādo pater fuit ſenex: im
perator voluit vt filius ſuus ſcilꝫ marti-
nus teneret locum patris. q̄ tūc erat. xviij.
annorum. et noluit: ſed coactus fact⁹ fuit
miles. Qui dixit intra ſe. Solo noīe milita
bo ſed opere tenebo vitā heremite. Pater
ei⁹ iuerat cū mille: ꝛ ipſe vno ſcutifero erat
contentus: pater enī habebat ſellā deaura-
tam: ꝛ ipſe nihil hoꝝ habebat. Poteſtis co-
gitare quō iuxta malā conſuetudinē mun-
di. q2 q̄ſi aliquis vult ꝓ deo humiliari quō
deridebant. Sꝫ beat⁹ martin⁹ nō curabat
de deriſionibus ſed vt placeret deo hec fecī
q2 humilitas ſꝫ placuit deo. Qui vult attē
dere ad verba obloquentiū nūquid faciet
aliquid boni: certe nō. Jō btūs martinus
non curabat q̄ſi dicebatur. Ecce quō vadit
in vituperium generis ſui. Poterat dicere
cum apoſtolo. Si hoibus placerē: xp̄i ſu⁹
non eſſem. ad Gal. j. Item de ſcutifero: cre
ditis ꝙ voluit ſeruitiū ab eo: immo idem
miniſtrabat ſcutifero. Dicit hiſtoria. Fact⁹
ergo miles vno ſolo ſeruo comite conten
tus erat. ꝛ cui verſa vice a deo ſuiebat. vt
ei plerūꝗ calciamenta detraheret ꝛ ipſa de
tergeret. Ad practicā. dicat̄ q̄ſi lauabant ſe
de mane. Idem in prandio dabat ſibi aquā
ad manus ꝛ ſeruiebat ſibi in menſa: ꝛ in ſe
ro diſcalciabat ꝯtradicente ſcutifero. q2 ait
xp̄us. non veni miniſtrari: ſed miniſtrare
Ecce quanta humilitas cordis. Et nos in
flati ſumus de nihilo. intantum ꝙ nihil va
lemus. Ideo xp̄s dixit. Quicunꝗ voluerit
inter vos maior fieri ſit veſter miniſter ꝛc.
Mat. xx. Ex virtute huius humilitatis cu
rauit leproſos. Dicatur quomodo ſemel ob
uiauit cuidam leproſo Pariſius ita cor
rupto ꝙ oēs fugiebāt. Et beat⁹ martinus
contemplatus eſt eum: dicēs intra ſe. Ta-
lem faciem ieſus xp̄s habuit in die paſſio-
nis ſue inflatā ex alapis ꝛ turpē vt iſte: nec
cognoſcebatur vt iſte. q2 dixit Eſa. Uidim⁹
eum ꝛ nō erat aſpectus. ſequit̄. Et nos re-
putauimus eū quaſi leproſum. Eſa. liij. Et
beatus martinus amplexat⁹ eſt eū ꝛ oſcula
tus. et ſubito leproſus fuit curat⁹. In quo
oſtendit xp̄s q̄tum ſibi placebat humilitas
beati martini. Jō attendatis ne ſupbia in-
ſiet cor veſtrum. Oēs inuicē humilitatē in-
ſinuate. q2 dn̄s ſupbis reſiſtit: humilibus
autem dat gratiam. j. Pe. v. Tertia virt⁹

beati martini erat: pietas operis. Nam ita
erat pius erga chriſti pauperes ꝙ dicit hi,
ſtoria ꝙ opem ferebat miſeris: alebat egē
tes veſtiebat nudos. Nihil autem ſibi ex ſti
pendijs milicie ꝑter quotidianū victū re,
ſeruans de craſtino non cogitabat. Non ex
pendebat in vanitatibus ornamentis ꝛc.
Non opus eſt follio ſuſpēdere cymbala col,
lo. ſed in pauperibus: viduis: puellis: orpha
nis: hoſpitalibus ꝛ captiuis ꝛc. Ad practicā
Nota poſtꝙ dederat pecunias dicebat ſcuti
fer. Eras quid comedemus. Reſpondebat
beatꝰ martinꝰ. O modice fidei. Eſt ne auis
aliqua que quādo ſe ponit ad dormiendū
de ſero ꝙ fecerit puiſionem: non: ꝛ tñ deꝰ
in craſtinum prouidet ſibi. qꝛ qñ facit ſuuꝫ
officium. ſ. cantare ꝛ volare: in quo benedi
cit deum. Iuxta illud Dañ. iij. Benedicite
omnes volucres celi dño ꝛc. Quelibet eñ
auis laudat deum ſm ↄſuetam naturā ꝛ ſꝫ
breuiarium ſibi a deo datum. Aliter philo
mena: aliter ozeneta: aliter galādra. Facia
mus nos iſta duo: laudemus deū mane ꝛ ſe
ro genibus flexis ꝛc. volemus. Volatꝰ no,
ſter eſt labor. Iuxta illud. Hō naſcit ad la,
borem: ꝛ auis ad volatū. Iob. v. Qui facit
iſta duo in quocunqꝫ ſtatu ſit nūꝙ deficiet
ſibi aliquid nec morietur fame. Dicatur de
elemoſyna quā dedit pauperi nudo de par
te mantelli. ꝛ in nocte cum oraret vidit ce,
los apertos ꝛ xp̄m indutuꝫ illo medio mā
tello: et angeli ſibi dicebant: quomodo ſic
erat indutus. Reſpondit xp̄s. Martinus
hac veſte me cōtexit. Ideo amore ſui porto
oſtendens in hoc ꝙtum placuit ſibi pietas
beati martini. O quomodo deberemꝰ eſſe
pij ad pauperes: homo credit dare pauperi
et dat xp̄o. Jō in iudicio dicet xp̄us. Veni,
te benedicti patris mei poſſidete paratum
vobis regnum a conſtitu tione mundi. Eſu
riui eñ et dediſtis mihi manducare. Siti,
ui et dediſtis mihi bibere. Hoſpes erā ꝛ col
legiſtis me. Nudus ꝛ cooperuiſtis me. In,
firmus: ꝛ viſitaſtis me ꝛc. Et dicēt. Dñe qñ
vidimus te eſurientem ꝛ pauimus te ꝛc.
Dicet. Quod vni ex minimis meis feciſtis
mihi feciſtis. Mat. xxv. Quarta virtꝰ fuit
aſperitas corporis. Licet alijs eſſet pius ſibi
erat crudelis intantū ꝙ mirum erat ꝙ po
terat viuere. Reſignata militia poſuit ſe
cum heremitis inter quos faciebat aſperi
tates magnas. Primo in lecto ſtricto culci
tra plume erant cineres: linteamina cili,
cium: ceruical lapis: nihil preterꝙ tunicaꝫ
et cilicium induebat. eius victus quotidia
nus erat panis et aqua, niſi in feſtiuitati,
bus paſche et natalis ꝛc. quia tunc come,
debat caules. erat valde macer. ꝛ ſic cōſer,
uabat virginitatem. ſemper fuit virgo. Vir
ginitas eñ nō conſeruatur cum delectamē
tis ꝛc. Sed ꝛc. Et intantum placuit deo ꝙ
virgines beata Katherina et beata Lucia
deſcendebant de celo ad loquendum cū eo
in cella. Et quando diuina reuelatione fuit
factus epiſcopus Turonenſis in Francia
non mutauit modum viuendi nec ſtatum:
immo dicit ſcriptura. Factus archiepiſco,
pus Turonenſis. idem conſtantiſſime per
ſeuerabat qui prius fuerat. Eadem in cor,
de humilitas in veſtitu vilitas. atqꝫ ita im
plebat epiſcopi dignitatem vt propoſitum
monachi non deſereret. Tripodem quam
habuit in cella cathedram epiſcopalem fe,
cit. Credo ꝙ pro ſua perſona de redditibꝰ
epiſcopatus non expendebat decem flore,
nos in anno: totum dabat in eccleſijs ꝛc.
Dicatur cum ſenex ſemel viſitaret epiſco,
patum equitans in aſino pro neceſſitate vt
chriſtus ꝛc. obuiauit duobus equeſtribus
Dicatur hiſtoria quomodo equi fugiebant
et milites ceciderunt. Et indignati contra
beatum Martinum quem non cognoſce,
bant percutiebant eum bene ipſo nihil di,
cente ꝛc. Ex iſta patientia et aſperitate cor
poris deus fecit ſibi gratiam in mortuis ſu
ſcitandis ac ſi a ſomno eos excitaret. Mo
raliter notate iuxta illud apoſtoli. Mortifi
cate membra veſtra que ſunt ſuper terram
ꝛc. ad Colloceńſes tertio. Quinta virtus
fuit firmitas vite. quia perſeuerauit in his
aſperitatibus et virtutibus vſqꝫ in finem.
Vixit enim circa centum annos. ꝛ in fine
deus miſit ſibi angelum nuncians ei diem
obitus ſui. ꝛ ipſe reuelauit diſcipulis ſuis.
qui dixerunt. Cur nos pater deſeris: aut
cui nos deſolatos relinquis. Inuadēt eñ
gregem tuum lupi rapaces. Rogabant eū
vt rogaret deum vt amplius viueret. Qui
compatiens eis orauit dicens. Domine ſi
adhuc populo tuo ſum neceſſarius ꝛc. Me
dici autem qui viſitabant eum dixerunt ſi,
bi ꝙ mutaret lectum ꝛc. qui noluit dicens
ꝙ vbi vixerat volebat mori. Hoc erat mira
culum. quia ſi aliquis modo vellet facere:
eſſet ſtulticia. quia ſi aſinus oneratus ca,
dit oportet deponere onus ꝛc. et iacebat in
dorſo vt per quandam trapam ſeu feneſtrā
reſpiceret celum. Et fuit ſibi dictum vt ver
teret ſe. Reſpondit. Sinite me celum vide
re: vt ſpūs dirigatur ad dñm. Finalr venit
diabolus ad eū. Auiſate vos: qꝛ quātūcūqꝫ
homo ſit ſanctus: in fine veniūt demones,

virgo maria obtinuit ꝓ gratia ne in fine vi
deret demones. Martinus aũt reprehẽdẽs
eũ dixit. Quid hic ſtas cruenta beſtia. Nihil
in me funeſtũ reperies. ſed ſinus abrae me
ſuſcipiet. Dicit cõiter ꝙ qñ martinus erat
puer quinq; annoꝝ inuenit vnũ obolũ quem
recepit ⁊ nõ reſtituit: ⁊ dyabolus habebat il
lud peccatũ in ſcriptis. Et beatus martinus
nõ recordabat. ſed orauit deũ ⁊ dñs ſibi re
uelauit. ⁊ ſtatim cõfeſſus eſt: ⁊ reſtituit. Hoc
dicitur ꝙuis tñ pctã oĩa in baptiſmo remit
tantur. Et ergo hoc non eſt veriſimile ꝙ de
narium ſubtraxerit tñ poſſibile eſt. Modo
cogitate hic ſi tam modica contra tã ſanctũ
virũ dyabolus habuit. ꝗd faciet de te rapto
re qui tot milia florenoꝝ rapuiſti qñ dicet.
⁊ centũ vel mille florenos de vſura. furto.
vel rapina tuliſti. ⁊ vos iudices qui de ſen
tẽtia iniuſta habuiſtis tot ⁊c. ⁊ tu latro. Jõ
mõ de bona hora reſpiciatis domum ⁊ bur
ſam ⁊ reſtituatis etiã ſi oĩa deberetis vẽde
re. Dicatur qũo tradidit aiam ſanctiſſimam
in manibus angeloꝝ. ⁊ fuerũt auditi cãtus
angeloꝝ. Dicat miraculũ qđ factũ fuit cum
corpus honorifice portaret ad ſepulchrum
de duobus pauperibus ceco ſcilꝫ ⁊ claudo.
Cecus eñ portabat claudũ: ⁊ claudus diri
gebat ceco viã. ⁊ gentes vidẽtes tantã cha
ritatem: dabãt eis largas elemoſynas. Qñ
ergo audiebant miracula que corpus beati
martini faciebat nolẽtes curari: ne queſtuꝫ
amitterẽt voluerũt diuertere ne obuiarent
ſacro corpori: cui tñ preter intentionẽ obuia
uerunt: ⁊ curati ſunt. Jn quo innuitur ma
gna ſanctitas: cũ tñ in miraculis requirat
fides ⁊ deuotio patiẽtis. De xp̃o legitur ꝙ
fecit pauca miracula in nazareth ꝓpter eo
rum indeuotionẽ ⁊c. Jdeo perſeuerate in
bona vita. qꝛ xp̃s dixit. Qui perſeuerauerit
vſq; in finem: hic ſaluus erit.

¶ De ſancto Martino.
Sermo. ij.

IN diebus ſuis placuit deo. Eccl. xliiij. Jn
ter oĩa precioſa q̃ nobis deus
dedit in hoc mũdo. eſt tẽpus
⁊ dies quibꝰ viuimus: qꝛ in
hoc ſolo tẽpore põt homo penitere ⁊ cõfite
ri: ⁊ amorẽ dei ac gloriam eternã acquirere:
in alio aũt tẽpore nõ. Auctoritas. Me opor
tet operari opera eius qui miſit me donec
dies eſt: veniet nox qñ nemo põt operari.
Johã. ix. Nox ſignificat ſtatũ poſt mortem
in inferno. vbi ſunt tenebre exteriores. vbi
nemo poteſt operari. ſed recipere qđ opera
tus eſt. Jõ Chryſo. Cũ viuis fac ſi qđ factu
rus es. qꝛ vltra neq; fides eſt neq; labores
neq; pnĩa. Jõ ſalomon dicit. Quodcũq;. ſcꝫ
boni põt facere manus tua. inſtãter opera
re. Glo. dum dies eſt. dum tẽpus habes. ſe
quitur. quia nec opus nec ratio. nec ſciẽtia
nec ſapiẽtia erũt apud inferos. glo. ideſt va
lebunt tibi poſt mortem: quo tu properas.
Eccl's. ix. Eſt ergo tẽpus multũ preciosum.
Aug. Nihil precioſius tẽpore. Sed heu ho
die nihil vilius reputatur. Jdeo apl's. Ecce
nũc tẽpus acceptabile. ecce nũc dies ſalutis
ij. Coꝛ. vi. Qui igitur dies ſuos bene expen
dit: talis placet deo. ⁊ de quolibet tali dicũt
verba premiſſa. Jn diebus ſuis placuit deo:
Que verba ad laudem ⁊ gloriã ſancti mar
tini applicãdo ſciendum ꝙ reperio quinq;
dies in quibus ipſe deo placuit: ⁊ nos exem
plo ſuo etiam placere debemus.

Primus eſt innocẽtie ⁊ puritatis.
Secũdus eſt adoleſcẽtie ⁊ agilitatis.
Tertius eſt iuuẽtutis ⁊ integritatis.
Quartus eſt ſenectutis ⁊ antiq̇tatis.
Quintus eſt decrepitatis ⁊ debilitatis.

Jſti quinq; dies ſunt quinq; etates in qui
bus iſte glorioſus ſanctus placuit deo. Pri
mus eſt innocentie ⁊ puritatis. qꝛ innocen
tia ⁊ pueritia valde placẽt deo. Quod patet
primo ex xp̄i laudatione. Nam in euãgelio
legitur ꝙ poſtq̃ intrauit hieruſalem in die
palmarũ venit in templo. vbi erant pueri q̇
clamabãt dicẽtes. Oſanna filio Dauid. Vi
dentes autem principes ſacerdotum ⁊ ſcri
be et phariſei indignati ſunt. et dixerunt.
Audis quid iſti dicunt. Jeſus autem dixit
eis. vtiq;. Nunq̃ legiſtis. qꝛ ex ore infantiũ
et lactentium perfeciſti laudem. Mat. xxi.
Secundo patet ex familiari conuerſatio
ne. Nam in euãgelio legitur ꝙ oblati ſunt
chriſto paruuli vt manus eis imponeret et
oraret. Diſcipuli autem comminabantur
offerentibus et increpabãt eos. non ꝙ nol
lent ꝙ benedicerentur a chriſto. ſed quia
nondum habebant plenam fidem. putabãt
ꝙ chriſtus laſſaretur per importunitatem
eorũ et etiã ꝓpter chriſti dignitatẽ prohi
bebant. Quos cum videret ieſus indigne
tulit. et ait illis. Sinite paruulos veni
re ad me et nolite prohibere eos. Talium
enim eſt regnum celorum. Et complexans
eos et imponens manus ſuper illos bene
dicebat. Matthei. xix. et Mar. x. Tertio
ex conformitate. quia chriſtus fuit humilis
eis. quia voluit naſci puer. Sed verum eſt

ꝙ niſi pueri ad xp̄m veniant ⁊ ip̄m laudēt:
non placent xp̄o. Jdeo iſta duo requirūtur
ſcꝫ ꝙ ad eū veniant ⁊ ꝙ ip̄m laudent. Que
ꝑfecte fuerūt in beato martino. qꝛ venit ad
xp̄m ⁊ laudauit ip̄m. quia iuxta legendam
ſuam martinus fuit ſabarie pannoniorum
oppido oriundus. ſed intra italiā papie ali
tus Et pater qui erat tribunus militū ſub
conſtantino ⁊ iulio ceſare. ⁊ mater ſua ado
rabant idola. ⁊ vt moris erat ducebant euꝫ
ad templū idoloꝝ. ſed cū eſſet. x. annoꝝ no
luit ire ad templū nec volebat adorare ido
la. verberabatur a patre ⁊ matre. nec ꝓpter
hoc faciebat. Dicebat enim eis per inſpira
tionem ſpūſancti. Uos eſtis bene fatui ꝙ
illas ſtatuas adoratis ⁊ creditis ꝙ ſunt dij
⁊ ꝙ fecerunt mundū. non loquuntur nec
audiunt. Unde dicunt xp̄iani. Omnes dij gē
tium demonia. dn̄s aūt celos fecit. ps. xcv.
Et alibi. Similes illis fiant qui faciunt ea
et omnes qui confidunt in eis. ps. cxiij. et
cxxxiiij. Velletis eſſe tales. Certe credo ꝙ
non. ergo quō ſunt dij. non ibo nec credaꝫ
in eis. Et veniebat in eccleſiam xp̄ianoruꝫ
⁊ videns ibi crucifixū ⁊ imaginem virginis
marie tenentē filiū in manibus. ⁊ ſacerdo
tes hoſtias eleuantes: interrogabat ſacer-
dotes dicens. Dn̄e de crucifixo quid ē hoc
⁊ quid eſt hoc de imagine virginis marie.
ſunt iſti dij veſtri. eſtis ita fatui ſicut alij.
Et ſacerdos diſcretus ad plenū ei omnia in
dicauit. Primo de virgine maria. quō filius
dei venit incarnari in ea ad redimendum
nos. quia oportebat ꝙ eſſet de⁹ ſi debebat
nos redimere. ⁊ homo vt poſſet pati ⁊ por-
tare mortem quam meruimus. Et cōueni-
ens fuit ꝙ de virgine naſceretur. ⁊c. Et iſte
imagines ſili non ſunt dij. ſed per eas me-
moramur. nec eas adoramus. ſed illos q̄s
repreſentāt ⁊ hoc fit ꝓpter rudes. ⁊c. Puer
autem factus fuit valde contentus ⁊ inter
rogauit de hoſtia. Reſpondit ꝙ erat ibi de⁹
ſub illa albedine poſt prolationē aliquoruꝫ
verborū. ſicut rex infra cortinam. ⁊ hoc po-
teſt deus facere qui mundū de nihilo crea
uit. Dixit puer. Ego ſum de parte veſtra Et
ſic contentus rediit ad domū ⁊ totū narra
uit patri ⁊ matri. propter quod fuit acriter
verberatus. Tandem inuitis parentib⁹ ad
eccleſiam confugit ⁊ cathecuminuꝫ ſe fieri
poſtulauit. i. informari. ⁊ didicit Pater no-
ſter. Aue maria. ⁊ articulos fidei. ſ. credo. ⁊
quotidie deuote ea dicebat. Sic de eo po-
teſt dici illud ſapientis Phinees filius elea
zari in bonitate et alacritate anime ſue pla
cuit deo. Eccleſiaſtici. xlv. capitulo. Phi-
nees interpretatur ore requieuit. Eleazar inter
pretatur deus me⁹ adiutor ⁊ ſignificat bea
tū martinū qui fuit filius dei per orationē
in quib⁹ in iuuētute quieſcebat propter qḋ
placuit deo. Moraliter ita de ēt doceri pue
ri vt ſciant Pater noſter Aue maria. ⁊ Cre
do. vadāt ad eccleſiā ⁊c Sed iā docetis eos
cātilenas ⁊ choreas. Jō dauid. Filij qui na-
ſcētur exurgēt et narrabunt filijs ſuis. Ut
ponāt in deo ſpem ſuā: et nō obliuiſcantur
operū dei. ⁊ mādata ei⁹ exquirāt. Ne fiant
ſicut patres eoꝝ generatio praua ⁊ exaſpe-
rās. lxxvij. Glo. Chriſtiani qui naſcūtur ex
aqua ⁊ ſpiritu ſancto debēt docere filios po
nere ſpem ſuā in deo per orationes deuo-
tas ⁊ fidē ⁊ ſeruare mādata dei ⁊c. Ut non
fiāt ſicut patres eoꝝ. i. ſicut pagani et iudei
per choreas ⁊ cātilenas ⁊c. ⁊ Hiere. xiij. Si
mutare pōt ethiops pellem ſuam. q. d. non
Nota de puero dānato. de quo Gregorius.

Scd̄a dies eſt adoleſcētie et agilitatis: qꝛ
adoleſcētia etiā bene placet deo. Inter om
nia aūt propter que adoleſcēs placet deo eſt
humilitas ⁊ pietas precipue in adoleſcētia:
quia iſta ſunt que ornāt puritatē et innocenti
am. qꝛ ſine humilitate nō placet pulchritu-
do. nec puericia ſine pietate. qꝛ tales vult
nos eſſe xp̄s qualis ipſe fuit in illa etate.
Jpſe enī fuit humilis dicēs diſcipulis ſuis.
Diſcite a me quia mitis ſum ⁊ humilis cor
de. Mat. xj. fuit etiam pius et miſericors.
Unde Greg. Deus cui proprium eſt miſere
ri ſemper et parcere. Fuit etiam ſobrius: qꝛ
xl. diebus ieiunauit. Mat. iiij. Talis etiam
fuit iſte glorioſus ſanctus martinus. Nota
qn̄ vinctus ⁊ catenatus factus eſt miles. et
ex precepto ceſaris ꝓ patre militabat. Sed
vultis audire humilitatem eius. Jpſe con-
tentus erat vno ſeruo: cui verſa vice adeo
ſeruiebat. vt ei plerūqꝫ calciamēta deterge
ret ⁊ abſtraheret. Nota de eius pietate qn̄o
ambianis in porta cum nihil preter arma
⁊ veſtē haberet: mediā veſtē algenti paupe
ri nudo tribuit: ⁊ in nocte vidit xp̄m loquē
tem angelis et dicētem. Martinus adhuc
cathecuminus hac veſte me contexit. Nota
etiā quomodo omnia que erāt in mēſa da-
bat et de craſtino non cogitabat. Nota de
eius ſobrietate ꝙ tante fuit ſobrietatis vt
iam non miles ſed monachus putaretur
propter qḋ cōmilitones cum miro venera-
bantur affectu. Moraliter: tales deberent
eſſe adoleſcentes. ſcilꝫ humiles. miſericor-
des ⁊ ſobrij. ſed hodie totum eſt contrariū.
vt patet in habitu truffis. et comeſſationi-
bus ⁊c. Auctoritas. Nemo adoleſcentiā tuā

contēnat: ſed exemplū eſto fideliū in verbo
in cōuerſatione. in charitate. in fide ⁊ in ca
ſtitate. prima Timo. iiij. ⁊. j. Pe. v. Adoleſcē
tes ſubditi eſtote ſenioribus. Oēs aūt inui
cem humilitatē inſinuate. qꝛ dñs ſuperbis
reſiſtit. humilibus aūt dat gratiā. Tales nō
ſunt hodie adoleſcentes immo ꝗtimeo ne ſi
mus in fine mūdi iuxta ꝓpheciam apoſtoli
dicentis. Hoc ſcito qꝛ in nouiſſimis diebus
inſtabūt tēpora periculoſa: ⁊ erūt homines
ſeipſos amantes. cupidi. elati. ſuperbi bla-
ſphemi. parētibus nō obedientes. ingrati
ſceleſti. ſine affectione. ſine pace. crimi- ato
res. incontinentes. immites. ſine benigni-
te proditores. proterui. tumidi. ⁊ voluptatū
amatores magis ꝙ dei. habentes ſpeciem
quidem pietatis virtutem aūt eius abnegā
tes. ij. Timo. iij. Hec omnia hodie in adole
ſcentibus patent ad oculū. Tertius dies eſt
iuuētutis ⁊ integritatis. ⁊ incipit in vigeſi-
moquinto anno vſqꝫ ad quadrageſimum:
In hac etate xp̄s baptizari voluit. qꝛ in tri-
geſimo anno vbi audita eſt vox patris. Hic
eſt filius meus dilectus. Et ſtatim poſt du-
ctus eſt in deſertū a ſpirituſancto vbi ieiu-
nauit. xl. diebus ⁊ noctibus ⁊c. poſtea pre-
dicauit ⁊ miracula fecit: ⁊ multos conuer-
tit ⁊c. Sic etiā iſte ſanctus martinus. Nā
cū eſſet annoꝝ xx. ad baptiſmū cōuolauit.
Poſt hoc fere ꝑ bienniū lꝫ ſolo noīe milita-
uit ad preces tribuni ſui. qui promittebat
ſe renūciaturū ſeculo. ⁊ ſic ad heremum cō
uolauit induēs ciliciū ⁊c. ⁊ poſtea viſitauit
ſanctū hylarium pictauieñ. ep̄m. ⁊ ab eo eſt
acholytus ordinatus. vbi monetur a dño ꝑ
ſoporē parētes viſitare vbi incidit in latro-
nes quos conuertit. Nota qūo dyabolus ei
apparuit ꝗrens quo iret. Rñdit. quo dñs eū
vocauit. Qui ait. Quocūqꝫ ieris dyabolus
tibi aduerſabitur. Reſpōdit. Dñs mihi adiu
tor non timebo ⁊c. Itaqꝫ matrem conuer-
tit: patre in errore permanente. Cum re-
diſſet pictauiū quidā cathecuminus mor-
tuus eſt: quem per orationē ſuſcitauit: etiā
aliū qui ſuſpēſus fuerat reſuſcitauit. Poſt
ea aūt tantū placuit deo et hominibus ꝙ
factus eſt ep̄s turoneñ. ita vt de eo dici poſ
ſet illud. Dilectus deo ⁊ hominibus cuius
memoria in benedictione eſt. ſimilem illum
fecit in gloria ſanctoꝝ. Eccli. xlv. Nota dile-
ctus: quia ſuauis et mitis ſuper omnes ho
mines. Quartus dies eſt ſenectutis ⁊ an
tiquitatis in quo placuit deo: qꝛ poſtꝙ fuit
ep̄s nō ꝓpter hoc mutauit ſtatum. qꝛ eadē
erat in corde humilitas. eadem in victu par
citas ⁊c. qꝛ ſciebat dictū apoſtoli dicentis.
Oportet ep̄m irreprehenſibilē eſſe. ſobrium
ornatū. prudentē. pudicum. hoſpitalem. do
ctorem. non vinolentū. non percuſſorem.
ſed modeſtū. non litigioſum. non cupidum
j. Timo. iij. Et alibi. Oportet ep̄m ſine cri-
mine eſſe ſicut dei diſpenſatorē. non ſuper-
bum. non iracundū ⁊c. ſed hoſpitalem. beni
gnum. ſobrium. iuſtū. ſanctū. continentem
amplectentē eū qui ſm doctrinā eſt fidelē
ſermonē. vt potēs ſit exhortari in doctrina
ſana. ⁊ eos qui cōtradicūt arguere. Tit. j.
Tūc aūt multū ſe armauit de patiētia. No
ta de imperatore ꝗ noluit eū permittere in
trare domū ſuā. Nota qūo ſanauit vaccam
a demonio. Uide legendā. Moraliter iſta
patiētia eſt ſenibus neceſſaria. Unde apl's.
Patiētia vobis neceſſaria eſt. vt voluntatē
dei facientes reportetis promiſſionem. Ad
huc eñ modicum aliꝗtulūqꝫ qui venturus
eſt veniet ⁊ non tardabit. Iuſtus autē me⁹
ex fide viuit. Quod ſi ſubtraxerit ſe nō pla-
cebit anime mee. Nos autem non ſimus
ſubtractionis filij in perditionem. ſed fidei
in acquiſitionem anime. Heb. x. Et dauid.
Uſqꝫ ad ſenectā ⁊ ſenium deus ne derelin-
quas me. pſ. lxx. Quintus dies eſt debili
tatis ⁊ decrepitatis. in quo homo dꝫ perſe-
uerare in bonis operib⁹: qꝛ hoc facit placere
deo. Auctoritas. Qui perſeuerauerit vſqꝫ
in finē. hic ſaluus erit. Mat. x. ⁊. xxiiij. Sic
ſanctus martinus. Nota qūo dixit fratrib⁹
diſſolutionē ſui corporis imminere: et qūo
flebāt. tantavi febriū poſitus eſt in loco vbi
in cilicio iacebat. Nota qñ fratres parabāt
ſibi lectum ⁊c. dixit nō decet chriſtianū niſi
in cinere ⁊ cilicio mori. Ego ſi aliud vobis
oſtendo ipſe peccaui. Nota quō vidit demo-
nem. cui dixit. Quid hic ſtas mala beſtia ⁊c.
Nota qūo dicebat. Dñe ſi adhuc populo tuo
ſum neceſſarius ⁊c. Tandē aīa portata ab
angelis eſt in paradiſum. Nota qūo ſanct⁹
Seuerinus ep̄s in colonia audiuit ange-
los cantantes in aere ⁊c. et Ambroſius in
mediolano ⁊c. Rogemus igitur dominum
vt poſſimus ei placere. Amen.

¶ De ſancta Cecilia virgine ⁊ martyre. Sermo.

Liberaſti me do
mine de perditione. Eccli
vlti. Recitatū eſt in epiſtola
hodierna. Hodie in eccleſia
ſit ſolēnitas ⁊ officiū vnius

glorioſiſſime virginis ⁊ martyris beate ceci
lie; de qua erit ſermo noſter. Sed primo ſa
lutetur virgo maria. Verbũ iſtud intelligo
in perſona beate cecilie virginis que regra
tians deo dicit. Dñe liberaſti me a perditio
ne. Modo inuenio in ſacra ſcriptura ꝙ in
mundo ſunt quinqꝫ perditiones hominuꝫ
⁊ mulierũ ex peccatis ex quibus liberauit
beatam ceciliam.

Prima perditio eſt aie ex pctõ ſupbie.
Scda eſt corporis ex peccato luxurie.
Tertia eſt tẽporis ex peccato accidie.
Quarta eſt diuitiarũ ex pctõ auaricie.
Quinta eſt glorie ex pctõ incõſtantie.

Dico ꝙ prima perditio eſt aie. et iſta venit
ex pctõ ſupbie. Iã ſcitis ꝙ humana anima
hꝫ iſtã excellentiã ſup aias iumẽtoꝝ aialiũ
⁊ volucrũ. qꝛ habet rationẽ. diſcretionẽ. ⁊ in
telligentiã. ſed peccatũ ſuperbie facit ꝑdere
aiam. qꝛ aufert ſibi rõnẽ diſcretionẽ. ⁊ intel
ligentiã. Recte enim ſuperbia eſt vt frene
ſis que facit ridere et cãtare infirmũ cũ ſit
in puncto mortis. vel ſicut ſententiatus ad
furcã. Sicut qñ aliquis ducitur ad furcam
iret cãtando. ſtultus iudicaretur ab oibus.
Ita recte eſt de ſuperbis. Certum eſt ꝙ oẽs
vadimus ad mortẽ ex ſnĩa a deo iudice da
ta. tam diuitibus ꝙ̃ pauperibus. oẽs tã ho
mines ꝙ̃ mulieres parui ⁊ magni moriunt
Statutum eſt hoibus ſemel mori. Heb. ix.
ergo qñ ſuperbus vadit ornatus pompoſe:
ſtultus põt reputari: quia cantando ⁊ ridẽ
do vadit ad mortẽ. cum deberet flere. quia
ad mortem tendit. De iſta perditione pro
hibuit thobias filiũ ſuũ di. Superbiã nũꝙ̃
in tuo ſenſu. aut in tuo verbo dominari ꝑ
mittas: in ipſa eñi initium ſumpſit omnis
perditio. Tobie. iiij. Utinã inſtrueretis vos
filios veſtros: vocando eos et docendo di
cere tis eis. fili caue. Nota omnis perditio ⁊
ſciꝫ angeloꝝ ⁊ hominũ. Angeloꝝ: qꝛ poſtꝙ̃
creauit deus angelos in celo. maior omniũ
erat lucifer. vt dicit Greg. Cui deus dedit
maioritatẽ ſuper oẽs creaturas et non fuit
contentus. ſed voluit deo pariſicari et reue
lauit alijs. ⁊ aliqui adulando approbauerũt
Ecce hic perditio luciferi ⁊ alioꝝ approban
tiũ ſibi. Scda ꝑditio fuit hominũ. Nã deus
ab inicio creauit adã ⁊ Euã. cũ tãta ſciẽtia
ꝙ dicũt doctores ꝙ vſqꝫ nunc nõ fuit phus
nec doctor qui tantũ ſciret. ſed non conten
ti: voluerunt ſcire vt deus. bonum et malũ.
Ideo expulſi fuerunt de paradiſo. et fuiſſent
damnati. niſi quia penitentia iuuit eos. Ec
ce prima perditio. Sed ab iſta fuit liberata
beata Cecilia: quia in tanta humilitate con
ſeruauit ſe ꝙ nunꝙ̃ habuit. habuit ſuper
biam in ſua mente. Tria ſunt enim que
communiter dãt ſuperbiam mulieribus ⁊
puellis. ſciꝫ.

Primũ eſt pulchritudo corporis.
Secundũ diuitie in ornamentis.
Tertium nobilitas generis.

Illa que habet iſta. et ꝙ̃tum ventum ſuper
bie habet. certe magnum. Iſta tria habuit
beata Cecilia. ſed armauit ſe contra ventũ
ſuperbie. Nam cum eſſet pulchrior omnibꝰ
domicellis romanis. ne ſuperbiret recipie
bat ieiunium et abſtinentiam vt eſſet diſco
lorata. Modo non ſolum diminuunt de
pulchritudine. immo augmentant ſibi colo
rem vt dicatur ego ſum pulchrior. Et bea
ta Cecilia dicebat. O miſera ſi ex mea pul
chritudine aliquis caderet per concupiſcen
tiam. quid dicerem deo. Ideo affligebat ſe
biduanis aut triduanis ieiunijs orans. do
mino ſuo pudicitiam commendabat vt cã
tat eccleſia. Secundum quod dat mulieri
ſuperbiam eſt copia ornamentorum. veſtiũ
coronarum. anulorum. et iocalium. quia lꝫ
ſit pulchra. ſi nõ ſit ornata erit humilis. ſed
quando ſimul concurrunt pulchritudo ⁊ or
natus. tunc inſurgit ſuperbia. Sed beata
Cecilia ne ſuperbiret in veſtimentis ſeri
ceis ⁊ deauratis ornamentis. quia habebat
patrem generoſum et diuitem. nec legitur
aliam habuiſſe prolem. ornabant eam. Nec
ex toto audebat parentibus contradicere
in hoc. ſed ad carnem induebatur cilicio. et
ex eius afflictione ſtabat humiliter. Ideo
cantat eccleſia. Cilicio cecilia carnem ſuam
domabat. deſuper deauratis veſtimentis
tegebatur. Tertium eſt nobilitas generis.
quando homo vel mulier cogitat. ego ſum
de genere regali. Sed cõtra hoc beata ceci
lia cum etiã fuiſſet de maiori nobilitate ro
manorum dicebat intra ſe. ego habeo duos
patres. pater carnis eſt iſte. ſed poſt in ba
ptiſmo recepi xp̄m in patrẽ ⁊ eccleſiã in ma
trem. Et quia ſciebat legere habuit euan
gelium xp̄i in quo legebat vel de chriſti hu
militate. vel de paupertate ⁊c. Et ſic humi
liabatur. Ideo dicit eccleſia. Virgo glorioſa
euangeliũ xp̄i gerebat in pectore. non die
bus neqꝫ noctibus vacabat a colloquijs di
uinis ⁊ oratione. In lectione enim recipie
bat deuotionem. ⁊ poſt contemplabatur. et
ſic cõſeruabat ſe in humilitate. ne ſuperbi
ret de pulchritudine. nec ornamentis. nec
generis nobilitate. Recte videtur ꝙ dauid
prophetauit de eius humilitate dicens.
Ego autem cum mihi moleſti eſſent

ſupple parentes vt ornarent me induebar
cilicio ↄtra ornamenta corpis: humiliabaꝫ
in ieiunio aiam meam ↄtra pulchritudinē
corporis. ꝛ oratio mea in ſinu meo ↄuertet
contra nobilitatē generis. Ecce quō fuit li
berata a prima ꝑditione. Ideo regratiādo
deo dicit. Liberaſti me a perditione. Se
cunda perditio quare multi ꝑdunt in hoc
mundo eſt perditio corporis ex luxuria.
Dentur due ꝑſone equalis complexionis:
quarum vna ſit caſta ꝛ alia luxurioſa: lꝫ ſint
eiuſdem cōplexionis: caſtus viuet naturali
ter viginti annis plus ꝙ̄ luxurioſus. Nā lu
xuria eſt vt ignis q̄ totū cōburit. Dicit pa-
rabola de quodā diuite q̄ cōgregauit oīa bo
na ſua ꝑcioſa in quadaꝫ camera. ꝛ ſubtus
inferius poſuit ignē in paleis ꝛ cōbuſſit et
perdidit quicquid congregauerat. Ita eſt
de perſona luxurioſa hoīe vel muliere. Cor
pus em̄ eſt vt domus inferius: ꝛ eſt ſenſua
litas que eſt plena paleis. Eſa. xl. Clama. ꝛ
quid clamabo. omnis caro fenuꝫ. Supius
eſt ↄſcientia vbi ſunt omnia bona meritoꝝ
ſed quando vult calefieri ꝑ luxuriā q̄ non
eſt niſi ignis: tunc omnia merita comburū
tur. Et in ſignū huius qñ calefit luxurio-
ſus rubeſcit in facie: ꝛ tandem cōburūtur
et perduntur omnia bona meritoria etiam
ſi haberet tot vt virgo maria. O ꝛ q̄t ſunt
qui perdunt totū theſaurū meritoꝝ ꝑpter
modicum ſolacium ꝛ viuunt parum. Dicit
Auerrois ꝙ iō paſſeres ita parū viuunt. qꝛ
ſunt valde luxurioſi. Iohannes euangeli-
ſta vixit plus ꝙ̄ alij apoſtoli. qꝛ ſemꝑ fuit
virgo. Ideo quidam ſanctus regratiās deo
dicebat. Adiutor ꝛ ꝓtector factus es mihi
et liberaſti corpus meum a ꝑditione. Se-
quitur. A preſſura flamme que circunde-
dit me. ꝛ in medio ignis non ſum eſtuat⁹.
Eccli. lj. Ignis em̄ luxurie dupliciter accen
ditur. Primo naturaliter ex carnis inclina
tione. Scđo ex diaboli tēptatione. ſꝫ deus
iuuat bonos. Ideo dicit. Adiutor ꝛ protector
factus es mihi: dādo voluntatem ieiunādi
et abſtinendi. Nota a preſſura flamme. ſcꝫ
luxurie que circundedit me. ſcꝫ ſenſualita-
tem. Ab iſta perditione fuit liberata beata
cecilia. Dicatur ꝙ cum eſſet circa etatem.
ſexdecim annorum parentes ſui volue-
runt vt duceret virum. Sed ipſa ſecrete vo
uerat virginitatem ꝛ excuſabat ſe multiplr
qꝛ erat nimis iuuenis ꝛ neſciret regere do
mum. Sed ex infeſtatione parentū habuit
conſentire vt ipſa haberet ſponſum. Et co
gitauit ꝙ ſicut virgo maria habuit ſpon-
ſum; et tñ ſeruauit virginitatem; ita cogi-
tās ꝙ mediante dei gratia ipſa induceret
ſponſum ad caſtitatem: ꝛ fuit deſponſata
cum quodā nobili milite vocato valeria-
nus qui feſtinabat vt fierēt nuptie: ſed bea
ta cecilia orabat vt conſeruaretur in virgi-
nitate. In die autē nuptiarū dicit eccleſia
ꝙ cantantibus organis cecilia virgo in cor
de ſuo ſoli dño decantabat dicens. Fiat do
mine cor meū ꝛ corpus meū immaculatuꝫ
vt non confundar. Dicit quomō in nocte
quādo fuerūt in camera nō poſuit ſe in le-
cto: ſꝫ quādo fuerūt ſoli dixit Cecilia ſpō-
ſo ſuo. Unū ſecretū vellē vobis dicere qđ
nunꝙ̄ dixi alicui nec patri nec matri ꝛc.
Qui iuraui ſecretū tenere. Tunc dixit ſibi.
Noueritis ꝙ eſt quidā angel⁹ amator me⁹
qui ſi videt ꝙ vos tangatis me interficiet
vos. Et ille qui vt lupus veniebat ad ouē
dixit. O vos forte diligitis alium: qꝛ vir cū
vxore poteſt vti matrimonio. Reſpondit
cecilia. Ego dico hoc ad indicandū: qꝛ an-
gelum dei habeo amatorē qui nimio zelo
cuſtodit corpus meuꝫ. Et ſponſus incepit
timere dicens. Niſi mihi oſtendatis nō cre
dam. Tunc beata Cecilia orauit: ꝛ ecce ſu-
bito apparuit angelus cum duabus coro-
nis de roſis ꝛ lilijs celi dicens. Ex parte
dei portaui iſtas coronas. Et ſicut huculꝫ
conſeruaſtis virginitatē etiā de cetero con
ſeruetis. Et poſuit coronas in capitibus
eorū que nō marceſcent nec perdēt odorē.
Tunc ambo ſimul fecerunt votū ꝟginita-
tis ꝙ viuerēt vt maria virgo ꝛ ioſeph. Ec-
ce quomodo fuit liberata ab iſta perdi-
tione non ſolum ipſa: ſed ꝛ ſponſus. Mo
raliter hic habemus exemplum ꝛ doctri-
nam ꝙ beata cecilia ꝛ etiam ſponſus erāt
virgines quando venerunt ad matrimo-
nium. Mirum eſt de ſponſo cum eſſet iu-
uenis. xxv. annorum tam nobilis ꝛ diues
ꝛc. cum modo non inueniatur puer. xv. an
norum qui ſit virgo. Iam completa eſt pro
phia dđ. Corrupti ſunt ꝛ abominabiles fa
cti ſunt non eſt qui faciat bonum non eſt
vſꝙ ad vnum ꝛc. ſ. de adultis. Aliqui ſunt
non contēti de vxore ſua vadunt ad alias.
Alij ad lupanar. Quid dicemus deo ꝙ taꝫ
male gubernam⁹ nos. volumus em̄ equū
aut aſinum eſſe caſtum: ꝛ nos non ſumus.
Audite. Parum viuimus ꝛ iam mortalita
tes regnant in mūdo que antiquitus erāt
inaudite. Sed ex quo dam⁹ nos corruptio
nibus: ꝛ deus mittit corruptiones. Iō ſer-
uemus caſtitatē. O ꝙ̄ pulchra eſt caſta gene
ratio cum charitate. Nota multi ſunt caſti
timore. ſ. confuſionis ꝛc. Nihil valet: ſed ca

ſtitas cum amore dei iſta eſt pulchra. Ter
tia perditio eſt temporis et peccato accidie
Deus dat nobis tẽpus. Uni dat tẽpus.x.
annorũ.alteri.xx.aut.xxx. ad faciẽdũ bona
opera vt in hoc mundo acquiramus para-
diſum. Ipſe eñi liberauit nos a catenis in-
ferni ꝑ paſſionem ſuam: ⁊ aperuit nobis ia
nuam celi ꝑ baptiſmũ. Reſtat ergo vt nos
vadamus ꝑ bona opera. q: ex quo captus
eſt ſolutus a vinculis ⁊ ꝓciũ ſolutionis eſt
ſolutum reſtat vt captiuus vadat. Ideo ait
dauid. Ibunt de virtute in virtutem: vide
bitur deus deorum in ſyon. Sed q̃d facit
accidia. Illa facit hominem ſtare in vno lo
co: immo facit redire retro. Qñ eñi homo
incipit habere diſcretionem ⁊ cognoſcit ſe
tunc homo incipit ambulare. Modo dica
tis mihi q̃tũ ambulaſtis ⁊c. Domine ego
ſum preciſe ſicut fui ante decem annos et
vtinam non peior. Si eñi nauis ſtaret.xx.
annis in vno loco non faciendo viam om
nes mirarentur. Ita omnes nos trãſfreta
mus ad celum: ⁊ quot anni ſunt ꝙ incepi
mus ⁊ ſtamus in vno loco: immo redim⁹
retro. Quia in via dei non progredi retro-
gredi eſt. ait Berñ. Verbi gratia. Si quera
tur a religioſo: quot annos habetis in or-
dine.x.xx.⁊c. Et nouicius eram deuot⁹: ſꝫ
modo nihil. Idem de clericis qui in primo
anno ſunt deuoti ⁊c. Idem de laicis. ſi que
ratur modo ſunt decem anni eratis deuo
tus ita paruꝫ: ⁊ modo nihil. Ecce perditio
temporis. Bñdictus eſt q̃ põt dicere. modo
ſum deuotior q̃ heri: ⁊ ſi placet deo cras ⁊c.
Contra iſtam perditionem dicit ſcriptura.
Nos non ſimus ſubtractionis filij in ꝑdi-
tionem ſed fidei in acquiſitionẽ aie. Heb.
x. Nota ꝙ ocioſitatem vocat ſubtractionẽ
Subtractio eſt quando de bona vita ince-
pta ⁊ de orationibus homo dimittit modo
vnum modo aliud dicens. O nimis eſſet
totiens ieiunare vel tot orationes dicere
⁊ ſic de ſimilibus. Ideo dicit nos non ſim⁹
⁊c. Ab iſta perditione ſe cuſtodiuit et libe-
rauit beata Cecilia. Si enim vultis ſcire
in quo expendebat tempus dicam vobis.
Dicatur quomodo dormiebat ſeparata cũ
domicellis in vna camera. et ſpõſus in alia
et ſurgebat in media nocte. ſm illud dauid
Media nocte ſurgebam ⁊c. Et vſq; ad au
roram ipſa expendebat illud tempus. Pri-
mo in deuota oratione. Secundo in euan
gelica lectione. Tertio in deuota contem-
platione. In aurora autem audiebat miſ-
ſam deuote et cum ſilentio. et poſt parabat
carnes vel legumina ꝓ chriſtianis captis

a tyrannis ⁊c. ⁊ ꝯfortabat eos in corpore ⁊
⁊ in aia: ⁊ circa meridiẽ tota feſſa ipa pran
debat non carnes ⁊c. Poſt dicebat veſpas
⁊ poſt hoc ibat ad predicandũ infidelibus
ciuitatis intantũ ꝙ vna predicatione con
uertit.cccc. infideles ad fidẽ xp̄i: qualibet
dñica ꝯfitebat̃ ⁊ cõicabat iuxta antiquã cõ-
ſuetudinẽ. Ecce quõ in operib⁹ mie expen
debat tempus nõ erat ocioſa. Moralr ha-
betis hic exemplũ orandi quolibet mane ⁊
ſero recipere certã orationẽ ⁊ cõtinuare: di
cendo deuote genibus flexis: ac ſi videretis
deũ. ſignãdo vos primo: deinde dicere cre-
do ⁊c. ⁊ deus erit vobiſcũ in oib⁹ negocijs.
Etſi in q̃libet die non poteſtis audire miſ-
ſam in aurora vt antiquitus: ad minus tñ
omni die dñica audiatis miſſam cõpletã ⁊
cũ ſilentio ⁊c. Et ſi in qualibet dñica nõ po
teſtis cõicare: ad minus in paſcha cõicetis
Itaq; fratres mei dilecti ſtabiles eſtote et
immobiles: abũdãtes in omni opere dñi:
ſemꝑ ſcientes ꝙ labor veſter nõ eſt inanis
in dño. j. Cor. xv. Quarta ꝑditio eſt aua-
ri: credũt eñi amare pecuniã vel pecunias
cõgregãdo ⁊ cuſtodiẽdo. ⁊ illud facit eos ꝑ-
dere. De hoc dabo ſimilitudinẽ ad oculũ de
duob⁹ hoibus q̃ volunt ſe ad aliã ciuitatẽ
transferre: ⁊ oibus venditis tenẽt pecuniã
Et eſt ſic ꝙ in via per quã hñt tranſire ſunt
latrones qui depredant̃ eos. Et dicũt. q̃d
faciemus de pecunia portãda. Dicit vnus
Bonũ remediũ eſt per cambiũ. Dicit alter
auarus. abſit. pecunia mea ibi mecũ: nõ ſe
parabo me. ⁊ finaliter depredat̃ ⁊ morit̃ fa-
me. Alter ꝟo recepta in cambio littera vi-
ſit lete poſt ⁊ epulabatur. Ita in propoſito
Oẽs nos opꝫ trãſferre ad aliã ciuitatẽ. Nõ
habemus hic manentẽ ciuitatem. ad Heb.
xiij. In tranſitu aũt eſt paſſus pericuUloſus
plenus latronibus in quo omnes depre-
dentur. pape. reges cardinales ⁊c. ſolũ in
paſſu mortis. Sed quid facit prudens po-
nit certe in menſa nũmulariorũ que ſunt
manus pauperũ ibi ponit pecuniã ſuam
aſſecuratam per regem xp̄m. Ecce clauſu-
la. Da pauperibus et habebis theſaurum
in celo. Math. xix. Ideo perſone miſeri-
cordes que hic faciunt largas elemoſynas
dando veſtes: bladum. vinum ⁊c. dant ⁊
ponunt in menſa cambij. ⁊ in paradiſo in
uenient ſecuritatẽ. Anima portat litteraꝫ
cambij in fronte ſcriptã. Sꝫ dicit auarus
Non dꝫ homo ſe adeo expoliare ꝙ nõ poſ-
ſet tenere ſtatum dicens. Ego dimittam
in teſtamento ⁊c. O ſtulte ⁊ neſcis paſſum
periculoſum. Videtur ergo vobis ſi auar

ricia facit perdere pecuniam. Unde ait ſcriptura. Perde pecuniā ꝓpter fratrē ꝛ amicū ꝛ non abſcondas illā ſub lapide in perditionem. Eccl.xxix. Nota perde pecuniam. Alii qui quando dant elemoſynā credunt ꝙ illud perdat. ſed talis ꝑditio bona eſt. Etiaꝫ ſeminator videtur ꝑdere grana. ſed bona ꝑditio eſt ꝛ fructuoſa. Ideo dicit. Perde. ꝛc. Et nō abſcondas illaꝫ ſub lapide duro auaricie in ꝑditioneꝫ. Ideo beata cecilia quando incepit ꝑſecutio contra xpianos cogitauit ſe cito morituraꝫ. Ideo anteꝗ̄ veniſſet ad paſſum periculoſum fecit cambiuꝫ ꝛ poſuit in menſa. i. in manibus pauperū pecuniā. Vocatis domicellis ſuis quas nutriuerat ad ſeruitiū dei. illis que voluerūt viuere in virginitate dimiſit aliq̄d vt poſſent viuere etiā cū laboribus eaꝝ ne eſſent ocioſe. Aliā pecuniam vero dedit viduis. orphanis ꝛ captiuis ꝛ solā domū ſibi retinuit Jō Urbanus papa dixit de ea. Cecilia famula tua dn̄e quaſi apis argumentoſa tibi deſeruit. recipiens flores ab exemplis ſanctorū patrū. ꝛ faciens fructus ſanctitatis. Moraliter imitemini eam. quia de certo quicquid retinetis in paſſu erit depredatū: ergo de quo viuetis in alio mundo. Si enim ꝓ iſta materia modica ꝛ miſerabili vita ꝛ incerta tm̄ laboratis. Nūquid ꝓ illa vita beata perpetua. ꝛc. Mittatis ergo ibi aliquid vnde viuatis. Unde xps. Beati miſericordes quoniā ipſi miaꝫ conſequent̄ Mat. v.

Quinta ꝑditio eſt glorie ex inconſtantia: ꝛ eſt qn̄ homo incipit bonā ꝛ ſanctā vitam vel in religione. vel in ſacerdotio. vel ī matrimonio homo vadit ad paradiſum recta via. Sed ſi illa bona vita dimittitur perditur gloria. Dicatur ſimilitudo de curſorib⁹ incipientibus ardenter currere ad brauiuꝫ ꝓpter ſpinas dimittunt curſum. ꝛ alii precedunt ꝛ lucrantur. Ita accidit multis. O quot ſunt religioſi qui ardenter inceperūt currere ad xpm qui in capite curſus tenet coronā: ꝛ animando clamat dicens. Uenite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati eſtis: ꝛ ego reficiaꝫ vos. Mat. xi. Sed caueatis de ſpinis. Spine ſunt deriſiones et truffe quas mali faciunt de bonis ꝛ deuotis. Si vero ille timens diceret. O miſer ꝛ omnes truffantur de me. ꝛ dimittit bonam vitam: perdit ſic coronam glorie. Alij autem plurimi homines dimittunt ꝓpter modicā infirmitatē capitis vel ſtomachi. vel tēptationes diaboli. vel occaſiones mundi dicētes. O miſer ego non conſueui iſta habere. Jō dimittit bonā vitā. ꝛc. Ue his qui perdiderunt ſuſtinentiā. ꝛ qui dereliquerunt vias rectas: ꝛ diuerterūt in vias prauas. Et q̄d facient cū inſpicere ceperit dn̄s. ſcꝫ in iudicio particulari vel generali. Eccli. ij. Sed beata Cecilia in vita ſancta ꝛ virtuoſa quā incepit cōtinuauit de bono in melius vſq; in finem. ꝛ tunc habuit coronam ꝑ martyrium. Poſtꝗ̄ tm̄ preſes occidit ſpoſum ſuū vocauit eā querens de ſua conditiōe. Que reſpondit dicens. Stulte queris. quia vel queris de conditione ſpūali. de iſta dico ꝙ ſum xpiana. vel queris de carnali. de iſta dico ꝙ ſum nobilis. Si dicatur. quare rn̄dit cum iniuria. quia ipſe erat luxurioſus ꝛ timuit. Ideo ꝓuocauit ipm ad irā. q꞉ tunc amor conuertitur. Et ait iudex. Tu es ſortilega ꝛ deceptrix. quia ꝑuertis corda gentiū. vt patet in viro tuo qui mortuus ē: qui adorauit hoīem crucifixū. Reſpondit ipſa. Non ſum deceptrix. ſed opus eſt ſpūſſancti Tunc iudex dedit ſn̄iam vt cōbureretur vt deceptrix. ſed vt penam haberet fecit eam poni in balneo ſicco ꝛ ignito. in quo ſtetit ꝑ vnā diem ꝛ noctem. ꝛ orauit dicens ꝙ parata erat mori. ſed vellet prius diſtribuere domū ſuam. ꝛ exaudita fuit a dn̄o. ꝛ nō fuit in balneo mortua. Et erat magna rō. quia ignis luxurie illud corpus nō cōbuſſit. ideo nec ignis materialis. Et hoc miraculo multi conuertebantur. Tunc iudex ꝑcepit eaꝫ decapitari. que ter percuſſa nō fuit mortua ꝛ erat lex romanoꝝ ꝙ in decapitatione nō darent̄ vltra tres ictus. Tunc amici receperunt eā dicentes. quid eſt hoc. Que ait. Triduanas a dn̄o popoſci inducias vt domum meam dn̄o eccleſiaꝫ conſecrarē. Quo facto expirauit. ꝛ fuit coronata. Ideo eius exemplo continuate in bona vita.

De ſancto Clemente. Sermo.

Quiſputas eſt fidelis ſeruus ꝛ prudēs. Habetur verbū iſtud textualiter. Mat. xxiiij. ꝛ officialiter in euangelio hodierno. Sicut officiū ꝛ ſolēnitas preſentis diei eſt vnius glorioſi ꝛ mirabilis martyris beati Clementis. ita etiam erit ſermo noſter. Et habebimus multas bonas doctrinas ſpeculatiuas ad illuminationē intellectuuꝫ. et morales ad correctionē vitioꝝ ꝛ informationem virtutū. Sed primo ſalutet̄ ꝟgo maria. ꝛc. Verbū propoſitū ſm̄ intellectū quē volo ꝑtractare indiget declaratione. Pro qua eſt ſciendū ꝙ regula ꝛ doctrina vniuerſalis in theologia ē. ꝙ deus dat ꝛ diſtribuit

glorîam celeſtē paradiſi ſm bonā vitā quaꝫ
homo tenuit in hoc mundo. quia quāto ꝑ
ſona fuit melioris vite in hoc mundo: tan
to habet maiorem gloriam in alio. Nō huiꝰ
non credatis ꝙ veniat ex aliq̄ obligatione
neceſſaria ex parte dei. quia deus non obli
gatur creature. ſed ex gratioſa ꝛ volūtaria
ꝓmiſſione ſua. quia ipſe ita ꝓmiſit. De hoc
dabo vobis vnā ſimilitudinē quā ipſe tan
git. Si enim aliquis dñs habet captiuos q̄
ſeruiunt ſibi. obligatur dñs dare ſalariū ca
ptiuis pro ſeruitio. vel dare eis hereditatē
ſuā. certū eſt ꝙ non. quia iam ex debito ca
ptiui tenent̄ ſeruire dño ſuo. ſed ſi dñs pie
ꝛ gratioſe ꝓmiſit captiuis dare ſalariū pro
quolibet opere. tunc tenetur. nō ex obliga
tione neceſſaria. ſed ex obligatione volūta
ria. Ita eſt de nobis. Certū eſt ꝙ oēs ſumꝰ
ſerui ꝛ captiui xp̄i. Auctas. Empti eſtis pre
cio magno. i. Cor. vi. Preciuꝫ fuit ſanguis
xp̄i. Auctas. Non corruptibilibus auro vel
argento redempti eſtis de vana veſtra con
uerſatione paterne traditionis. ſed precio
ſo ſanguie quaſi agni immaculati ieſu xp̄i.
i. Pe. i. Ex quo empti ſumus captiui ſumꝰ
Honor eſt eſſe captiuū tanti dñi cui neceſ
ſaria gratioſa ꝓmiſſio. Si aūt vellet: dice
ret Et nunquid eſtis mei captiui. ſeruiſtis
mihi. feciſtis quod debuiſtis alias poſuiſſeꝫ
vos in carcere inferni. Ecce de hoc auctas.
Nunquid gratiam habet ſeruo illi. quia fe
cit que ei imperauerat. nō puto. Sic ꝛ vos
cū feceritis omnia que precepta ſūt vobis
dicite. ſerui inutiles ſumus. qđ debuimus
facere fecimus. Lu. xvii. Hic tangit xp̄s. q̄c
quid vobis dixi. ſed ex ſua pijſſima ordina
tione voluntaria ꝛ gratioſa non vult ꝙ ſi
ne ſalario ſeruiamus ſibi: immo ꝓ quolibꝫ
bono opere: quātūcūq3 modico amore ſui
facto vult dare ſalariū. Et q̄to ſunt melio
ra ꝛ maiora. tanto dat maius ſalariū. Ecce
auctas. Notarius fuit beatus Matheꝰ de
tota exceptione. Filius hoīs vēturus eſt in
gloria patris ſui cū angelis ſuis. ꝛ tunc red
det vnicuiq3 ſm opera eius. Mathei. xvi.
Ecce vnde venit retributio. Cū ergo beatꝰ
clemens martyr glorioſus in hoc mūdo fe
cerit multa opera virtuoſa ꝛ meritoria: et
ſeruierit in vita apoſtolica. ideo poſſumus
cogitare ꝙ habuit magnā remunerationē
in paradiſo. De hoc querit thema. quod eſt
interrogatio admiratiua de maximo p̄mio
glorie beati clementis propter egregia me
rita vite ſue. Quiſputas modo eſt in gloria
fidelis ꝛ prudens ex predicta regula. Bea
tus clemens qui in hoc mundo fuit xp̄i fi
delis ſeruus ꝛ prudēs. Patet thema. The
ma tangit tres magnas virtutes ꝛ excellē
tias.

Prima eſt credulitas diuinalis. q2 fidelis
Scđa humilitas cordialis. quia ſeruus.
Tertia ſagacitas virtualis quia prudēs.

Ideo admiratiue dicit thema. Quiſputas
eſt fidelis ꝛ prudens. Dico primo ꝙ bea
tus clemens habuit credulitatem diuinalē
quia fidelis. Ille dicitur fidelis deo qui fir
miter credit veritates fidei per deuꝫ incar
natum reuelatas. ſm ꝙ fides chriſtiana te
net ꝛ confitetur. vt beatus clemens. Nota
qualiter venit ad iſtam credulitatem. Di
cit hiſtoria ꝙ tempore apoſtoloruꝫ beatus
clemens erat in roma que tunc florebat. fi
lius magni domini. ſed nūq̄. viderat parē
tes ſuos. de quibus audiebat multa a nar
rantibus: ꝛ deſiderabat eos videre: ꝛ deſi
derabat ſcire ſi erat alia vita. vel ſi quando
moriebatur corpus ꝛ anima. ꝛ quando cō
cludebatur pars negatiua recedebat triſtis
quando autem aliquo argumento inſolu
bili concludebatur pars affirmatiua: ꝙ. ſc3
erat alia vita in qua anime viuebant. erat
multum letus dicens. O adhuc videbo pa
rentes meos. Ad practicaꝫ. tunc temporis
in roma erant quinq3 ſchole principales. ſ.
tres philoſophoꝝ. ꝛ due theologorum. In
ſcholis legum non curatur de immortalita
te anime. De ſcholis theologoruꝫ habetur
Actuū. xvii.

Prima ſchola erat epicureoꝝ.
Scđa ſtoicorum.
Tertia peripatheticorum.
Quarta erat iudeorum.
Quinta erat chriſtianorum.

Prima ergo ſchola erat epicureorum: dicta
ab eoꝝ magiſtro vocato epicurus. Iſti tene
bant ꝙ felicitas hominis conſiſtit in dele
ctationibus carnis. ſ. comedere. bibere. dor
mire. luxuriam facere. Iſti non credebant
aliam vitam. Et ſumebant fundamentum
ab auctoritate illiꝰ magni philoſophi Sa
lomonis qui in libro eccleſiaſtes dicit. Dixi
i corde meo de filijs hoīꝫ. vt ꝓbaret eos deꝰ
ꝛ oſtēderet ſimiles eſſe beſtijs. Iddirco vnꝰ
interitus eſt hominis ꝛ iumentorū. ꝛ vtri
uſq3 equa conditio. Sicut moritur homo:
ſic ꝛ illa moriuntur. Similiter ſpirant om
nia: ꝛ nihil habet homo iumento amplius
Cuncta ſubiacent vanitati. et omnia per
gunt ad vnum locum. De terra facta ſunt:
ꝛ in terram pariter reuertuntur. Quis no
uit ſi ſpiritus filiorum adam aſcendat ſur
ſum. et ſi ſpiritus iumentorum deſcendat

deorſum. Et deprehendi nihil eſſe melius
ꝙ letari hominem in opere ſuo. ꝛ hanc eſſe
partem illius Eccleſiaſtes. iij. Fortis aucto
ritas eſt niſi bene intelligatur. et multi er.
rant. Hoc verum eſt ꝙ Salomon dicit iſtã
auctoritatem. Sed ipſemet in dicto libro
declarat quomodo intelligit dicens in mul
tis locis dicti libri. Uidi cuncta que ſunt
ſub ſole. Anima autem rationalis non fit
ſub ſole virtute ſolis: nec influentiarũ na,
ture vt anime iumentorum. quia non eſſe
ctus ſolis nec celi. ꝛc. ſed fit ſupra ſolem. ſ.
virtute dei qui eam creat. ꝛc. Salomon au
tẽ ſolũ loq̃tur de ſenſualitate. et de his que
habent eſſe ſub ſole. Et iſte eſt intellectus
verus dicte auctoritatis. Beatus autem
Clemens audiens opinionem illorum tri,
ſtis recedebat. Secunda ſchola erat ſtoi
corum. qui totam felicitatem humanaꝫ po
nebant in honeſtate virtuali. Iſti erant ali,
qualiter meliores. viuebant diſcrete. iuſte.
ꝛ prudenter temperate ꝛ fortiter contra in
clinationes carnis. Sed aliqui eorum di,
cebant ꝙ anima moriebatur cum corpore
ſimul. Et conſequenter: ꝙ tota felicitas
erat in hoc mundo viuendo virtuoſe mora
liter ꝛ bene. Decipiebantur enim in hoc:
quia quando aliquis moriebatur: non vi,
debant aliquid exire de corpore hominis.
Sicut nec de corpore beſtie quantumcun,
ꝗ obſeruarent. Sed ecce hic deceptio eo,
rum. quia anima ꝙdiu eſt in corpore non
poteſt videre niſi corporalia. Ratio. quia
velum carnis impedit. Uerbigratia. Si
ego tenerem vitreas rubeas ante oculos:
quicquid viderem eſſet illius coloris. quia
iudicat ſm̃ illum colorem. Idem ſi eſſent
alterius coloris. Ita eſt etiam de anima. ꝙ
diu eſt in corpore non poteſt videre niſi cor
poralia. ſed dimiſſa carne. ſtatim videt ſpi,
ritus angelos bonos et malos et animas:
infernum: purgatorium: ꝛ celum. ꝛc. Ideo
apoſtolus. Uidemus nunc per ſpeculuꝫ in
enigmate: tunc autem facie ad faciem. p̃mo
Corinthioꝝ. xiij. Aliqui alij qui erant de il,
la ſchola dicebant ꝛ melius ꝙ eſt alia vita
vt Seneca. Dyogenes. Ariſtoteles. ꝛ mul,
ti alij faciendo iſtam rationem. Certum eſt
ꝙ dominus potens: et ſapiens et iuſtus.
ſuis bonis ſeruitoribus dat remuneratio,
nem: malis autem ſeruitoribus dat puni,
tionem. Ideo. ꝛc. Cum ergo boni in hoc
mundo non remunerentur: immo multi
boni habent hic multas. miſerias et deſo
lationes: nec mali puniantur, immo habẽt
hic multas conſolationes. Ergo dicebant
ipſi. Oportet dicere ꝙ eſt alia vita: in qua
boni premientur: ꝛ mali puniantur. Quan
do beatus Clemens audiebat iſta, conſola
batur: ſperans videre parentes. Tertia
ſchola erat peripatheticorum. qui pone,
bant felicitatem humanam in veritate in,
tellectuali. De iſta erat Ariſtoteles. Plato.
Socrates. Anaxagoras. ꝛc. qui ſemper ſtu
debant ad cognoſcendum veritatem. Iſti
tenebant ꝙ erat alia vita in qua anime vi
uebant: faciendo vnam rationem quam
tangit philoſophus in libro de anima. ſcilꝫ
ꝙ ſubſtantia ſpiritualis qualis eſt anima
rationalis non accipit eſſe ſuum nec viue,
re nec durationem a re corporali. immo ip,
ſa communicat rei corporali eſſe et viuere
ꝛ cum anima rationalis ſit ſubſtantia ſpi,
ritualis: per intellectum eleuatur ſuꝑ om,
nia corporalia. et nihil recipit a corpore. im
mo dat eſſe corpori. Anime autem iumen,
torum recipiunt ſuum eſſe a corporibus.
ideo morientibus corporibus deſinũt eſſe:
ſed non ſic de anima rationali. Iſta ratio
conſolabatur multuꝫ beatum Clementem
quia iſti erant maiores philoſophi ſed non
erant chriſtiani. Quarta ſchola erat iu,
deorum: in qua inuenit duas opiniones:
ſm̃ ꝙ due erant ſecte iudeorum. ſcilꝫ. ſadu
ceorum ꝛ phariſeorum Saducei non cre,
debant aliam vitam dicentes: ꝙ Moyſes
non fuit locutus de alia vita promittente
gloriam bonis et penam malis. Sed om,
nes promiſſiones ſunt in hac vita in ſignũ
ꝙ non eſt alia vita. Sed errabant in hoc:
quia lex moyſi ſolum fuit ordinata ad fi,
nem regis meſſye: qui fuit finis et termi,
nus illius legis. Ideo nihil promittebat
in alio mundo. quia hec ſpectabat ad meſ,
ſyam. Ideo Moyſes non fuit locutus de
alio mundo. Mirum eſt ꝙ moyſes fuit lo,
cutus de creatione iumentorum. et nihil
dixit de creatione angelorum. Ratio. quia
loquebatur populo rudi confidens ꝙ rex
Meſſyas declararet ea que ſunt alterius
mundi. Ecce quare ſaducei errabant. Ideo
dixit xp̃s. Erratis neſcientes ſcripturas.
neqꝫ virtutẽ dei. Marci. xij. Alia ſecta erat
phariſeorum: ꝛ iſti credebant aliam vitam
Quinta ſchola erat xp̃ianorum. Primus
q̃ legit theeologiã i roma. fuit btũs Barna
bas. ꝛ poſt legebant ibi Petrus ꝛ Paulus
qui clare dicebant: ꝛ predicabant et decla,
rabant ꝙ eſt alia vita: in qua boni a deo
premiantur; et mali puniuntur in mari,

nis tormentis. O dicebat beatus Clemēs
Iſti bene dicunt. ſed male probant. Et illi.
Nos ꝓbabimus expecta modicum. Poſtꝙ̄
predicauerunt de alia vita in ſignū ꝓbatio
nis ſuſcitabant aliquē mortuū eis portatū:
facientes redire animā de alio mundo. Ec-
ce ratio ⁊ argumentū inſolubile. Cogitate
quomodo beatus Clemēs interrogabat in
ſcitatū vnde veniebat. ⁊ que in alio mundo
viderat: ⁊ illuminat⁹ ex doctrina hui⁹ ſcho-
le credididit firmiter ⁊ baptiʒatus eſt. Ecce
quō beatus clemēs fidelis fuit ad credulita
tem diuinalē. q̄ꝛ fidelis. Et pōt dici. Hic. ſ.
rome iam queritur inter diſpēſatores vt fi-
delis quis inueniatur. j. Cor. iiij. Nota in-
ter diſpenſatores. ſ. pb̄os qui diſpēſant ſcīē
tiam. Moraliter habemus hic doctrinam
Ex quo habemus certitudinē infallibilē ꝙ
eſt alia vita bonis ⁊ glorioſa ⁊ malis dolo-
roſa inſtruimur vt hanc vitam recipiamus
tanꝙ̄ viam per quam tranſeunt. Aliqui in-
trant per portaʒ natiuitatis. ⁊ aliqui exeūt
per mortis portaʒ. Ubi ſunt hoīes ⁊ mulie
res qui erāt modo ſunt mille anni ⁊c. ꝙ̄ be-
ne ergo debemus nos hic preparare. Ideo
dicit ſcriptura. Iuſtoruʒ anime in manu dei
ſunt. ⁊ nō tanget illos tormentū malicie ſi-
ue mortis. Uiſi ſuut oculis inſipientiū mo
ri: illi autē ſunt in pace. Sap. iij. ergo ſtulte
noli eſſe incredulus. ſed fidelis. Iohan. xx.

Dico ſecūdo ꝙ beatus clemēs habuit hu
militatē cordialem. q̄ꝛ ſeruus. hoc nomē ſer
uus eſt nomen humilitatis. Uultis cogno
ſcere ſuam humilitateʒ ſciendum ꝙ poſtꝙ̄
petrus apoſtolus predicauit circa xxxviij.
annos poſtꝙ̄ xp̄i aſcenſionem. deus reuela
uit ſibi mortē. Qui congregatis xp̄ianis in
roma dixit. Certus ſum ꝙ velox eſt depoſi-
tio tabernaculi mei ſm̄ ꝙ ⁊ dn̄s noſter ie-
ſus xp̄s ſignificauit mihi. ij. Pet. j. Ideo vel
lem tenere modum quē xp̄s tenuit ante ſu-
am paſſionem qui ordinauit de me ſucceſſo
re ſuo. ita volo ego facere. notificabo vobis
quē reputo ad hoc ſufficientem et nolauit
beatum Clementē ꝓpter eminentiam ſa-
pientie. ⁊ potentie ad faciendum miracula.
Et beatus Clemēs totus humilis cepit ſe
totis viribus excuſare. Modo notate hic
magnā ſanctitatē beati Clementis. q̄ꝛ quā-
do beatus petrus dixit iſta verba adhuc vi-
uebant aliqui apl̄i. vt beatus Iohannes et
Iacobus minor. ⁊ multi diſcipulorū vt Lu
cas ⁊c. ⁊ nullum nolauit niſi beatū Clemē-
tem: in quo cōcludit maxima ſanctitas vite
⁊ excellentia beati Clementis. ſed ipſe excu
ſauit ſe humiliter magis voluit eſſe ſeruus
ꝙ̄ dominus. iuxta cōſilium xp̄i. Quicūꝗ vo
luerit inter vos maior fieri ſit veſter mini-
ſter. Et qui voluerit inter vos primus eſſe
erit veſter ſeruus. Sicut filius hominis nō
venit miniſtrari ſed miniſtrare. ⁊ dare ani-
mam ſuā in redemptionē ꝓ multis. Mat.
xx. Mortuo igitur beato petro: xp̄iani prela
ti ⁊ epiſcopi cōgregauerunt ſe ad eligendū.
Et lʒ nondum ⁊ nominarentur hoc nomi-
ne cardinales: iam tunc habebant officium
Et vnus ꝓpoſuit quō vicarius xp̄i beatus
Petrus obierat. ⁊ eccleſia erat ſine paſtore
⁊ capite. ⁊ ideo eligerēt alium. Dixit alius.
Quoniā beatus petrus iam nobis declara
uit ⁊ nominauit ſucceſſorem ſuum ſanctū
Clementē. ideo per cōmunē inſpirationem
eligamus eū. Beatus auteʒ clemens volēs
hoc impedire ſurrexit dicens. Domini: ve;
eſt ꝙ beatus petrus me nominauit. ſed nō
me fecit papam: nec expedit eccleſie aliquo
modo ꝙ ego ſim. Ratio. q̄ꝛ ſi ex nominatio
ne beati petri vos me eligitis intrabit con
ſuetudo in eccleſia dei ꝙ papa anteꝙ̄ mo-
riatur eliget ſibi ſucceſſorem. ⁊ paulatim ve
niet corruptio ꝙ fiet per ſucceſſorem carna
lem. q̄ꝛ papa eliget ⁊ nominabit nepotē ſuū
vel filium. Ideo reſponderūt oēs. Bene di
cit. ⁊ fuit determinatū ꝙ nō eligeretur ſed
ꝙ eligerent Linū: quē beatus Petrus non
nominauerat. Itē mortuo Lino cōgregati
ſunt ad eligendū etiaʒ Clementē. qui vicit
eadem ratione. ⁊ elegerunt Cletū quo mor-
tuo cōgregati ad electionem elegerunt cle-
mentē dicendo. Pro certo expedit ſatiſface
re voluntati beati petri nec valuit excuſa-
tio. q̄ꝛ iam duo tranſierāt. ⁊ factus fuit pa-
pa. Si modo tantū facerent ſe rogare. non
eſſet vnꝙ̄ ſciſma in eccleſia. potius eligeba-
tur vt eſſet omniū ſeruus ꝙ̄ pontifex ſum-
mus. bene tenebat conſiliū xp̄i di. Quanto
magnus es in ſcientia vel potentia: ſancti
tate ⁊c. humilia te in oībus. Eccli. iij. Mo-
raliter inſtruunt hic clerici ⁊ laici. clerici ne
curent de prelatione. Ratio quare modo in
gerunt ſe omnes. quia nō conſiderant peri
culū nec onus vt antiqui ſancti. ſed honorē
⁊ redditus. Oppoſitū de antiquis ſanctis.
q̄ꝛ dicit ſcriptura. Iudicium duriſſimum in
his qui preſunt fiet. Exiguo enim cōceditur
miſericordia: potētes aūt potēter tormenta
patientur ⁊c. Sap. vj. Nota iudicium durū
fiet eis de corpore: durius de operibus per-
ſonalibus. duriſſimū de omnibus ſue dioce
ſis. Item laici etiam habēt hic doctrinam.
Modo quilibet ſe promouet ad habenduʒ
regimen cōitatis. ⁊ ſunt multi qui neſciūt

regere ſuam perſonam nec domum ſuam: ⁊ tamen volunt regere cõmunitatẽ totam: cum tame eſſet fugiendũ. ſed nõ conſiderat onus nec periculũ ſed honoꝛẽ. qꝛ omnes di cent ei domine ⁊ vadunt ad infernuz. Ideo vt beatus Clemẽs humiliamini ſub poten ti manu dei vt vos exaltet in tẽpoꝛe viſita tionis ꝛc. j. Pet. v. Dico tertio ꝙ habuit ſagacitatem virtualem. qꝛ prudens. Nã pꝛu dentia ſm̃ philoſophum. vj. Ethi. ſtat in oꝛ dinando conuenienter res in debitũ finez. Patronus ſiue nauta dicitur pꝛudens qui non obſtante foꝛtuna maris ⁊ contradictio ne ventoꝛuz ducit nauem ad poꝛtũ ad quẽ tendit. Sic etiã de nobis finis noſter ꝓpter quez finaliter ſumus creati eſt habere eter nam gloꝛiam. Taliter ergo debemus vitaz noſtram gubernare vt ad illam perueniã mus non obſtantibus inclinationibus car nis: occaſionibus mũdi: ⁊ tẽptatiõibus dia boli. Unde oꝛdinantibus res ad ſeipſos ad burſam vel domum dicitur. Ue qui ſapien tes eſtis in oculis veſtris: ⁊ corã vobiſmet ipſis pꝛudẽtes. Eſa. v. Dicitur cognoſcitis talem quid vobis videtur: dicunt ⁊ quomo do eſt pꝛudens ſciuit congregare. Ego vidi patrem ſuum nihil habentez ꝛc. Nota quo modo beatus clemens vitam ⁊ doctrinam ſuam ⁊ moꝛtem etiam oꝛdinauit in gratiaz dei. Nota eius exiliuz ⁊ paſſionem pꝛo chri ſto. Ecce qualiter ſciuit nauigare tenens conſilium beati petri dicentis. Olm autem finis appꝛopinquabit. Eſtote itaqꝫ pꝛuden tes ⁊ vigilate in oꝛationibus: ante oĩa autẽ mutuam in vobiſmetipſis charitatem con tinuam habentes. Quia charitas opit mul titudinem peccatoꝛuz. j. Pe. iiij. Moꝛaliter inſtruimur hic: vt oꝛdinemus vitam noſtrã ⁊ opera: quia neſcimus diem neqꝫ hoꝛam.

De ſancta Katherina virgine ⁊ martyre. Sermo.

Profert ꝺ theſauro ſuo noua ⁊ vetera.

Profert ꝺ theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Mat. xiij. Scd̃m ꝙ tota ſolẽnitas hodierna ⁊ officiuz eſt beate Katherine: ita erit ⁊ ſermo. Et habebimus magnas ſpeculationes in tellectuales: ⁊ bonas inſtructiões moꝛales. Salutetur pꝛius virgo maria ꝛc. Pꝛo decla ratione verbi ⁊ introductione materie pꝛe dicande ſciendum ꝙ chꝛiſtus volens dare modum ⁊ doctrinaz diſcipulis ſuis quomo do deberent predicare per munduz ⁊ diſpu tare dedit eis talem regulaz. Omnis ſcriba doctus in regno celoꝛum ſimilis eſt homi ni patrifamilias qui ꝓfert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Mat. xiij. Scriba eſt nomen equiuocum: qꝛ dicitur vel ex officio ſcriben di vel a noticia ſcripture. Et in iſto modo ſumitur hic. Omnis ſcriba doctus ꝛc. Re gnum celoꝝ dicitur ſcriptura ſancta. Ra tio: ſicut enim celum empireuz continet ſe creta fidei que nos credimus ꝓut deus no bis reuelauit ⁊ adextra videmus ſolem lu nam ⁊ ſtellas: licet nõ videamus ſecreta in terioꝛa. ſ. intellectus allegoꝛicales ⁊ figura les tropologicales ⁊ moꝛales: anagogica les ⁊ ſupernaturales iſti non vident. Ideo dicitur celuz. Auctoꝛitas. Simile eſt regnũ celoꝛum theſauro abſcondito in agro: quez qui inuenit homo abſcondit ꝛc. Matthe. xiij. Ager eſt ſancta ſcriptura. Laboꝛatoꝛes iſtius agri fuerũt ſancti apoſtoli: martyres: confeſſoꝛes ꝛc. Intra cuius theſaurũ eſt ſe cretum diuine cognitionis: quẽ qui inuenit abſcondit. ſ. in coꝛde: ⁊ emit agrum illum: vendendo omnia que habet vel dimittẽdo vt teneat vitam apoſtolicam: qꝛ aliter iſte theſaurus ſacre ſcripture non poteſt habe ri. Ideo videtur hoc in religioſis: qꝛ quãdo ſunt pauperes pꝛedicant gratiſſime: quãdo vero abundant perdunt gratiã. Ideo opoꝛ tet vendere omnia ⁊ nolle aliquid de mun do vt homo poſſit emere theſaurum ſacre ſcripture. Ideo dicit. omnis ſcriba doctus in regno celoꝛum. i. in ſacra ſcriptura ſimi lis eſt homini patrifamilias: genitiui cãus eſt numeri ſingularis ſm grecã declinatio nem. Quis eſt iſte paterfamilias niſi xp̃us ꝗ eſt pater vr̃is. Aliꝗ dicunt patres ꝑticula res vt genitoꝛ vel ꝯfeſſoꝛ vel etiã patronus: ſed pater vr̃is eſt chꝛiſtus qui creat animaz ⁊ foꝛmat coꝛpus: baptizat ⁊ audit ꝯfeſſionẽ generalem. Patrem ſcilicet vr̃m nolite vo care vobis ſuper terraz. Unus eſt enim pa ter veſter ꝗ in celis eſt ꝛc. Mat. xxiij. Huic patri pꝛedicatoꝛ debet eſſe filius ſcilz ꝑdican do doctrinas noui ⁊ veteris teſtamẽti. Licz vetus teſtamẽtum non obliget nos: tamen omnia ſunt figura noui teſtamẽti. Omnia enim in figura cõtingebant illis. j. Coꝛ. x. ⁊ Cañ. vij. Loquitur ſpiritusſanctus chꝛiſto homini. Omnia poma. i. auctoꝛitates ⁊ do ctrinas noua ⁊ vetera dilecte mi ſeruaui ti bi. Sicut ergo xp̃s in ſuis pꝛedicationibus ⁊ diſputationibus cũ iudeis ſeruauit regu lam: qꝛ cũ doctrinis noui teſtamẽti. Ita oĩs ſcriba doctus. Iſtã regulã tenuit beata Ka therina que fuit in magnis ⁊ ſubtilibus diſ putationibus ⁊ ꝑdicatiõibus ⁊ cũ auctori bus noui ⁊ veteris teſtamenti. Ideo de ea di

cit thema. ꝓfert de theſauro. Inuēio ꝙ bea-
ta katherina fuit in magnis ⁊ ſtrictis tribꝰ
diſputatiōibꝰ. ⁊ in oībꝰ deꝰ dedit ſibi victoriā.

Prima fuit domeſtica ſecrete.
Scōa fuit philoſophica facunde.
Tertia fuit tyrānica terribiliter.

Sed ipſa cū auctoritatibus noui ⁊ veteris
teſtamēti habuit victoriā ⁊c. Ideo dicit pro
fert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Dico
primo ⁊c. Primo eñ diſputauit cum matre
ſua. Scōo cū quodā ſancto heremita. Ter-
tio cuꝫ virgine maria. Et beata katherina
habuit quattuor excellentias.

Pria eſt nobilitas gn̄is. q2 filia regis cyp̄.
Scōa eſt pulchritudo maxima corporis.
Tertia eſt ſapientia intellectus. q2 pr̄ vo
luit vt addiſceret artes liberales. in quibus
tm̄ ꝓfecit ꝙ nullus audebat cū ea diſputa-
re habebat eñ intellectum valde clarum.

Quarta q2 erat ditiſſima. qr cū eſſet decē
⁊ octo annoꝝ obijt eius pater. ⁊ ipſa reman
ſit heres. Et ex iſtis q̄ttuor fama ſua extē
debat per orbē intantū ꝙ filius imꝑatoris
rome voluit eā in vxorē. ⁊ miſit nuncios ſu
per hoc ad matrē. De quibꝰ fuit mater mul
tū gauiſa: q2 mundana erat. q2 filia ſua eſſet
imperatrix. ⁊ nunciauit filie. Que reſpondit.
Mater mea placet mihi ꝓ bono cōi regni
mei habere virum vt dicitis. Sed ſicut dici
tis fama eſt de prudētia mea. ideo nullo mo
do ducā virū niſi prius eū videā. q2 ſocietas
viri ⁊ vxoris nō eſt vnius diei. ſed ad ſemꝑ
Et mater replicauit. Et nunquid eſt licituꝫ
vos ire romā vel ipſum huc venire ad vidē
dum. Abſit. Ideo rn̄dit matri. Mater vos
ſcitis ꝙ multi ſunt defectuoſi. q2 ſunt fatui
vel infirmi. Ideo nunꝙ ducā virum niſi vi-
deam prius. Et mater nunꝙ fuit ꝙ mulier
reſpiciat virū. Reſpondit. Ubi eſſet ſapien-
tia mea. Sapientia datur vt homo ſciat ſe
regere ⁊ gubernare. Nā nullus emit aliq̄d
in ſacco. Et ait mater. Filia: quid ergo rn̄de
bimus imꝑatori. quales excuſationes. Rn̄-
dit. ſicut vobis placuerit: q2 ego nullo mo-
do cōſentirem. Ecce diſputatio domeſtica.
Mater ꝓo anxia cogitauit vt per quendaꝫ
ſanctū heremitā eā ad matrimoniū induce
ret. ꝓpter ꝙ beata katherina ⁊ heremita lo
cuti ſunt. Dixit enim ſibi heremita. Audiui
ꝙ filius imꝑatoris vult vos in vxorem hoc
erit magnū bonū nō ſolum vobis: ſed etiaꝫ
regno veſtro. Sicut dixi matri mee. ita etiā
dico vobis ꝙ placet mihi matrimoniū. ſed
oportet me videre virū quem recipiam. alr̄
nō faciā. Tunc ſanctus heremita a deo in-
ſpiratus cogitauit tractare illud matrimo-
nium. Nam tunc beata katherina erat infi
delis. Et heremita dixit ſibi quomodo ipſe
ſeruiebat vni dn̄o nobiliſſimo qui dicitꝛ xp̄s
ieſus. qui eſt tante potētie. ſapientie ⁊ pul-
chritudinis ꝙ ſol ⁊ luna miranꝛ: habet ma
trem virginē ⁊c. Velletis iſtū in ſponſum.
Rn̄dit beata katherina ꝙ primo vellet eum
videre. Tunc ait heremita. Ergo iſta nocte
dormiatis ſola in camera veſtra ſine came-
raria ⁊c. ⁊ orabitis genibꝰ flexis dicēs. Vir-
go maria ex veſtra miſericordia oſtendatis
mihi filium veſtrū. Et ego ex alia parte ro-
gabo vt vobis oſtendat. Et ipſa iā tota phi
locapta d. ieſu receſſit ab heremita expectās
noctem cū deſiderio: ⁊ ornauit camerā ſuā.
licet camera filie regis ſemper ſit ornata: ⁊
accendit cereos: ⁊ poſuit ſe in oratione ⁊c.
rogando virginem vt oſtenderet ſibi filiuꝫ
quē tantuꝫ heremita ſibi laudauerat. Dicaꝛ
quomodo virgo ſibi cū immēſo lumine ap-
paruit: angelis ⁊ virginibus aſſociata. Co-
gitate delectationem ⁊ admirationē beate
katherine tota diſtracta de tanta pulchritu
dine. Ad quam ait virgo maria. Quare vo-
caſtis me: quid vultis. Reſpondit. vt oſten-
datis mihi filium veſtrū. Et ait virgo. pla-
cet mihi. ⁊ eleuato mantello oſtendit ſibi
filium etatis quattuordecim annorum. vel
xv. dicens. Ecce vultis euꝫ. Tunc beata ka
therina tota ignita amore. O benedicta nō
ſum digna vt ſim eius ſpōſa. ſed ancilla ⁊c.
Et ait virgo ad filiū. Et vos fili vultis eaꝫ.
Reſpondit non. quia turpis eſt. Et ſubito
tota viſio diſparuit. ⁊ ipſa remanſit tota de
ſolata de verbo chriſti. cum reputaretur pul
cherrima de mundo. Et in craſtinuꝫ de ma
ne iuit ad heremitam narrās ſibi omnia ꝑ
ordinem. Et heremita cepit quaſi ridere di-
cens. Veritatem dixit vobis. Vos enim fi-
lia in corpore eſtis pulcherrima de mundo
ſed nō in anima. Sciatis filia ꝙ anima eſt
facta ad imagineꝫ dei: quia eſt vna habens
tres potentias ſeu virtutes. ⁊ declarauit ſi-
bi myſterium trinitatis. Sed quia in vtero
creata eſt recepit maculam. Sicut ſi imago
immergeretur in pelue de luto deturpareꝛ
⁊ maculareꝛ tota. Ita eſt anima. Et cum
anima veſtra ſit adhuc maculata. ideo xp̄us
qui videt nō ſolum corpus: ſed etiā animā
dixit ꝙ eſtis turpis. Et katherina O pater
eſt aliqua medicina vt poſſem lauari. Reſ-
pondit heremita. Ita baptiſmus qui a chri
ſto propter hoc eſt ordinatus. Et inſtruxit
eam in fide catholica. ⁊ ipſa requirente ba
ptizauit eam. Et dixit ſibi ꝙ iterum oraret
in nocte ſequenti. ⁊ faceret ſicut in prece-

denti nocte.ꝛ ita fecit. Et virgo ſibi appa-
ruit iterum vt prius ꝛc. Et quando dixit
virgo filio.placet vobis. Rñdit:ita.qꝛ mõ
eſt pulchra.Tũc potuit ſibi dicere.Tota pul
chra es amica mea:tota pulchra es : ꝛ ma-
cula non eſt in te.Cant.iiij. Tũc ꝟgo ma-
ria tradidit anulũ beate katherine ꝛ deſpõ
ſauit eã cum filio ſuo.Ecce hic victoria pri
me diſputatiõis:qꝛ fuit ſponſa xp̄i.De nul
la alia ſancta legiť ſimile.Licꝫ eñ oẽs virgi
nes honeſte: et oẽs aĩe ſctẽ ſint ſponſe xp̄i.
nõ tñ cũ tali ſolẽnitate vidẽdo xp̄m:nec cuꝫ
anullo.Et poterat tunc dicere.b.ka. Hanc
amaui ꝛ exq̃ſiui eã a iuuẽtute mea: ꝛ queſi
ui ſponſam mihi eã aſſumere:ꝛ amatoꝛ fa-
ctus ſuꝫ forme illius.ſap.viij. Moraľr hic
pro mulieribus cogitate rationaľr ꝙ vir-
go maria poſtꝙ deſpõſauit eos dedit ſpõſe
filij ſui doctrinã et modũ quõ ſe guberna-
ret vocaliter vel mẽtaliter vt ſibi placuit:
dans ſibi quinqꝫ doctrinas vt eẽt digna ve
nire ad nuptias glie celeſtis:ꝛ ſe conſerua
ret in amore ſpõſi ſui / Prima ꝙ eẽt hũilis
ſicut ſpõſus ſemp̱ voluit eſſe hũilis in hoc
mundo:idõ filia mea foris deponatis orna-
menta vana coronas ꝛ localia:monilia: ꝛ
alia ꝛc. Quãto eñ eritis hũilioꝛ tanto ma-
gis placebitis ſponſo vr̃o. Sponſus eñ vr̃
hꝫ ꝯtrarias cõditiones dñoꝝ ꝛ hoim mun-
danoꝝ.q̃ in ſuis ſponſis voliit pompã ꝛc.
Non ſic filius meus. Scd̃a ꝙ ſitis miſeri-
coꝛs vt ſponſus veſter q̃ ſemp̱ fuit miſeri-
coꝛs:dans oĩa aurũ ꝛ argentũ.nihil ſibi re
tinuit.ſic placebitis ſibi. Tertia ꝙ caueatꝭ
a ſocietate mala di. Noueritis filia mea ꝙ
filius meus eſt valde zelotip⁹ qꝛ ſicut ſem
per fuit virgo ꝛ voluit naſci de me virgine
diligit ſingulariter ꝟginitatẽ non caretis
ducere ſpecialẽ.nolite reſpicere hoĩes:qꝛ de
vno aſpectu poſſetis inficí.in curia veſtra
habeatis hoĩes ꝛ mulieres ſenes. Quarta
noueritis filia ꝙ filius meus fuit magne
abſtinentie:tñ ſemel cõmedebat in die. nõ
carnes ꝛc. Ideo vos filia dimittatis capo-
nes:perdices ꝛc. Nam virginitas ſine abſti
nentia nõ poteſt cõſeruari. Quinta ſpon-
ſus veſter fuit ſemper diligẽs orando ꝛ pre
dicando. Ita vos filia oretis ꝛ legatis . nõ
in libris gentilium ph̄orum:ſed in euange-
lijs.ꝛ ſic conſeruabitis vos in amore ſpon
ſi veſtri.ꝛ in breui faciem⁹ nuptias in celo.
Recte poterat dicere virgo maria.Emuloꝛ
eñ vos dei emulatione. Deſpondi eñ vos
vni viro. ij. ad Corin.xi. Promitto vobis
ꝙ beata katherina optime ſeruauit iſta cõ
ſilia ex quo ſciuit conditiones ſponſi. Ideo
de ea poteſt intelligi illud . Mulier innu-
pta ꝛ virgo cogitat que dei ſunt vt ſit ſan-
cta corpore ꝛ ſpũ.j.Coꝝ.vij. / Scd̃a diſpu-
tatio fuit philoſophica facũde. Dicať quo-
modo tũc tp̱is erat quidã imperatoꝛ maxẽ
tius noĩe:nõ tamẽ romanus:ſed vltra ma
re occupauerat ſibi totũ mundũ:ꝛ moraba
tur in ciuitate alexãdrie.perſequebať xp̄ia-
nos vt adorarent idola:vel ꝙ morerentur
qui in tẽplo ſacrificabat idolis. Beata ka-
therina tota ardẽs in amore ſponſi ſui ac-
ceſſit ad eũ:ꝛ intrepide dixit imp̱atori. Im
peratoꝛ de bona ratione debui tibi exhibe-
re reuerentiam: ſed non feci:qꝛ non facis
reuerentiam creatori tuo qui eſt in celo: ſꝫ
adoras idola in quibus demones habitãt.
Quomodo tu potes credere ꝙ illi ſint dij:
cum nec ibi ſit aliquid diuinitatis.eleua o-
culos ꝛ cognoſce ꝙ ille qui creauit celum
ꝛ terrã eſt deus ſolus. Uide ordinem ſolis
lune:ꝛ ſtellarũ in zodiaco. Et ip̄a mirabili-
ter ſciebat iſtã artem dicens . Cogita pro
uidentiã diuinã que toti mundo prouidet.
quomodo ergo potes adorare idola que ar
te hũana ſunt facta . De hoc imperatoꝛ in-
dignatus cepit eaꝫ ꝛ incarcerari iuſſit bea
tam katherinam: ꝛ voluit habere conſiliũ
quid eſſet de ea agendũ. Et fuit ſibi dictum
quomodo erat ſapientiſſima: ꝛ ſi per ratio
nẽ poſſet vinci eẽt maioꝛ victoria ꝙ ſi p̱ toꝛ
menta.ꝛ multi xp̄iani ſequerentur eã. Et
placuit imperatori . ꝛ miſit per vniuerſas
prouincias : ꝛ vocauit quinquaginta rhe-
toꝛes in omni facultate acutiſſimos : neſci
entes cauſam eorum vocationis . Cumqꝫ
imperatoꝛ dixiſſet eis ꝙ erat vna nobilis
domicella:que dixerat ꝙ dij noſtri ſunt de
mones:ꝛ ꝙ non eſt niſi vnus deus creatoꝛ
celi ꝛ terre . Et licet poſſem eam ſuperare
tormentis:ſed magis volo vt per rationeꝫ
vincatur . Ideo promitto vobis magna
donaria ſi eãdem ratione ſuperare poteſtis
Unus autem eorum in ſuperbiam elatus
dixit. O magnum imperatoris conſilium:
vt hac de cauſa tot ſapientiſſimos inuita-
ret. Et alter dixit. Ueniat puella:quia quã
do non videbit cognoſcet ꝙ nũꝙ vidit nec
audiuit ſapientes niſi modo . hic eſt enim
flos ſciẽtie totius mundi ſeu orbis. An-
gelus autẽ domini in nocte apparuit bea-
te katherine ex parte ſponſi ſui.confortans
eam ꝛ reuelauit ſibi de diſputatione in cra
ſtinum fienda. Tota ciuitas voluit inter-
eſſe diſputationi . Dicatur quomodo in cra
ſtinũ cõuenerunt oẽs rhetores in aula im-
peratoris. Et imperatoꝛ fecit venire beatã

katherinã in medio co℞. Cum aũt oẽs ta
cerent dixit imperator. Quare non dicitis
aliquid. Et vnus rhetorũ dixit. Nos veni-
mus ad docendũ: ideo ponas ꝯcluſiones.
Ad quã imperator. Illud qꝺ dudũ dixiſti de
dñ̄s dicas hic mõ. Reſpondit. b. ka. Impe-
rator male ordinaſti bellũ. tot ſapientes cõ
tra vnã puellã: ꝛ eis feciſti magnas ꝓmiſ-
ſiones ſi me ſuperẽt. ꝛ nihil mihi ꝓmittis
ſed nolo aliq̃d a vobis: ſed a dño ieſu xp̄o.
Et ſtatim vnus rhetor ſuperbe dixit. Ecce
de quo loquit᷑: de quodã hoīe crucifixo tra
dito ab vno diſcipulo ſuo. Nos ſperabam⁹
ꝙ diceret altiſſima de aſtrologia. Reſpõdit
beata katherina. Ego incepi loqui de illo q̃
eſt principiũ omniũ operũ: q: de prioribus
prior eſt ſpeculatio. Cũ ergo xp̄s ſit princi-
piũ omniũ rerũ: idõ ꝛc. Et ph̄s cũ indigna-
tione ꝛ ira voluit rñdere. Sꝫ dixit btã ka-
therina. Non cũ impetu ꝛ ira opꝫ loqui.
Ira eñ impedit aīm ne poſſit diſcernere
verũ. Et ph̄s ait imperatori. Ecce dñe q:
iam eſt in cõtradictione: q: dicũt xp̄iani ꝙ
homo ieſus habuit principiũ in quadã mu
liere: quõ eſt principiũ omniũ rerũ. Rñdit
beata katherina. Dico ꝙ dñs meus ieſus
xp̄s eſt hõ verus vt alij: nat⁹ de maria vir
gine ſpũſſancti opere: ꝛ habuit principiuꝫ
eſſendi hoīem: nõ tñ eſſendi deũ: q: iã erat
deus eternaliter. Sicut de te ph̄e. ſi rex vel
imperator faceret te militẽ mõ tu incipes
eſſe miles lꝫ non inciperes mõ eſſe hõ. Di-
xit imperator. Iſta ē magna ratio. Et ph̄s
obmutuit. Alius ph̄s arguit dicens. Pro-
bo ꝙ cecidiſti in errorē ſm ph̄iam. Regula
eſt ph̄ie. ꝙ finiti ad infinitũ nulla eſt ꝓpor
tio. Certũ eſt ꝙ homo eſt finitus: deus aũt
eſt infinitus: ergo nõ põt eſſe ꝓportio. igit᷑
attendatis quid dicitis: et reuocate qꝺ di-
xiſtis. Rñdit beata katherina. Verũ eſt ꝙ
finiti ad infinitũ nulla eſt proportio: men
ſuratiua: licet cauſatiua bene vel ꝯtentiua.
Ita ꝙ in xp̄o deo ꝛ hoīe nõ eſt ibi ꝓportio
humanitatis ad diuinitatẽ menſuratiua:
ſed cauſatiua: q: diuinitas eſt cauſa huma
nitatis. ꝛ contentiua: q: ſuppoſitũ diuinuꝫ
continet humanitatẽ. Iſte rationes ꝛ argu
menta tanguntur in eius vera hiſtoria ſeu
legenda. Et ph̄s non potuit replicare. ꝛ de
clinato capite/ alius philoſophus ait. Vos
dicitis. ieſus voluit incarnari: naſci: ꝛ pati
pro ſaluatione hoīm. Contra. Fruſtra fit
per plura quod poteſt fieri per pauciora.
Certũ eſt ꝙ ſi ille ieſus erat deus: ſolo vel
le vel v̄bo poterat ſaluare: quid ergo opor
tuit cum tot pati. Reſpondit beata kathe-
rina. Ph̄e quãdo dicit᷑ fruſtra fit ꝛc. Verũ
eſt ſi ita bene fiat: ſed aliqua ſunt que cum
magno labore fiunt: que ſubito non ita be
ne fierent. Certũ eſt ꝙ in deo nulla eſt qua
litas: ſed ſua miſericordia et iuſticia ſunt
ſua eſſentia. Et in omnibus operib⁹ ſuis
oſtendit ſimul ſuã miſericordiã ꝛ ſuã iuſti-
ciam. q: ſicut non poteſt dimittere ſe: ſic nõ
poteſt dimittere ſuam miſericordiã nec iu
ſticiam. Si eñ ſolo verbo ſaluaſſet oẽs: ma
xima miſericordia fuiſſet: ſed vbi eſſet ſua
iuſticia. Si v̄o dãnaſſet omnes: fuiſſet ma
ximus rigor iuſticie: ſed vbi fuiſſet ſua mi-
ſericordia. Ideo voluit incarnari naſci et
pati: vt ſemel appareret ſua miſericordia
vt ip̄e amore noſtri pateretur qui in nullo
demeruit. ꝛ ſua iuſticia ſoluens preciũ iu-
ſtum. ſcꝫ ſanguinem ſuũ pro noſtra redẽ-
ptione. Et ph̄s nõ habuit replicã. Alius di
xit. Vos dicitis ex vna parte ꝙ eſt vnus
deus ꝛ ex alia dicitis ꝙ ſunt tres perſone.
Ecce hic ꝯtradictio manifeſta: q: quot ſũt
ſuppoſita: tot ſunt eſſentie. Reſpondit bea
ta katherina ꝙ ſit vnus deus non eſt du-
biũ. Sed ꝙ ſint tres perſone: pater: filius
ꝛ ſpiritusſanctus: oſtendo ad oculũ in ſole
vbi eſt pater generans; q: qui generat pa-
ter poteſt dici. Ecce ſubſtãtia ſolis que de
ſe generat radium: ꝛ radius genitus põt
dici filius. Et ſubſtantia ꝛ radius ſpirant
calorem. ſpiratus eñ ſpiritusſanctus põt
dici. Idẽ in deo. Alius dixit. Iſta puella eſt
loquax ꝛ neſcit quid dicit. Nã credo ꝙ ſtul
tiſſima gens mundi ſunt xp̄iani. primo q:
adorant panem ꝛ comedũt illum quem di
cũt deum eſſe. Ecce ſtulticia. nec debet mũ-
dus ſuſtinere hoc. Reſpondit beata kathe
rina. Nos nõ adoramus panẽ: ſed xp̄m in-
fra hoſtiam. q: dictis verbis a chriſto ordi-
natis virtute diuina non remanet ibi pa-
nis: ſed corpus chriſti continetur infra il-
lam cortinam albam. quẽadmodum im-
perator in tẽplo ſtat infra cortinas ꝛ ado-
ratur a militibus. licet non videatur. tamẽ
creditur ibi eſſe. ita ꝛ nos. Itẽ quando frã-
gitur hoſtia in tribus partibus quẽadmo-
dum in paſſione humanitas fuit diuiſa in
tres partes. ſcilicet ſanguinis. corporis. et
anime. non frangitur chriſtus. vt ſi fran-
gitur ſpeculum non frangitur imago. Di-
cebant milites. Magnam rationem ha-
bet iſta domicella. Itẽ chriſtus non eſt ibi
cibus qui in ſtomacho corporis recipiatur
in digeſtionem: ſed in memoriam ignee
charitatis. Alius dixit imperatori. Domine
iſta reprehendit vos; q: adoratis idola ſeu

imagines. Ideo reſpõdit beata katherina nos non adoramus imagines ſicut nec tu adoras litteras. ſed quero quare tu tenes litteras. reſpondit: vt reducant mihi ad me moriam et repreſentent facta preterita. Et beata katherina ait. et propter hoc etiam nos tenemus imagines ad repreſentandū et reducēdum ad memoriam. Qñ enim vide mus crucem repreſentatur nobis paſſio xpi. et reducimus ad memoriam illud tantum beneficium. Sicut notabile opus impera toris depingitur vel ſcribitur vt memoretur. Tunc fuit verificata in beata katherina il la prophetia xpi dicentis. Ego dabo vobis os et ſapientiam cui non poterunt reſiſte re ꝛ ↄtradicere oēs aduerſarij veſtri. Luce xxj. Rhetores enim tacebant vt muti. Et im perator iratus dixit. Et nūquid dicebatis ꝙ vnus diſcipulus veſter minimus ſuiſſet ſufficiens. quare vocaui vos tot ſapiētes. Tunc ſurrexit vnus de principalibus dicēs imperatori. Nūꝗ̄ aliquis auſus fuit ſe no bis comparare. nec nobiſcum diſputare. ſꝫ et quo ſpūſſctūs loquit̃ in ore iſtius domi celle. niſi ſectam deoꝝ pbabiliorem oſtēde ris. ecce omnes conuertimur ad xpm ꝛ fle xis genibus ad pedes be. ka. ↄfitebant̃ xpꝫ verum deum et hoīem ꝛ mundi ſaluatorē Et fuit completa pphetia Diere. xv. Si ſe paraueris pciosum ſcꝫ fidem xpianā a vili ſcꝫ a ſecta paganica: quaſi os meum eris ꝛ cō uertentur ipſi ad te. ꝛ tu non conuerteris ad eos. Tunc imperator vt rabid⁹ ſicut de buit. ptulit ſnīam ↄtra. l. rhetores vt cōbu rerentur ſtatim. Qui dixerunt beate kathe rine erit periculum ſi ſine baptiſmo morie mur. Reſpondit. ex quo nō poteſtis recipe re ſanctum baptiſma. martyriū ſupplebit et erit vobis in baptiſmum. Dicatur mira culum quō fuerunt illeſi ab igne. ꝗ nec ve ſtes nec capillos capitis cōbuſſit. nec ſen ſerunt dolorem in morte. ſed ſicut ſine do lore bō ſpirat anhelitū. ſic tradiderūt ani mas ſuas in manibus angeloꝝ. Ecce victo ria diſputationis pbice. Et poſſumus dice re be. ka. Diffuſa ē gratia in labijs tuis ꝛc. Dicit. b. Greg. ꝙ bona vita oſtēdit quid et quō homo dꝫ loqui. Tertia diſputatio ꝛ fortior fuit tyrānica ꝛ terribil'r. Nā videns im perator ꝙ multi cōuertebant̃ ex miraculo cum blandis pbis aggredit̃ eam dicendo Tu decepiſti iſtos pbos cū tua eloquentia et ſcientia ꝛ mereris mortē. Sꝫ ſi vis ado rare idola remittā tibi mortem ꝛ eris vxor mea ꝛ faciam tibi imaginē. Uidēs ꝙ nihil faciebat ſic. fecit q̄ttuor argumēta ↄ̄ ipſam.

Primum fuit per locum a dolore: ſed ip ſa reſpondit per patientiam.

Scdm fuit per locum ab horrore. ſed ipſa reſpondit per confidentiam.

Tertium fuit per locum a terrore: ſed re ſpondit per conſtantiam.

Quartum fuit per locum a timore. ſed reſpondit per perſeuerantiam.

Primum fuit qñ nuda fuit poſita in ecu leo et cum ſcorpionibus percuſſa. Dicatur practice quō riui ſanguinis decurrebant. et ipſa reſpondit per patientiam dicendo. Jeſus ieſus. Non ſunt condigne paſſiōes huius tēporis ad futuram gloriā. Ro. viij.

Scdm fuit qñ poſita fuit in carcere tene broſo ꝛ fetido vt terreret̃: ꝛ ꝙ non daretur ſibi cibus nec pot⁹ in. xij. diebus vt ibi mo reretur fame: ſed reſpondit per cōfidentiā. Et venerunt angeli ꝛ illuminauerunt car cerē. ꝛ in noīe ieſu curauerūt vulnera ꝛ pla gas. ꝛ quolibet die portabant ſibi cibū. Qđ videntes regina ꝛ porphirius conuerterūt ſe cum ducentis militibus. ꝛ poterat di cere. b. ka. cum dd. Dñs regit me ꝛ nihil mi hi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit.

Tertium fuit p locum a terrore. Impera tor credens ꝙ eſſet mortua qñ vidit eam di xit. Quis dedit ſibi cibum ꝛ voluit occide re cuſtodes: ſed xpus puidit ſibi. Impera tor aūt ſpumans ꝛ cogitans quale tormen tum ſibi daret: dixerunt ſibi aliqui ꝙ face ret duas rotas voluentes ſe vna ↄtra aliaꝫ vt terreret̃ non ſolum. b. ka. ſed ꝛ alij xpia ni ꝛc. Huic argumento reſpondit p conſtā tiam di. Ecce enim deus adiuua me. ꝛ dñs ſu ſceptor eſt anime mee. Quartum fuit p locum timore. Dicit phus ꝙ vltimū terribi lium terribiliſſimum eſt mors. Qñ enim im perator vidit ꝙ omnes conuertebant̃ viſis tot miraculis et de occiſione gentium a ro tis precepit ſibi caput amputari. Tunc bea ta katherina reſpondit p perſeuerantiam ꝛ flexis genibus orauit regratians deo de ca ſtitate in qua conſeruauit eam ꝛ de victo ria ꝛ de perſeuerantia finali. ꝛ orauit p ſui memoriam agentibus. Et ſtatim vox de ce lo dixit. Ueni electa mea. ecce tibi beatitu dinis ianua aperit̃. Hijs vero ꝗ paſſionem tuam celebrabunt opem de celis pmitto. Et mox decollata eſt: fluxitꝗ̄ lac p ſangui ne in ſignum virginitatis. Accedentes aūt angeli viſibiliter corpus eius et caput per aera detulerunt in montem ſynai: ꝛ ibi fa bricato ſepulchro angelicis manibus hono rifice ſepelierunt: vbi inter innumera mira cula que fiunt ibidem: vnum eſt inſigne: ꝙ

de ſepulchro ipſius oleum dicitur inceſſanter emanare. Et poſſumus dicere nos. Ecce angeli acceſſerūt ⁊ miniſtrabāt ei. Mathei quarto.

Expliciunt ſermones diui Uincentij de ſanctis.

Sequuntur eiuſdem diui Uincentij ſua etate declamatoris lōge preſtantiſſimi: nōnulli ſolennes ſermones caſtigati ac diligēter recogniti per celeberrimum virum fratrem Simonem berthērij ordinis predicatorum ſacre theologie profeſſorem benemeritum. videlicet ſuper oratiōe dominica: cōtra ſeptem vitia capitalia: ⁊c. qui patent inferius in ſequenti tabula.

Sermones ſuper oratione dn̄ica.

De ſuperbia.	Sermo. i.
De auaricia.	Sermo. ij.
De luxuria.	Sermo. iij.
De gula.	Sermo. iiij.
De ira	Sermo. v.
De accidia	Sermo. vj.
De inuidia	Sermo. vij.

De predeſtinatione	Sermo. viij.
De aqua benedicta	Sermo. ix.
De pane benedicto	Sermo. x.
De pace	Sermo. xj.
De timore dei	Sermo. xij
De quinqꝫ coronis	Sermo. xiij.
De quattuor mortibus	Sermo. xiiij.
De perſeuerantia	Sermo. xv.
De fide	Sermo. xvj.
De reſurrectione generali	Sermo. xvij.

Sequũtur ſermones eiuſdē beati Vincē tij ſup orone dñica ꝯ ſeptē vitia capitalia.

Pater noſter ꝗ es in celis ꝛc. mat. vj. Sciēdum eſt ꝙ in oratione dominica ſunt duo ſcʒ oratio ⁊ petitio. Oratio eſt ibi. Pater noſter qui es in celis. Eſt eñi oratio eleuatio mentis in deum ſm damaſcenum. Eleuatur enim mens in deum: cuʒ dicitur Pater noſter qui es in celis. Petitio ſequitur ibi. Sanctificetur nomen tuum. Et ſunt ibi ſeptem petitiones directe ⁊ ordinate contra ſeptem peccata mortalia.

Primo petimus glorificationem diuinalem cōtra peccatū ſuperbie ibi. Sanctificet nomen tuum.

Scdo petimus ſaluationē celeſtialē: contra pctm̄ auaricie. ibi. Adueniat regnū tuū.

Tertio petimus cōuerſationē ſpūalē: cōtra pctm̄ luxurie. ibi. Fiat volūtas tua ꝛc.

Quarto petimus prouiſionē temporalē ⁊ corporalē: cōtra pctm̄ gule. ibi. Panē noſtrū quotidianū da nobis hodie.

Quinto petimus remiſſionem indulgētialem. contra peccatum ire: ibi. Et dimitte nobis debita noſtra ꝛc.

Sexto petimus vitationē criminalem ſiue caſualē. cōtra peccatū accidie. ibi. Et ne nos inducas in temptationem.

Septimo petimus ꝓtectionē tēporalē: cōtra peccatū inuidie ibi. Sed libera nos a malo. Amen.

Quia igitur iſta oratio dominicalis eſt ordinata cōtra ſeptē peccata mortalia, ideo volēdo de ipſis peccatis mortalib⁹ predicare: procedemus ſm ordinē prius notatū. qm̄ primus ſermo erit de peccato ſuperbie: cuʒ prima petitio ſit contra peccatū ſuperbie ⁊ de alijs. vide diligenter.

¶ De peccato ſuperbie. Sermo. j.

Sanctificetur nomen tuum. Primo ergo agemus de pctō ſuperbie. cū prima petitio ſit. Sanctificetur nomē tuū: que ſit cōtra peccatū ſupbie. Superbia eñi maxime cōſiſtit in cōtemptu ſuoꝝ ſuperioꝝ. quibus eſt humiliandū. Hmōi ſunt ſuperbi contēnentes deū in blaſphemādo et vituperando nomē dei, ideo prima petitio dicit. Sanctificet nomē tuū. i. per nos ſanctificetur ⁊ glorificetur: hoc eſt dicer. Pater noſter da nobis ſic viuere: vt nomē tuū p̱ nos ſanctificetur ⁊ nō vituperetur nec vilipēdatur. ſicut fit p̱ ſuperbos cōtemptores nominis tui. De ſuperbia igit̃ erit preſens ſermo. ⁊ videbūtur tria per ordinem.

Primo quomodo cognoſcemus ſi in nobis eſt vere.

Scdo quō deo diſplicet maxime.

Tertio quō poterim⁹ leuiter remediare:

Primo igitur videndū eſt: ſi in nobis ſit ſupbia. ⁊ hoc poterim⁹ videre ſi attēdamus qd ſit ipſa ſuperbia ⁊ ſue circūſtantie. Eſt igit̃ ſupbia vt dicit Iſidorus inordinatus appetitus ꝓprie excellētie. Habet autem recta ratio vniuſcuiuſqꝫ hoīs vt feratur in id quod ſibi proportionatum eſt. ideo ſuperbia imperat aliqd qđ eſt contrariū: ⁊ aduerſatur rationi. Cuius Gregorius aſſignat quattuor ſpecies.

Prima eſt cū quis bonū quod habet a ſeipſo habere exiſtimat.

Scda cū quis bonū qđ hʒ credit ſibi datū deſuper. ſed propter ſua merita.

Tertia eſt cum qs iactat ſe habere qđ non habet.

Quarta eſt cū quis deſpectis ceteris ſingulariter videri appetit.

Modo autem vt melius cognoſcamus ſi in nobis eſt ſuperbia. declarabo aliquas circūſtantias cōes. que ſunt iſte octo. ſcilʒ.

Prima eſt inobedientia.
Secūda eſt vana gloria.
Tertia eſt iactantia.
Quarta eſt irreuerentia.
Quinta eſt cōtemptus.
Sexta eſt vanus ornatus.
Septima eſt ambitio.
Octaua eſt hypocriſis.

Prima circūſtantia eſt inobediētia. que ꝓcedit ex ſupbia. vt cū quis eſt inobediens mādatis prelatoruʒ eccleſie. ⁊ ordinationes eorū deſtruere ⁊ frāgere nititur. vel cū non timet ſiniam excōmunicationis. dicendo ꝙ excōmunicatio non extrahit pellem. et nō timet intrare eccleſiā. ⁊ audire diuinū officium. ⁊ peccat de nouo mortaliter. hec ratio procedit ex ſuperbia. Nota quantum vitiū ſit inobediētia patet. q2 inducit omne malū et priuat omni bono. Exemplum in primis parētibus. qui poſt inobedientiā viderunt ſe nudos. ⁊ fuerūt eiecti de paradiſo ⁊ expoſiti oī anguſtie. Vñ Greg. Si obedientes fuerim⁹ prepoſitis nr̃is. obediet deus oibus

voluntatibus noſtris. Augu. in lib. de ope
re monachoꝝ. Citius exauditur vna oratio
obedientis ꝙ decem milia cõtẽnentis. Un
de ps. Voluntatẽ timentiũ ſe faciet et de-
precationem eoꝝ exaudiet. Item Joſue c. x.
quia obediebat deo per omnia. ſol et luna
obedierunt ei. per ſpacium diei ſtantes in
vno loco. Nota etiam de inobedientia dei:
ſi dñs vel rex temporalis faciunt ordinatio
nem in ſua terra: tenentur timentur ꝛ ſer-
uantur. Ordinauit enim dñs ꝙ nullus va
dat ad ſortilegos et diuinos. hoc non tene
tur. Item ꝙ nullus aſſumat nomen dei in
vanum. Exodi. xx. Nota quid eſt aſſumere
nomen dei in vanuꝫ. quando non ſumitur
ꝓ aliqua vtili vel neceſſaria re. ꝛc. nõ tene
tur nec emendo nec vendendo. hoc totum
ꝓcedit ex inobedientia. Item ordinauit ꝙ
dies dñica ſeruetur. Dic vt tibi videtur. ꝛc.
Et quia ordinationem dñi non timemus:
nec ſeruamus. ideo patimur mala ꝛc. quia
obedimus ordinationibus hoim ꝛ nõ dei.
ſed dicit apoſtolus Petrus. Actu. v. Opor-
tet magis obedire deo ꝙ hominibus. Ecce
prima circũſtantia. Secunda circũſtantia
eſt vana gloria. ꝛ eſt cũ quis bona facit ad
oſtentationẽ ſui. vt laudetur ꝑ alios et vi-
deatur. Contra iſtã chriſtuſmet. Math. vj.
dicit. Attendite ne iuſticiã veſtraꝫ faciatis
coram hoibus vt videamini ab eis. Sunt
eñ multi qui faciunt multa bona de gene-
re bonoꝝ: ꝛ tamẽ illa intentio non eſt bona
quia non faciunt in honorem dei ꝛ laudẽ:
ſed vt videantur ꝛ inde vane glorient. Jõ
dicit xps. Attendite ne iuſticiaꝫ veſtraꝫ. ꝛc.
Juſticiam vocat quodlibet opus bonũ. Hu
miliari enim eſt iuſticia. quia iuſtum eſt ꝙ
homo humilietur. Itẽ miſereri pauperi eſt
iuſticia. quia iuſtũ eſt ꝙ diuites miſereant
pauperibus. Idem eſt de caſtitate et pace.
ꝛc. Ideo dicit xps. Attendite ne iuſticiã ve
ſtram. i. bona opera non faciatis coram ho
minibus. Nota corã hoibus. Non eñ prece
pit ꝙ bona non faciant corã hoibus. quia
alibi dicit. Sic luceat lux veſtra corã homi-
nibus vt videant oꝑa veſtra bona. Mat. v
Sed dicit coram hominibus vt videamini
ab eis. Non eñ dicit xps: non ieiunetis co-
ram hoibus vt videamini. coram hoibus
non date elemoſynã. ſed non faciatis vt vi
deamini ab eis. Iſta erat iuſticia ſcribaruꝫ
ꝛ phariſeoꝝ. ꝛ faciebant multa opera bona
vt viderentur a populo. Ideo dixit chriſtus
de eis. Matthei. v. Niſi abundauerit iuſti-
cia veſtra plus ꝙ ſcribarum ꝛ phariſeoruꝫ.
non intrabitis in regnum celorum; quia
nõ faciebãt bona intentione. ſed vt viderẽ-
tur ab hominibꝰ. Ecce ſecũda circũſtantia.

Tertia circũſtantia eſt qñ aliquis iactat
ſe de eo quod in ipſo eſt. vel de eo quod in
ipſo nõ eſt. hec eſt ſuperbia: vel cũ iactat ſe
de bono opere qđ fecit. puta cũ dicit ego fe-
ci elemoſynã. vel ieiunaui ꝛc. vel cũ quis ia-
ctat ſe de malo opere perpetrato. Sunt eñ
aliqui ita ribaldi vt cũ maleſecerint iactãt
ſe de hoc. de quibus Prouer. ij. dicitur. Glo
riantur cum maleſecerint. ꝛ exultant in re-
bus peſſimis. Ecce iactantia que eſt tertia
circũſtantia. Quarta circunſtantia eſt irre
uerentia maxime erga deum. Sicut multi
ſunt mente et corde irreuerentes: intantũ
ꝙ tranſeuntes ante imagineꝫ crucifixi vel
altare vel corpus chriſti nõ dignantur amo
uere capitium ſuum. qui ſi tranſirẽt coram
vno domino illud facerent ꝛc. ꝛ hoc multũ
diſplicet deo. Nota exemplum de quodam
ſuperbo qui veniens ad eccleſiam in eleua
tione corporis chriſti. cum eſſet tantum tra
ctus cũ multis aguilletis. nec poſſet inclina
re ſe. nec poſſet flectere caput vel genua ec-
ce dyabolus eũ percuſſit cum enſe per me-
dium dicens. O ribalde proditor ſi deus tã
tum pro nobis feciſſet quãtum pro te: ſem-
per ſtaremus genu flexo. et ſic mala morte
mortuus eſt et damnatus. Ideo attenda-
tis ad reuerentiaꝫ. quia alias eſtis ſuperbi
irreuerentia enim ex ſuperbia et contẽptu
dei procedit. reperitur in blaſphemando: ꝛ
ſic de alijs malis. Et hec de quarta circun-
ſtantia. Quinta circunſtantia eſt contem
ptus: et iſta eſt maxime nominis dei. Sunt
aliqui miſeri et maledicti. qui ita vilipen-
dunt deum ꝙ in quolibet verbo ſemper de-
um inhonorant in blaſphemando: immo il
lud transfertur in conſuetudinem: dicunt
ꝙ non poſſunt ſe continere: nec auſi eſſent
dicere in deſpectu regis vel corone regis.
Iſti non corriguntur per dominos tempo-
rales: de quibus conqueritur dominus di-
cens. Dominatores eius inique agunt: ꝛ iu
giter tota die nomen meum blaſphematur
Eſaie. lij. c. Caueatis igitur ab iſto contem-
ptu dei. qꝛ ratione iſtius patimur tot ꝛ tan
ta mala. Ideo dicit deus. Vos facitis mihi
guerram cum ſagittis et baliſtis et linguis
blaſphemiarum. et ego vindicabo me cum
lapidibus tribulationis. ideo caueatis. Et
hec de quinta circũſtantia. Sexta circũ-
ſtantia eſt vanus ornatus. Hoc dicit con-
tra mulieres quando ſunt diligentes in or
nando ſe. Heu ſi eſſent ita diligentes in ſer
uitio dei et in oratione. Dic quomodo aſſu

mūnt habitum beſtiarum in cornibus aſſimilant enim capris portātes cornua. Item aſſimilantur vulpibus in caudis longis. Dic de alijs ornamentis et vanitatibus tā mulierum ꝙ virorum. quia vanitas vanitatum et omnia vanitas Eccle.j. Vidi cuncta que ſub ſole fiunt. et ecce vniuerſa vanitas ibidem. Unde mulieres que nō poſſunt capere homines per verba. capiunt eos per veſtimenta ꝛ ornamēta. ꝛ capto corpore capitur veriſſime aīa. Unde ornatus corporis aīas capit. Mulier em̄ ieſt rete dyaboli ad capiendū aīas. Eccle.vij. Inueni amariorem morte mulierē. que ꝗ̄ laqueus venatorū eſt. Non ſuſtinerent iudices mūdani inſidiantes in via que romam ducit. ꝛ ſuſtinēt inſidiantes in via paradiſi. Prouerb. xxiij. Inſidiatur in via quaſi latro. ꝛ quos incautos viderit. aīs inuenerit: interficiet. Sed multe mulieres dicunt ꝙ ornando ſe non intendunt aliquē decipere. Tales ſimiles ſunt latroni qui nō audet piſcari in piſcario dn̄i ſui. vel venari in foreſta dn̄i ſui. ſed bene cōmodat rete ſuum latroni audaciori Sic et iſte mulieres accōmodant corpora ſua dyabolo ad decipiendum et capiendum animas. et bene volunt concupiſci. licet nō concupiſcant. Aug. Non ſolum appetere: ſed etiam velle appeti crimīnoſum eſt. Hiero. Mulier ſi ſe decorauerit: ꝛ oculos intuentium ad ſe traxerit. et ſi plagam non intulit. vindictam tamen ſoluet extremam. venenū em̄ iuxta ſe: et ſi nullus qui biberet inuentus eſt. Item interficit et eſt baliſta ꝙ omnes loricas falſat et penetrat. Eccli.ix. Propter ſpeciem mulieris multi perierūt. Et puerb.vij. Et fortiſſimi quiqꝫ interfecti ſunt ab ea. vt Dauid. Sanſon. Salomō ꝛc. Hinc hiero. Mulierem quam videris bone conuerſantem mente dilige. non corporali frequentia. quia nec Dauid ſanctior. nec Salomone ſapientior. nec Sanſone fortior ꝛ eſſe potes. Item ornatus ſignum eſt luxurie. Faciūt de tēplo dei meretrices papilionem. qꝛ ſicut papilio ſignum eſt ſcorti: ſic ornatus exterior. penitus volunt aſſimilari fatuis potius ꝙ matronis. pſ. Facies peccatorum ſumitis. Si equus venalis nō eſt quare ſigna venalitatis portat. Solent equorum venditores equis ſuis imponere ramū. vel aliud ſignum ſuper capita eorum vel in caudis. in ſignum ꝙ volunt vendere. Ita mulieres imponunt ornamenta capitibus ſuis: in ſignum ꝙ corpora carnꝫ venalia ſunt. Si quis equo alicuius domini vel nobilis imponeret ſignum vēditionis. ꝛ per villam circūduceret illum quaſi venalē. multum offenderetur dn̄s ille. Sic deus de ſponſa et virgine natus. de vxore ſua offenditur. Ideo dicitur Prouerb. vj. zelus ꝛ furor viri non parcet in die vindicte. Itē circulus qui eſt ante tabernam ſignum eſt ꝙ ibi eſt vinum venale. Quare dei ouis vult habere ſignum dyaboli: nunquid poterit dicere paſtor in die iudicij non noui te. quia non es ſignata meo ſigno et rapietur a lupo infernali tanꝙ ſignata ſuo ſigno. Nam vt dicit Grego. Signum euidentiſſimum reproborum eſt ſuperbia. et electorum humilitas. quam cum quilibet habeat in ſe: aperte cognoſcitur ſub quo rege militat. Item ſignum eſt mortis quando pannus ſericeus ponitur ſuper feretrū: ſignum eſt cadaueris: et ꝙ ibi iacet mortuus. Sic in corpore ornato ſignum eſt ꝙ ibi ſit anima mortua. Unde mulier ornata non eſt niſi feretrum anime mortue. Hiere.lj. Mendax eſt conflatio eius: quia non eſt ſpiritus in eis. Unde plus mulier deberet plangere filiam ſuam ornatam. ꝙ ſi videret eam ante ſe mortuam in corpore. Eccli.xxij. Sup mortuum. ſcilꝫ in anima plora. defecit enī lux eius. ſcilꝫ glorie et gratie. Item ſignum eſt peccati qui gloriatur in veſte. Eccli. xj. In veſtitu ne glorieris vnꝙ. Item ſi nux relinquat corticem ante tēpus ſignū eſt corruptionis interius. Sic et chriſtianus ſi non habeat habitum exteriorem quē religio chriſtiana requirit: ſignū eſt ꝙ vermis peccati intus lateat. vñ in hoc demōſtrat malitiam ſuam. Superbus enim habitus non' recte de ſe facit ſentire. Uñ dicit quedam gloſa. In hoc differt ſponſa xp̄i a ſponſa dyaboli vel mūdi. qꝛ ſponſa chriſti ornamenta querit interiora: et interiorem pulchritudinem pſ. Omnis gloria eius filie regis abintus ꝛc. ſed alie querūt pulchritudinē exteriorē: ꝛ amittunt interiorem. pſ. Filie eorum cōpoſite. circūornate vt ſimilitudo templi. Item mulieres ſe ornantes habent ſe admodum animalis quod difficile excoriatur in capite. Sic mulieres vix volunt dimittere ornatum capitis. Sed decaluabit dominus verticem filiarum ſyon: ꝛ crinem earū nudabit. Eſaie.iij. Item decipit ſicut pelliparius volens vendere veterem pellem. vt decipiat ruſticos dealbat aliquantulū aliqua albedine qua modicum portata. appa ret vetuſtas eius. Sic impudice mulieres volentes decipere viros colores ponunt in facie ſua. quibus recedentibus apparent ruge et macule quia nihil abſconditum qd

non reuelетur. Item non ſunt niſi ſima-
rium opertum niue. et quando recedit nix
apparet turpitudo eius. ſic ꝛc. Eſaie. xlvij.
Reuelabitur ignominia tua. et videbitur
opprobrium tuum. Item ſunt incendiarie
dyaboli. templa dei comburentes. ferentes
ignem in caudis. vt vulpes ſanſonis. pſ.
lxxiij. Incenderunt igni ſanctuarium tu-
um ꝛc. Hiero. Facies dealbata mulieris:
gladius igneus penetrans cor hominis.
Item ſunt traditrices dei tradentes caſtrū
domini ſui. ideſt cor ſuum aduerſario eius.
ideſt dyabolo. qui ſtatim ponit ibi ſignum
ſuum ſuper portam. per hoc oſtendēs captū
eſſe caſtrū. pſ. Poſuerunt ſigna ſigna ſua ꝛ
nō cognouerūt ꝛc. Itē mirabile eſſet ſi mu-
lier veniret ad miſſam in morte mariti ſui
vel patris ꝛc. ornata floribus. Sic eſt de il-
lis que veniunt ornate ad miſſam: cum om-
nis miſſa celebretur in memoriam paſſio-
nis chriſti crucifixi. Corona ſpinea impoſi-
ta eſt chriſto: ꝛ tu imponis tibi coronam de
floribus et roſis. Sap. ij. Coronemus nos
roſis anteq̄ marceſcāt. Et hec de ſexta cir-
cūſtantia. Septima circūſtantia eſt am-
bitio. ſ. honorum ꝛ dignitatum. Aliqui vo-
lunt fieri iudices aliqui cōſules et guberna-
tores populi. Et multi ſunt de iſtis qui ne-
ſciunt regere ſeipſos. nec familiam ſuam.
Et qñ ſunt in officijs faciūt iniuſticiā ꝛ ex-
torſiones. opprimūt pauperes. ꝛ orphanos
ꝛ viduas ſuſtinent magna crimina et pecca-
ta publica: non curant niſi de muneribus
nec attendūt illud Sap. vj. Iudicium du-
riſſimum in his qui preſunt fiet. Nota du-
rum. ſi non bene preſint et regant perſonā
propriam. ſed durius ſi non bene regant fa-
miliam ſuam. filios. filias. vxorem. ſeruos
ancillas ꝛc. ꝛ bona tēporalia. ſed duriſſimū
ſi nō bene regāt populuꝫ in iuſticia. pace et
cōcordia. Sic et prelati eccleſie qui volunt
eſſe rectores et gubernatores animarum. ꝛ
qñ ſunt intus. plus curāt de pecunijs ꝛ red-
ditibus q̄ de animabus. nec intrāt per por-
tam. ſed aliūde. q2 precibus amicoꝝ. vel per
ſimoniam. vel per violentiam ꝛc. Et hec de
ſeptima circunſtantia. Octaua circūſtan-
tia eſt hypocriſis. quia multi abextra oſten-
dunt ſe humiles. ꝛ abintra ſunt ſuperbi et
inflati. ꝛ ſunt homines male vite. ecce hy-
pocriſis. De iſtis dicit chriſtus Mat. xxiij.
Ve vobis ſcribe et phariſei hypocrite. quia
ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis. que a fo-
ris parent hominibus ſpecioſa: intus vero
plena ſunt oſſibus mortuorū et omni ſpur-
citia. Nota quomodo ſepulchra magnoruꝫ
dominorum ſunt depicta et pulchra defo-
ris: et intra plena ſunt fetoribꝰ. Tales ſunt
hypocrite: qui abextra apparent pulchri et
honeſti et humiles: et intra in corde ſunt
pleni ſuperbia. et ſic de alijs vitijs. declara
vt expediens fuerit. Et hec de circunſtan-
tijs peccati ſuperbie. et ita de primo prin-
cipali.

Secūdo principaliter

videndum eſt quomodo ſuperbia diſplicet
deo. Et hoc oſtenditur tripliciter. Primo
per ſcripturā diuinā. Hiere. xlviij. Subli̇mi-
tatē eius ꝛ arrogantiā ꝛ ſuperbiā ꝛ altitudi-
nē eius ego ſcio. Et Prouer. viij. Arrogan-
tiam ꝛ ſuperbiā ꝛ viam prauam ꝛ os bilin-
gue deteſtor. Nota ſuperbiā. ſuperbia eſt in
corde vt hypocrite qui habēt ſuperbiam in
corde. q2 extra ſunt humiles et intus ſunt
pleni ſuperbia ꝛc. Arrogantia eſt in ore: vt
in loquentibus irreuerenter de deo. Praua
via. i. vita eſt in moribus. ſcilꝫ in ſuperbis.

Secundo oſtenditur per conditioneꝫ hu-
manam. Oſtendit enim nobis conditio hu-
mana q̄ non debemus eſſe ſuperbi: conſide-
rando imperfectiones noſtras quantum
ad aīam ꝛ corpus. Si em̄ cōſideremus imꝑ-
fectionē noſtram q̄tum ad aīam vtiq̄ꝫ hu-
miliabimur. Eſt em̄ aīa de natura ſua quid
impfectū. i. de nihilo creata. q2 nō de natura
ſeraphin nec cherubin. ſed de nihilo. ꝛ i prin-
cipio eſt tanq̄ tabula in qua nihil depictuꝫ
eſt. ij. de aīa. ecce magna impfectio. Itē ſi cō-
ſideremꝰ impfectionē corporis nr̄i nō eſt de
materia celi. nec ignis. nec aeris. ſed de ter-
ra formatū eſt de vili materia. ſ. de limo ter-
re. Geñ. ij. Nota de miſerijs corporis nr̄i. im-
mo ſi cōſiderarēmꝰ impfectiones nr̄as quā-
tum ad iſta nō ſupbiremus. Si em̄ aliquis
deberet ſuperbire hoc maxime non eſſet de
corpore. quia eſt imperfectū. ꝛ iam videmus
oppoſitū in xp̄o. Nunq̄ aliquis ita humilis
fuit. Nota de humilitate eius in carne indu-
endo veſtem ribaldorū: ſcilꝫ noſtre humani-
tatis. Et in natiuitate quātam habuit hu-
militatem oſtendit naſcēdo in diuerſorio.
Item in cōuerſatione ſua ꝛc. ꝛ in paſſione
ſua. q2 humiliauit ſemetipſum factus obe-
diens vſq̄ꝫ ad mortē ꝛc. ad Phil. ij. Et ele-
git matrem humilē. Ideo ipſe dicebat. Di-
ſcite a me: q2 mitis ſum et humilis corde.
Matthei. xj. Tertio oſtenditur per ſenten-
tiam diuinalem: quam deus fecit de iſto
peccato. Primo de lucifero et alijs angelis
qui propter peccatum ſuperbie facti ſunt
demones. Unde dicit. Non habitabit in

medio domus mee qui facit ſuperbiam
pð. Nota ꝙ quando pater eijcit filiuꝫ de do
mo: ſignificat ꝙ forefecit in aliquo contra pa
trem. ⁊ ſi interrogetur quare hoc fecit: re-
ſpondebit quia forefeciſti contra me. Ita
angeli mali forefecerunt cōtra deum. ideo
eiecit eos dn̄s de domo ſua. Aliam puni-
tionem fecit dominus deus de iſto pecca-
to. quia propter iſtud peccatum adam: et
eua fuerunt expulſi de paradiſo terreſtri.
Eccleſiaſtici decimo. Initium omnis pec
cati eſt ſuperbia. Nota ꝙ non ſolum deus
habet iſtud peccatum odio: immo. ⁊ homi-
nes ⁊ angeli ⁊ ſancti qui ſunt in paradiſo
Hic cadit exemplum de heremita qui exi-
uit de cella et dum iret ad villam angelus
domini iunxit ſe ei: ⁊ dum irent inuenerūt
corpus cuiuſdaꝫ mortui. Heremita ſentiēs
fetorem cadaueris: obturauit nares et de-
uiauit longe a via. Angelus autem recta
via venit ad cadauer. ⁊ redolebat ſibi. Et
poſt iterum venerunt ambo in via. et ob-
uiauerunt cuidam pulcherrimo iuueni ⁊ li
bidinoſo. Quem vidēs angelus obturauit
nares ⁊ deuiauit de via. Heremita autē te-
nens viam tranſiuit iuxta eum ⁊ compla-
cuit in eo. Et iterum venerunt ad viā. ⁊ here
mita dixit angelo. O angele dei miror de vo
bis ꝙ videndo iſtum iuuenē pulcherrimū
ſic deuiaſtis. ⁊ quando reperimus cadauer
hominis mortui non deuiaſtis nec obtu-
raſtis. Cui angelꝰ. noueris ꝙ iſte mortuꝰ
fuit bone vite. et eius anima iam eſt in pa-
radiſo. ideo corpus ſuum non abhorret no
bis immo redolet. qꝛ adhuc induitur glo-
ria. Sed ille iuuenis eſt ſuperbus ⁊ vanus
⁊ plenus alijs vitijs. ⁊ tales fetent nobis.
ideo non potui ſuſtinere fetorem ſuum. qꝛ
quod deus abominatur ⁊ nos ⁊c. Ecce quō
ſuperbia non ſolum deo: immo etiam ſan
ctis. et angelis et hominibus abominabi-
lis eſt: ideo ⁊c. Et hec de ſecundo p̄ncipali.

Tertio videndum eſt

quomō poterimꝰ remediare. Et ſunt mul
ta remedia. Primum remedium eſt conſi
derare mortem. O ſuperbe cōſidera qd tibi
iſte vanitates valebunt. quia in morte ha-
bes omnia dimittere ⁊ tu calcaberis in foſ
ſa p̱ alios. Et idō dicit. Eccli. vij. Memora-
re nouiſſima tua ⁊ in eternum nō peccabis
per ſuperbiā ſupple. Scdm̄ remediū eſt
conſiderare noſtram conditionem propriā:
quia non ſumus niſi cibus vermium. Un
de Hieronymus. Facile contemnit oīa qui
ſe ſemper cogitat moriturū. Nota de pauo-
ne quomodo ſuperbit quando eleuat et
videt alas ſuas ⁊ plumas. ſed poſtꝙ reſpi
cit pedes turpes: deprimit alas et humi-
liatur. Idem de nobis: aliqui ſuperbiūt
contemplando alas ſuas et plumas. Una
pluma eſt. o tu es de magno genere. Alia
tu es pulcher: tu eſt iuuenis: diues ⁊c. mo-
do reſpicis plumas: reſpice pedes: id eſt
finem ſcilicet mortem: ad quam habes ve-
nire. quia bufones ⁊ vermes te comedent.
Tertium remedium eſt cōſiderare chriſtū
qui tm̄ ſe humiliauit ꝙ pro nobis mori vo
luit. Ideo vide ſtulticiam mundi. quia pro
pter mortem patris ſui dimittunt vanita-
tes. ſed propter chriſtum qui eſt mortuus
pro te non vis dimittere. Ideo quid dices
deo quando eris mortuus. quando dicet
tibi. ecce ego humiliatus ſum pro te vſqꝫ
ad mortem. videamus quid tu feciſti pro
me quomodo te humiliaſti. Quartum re
medium eſt conſiderare virginem mariam
et alios ſanctos et ſanctas dei. ſcꝫ beatam
katherinam ⁊c. qui erant de magno gene-
re: et tamen erant valde humiles. O muli-
er que portas imagines beſtiarum vulpiū
et caprarum. ſi velis recipere imaginē vir-
ginis Marie. ſcꝫ humilitatem ſic eris pla-
cens deo. Quintum remedium eſt conſi
derare diabolum. qui eſt rex ſuper omnes
filios ſuperbie. Job. xlj. Sextum reme-
dium eſt conſiderare penas paratas ſuper
bis. Ps. Retribuet abundanter faciētibus
ſuperbiam. Ergo pro concluſione dicatur
illud. j. Petri. v. c. Humiliamini ſub poten
ti manu dei vt vos exaltet in tempore viſi-
tationis. Et Jaco. iiij. Deus ſuperbis reſi-
ſtit. humilibus autēꝫ dat gratiam. Cuius
gratie participes nos efficiat ipſe qui in
trinitate ⁊c. Amen.

¶ De peccato auaricie. Sermo ſcd̄s.

A Dueniat regnū

tuū Mat. vj. Iſta eſt ſcd̄a pe-
titio orationis dn̄ice in qua
petimus ſaluationem cele-
ſtialem: dicentes. Adueniat
regnum tuum. i. ad nos veniat regnū tuū
Iſta petitio eſt contra peccatum auaricie.
Auaricia eñi eſt inordinatus amor habēdi
pecunias vel alia bona tēporalia que maxi
me retrahunt hominē ab amore ⁊ affectio
ne regni celeſtis: quod ſuper omnia ⁊ ante
oīa eſt querendū. iuxta verbū xp̄i. Mat. vj.
Primū querite regnum dei ⁊ iuſticiā eius
⁊c. Sed non petunt hoc regnuꝫ auari: ſed
regnum terrenum et bona terrena. Sed

dicit iſta petitio: non ſic viuamus in auari cia et cupiditate: vt preponamus terrena celeſtibus. ſed oppoſitum faciamus dicendo. Adueniat regnum tuum. Ecce quomodo iſta petitio eſt cõtra peccatum auaricie igitur de auaricia erit preſens ſermo. In quo videbimus tria: ſicut dictum eſt ſupra de peccato ſuperbie.

Primo quomodo cognoſcemus ſi in nobis ſit certe.

Scdo quõ deo diſplicet maxime.

Tertio quomodo poterimus remediare leuiter.

Primo igitur hoc poterimus cognoſcere ſi attenderimus qd ſit ipſe auaricia ꝛ ſue circunſtantie. Eſt enim auaricia ſm Tullium: inordinatus amor habendi. Et iſte amor inordinatus ſiue im moderatus eſt duplex: qui aliquãdo eſt tm veniale. ꝛ aliquando mortale. Mortale em eſt quãdo aliquis ita diligit temporalia vt ea vellet habere et retinere iniuſte per rapinam vel per vſuram: vel per furtum: vel per aliquid hmõi. Sed ſi iſta inordinatio amoris in hoc conſiſtat vt homo ſuperflue iſtas diuitias amet: non tñ preferẽdo eas amori diuino. ſ. ꝙ ex diuitijs non velit aliquid facere cõtra deum ꝛ proximum ſic eſt peccatum veniale: ꝛ non mortale. Ecce quomodo eſt veniale ꝛ quomodo mortale. Et ſic poterimus cognoſcere in ſuis circunſtantijs que ſunt principaliter octo.

Prima eſt ſimonia.
Secunda rapina.
Tertia vſura.
Quarta eſt fraus.
Quinta furtum.
Sexta nimia ſollicitudo.
Septima ludus fortune.
Octaua ſacrilegium.

Prima circunſtantia eſt ſimonia: que tãgit prelatos eccleſie in vendendo beneficia et intrando in dignitates ꝛ prelaturas: nõ per portam iuſtam et debite electionis. ſed per vim que ſunt viri potentes et manus armatas habentes: vel etiam quando intrant precibus: promiſſionibus vel muneribus precedentibus. De talibus loquitur chriſtus. Johãnis decimo. Qui non intrat per oſtium in ouile ouiũ. ſed aſcendit aliũ de. ille fur eſt. et latro. Dic contra prelatos et curatos eccleſie vendẽtes ſacramẽta eccleſie et committunt ſimoniam. Scda circunſtantia eſt rapina. et iſta tangit dominos temporales. Sunt enim aliqui domini temporales vt aues rapaces: qui non ſunt contenti de redditibus ſuis: quia nõ ſufficiunt ad eorum exceſſus: quia tam magnum ſtatum tenent in equitaturis ꝛ ſcutiferis indumẽtis ꝛ alijs ornamentis: ideo oportet vt vexent ſubditos: capiẽdo bona ipſorum: vel gratis: vel petẽdo ab eis. q. dicendo. ego cuſtodio vos ab inimicis veſtris: ideo debetis mihi dare aliqua ꝛ ideo oſtendunt ſe diligere ſuos ſubditos. ꝛ eſt amor caninus vt ipſi totum comedãt. Tales em ſunt multi dñi temporales. Cuſtodiunt ſubditos ne corrodanẗ ab inimicis: ꝛ ipſi finaliter eos deſtruunt. modo habendo gallinas. modo pecunias. ꝛ ſic de alijs. ꝛ pauperes homines habent domos ſuas plenas pueris. ꝛ non poſſunt eis prouidere. quia domini temporales habent totum Item aliter reperiuntur eſſe in iſta rapina vt notarij aduocati procuratores ꝛ iudices vt poſſint recipere bona hoim prolongant dietas ad octo ad quindecim ꝛc. ꝛ de modico faciunt magnos proceſſus. et implẽt libros verbis inutilibus. et quod poſſet expediri infra ſex dies faciunt durare per annum. ꝛ ſic ſemper deſtruunt pauperes homines. Nota quid eſt dicere court: quia antiquitus il illa court expediebant ſubito: ſed modo curia perdidit nomen ſuum ꝛ vocatur la longa: quia quod ſubito poſſent expedire. faciunt durare per magnum tempus. Ecce aues de rapina domini de curia ideo tales aues rapine rapientur a magna aue. ſcilicet a diabolo in mortis articulo. O dicet demõ. tu fuiſti auis de rapina modo rapieris. Eſa. xxxiij. Ve qui predaris: nonne ꝛ ipſe predaberis. Tertia circunſtantia eſt vſura. Nota ꝙ ſunt due ſpecies vſure. Una eſt palliata. alia eſt manifeſta. Manifeſta eſt quando aliquis plus exigit ꝙ acceperit. vt puta ſi accommodaſti duodecim florenos. non debes plus accipere nec petere aliter committis vſuram manifeſtam. Uſura palliata eſt quã declarat Hieronimus dicens. Aliqui putant vſuram tantum eſſe in pecunijs. Sed etiam committitur in blado vino et alijs mercantijs. Et iſta vſura habet multas ſpecies. Prima ſpecies huius vſure palliate eſt circa mercatores. quia aliquando ruſtici veniunt ad ipſos. domine commodetis mihi decem florenos. ꝛc. Dicit mercator libenter. ſed des mihi pignus campum vel vineam. et inde recipiunt fructum. Uel etiã quando recipiunt equos ad laborandum. et poſt recipiunt florenõ. ꝛc. Uel aliquando

recipiunt vxorem ruſtici cui cōmodauerūt pecunias ad ſtandū in vinea ad faciendū aliquod opus laboris. Secunda ſpecies vſure palliate eſt venditionis ⁊ emptionis. Cū enim vſurarius emit poſſeſſiones ī minori precio ꝙ valeant tali conditione ꝙ debitor poſſit retrahere quando preciū ſoluere voluerit. vel quando erūt in minori precio ꝙ valeant ante terminū ſuū ſicut bladum in campo. ⁊c. ecce ſecunda ſpecies vſure. Tertia ſpecies vſure eſt cū vſurarius vltra ſortē aliquid petit ſine pacto expreſſo ꝓpter conſuetudinē. vel cū pacto expreſſo. Ecce tertia ſpēs vſure. Quarta ſpecies vſure eſt que contingit in ſocietatibus quādo aliquis tradit aīalia. ſicut boues. oues. iumēta cū tali conditione ꝙ ſint immortalia ſemper. vel quando ſit ad minꝰ taliter. ꝙ ſi animalia moriantur a caſu facit ſoluere laboratori mediam ꝑtem etiā ſi morerētur prima die. ecce vſura. Si autē moriant ꝓpter defectū laboratoris. dico ꝙ oportet ſoluere. non ſolū medietatē. ſed etiā totū. Sed ſi moriantur a caſu fortuito. dico ꝙ ſi ſoluat aliquid: recipiens cōmittit vſuram.

Quinta ſpecies iſtius vſure eſt trāſlatio facta ad rem. vt cū diues non vult accipere a paupere vltra ſortem. ſed bene vult ꝙ laboret ꝑ duos dies vel tres in campo vel vinea ſua. ibi eſt vſura. Et de omnibꝰ iſtis ſpeciebus ⁊ circūſtātijs vſure eſt reſtitutio facienda: alias talis vſurarius nunꝙ intrabit paradiſum. Ecce quot modis cōmittitur vſura. Dico amplius ꝙ papa ī iſtis vſuris nullo modo poteſt diſpenſare. Et ratio eſt. quia ſeruus nō poteſt diſpenſare in precepto domini. ſed deus precepit. Deutero. xxiij. c. Non fenerabis fratri tuo ad vſurā pecuniam: nec fruges. nec quālibet aliam rem. Si dicitis ꝙ papa ⁊ eccleſia ſuſtinet: dico ꝙ ſuſtinet. quia non poteſt remediare ⁊ eccleſia maxime gubernatur hodierno tēpore per dominos temporales. Et dico vobis ꝙ facere vſurā valde diſplicet deo. Unde talibus datū eſt congeriū de celo. Uñ dauid queſiuit domino. O dñe quis habitabit in tabernaculo tuo. ⁊c. Reſpondit ſpiritusſanctus. Qui pecuniam ſuam nō dedit ad vſuram. ⁊c. Unde dico vobis ꝙ vſurarius eſt periurus ⁊ proditor deo. quia promiſit fidelitatem in baptiſmo deo quā fregit. ideo dico ꝙ vſurariꝰ xpianus eſt peior iudeo qui non facit vſurā cū alijs iudeis: ſed bene xpianus cū alijs xpianis. idō vſurarius xpianus ſimilis eſt cani rabido. q̄ exiens domū mordet quoſcūꝙ reperit: ita vſurarius xpianus ab oībus quos reperit exigit vſuras: ab eccleſiaſticis: a religioſis. a nobilibus: a laicis. a laboratoribus ⁊ ab omnibus: nulli parcit oēs mordet. ideo finaliter vſurarius eſt peior iuda qui reſtituit triginta argenteos. ſed vſurarius nunꝙ vult reſtituere aliquid. ſed dicit. ea dimittā in teſtamento meo ⁊ filij mei reſtituent. Dico ꝙ talis reſtitutio nihil valet. ſi vſurarius poteſt reſtituere ⁊ non reſtituit. quia habꝫ pecuniam in capſa. ⁊ habebat ſatis tpis ad reſtituendū. Ideo ſi noluit reſtituere ⁊ moritur dānatur. niſi forte magna cōtritio in articulo mortis iuuerit ipm. Si aliter dānatus eſt poſito ꝙ filij ſui reſtituant. nihil prodeſt ſibi talis reſtitutio. Idō breuiter concludendo dico ꝙ vſurarij ſimiles ſunt diabolo. qui ſemper nocet die ac nocte. ita vſurarij dormiendo: vigilando: ſemp lucrātur ſi poſſunt. Ideo de talibꝰ dicit ſacra ſcriptura. Non deficit de plateis eius vſura et dolus ſed ſequitur. Ueniat mors ſuper illos ⁊ deſcendant in infernū viuentes. Unde nota exemplū de quodā vſurario qui infirmatus querebat cōfeſſorem. ⁊ faciens conſcientiā de vſura dixit ſibi cōfeſſor ꝙ haberet reſtituere: qui dixit ꝙ non poterat. ⁊ ſi faceret exhereditaret filios ſuos. Et tunc confeſſor noluit eū abſoluere cū eēt diſcretus. Et cū veniſſent multi alij cōfeſſores: omnes renuerunt ſibi abſolutionē niſi reſtitueret. Finaliter miſit ꝓ vno ſimplici ſacerdote ⁊ idiota: cui confeſſus eſt. ⁊ ſtatim eum abſoluit. Ipſo aūt cōfeſſo miſit ad rectorem eccleſie vt apportaret ei corpus xpi ⁊ cōicauit eū: ⁊ mortuus eſt. ⁊ anima ſepulta eſt in inferno: ⁊ corpus in cimiterio. Dic quō ſequenti nocte venerunt quattuor demones ad domū rectoris eccleſie pulſātes ad ianuam. Qui ſurgens de lecto aperuit eis portam ⁊ timuit valde. Dixerunt ſibi ꝙ non timeret. ſed deus mittebat eos. ſꝫ iret cū eis ad eccleſiā ⁊ acciperet ſuperpellicium ſtolam. ⁊ intorticia demones portarent. Et ſacerdos iuit cū illis demonibus ad eccleſiam. ⁊ aſſumpto ſuperpellicio ſtola ⁊ cuſtodia corporis xpi dedit eis quattuor faces. ⁊ ſic iuerunt ad ſepulchrū illius vſurarij. et ſtatim demones effodientes extraxeſt corpus defuncti: ⁊ aperuerunt os defuncti. et ſacerdos videns intus corpus dñi. cū honore ⁊ reuerentia accepit illud de ore eius ⁊ poſuit in cuſtodia. ⁊ precedentibꝰ demonibus cū facibus accenſis deportauit cū honore corpus xpi ad eccleſiam. Quo deportato ⁊ depoſitis veſtimentis: demones aſſo

tiauerunt cū vſq; ad domū ſuā. ⁊ dixerunt
ei ꝙ non timeret ſi aliquid audiret. q: deus
volebat ꝙ corpus vſurarij puniretur in in
ferno cū aīa. Et euntes acceperunt corpus
illud ⁊ deportauerunt ad infernū cū viula
tu magno ⁊ clamore. Et ecce finis taliū vſu
rarioꝝ. Et hec de tertia circūſtātia. Quar
ta circūſtantia eſt fraus. ⁊ iſta eſt mercato
rū. qui in ſuis mercantijs defraudāt popu
lū ⁊ tenentur ad reſtitutionē. Verbigratia
de blado: ſi vendatur ꝓ bono foro ⁊ ꝓ bono
blado. Idem de vino qñ miſcet aqua ⁊ vinū
turbatū: ſicut accidit i tabernis. Idē de car
nibus in macello qñ vēdūt carnes ouinas
ꝓ mutoninis. vel qñ falſificantur pondera
vel monete. Idem de ſpeciebus ⁊ alijs mer
cantijs in operatorijs mecatoꝝ. Dic etiam
quō pueros ſuos docent vt ſciant falſifica
re pondera ⁊ decipere proximū. Idē de pan
nis quos affectant ⁊ parant vt appareant
meliores Ecce fraus mercatoꝝ. De talibus
dr. Eccli. xxxiiij. Qui effundit ſanguinem ⁊
qui fraudem facit mercennario. ffe3 ſunt:
alibi fratres. Et ideo oēs tales tenent ad re
ſtitutionē ⁊ ſatiſfactionē. ⁊c. Quinta cir
cūſtantia eſt furtū ſecretū: cū quis furat ſe
crete gallinas. colūbos de colūbario piſces
de piſcatoria. ⁊ ſimilia. pecunias de alieno.
Accipere vnū pomū ſine ſcitu illius cuius
eſt: furtū eſt: ⁊ tenetur ad reſtitutionē Dica
tur de adam qui furatus fuit vnū pomum
ſine voluntate dei. ⁊ ꝓpter hoc fuit eiectus
de paradiſo. ⁊ oportuit ꝓ reſtitutione faci
enda ꝙ filius dei deſcenderet de celo: ⁊ ſu
ſpenderetur in arbore crucis: ⁊ ita ſatiſfa
ceret ꝓ furto ade. Ideo amore dei nihil ac
cipiatis de alieno. Ideo precepit de' in lege
Exo. xx. Non furtū facies. Declara bene cō
tra latrones. ⁊c. quia de vna acu eſt facien
da conſcientia. Sexta circūſtantia eſt lu
dus fortune. quod eſt magnū peccatum et
magna ſtulticia: ⁊ maxime ludus taxilloꝝ
qui prohibitus eſt. Et ratio eſt. quia nulla
cauſa eſt quare duo taxilli faciant amitte
re pecunias iſti ⁊ iſti. Quis eñ ordinauit vt
illō qō meū eſt ſic faciāt eſſe tuū duo taxilli
Dico ꝙ nec papa nec rex pōt facere. de q̄ fa
cienda eſt conſcientia ⁊ reſtitutio ſm ordi
nem iuris. alias nūq̄ intrabūt paradiſum
Declara quō iſtū ludum repperit diabolus
Unde ſi velis reſpicere. ſemper reperiūtur
ſeptem puncta. ſi taxillus proijciat. Si ſu
pra ſunt vj. ſubtus eſt. i. ⁊ ſic ſunt. vij. ſi ſu
pra ſunt. v. ſubtus ſunt duo. ⁊ ſic ſunt etia3
vij. ⁊ ſic de ſingulis. Sed quare ſic ordina
tū eſt. Dico ꝙ ad dādū intelligi ꝙ ſeptē ſūt

conditiones gentiū que dānant per ludu3
taxilloꝝ. Primo ille qui inuitat aliū ad lu
dendū. Scdo ille qui in talibus conſentit.
Tertio ille qui ſuper tabulā reſpicit. Quar
to q̄ in iſto ludo tenet lumen. Quinto q̄ in
iſto preſtat pecuniā. Sexto q̄ ꝓſtat domū.
Septio dñs tpalis vel rectores ville q̄ ſuſti
nēt tales ludos ⁊ nō corrigūt Uñ dic regl'a
iuris Faciētes ⁊ cōſentientes pari pena pu
niantur. Unde dicit glo. conſentire dr qui
poteſt corrigere ⁊ non corrigit: ſed ſuſtinet
totū. Nota quō iſte ludus eſt fons blaſphe
mie. Dicatur quō eſt magnū peccatū ſuſti
nere ludū taxilloꝝ. ſicut eēt ſuſtinere latro
nes publicos in vna villa qui depredarent
modo burſam meā: mō tuā. tunc clamarēt
oēs alij laici: ⁊ expellerent de villa vel fieret
de eis iuſticia. Ita eſt magnum peccatum
ſuſtinere ludū taxilloꝝ in villis. quia taxil
li ſunt latrones qui depredātur burſas ho
minū. ideo non debent ſuſtineri. ſed facere
rectores villarū debēt bonas ordinationes
cū magna pena ludētibus ad taxillos. Et
ſi frangant ordinationes puniantur. alias
expellantur de ſocietate veſtra. Dic contra
ribaldos luſores quō ſpuunt in celum. ⁊ eſt
fons latrociniorꝝ. quia luſores poſtq̄ ꝑdide
runt pecuniā ludunt ſuas veſtes. ⁊ poſt lo
calia vxoꝝ. ⁊ cōſequenter dū nihil amplius
habēt: vadunt ad nemora ⁊ depredant trā
ſeuntes. inde ſequuntur homicidia. ⁊ quid
reſtat amplius niſi furca. Ideo Tob. iij. Nū
qua3 cū ludentibus miſcui me. Septima
circūſtantia eſt inquietudo ſeu nimia ſolli
citudo. ſ. diligentia circa tpalia acquirēda.
ꝙ ꝓpter tpalia dimittunt ſpiritualia ⁊ dei
ſeruitium vt puta diebus dñicis dimittunt
miſſam maiorē ⁊ ſermonē habent frangere
feſta ordinata per eccleſiam Aliqui ſunt ita
ſolliciti ⁊ diligentes circa temporalia ꝙ to
ta quadrageſima non habent ſpacium con
fitendi. ſed expectant vſq; ad feſtu3 paſche
vel diem veneris ſanctam. O maledicta ta
lis ſollicitudo. Contra iſtam dicit chriſtus
Matth. vj. Nolite ſolliciti eſſe dicentes: q̄d
manducabimus: aut quid bibem'. aut quo
operiemur. Hec enim omnia gentes inqui
runt. Scit enim pater veſter celeſtis. quia
his omnibus indigetis. Querite ergo pri
mo regnum dei ⁊ iuſticiam eius: ⁊ hec om
nia adijcientur vobis. Et prima Petri. v.
Omnem ſollicitudinem veſtram proijcien
tes in eum. quoniā ipſi cura eſt de vobis.
Dic quomō deus habet cura3 de omnibus
creaturis prouidēdo eis de vita. Prouidet
animalibus in deſerto: piſcibus in aqua3

auibus in aere. Ideo dicit Dauid. Qui dat eſcam omni carni. Item. Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ. ⁊ pullis coruoꝝ inuocantibus eum. Hic de coruis quia vt dicunt naturales. pulli coruoꝝ quando ſunt nati ſunt albi: quod videntes magni corui credūt non eſſe pullos ſuos. ⁊ nolunt eis dare eſcā nec permittūt ꝙ femella det eis eſcam. Tunc pulli ex inſtinctu naturali eleuant caput et os ad celū. q. d. Tu deus qui prouides omnibus. prouide nobis de vita. ⁊ deus nutrit eos mittendo rorem de celo: et ſic viuunt. Ideo ⁊ vos ſeruiatis deo ⁊ puidebit vobis Hic ſi vis exemplū de ſacerdote illo paupere: qui nihil habebat ad comedendum nec ad induendū. Et cū ſemel cogitaret vnde procederet: cogitauit in corde ſuo dicens. Iſtud tibi accidit quia non ſeruis deo. Et ſurrexit in media nocte ad dicendū matutinas: ⁊ hora prime dixit primā. ⁊ ſic de alijs horis. miſſam etiam deuote celebrauit. Et hora prandij venit ad domū ⁊ inuenit mēſam poſitam ⁊ cibaria optima ſuperpoſita ⁊ comedit ⁊ bibit: ⁊ poſtmodū gratias deo egit. Hec enim omnia angelus dei detulerat ⁊ pro illo parauerat. Et iterum veniens portauit ſecum reliquias. Et iſtud cōtinuauit angelus tādiu ꝙdiu ſacerdos continuauit ſeruire deo. Hic quomodo incepit paulliſper officium dimittere. ⁊ dicebat ſine deuotione. ⁊ dicebat tarde. Et angelus portabat cibaria groſſa ⁊ modicū amara: ⁊ mappas modicum nigras. Finaliter ſacerdos dicebat officium ſuū taliter qualiter. ⁊ tūc angelus portabat panem corroſum a muribus: ⁊ vinum acetoſum ⁊ mappas fetētes Quod videns ſacerdos incepit flere. Cui angelus apparens incepit eū increpare de omiſſione diuini officij promittēs ꝙ ſi ſeruiret deo ſicut prius: haberet ſicut prius: et ipſum prouocauit ad ſeruitium dei ⁊ ad penitentiam. ⁊ ſic ſe emendauit. ⁊ iterum cepit deo ſeruire: ⁊ angelus ſibi vt prius miniſtrauit. Ergo nolite ſolliciti eſſe. ⁊c. ſꝫ primum querite regnum dei. ⁊c. Octaua circunſtantia eſt ſacrilegium vt cum quis recipit aliquid de eccleſia: vel furatur aliquid ſacrum de ſacro loco. vel retinet bona eccleſie. vel iura eccleſiaſtica. ⁊c. eſt enī quodammodo peccatum auaricie. Nota contra laboratores qui non bene ſoluunt decimas. Nota etiam de votis. Ideo caueatis.

Secundo principaliter

videndum eſt quomodo iſtud peccatū auaricie diſplicet deo maxime. Et primo per ſacram ſcripturaꝫ. Eſaie. lvij. Propter iniquitatem auaricie eius iratus ſum ⁊ percuſſi eum. Abſcondi faciem meam et indignatus ſum. Et abijt vagus in via cordis ſui: vias eius vidi. Nota iratus ſum cuꝫ tamen in deo non cadat ira. Ratio quia ira eſt paſſio compoſiti: deus autē omnino eſt ſimplex: ⁊ ſibi non conueniunt alique paſſiones. Sed deus bene dicitur habere iraꝫ ſimilitudinarie ad modum hominis irati: modus autem hominis irati eſt punire ꝙtum poteſt. Sic dicitur eſſe ira in deo propter punitiones quas fecit. et ſingulariter propter peccatum auaricie. propter quod deus dat guerras: tempeſtates. et mortalitates que deſtruunt temporalia bona. ideo dicit. percuſſi eum. Nota. etiam ſi vis. xvj. q. j. Reuertimini. Item dicit abſcōdi: alias Auerti faciem meam ab eo. Et hoc eſt peius. Hoc facit deus quādo nos clamamus in orationibus noſtris et proceſſionibus: ꝙ nos adiuuet in tribulationibus noſtris et ipſe tunc auertit faciem ſuam a nobis: non exaudiendo. Secundo oſtenditur iſtud peccatum eſſe diſplicibile per conditionem naturalem ipſius dei. Deus enim naturaliter eſt liberalis. Patet quia dat nobis omnia bona tpalia libere: vt bladū vinum. ⁊c. Item dat nobis ſolem: lunam: celum: et quattuor elementa. Item dedit nobis filium ſcilꝫ carnem ſuam in cibum. et ſanguinem ſuum in potum. Item dat nobis beſtias terre: aues celi. et piſces aquarum. ⁊c. Ideo dicit apoſtolus Romañ. viij. Quomodo non omnia cum illo nobis donauit. ſcilꝫ filio ſuo. Ecce liberalitas ſua. Ideo dicebat Dauid. Aperis tu manum tuam. et imples omne animal benedictione. Item promiſit ⁊ promittit nobis dare celeſtia. Tertio oſtenditur ꝙ ſit ſibi diſplicibile per punitionem diuinalem quaꝫ deus fecit in mundo de iſto peccato: Hic quomodo veniens in templum: reperit ibi auaros vendentes et ementes: et faciens flagellum eiecit eos dicens. Domus mea domus orationis vocabitur. Math. xxi.

Tertio principaliter

videndum eſt: qualiter poterimus remediare. et ſunt multa remedia. Primum eſt cogitare quō ex his nihil tecū portabis in morte. Jō ponas cor tuū i diuitijs q̄ ſūt ppetue. ſ. diuitie celeſtes ſicut glia celeſtis

Secundum remedium eſt cogitare pauper tatem chriſti: qui dicit. Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: filius autē hoīs non habet vbi caput ſuū reclinet. Matthe. viij. Tertiū remediū eſt cogitare anxietatez diuitum auarorū: q2 ſemper ſunt in anxietate ne depredent̃: nec audent comedere vel dormire. Itē cogitare indigentiā ipſorū: q2 qui plus habet plus indiget. Itē auari ſemper affectant malū tempus ⁊ cariſtiā: ⁊ quādo vident pulchrū tempus ⁊ abundantiam bonorū: iraſcunt̃ contra deū. Hic exēplum de quodam diuite auaro qui emit magnaz copiam bladi: ſextarium ad valorem viginti ſolid. ⁊ tēpus male diſponebatur: ⁊ venit cariſtia ⁊ aſcēdit ad triginta ſolid. vel plus. Dicebant ſibi vxor ⁊ filij ꝙ venderet bladū: q2 ſatis lucraret̃: ⁊ ipſe nolebat: ſed dicebat ſciatis ꝙ plus valebit. Et venit bona fortuna ⁊ tēpus bene diſpoſitū fuit: ⁊ diminuebatur preciuz bladi ad viginti ſolid. poſtea ad decez ſolid. Qd ille audiens iraſcebat̃ cōtra deum ⁊ factus eſt iſanus ⁊ deſperatus. In deſpectu dei ecce quomodo deſcēdit ad decē ſolid. ⁊ poſuit ſe ſupra lectū. Et mulier veniens domū: ⁊ inueniens eū totum pallidum ⁊ quaſi mortuū: dixit. Domine quō: quid habetis. Rn̄dit alter. x. ſolid. repetendo. O dicit mlier recordemini paſſiōis xp̄i. Rn̄dit. x. ſolid. ⁊ depoſuit ip̄m de lecto. Amici ꝓo ⁊ circūſtantes reducebant ſibi mortē chriſti ad memoriam ⁊ ſemper dicebat. x. ſolid. Et cū amici conſolarent̃ eum in oībus ſemper dicebat. x. ſolid. Finaliter venit ſacerdos memorans paſſionē chriſti: ⁊ ꝙ haberet ꝯtritionē: ⁊ ipſe nihil aliud dicebat niſi. x. ſolid. Et ſic finaliter cum ſuis. x. ſolid. mortuus eſt: ⁊ deſcēdit ad infernū: ⁊ dānatus eſt. Ideo cauete ab oī auaricia. Luc. xij. Et ſic eſt finis huius ſmonis de auaricia.

De peccato luxurie. Sermo. iij.

Fiat volūtas tua

⁊c. vt. ſ. Iſta eſt tertia petitio orationis dn̄ice: in qua petimus conuerſationē ſpūalez: vt ſicut voluntas dei fit in celo ⁊ in terra per creaturas inſenſibiles ⁊ irrationales: ſic fiat etiaz per nos qui ſumus ſue creature rationales. Nota quomodo voluntas dei fit per creaturas inſenſibiles ⁊ irrationales. Et primo in celo. nā a ꝓncipio quando deus creauit mundū: precepit primo celo ꝙ moueretur: ſ celū ſemꝑ facit ⁊ tenet voluntatem dei. Item precepit ſoli ꝙ quali bet die veniret de oriente ⁊ illuminaret terram ⁊ calefaceret illā ⁊ germinare ⁊ fructificare faceret: ⁊ ſol tenuit ⁊ tenet preceptum eius. Itē lune ꝙ daret influentiā ſuper terram. Idē de alijs elementis: q2 precepit terre vt produceret herbas. arbores flores fructus. ⁊ cetera neceſſaria ad vitā hoīs. Et iſta nunꝙ̄ fecerunt cōtra voluntatē dn̄i propter qd dicit dauid. Statuit ea in eternum ⁊ in ſeculū ſeculi preceptū poſuit ⁊ non preteribit. Ecce igitur quō voluntas dei fit in celo ⁊ in terra per creaturas inſenſibiles ⁊ irrationales. ⁊ ſolus homo qui eſt rationalis facit contra voluntatē dei. Ideo petimꝰ in iſta petitione cōuerſationē ſpiritualem. dicentes. Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra. ſcꝫ ꝙ ſicut eſt in celo: ita fit in nobis in terra quādiu viuimus. Et eſt iſta petitio directe contra peccatū luxurie q2 luxurioſi nō curāt facere volūtatē dei: ſꝫ volūtatē ſuā carnalē. q2 volūt viuere ſm ſenſualitatē Et nota ꝙ volūtas dei ſicut declarat apl's: eſt ſctificatio noſtra ⁊ abſtinere a luxuria. dicit enim. j. Theſſal. iiij. Hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra vt abſtineatis vos ab omni fornicatiōe. Hoc enim vult deus vt ſicut tunicam ſuā quis cuſtodit ne deturpet̃ a luto. ꝙ ita quilibet cuſtodiat animā ſuam et corpus: ne proijciamus in lutum luxurie. Qui ergo luxuriat̃ facit ꝯtra voluntatē dei. Sed dicit iſta petitio. nō ſic da nobis viuere ita ꝙ luxurioſe faciamus cōtra voluntatem tuā dn̄e. ſed da nobis ſic cōuerſari: ꝙ ſicut voluntas tua fit in celo ⁊ in terra faciamus voluntatē tuā. Quia ergo iſta petitio eſt contra peccatum luxurie. ita eſt preſens ſermo. Et videbimus in ipſo principaliter tria.

Primo ſi ſit in nobis certe.
Scd'o quō diſplicet deo maxime.
Tertio quō poterimꝰ leuiter remediare.

Primo videndum eſt

⁊c. Et hoc poterimus cognoſcere ſi attēdamus quid ſit luxuria ⁊ ſue circūſtantie. Unde luxuria nihil aliud eſt ꝙ̄ libidinoſa volūtas appetitus ⁊ amor inordinatus dilectionis carnalis. Luxuria ē duplex. Una eſt ſm actū. alia eſt ſm occaſiones. ⁊ eſt multiplex occaſio. Prima eſt per viſum impudicum Unde xp̄s Mat. v. Qui viderit mulierem ad concupiſcenduz eam iam mechatus eſt eam in corde ſuo. Nota videre mulierez an ſit peccatum mortale. Dico ꝙ ſic ſi videat ⁊ concupiſcat eam. ⁊ ita dicit chriſtus in auctoritate allegata. Non ſoluz concupiſcere eſt peccatum mortale, ſed etiam videre ſi cō

cupiſcat videndo:ſed videre ⁊ non concupiſcere non eſt peccatū. Unde Augu. in regula. Neqꝫ enim quādo proceditis ſimul feminas videre ꝓhibemini:ſed appetere vel ab ipſis appeti velle criminoſum eſt. Unde tāgere mulierem ſine mala intentione ⁊ cum neceſſitate:non eſt peccatum mortale:ſꝫ tāgere cum libidine:vel copulare ad ſe nō pertinentem:mortale eſt. Secūda occaſio eſt per verbum:qꝛ corrūpūt mores bonos colloquia mala. j. Cor. xv. Nota quomodo voces ſunt ſigna eorū que ſunt in anima paſſionum. Qui autē libenter loquitur de peccato carnis:ſignum eſt ꝙ motus eſt in corde ⁊ totus corruptus. ⁊ ꝙ tales ſunt proni ad illud peccatum. Unde ſi talia dicant intentione peccandi:puto eſſe mortale. Tertia occaſio eſt per tactum vel oſculum: vel aliter ſcilicet per manus:declara caute:⁊ de tactibus agetur infra: vbi dicet de peccato contra naturam. Luxuria autē ſm actū ⁊ operationem eſt duplex. qꝛ quedaꝫ eſt ſm actum interiorem:qui eſt conſenſus deliberatus ad actum exteriorem:ſi adeſſet opportunitas:eſt peccatū mortale. Si autē luxuria fit ad actum exteriorem. hec eſt duplex: qꝛ vel actus nō tranſit in ſecūdam perſonā vt accidit in pollutionibus nocturnis dormiendo: ⁊ vocatur pollutio. ⁊ ſi vigilando eueniat dicitur mollicies. ⁊ eſt peccatū mortale:quia contra naturaꝫ. Modo ſequitur videre de luxuria que eſt ſm actum exteriorem:qui tranſit in ſecundam perſonam:qꝛ de tali maxime intelligitur hic; que diuiditur in ſeptem ſpecies.

Prima eſt fornicatio.
Scda adulterium.
Tertia inceſtus.
Quarta ſtuprum.
Quinta raptus.
Sexta contra naturam.
Septima ſacrilegium.

Prima ſpecies ſiue circūſtantia luxurie eſt ſimplex fornicatio. Et dicitur ſimplex fornicatio quando ſolutus. id eſt ille qui non eſt vxoratus:vel qui non eſt ordinatus ſacris ordinibus:cognoſcit carnaliter ſolutam. ſcilicet mulierem que non eſt maritata: nec aſtricta aliquo voto:quia non eſt religioſa. Ecce q̄d dicitur ſimplex fornicatio. ⁊ eſt minimum peccatum de iſtis circūſtantijs:tamen quia eſt contra preceptum dei:eſt peccatum mortale. Eſt ⁊ alia circūſtantia que dicitur meretriciuꝫ. ⁊ hoc fit dupliciter. Primo ꝙ fit vaga libidine cum diuerſis ſe miſcendo; vel cum paucis cōcūbendo. Sed dicunt multi quare eſt peccatum. ⁊ cui facio iniuriam. ex quo ſibi placet ⁊ ſumus concordes. ego non ſum vxoratus. ⁊ ipſa non eſt maritata. Audi bonam reſponſionem. quia dicis cui facio iniuriam. quia non ſumus vxorati. ⁊ placet vtriqꝫ. Nota cui facis iniuriam. ⁊ declarabo per ſimilitudinem de filia regis francie. que non habet virum. ⁊ cognoſcis eam. ipſa volente ⁊ conſentiente. ſi dicas cui facio iniuriam. Nonne regi. qui ſperabat eam maritare cum aliquo magno domino. ⁊ tu inhonoraſti eam. Et quid faceret rex ſi ſciret. Ita eſt de muliere ſoluta que eſt filia regis eterni. ſ. chriſti. quam genuit de ſponſa ſua ſcilicet eccleſia in vtero ſcilicet in fonte baptiſmatis. Si ergo dicis cognoſco ſolutam cui facio iniuriam. Dico ꝙ regi chriſto. quia ipſo nolente ⁊ prohibente. cognoſcis filiā ſuā. Nota quid faceret rex de tali ſi cognoſceret filiam ſuam. quia ſuſpenderet eum in furcha. Ita faciet chriſtus de te in inferno ⁊c. Poſſes tamē cognoſcere ſolutam ſi rex. ſcilicet chriſtus ⁊ ſpōſa ſua ſcilicet eccleſia dant tibi eam in vxorem alS non. Ecce quale peccatum eſt ſimplex fornicatio. Ideo apoſtolus de talibus dicit. j. Cor. vj. Fornicarij ⁊ adulteri regnū dei nō poſſidebunt. Nota de euntibus ad meretrices que ſunt in lupanari ſi poſſunt cognoſci abſqꝫ peccato. Dico ꝙ non. imo mortaliter peccant qui vadunt ⁊c. Si dicatur eccleſia ſuſtinet lupanaria. Dico ꝙ verū eſt. Pro quo nota ꝙ duplex eſt lupanar. Unum publicum. aliud ſecretum. Lupanar publicuꝫ ſuſtinetur duplici de cauſa. Primo propter conſeruationem bonarum mulierum. quia dicit Auguſtinus. Tolle meretrices de mūdo ⁊ omnia perturbabis libidinibus. Secundo ad vitandum maius peccatum ⁊ incōmodum. quia natura inclinata eſt ad malum. quia ſi iuuenes non haberent meretrices maiora peccata committerent. Ideo eccleſia ſuſtinet minus peccatum ad euitādū maius. licet peccent mortaliter accedētes. Aliud eſt lupanar ſecretuꝫ. quod eſt in multis ciuitatibus per carrerias ⁊ vicos. ꝙ credi non poſſet vbi ſunt multe meretrices ſecrete. Et tale lupanar non eſt ſuſtinenduꝫ. immo omnino eſt extirpandum. Et ratio huius eſt propter ſcandala que inde oriuntur. Primum eſt. quia multi de eadem parētela peccabunt cum vna tali muliere. Primo pater. conſequenter filius qui ignorabit de patre ſuo. ⁊ ribalda meretrix vt poſſit habere pecunias abādonabit ſe ſibi. Tertio veniet cognatus eius ⁊ cum ea cubabit.

Et ſic alij multi de eadem parentela. Ecce primum ſcandalū. Aliud ſcandalū ſequitur ex illo lupanari ſecreto: quia vna meretrix ſecreta corrumpet multas alias bonas mulieres illius carrerie aut platee. Et ratio eſt quia vna bona mulier videbit ꝙ illa meretrix erit bene induta. ⁊ videbit intrantes et viſitantes eā: ⁊ dicet intra ſe. O ſi tu acquireres amicos ꝓuiderent tibi ſicut ⁊ illi ⁊c. Et ſic attentabit facere quod nunꝙ̄ feciſſet. Unde meretrix ſecreta comparatur oui infecte: que omnes alias oues inficit: niſi cito de ſocietate aliarum ouium ꝓijciatur ⁊c. Comparatur etiam pomo putrido qḋ etiaꝫ inficit ⁊ corrūpit cetera poma. Ecce de meretrice ſecreta. Ideo expellenda eſt de carreria. alˀs ſunt in magno periculo omnes alie mulieres. Aliud ſcandalum ſequitur ex meretrice ſecreta. Nam eſt ſicut puteus ſecretus in quo multi ⁊ quaſi oēs cadunt ⁊ ſubmergūtur. Ac ſi eſſet in iſta villa vnus hoſpes qui in vna parte domus ſue teneret puteum ſeu foueam ſecretam. in qua omnes intrantes ſubmergerentur. O quale peccatuꝫ eſſet: nec hoc aliquo modo ſuſtineretur ⁊c. Ita eſt de meretrice ſecreta: que non eſt niſi puteus inferni. Unde Prouerbio. xxiij. Fouea ꝓfunda eſt meretrix. ⁊ ſequitur. Inſidiatur in via quaſi latro. ⁊ quos incautos inuenerit interficiet. Nota quot ſubmerguntur in iſta fouea. Primo viri eccleſiaſtici ſacerdotes. Secundo religioſi. Tertio nobiles. Quarto vxorati. Quinto iuuenes. Omnia iſta inconuenientia eueniunt ex lupanari ſecreto: ideo extirpandum eſt. ⁊ nullo modo permittenduꝫ: ecce quale peccatum eſt. Et hec de prima ſpecie ſiue circunſtantia.

Secūda ſpecies luxurie eſt adulterium. Eſt autem adulterium ad alterius thorum acceſſus. Unde adulterium dicitur quando maritus vel vxor frangunt ſibi fidem matrimonij ꝓmiſſi. ⁊ ſunt periuri. Et dicit ſanctus Thomas ꝙ periurium eſt maius peccatum ꝙ̄ homicidium. ⁊ ſunt magis puniti in alio mundo ꝙ̄ homicide: quāuis in iſto mundo ſit contrarium. ⁊ oppoſitum fiat. Item iſtud peccatum eſt maius fornicatione. Ratio eſt: quia eſt contra incarnationeꝫ filij dei quam figurat matrimonium. Unde ſicut vir ⁊ vxor iam nō ſunt duo. ſed vna caro. vt dicitur Matth. xix. Ita diuinitas ⁊ humanitas in chriſto. ita ſunt coniuncta ꝙ nunꝙ̄ ſeparabuntur. quia iam nō ſunt due perſone. ſed vnus chriſtus. Qui ergo frangit fideꝫ matrimonij. videtur innuere ꝙ diuinitas ſeparatur ab humanitate quod eſt hereticum. Et ideo caueatis quia magnuꝫ peccatum eſt: ⁊ talibus adulteris iam datum eſt congerium a paradiſo. Apoca. xxi. Timidis ⁊ īcredulis ⁊c. Et ſequitur. Pars illorum erit in ſtagno ardēti igne ⁊ ſulphure. Et. i. Corinthio. v. Neqꝫ fornicarij neqꝫ adulteri regnum dei poſſidebūt. Nota etiā contra multos qui non ſolum frangūt matrimonium ſecrete. immo publice tenēt cōcubinas ⁊ ſunt excommunicati. Dic quomodo talibus concubinarijs finaliter accidit ſicut cuidam mercatori. Unde fuit quidam mercator valde diues: ⁊ cum vxor eiꝰ eſſet mortua venerunt amici ⁊ parētes eiꝰ vt darent ſibi vxorem. Dixit eis ꝙ nolebat. Dixerunt ei quare. Reſpondit: quia vel dabitis mihi vxorem iuuenem vel antiquam. Si iuuenem habeam illa ſperneret me cuꝫ ſim antiquus. ⁊ timeo ꝙ faceret me de confratria ſancti cuculi. Si autem antiquam accipiam ego ſum antiquus ⁊ caluus ⁊ illa antiqua. ⁊ ſic vnus nō poterit iuuare aliuꝫ. Dixerunt amici: compater non curetis: qꝛ non dabimus vobis vxorem antiquam. ſed iuuenem. Et ſi faciat vos de confratria cuculorum. faciatis eam de confratria ſancti Luce. Certe dixit ipſe: ego non curo de mulieribus. Et ſic amici recedebant. Et dū fuerunt in parte domus ſue: reuocauit eos: dicens. Audite quid cogitaui. Et quid domine. Ego enim propoſui accipere duas vxores: vnam iuuenem ⁊ aliam antiquam. Et ſi iuuenis deſpiciat me ibo ad antiquam. et ſic adiuuabit me ⁊ dabit mihi bona conſilia ⁊ ecōtra. Et dixerunt amici. O domine in bona hora bū debebatis vos facere rogari: ⁊ modo vultis duas vxores. ⁊ dederunt ei duas vxores ſicut conceperat. Et poſt modicum temporis fuit iurgium ⁊ differentia inter illas: quia iuuenis contempſit antiquā: dicens. O antiqua vade: ⁊ volebat dominari. dicens ꝙ etiam erat vxor eius. Sed antiqua debebat ꝙ debebat dominari: quia antiquior: ⁊ iuuenis dicebat ſibi ſeruire. Econtrario alia faciebat ⁊c. ⁊ fuit magnus rumor inter eas: ⁊ non poterant ſe videre nec poterant videre ꝙ ipſe acciperet placitum cum vna. Dic quid iuuenis mulier fecit: ipſa ſemel inuitauit maritum ad prandium. ⁊ facto prandio ⁊ ipſo inebriato: fecit ipſum reclinare in gremio ſuo. ⁊ ſic obdormiuit: et ipſa abraſit ſibi omnes pilos albos de barba cum pincetis. Cum ꝙ ille exigilaſſet: fuit ad viſitandū aliā mu

nerē: quē illa intuēs: dixit. O quid eſt hoc: maritus meus efficitur iuuenis: quia iam non habet pilos albos in barba: ⁊ cogitās dolum inuitauit eum in craſtinū ad prandiū: quod acceptauit: ⁊ ipſo inebriato peſſima vetula fecit caput ſuū reclinare in gremio ſuo ⁊ abſtulit ſibi omnes pilos nigros de capite: ⁊ quos potuit de barba cum candela: ⁊ caput remanſit ſicut corium depilatum. Et cum euigilaſſet reſpiciens in ſpeculo vidit barbā depilatā: ⁊ dixit. Quid eſt hoc: tu habuiſti nouos barbitonſores. Et dum iret ad villam: amici dixerunt ſibi Domine quomodo eſt vobis de mulierib⁹ veſtris. Reſpondit. male certe: ⁊ credebam ꝙ dediſſetis mihi vxores: ⁊ dediſtis mihi barbitonſores: ecce quomodo meam barbam fecerunt: ⁊ ſic tandē dimiſit eas. Sic accidit finaliter tenentibus concubinas qui non ſunt contenti de ſuis vxoribus: qꝛ vxor iuuenis. i. concubina depilat ſibi barbam: ſcilicet bona temporalia petendo camiſias: tunicas: iocalia: ⁊ talia huiuſmodi quia lenonem lena nō diligit abſq; crumena: ⁊ nunꝙ eſt contenta. Et ſic finaliter deſtruit eū. Et poſt venit antiqua: id eſt diabolus ⁊ depilat barbam nigram: id eſt animam nigram ⁊ tenebroſam propter peccata ⁊ portat ſecum ad infernum. Ecce quomodo accidit ⁊ accidet talibus. Ideo caueatis ⁊ ſit s contenti quilibet de vxore ſua.

Tertia ſpecies eſt inceſtus: ⁊ committitur inter parentes carnales: vt cum quis cognoſcit aliquam mulierem de parentela ſua. Aliquando etiam committitur inter parētes ſpirituales: ⁊ cum quis cognoſcit commatrem filiam ſuam ſpiritualem: vel filiolam ⁊c. Declara caute ad populum qꝛ multi ſunt defectus circa hanc ſpeciem et fiunt multa mala comperagia maledicta vt habeant occaſionem peccandi. Quarta ſpecies eſt ſtuprum: ⁊ eſt cum virgo aliqua defloratur ipſa conſentiente: ⁊ eſt maximum peccatum ducere vel trahere puellam virginē ad malum finē: qꝛ forte fuiſſet bona mulier. Nota quomodo aliquotiens iſte defectus eſt patris ⁊ matris ꝓpter malum regimen. Non nutriunt eas in amore et timore dei: ſed ſuſtinent ei vanitates et viſitationes ribaldorum: ⁊ ſic efficitur meretrix. Dic cōtra matres ipſarum que quādo vadunt ad eccleſiam dimittunt eas ſolas in domo: et ribaldus qui hoc obſeruat videns matrē iuiſſe ad eccleſiam venit ad domum: et quia mulieres ſunt fragiles et maxime puelle: et prompte ad malum: ſtatim conſentiunt. Et vos domina quando iuiſtis ad eccleſiam filia veſtra erat bona ⁊ virgo: ſed quando vos reueniſtis fuit meretrix et ribalda: et nunꝙ erit honorata. Vos eſtis in cauſa: qꝛ dimiſiſtis eam ſolam in domo. ⁊ eſtis cauſa ſcandali. Ideo ducatis filias veſtras vobiſcum. et detis eis bonas doctrinas ne loquantur cum ribaldis. ne decipiant eas. quia vulpes humiliat ſe galline quando vult eam capere: Iuxta illud Eccli. xix. Eſt qui nequiter ſe humiliat: ⁊ interiora eius plena ſunt dolo

Quinta ſpecies eſt raptus. ⁊ eſt quādo filia violenter ducitur de domo parentum ⁊ violatur. ⁊ eſt maximum peccatū. Dic quomodo hmōi puelle deberent citius mori ꝙ committere ⁊ permittere illud: qꝛ ſic eſſent martyres in paradiſo: immo etiā meretrix ſi amplius nollet conſentire peccato. ⁊ ex hoc interficeretur ab illo qui conſueuerat peccare cum illa: par eſſet martyribus. Dic de illis puellis que non conſenſerunt peccato. tamen inuite violabantur. ⁊ ſi aliqua violatur inuita eſt ad augmentum meritorum ⁊ premiorum. Vide quid dicat beata lucia. Si inuitam me feceris violari. caſtitas mihi duplicabitur ad coronam ⁊c.

Sexta ſpecies eſt peccatum contra naturā Et habet quattuor differentias. Prima eſt mollicies que accidit in actibus immundis vigilando: qꝛ multi ſunt qui non audent peccare cum mulieribus propter timorem mundi: vel qꝛ non habent opportunitatem: ſed ſecreto corrumpunt ſe. ⁊ plus peccant ꝙ ſi cognoſcerent matrem propriā quia hoc peccatum eſt contra naturā: cum matre naturale lȝ graue peccatū. Secunda differētia eſt ſodomia. vt homo cum homine: mulier cum muliere. Tertia eſt beſtialitas. videlicet habere rem cū aīalibus brutis. Declara caute ne des occaſionē peccandi. Quarta dicitur abuſus. vt quando non ſeruatur debitus ordo nature. nec dei nec eccleſie. ſicut quando olla eſt ſuper coopertorium: vel luna ſuper ſolem ⁊c. Intellige et declara bene caute. De iſtis differentiis tange ad loquendum in confeſſione. et ꝙ confeſſor bene aduertat et caute interroget de talibus. Septima ſpecies eſt ſacrilegium: et committitur per viros eccleſiaſticos ordinatos: vel cum mulieres moniales deo conſecrate et copulate cognoſcuntur. Dic quale peccatum eſt cognoſcere vxorem chriſti.

Uide legendam ſancti matthei: qui dixit regi volenti habere filiam regis predeceſſoris ſui in vxorem que erat monialis. dicens ꝙ non decebat eum habere vxorem eterni regis. Propter hoc beatus mattheus mortuus fuit. Ideo caueatis ne tangatis ſponſas chriſti. Nota ꝙ poteſt etiam peccatū accidere in matrimonio legitimo Primo quando fit in feſtiuitatibus precipuis. vt beate marie virginis. apoſtolorum ⁊c. Secundo qñ fit in quagradeſima. Tertio qñ fit in cõione tribus dieb' ante: ⁊ tribus poſt. Quarto qñ fit infra menſtruum. Quinto qñ fit poſt impregnationem: aut poſt partum. De oībus iſtis circūſtantijs eſt confitendū: ⁊ de talibus ſpeciebus.

Secundo principaliter

videndum eſt quomodo iſtud peccatū luxurie diſplicet deo maxime. Et iſtud cognoſcere poſſumus per multas punitiones quas deus antiqtus fecit de iſto pctō. Prima punitio legit̃ Geñ. vj. ꝙ tpe noe ratione iſtius peccati deus deſtruxit totū mūdum diluuio: q2 oīs caro corruperat viam ſuam: ⁊ erat totus mūdus calefactus per luxuriam. Dixit deus: ego refrigerabo vos ⁊ miſit diluuiū. Et ſic deſtruxit totū mundū ꝓpter pctm̄ luxurie. Secūda punitio legitur Geñ. xix. de quinqꝫ ciuitatibus. ſ. ſodoma ⁊ gomorra: ⁊ alijs ſubmerſis ⁊ deſtructis. Dixit eñi de' ad abraā. Geñ. xviij. Clamor ſodomorum ⁊ gomorreorum multiplicatus eſt: ⁊ pctm̄ eorū aggrauatū eſt nimis. Hic punitionē quomodo venerūt duo angeli ad domū lotb in ſpecie humana: ⁊ venerunt hoīes ciuitatis ⁊ volebant peccare cum eis. Sed lotb ꝓhibuit dicens ꝙ nollent facere tantū facinus: ſed ꝙ acciperent filias ſuas: ⁊ agerent cum eis ⁊c. Hic quomodo deus pluit ſup illas ciuitates ignē ⁊ ſulphur ⁊ deſtruxit eas. Tertia punitio de iſto peccato legitur Nume. xxv. de filijs iſrl̃ qui peccauerunt cū mulieribus moabitis. Et precepit dñs moyſi ꝙ ſuſpenderet oēs principes populi in patibulo contra ſolem Ideo dicit glo. q2 ſuſtinebāt iſtud peccatū nec volebāt ipm corrigere: ideo fuerūt oēs ſuſpenſi. Et deus percuſſit populū ⁊ occidit vigintitria milia hoīm de populo iſrl̃ exceptis illis qui mortui ſunt de moabitis Alia punitio legitur Iudic. xix. et. xx. ca. de quodā homine qui duxerat vxorem ſuam de betbleem. ⁊ cum duceret eam ad ciuitatem ſuam: ⁊ tranſiret per ciuitatem gabaa vbi erat tribus beniamin. ⁊ eſſet hora tarda. habuerunt ſibi ſtare. Et cum intraſſent ciuitatem: non inuenerunt qui eos recolligeret: cum ipſi non eſſent de illa tribu. et ſic venerunt ante plateam et ſtabant ibi. Quidam autem probus compatiens eis: venit ⁊ duxit eos in domum ſuam. Et ſtatim venerunt iuuenes ciuitatis volentes peccare cum eis: ⁊ tradidit eis vxorem ſuā Et tenuerunt eam tota noctem in craſtinū ſummo mane reduxerunt eam ante domū illius probi viri: ⁊ dimiſerūt eā ante portā ⁊ extēdens brachia cecidit in terram mortua. Cum autem maritus eius ſurrexiſſet ſummo mane et aperuiſſet portam: vidit eam mortuam putans ꝙ dormiret. Sed cum magno dolore eam ſuper iumentum ſuum portauit in ciuitatem ſuam: et ſcidit cadauer eius in fruſta: et miſit per nuncios illa fruſta per totam terram promiſſionis. Quod iudei videntes mirati ſunt de tāto facinore: et congregati ſunt omnes maiores natu ad illum hominem. Et ſcita cauſa conſuluerunt deum quid agere debebant. Et mandauit deus ꝙ facerent bellum contra gabaa. Quod ⁊ factum eſt. ⁊ in primo bello mortui ſunt. xxij. milia hominum. et in ſecundo. xviij. milia. et in tertio bello ab vna parte. xxx. milia. et ex alia parte. xxv. milia et centum. Declara hiſtoriam vt habes iudicum. xx. capi. Alia punitio legitur. j. Reg. iiij. de Heli qui ſuſtinebat filios luxurioſos. ⁊c. Alia punitio legitur facta fuiſſe in die natiuitatis domini de omnibus ſodomitis qui erant in mundo. Nam illa die omnes mortui ſunt. Ex iſtis punitionibus habemus ꝙ deus multum odit iſtud peccatum. Diſperdā inquit omnes habitatores voluptatis et luxurie. Ideo multum debet nos iſtud retrahere ne peccemus.

Tertio principaliter

videndum eſt quomodo leuiter poterimus remediare. Et ſunt multa remedia.

Primum remedium eſt conſiderare attente paſſionem chriſti: et ipſum in cruce paſſionatum. quia dicitur Eſaie. primo. A planta pedis vſqꝫ ad verticem non eſt in eo ſanitas. Et ꝙ homo velit recipere tales delectationes in ſuo corpore cum chriſtus in ſuo corpore tot paſſiones ſuſtinuerit: non eſt rationabile. Secundū remedium eſt ieiunare: ſcilicet auferre auenam equo ribaldo quando eſt nimis letus. Ita corpori amouenda eſt auena: ſcilicet comeſtio et potatio: quia cibaria pro

nocant hoīem ad luxuriam. ideo oportet ab ſtinere ⁊ ieiunare. Ideo dicit in prefatione quadrageſimali. Qui corporali ieiunio vi‑tia comprimis. Nota ꝙ multi dicūt ꝙ non poſſunt abſtinere ab iſto peccato. Et rō eſt q: faciunt exceſſus in comeſtionibus ⁊ po tationibus. Volūt eñi iſti: ſicut vetula quedam que cum oleo volebat extiguere ignē quod eſt impoſſibile ita bene comedendo: et bibendo extinguere ignem libidinis qđ eſt quaſi impoſſibile: ideo oportet ieiunare et abſtinere. Tertium remedium eſt de‑uotio ad beatā virginem mariā. Nota quō aſpectus beate marie virginis extingue‑bat omnem malam concupiſcentiā in ho‑minibus aſpicientibus eā. Sic ſi ſitis tem ptati de luxuria aſpiciatis beatā virginez p deuotionem ⁊ orationē; ⁊ refrigerabit con cupiſcentiam veſtrā inordinatā. Quartū remedium eſt cogitare penas inferni para‑tas luxurioſis dicendo. O quomodo pote‑ris ſuſtinere penas illas terribiliſſimas Dic exemplū de quodam heremita ad quē venit mulier de nocte volens eū inclinare ad luxuriam. flens ⁊ gemens vt ei aperiret Qui aperiens ⁊ videns ꝙ eſſet mulier: ſtu puit querens quō tali hora ⁊c. Que dixit ſe erraſſe in via mentiendo. ⁊ q: eſſet miſeri‑cors ꝙ ſibi compateretur ꝓpter lupos ⁊c. Et ſic bonus homo recepit eam in camerā ſuam. Et dū calefacerent inſurrexerūt mo tus luxurie ꝓpter verba attractiua ⁊ aſpe‑ctus. Cūqꝫ ille ſe diſponeret ad peccanduꝫ cum nullus videret; ſubito reuerſus in ſe dixit intra ſe. O ꝓditor quid vis facere; et poſuit digitos ſuos in igne ⁊ comburebat eos. Mulier aūt hoc videns incepit clama re dicens. O pater quid facitis. Reſpondit heremita. Si non poſſum ſuſtinere iſtā pe‑nam que modica eſt; quō ſuſtinebo penas inferni ſiue ignē. Et ſic euaſit ⁊ expulit mu lierem. Et ideo dicit pš. Conuertant̄ pecca tores in infernū: oēs gentes que obliuiſcū‑tur deum. Quintuꝫ remediū eſt cōſidera‑re angeluꝫ ꝓpriū qui ſemper eſt iuxta te. Unde Bern. Non audeas facere pſente an gelo: quod me preſente nō auderes. Sex tum remedium eſt cogitare pulchritudineꝫ anime tue. que eſt ad imaginem ⁊ ſimilitu dinem dei creata. que etiam eſt pulchrior ſo le quantum ad naturam; quam tamen ſic deturpas peccato luxurie. Ideo lauamini mundi eſtote: auferte malum cogitationū veſtrarum. Eſa. j. Declara ad ꝓpoſitum ⁊c. Deo gratias.

De peccato gule; Sermo. liiij.

Panem noſtrum quotidianum da nobis ho‑die. vbi. ſ. Iſta eſt quarta pe‑titio orationis dominice: i qua petimus ꝓuiſionem corpora lem neceſſariam cuilibet quantum ad vitā que ꝓuiſio tota intelligitur per panē. Un‑de dixit deus ade Gene. iij. In ſudore vul‑tus tui veſceris pane tuo. Non tñ intendit deus dicere ꝙ ſolus panis acquireret̄ cum ſudore: immo etiam tota alia prouiſio ne‑ceſſaria vite hominis. Quia ad vitam homi nis conſeruādā etiam neceſſaria ſunt mul‑ta alia. vt vinum. carnes. fructus. piſces. ve ſtes. ligna ⁊c. Ideo petēdo panem. petim⁹ totam noſtram prouiſionem. Iſta petitio eſt contra peccatum gule. Guloſi eñi non ſunt cōtenti de pane nec de prouiſione quā deus dat eis ſm ſtatum eorum. immo ſem per conqueruntur de deo et appetunt deli‑cata cibaria ⁊c. Quia igitur iſta petitio eſt contra peccatū gule: ſic erit ⁊ ſermo de pec‑cato gule. De quo videbuntur tria.

Primo quō cognoſcem⁹ ſi ē in nob certe

Scđo quō diſplicet deo maxime.

Tertio quō poterim⁹ leuiter remediare.

Primo igitur ſi in no bis ſit poterimus cognoſcere ſi aſpiciam⁹ quid ſit peccatum gule: ⁊ in quo conſiſtit. Unde gula importat inordinatum appeti‑tum comedendi ⁊ bibendi. Unde poteſt ſic deſcribi. Gula eſt inordinatus appetitus edendi. Nō tñ importat quēlibet. ſed ſolum appetitum inordinatum. Unde ſm ſanctū Tho. ſic deſcribit. Gula eſt inordinatus ap petitus cibi et potus. Et querit ſanctus Tho. ij. ij. q. cxlvj. ar. ij. vtrum gula ſcꝫ talis appetitus inordinatus comedendi ⁊ biben di ſit peccatum mortale. ⁊ dicit declarati‑ue ꝙ homo eſt ordinatus ad vnum vltimū finem. ſ. deum vt eo fruatur et delectetur. Unde deus eſt vltimus finis hoīs: ⁊ qcqd facimus dicimus aut cogitamus. totū de‑bet fieri vt iſto fine. ſ. deo poſſimus frui. Iđ dicit doctor ſanctus ꝙ ſi homo appetat hu iuſmodi delectationē cibi ⁊ potus: ita ꝙ in illa delectatione faciat finē ſuum: paratus agere ꝯtra pcepta dei vt iſtū finem conſeq valeat: ſic iſto modo talis appetitus inordi natus eſt peccatum mortale: ⁊ vocat̄ gula quia tales guloſi ventrem quē nutriunt et huiuſmodi delectationes deo preponunt. Et ad iſtum ſenſum loquitur apłus de gu loſis. ad Philip. iij. Quoꝝ deus venter eſt.

Et iſto modo eſt peccatum mortale. Alio
modo accipitur iſte appetitus inordinat⁹
edendi ⁊ bibendi ſm ea que ſunt ad finem
vt pote qui nimis cupit delectationē cibo
rum: nō tamen ita ꝙ ꝓpter hoc vellet ali,
quid facere cōtra legem dei. Et ſic talis ap
petitus inordinatus eſt peccatum veniale
et dicitur gula largo modo. ſꝫ de primo mo
do ſolum loquimur hic. ſ. prout eſt peccatū
mortale. Et beatus Greg. xxx. moral. po,
nit quinq; ſpecies gule: ⁊ ego inſimul decla,
rabo circūſtātias iſtius peccati q̄ ſunt. vij.

Prima eſt comedere irreuerenter.
Scd̄a eſt comedere exceſſiue.
Tertia eſt comedere inordinate.
Quarta eſt comedere feſtine.
Quinta eſt comedere ⁊ bibere frequēter.
Sexta eſt comedere nimis delicate.
Septima eſt nimis loqui in menſa.

Prima circunſtantia eſt comedere vel bibe
re irreuerenter. hoc eſt ſine honore nō pmiſ
ſa benedictione vel ſigno crucis. Signum
enim crucis eſt tyriaca cōtra venenum om
nium ciborum. Nota ſm naturales ꝙ ſunt
quidam ſerpentes ita venenoſi ꝙ quādoq;
dimittunt venenum ſuum ſuper fructus
vel ſuper aquas ⁊ herbas. ⁊ ideo comedere
de illis fructibus ſine tyriaca eſt periculum
mortis. Sic radix veneni omnium ciborū
fuit cibus ade: quē ſerpens potionauit im,
ponens venenum peccati. ideo ex quo ra,
dix eſt potionata ⁊ periculoſa: omnes cibi
corporales ſunt infecti. Ideo xp̄s bon⁹ me
dicus ordinauit tyriacam. ne cibi poſſent
nos grauare. Tyriaca eſt ſignum crucis: vl̄
aliqua oratio vel pater noſter: vel nomen
ieſus. Si aliqua perſona ſit ita guloſa: ad
min⁹ dicat ieſus. alias ponitis vos in ma
gno periculo. Hic exemplum qd̄ ponit bea
tus Greg. in dial. de quadam moniali que
fuit ad hortum ſuum ⁊ collegit lactucas: et
comedit ſine ſigno crucis. demon vero erat
ſuper lactucas. ⁊ monialis comedit ⁊ de,
mon intrauit in eam. ⁊ cepit eam vexare.
Et adiuratus demon a quodam ſancto epi
ſcopo quare intraſſet: reſpondit demon: qr
non fecit ſignum crucis: nec recommenda
uit ſe deo. Aliud exemplum legit in libro de
vitis fratrum predicatorum de quodā fra,
tre q̄ iuit ſine licentia extra conuentum in
villam ad potandum. Et diabolus intra,
uit in eum: eo ꝙ comederat irreuerenter ſi
ne ſigno crucis: vt confeſſus eſt diabolus.
Cogitate ergo quanto periculo ſe exponūt
guloſi qui comedunt et bibunt ſine benedi
ctione et ſigno crucis. Oſtende eis moduꝫ
faciendi crucem. Unde apoſtolus prima
ad Timotheū quarto. Cibos creauit deus
ad percipiendum cum gratiarum actione
fidelibus. et his qui cognouerunt verita,
tem. Quia omnis creatura dei bona eſt. ⁊
nihil reijciendum quod cum gratiarū actio
ne percipitur. ſanctificatur enim per verbū
dei et orationem. Secunda circunſtantia
eſt comedere exceſſiue. Hic quomodo ſunt
aliqui miſeri qui vellent totum deglutire
nec poſſunt ſatiari. Nota quomodo faciūt
exceſſum in potationibus: ⁊ ſunt ebrij hora
tertie: ⁊ tunc loquuntur linguis omnium
Alij per totam dieꝫ ſtant in tabernis in lu
dis garrulantes: diffamātes ⁊ pauper vxor
ſtat in domo cum tribus aut quattuor pue
ris ⁊ non habent niſi vinum acetoſum vel
nullum. ⁊ quando veniunt ad domum ho,
ra tarda. ⁊ ſi non reperiant cenā paratam:
faciunt magnum ſtrepitum: ⁊ martin ba,
ſton vadit per domum: et interdum vapu
lant mulieres ab eis et dimittunt domuꝫ
improuiſam. ⁊ non curāt prouidere ſue vxo
ri et pueris. Et mulieres quandoq; hoc vi
dentes faciunt ſibi amicos ſpeciales q̄ eis
prouident. ⁊ faciunt ſe meretrices. Et ex
hoc multe bone mulieres faciunt ſe mere,
trices: ⁊ mariti ſunt in cauſa. ideo caueant
ſibi ⁊c. Nota quid ſequit. propter exceſſum
talium. quia frequenter reperiuntur mor,
tui in lecto aut in alio loco: vel venit eis ho
tīī vel febris: aut tremor capitis ⁊ manuū
et habent oculos rubicundos foderatos de
ſcarleta. Nota quid dicit regula medicine.
ꝙ plures interficit gula q̄ꝫ gladius. Cōtra
tales loquitur ſapiens Eccli. xxxvij. Noli
auidus eſſe in omni epulatione: ⁊ non te ef
fundas ſuper omnem eſcam. In multis
enim eſcis erit infirmitas. ⁊ auiditas ap,
propinquabit vſq; ad choleram. Propter
crapulam multi obierunt. qui autem abſti
nens eſt: adijciet vitam. Et Eſaye quin,
to dominus talibus dicit. Ue qui conſur,
gitis mane ad ebrietatem ſectādam. et po
tandum vſq; ad veſperam. Ideo caueatis
ne exceſſiue comedatis et bibatis. ſed de ex
ceſſu faciatis elemoſynā pauperibus. Un,
de beatus Paulus docet nos modum vi,
uendi comedendi et bibendi. dicens ad Ti
tum ſecundo. Sobrie et iuſte et pie viua,
mus in hoc ſeculo. Hic dicit tria. Primo
dicit ſobrie. id eſt cum menſura non facien
do exceſſum. Conſequenter dicit iuſte. id
eſt comedere et bibere de bene acquiſitis.
non comedere fructus gallinas furatas ⁊c.
Nota de Thobia ſecundo capitulo. qui an

ſiens clamorem agni in domo: queſiuit a quo habuerat ⁊c. Tertio dicit pie. ſcilꝫ dare pauperibus amore dei reliquias et ſuperflua quia hoc dicit xp̄s. Luce. xj. Quod ſupereſt date elemoſinam ⁊c. Et hoc multum placet deo: et eſt opus miſericordie. et deus dicet talibus in iudicio. Matthei. xxv. Venite benedicti patris mei. poſſidete paratum vobis regnum a conſtitutione mundi. Eſuriui et dediſtis mihi māducare. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere ⁊c. Tertia circūſtantia eſt comedere ⁊ bibere inordinate. hoc eſt extra horam cum certum tempus non obſeruatur in comedendo et bibendo: immo aliqui preueniunt horam. vt illi qui de mane ſtatim poſtꝙ̄ ſurrexerint petunt panem et comedunt vel vadunt ad tabernam. Tales aſſimilantur pueris paruulis qui ſtatim poſtꝙ̄ ſurrexerint clamant panem panem. Tales ſic inordinati deberen: timere maledictionem dei. de qua loquitur ſcriptura. Eccle. x. Ve tibi terra cuius rex eſt puer: et cuius principes mane comedūt. Terra eſt homo. quia de terra facti ſumus. et in terrā vadimus. Rex eſt liberum arbitrium: et dicitur puer quando neſcit ſe regere: quia eſt ſicut puer quia non regit hominem: immo ſtatim vt puer comedit. Principes ſunt quinqꝫ ſenſus corporis qui deberent iuuare regem. ſcilꝫ liberum arbitrium ad bene gubernandum hominem et regendum. ergo ve terre ⁊c. Quarta circunſtantia eſt comedere feſtine ſicut porci. Intantum enim aliqui comedunt feſtinanter ꝙ ex nimia feſtinatione aliquando ſuffocantur. Non eſt ſic feſtinandum: ſed habemus comedere cū pauſa et bene maſticare in ore: qꝛ hoc multum ſeruit ad digeſtionem. Sunt enim multe digeſtiones. Prima eſt in olla. Secunda in ſciſſorio bene ſcindere cibos. Tertia in ore vt bene maſticare cibos: et non ſimul ſumere oēs cibos. ſed poſt vnum cibū ſumere alium. Reliqua fit in ſtomacho. Et ſic cōſeruabitur vita veſtra in ſanitate per magnum tempus. alias ſi comedatis ſicut porci feſtinanter generabitis vobis infirmitates Jdeo dicit ſcriptura Eccleſiaſtici. xxxvij. Noli auidus eſſe in omni epulatione. ſed comedite competenter de eſca que eſt magis vtilis. Et ne te effundas ſuper omnem eſcam quia vna eſca habet vnam digeſtionem et alia aliā. Et ſic inde generantur male infirmitates: quia vna eſca impedit digeſtionem alterius. Jdō dicitur bene in auctoritate preallegata. Jn multis eſcis erit īfirmitas. Quinta circūſtantia eſt comedere ſine bibere nimis frequēter. Sunt enim aliqui qui nō contentantur de vna refectione nec de duabꝰ: immo ter quater vel quindecies in die comedūt. Hic quō antiquitus gētes nō comedebāt niſi ſemel in die: ⁊ ideo viuebāt multos annos. vt ſeptingētos vel octingētos annos vel amplius. ſicut patet de adam noe mathuſalē ⁊ multis alijs. Gen. v. Et comedebant ſolū fructus et bibebāt aquam. Tēpore vero noe poſt diluuium inceperūt comedere carnes et bibere vinum. ſed non comedebant niſi ſemel. Et tūc vita hominis fuit abbreuiata. quia non fuit niſi. c. xx. annorum. vt patet Gene. vj. Tempore vero dauid inceperūt comedere bis. et vita hominis fuit abbreuiata. et fuit ſeptuaginta vel octoginta annorum. Jdeo dicit ipſe dauid. pſ. lxxxix. Dies annorum noſtrorū in ipſis. lxx. anni. Si autem in potētatibus octoginta anni. amplius eorum labor et dolor. Sed modo nō ſumus contenti comedere ſemel vel bis. immo ter quater et continue per totam diem. Jdeo vita noſtra eſt breuiſſima. et homines moriuntur iuuenes. vt in. xxv. vel. xxx. anno. Et inde ſepe veniunt febres hotium et alie infirmitates propter exceſſus inordinatos. Et dicunt. O hoc fecit peſtis ⁊c. Dico ꝙ peſtis ſunt inordinationes veſtre. quia nullū modum ſeruatis in modo viuendi. Jdeo cauete ne nimis frequenter comedatis nec bibatis. qꝛ dico vobis ꝙ non proficit corpori nec anime. Comedite ordinate non nimis in die ieiunij ſemel. alijs diebus ſufficit comedere bis niſi laboratoribus. Jdeo dicit poeta. Eſca ſemel quē iuſtus eſt ⁊c. Hic potes dicere conditiones gentiū que excuſant a ieiunio. Sexta circūſtantia eſt nimis delicata velle comedere. Hic quō ſunt aliqui q̄ ſemꝑ appetunt delicata ⁊ aliter nō cōtentant̄. ⁊ ſunt aliqui male nutriti q̄ niſi ſemꝑ habeant delicata nō comedēt. Hic quō ille diues epulo fuit dānatus. qꝛ nimis ſplendide comedebat. de quo chriſtus Luce. xvj. Homo quidā erat diues ⁊c. q̄d ſequit̄. Mortuꝰ eſt diues. ⁊ ſepultus in inferno. Jdeo contra iſtam circūſtantiam dicit. Panē noſtrū ⁊c. nō dicit cibaria delicata. ſed panē qui hꝫ tm̄ ſufficere ideſt pulſio quam deus dat cuilibet ſm̄ ſuum ſtatū. Septima circūſtātia eſt nimis loqui in menſa Unde in principio menſe non ſunt loquele neqꝫ ſermones. ſed oēs tacēt. ſed quando venter eſt plenus omnes loquūtur inſimul. Faciūt enim guloſi ſicut la corne muſa: que nullū ſonum facit donec fuerit plena. Jta guloſi qñ ſunt in menſa

nihil dicūt donec ſunt pleni. ⁊ tūc incipiūt
facere diuerſos ſonos. Unus rixatur. alter
clamat: alius diffamat: alius dicit truffas:
alius cantat. alius loquitur de mulieribus
⁊ verba inhoneſta. alius ridet. Jdeo ꝑ con
cluſione dicit auctoritas. j. Pet. v. Fratres
ſobrij eſtote. ⁊c.

Secundo principali

ter videndum eſt quomodo hoc vitium diſ
plicet deo maxime. Et hoc videre poterimꝰ
per punitiones quas deus fecit de iſto pec
cato. Prima punitio fuit facta in Adam et
eua: quia comederunt de fructu vetito. Dic
totam hiſtoriam quomō deus in paradiſo
terreſtri plantauerat duas arbores. ſ. lignū
vite.: ⁊ lignum ſcientie boni ⁊ mali. Et deꝰ
voluit ꝙ comederent fructum ligni vite: ꝗ
conſeruaſſet eos in vita ⁊ ſanitate. ſed mā
dauit ꝙ nō comederent de fructu ligni ſci-
entie boni ⁊ mali. Dic quomodo ſerpens
venit. ⁊ finaliter ad ſuggeſtionem illius co
mederunt. Dic punitiones ade. quia venit
deus ⁊ dixit ade. Jn ſudore vultus tui ve-
ſceris pane tuo. Geneſis. iij. Ecce qualem
punitionem dedit deus pro iſto peccato. et
adhuc durat iſta punitio. quia propter iſtō
peccatum cum ſudore ⁊ labore habemꝰ no
bis acquirere vitam. Si enim dicas. qua-
re habemꝰ tot labores. Dico ꝙ propter pec
catum gule. Eua etiam fuit punita quādo
dixit ei. Jn dolore paries filios. et ſub viri
poteſtate eris: ⁊ ipſe dominabitur tui. Ad-
huc durat iſta punitio in mulieribus. quia
propter peccatum gule ipſius eue: pariunt
cum dolore: ⁊ habent tot miſerias. Alia pu
nitio legitur Numeri. xxj. quam fecit deus
contra iudeos de peccato gule. qui cum eſ-
ſent in deſerto: ⁊ non haberent bladuꝫ. ne-
qꝫ vinum: neqꝫ carnes: neqꝫ oleū: dixerunt
moyſi. da nobis comedere. ⁊c. Jta fecit quia
orauit dominū. ⁊ ſtatim deſcendit manna.
qui fuit cibus precioſiſſimus magnitudi-
nis vnius piſi. Et de illo cibo omnes come
derunt. ⁊ paſti ſunt quadragita annis. Et
poſt quadraginta annos murmurauerunt
contra deum. et contra iſtum cibum dicen-
tes. Anima noſtra nauſeat ſuper cibo iſto
leuiſſimo. Et deus audiens murmur eorū
dixit moyſi. Quid habet populus ꝙ mur-
murat. Reſpondit moyſes. Domine non
contentatur de iſto cibo. ſed petit carnes.
Et dixit deus. Fac eos congregare. et cras
dabo eis carnes in tanta abundantia ꝙ exi
re eis faciam per nares. Et in craſtinum
deus pluit eis coturnices ⁊ comederunt ex
ipſis ſatis. Nota punitionem quam deus fe
cit: ſtatim miſit in eos ſerpētes qui eos in-
terfecerūt. Unde de hoc dicit propheta da-
uid pō. lxxvij. Adhuc eſce eorum erāt in ore
ipſorꝫ: et ira dei aſcendit ſuper eos. Et mul
titudo magna populi mortua eſt. Alia pu-
nitio legitur in nouo teſtamēto: videlꝫ Lu
ce. xvj. de damnatione illius mali diuitis:
qui epulabatur quotidie ſplendide: et nul-
lam miſericordiam faciebat lazaro pauperi
qui iacebat ad ianuam eius. vlceribus ple-
nus: cupiens ſaturari de micis que cadebāt
de menſa diuitis. et nemo illi dabat. Dic cō
demnationeꝫ iſtius diuitis: quia mortuus
eſt et ſepultus in inferno cum ſuis honori
bus ⁊c. Et videns diues lazarum in ſinu
abrae: dixit. Pater abraam miſerere mei: ⁊
mitte lazarum vt intingat extremum digi-
ti. ſui in aquam: vt refrigeret linguā meam
quia crucior i hac flāma. Ecce punitio iſtiꝰ
miſeri guloſi. O miſerꝰ fuerat ita diues: et
quare non reſeruauit ſibi vnum barilletuꝫ
de vino: vel de aqua. Reſeruatur enim hoc
dando pauperibus amore dei. ſed ille no-
luit dare. immo totum voluit pro ſe. Jdeo
petijt. M. anni ſunt ⁊ plures: guttam aque
et non potuit obtinere: nec vnꝗ obtinebit
Jdeo dicit chriſtus Luce. xxj. Attendite vo
bis ne forte grauentur corda veſtra in cra-
pula et ebrietate ⁊c. Jtē oſtenditur hoc pec
catum diſplicere deo propter ſatiſfactioneꝫ
humanalem quam deus fecit de iſto pecca-
to. Quia ipſe adam peccauerat per gulam:
ideo chriſtus voluit ſatiſfacere per ieiuniū.
ieiunans. xl. diebus. ⁊. xl. noctibus. in etate
in qua adam peccauit. Et in cruce voluit
pati ſatiſfaciendo. quando bibit acetum cū
felle mixtum. Unde pō. Dederunt in eſcam
meam fel: et in ſiti mea potauerunt me ace
to. Ex his ergo apparet quomodo deus ha
bet odio iſtud peccatum.

Tertio principaliter vi-

dendum eſt quō poterimus remediare leui
ter. Et ſunt multa remedia. Primum reme
dium eſt cogitare qualis fatuitas eſt ſic nu-
trire corpus qō comedet a vermibus. Ecēt
xx. Eū'enim morietur homo: hereditabit ſer
pentes et beſtias ⁊ vermes. Secundū re-
medium eſt cogitare cenā nobis paratam.
quā habebimus in alio mūdo ſi viuamus
ſobrie et menſurate. Nota ꝗ precioſa eſt il-
la cena vbi reficiūtur angeli ⁊ ſancti precio
ſis cibis. qui a nobis nō poſſunt excogitari
qꝛ vt dr Eſa. lxiiij. ⁊. j. Cor. ij. oculus nō vi-
dit. nec auris audiuit. nec in cor hominis

aſcēdit.que p̄parauit de⁹ diligētibus ſe. Et de hac cena etiā dr̄ Apoc.xix. Beati qui ad cenā agni vocati ſunt. Tertiū remedium eſt cogitare famē xp̄i q̄n p̄dicabat per mundū.q: frequēter nō habebat ad comedēdum.immo diſcipuli ſui ibant ad colligendū ſpicas de quibus viuebāt. Aliud remedium eſt cōſiderare famē xp̄i in ſuis membris.ſ.pauperib⁹:q: ſunt multi pauperes et boni q̄ moriuntur fame et frigore:q: habent domū ſuam plenā familia. Et ſi deus dedit vobis ad ſufficientiā comedere et bibere. iō non debetis facere exceſſum. Et bn̄ mirū quare nō remordeat conſciētia multorū diuitum eos qui ſic abundant.et miſeri pauperes moriuntur fame et frigore et miſerijs alijs.cū tamen xp̄s bona que fiūt pauperibus reputet ſibi facta:dicēs Mat.xxv. Amē dico vobis qđ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Alias quid dicet xp̄s in die iudicij.quando dicet. Eſuriui et non dediſtis mihi manducare.ꝛc. Declara bene et audacter de hoc peccato contra illos qui nolunt facere aliquam elemoſynam pauperibus. cū tn̄ ſint diuites. ſed qn̄ audiunt pauperē petentē et clamantē ipſi dicūt ſeruis ſuis ꝙ dicant ei ꝙ recedat. Et ego dico tibi ꝙ quādo tu clamabis in fine dierū tuorꝝ. Dn̄e domine aperi mihi. et ipſe dicet tibi. Amē dico tibi neſcio te. Ideo ꝛc.

¶ De peccato Ire. Sermo. vi

Et dimitte nobis debita noſtra. vbi.ſ. Iſta eſt quinta petitio orationis dn̄ice. In qua petim⁹ remiſſionem indulgentialē.ſcilꝫ vt deus dimittat nobis debita noſtra.i.peccata.que dicūtur debita. Rō.q: per peccatū obligamur deo ad magnā ſummā pecuniarum perſoluendū. Vn̄ dicūt doctores ꝙ de rigore iuſticie obligatur homo pro quolibet peccato mortali deo ad ſeptē annos de pnīa Et q: ſumus fragiles et nō poſſumus tantū ſoluere.iō petimus illa p̄ctā nobis dimitti. Vn̄ dicit Chriſtus. Mat.xviij. Omne debitum dimiſi tibi qm̄ rogaſti me. Sed vult deus ꝙ etiā dimittamus debitorib⁹ noſtris. Unde iſta petitio recte eſt contra peccatuꝫ ire. Iracūdi enim nolunt dimittere ſuis debitoribus offenſam. ſed ſi volūt ſaluari et ꝙ deus dimittat eis ſua debita ſiue delicta, habent ipſi dimittere. Ideo diſcipulis magiſter celeſtis dicit in oratione dominica in perſona noſtri. Et dimitte nobis debita noſtra ꝛc.q: ſic oportet facere. Quia igitur iſta petitio eſt contra peccatum ire. ita erit ſermo p̄ſens.et videbimus tria de iſto peccato ſicut de alijs.

Primo ſi ira ſit in nobis certe.

Scđo quō diſplicet deo maxime.

Tertio quomodo poterimus leuiter remediare.

Primo dico ſi ira ꝛc.

Et dico ꝙ hoc poterimus cognoſcere ſi cōſideremus quid ſit ira et in quo conſiſtit. ſcilꝫ in ſuis circunſtantijs. Pro quo ſciendum ꝙ ſm̄ ſanctum Thomam ſecūda ſecū de qōne.clviij.ar.ij. Ira ē quedā paſſio appetitus ſenſitiui a quo vis iraſcibilis denominatur. Unde ira eſt paſſio coniuncti. denominat enim quandam paſſionē. Paſſio poteſt eſſe bona vel mala. bona ſi ratione regulctur.mala ſi rationem vel ordinem rationis tranſcēdit. Uerbigratia de ira.ſi iratus appetit vindictam.vt ſcilꝫ ſm̄ ordinem rationis fiat vindicta.talis ira eſt laudabilis et dicitur ira per zelum. Si autem aliq̇s appetit vindictam qualitercūq₃ contra ordinem rationis.vt puta ſi appetit puniri euꝫ qui nō meruit vel vltra ꝙ meruerit.tn̄ malefactor non debet perdere niſi vnam manum vellet eum perdere vitam ſuam. vel ſi appetit ꝙ fiat vindicta non ſm̄ legitimum ordinem iuſticie.hoc eſt non vult ꝙ fiat debita iuſticia vt audiatur pars ꝫ ſubito fiat punitio.vel appetit vindictam nō propter finem debitum qui eſt iuſticie conſeruatio et culpe correctio.ſed ſolum ꝙ ipſe habeat de ipſo vindictam.et ſi.veniat ad conſenſuꝫ talis appetitus eſt malus et dicitur ira per vitium quod eſt peccatuꝫ mortale. Aliquādo etiam ira attenditur ſm̄ motum immoderate ſumptum ꝙ nimis ferueſcit interius talis appetitus.et ſic etiam quādo vindicta eſſet iuſta. tamen talis ira non eſſet abſq₃ pecato.quia immoderate ſumitur talis. Ideo dicit pſ. Iraſcimini et nolite peccare.ſcilicet quia talis ira nō debet eſſe immoderata. Et de iſta ira qua appetitur qualitercunq₃ contra ordinem rationis loquimur.hic que eſt peccatum mortale. Et talis ira diffinitur a gloſatore ſuper Leuitici xix.capitulo. Ira eſt appetitus vindicte. Et de iſta videbimus tria et ſunt illa que ſunt ſuperius aſſignata in principio iſtius ſermonis. Et etiam poterimus cognoſcere

ſi eſt in' nobis ſi cognoſcamus eius filias quas ipſa habet. ſcilicet quas Gregorius aſſignat. xxxi. Moralium que ſunt iſte ſex ſequentes.

Prima eſt contumelia.
Secūda clamor.
Tertia eſt rixa.
Quarta eſt indignatio.
Quinta eſt blaſphemia.
Sexta eſt tumor mentis.

Prima igitur eſt contumelia. Et nota ꝙ cō-tumelia importat dehonorationem. que fit per aliquem contra al um per aliquod ver-bum propter quod aliquis perdit honorē ſuum quem prius habebat. tunc dicitur cō-tumelia. Verbigratia. forte aliquis fecit ti-bi iniuriam. et tu dicis. O ribalde bene ſcio qualis es tu: nonne verecundaris eſſe cum hominibus honoris tu qui es talis ribald? proditor ꝛc. Ecce contumelia: quia prius iſte reputabatur bonus homo ab alijs. et modo contemnent eum. quis crediddiſſet. Et iſtud ampliabunt et dicēt. ſi iſta ita non eſſent vtiq;. non eſſet auſus dicere talia. Idem de mulieribus: et tamē nihil erit ꝛc. Ecce quid eſt contumelia quando quis in-honorat aliquem in preſentia aliorum. et eſt peccatum mortale grauiſſimum. quādo ſcilicet intendit auferre honorem alicuius. et iſtud peccatum non eſt minus ꝙ̄ rapina Non enim homo minus amat honorem ꝙ̄ res poſſeſſas. ſcilicet bona temporalia. ideo ſicut in furto eſt fienda reſtitutio. Unde qn̄ dicis contra aliquem aliquod vitium. pu-ta quando dicis. O ribalde vel ribalda. tūc dicis contumeliam. Nota ꝙ non eſſes au-ſus dicere talia filie regis francie. ſed tamē non times dicere de filia regis eterni: et eam inhonorare: ideo peccas mortaliter. Ad iſtum ſenſum dicebat chriſtus Mat-thei. v. Qui dixerit fratri ſuo fatue. reus erit gehenne ignis. Ratio: quia peccat mor-taliter. et pro quolibet peccato mortali de-betur gehenna ignis. Sed hic oritur vna queſtio. ſi ſemper inferre iniurias eſt pecca-tum mortale. Secundum ſanctum Tho-mam ſecunda ſecunde. q. lxxij. ar. ij. ꝙ cum verba ex affectu interiori procedant: conſi-derandum eſt ex quo affectu proferantur verba. Si enim intentio ad hoc feratur vt per illa verba honorem illi auferat: ſic ſem-per eſt peccatum mortale. Si autem hoc nō intendat. ſed forte propter correctionē vel ꝓpter aliud prorūpit in illa verba. tūc nō eſt contumelia: niſi per accidens, nec peccatū mortale. ſed eſt neceſſaria diſcretio in tali-bus verbis: q2 poſſet eſſe ita graue verbum vel grauis iniuria per incautelam prolatio-num ꝙ auferret honorem illius. Secunda filia eſt clamor qui communiter accidit in corrumpendo pacem et impugnando veri-tatem. Nota ꝙ ſunt aliquiq̄ quādo vident ꝙ non poſſunt habere optatum ſuum et ꝙ veritas eos conuincit. tunc clamant et im-plent aures audientium ſuis clamoribus. ita ꝙ veritatem perturbant et opprimunt et hoc maxime accidit in congregationi-bus ſiue concilijs quādo vident ꝙ non poſ-ſunt facere ſm̄ ſuum optatum ſurgunt et faciunt monopolium cum illo et cū illo: vident clare ꝙ directe faciunt cōtra verita-tem. et tunc clamant et perturbant totum concilium. Iſte talis clamor procedit ex ira incidentaliter et eſt ſecūda filia ire. Dic in-cidentaliter ſi tibi videatur quomodo con-cilium eſt tenendum ſeu ſeruandum ſicut eſt ſeruandus modus ludendi ad baliſtam. Unde tenere concilium nihil aliud eſt ꝙ̄ lu-dere ad baliſtam. Et nota ꝙ in ludo baliſte ſeruantur quinq; que etiam debent ſerua-ri in concilio. Primo ꝙ anteꝙ̄ aliquis lu-dat congregētur omnes luſores. ita oēs ī concilio. Secundo ꝙ omnibus illis de lu-do congregatis ponant ſignum album ad quod omnes habent tendere. ita debet eſſe in concilio. Album eſt vtilitas communis ad quam omnes habent tendere a tort et a trauers. hinc et inde. ſcilꝫ laborando in cō-cilio non pro re propria et vtilitate propria ſed pro re communi ꝛ pro vtilitate cōmuni Et de talibus dicit prouerbium commune. A tort ꝛ a trauers fa mal iogare lo baleſtrir Hinc et inde facit male ludere baliſtarium Tales enim qui trahunt aquam ad ſuum molendinum. quia non curant de vtilitate communi: non ſunt boni luſores. ideo debe-tis trahere ad album. ſcilꝫ ad vtilitatem cō-munem. Tertio ponitur cauilla. ideſt timor dei. Unde in omnibus concilijs iſtud eſt obſeruandum ꝙ honor dei ſemper ſerue-tur. Quarto debetis ludere vnus poſt aliū: ita ꝙ in concilio vnus loquatur poſt alium et non omnes inſimul. Nota contra ali-quos quando audiunt vnum ſimplicem di-centem bonam rationē. forte meliorem ꝙ̄ ipſi dederunt. ſtatim incipiūt clamare nec dimittunt eum loqui. Nihil valet ludus niſi ſi permittatis omnes ludere. ſcilicet omnes loqui omnes audire debetis: et ſic qui ſ'bet ludat dando melius conſilium quod po-

terit aſpiciendo honorem dei ⁊ vtilitatem
cōmunem. Quinto ꝗ melius ludit habet io
calia. ita cū illo ꝗ dedit melius cōſiliū debe
tis vos tenere. ⁊ ille debet habere iocalia
ſcȝ tenere rōnem ſuā. Ecce quō ꝯſilium cū
pace tnō cū clamoribus tenendū eſt. Unde
ſapiens Eccli. xxxij. Fili ſine ꝯſilio nihil fa
cias ⁊ poſt factum nō penitebis. Tertia fi
lia ire eſt rixa. vnde rixa importat quandaȝ
commotionem in factis. Uñ rixa eſt quod
dam bellum priuatum extraordinata affe
ctione ſue voluntatis inter ꝑuatas perſo
nas: ⁊ ſemper importat peccatum. Et in il
lo qui inuadit alium ſemper eſt peccatum
mortale. In eo qui ſe defendit poteſt eſſe ſi
ne mortali. ⁊ aliqñ ſed raro ſine veniali: ali
quando cum mortali ſm diuerſum motuȝ
animi ⁊ ſm diuerſum modum defendendi
Nam ſi bono zelo cū debita moderatiōe ſe
defendat non eſt peccatū. ſi vero cū aīo vin
dicte. tñ cū exceſſu debite moderationis ſe
defendat: ſemꝑ eſt peccatum veniale. Ita ſi
quidē aliquis leuis motus vel odij vel vin
dicte ſe miſceat: vel cū ratio emulū excedit
moderationem ⁊ defenſionē. Si vero affir
mato aīo inſurgit contra impugnantē ad
eum occidendū vel eum grauiter inuaden
dum: ſic eſt peccatum mortale. Nota etiam
de illis qui non poſſunt habere vindictā de
perſona illius quē habēt in odio: inſurgūt
contra bona illius. quia vel ponunt ignem
in domo illꝰ vel in campo qñ eſt bladum vł
deſtruunt vineas: vel quocunqȝ alio modo
et tenentur ad reſtitutionem. Quarta cir
cunſtantia eſt indignatio. Et fit duplr. vel
contra deum: vel contra proximum. ⁊ iſta
indignatio oſtenditur in facie vel in ocu
lis. et communiter dicitur talibꝰ. O tu es
iratus. Dic ergo de indignatiōe cōtra deuȝ
et impatientia. quia propter modicā tribu
lationem quā deus dat eis ſtatim indignā
tur contra deum. vel ſi tribulat eos in per
ſona propria dando infirmitatem: vel tri
bulando in bonis ⁊ in filijs per mortem. ⁊
in parentibus ⁊ amicis. vel etiā in bonis
temporalibus per tēpeſtates vel guerras.
omnes eñ iſte tribulatiōes vel mala a deo
veniunt que dicuntur mala pene. que om
nia ſuſtinenda ſunt cum patientia. Iuxta
illud ad Heb. x. Patientia vobis neceſſaria
eſt. vel iuxta illud Lu. xxi. In patientia ve
ſtra poſſidebitis aīas veſtras. Dic de im
patientia aliquorum qui ſtatim inſurgunt
contra deum dicendo ⁊c. ⁊ ſi poſſent eum
tenere quid dicerent ſibi. Dic quomodo
deus facit magnam gratiam homini dādo
ſibi tribulationem ⁊ afflictionē in iſto mū
do. qȝ ſignū eſt ꝙ deus eum diligit. Deus
dedit tribulationem abrae mandando ſi
bi ꝙ occideret filiuȝ ſuum yſaac. Geñ. xxij
ſed deus hoc fecit ad probanduȝ ſi erimus
fideles ſibi per patientiā: ⁊ vt recompenſet
noſtra merita ⁊ premia in celis. Dic quo
modo ſunt aliqui quos deus non viſitat
in iſto mundo per tribulationē. ſed habēt
ſuas conſolationes ⁊ deſideria. ⁊ eſt maluȝ
ſignum. Nam legitur in legenda beati Am
broſij ꝙ cum declinaſſet cum ſuis diſcipu
lis ad domū cuiuſdam diuitis. et videns
multitudinem filiorum ⁊ filiarū ⁊ tantam
copiam bonorū. admirans dixit dño domꝰ
Dñe cuius ſunt tot filij et filie. Qui rñdit.
Iſti ſunt filij mei. ⁊ iſti ſunt filiorū meorū
offic̄s ⁊c. Item dico vobis ꝙ ſemper habui
bonum ⁊ nihil mali: nec infirmitates ⁊c.
Et ſanctus Ambroſius hoc audiens con
uocatis ſeruis ſuis dixit. Pro certo deus
non habitat in domo iſta. recedamus cito
⁊c. Et cum fuerunt extra domum ſtatim
ignis de celo deſcendit. ⁊ combuſit omnes
qui intra erant. Et dixit ſanctus Ambro
ſius. Nonne bene dixi vobis ꝙ deus non
erat in domo illa. Ergo bonū ſignū eſt quā
do deus dat tribulationes ⁊ patienter eas
ſuſtinemus. Nota ſunt aliqui vt canes qui
dicuntur matins. qui quando verberātur
a dño ſuo ſtrident dentibus. ⁊ tūc dñs acci
pit gladiū ⁊ interficit canem illū. Ita ſunt
multi qui quando verberantur a deo per
tribulationem. ⁊ ipſi ſtrident dentibus per
vituperia ⁊ maledictiones. ⁊ tunc aliquan
do deus arripit gladium mortis ⁊ occidit
eos ⁊ tunc ponit eos in puteo inferni. ideo
caueatis ⁊ habeatis patientiaȝ bonā. Alia
eſt indignatio que fit contra proximum: qȝ
ſunt aliqui ita furioſi ꝙ ſi tranſeat palea an
te oculos eorū ſtatim inſurgunt indignan
do. ⁊ dicūt verba iniurioſa. immo ſi muſca
tranſeat ante oculos eorum indignantur.
Quinta eſt blaſphemia. Et committitur
multis modis ⁊ maxime in ludo taxillorū
vbi ludētes inſurgūt contra deū vituperā
do ⁊ blaſphemādo ⁊ ſpuendo in celū. Dic
exemplum de illo luſore qui poſtqȝ luſit pe
cunias ⁊ veſtes volēs ire domum pro por
tando iocalia vxoris: cum eēt in quodam
vico ibi quandam mulierē cum chlamyde
ſupra caput inuenit ⁊ flebat dicēs. Cur oc
cidis. cur occidis filium meum. Ille autē
luſor attendens ad verba mulieris illius
dixit ei. Domina non occido filiū veſtrum
nec vnqȝ aliquem occidi. Immo dixit ipſa

Tunc ipſe. que eſtis vos. Ego ſum mater
dei: ꝛ ſi tu vis perdere pecunias tuas: ſaltē
non inhonores filium meum vituperando
et blaſphemādo. ꝛ ſic euanuit ab oculis eiꝰ
Ille autem egit penitentiam. Ita et vos q̄
vultis ludere pecunias veſtras ſaltē non
vituperetis filium virginis. Dic ꝑlure de
blaſphemia. Nota quō deus conqueritur de
blaſphematoribus ꝛ dn̄is ſuſtinentibus.
Eſa. lij. Dominatores eius inique agunt: ꝛ
iugiter nomen meum blaſphematur. Dic de
ſancto Ludouico rege francie quō ordina-
uit contra iſtud peccatum ꝙ labia blaſphe
mantium comburerentur: ꝛ quomodo fecit
filii nobili qui blaſphemauit: ꝛ cum multi
duces ꝛ barones intercederent dixit rex.
Vellē ꝙ iſtud vitiū eſſet extirpatum de re-
gno meo ꝛ hoc paſſus eſſem in labijs meis
Sed modo nulla fit ordinatio contra blaſ
phemantes. ꝛ ideo ꝑ nihilo deus blaſphe-
matur. ideo deus inſurgit contra nos per
tempeſtates peſtilentias guerras: decla-
ra bene. quia mala que patimur peccata no
ſtra meruerūt. vt dicit gregorius. Sexta
filia eſt tumor mentis: quia ſunt aliqui ita
tumentes ꝛ inflati in corde ꝙ ꝑ nihilo por
tant odium in corde: ꝛ nolunt dicere v̄bum
et ſtabūt per annum vel ꝑ duos ꝙ non lo-
quentur cū homine: ꝛ ſemper ſunt in pec-
cato mortali. Dic quale periculū eſt porta-
re rancorem vel odium in corde ꝛc. ꝛ tales
quando ſunt ante confeſſores volūt eos de
cipere: dicentes ꝙ parcunt eis corde: ſꝫ nō
loquentur. Dic quō mentiuntur: qꝛ voces
ſunt ſigna earum que ſunt in aīa paſſionū
primo Perihermenias. Notetis ſigna. Un
de ſi aliquem diligitis ſtatim cognoſcitur
in verbo etiam ſi oditis ꝛc. Dic exemplum
de mercatore qui venit ad ſanctum Vincē
tium q̄ portabat odium fratri ſuo ꝙ deſtru
xerat eum finaliter perducendo eū ad pau
pertatē. ꝓpter qḋ fuerat frequenter ꝯfeſſus
de iſto peccato ꝛ nō poterat obtinere abſo-
lutionem: qꝛ volebat reddere iniuriā: dein-
de confeſſus fuit magiſtro vincētio: cui ma
giſter vincentius. Non vultis parcere illi
ſaltem parcatis vobiſipſi. Qui ait. Magi-
ſter nō capio vos. declaretis mihi. Et ma-
giſter. dicatis odiū qḋ habetis in corde cui
nocet vobis vel fratri veſtro. nōne vobis.
qꝛ vos nō poteſtis dormire. nec comedere.
qꝛ in iſto peccato occiditis aīam veſtrā. ꝛ de
formatis corpus veſtrum. Et mercator il-
luminatus intelligens dixit. Certe magi-
ſter modo cognoſco quanta fatuitas eſt
non velle parcere et portare odium et pe-
percit illi caueatis vobis. Ideo ſic pater
meus celeſtis faciet vobis ſi non remiſeri
tis vnuſquiſꝙ fratri ſuo de cordibus ve-
ſtris. Matthei. xviij.

Secundū principa-
liter videndū ꝛc. Et hoc ꝓbatur primo per
auctātē ſacre ſcripture. Eccli. xxvij. Ira et
furor vtraꝙ execrabilia ſunt: ꝛ vir peccato ꝛ
continens erit illorum. Nota differentiā.
Ira conſiſtit in corde. ſ. mala voluntas: ſed
furor in opere. ſ. in damnificando populū
ſiue ꝓximū vel bona eius. Itē auctoritas
dauid. Deſine ab ira ꝛ derelinque furorem
noli emulari vt maligneris. ſequitur. Qui
malignant exterminabūtur: ſicut ſi ſupra
aliquē daret maledictionē nō ſolū pro vno
ſed etiam pro oībus de ꝓpinquitate ꝛc. Ita
illi qui ſunt in peccato ire incurrūt maledi
ctionē dei: non ſolū pro ſe: ſed etiā pro illis
de genere. Ideo dicit exterminabunt. i. de-
ſtruentur. Scḋo oſtēditur per cōditionē
ipſius xp̄i: qui naturaliter eſt dulciſſimus:
qꝛ in eo non cadit ira: ideo nullū bonū ſibi
placet factū in peccato mortali: nec oratio
nec elemoſyna ꝛ cetera hmōi. Ideo Eſaie.
i. Cum multiplicaueritis orationes veſtras
non exaudiam. manus eñ veſtre ſanguine
plene ſunt. i. peccato ire. Ideo aplus oſten
dit nobis modum orandi dicens prima ad
Timoth. ij. volo vos orare in omni loco le
uantes puras manus ſine ira ꝛ diſcepta-
tione. Declara ſi vis de oratione. Ter-
tio hoc oſtendit per punitionē factā Mat.
xviij. de illo qui debebat decē milia talenta
et dn̄s dicebat. redde quod debes. Nota
queſtionē. ſic faciet vobis pater meus ce-
leſtis ſi non remiſeritis vnuſquiſꝙ fratri
ſuo de cordibus veſtris. ideo aduertatis.

Tertio principaliter vi
dendum eſt de remedio ꝛ ſunt multa iuxta
duplicem iram. ſcilicet iram cordis in ſeip-
ſo: ꝛ iram contra alium. Nota duo bona re
media pro ira quā habet homo in ſe. Pri-
mum eſt conſiderare paſſionem chriſti. O
peccator vide xp̄m quomodo non tenebat
iram in corde exiſtens in cruce: ſed dicebat
dimitte illis ꝛc. Ideo Greg. nihil eſt quod
non equo animo toleretur ſi paſſio chriſti
ad memoriā reuocetur. Dic exemplū de illo
qui occidit puerum cuiuſdā diuitis a quo
petijt veniā in die veneris ſancta ꝛ merca-
tor ad honorem paſſionis xp̄i pepercit ſibi.
Nota quomodo crux dn̄i aſſurrexit oſculā
do eum ꝛ amplexata eſt in ſignum ꝙ deus

parcebat ſibi. ſicut ipſe pepercerat alteri. Aliud remediū eſt conſiderare ꝓꝛium reatū. quia nemo ſine crimine viuit. Nota remediū contra iram in aliū. Pꝛimum eſt dulce verbū loqui iniuriato. Ideo dic̄ apoſtolus. Roma. xij. Non vos defendētes charissimi; ſed date locum ire, ideo. ⁊c.

De peccato accidie. Sermo ſextus

Et ne nos inducas in tēptationē. Math. vj. Iſta eſt ſexta petitio oratiōis dñice. In qua petimus vitationem criminalem. ſ. ne per tēptationem cadamus in peccatū. Nō enīꝫ petimus ꝙ non tēptemur. quia non poteſt vitari: cū tota vita hoīs vſqꝫ ad moꝛteꝫ incluſiue ſit tēptatio. Job. vij. Militia eſt vita hoīs ſuper terrā. Item Jaco. j. Nemo cū temptat̄ dicat quoniam a deo temptatur. deus enim intēptatoꝛ maloꝛum eſt. Sed tēptat nos pro vtilitate noſtra vt creſcam⁹ in meritis ⁊ pꝛemijs in celo. Iſto modo tēptauit deus abꝛaam ⁊ alios multos ſanctos. Uel tēptamur a diabolo per malitiaꝫ venenoſam. Et iſte tēptat ad male faciendum vt perdamus paradiſum. Uel tēptamur a noſtra inclinatione naturali per cōcupiſcentiam. quia inclinatio noſtra pꝛompta eſt ad malum. Gene. viij. Senſus enīꝫ ⁊ cogitatio humani coꝛdis in malum pꝛona ſunt ab adoleſcentia ſua. Ecce quomō in iſtis tribus temptationibus conſiſtit tota vita noſtra. Ideo non petimus; vt non temptemur. ſed petimus auxilium dei in temptationibus ne cadamus. ſed vitemus ipſa peccata. Et eſt iſta petitio contra peccatum accidie. quia accidioſi ⁊ ocioſi cadūt in temptationem. Eſt enim ocioſus ſicut campus male cultus in quo inſurgunt vepꝛes malarum temptationuꝫ. ⁊ communiter tales cadunt in temptationeꝫ. ideo iſta petitio petit auxilium dei dicens. Domine deus da nobis auxilium vt ita ſimus diligentes in ſeruitio tuo et operibus ſanctis vt occupati in illis non cadamus in temptationem. hoc vult dicere. Et ne nos inducas in temptationem. Quia igitur iſta petitio eſt contra peccatum accidie. ita erit ſermo. et videbimus tria ſicut conſuetū eſt

Pꝛimo quomodo cognoſcemus ſi eſt in nobis certe.

Secundo quō diſplicet deo maxime.

Tertio quomodo poterimus leuiter remediare.

Pꝛimo dico. ⁊c. Hoc poterimus cognoſcere ſi attēdamus q̄d ſit ipſa accidia. ⁊ que ſint eius circunſtantie. Pꝛo quo eſt ſciendū ꝙ ſm ſanctū Thomā ſcda ſcōe. q. v. arti. j. recitando damaſcenū Accidia eſt quedam triſticia aggrauās que ita depꝛimit animū hominis vt nihil ei libeat agere. ſ. de bonis ſpūalibus. immo dico etiam nec de bonis tp̄alibus. Unde accidia nihil aliud videt̄ impoꝛtare q̄ quoddam tedium operandi Et iſta triſticia ſemper eſt mala. quia cū bona ſpiritualia ſemper bona ſint: triſticia que eſt de ipſis bonis ſpūalibus eſt ſemꝑ mala ſm ſe: ⁊ eſt mala ſm effectum. Et querit ſanctus Thomas ibidem. arti. iij. ſi accidia eſt peccatum moꝛtale. ⁊ dicit ꝙ ſic ſm ſuum genus. Declaratur autem ſic. Peccatum moꝛtale dicitur: quia tollit vitam que eſt per charitateꝫ ſm quam deus in nobis habitat. Unde illud peccatum ex genere ſuo eſt moꝛtale. quod de ſua pꝛopꝛia ratione contrariatur charitati. ⁊c. huiuſmodi autem eſt accidia. Nam pꝛopꝛius effectus charitatis eſt gaudiū de deo: accidia autem eſt triſticia de bono ſpirituali. inquantū eſt bonū diuinum. Unde accidia ſm Chꝛiſoſtomū eſt moꝛtale Si dicatur an accidia poteſt eſſe veniale Dico ꝙ ſic. immo omnia peccata moꝛtalia ſm genus poſſunt eſſe venialia iſto modo. Nam conſummatio peccati moꝛtalis conſiſtit in ſenſu rationis. Unde inchoatio peccati ſit in ſola ſenſualitate. ⁊ ſi non perueniat vſqꝫ ad conſenſum rationis ꝓpter imperfectionem actus eſt veniale peccatum ſicut in luxuria. in adulterio. homo eni concupiſcit adulterari. ⁊ talis concupiſcentia eſt in ſola ſenſualitate. ⁊ non peruenit vſqꝫ ad conſenſum rationis. ſic eſt veniale. ſi autem perueniat vſqꝫ ad conſenſuꝫ rationis ſic eſt moꝛtale. Ita etiam accidia que eſt triſticia de bonis ſpiritualibus: cuꝫ motus talis accidie. ſcꝫ triſticie ſit in ſola ſenſualitate pꝛopter repugnantiam coꝛpoꝛis ad ſpiritū. tūc eſt veniale. q̄n aūt attingit vſqꝫ ad rationē que cōſentit vſqꝫ in deteſtationeꝫ boni dū caro pꝛeualet contra ſpiritū. ſic eſt moꝛtale. ⁊ de tali hic intendimus. Et Gregoꝛius aſſignat. xxxvij. Moꝛaliū ſex filias.

Pꝛima eſt tepiditas.

Secunda mollicies.

Tertia eſt puſillanimitas.

Quarta eſt euagatio mentis circa illicita

Quinta eſt toꝛpoꝛ circa pꝛecepta.

Sexta eſt deſperatio.

Prima ergo eſt tepiditas. Nota quō eſt tri
plex aqua. ſcꝫ frigida calida ⁊ tepida. Aqua
aūt tepida que non eſt calida neqꝫ frigida
eſt ſine ſapore: ⁊ cauſat vomitū. Aqua cali-
da eſt bona vita: calida ꝑ deuotionē. ⁊ cum
charitate in amore dei ⁊ proximi. Aqua fri
gida eſt mala vita frigida per indeuotionē
ſed aqua tepida dicitur eſſe mala vita. tepi
da. i. ſine charitate: quia non vult exire de
peccato. nec recipit aliquam cōplacentiam
in operibus dei. vt puta. ſ. quando aliquis
predicat tepidus ſtatim attediatur in ſer-
mone. Idem quando audit miſſam vel offi
cium diuinum. vel quando orat. oratio eñi
eſt ei prolixa ſtatim obdormit. Hic quomo-
do dicit pater noſter ⁊ aue maria ſine ſapo
re ⁊ deuotione balbutiendo. Si eniꝫ ſacer
dos dimittit ſyllabas verſus vel dictiones
patet ꝙ eſt aqua tepida ſine deuotione: ſi-
ne ſapore ⁊ ſine charitate. ⁊ quia ſic ſunt te
pidi: generant deo faſtidium. Ideo Apoca.
iij. Quia tepidus es incipiaꝫ te euomere ex
ore meo Iſte vomitus erit in die iudicij qñ
dicet deus. Ite maledicti. ⁊c. Matth. xxv.

Secunda filia eſt mollities ſiue incōſtan
tia. quia multi ſunt qui incipiunt bonam
vitam ⁊ bona opera. ſed ſtatim dimittunt
propter inconſtantiam: ⁊ cōiter tales dicun
tur molles. Verbigratia. qui propoſuerūt
ieiunare totaꝫ quadrageſimam: ⁊ poſtea in
ſecunda ebdomada dimittunt totuꝫ. Et ſi
dicatur. O vos propoſueratis ieiunare. et
vos conſueueratis: modo dimittitis. O do
mine non poſſuꝫ portare. quia in paſcha eſ
ſem totus debilis vel mortuus: ecce incon
ſtantia vel mollicies. Idem de illis qui in-
cipiunt aliquam penitentiam ſecretam. vt
portare cilicium: vel ire ſine camiſia. ſꝫ ſta-
tim totum dimittunt. Nota quomodo ad
opus mūdi ſunt fortes. ⁊ ad opera dei ſūt
molles. ⁊ ſi habent recipere vindictā de ini
mico portarent loricam per menſeꝫ ⁊ alias
armaturas: ⁊ dormirent induti: vt poſſent
habere optatum contra ſuum inimicū. ſed
pro vtilitate anime ſiue pro honore dei nō
portarent per hebdomadam cilicū ſeu ali
quam aliam afflictionem facerent. hoc ꝓ-
cedit ex accidia. Ideo Prouerbi. xviij. Qui
mollis ⁊ diſſolutus eſt in opere ſuo frater
eſt ſua opera diſſipantis. ſ. qui inceperat fa
cere. ideo ſitis fortes perſeuerando cōſtan-
tiſſime in bonis inceptis. quod dicit Mat
thei. x. ⁊ xxiiij. Qui perſeuerauerit vſqꝫ in fi
nem hic ſaluus erit. Nota ꝙ deus vult per
ſeuerantiam in bonis operibus vſqꝫ in fi-
nem, id eſt mortē ꝙdiu homo durabit, ideo
vult ꝙ bona durent vſqꝫ in fineꝫ. Tertia
circūſtantia eſt puſillanimitas. ⁊ dicitur ſcē
ſm philoſophū. in. iiij. Eth. qui magnis bo
nis exiſtit dignus: ⁊ tamen his non digni-
ficat ſeipſum. vt puta cum quis habilis eſt
ad ſtudium ⁊ habet ingenium bonū: et ha-
bet memoriam: ⁊ habet parentes ⁊ amicos
qui eum poſſunt iuuare. ⁊ poſſet ſubito ve
nire ad magna bona. ⁊ ipſe non curat ſtu-
dere: talis dicitur puſillanimis. id eſt puſil-
li animi. Ita puſillanimitas venit ex ꝓpo-
ſito Homo eſt ordinatus a deo ad habendū
⁊ poſſidendum magna bona ⁊ innumera-
bilia. ſ. regnum celeſte. Et deus dedit ipſi ſti
la cuꝫ quibus poteſt acquirere illa bona ce
leſtia. Primo enim deus dedit homini ani
mam cum potentijs ⁊ viribus. quaꝫ ſi ho-
mo velit bene regere ⁊ gubernare ex illa gu
bernatione acquirit ſibi bona infinita i pa
radiſo. Si vult bene regere intellectuꝫ ca-
ptiuando ipſum ad credenduꝫ ea que ſunt
ſupra naturam. Item voluntatem deſide-
rando celeſtia: memoriā ad memorandum
celeſtia ⁊ beneficia dei: ex his meretur ho-
mo magnam gloriam. Secundo dedit ho-
mini mēbra multa cum corpore. que ſi velit
bene regere cum iſto regimine habebit the
ſauros infinitos in celo. Nota quomō cor-
pus eſt ad laborandum in operibus miſe-
ricordie. oculi quomodo debent flere ꝓpter
peccata: debēt contemplari celeſtia: aures
audire miſſas ⁊ verbum dei. os ad loquen-
dum ⁊ laudandum deum. Si homo velit
ſic gubernare corpus ⁊ membra. ⁊ cuꝫ illis
laborare ſpiritualiter. ex illo labore habebit
infinitas diuitias. Tertio deus dedit mū-
duꝫ in quo poſſumus mereri Nota quomō
in alio mundo: non poteſt homo mereri.
Quarto dedit nobis tempus ad facienduꝫ
penitentiam. quia in alio mundo nō ſit pe
nitentia fructuoſa. Nota ꝙ ſi damnati poſ
ſent habere de tempore q̄ntum durat mun
dus ſemper facerent penitentiam vt ſalua
rentur. Si deus dedit nobis tēpus in quo
poſſumus confiteri ⁊ alia bona opera facea
re: ⁊ dedit nobis de tempore decem vel vi-
ginti annos ⁊ plus. hoc dedit nobis vt fa-
ciamus penitentiam ⁊ bona opera ex qui-
bus habeamus paradiſum. ſed ſumus pu-
ſillamines. certe hoc ꝓcedit ex accidia. Itē
cum dederit corpus ⁊ animā: ⁊ bona tēpo-
ralia ex quibus poſſumus habere theſau-
rum ⁊ fineꝫ celeſtis glorie. certe ſi nolimus
mereri puſillanimes ſumus. Nota ſimilitu
dinem de agricola qui non habet campum
nec vineam, nec cetera neceſſaria de quib⁹

poſſet prouidere vxori ⁊ filijs. ſed vadit vagabundus per mundũ. quem vidẽs homo diues ⁊ ſibi cõpatiens daret ſibi poſſeſſionem. ⁊c. ⁊ ſi forte iſte non curaret laborare: ſed ſtaret ocioſus vagando per tabernas: ludos ⁊ lupanaria. male exponendo bona que dñs ſibi dedit. quid diceretis de tali homine. nonne merito redarguendus eſſet de negligentia ⁊ puſillanimitate. cũ poſſet effici diues ⁊ non curat. immo conſumit illa que habet. In illa reprehenſione ſum⁹ omnes nos. Nam deus dedit nobis agrũ corporis noſtri de terra. Gen̄. ij. formauit de⁹ hoiem. ⁊c. Item dedit vineam. ſ. eccleſiam in qua poſſumus colligere vinũ ſacre ſcripture. vel doctrine. vel vinũ ſanguinis xp̄i Item dedit nobis prata. ſcʒ bona temporalia. ſed ſi non curamus illa excolere. ſed ſumus vagabundi ⁊ ocioſi male exponendo iſta. ⁊ non exercendo nos in bona vita: merito reprehenſione ſumus digni ⁊ puſillanimes dici. Nota ſcriptura dicit. Prouerb. xij. Qui ſectatur ociuʒ ſtultiſſimus ē. Stultus eſt perdendo meritũ. magis ſtultus ꝑdendo theſaurum glorie celeſtis. ſed ē ſtultiſſimus qui videt penas inferni ⁊ non curat bene facere. Ideo tali accidit ſicut illi q̄ iuit ad campuʒ pro laborando, ⁊ nihil lucratus eſt. In nocte dictum eſt ſibi ⁊ vxori ſue O miſer nihil lucratus fuiſti. vade ad hoſpitale miſeroꝝ. Deus dicet talibus in hora mortis. o miſer quid feciſti in mũdo: vade ad hoſpitale miſerorum inferni. Quarta filia eſt euagatio mentis circa illicita. ſũt enim multi qui vident ſe eſſe in mala vita ⁊ malis peccatis. et querunt delectationes euagando: in illis peccatis illicitis. Et ſi dicatur eis: quare non facitis penitentiam. quare non conuertimini. reſpondent bene faciam. ⁊ ſic differunt de die in diem conſequentem. O quanto pericloſe exponunt qui expectant: quia credunt viuere per multa tēpora. ⁊ forte non viuent per annum. Ideo dicit ſcriptura talibus. Eccli. v. Non tardes conuerti ad dñʒ. ⁊ ne differas de die in diem: ſubito enim veniet ira illius. ⁊ in tempore vindicte diſperdet te. Quinta filia eſt torpor circa dei precepta. Et multi ſunt diligentes ad precepta hominum terrenorum cõplenda. ſed ad complenda precepta dei non ſunt diligentes: immo non curant. Nota de diligentia mulierum circa ornamenta ſua quomodo diligenter cuſtodiunt veſtimenta ſua ⁊ iocalia. ⁊ quomõ diligenter ſe ornant vt placeant hominibus. O ſi eſſent ita diligentes ad cuſtodiendum veſtem anime ſicut corporis. ſiue corpus ꝓprium ne laberentur in peccatum. ⁊ vtinaʒ eſſent ita diligentes ad cõplacendum deo ſicut ſunt ad cõplacendum hominibus. Nota hic de clericorum corpore qui ſunt valde diligentes ad nutriendum corpus propriũ equos canes ⁊ aues: ⁊ valde negligentes circa diuinum officium. Contra iſtos dicit ſcriptura. hieremie xlviij. Maledictus qui facit opus domini negligenter. alia littera habet fraudulenter. Dilata ſi vis amplius contra clericorum inhoneſtates. ⁊c. Sexta filia eſt deſperatio. ad quam demon trahit hoiem quantum poteſt. Unde demon eſt iſtius conditionis. qui poſtq̄ homineʒ occupauerit in peccatis ipſo volente. ꝑ magnum tempus. finaliter ſi videt ꝙ hõ vult conuerti ad dominũ. prouocat ad deſperationeʒ: faciendo cogitare peccata que fecit contra deum que ſunt innumerabilia: vt ſic homo cogitando deſperet de miſericordia dei diffidendo de ipſa. Nota ſic videtur demon in articulo mortis quãdo homo eſt in agonia. ⁊ demon reducit ſibi in memoriam peccata ſua: de quibus non fecit penitentiam vt faciat ipſum deſperare de miſericordia dei. Ideo p̄s. dicit. Torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Iniquitatis torrentes ſunt peccata que diabolus cito reducit ad memoriam. ideo de bona hora ſi la debetis confiteri et facere penitentiam. Et quando homo eſt in articulo mortis vos qui eſtis penitentes debetis ipm animare ad confidendum, in paſſione chriſti ⁊ eius miſericordia: cuius memoratibus dat veniam de omnibus peccatis. Nec debʒ diffidere de miſericordia dei quantũcunq̄ ſit peccator. quia ſi vult confiteri et penitere ⁊ recipere medicinas eccleſie contra peccata per ſacramenta eccleſiaſtica obtinebit veniaʒ. Sed modo de bona hora reuertamur ad dominũ: ⁊ dum tempus habemus, operemur bonum. Gala. vj. et preoccupemus tempus noſtruʒ in bonis operibus. Iuxta illud dictum Hieronimi ad ruſticum monachum. ⁊ habetur de conſe. diſ. v. Nunq̄. Semper aliquid boni facito vt diabolus te occupatum inueniat: et hec de primo principali.

Secundo principali

ter videndũ eſt quõ iſtud peccatũ deo diſplicet. Et hoc põt declarari ꝑ punitiõe quaʒ xp̄s cõminatur talibus ocioſis. que parabolice habet. Luce. xiij. Arborem fici habebat quidam plantataʒ in vinea ſua; ⁊ venit

querens fructū in illa ⁊ non inuenit. Dixit
autē ad cultoꝛē vinee. Ecce anni tres ſunt
ex quo venio querēs fructū in ficulnea hac
⁊ nō inuenio. ſuccide ergo illā. vt quid etiā
terrā occupat. Nota φ vinea eſt xp̄ianitas.
Dn̄s vinee eſt xp̄s. ficus eſt quilibet xp̄ian⁹
⁊ anni ſunt tres etates. ſ. pueritia iuuētus
⁊ virilitas; in quolibet anno. ſ. in qualibet
etate deus vult fructū de qualibet ficulnea
ſcʒ de xp̄ianis. In pmo anno. ſ. in pueritia
ipſe vult fructus teneros. ſ. φ filij diſcant
pater noſter ⁊ aue maria. Credo in deū ⁊c.
⁊ diſcant ſe ſignare ⁊ deuʒ oꝛare ⁊ proximū
diligere. Et venit deus in pꝛima etate ⁊ nō
reperit fructuʒ. ſed folia vanitatis ⁊ nō coꝛ-
rigunt eos ⁊ multi ex eis faciunt malū fi-
nem propter malum regimen pereūt in pꝛi
ma etate. Uidens deus φ nō habet fructuʒ
in pꝛima etate expectat ſcd̄am poſtea tertiā
⁊ tunc deus vult fructus ſuos maioꝛes. In
iuuentute ſcʒ ieiunia oꝛdinata per eccleſiaʒ
oꝛationes deuotas ⁊ obſeruationes mād a
toꝛum dei. Sed nō reperit niſi vanitates ſu
perbiam: auariciā: luxuriam ⁊c. ludos frau
des blaſphemias. Et deus hoc vidēs expe-
ctat tertium annū. ſ. tertiā etatem: ⁊ tūc de⁹
querit fructus maturos bone vite ⁊ ſancti
tatis. ſed nō reperit niſi vſuras ⁊ peccata in
finita. ⁊ ſic deus dicit cultoꝛi. id eſt angelis.
Ecce anni tres ſunt ex quo venio querens
fructum in ficulnea hac ſcʒ in iſto homine ⁊
nō inuenio. ſuccide ergo eaʒ ſcʒ gladio moꝛ
tis. vt quid etiā terrā occupat. Sed reſpon
det angelus. dimitte eam etiā hoc anno ſcʒ
vſqʒ ad quartam etatem. ſcʒ ſenectutis ⁊ ſi
quidem fecerit fructū. ſinautē ſuccides illā.
vt cum homo cōuertitur ad dominum in ſe
nectute. O quantuʒ placet deo. qꝛ de malo
pagatoꝛe vel granū vel palea. Sed quādo
non cōuertit nec agit penitentiā tunc man
dat illam ſuccidi per moꝛtē ⁊ poni in igneʒ.
bene ergo dicit deus de hominibus infru-
ctuoſis qui dicunt arboꝛes. ſuccide ergo il-
lam ⁊c. Etiam xp̄s maledixit ficulneam in
fructuoſam veniendo hieruſalē. ⁊ ſtatim fi-
culnea aruit. Mat. xxj. Ita de perſonis in
fructuoſis vnde iam ſecuris ad radicem ar-
boꝛis poſita eſt. Ita Mat. vij. Omnis arboꝛ
que nō facit fructuʒ bonum. excidetur ⁊ in
ignem mittetur. Ergo pro concluſione dici
tur Prouer. xxviij. Qui ſectatur ociū reple-
bit egeſtate. ſ. in alio mundo. ideo ⁊c.

Tertio pꝛincipaliter vi

dendum eſt de remedio contra accidiam: ⁊
ſunt multa. Pꝛimum eſt conſiderare multi
tudinem honoꝝ operum. nec tamē ſemper
eſt operanduʒ vnū ne inducat in faſtidium.
vt nō eſt ſemper oꝛandū. ſed certo tempoꝛe
nec ſemper ieiunandum. ſed certo tempo-
re. ⁊ ſic de alijs operibus. Nota exemplum
de ſancto Anthonio. qui cum eſſet in deſer
to in ſua cella. ⁊ ignoꝛaret quem moduʒ vi-
uendi obſeruare deberet: venit angelus et
oſtendit ei modū viuendi. Hic quid fecit an
gelus quando fuit in cella. qꝛ hoꝛa matuti-
nali poſuit ſe in oꝛatione p magnā pauſam
⁊ poſtea ſurgens de oꝛatione cepit laboꝛare
manibus. poſtea hoꝛa pꝛime iterum rediit
ad oꝛationem. ⁊ poſtea iuit ad laboꝛem. ⁊ ſic
de alijs hoꝛis vſqʒ ad pꝛandium. ⁊ vſqʒ ad
veſperam. que cū didiciſſet ſanctus Antho
nius: dixit angelo. quid vult hoc dicere. Cui
angelus oſtendi tibi modū viuendi. qꝛ non
ſemper habes oꝛare. nec ſemper operari. ſʒ
interdū oꝛare. ⁊ interdum operari. ⁊ ſic an-
gelus receſſit. ⁊ beatus Anthonius conſo-
latus eſt ⁊ gratias agens deo cōtinuauit in
ſeruitio dei. Secundū remedium eſt conſi
deratio pmij eterni. ſicut homo ppter ope-
ra bona facta tempoꝛaliter meretur pꝛemiū
eternū ⁊ celeſte. Tertium remedium eſt ſe
iungere bone ſocietati: qꝛ cum ſancto ſan-
ctus eris ⁊c. Quartū remedium eſt incer-
titudo vite pꝛeſentis. qꝛ nullus ſcit quantū
debet viuere. Ideo debet homo de bona ho
ra operari. Eccl's. ix. Quodcunqʒ poteſt fa-
cere manus tua inſtanter operare. quia nec
opus: nec ratio: nec ſcientia: nec ſapientia
erunt apud inferos quo tu pꝛoperas. Ideo
operamini bonum dum dies eſt: quia venit
nox in qua nemo poteſt operari. Iohan. ix.
⁊ hec ſufficiant.

De peccato inuidie. Sermo. vij.

SEd libera nos
a malo. Matthei. vj. Iſta eſt
ſeptima petitio oꝛatiōis do
minice. In qua petimus p-
tectionem tēpoꝛalem. ſcʒ vt
liberet nos deus ab omnibus malis ⁊ tri-
bulationibus huius mundi. Et iſta petitio
eſt contra peccatum inuidie. Cum enim in
uidia pꝛopꝛie dicatur malum. qꝛ nullum co
loꝛem boni habet: licet enim alia peccata ali
quem coloꝛem boni ⁊ apparentiam habeāt
non tamen inuidia. ideo dicit petitio. Sed
libera nos a malo. ſcʒ ab inuidia. Quia igi-
tur iſta petitio eſt contra peccatum inuidie.
Ideo ſermo erit de peccato iſto ⁊ videbi-
mus tria.

Primo ſi eſt in nobis certe.
Scdo quomodo diſplicet deo maxime.
Tertio quomodo poterimus leuiter re-
mediare.

Primo dico quomo-
do poterimus cognoſcere ſi eſt in nobis ve
re: ꝛ poterimus cognoſcere ſi attendamus
quid ſit ipſa inuidia ꝛ ſue circūſtantie. Pro
quo eſt ſciendū ꝙ inuidia vt dicit Auguſti-
nus nihil aliud eſt ꝙ triſtitia ſiue dolor alie
ne felicitatis: ſed iſta felicitas vult dicere cō
modum alterius. Item iſta triſticia contin-
git quattuor modis. Primo quando aliq̄s
dolet de bono alicuius inquātum ex eo ti-
met ne noceat ſibi vel alijs. Iſta enim triſti
tia non inuidia proprie eſt. Unde Prouer.
xxix. Cum impij ſumpſerint principatum:
gemet populus. Secūdo quando aliq̄s tri-
ſtatur de bono alterius: nō ex eo ꝙ ipſe ha
bet bonum illud: ſed ex eo ꝙ videt deeſſe ſi
bi tale bonum quod ille habet: ꝛ talis dici-
tur proprie zelus: ꝛ eſt laudabilis in bonis
ſpiritualibus. ꝓme ad Corinthi. xiiij. Emu
lamini ſpiritualia. Si autē ſit de bonis tē-
poralibus poteſt eſſe cū peccato ꝛ ſine pec-
cato. Tertio quando aliquis triſtatur de bo
no alterius inquātum ille cui accidit bonū
illud eſt indignus: ꝛ iſta triſticia non poteſt
oriri ex bonis honeſtis ex quib⁹ aliquis iu-
ſtus efficitur: ſed ſicut dicit philoſophus ſe
cundo rhetorice: eſt de diuitijs ꝛ de tempo-
ralibus que poſſunt aduenire dignis ꝛ indi
gnis: ꝛ temporalia quidem ſm doctrinā bo
ne fidei que indignis proueniſſt ex iuſta or
dinatione diſponuntur: vel ad eorum corre
ctionem. Ideo talis triſticia prohibetur in
ſcriptura. Ps. Noli emulari in malignātib⁹.
Et alibi. Pene effuſi ſunt greſſus mei: quia
zelaui ſuper iniquos pacem peccatorum vi
dens. Quarto quando aliquis triſtatur de
bono alterius inquātum alter excedit ipm
in bonis. Et hoc ꝓprie eſt inuidia: quia do-
let de eo de quo eſt gaudendū. ſ. de bono pxi
mi. ꝛ de tali triſticia loquimur hic. Ita enim
inuidia dolet de bonitate dei que nō eſt aua
ra alijs quā vellet ſibi eſſe largaꝫ. ideo illud
peccatum inuidie eſt peſſimum. quia eſt cō-
tra ſpiritumſanctum: quod eſt inuidia fra-
terne gratie. ꝛ directe eſt oppoſita charitati:
que eſt maxima inter ꝟtutes. ꝛ iſta inuidia
habet quinqꝫ filias in ſeipſa.
Prima eſt detractio.
Secunda ſuſurratio.
Tertia triſticia de bonis.
Quarta gaudium in aduerſis.
Quinta mala voluntas.

Prima igitur eſt detractio: que eſt denigra-
tio aliene fame per occulta verba. vt quan-
do aliquis alicui detrahit ipſum defaman-
do de aliquo peccato apud aliquos: tamen
illo ignorāte cui detrahit. Uerbi gratia. quā
do in preſentia multorum de aliquo homi-
ne dicitur. quid dicitis de tali. certe fecit ſic
ꝛ ſic de alijs. Idem faciunt mulieres in car
rerijs exiſtentes quando venit aliqua mu-
lier in preſentia ſui applaudūt. ꝛ poſt in ſe-
creto dicunt inter ſe. O de illa putana fuit
reperta cum tali homine. ecce detractio.
Iſta autem detractio fit dupliciter. directe
vel indirecte. Directe multipliciter. Primo
falſe imponēdo alteri. Secundo modo pec
catum augendo. Tertio modo ipſorum pec
catum occultum reuelando. Quarto modo
quando illud quod eſt bonum dicit malum
peruerſa intentione. puta diues dat paupe-
ri iuuencule vnam tunicā amore dei. dicit
detractor ꝙ fecit mala intentione. ſ. vt pec-
caret cum ea. Indirecte autem aliquis deni
grat famam alterius quādo bonum qḋ in
eo eſt denegat vel reijcit malicioſe. ecce q̄d
eſt detractio. Unde merito tales qui ſic de-
trahunt cōparantur ſerpenti. Eccſs. x. Si
mordeat ſerpens in ſilentio: nihil eo min⁹
habet qui occulte detrahit. Nota quare de-
tractor comparatur ſerpenti. quia ſerpens
habet tria. Primo eſt animal proditorie in
ſilentio mordens. ſic detractor eſt proditor:
quia illos mordet retro quos dum preſen-
tes ſunt amare ſe ſimulat. Et ſicut ſerpens
verbis ꝛ tumultibus hominum deterretur
ꝛ ſtatim tacet. ſic detractor timet eum cui de
trahit dum videt venire dicens taceatis. qꝛ
ſtatim veniet. Secūdo ſerpens tortuoſe in
cedit. ſic etiam detractor dum a laude eius
incipit cui vult detrahere dicens. Certe ta-
lis eſt bonus ſi non eſſet ꝛc. ꝛ finit in vitu-
perium eius. Uerbi gratia dum aliqui ſunt
in vinea dicunt. quid dicitis de tali religio-
ſo. dicet detractor. vere ipſe eſt bonus ho-
mo ꝛ bonus predicator ꝛ gratus. ſed ſi ſci-
retis que ego ſcio quoniam ſic ꝛ ſic eſt. ecce
tortuoſitas. Unde vt fides ei adhibeatur di
cit. non dico malo animo nec animo vindi
cte: immo diligo ipſum ꝛ facerem pro ipſo
plus ꝙ ipſe credat. ſed certe vidi hoc. ꝛ hoc
in taberna maxime accidit. Et reperiuntur
multe mulieres que ſic detrahunt quando
ſunt in carrerijs vel in furno que diffamāt
abſentes. ꝛ tamen in preſentia non aude-

rent dicere: immo faciunt eis magnum fe-
ſtum inuitando eos ad potum tranſeundo
ante domū ipſarum. ſed in abſentia detra-
hunt. ecce tortuoſitas ſerpentis. in princi-
pio laudare hominem ⁊ in fine vituperare.
Tertio ſerpēs terrā comedit. ita detractor
qđ eſt terenū ⁊ infirmum in ore ſuo verſat.
Ideo dicit auctoritas. Si mordeat ſerpens
ꝛc. Dic quomodo tales detractores tenent
ad reſtitutionem fame alterius: al's nunꝙ
intrabunt paradiſum. Prouerb. xxij. Me-
lius eſt nomen bonum ꝙ̄ diuitie multe. ſu-
per argentum enim ⁊ aurum gratia bona.
Secunda filia eſt ſuſurratio. Ita dicunt
illi qui volūt ponere inimicitias ſuſurratio
nem ⁊ diuiſionem inter amicos. Sunt enī
aliqui maledicti inuidentes: qui quando vi
dent ꝙ aliqui adinuicem ſe diligunt: per oc
culta verba ponunt malū ⁊ diuiſionē inter
eos dicendo. O iſte quem ſic diligitis dixit
hoc de te ꝛc. Nota ꝯtra ponentes diuiſionē
inter virum ⁊ vxorem in matrimonio quā-
do vident ꝙ vir diligit vxorem ⁊ ecōuerſo.
⁊ ſunt aliqui adeo maledicti qui ponunt in
ter ipſos diuiſionem dicendo vxori. ſic ⁊ ſic
fecit maritus veſter cū alijs mulieribus. et
marito. ſic ⁊ ſic fecit vxor veſtra. Nam heri lo
quebatur cum tali. ⁊ hoc eſt maximū pecca
tum. Nota exemplum qđ legitur in libro de
donis ſpiritusſancti. ꝙ fuit quidam merca-
tor habens bonam vxorē ⁊ deuotam. ⁊ dili
gebant ſe inuicem intantum ꝙ demon fuit
in domo illius mercatoris per quadragin-
ta annos ⁊ nō potuit ponere diuiſionem in
ter eos. ⁊ quadam nocte quedā vetula for
tilegiabat iuxta domū illius mercatoris. cui
dixit ille demon ꝙ nō poterat ponere diui-
ſionem ꝛc. ⁊ modo volo recedere quia nihil
poſſum facere. O maleſtra. dixit illa vetula
dicitur ꝙ vos demones ſcitis omnia mala
mundi ⁊ omnes cautelas. ſed modo cogno
ſco ꝙ parum valetis. quid vis mihi dare et
ego die craſtina infra vnam horam ponam
diuiſionem. Et demon dixit ſibi. Ollam ple
nam auro. Et de mane vetula iuit ad do-
mum illius mercatoris ⁊ emit ex illis pecu
nijs duas vlnas panni dicēs ꝙ volebat da
re cuidā puelle iuueni ⁊ pauperi. ⁊ dixit ꝙ
veniret ⁊ ſcinderet pannū ⁊ daret illi puel-
le. Libenter dixit mercator ⁊ ipſa ſoluit pre
cium. Et vetula iuit ad puellam que erat ſe
decim annorum. dicens ꝙ iret ad domum
talis mercatoris pro panno: quam ipſa ſibi
dabat. Et vetula obſeruabat ꝙ vxor illius
mercatoris iret ad eccleſiam ⁊ ſecuta eſt. et
poſuit ſe retro eam ⁊ cepit gemere ⁊ flere
Quam domina intuens ait. cur fletis bona
domina. Reſpondit. o domina ſi vos ſcire-
tis bene deberetis flere. quia dominus ve-
ſter non tenet vobis tantam fidelitatem
quantā creditis: immo dixit domina. nun-
quid vidiſtis ſiniſtrū in viro meo. quare di
citis hoc. Reſpondit ipſa. vidi puellam mo
do in domo veſtra. ⁊ ipſe dabat ſibi pannū
quo induatur. Quod domina audiens tota
furibunda venit ad domum et videns puel
lam cum panno clamauit contra maritum
dicens. O ribalde confidebam de te ꝙ tu eſ-
ſes mihi fidelis ꝛc. Et venerunt parentes
⁊ amici. ⁊ de vno menſe non potuerunt po
nere pacem quouſꝙ veritas fuit ſcita. Ec-
ce quantum vetula potuit plus ꝙ̄ demon:
ecce ſuſurratio. Alij ſunt qui ponunt diui-
ſionem in communitate faciendo monipo
lium cum illo ⁊ cum alio. quando commu
nitatem vident bene regi per aliquos. ⁊ in
uidentes eis commouent populū contra
eos: ⁊ ſic ponunt diuiſionē inter eos. ⁊ eſt
maximum peccatum. Nota quomodo acci-
dit talibus ſicut accidit tempore Moyſi tri
bus ſuſurratoribus. ſcilicet chore dathan ⁊
abyron. Numeri. xvj. qui videntes populū
gubernari per Moyſen ⁊ Aaron: inuiden-
tes ſuſurrauerunt populo dicentes. ꝙ ipſi
erant ſufficientes regere populum. Quod
audiens Moyſes: quare commouetis po-
pulum. creditis ꝙ niſi dominus mihi man
daſſet accepiſſem regimen. Qui dixerunt.
pro certo nos gubernabimus ſicut vos. No
ta quomodo in craſtinum fecerunt ſacrifi-
cium. ⁊ Moyſes orauit dicens. Domine
deus accipe ſacrificium illorū. Dic quomo
do aperta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan ꝛc.
Unde Prouerb. vj. dominus deteſtatur eū
qui ſeminat inter fratres diſcordias. Dic
quomodo ſuſurratio ⁊ detractio conueniūt
in materia ⁊ forma loquendi. quia ambo in
occulto. ſed differunt in fine. detractor enī
intendit denigrare famam proximi. ſuſur-
rator autem intendit ponere diuiſionem.
Ideo dicit ſcriptura Leuit. xix. Non eris ſu
ſurro in populis. Tertia filia eſt triſticia
de bono proximi: quando inuidus videt p-
ſperari proximum in bonis quecunꝙ ſint
illa. ſemper triſtatur. vnde inuidus liben-
ter pateretur. vt ille cui inuidet male habe
ret. Dic exemplum de auaro ⁊ inuido inter
quos rex voluit ponere guerram quibus di
xit ꝙ volebat eis dare multa bona: iſto mo
do. ꝙ ille qui vltimo peteret haberet duplū

⁊ iſti duo habuerūt magnā altercationē in
ter ſe quis primo peteret: dicebat auarus
inuido ꝙ primo peteret vt ipſe duplū ha-
beret. dicebat inuidus nō faciā: q2 tu ha-
beres duplū. finaliter rex mandauit ꝙ in-
uidus primo peteret ⁊ inuidus totus tri-
ſtis in ſe dixit. Si petis pecunias iſte dupli
cabuntur: idem ſi petis caſtra vel honores
finaliter melius eſt ꝙ petas vt eruatur ti-
bi vnus oculus vt tandē alius perdat duos: quod ⁊ fecit. Iſti tales inuidi aſſimilan
tur cayn: qui inuidia motus occidit fratrē
ſuum Abel Gen. iiij. Quarta filia eſt gau
dium ⁊ exultatio in aduerſis proximi: quā-
do enim inuidus audit aliquid mali adue
niſſe proximo: vel in bonis: vel in perſona:
gaudet ⁊ inflammatur: ⁊ hoc eſt magnum
peccatum. Iſti duo modi predicti ſunt con
tra charitatem: quia charitas eſt gaudere
cum gaudentibus: ⁊ flere cum flentibus.
Roma. xij. Nota gaudere cum gaudenti-
bus: ſcilicet perſona que eſt in charitate
gaudet ⁊ letatur in proſperitate proximorū
ſuorum. Flere cum flentibus. id eſt triſtari
cum aduerſitatibus aliorum per compaſ-
ſionem. Quinta filia eſt odium vel mala
voluntas propter quam homo inuidet et
appetit vindictam de inimico: quia talis
mala voluntas procedit ex ira: ſed iſta ma
la voluntas dicitur quando homo habet
odium ad proximum affectando ⁊ appeten
do vindictam circa bona tēporalia ne pro-
ſperetur. Uide ſecunda ſecunde. q. clviij. de
odio arti. vij. quomodo odium oritur ex
ira: aliquando ex inuidia: ⁊ tantum de pri-
mo principali.

Secundo videndum

eſt quomodo inuidia deo diſplicet. Et hoc
oſtenditur ſi attendatur ad mortem huma
nam. Nā dicit magiſter ſententiaꝝ in ſecun
do ꝙ deus creauit hominē primū immorta
lem ex priuilegio: ⁊ ſi non peccaſſet non fu
iſſet mortuus: ſed propter peccatū inuidie
quod contra ipm fuit. Primo comederunt
de fructu vetito: ⁊ ſic incurrerunt mortem
Dicatur primo quomodo fuit ibi inuidia
quia lucifer videns ſe eiectum de paradiſo
⁊ videns hominem poſſe poſſidere paradi
ſum. inuidit ſibi ideo tēptauit eū. Sapien.
ij. inuidia diaboli mors intrauit in orbem
terrarum. Item contempletur: ſcilicet ꝙ
propter peccatum inuidie angeli facti ſunt
demones: quia cum eſſent ſine macula et
ſine peccato fuit reuelatum ꝙ eſſet vnus
homo qui exaltaretur ad equalitatem dei
⁊ lucifer hoc videns cogitauit ſe digniorē
illo dicens. In celum conſcendam ⁊c. Eſa.
xiiij. Item oſtēditur hoc peccatum eſſe diſ-
plicibile propter mortem chriſti. quia ex
parte iudeorum mortuus eſt propter inui-
diam. vnde peccatū nō fecit propter quod
deberet mori. vnde pilatus bene ſciebat ꝙ
per inuidiam tradidiſſent eum. Matthei.
xxvij. De hoc prophetauit Iob. v. Paruu-
lum occidit inuidia. Nota paruulum. id eſt
chriſtum quem paruulum herodes occide-
re voluit. ideo ⁊c.

Tertio principaliter

eſt videndum de remedijs et ſunt multa.
Primum eſt cogitare quomodo omnes ſu
mus fratres: ⁊ ſimiliter debemus de bono
fratris gaudere et compati ſibi de malo.
Dic quomodo nos ſumus fratres: attine
mus nobis ipſis plusꝗ angeli ſibiipſis. ⁊ ta
men ſemper habent pacem. nec ſibi inui-
dent. Item ſumus omnes fratres ſpiritua
les. Mat. xxiij. Omnes vos fratres eſtis.
Secūdum remediū eſt cogitare quomo
do inuidus ſemper eſt in anxietate. Ter-
tium eſt cogitare fraternitatē paradiſi quā
ſi hic non habes: nec illic. Ideo pro conclu-
ſione prime Petri. ij. Deponentes omnē
maliciam. ⁊ omnē dolum. ⁊ ſimulationes.
⁊ inuidias. ⁊ detractiones. ſicut modo ge-
niti infantes rationabiles ⁊ ſine dolo, lac
concupiſcite. ⁊ ſic finis ⁊c.

In iſtis capitulis. Primo ponitur qui-
bus comparatur peccatū. Secundo quale
damnū facit quodlibet peccatum.

Proprietates ſiue cōparationes ⁊ dam-
na ſuperbie. Capitulū primū.

Superbia multis
rebus cōparatur. Primo ven
to. q2 ſicut ventus leuat pul-
uerem de terra. ſic ſuperbia
humilitatem de corde. quia
puluis es ⁊ in puluerem reuerteris Gen.
iij. Secundo comparatur fumo. quia ſicut
fumus magis aſcendendo magis deficit:
ſic ſuperbus magis exaltatus plus euane-
ſcit. Ps. Mox vt exaltati fuerunt honorati
deficiētes tanꝗ fumus deficiēt. Tertio cō-
paratur aranee. q2 ſicut aranea ſe euiſcerat
extendendo telā vt muſcas capiat. ſic ſu-
perbus perdit animā ſuā vt rapiat laudem
humanā. Eſa. lix. Telas aranee texuerunt.
Quarto cōparatur feretro. quia ſicut fere-
trum tunc ſolū ornatur cum mortuus in
eo ponit. ſic homo ⁊ mulier precipue cū or

nant feretrum corporis oſtendunt animã ſuã intus eſſe mortuã per ſuperbiã. Quinto cõparatur galline: q: ſicut gallina ſtatim cum poſuerit ouum clamat: ſic ſtatim ſuperbus vult videri ab hominibus cum fecerit aliquod bonũ Mat. xxiij. Oĩa opera ſua faciunt vt videantur ab hoĩbus. Sexto cõparatur lupo: dicit᷑ q lupus vno menſe viuit vento. ita homo ſuperbus vno mẽſe in menſura vite ſue viuit vento ſupbie. Oſee. xij. Effraym paſcit ventũ: ⁊ ideo eſt ſemper laudũ famelicus. Nota dãnũ. hominẽ facit penitus infelicẽ. Superbus eñi adeo eſt infelix q de bono ſemine malam meſſem colligit: q: que ſunt bona in malũ conuertit: de ſanitate infirmat᷑: de vita moritur: de medicina vulneratur: de victoria vincitur: ⁊ a mortuo occiditur. Hec eñi oĩa eueniũt ſuperbo: q: gloriatur ⁊ ſuperbit de bono: ⁊ ſic de bono efficitur malus. ⁊ de virtuoſo vitioſus: ⁊ ideo contritio ⁊ infelicitas in vijs eorum: ⁊ hec de ſuperbia.

Proprietates ſiue cõparationes ⁊ damna auaricie. Capl̃m ſcðm.

Auaricia cõparatur primo ſterquilinio: qð aggregatũ corrũpit ⁊ fetet: diſperſum vero facit agros fructificare. Sic diuitie auari q̃ diu ſunt cõgregate animã corrumpũt ſed diſperſe pauperes nutriunt: ⁊ peccata redimunt. Juxta illud Luc. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. De iſto ſterquilinio loquitur Ezech. vij. Aurũ eorum in ſterquiliniũ erit. Secũdo cõparatur porco. qui nihil valet quãdo viuit: ſed cum incipit mori incipit valere. Sic auarus nihil valet in vita: quia viuens non vult reſtituere nec elemoſynã dare: ſed moriens tunc incipit liberalis eſſe. Nam diuitie deſerunt eum ⁊ relinquit ipſas diuitias: ſicut canis ſequens duos hoĩes in itinere: ſed qñ ſeparant᷑ tunc ſequit᷑ dñm propriũ: ſic diuitie ſequunt᷑ mundũ ⁊ dimittũt auarũ. Nam dicit apoſtolus prime ad Timo. vj. Nihil intulimus in hunc mũdum: haud dubiũ: q: nec auferre quid poſſumus.

Nota damnũ. auaricia facit hominẽ ſeruum: nam diuitie nõ ſunt auarorũ: immo auari ſunt ſerui diuitiarũ. Jdeo ps dicit. Viri diuitiarũ. non dicit diuitie virorum. Secũdo facit hominẽ ſtultũ: nam ſtultus non precauet periculũ q̃uis ſit ppinquus Jdeo dicitur de auaro. Luc. xij. Stulte hac nocte repetent animã tuam a te. ſcʒ demones: que autẽ paraſti cuius erunt. ps. Theſaurizat ⁊ ignorat cui congregabit ea. Jtẽ homines inſatiabiles facit. Eccl̃s. v. Auarus non implebitur pecunia.

Proprietates ſiue comparationes et damna luxurie. Capl̃m tertiũ.

Luxuria cõparatur primo gehenne ardenti. Nam in gehẽna ſunt ſpecialiter tria. ſ. ignis ardens vermis rodens: et ſulphur fetens. Sic in peccato luxurie eſt ignis concupiſcentie: vermis. i. remorſus conſcientie: ⁊ ſulphur fetentis infamie. ⁊ ideo qui eſt in peccato luxurie: iam eſt in ſupplicio gehenne. Unde dicit᷑ Mat. v. Expedit tibi. ſ. luxurioſo vt pereat vnũ membrorũ tuorũ ſcʒ viliſſimũ ⁊ innominandũ. Secũdo cõparatur fatuo bellatori in armis: qui nimis timet hoſtem ſuũ quãdo videt eum armatum melius. Arma diaboli ſunt mulieres. ipſe ſunt baliſte diaboli in quibus. ſcilʒ diabolus ponit vexilla ſua: id eſt diuerſa paramenta. vt in cornibus. cauda. ⁊ pilis. Nota quomodo diabolus ſedet in cauda. q: quedã mulier eundo ad eccleſiam portabat vnum demonẽ ſuper magnã caudã et longam ſue tunice ⁊ cum eleuaret caudam propter lutum. demon cecidit. ⁊ quidã ſanctus homo hoc videns riſit. Nota damnũ quia interficit animam ⁊ corpus. et conſumit bona omnia.

Proprietates ſiue comparationes ⁊ dãna ire. Capi. iiij.

Ira comparatur primo olle feruenti: q: ſicut olla bulliendo emittit aquã ſic iracundus bulliendo per iram emittit ſtultitiã ⁊ verba inordinata Prouerb. xv. Os fatuorum ebullit ſtultitiam. Secundo comparatur apro. Nam ſicut aper ex feruore currit contra venabulum. ſic iratus currit ad peccatum. ſicut ad tẽptationem. iniuriam. homicidiũ ⁊c. De talibus dicit᷑ Prouer. j. Pedes illorũ ad malum currũt. Nota malum quod inducit ira. Reddit hominẽ ſtultũ et quaſi rabidum. Unde eo tempore quo homo eſt iratus. perit ratio ⁊ humanitas in homine. ⁊ ſic per conſequens homo moritur ⁊ beſtia efficitur. Nã homo eſt aĩal mãſuetum. vt dicit phs. De ſtulticia iracundi dicitur Job. v. Virum ſtultũ interficit iracundia. Secũdo auferat homini ſeipſum

ſicut communiter dicitur homo nimis tur batus non eſt in ſeipſo. ſatis autem dāniſi catur qui perdit ſeipſum. De tali dāno di citur Prouer. xix. Qui impatiens eſt ſuſti nebit damnū. ſicut patientia econuerſo ſer uat homini ſeipſum. Luce. xxi. In patiētia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

Proprietates ſiue comparationes et damna gule. Cap. v.

Gula cōparatur porco. Nam ſicut porcus eſt animal deditum gule: ſic gu loſus nutrit porcos ꝛ impin guat bacōes ſuos. ſ. guloſos vt poſtea ad infimum inferni ponat ꝛ eos in eternum deuoret. Unde dicit Mat. viij. Si eijcias nos hinc: mitte nos in gregem porcorū. i. in guloſos. Unde Eccli. xxxvij. Propter crapulā multi obierūt. ꝛ Geñ. xx v. de eſau ꝛc. Guloſi gula vendūt pmia eter na ꝛc. Mala q̄ facit. Nota pmiū qḋ gula inducit eſt mentis duricia quantū ad defe ctum cōpaſſionis. nulla cōpaſſione moue ri tur ad pauperes ac ſi eſſent aīalia bruta. et ideo dꝛ Amos. vj. Bibētes in phialis vinū et optimo vnguento delibuti: nihil compa tiebant ſuper contritione ioſeph.

Proprietates ſiue cōparationes ꝛ dam na inuidie. Cap. vj.

Inuidia ſiue inuidus ſimilis eſt leproſo: iu de traditori ꝛ diabolo. Pri mo leproſus vellet ꝙ null⁹ eſſet ſanus. diabolus vellet ꝙ nullus eſſet bonus. Unde dicitur Sap. ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbēꝫ terrarum. Judas contriſtatus eſt de effuſio ne vnguenti ſupra xp̄m. Mat. xxvj. Sic in uidus inficit ſicut ipſe leproſus. Diabolus dolet de bono proximi. ꝛ ad modū iude pro ditoris triſtatur de bona fama. magnā iniu riam faceret deus inuido ſi poneret euꝫ in paradiſo moreretur ex dolore ſi videret ali quos inter tot bona gaudere. q: totum vel let p ſe. ꝛ ideo non intrabit ꝛc. Nota dam num. inuidia claudit vitam ſalutis. aditum paradiſi. eſt enim blaſphemia contra ſpiri tumſanctum que non remittit in hoc ſecu lo nec in alio. vt dicit Matt. xij. Sunt eñi ſex peccata in ſpiritumſanctum quoꝝ inui dia eſt vnum. ſ. inuidentia fraterne gratie preſumptio de impunitate: impugnatio ve ritatis agnite. obſtinatio mentis: deſpera tio. ꝛ finalis impenitentia. Hec impugnāt ſpiritumſanctum.

Proprietates ſiue comparationes ꝛ dam na accidie. Cap. vij.

Accidia comparatur ſalicibus que ſunt ar bores in fructuoſe ꝛ ſolum fa ciunt vmbram. ſic accidioſi nullum faciunt fructum. ſed ſolum faciunt vmbram diabolo ꝛ refrige rium. vnde de diabolo dicitur Job. xl. Cir cundant eum ſalices torrentis. Ita accidio ſi ſunt ſicut ſalices infructuoſe ꝛc. Nota ma la. accidia facit hominem pauperem tā tē poraliter ꝙ ſpūalr. Prouer. x. Egeſtatē ope rata eſt manus remiſſa. ꝛ Matt. xxv. dꝛ de vno pigro. Tollite talentum ab eo: q: vere talentum gratie meretur amittere q̄ illud negligit multiplicare. Et facit hominē vilē Eccli. xxij. In lapide luteo lapidatus eſt pi ger. Lapis luteus pōt dici peccatū immun dum: ad quod accidia facit hominem veni re. Et ſic eſt finis ſermonum qui habentur ſuper oratione dominica.

Sequuntur eiuſdē quidā alij ſermones De predeſtinatione ſm doctrinā beatiſ ſimi Uincentij. Sermo. vij.

Manete in me et ego in vobis. Joh. xv. In iſto ſermone declarabo tres do ctrinas ſiue ꝯcluſiōes in qui bus conſiſtit fundamentali ter. et totaliter materia pdeſtinatiōis. Iſtā doctrina erit bona ad illuminandum intel lectus noſtros: ꝛ accendendum affectus. Sed prius ſaluteturꝛc. Manete in me ꝛc. Habemus in hoc ſermone tres ꝯcluſiones

Prima ꝙ deus ante mundi creationem eternaliter elegit bonos certitudinaliter.

Scda ꝙ pdeſtinatio vel pſciētia nō tol lit liberū arbitriū: ſed remanet liberaliter.

Tertia ꝙ ſiue pſciti ſiue pdeſtinati debē mus viuere bene et perſeueranter. A

Prima ergo concluſio.

ꝙ deus elegit eternaliter ante mundi cōſti tutionem bonos certitudinaliter. Quia an teꝙ aliquid crearet. ſcilicet celum vel ange los: ſciebat quot prelati: quot religioſi eſ ſent in mundo de quibus tot ſaluarentur. et ſic de quolibet ſtatu. Iſtud declarabo per parabolam de rege volente facere nuptias ſilio ſuo: qui facit quinq̄.

Pꝛimo ſcribit inuitatos q̄ ꝛ quot erunt
et iuxta qualitatem ꝛ quantitatem ꝛ con-
ditionem eoꝛum diſponit.

Secundo eligit et diſponit locū ſiue au-
lam vbi comedant.

Tertio oꝛdinat de eſcis.

Quarto de ſeruitoꝛibus diſcretis et be-
ne ſenſatis.

Quinto oꝛdinat loca vbi pꝛeparabuntur
inuitati vt poſſint mutare veſtes ꝛc.
Et deinde ſequitur executio cōuiuij. Mo-
do intelligatis totam dei oꝛdinationem an
te creationem mundi. et poſtea voluit deꝰ
facere conuiuium nuptiale de filio ſuo aſſu
mente humanam naturam in vnitate per
ſonali. Quia ſicut vir et vxoꝛ non ſunt duo
ſed vna caro. vt dꝛ Matth. xix. Sic diuini-
tas et humanitas in xp̄o ſunt vna perſo-
na. Hec natura fuit deſponſata in aula vte
ri virginalis. De iſtis nuptijs dꝛ Matth.
xxij. Simile eſt regnum celoꝛuꝫ homini re
gi qui fecit nuptias filio ſuo. Et anteꝙ ali
quid expenderet. ſcꝫ crearet: elegit dicens.
tot pꝛelati comedent in conuiuio. et ſic de
alijs ſtatibus. et illa electio eterna dicitur
pꝛedeſtinatio. id eſt pꝛius ante creationem
deſtinatio. Pꝛeſciuit etiam demnatos. ſed
non dicitur electio vel pꝛedeſtinatio: quia
non elegit aliquem ad damnationem: ſed
pꝛeſciuit ꝙ talis eſſet damnatus ꝛc. De iſta
autem electione auctoꝛitas Eph. j. Elegit
nos deus ante mundi conſtitutionē vt eſſe
mus ſancti et immaculati in conſpectu eiꝰ
in charitate. qui pꝛedeſtinauit nos in ado-
ptionem filioꝛum per ieſum xp̄m. Scđo
diſpoſuit de loco. Vidēs deus in libꝛo pꝛe
deſtinationis tot nobiles inuitatos: ex iſta
ratione deus creauit celum empyꝛeum. nō
pꝛo ſe: quiā iam habitabat in palacio ſue eter
nitatis. Eſa. lvij. Excelſus ſublimis ꝛ habi
tans eternitatem ꝛ ſanctum nomen eius
in excelſo. De cuius domo Baruch. iij. O
iſrael ꝙ̄ magna eſt domus dei: et ingens
locus poſſeſſionis eius. Magnus et non
habens finem excelſus et immenſus. Et
ſicut palacium regis facientis nuptias eſt
oꝛnatum optime ꝛc. Sic etiam celum em-
pyꝛeum. De quo vide beatum Tho. pꝛima
parte. q. lxvj. ar. iij. De quo dicet xp̄s in die
iudicij Mat. xxv. Venite benedicti patris
mei poſſidete paratum vobis regnū a con
ſtitutione mūdi. Tertio oꝛdinauit de eſcis
diuerſis. ſcꝫ gradus gloꝛie et fruitionis: oꝛ
dines et diſtinctiones angeloꝛum et ſan-
ctoꝛum. De quibus chꝛiſtus. Johannis de
cimoquarto. In domo patris mei manſio-
nes multe ſunt. Et Luce vigeſimoſecun-
do dicit. Edatis et bibatis ſuper menſam
meam in regno meo. Hic quomodo ibi nō
eſt potatio ꝛc. ſed methaphoꝛice ꝓ appꝛehē
ſione gloꝛie ꝛc. Quarto creauit angelos vt
ſeruitoꝛes et miniſtros conuiuij. Si dicat
Notabilioꝛes ſunt ſeruitoꝛes ꝙ̄ recumben
tes. Reſponſio ꝙ nos ſumus parētes ſpō
ſe. ſcꝫ nature humane. Ideo vult rex ꝙ ſe-
deamus ꝛc. Sicut ſi rex duceret in vxoꝛem
filiam paſtoꝛis: nobiles et milites ſeruirēt
ſuis parentibus. Ita xp̄us accepit naturā
humanam: ꝛ vult ꝙ angeli ſeruiant ꝛc. Au
ctoꝛitas. Heb. j. Nonne omnes ſunt admi
niſtratoꝛij ſpiritus in miniſterium miſſi
pꝛopter eos qui hereditatem capiunt ſalu
tis. Nota omnes vniuerſaliter ꝛc. Quin
to fecit mundum vt hic paremus nos: ꝛ la
uemus manus a peccatis per penitentiaꝫ
et mutemus veſtes. Si eſtis indutus ve
ſte antiqua ſuperbie: mutetis et capiatis
veſtem nouam humilitatis ꝛc. ꝛ ſic de alijs
Eccl's. iij. Cuncta fecit dominus bona in
tempoꝛe ſuo: ꝛ mundum tradidit diſpoſitio
ni hominum: alias diſputationi. ſ. actiue ꝛ
paſſiue: vt diſponant ſe ꝛ diſponantur di-
gnificando ſe ad conuiuium. Ecce quid eſt
pꝛedeſtinatio. Et patet pꝛima cōcluſio. Que
etiā ſcribitur ad Romanos octauo. Quos
pꝛeſciuit et pꝛedeſtinauit confoꝛmes fieri
ꝛc. Quos autem pꝛedeſtinauit hos et voca
uit: ꝛ q̊s vocauit hos et iuſtificauit. Quos
autem iuſtificauit illos et magnificauit ꝛc.
Sed eſſet argumentum in oppoſitum dice
ret aliquis. De pꝛedictis quinqꝫ cauſis q̄n
ta. ſcꝫ ꝙ iſte mundus eſt factus ad parcen-
duꝫ ſe repugnat pꝛime: quia ſi ſumus pꝛede
ſtinati: vel paremus nos vel nō: erimꝰ illic
qꝛ ſciētia dei nō pōt falli ꝛc. Rn̄deo ꝙ iſtud
argumentum ꝯtinet ignoꝛantiā vel inad-
uertentiam. Ac ſi rex inuitaſſet tot nobi-
les ad nuptias filij ꝛc. Et illi dicerēt. Quid
opoꝛtet me parare. Nunquid eſſet ſtultitia:
immo deberent dicere. Ex quo rex inuita-
uit me: ideo opoꝛtet me bene parare. qꝛ ſi
male paratus veneritis nō intrabitis quā
do eritis in poꝛta. ſ. moꝛtis. Pſal. cxvij. Hec
poꝛta domini iuſti intrabunt in eam. Sed
dicetis. Et nūquid poteſt falli diuina pꝛe-
deſtinatio. Reſpondeo ꝙ nulla mutatio
creaturarum arguit vel ponit mutationeꝫ
in deo. Hic parabolam. Matt. xxv. de decē
virginibus inuitatis ꝛc. Nota dicunt. decē
pꝛopter obſeruantiā decē pꝛeceptoꝛum: ꝛ virgi
nes ꝓpter puritatē quā debet habere q̄ ha
bent intrare. Et quinqꝫ erant pꝛudētes; q̄

parauerant ſe. Et quinq; fatue. quia non
parauerāt ſe ratione infallibilitatis: dicen-
tes rationē predictā τ argumētum. Et quo
ſumus inuitate ibi erimus recepte. Ideo
vocat eas fatuas. Nota et que parate erant
intrauerunt cū eo ad nuptias et clauſa eſt
ianua. ſcilꝫ nō paratis. Poeta ouidius. No
cuit differre paratis. Nouiſſime veniūt reli
que virgines τc. Non eſt ex hoc deus varia
bilis et mutabilis in ſua ſcientia: ſed conui
uium includit diſpoſitionem intrātis. Pa-
tet ſtulticia multoꝝ dicentiū. quid me opoꝛ
tet parare τc. Reſpondeo ꝙ ſi deus oꝛe ſuo
tibi dixiſſet ſaluaberis. τ alteri damnaberis
Intelligitur conditionaliter. Nam etiam ſi
eſſet poſſibile ꝙ aliquis non paratus intra
ret. expelleretur. vt dicit ipſemet chꝛiſtus
Mat. xxij. Intrauit autem rex vt videret
diſcumbentes. τ vidit ibi hominem non ve
ſtitum veſte nuptiali τc. τ dixit. Amice q̄uo
huc intraſti τc. Fac ergo cōſequentiam. Si
illi qui ſunt intus eſſent imparati expelle-
rētur: quomodo tu intrabis non paratus.
Ideo Mat. xxiiij. Eſtote parati τc. Si dica
tur. O ergo deus τ eiꝰ predeſtinatio mutat
non eſt verū. ſed pꝛedeſtinatio includit pꝛe-
parationē. Deus enī non mutatur. vt dicit
Boetius. iij. lib. de cōſol. metro. ix. ſed crea
ture mutant. Nota exēplum de barcha ſiue
naui in mari τ rupe τc. Ita iſte mūdus eſt
flumē. Unde. ij. Reg. xiiij. Ecce oēs moꝛi-
mur. τ quaſi aque dilabimur in terrā. Et vi
detur nobis ꝙ ſaxū. i. deus moueatur ſiue
mutetur nō eſt verū. Jō paremus nos per
bonam vitam: q2 alias erimus male τc. Ec-
ce auctoꝛitas τ eſt verbum dei p os ꝓphete
Eze. xxxiij. hec dicit dn̄s deus. Si dixero iu
ſto ꝙ vita viuat. τ cōfiſus in iuſticia ſua fe-
cerit iniquitatē: oēs iniuſticie eius obliuio
ni tradentur. τ in iniquitate ſua quam ope
ratus eſt in ipſa moꝛietur. Itē de pꝛeſcien-
tia ibi dicitur. Si dixero impio moꝛte mo-
rieris. τ egerit penitentiā a peccato ſuo: fe-
ceritq; iudiciū τ iuſticiā τc. vita viuet et nō
moꝛietur. Sicut ergo pꝛedeſtinatio inclu-
dit diſpoſitionem: ita pꝛeſcientia indiſpo-
ſitionem. Ideo dicit deus Hieremie. xviij.
Repente loquar aduerſum gentem et ad
uerſus regnum vt eradicem et deſtruam et
diſperdam illud. Si penitentiam egerit
gens illa a malo ſuo quod locutus ſum ad-
uerſus eam: agam et ego penitentiam ſu
per malo quod cogitaui vt facerem ei. Si
vis potes videre totum capitulum. Nabu-
chodonoſoꝛ. in decretis. xxiij. q. iij. vbi mul-
ta de hoc.

Secunda cōcluſio ꝙ

pꝛedeſtinatio diuina τ eterna de bonis τ pꝛe
ſcientia de malis nec impedit liberum arbi
trium. imo τ remanet in ſua libertate. al's
ſine meritis ſaluaretur: τ ſine demeritis dā
naretur quia ſi quis non haberet liberum
arbitrium non peccaret τc. Iſta cōcluſio po
nitur Eccleſiaſtici. xv. Deus conſtituit ho-
minem: τ reliquit eum in manu conſilij ſui
glo. interli. In libertate liberi arbitrij. Se-
quitur. Adiecit illi mandata τ pꝛecepta ſua
Si volueris mandata conſeruare conſer-
uabunt te. Appoſuit tibi aquam et ignem.
ad quod volueris poꝛrige manum tuam.
Ante hominem vita et moꝛs bonum τ ma
lum. quod placuerit dabitur illi. Nota. ab
initio. ſcilꝫ mundi et vite kuiuſlibet. Nota
differentiam inter mādata τ pꝛecepta. quia
mandata ſunt pꝛecepta affirmatiua que in
ducunt ad virtutes. Et pꝛecepta ſunt nega
tiua que retrahunt a peccatis; et obligāt
ad ſemper. Secus de mandatis quia ex ali
quibus iuſtis circunſtantijs non debent
ſeruari: immo ſine peccato poteſt fieri oppo
ſitum. Sed de negatiuis nullo caſu mun-
di poteſt fieri oppoſitum abſq; peccato pu-
ta. Non aſſumes in vanum nomē dei tui.
Bene poteſt iurari pꝛo neceſſitate. ſed non
in vanum τc. Nota appoſuit aquam. Ecce
bona vita. τ deuota. Et ignem. ſcilꝫ inferna
lem. vitam. ſcilꝫ eternā. τ moꝛtē. ſcilꝫ geben
nalem. Bonum ſcilꝫ glorie: τ malum ſcilꝫ
pene. Quod placuerit τc. Modo quilibet
diceret. Ego volo bonū glorie τc. velleitatē
habetis ſed non voluntatē. vt dicit beatus
Tho. iij. parte. q. xxi. ar. iiij. τ in. ij. ſniarum
diſt. xxxiij. vbi dicit ꝙ velleitas eſt impoſſibi
liū. Et pꝛobabo. Sicut ille qui dicit: ꝙ vult
ire ad dexterā ſed recipit ſiniſtrā ergo men-
titur: ſic multi volunt ire ad paradiſuꝫ. ver
bo. ſed facto recipiunt viam inferni. ſcilꝫ ſu
perbie et vanitatis. Quia ergo recipitis iſtā
viam: non vultis ire ad paradiſum. ſed vul
tis ire. ſcilicet per viam illam oppoſitam.
Idem de auaro et luxurioſo τc. Sed deus
non cogit aliquem ire ad infernū: immo re
uocat. Nota exemplū de ſpeculatoꝛe in tur
ri vidēte duas vias. ſcilꝫ aſperam ſed ſecu-
ram. τ delectabilē ac planam. ſed periculo-
ſam τ plenam latronibus. Et clamat dicēs
viatoꝛibus ꝙ dimiſſa via periculoſa capiāt
aliam: τ viatoꝛes nolūt immo truffantur de
guida. Uiſio illius guide ſeu ſpeculatoꝛis
non cogit aliquem ire per bonam viam ſiue
per aliā; lꝫ videat quid erit. Iſte ſpeculatoꝛ

eſt deus alte in turri eternitatis. Eſa. lvij. Dñs excelſus ⁊ ſublimis habitans eternitatem: ⁊ videt tempus preteritum preſens ⁊ futurū. quia omnia ſūt ſibi pñſentia. Due vie ſunt vita carnalis ⁊ delectabilis. ⁊ vita ſpiritualis. ſ. penitentia aſpera ⁊ difficilis. Omnes volunt ire per primam. Mat. vij. Lata porta ⁊ ſpacioſa via eſt que ducit ad perditionem. ⁊ multi ſunt qui intrant per eam. De ſecunda dicit ibidem. Quā anguſta porta ⁊ arcta via eſt que ducit ad vitam ⁊ pauci ſunt qui inueniunt eam. Et clamat per predicatores vel prophetas auiſando. Eſaie. xxx. Hec eſt via ambulate in ea ⁊ nō declinetis neq; ad dexteram neq; ad ſiniſtram. Dextera quando dimittitur bona vita amore creaturarū. Siniſtra quando timore ipſarū. Dicitis. o velletis ꝙ ego dimitterem iſtam iuuenem. ꝛc. vel ꝙ reſtituā. Ego dimittā filio meo vt reſtituat. ꝛc. Scientia dei non aufert liberum arbitriȝ nec impedit: immo ipſum iuuat preceptis. ordinationibus: predicationibus. monitionibꝰ ⁊ inſpirationibus: et vult ꝙ omnes ſaluemur. Auctas. j. Timo. ij. Hoc bonū eſt ⁊ acceptū coram ſaluatore noſtro deo. qui omnes homines vult ſaluos fieri. ⁊ ad agnitionem veritatis venire. Unus enim deus vnus ē mediator dei ⁊ hoīm homo xp̄s ieſus. qui dedit redemptionem ſemetipſum pro omnibus. Non ergo tollit liberum arbitrium. ꝛc.

Tertia concluſio.

Omnes quales ſumus ſiue p̄deſtinati ſiue preſciti debemus conari ad bonam vitam perſeueranter. Regula eſt theologie ꝙ quādo deus ordinat aliquem finē: ordinat etiam media ad illū finem ſine quibus nō poteſt venire ad illum finem. Etiam ſi non dicit: intelligitur dixiſſe. vt patet. quia ſi rex facit aliquē gubernatorem intelligit ꝙ faciat iuſticiam: etiam ſi non ponatur in mādamēto. ꝛc. Nota quomodo ſaluandi ſcribuntur in libro predeſtinationis. ſcȝ Johannes ſaluabitur per innocentiam. Petrus per penitentiam. ꝛc. Ita ꝙ non ſolum ſcribit finis ſiue terminus. ſed etiam via ſiue medium per quod. ꝛc. Idē de preſcitis. ꝛc. Si papa facit epiſcopuȝ intelligitur ꝙ ſit ſacerdos etiam ſi non dicit. Idem in natura de pluuia per nubes. ꝛc. Ita de predeſtinatione. Ideo ibi eſt triplex defectus in illis qui dicunt. quid me oportet operari. ꝛc. Primo eſt ignorantia. quia quando ſcribitur in libro predeſtinationis. talis ſaluabitur. ponitur etiam via ⁊ medium per quod: quia per humilitatem: vel miſericordiam ꝛc. Ideo reſpicere finē ſine medio eſt ignorantia. ⁊ talis deficit dicēdo. q̇d me oportet laborare ꝛc. immo certe oportet operari. Alioquin auferes vnā partem predeſtinationis: ſcȝ viā et mediū per quod ꝛc. Ideo Greg. j. dial. et ponitur. xxiij. q. iiij. c. obtineri. Ipſa perennis regni predeſtinatio ita eſt ab omnipotēte deo diſpoſita. vt ad hoc electi ex labore perueniant: quatinus poſtulando mereantur accipere q̄d eis omnipotens deus ante ſecula diſpoſuit donare. Ideo nō vis ire ad infernū. remoue viam ⁊ medium. ſcilȝ peccatum et non ibis. Eſaie. iij. Ue impio in malum. Secundus defectus eſt ſtulticia dicere quid me oportet facere bonū ꝛc. Nota qualiter deus ſcit oīa futura. Scit ſi hodie prādebis ſicut ſi ſaluaberis. Si dicis q̇d me oportet parare cibū pro prandio ꝛc. Nullus facit argumentū de prandio ⁊ arguit de aīa. Idem ſi es infirmus. quid me oportet vocare medicū quia iam ſcit deus ſi ero curatus ꝛc. Si debes ſanari via eſt per medicinas ꝛc. Ideo non ſunt dimittende. Item ſcit deus ſi hoc anno habebitis bladum. Quid ergo oportet arare ꝛc. Reſpōſio quia illa eſt via. Item ſcit deus ſi rex habebit victoriam de inimicis. Quid oportet habere gentes armorum. Reſponſio: quia illa eſt via ad victoriam ꝛc. Tertius defectus eſt error maximus. Unde negare trinitatem error eſt contra vnum articulum ſolum. et ſic de alijs. ſed dicere ꝙ predeſtinati non debent facere bona eſt error contra omnes articulos quos deſtruit. Uerbigratia. Quare deus voluit incarnari. Reſpondeo vt homines aſcenderent in celum. Et nunquid ſciebat deus ſi homines ſaluarentur. Quid oportebat ipſum incarnari. et ſic de alijs. Item de quo ſeruit fides: baptiſmus ꝛc. q̄ ante iſta deus ſciebat q̇ eſſent ſaluādi ꝛc. Magnus eſt error ſumere finem ſiue medio. Modo ergo finalis concluſio eſt vt dicit thema. Manete in me. ſcilȝ per bonam vitam: ⁊ ego in vobis per gratiam et gloriam. Ideo. ij. Petri. j. Fratres ſatagite vt per bona opera certam veſtram vocationem ⁊ electionem faciatis. Hec eniȝ facientes nō peccabitis aliquando. Sic enim abundanter miniſtrabitur vobis introitus in eternum regnum domini et ſaluatoris noſtri ieſu chriſti ꝛc.

¶ De aqua benedicta ſm̄ beatiſſimum Uincentium. Sermo nonus.

Multum fructuz
affert. Jo.xij. In iſto ſermõe
volo vobis declarare q̃ttuoꝛ
excellentias valde pulchꝛas
de aqua benedicta: vt habea
tis reuerentiã ꝛ deuotionẽ: qꝛ multum fru
ctum affert. Et erit materia fructuoſa ꝛ vti
lis ꝑ aiabus: ſed pꝛius ſalutet virgo maria
ꝛc. Multum fructum ꝛc. Thema vult dice
re ꝙ aqua benedicta per ſacerdotem cum
exoꝛciſmis affert multum fructum. vt etiaꝫ
habetur in decreto de conſe. diſt. iij. c. aquã.
In qua quattuoꝛ notantur. A

Pꝛimo materia cõueniens.
Secũdo foꝛma expediens.
Tertio miniſter ſufficiens.
Quarto fructus pꝛoueniens.

Et de vltimo loquitur thema dicens. Mul
tum fructum affert ꝛc.

Pꝛimo ergo requiri-
tur materia cõueniens. Nam opoꝛtet ꝙ ſit
aqua naturalis nõ roſacea aut artificialis
Ratio: nam iſta materia ſignificat incarna
tionẽ dñi noſtri ieſu chꝛiſti. Et ſal deſignat
vnionem nature diuine cum noſtra huma-
nitate. que vnio ſcilꝫ iſtarũ duarũ naturarũ
ſignificatur per cõmixtionem ſalis et aque
Ideo materia debet eſſe naturalis ſine ali-
qua coꝛruptione et pura ſine aliquo artifi-
ciali. Per aquam enim ſignificatur noſtra
humanitas ꝛ per ſal diuinitas. Pꝛimo pꝛo
batur de ſale quod habet duas virtutes ſeu
conditiones.

Pꝛimo quia pꝛeſeruat a coꝛruptione vt
videmus ad oculum.

Secundo ſal dat ſapoꝛem. Sic chꝛiſtꝰ
inquãtum deus pꝛeſeruat creaturas ab an
nihilatione. qꝛ niſi ſuſtineret celum ꝛ terrã
ꝛc. venirẽt ad nihilum vt dicit Greg. Et ſic
nõ ſolũ pꝛeſeruat a coꝛruptione. ſed etiã ab
annihilatione: ꝛ nõ ſolũ a naturali coꝛru-
ptiõe. ſꝫ etiã a criminali. Nã hoĩes ꝑ pctm̃
caderẽt in dãnationẽ niſi chꝛiſtus ſua miſe
ricoꝛdia pꝛeſeruaret et ſuſtineret eos expe-
ctando ad cõuerſionem ꝛ vitam eoꝛum cõ-
ſeruando. Hec ratio pꝛobatur Heb. j. Poꝛ-
tans omnia verbo virtutis ſue: purgationẽ
peccatoꝝ faciens ſedet ad dexterã maieſta-
tis in excelſis. Et ſic xp̃s habet pꝛimã cõdi
tionem ſalis. Secũdo dat ſapoꝛẽ epulis
Nam ſicut nullus cibus eſt ſapidus ſine ſa-
le: ſic nullum opus eſt meritoꝛium niſi ſal
miſceatur. ſcilꝫ nomen dñi ieſu. Verbigra-
tia. vis ieiunare non valet ſine intentione
bona pꝛopter deum ꝛc. Et ſic do conſilium
q̃ vult facere bonũ opus pꝛius miſceat iſ ſal. ſ
ad honoꝛem dei ꝛ lucretur meritum. Puta
vadis ad miſſam ad ſermonem ꝛc. non vt
videas mulieres ꝛc. ſed ad honoꝛem dei.
Idem de elemoſyna dicendo chꝛiſtus fecit
mihi magnam elemoſynam quãdo effudit
ſanguinem pꝛo me ꝛc. ſic ponis ſal. Unde
apl's. Col. iij. Omne quodcunqꝫ facitis in
verbo aut in opere. omnia in nomine dñi
noſtri ieſu chꝛiſti facite: gratias agẽtes deo
et patri per ipſum. Item in antiquo teſta-
mento. Leuiti. ij. Quicquid obtuleris ſacri
ficij ſale condies. nec auferes ſal federis dei
tui de ſacrificio tuo. In omni oblatione
offeres ſal. ſcilꝫ diſcretionis. Ecce quare di
cit chꝛiſtus ſal. B Sed videamus de
aqua que ſignificat noſtram humanitatem
Ratio: quia ſicut aqua exit de fonte et vadit
per mundum multiplicando et non ceſſat
vſqꝫ ad mare. Sic homo quando exit de vẽ
tre matris ſemper currit. vſqꝫ ad moꝛtem.
vt dicit Seneca. Et ꝓpter hoc vita huma-
na dicitur aqua. Auctoꝛitas. ij. Regũ. xiiij.
Oẽs moꝛimur et quaſi aque dilabimur in
terram. Nota moꝛimur. Nam donec ſit ali-
quis in moꝛte nõ eſt moꝛtuus ꝛc. ſed currit
ad moꝛtẽ. Quia ergo filius dei vniuit ſuam
diuinitatẽ cum noſtra humanitate in incar
natione. ideo in benedictione aque ſacer-
dos benedicit ſal ꝛ miſcet cũ aqua. Quia ve
ro aqua eſt pura ꝛ ſal purũ ſignificatur ꝙ il
la benedicta incarnatio fuit mũda ſine coꝛ-
ruptione. De hoc habemus figuram quarti
Regum. ij. vbi legitur ꝙ in ciuitate Hieri-
cho que erat multum pulchꝛa fuit vnus de
fectus de aqua. quia erat male ſana. ꝛ cam
pi qui ex ea rigabantur. non fructificabant
et multi moꝛiebantur pꝛopter infectiones
aquarum. Contigit quadam die ꝙ Heliſe-
us qui erat dei amicus ſanctus: venit illuc
Tunc maioꝛes ciuitatis venerunt ad eum
ſupplicando vt daret remedium contra il-
las infectiones. Et pꝛopheta ſtetit imaginã
do et expectando reuelationem a deo. Et
fuit ſibi reuelatum quid faceret. Et dixit.
Afferte mihi vas nouum. Et ſic fecerunt.
Et tunc accepit vas et poſuit aquam ꝛ mi-
ſcuit ſal dicens. Hec dicit dominus. Sana-
ui aquas has et non erit vltra in eis moꝛs
neqꝫ ſterilitas. Dicit glo. ꝙ aqua erat moꝛ-
boſa. Ideo dicitur non erit moꝛs ꝛc. Ciui-
tas iſta hiericho eſt mundus. in quo terra
non fructificabat. quia homines per bona
opera que faciebant non ibant ad paradi-
ſum ante paſſionem xp̃i; immo oẽs deſcẽde

dant ad inferos. Unde dauid pſ. lxxxviij. Quis eſt homo qui viuet ⁊ nõ videbit mortem. eruet animam ſuam de manu inferi. Sed deus adhibuit remedium. Nam fecit afferri vnũ vas nouum. ſ. vterum virginis marie. qđ dicitur nouum. quia in ea nullũ vnꝙ fuit peccatum. vt dicit Aug. quod nõ fuerat a ſeculo auditum. ſed fuit pura quã nullus tetigit. De quo vaſe dicitur Hiere. xxi. Nouum creauit de⁹ ſuper terram. femina circundabit virum. hec dicit dominus exercituum iſrael. Hic eſt argumentum cõtra iudeos qui nolunt credere incarnationẽ Nam ſi queratis ab eis que eſt illa femina que circundedit virum: non poteſt intelligi niſi de virgine maria. quia dicit virum nõ puerum. et ſic habebũt concedere incarnationem. Ex quo ergo humanitas fuit iuncta diuinitati: tunc iſte mundus fructificauit: quia modo quilibet poteſt ire ad paradiſum. Nam liberati ſumus a morte: ⁊ poſſumus facere bonum. Ideo dicit decretum de conſe. diſtin. ij. c. ſemel. ſ. Semel chriſtus mortuus eſt iuſtus ꝓ iniuſtis. vt ſcilꝫ induceret ad bonum ⁊c. E

Secundum qđ habeo

declarare de aqua benedicta eſt forma expediens que debet ſeruari in bñdictione aque. Et ſtat in duobus.

Primo in verbis.

Secundo in figuris.

Primo in verbis. ſcilꝫ ſeptẽ innocationib⁹ nominis dei ſiue orationibus.

Prima innocatio eſt cum dicitur. Adiutorium noſtrum ⁊c.

Secũda. Exorcizo te creatura ſalis ⁊c.

Tertia. Immẽſam clementiam tuã ⁊c.

Quarta. Exorcizo te creatura aque. ⁊c.

Quinta. Deus qui ad ſalutem humani generis ⁊c.

Sexta. Commixtio ſalis ⁊ aque ⁊c.

Septima. Deus inuicte ⁊ virtutis ⁊c.

Et iſta eſt forma verborum ſeptem innocationes ſiue orationes. Nã ſicut per ſeptem gratias ſpiritusſancti ſanctificatur creatura in baptiſmo: ſic aqua ſanctificatur per iſtas ſeptem innocationes ſuo modo. Et attendant preſbyteri vt dicant verba diſtincte. alioquin non benediceretur aqua. Naꝫ differentia eſt inter materiam et formam: quia ſi de forma aliquid remoueatur recedit non ſic de materia. Nam remota media parte aque adhuc remanet materia: vt dicit philoſophus. Remota aliqua parte materie remanet materia. ſed remota parte forme recedit forma. Verbigratia. In circulo ferreo. materia eſt ferrũ. rotũditas eſt forma. Tunc ſi remoueatur aliqua pars rote: materia ferri remanet. ſed forma recedit. ſ. rotunditas. Item ſi capis duo grana tritici remoto vno grano remanet materia. ſcilꝫ triticum. ſed numerus ſiue forma recedit. Sic de aqua benedicta. Aqua eſt materia. ⁊ verba ſunt forma. Si remoueatur pars aque. adhuc manet materia aque. ſed amotis aliquibus verbis de forma: recedit forma. Etiam dicunt doctores in quarto ſentẽtiarum diſt. viij. In conſecratione corporis chriſti nihil fit niſi ſola verba diſtincte dicãtur que ſunt de eſſentia forme: quia forma dat eſſe rei. Sed ſi de hoſtia remoueretur aliqua pars nihilominus fieret conſecratio. quia eſt materia. Quis ſacerdos debet attendere ꝙ ſit integra et rotunda hoſtia. propter remotionem ergo alicuius partis materie non deſinit eſſe materia. Sed quilibet ſacerdos debet attendere formam. nõ ſolum in ſeptẽ ſacramentis eccleſie. ſed etiam in benedictione aque. ſcilꝫ vt dicat verba diſtincte. et videat miſſale et corrigat ſi ſit defectus. Ideo Paulus. ij. Timoth. j. Formam habet ſanorum verborum que a me audiſti. Et notanter dicit ſanorum. Nã ſicut homo cui aliqua membra deficiunt non habet corpus ſanum nec integrum. ſic datur intelligi ꝙ verba debent dici diſtincte. D Secundo forma benedictionis aque conſiſtit in ſignis et figuris. Nam in baptiſmo penitentia abſolutione vel conſecratione et aliis ſacramentis. nõ tantum requiruntur cruces ſicut verba. Sed in benedictione aque cruces ſunt neceſſarie cum verbis. Et ſunt. xiiij. numero. Prima crux debet fieri in prima innocatione. In ſecunda fiunt tres. in tertia due. in quarta tres. in quinta vna. in ſexta vna. cũ miſcetur ſal cum aqua. in ſeptima tres. et ſic ſunt. xiiij. Et ſicut preſbyter dicit et format verba diſtincte. ſic etiam cruces debet facere. non circulum ⁊c. Nam dyabolus pro ſuo proprio ſigno habet circulum. et chriſtus per paſſionem recepit ſignum crucis. Eſaie. xlix. Ecce leuabo ad gẽtes manum meam. ⁊ ad populos exaltabo ſignuꝫ meũ. ideſt crucem. vt dicit gloſa. Patet ergo ꝙ verba et ſigna debẽt fieri diſtincte et formate. Dicam miraculum. Quidam erat obſeſſus a dyabolo. proiiciebatur aqua benedicta ſuper eum. ⁊ nolebat exire dicens ꝙ illa aqua nõ erat bñdicta. q2 preſbyter fecerat circulũ. Deinde habuerũt aquã benedic-

etiam per deuotum preſbyterum: ⁊ ſic receſſit diabolus. ⁊ fuit repertum ꝙ alius ſacerdos non faciebat bene cruces: et diſtincte non proferebat ꝟba. Jō multū debēt attēdere ſacerdotes in talibus ⁊ ꝓuidere: ſicut docet apl̄us ꝑhil. iij. Obſeruate eos q̄ ita ambulant ſicut habetis formam noſtrā. ſcʒ eccleſie. qꝛ vt dicit Auguſt. Ea que eccleſia facit habet ab apoſtolis. E.

Tertium requiſitū ad

aquam benedictam eſt miniſter ſufficiens. Nunquid pōt quilibet facere hanc benedictionem. Rn̄ſio ꝙ benedictionē ſuper menſam quilibʒ po eſt facere ſiue clericus ſiue laic⁹. ſed illā q̄ fit in eccleſia ſoli pſbyteri faciunt ⁊ non alij. Sʒ queritur an habeat virtutem aqua mali ſacerdotis ⁊c. Rn̄ſio ꝑ diſtinctionē. qꝛ aut benedicit noīe eccl̄ie: aut in perſona ꝓpria. Si p̄mo modo. ſcʒ qꝛ curatus. tūc etiam ſi ſit male vite ⁊ peccator ſemper eſt aqua benedicta ⁊ habet ſuam virtutem. lʒ de bono ꝯſilio deberet cōmittere benedictionem aque alicui alteri. Si aūt benedicat in ꝓpria perſona requirit ꝙ ſit bone vite vt ſit aqua benedicta. alˀs nō erit benedicta nec haberet virtutem ſuam. Hoc potes videre per exemplum. Aliqua mulier iuuenis male induta venit ad petendū elemoſynam: ⁊ dominus dom⁹ pietate motus mittit ꝑ ſcutiferum qui in mala intentione dabit illam elemoſynā mulieri vt trahat ad peccatum ⁊c. Nunquid iſta elemoſyna erit meritoria. Reſponſio ꝙ ſic q̄ ad dn̄ʒ ſed quo ad miniſtrum non: immo dānabilis eſt. eo ꝙ habuit malā intētionem. Sic ſi ſacerdos ſit male vite et benedicat nomine eccleſie. qꝛ miniſter curatus ⁊c. tunc aq̄ eſt benedicta et habet ſuam virtutem quia preces eccleſie ſemper deo placent. Jō Grego. dicit eccleſie tue preces que tibi ſemper grate ſunt ⁊c. Sed quando eſt in peccato mortali ille qui benedicit nomine proprio nihil proficit. Unde dicitur Malach. ij. Et nunc ad vos mandatum hoc o ſacerdotes Si nolueritis audire et ſi nolueritis ponere ſuper cor vt detis gloriam nomini meo ait dominus exercituum. mittam in vos egeſtatem. et maledicam benedictionibus veſtris. Non a me principaliter datis. ſed que ita ſunt veſtre ꝙ non dei. vt exponit ſanctus Thomas in q̄rta diſtinctione. xix. in fine expoſitiōis textus. Quod dicit propter ſacramenta. quia in ſacramento altaris quantumcunq; hereticus: vel excommunicatus ſacerdos poteſt cōſecrare; nec tenetur magiſter ſnlarum in dicta diſtinctione. Nota dictā auctoritatē in ſumma cōfeſſorū libro. iij. titulo. xxxiiij. q. lxxv. Sed qn̄ miniſter eſt bone vite. iam habet maiorem. Nam legitur de beato Bernardo ꝙ ex aqua quā benedixit illuminati ſunt. xix. ceci. ⁊ alij multi infirmi ſanati ⁊c. Et cuʒ alia aqua nō ſanabant nec illuminabant. Ideo ſacerdotes licet non teneant confiteri in benedictionibus: tamē tenetur conteri. et de bono conſilio confiteri. vt aqua habeat maiorem virtutem. Ideo dicitur Deut. xxi. Accedēt ſacerdotes quos elegit dominus deus ⁊ miniſtrent ei ⁊ benedicant in nomine eius. Nota accedent. quia ille qui eſt in peccato mortali longe eſt a deo. Unde dauid in ps. cxviij. Longe a peccatoribus ſalus ⁊c. Tamen per confeſſionem ⁊ propoſitum non redeundi ad peccata et faciendi penitentiam iniunctam appropinquant deo ⁊ poſſunt benedicere aquam in nomine domini. F

Quartuʒ quod habeo

vobis declarare de aqua benedicta eſt fructus prouenien̄s. ⁊ de hoc loquitur thema. Et ego reperio per decretū de cōſe. diſt. iij. c. Aquā. ꝙ aqua benedicta cū ſale qꝫ ponit eccleſia hʒ duodecim ꝟtutes. G

Primo quattuor ſunt in anima.
Secūdo alie quattuor in corpore.
Tertio quattuor in vita.

Primo ꝙ quattuor anime. Prima eſt recollectio cordis. Nam perſone que tota ſeptimana fuerunt occupate in negocijs temporalibus habēt cor diſperſum: ⁊ aqua benedicta habet virtutem recolligendi et reducendi cor ad vnum locum ſcilicet ad orationem. ſi tamen deuote accipitur cum cruce in fronte dicendo Jeſus. Ideo cōiter aqua benedicta eſt in introitu eccleſie retro ianuam. Secunda virtus eſt purificatio mentis. Nam ſunt alique perſone que habent mentem diſperſam: ⁊ demon ſuggerit malas cogitationes de die ⁊ nocte. Ideo remediū eſt accipere aquam benedictam ⁊ portare ad domum ⁊c. Tertia virtus eſt remiſſio peccatorum venialiū vt dicit beatus Tho. in. iiij. diſt. ij. q. j. dum tamen recipiat cum deuotione quod eſt magnū. qꝛ reperit ꝙ vna perſona ſtetit per annum in purgatorio propter peccatum veniale. Et ſic magnam virtutē habet. qꝛ liberat a penis purgatorij. Hoc tamē intelligitur qn̄ perſona non habet pctm̄ mortale actuale. Quarta virtus eſt qꝛ expellit demones a corporib⁹

ſicut aqua calida canes de coquina. Sz mul-
totiens ꝓpter indeuotionem illius q̄ in ſe
habet demonem vel illius q̄ cõiurat vel pro
pter ſecretum dei non vult exire. Itē expel
lit demones a domibus. Nam ſunt alique
domus ad quas veniunt ad terrendum ꝛc.
Et ſi aſpergatur aqua benedicta fugiūt ꝛc.
H. Secūdo de q̄ttuor virtutibus in cor-
pore. Prima eſt fecunditas corporalis. Nā
ſi vxor que nequit habere prolem accipiat
die dominico et bibat et deuote faciat cru-
cem ſupra vētrem cum nomine ieſu: habe-
bit prolē niſi aliter deus operetur ꝛc. Se
cunda eſt vbertas temporalis ſcʒ aſpergē-
do vineam vel campū deuote cū noie ieſu
Et ſi dubitas de tēpeſtate accipe aquā be-
nedictā: proijce cum ramo ꝑ campū vineaꝫ
ꝛc. Hoc ptʒ. iiij. Reg. ij. de terra hiericho q̄
non fructificabat ꝛc. Tertia virtus eſt cu
ratio infirmitatū. Nā hippocrates vel aui-
cenna nunq̄ ordinauerunt medicinā tam
generalem ꝯtra oēs infirmitates. Si habe
tis aliquod malum accipiatis. deuote cū fi
de ꝛ reuerentia ī noie ieſu ꝛ recipietis ſani
tatem ſi curatio non ſit contra ſalutē. Ideo
dicit Greg. Morboſqꝫ pellēdos diuine gra
tie ſumat effectū. Idem ſuper vulnera ani
maliū. Vn̄ pſ. xxxv. Homines ꝛ iumēta ſal
uabis ꝛc. Quarta virtus eſt excluſio mor
talitatum. Nam dicunt medici ꝙ veniūt
ex corruptione aeris vel terre. ꝛ verum di-
cunt deo ꝑmittente. Natura eñ nihil aliud
eſt niſi inſtrumentum dei. Sicut ille q̄ vult
mittere aliquid amico ſuo non vadit ipſe-
met. ſed mittit per famulū. Sic facit deus
per naturam mittit infirmitates ꝛc. Sed
per quam benedictā purificatur aer. Et
iſto modo ſi deuote accipiatur et per do-
mos ꝓijciatur: dicendo ieſus: tūc deus ꝑcipit
nature vt ceſſet. Item fiant ꝓceſſiones per
ciuitates ꝛ villas deuote ꝛ habeat aqua be
nedicta in magna abundantia. ꝛ hincinde
aſpergat cū noie ieſu. ꝛ ſic peſtilētia recedet
Non dicant iheu iheu: qꝛ nihil valeret: im-
mo ꝓuocaret iram dei. Sicut euenit in lō-
bardia tꝑe quo ibi ꝑdicabā. Erat quedā mu
lier nobilis de qua erat multū philocapt⁹
demon. Et hoc erat ita notū ꝙ oēs ſcutife
ri truffabantur de ea nec timebant demonē
Aliquā apparebat in figura ſpecioſi hominis
ꝛc. intm̄ ꝙ ſi indigebat fructib⁹ vel volebat
aliq̄d fieri ipſe erat parat⁹ oī tꝑe ꝛ hora. Et
amore illi⁹ ſemel deportauit fruct⁹ ꝛ ipſa vo
lebat comedere demō dixit. Signa te dicē-
do ihe⁹: nō dicebat ieſus ꝛc. Finaliter veni
illuc ꝛ dn̄a miſit ad me ſuū confeſſorē qui
retulit mihi oīa hec. ꝛ docui quomō facerē
crucē dicendo ieſus. ꝛ ſic fecit ꝛ amplius nō
apparuit diabolus. Ideo auiſemini ꝛc. I
Tertio de quattuor virtutibus vite tēpo-
ralis cõtra pericula. Prima eſt ꝯtra ꝑicula
hoīm. ſ. inimicoꝝ. Nā ſicut illi q̄ vadūt per
mōtes ꝛ deſerta portāt tyriacā ꝛ loricā fer-
reā in defenſionē. ſic nos debemus portare
aquā bn̄dictā: ꝛ cū videtis inimicos capite
aquā bn̄dictā deuote ꝛ nō timebitis. Scd̄a
virtus eſt cõtra beſtias ꝛ feras. vt legiꝛ de
ſancta martha que cepit draconem ꝛ liga-
uit eū cū aqua benedicta. Tertia eſt con
tra tēpeſtates maris vel fluctuū. Nā quili-
bet ingrediens mare debet portare aquam
benedictā ad mitigandū fluctus ꝛ ꝛ ſic cu-
ſtoditur a naufragio et periculis ꝛc. Quar
ta virtus eſt contra ignē. Nā cū aqua bene
dicta extinguetur vt legiꝛ in hiſtoria ſan-
cti Andree. Et de iſtis duodecim fructib⁹
diciꝛ Apoc. xxij. Oſtendit mihi fluuiū aque
viue. K Sed volo auiſare preſbyteros.
Nam dicūt doctores ꝙ ſi aqua benedicta
miſceatur cum nō benedicta erit benedicta
tota. verū eſt niſi aqua nō benedicta in ma
iori q̄titate non ſit. qꝛ tūc nō eſſet bn̄dicta.
qꝛ ſic ſequereꝛ ꝙ mare benedici poſſet. ſcʒ
ponendo de aqua bn̄dicta: qꝛ tunc vna gut
ta aque benedicte faceret aliā ꝛ illa aliam:
ꝛ ſic in infinitū ꝛ tunc totū mare benedice
retur. Quod nō eſt credendū. Idē dicūt iu
riſte ꝛ theologi de veſtimentis eccleſie q̄n
reparantur: qꝛ ſi illud quod apponitur ſit
maius: debet iterū benedici. Secus ſi nō
eſſet maior pars. Et ſic eſt de aqua benedi-
cta: ideo aduertatis bene ꝛc.

Sequiꝛ quare ſit inſtitutū vt aqua ſale
conſperſa benedicatur. Alexander papa
v. de conſecra. diſt. iij. c. aquam.

a Quā ſale ꝯſper
ſaꝫ in ppl'is bn̄dicim⁹. vt ea
cūcti aſperſi ſctificenꝛ ꝛ pu
rificenꝛ. Qđ ꝛ ab oībus ſa-
cerdotib⁹ faciendū eſſe mā-
damus. Nā ſi cinis vitule aſperſus popu-
lum ſanctificabat atqꝫ mundabat: multo
magis aqua ſale aſperſa diuiniſqꝫ precib⁹
ſacrata: populum ſanctificat atqꝫ mundat
Et ſi ſale aſperſo per heliſeum ꝓphetā ſte
rilitas aque ſanata eſt: q̄to magis diuinis
precibus ſacratus ſal ſterilitatē rerū aufert
hūanaꝝ: ꝛ quoinquinatos ſanctificat ꝛ pur
gat: et cetera bona multiplicat: et inſidias
diaboli auertit et a fantaſmatibus et ver
ſutijs homines defendit. Querit gl.

quomodo dicatur aqua benedicta populū
ſanctificare vel mūdare. Reſpondet ꝙ tol-
lit venialia ex virtute verboꝝ.

De pane benedicto ſcḋm beatum Vincen
tium. Sermo. x.

PRofert de the-
ſauro ſuo noua et vetera.
Math. xiij. Volo vobis pre-
dicare nunc de pane benedi-
cto: ⁊ habebimus bonas ma
terias morales. ⁊c. Sed primo ſalutet̃ vir-
go. ⁊c. Profert. ⁊c. Pro declaratiōe thema-
tis et introductione materie ſciatis bone
gētes ꝙ dn̄s ieſus xp̄s volens dare apoſto
lis ⁊ alijs modū predicandi dixit. Omnis
ſcriba doctus in regno celoꝝ ſimilis eſt pa-
trifamilias qui profert de theſauro ſuo no
ua ⁊ vetera. Sunt hic termini qui indigēt
declaratione. A Primo cū dicitur in re
gno celoꝝ. Ibi capitur pro ſacra ſcriptura:
que predicat̃. Ratio. quia ſicut in celo ſunt
ſecreta diuina collocata: vt myſterium tri-
nitatis. ordines angeloꝝ: gradus ſanctorū
⁊c. Ita intra intellectuꝫ litteralem ſcriptu-
re continentur ſecreta diuina abſcondita:
que in celo manifeſtantur. Ideo dicitur
Mat. xiij. Simile eſt regnū celoꝝ theſauro
abſcondito in agro. ſ. huius mundi. vbi eſt
triticū bonoꝝ operū ⁊ zizania maloꝝ. Ideo
Hiero. ad paulinum de omnibus diuine hi
ſtorie libris. c. vij. Nonne videtur tibi iam
hic in terris regni celeſtis habitaculū. B
Secundo ſcriba ſumitur a noticia ſcri-
pture ⁊ non ab arte ſcribendi. Unde apud
iudeos ſcriba dicit̃ doctor. ⁊c. Tertio pa-
terfamilias eſt xp̄s. Mat. xxiij. Oēs vos
fratres eſtis. ⁊ patrem nolite vobis vocare
ſuper terram: vnus eſt eniꝫ pater veſter qui
in celis eſt. Et ipſe xp̄s eſt magiſter q̇ pro-
fert noua documenta noui teſtamēti: ⁊ vete
ra. ſ. figuras veteris teſtamenti declarādo.
De hoc ꝓphetia Canticoꝝ. vij. Omnia po
ma noua et vetera dilecte mi: ſeruaui tibi.
Ideo nunc volo vobis predicare noua ⁊ ve
tera. Noua. ſ. de pane benedicto. quia habꝫ
fundamētum in nouo teſtamento. Et vete
ra ſcꝫ de aqua benedicta. de aqua iam pre-
dicaui vobis: que habet fundamentum in
veteri teſtamēto. ſ. iiij. Regum. ij. Materia
aūt panis benedicti fūdatur in nouo teſta-
mēto. Matth. xiiij. Acceptis panibꝰ ieſus
benedixit fregit ⁊ dedit. ⁊c. Et ſic vos pote
ritis dicere de me. Profert de theſauro. ⁊c.
Notetis ergo ꝙ panis benedictus dat̃ vo-
bis in eccleſia pro tribus documētis. C
Primū eſt de memoria intellectuali.
Scḋm eſt de credentia ſpirituali.
Tertiū eſt de medicina vniuerſali.

Dico primo ꝙ panis
benedictus eſt nobis in documentū de me
memoria intellectuali. ſ. de rebus altis ⁊ di
uinis. Ratio. quia vt dicit Boetius. Me-
moria hoīm eſt labilis: niſi retineatur per
aliquid repreſentatum oculis vel auribus.
quia ſicut aqua calida frigeſcit: niſi iuxta
ignē conſeruetur calor: ita de memoria no
ſtra. cuius natura ⁊ conditio eſt non habe-
re ſcientiam niſi per memoriam. cum vt di
cit philoſophus anima in ſua creatione ſit
ſicut tabula raſa in qua nihil depictum eſt
⁊c. Ideo quando recipit qualitatē ſibi non
naturalem: vt eſt ſcientia ſapientia. ⁊c. ni-
ſi ſibi repreſentetur ꝑ aliquod viſibile labi
tur. Ideo philoſophus libro de ſenſu ⁊ ſen
ſato dicit. Memoria nihil admittit niſi id
quod frequenter cogitat ⁊ ſic requiritur ali
quid ad memorandum. Ideo xp̄s ait. Hec
quotienſcūqꝫ feceritis in mei memoriam
facietis. D Nam in miſſa reducuntur
tria ad memoriam. Primo inſtitutio ſa-
cramenti: ⁊ hoc in conſecratione. ⁊c. quia
xp̄s in cena accipiens panem. ⁊c. ⁊ deinde
calicem. dicendo verba cōſecrationis. Nec
vult deus ꝙ iſtud tam magnū beneficiuꝫ
tradatur obliuioni. Ideo dicit. Hec quoti-
enſcūqꝫ. ⁊c. Nota. in meā cōmemorationē.
⁊ non veſtrā ſimulationē vel hypocriſim vel
ſimoniam. Scḋo in miſſa reducit̃ ad me
moriam beneficium paſſionis. ⁊ hoc in ele
uatione poſt conſecrationeꝫ. Itē in calicis
eleuatione offerendo patri ſanguinem in
precium noſtre redemptionis. ⁊c. Tertio
in miſſa fit memoria cōionis quam xp̄s fe
cit in cena: cū dicit euangeliſta. Mat. xxvj.
Cenantibus illis accepit ieſus panem ⁊ be
nedixit ac fregit deditqꝫ diſcipulis ſuis. et
ait. Accipite ⁊ comedite hoc eſt corpꝰ meū.
Ad repreſentandū ergo hoc opus fuit or-
dinatū vt daretur panis benedictus in ec-
cleſia. Ideo quando ſacerdos benedicit pa
nem. repreſentatur conſecratio quam xp̄s
fecit. Deinde ſacerdos debet accipere ꝓ ſe
in quo oſtenditur ꝙ xp̄s primo cōicauit ſe
ipſum. vt dicit beatus Tho. in. iiij. di. xj. q.
ij. arti. j. ⁊ ponit hos verſus. Rex ſedet in
cena turba cinctus duodena. Se tenet in
manibus ſe cibat ipſe cibus. Deinde diuidi
tur et datur populo: in quo repreſentat̃ ꝙ
xp̄s cōicauit apoſtolos ſuo corpore. Ecce
quare dicit. Hec. ſ. tria. quotienſcūqꝫ feceri

cis in mei memoriaꝫ facietis. E Scđa
ratio quare datur panis benedictus eſt nō
ſolū memoria illius cōionis xp̄i. ſed etiam
aliaꝝ cōionū quas reperio ī gradu quadru
plici. Primo in primitiua eccleſia quoti-
die cōicabant. Actu. ij. Erant pſeuerantes
in cōicatione fractionis panis. glo. cōican
do. Aliquis apoſtoloꝝ celebrabat ⁊ cōica-
bat oēs. legit̄ de ꝯſe. di. ij. c. Jacobus. ꝙ iaco
bus minor primus celebrauit. ⁊c. Jdeo di-
cimus in oratione dñica. Panē noſtrum. ſ.
ſubſtantialē da nobis. Mat. vj. Secundo
poſtꝙ creuit xp̄ianitas diminuebatur. ideo
fuit ordinatū vt ſolū cōmunicarent dñicis
diebus. Et retinuerunt ſignū de cōmunio
ne cuiuſlibet diei. ꝙ ſcꝫ detur pax in quali-
bet miſſa: niſi ꝓ defunctis. Et iſta ordina-
tio in dñicis cōmunicare diu durauit. Dic
quō proceſſionaliter ⁊ deuote accedebant.
primo homines. ſecundo mulieres. tertio
pueri duodecim annoꝝ ⁊ ſupra. Tertio
poſtꝙ deuotio refriguit: quia iam male ſe
parabant ad cōionē: fuit ordinatū ꝙ ſaltē
cōicarent in tribus precipuis feſtis. ſ. nata
lis dñi: penthecoſtes ⁊ paſche. vt habet̄ de
cōſe. di. ij. c. Et ſi non frequentius. Et etiā
in feſto aſſumptionis beate virginis Et in
ſignū ꝙ cōicabant in dñicis ordinauit ec-
cleſia ꝙ fieret panis benedictus. Quarto
papa Jnnocentius tertius videns paruā
deuotionē xp̄ianoꝝ: fecit decretalem in cō-
cilio lateranenſi circa annū dñi. Mccxiij.
que ponit̄ extra de pe. ⁊ re. c. oīs. Jn qua
ſtatuit ꝙ ad minus ſemel in anno cōicent
xp̄iani. Et iſta ordinatio currit modo. Et ī
memoriā illaꝝ quattuor cōionū in feſtis an
ni in aliquibus locis dant panes hoſtiarū
Sed ſūt multi miſeri qui adhuc nec ſemel
volunt cōicare. ⁊c. Quando ergo recipitis
panem benedictum deberetis flere dicēdo
O miſer ſi eſſem deuotus debuiſſem reci-
pere corpus xp̄i. ⁊ nunc ſum contētus iſto
pane. Jdeo eſt conſiliū beati Auguſt. lib. de
eccle. dogmatibus. vt habetur de conſe. di.
ij. c. Quotidie. ⁊ beati Thome in. iiij. ſentē
tiarū. diſt. xij. q. iij. arti. ij. ꝙ perſone deuote
cōicent omnibus diebus dñicis. Et illi de
matrimonio qui non ſunt ita bene parati
quater in anno bene confeſſi ⁊ parati. Pa
tet ergo ꝙ panis benedictus eſt documen
tū d memoria intellectuali. ⁊c. F

Dico ſecundo ꝙ pa-
nis benedictus eſt documentum de creden
tia ſpirituali. Nam in ipſo pane oſtenditur
nobis triplex documentum fidei noſtre.

Primum eſt veritatis.
Scđm eſt vtilitatis.
Tertium eſt charitatis.

Primum documentum eſt veritatis ꝙ xp̄s
eſt in hoſtia conſecrata: ita vere vt ipſe fuit
in vtero virginis. ⁊ ſicut modo eſt in celo.
Jo. vj. Caro mea vere eſt cibus. ⁊ ſanguis
meus vere eſt potus. Contra iſtam verita-
tem fuerunt aliqui heretici qui dixerūt ꝙ
hoſtia conſecrata non erat niſi panis bene
dictus ⁊ non xp̄i corpus ideo eccleſia catho
lica ordinauit panem benedictum ad oſtē
dendum diſtinctionem ⁊ differentiam in-
ter hoſtiam conſecratam ⁊ panem benedi-
ctum. Secundū documētuꝫ eſt vtilitatis
quando enim ſacerdos dicit miſſaꝫ non ꝓ-
ficit ſolum ſibi: ſed toti populo preſenti: et
etiam abſenti ex aliqua neceſſitate. Etiam
non ſolum proficit viuis. ſed etiam defun-
ctis qui ſunt in purgatorio. vt oſtēdit Gre
gorius. in. iiij. dialogo. Dic ad hoc ſimilitu
dinem de corpore humane in quo: niſi vnū
ſolum mēbrum recipit cibum. ſcꝫ os. ⁊ pro-
ficit oib' aliis mēbris. Rō. quia omnia alia
mēbra ſunt coniuncta in eodem tempore
⁊ vno ſpiritu. Si autem mēbrum ſit a cor-
pore abſciſſum non fortificatur nec ſibi ꝓ-
ficit. Sacerdos autem eſt os ⁊ mēbrum cor
poris myſtici eccleſie. ⁊ quando ipſe cōmu
nicat ſacramentaliter: populus etiam cō-
municat ſpiritualiter. Unde apoſtolus Ro
mano. xij. Sicut in vno corpore multa mē
bra habemus omnia autem mēbra nō eun
dem actum habent: ita multi vnuꝫ corpus
ſumus in xp̄o. ſinguli autem alter alterius
mēbra. Sed ſi aliquis ſit abſciſſus a corpo-
re eccleſie gladio beati petri per excōmuni
cationeꝫ: vel peccati mortalis: nihil ſibi pro
ficit cōmunio. ſed bene aliis proficit. Et in
ſignum huius datur panis benedictus ad
ſignificandum ꝙ ſpiritualiter cōicatis pro
ficit. Jdeo debetis ipſum panem comedere
quando ſacerdos cōicat. Et ne peccatū im
pediat effectum ſpūalem ante eius come-
ſtionem debetis dicere Pater noſter. qui eſt
eius propria oratio. Jtem de pane benedi-
cto debetis portare illis qui remanſerunt
in domo pro aliqua neceſſitate Auctoritas
j. Coꝝ. x. Panis quem frangimus nonne
participatio corporis dñi eſt. Tertiuꝫ do-
cumentum eſt charitatis. quia licet panis
benedictus diuidatur per fruſta. tamen eſt
vnus panis. Jta de populo chriſtiano. licet
multi ſimus in diuerſis locis ⁊ officiis di-
uiſi. tamē omnes debemus eſſe vnanimes
in charitate ⁊ dilectione alias periculoſe re

cipis panem benedictum ſi es in mala vo/luntate. Nota de illo qui poſtꝙ habuit hunc panem in ore ſenſit lapidem.ita ꝙ nõ poterat conterere vel deglutire.immo ſuf/focabatur.O dixit ſacerdos.iſte habet ali/quam malam voluntatem.ꝛc.Cum autẽ quaſi ſuffocaretur remiſit iniuriam cuidã de morte patris ꝛ liberatus fuit. Ideo apo ſtolus.j.Corinth.x. Unus panis ꝛ vnum corpus multi ſumus.omnes qui de vno pa/ne ꝛ de vno calice participamus.ſ.per dile/ctionem ꝛ charitatem.ꝛc. B

Dico tertio ꝙ panis benedictus eſt in documentum de medici/na vniuerſali. Declaratur ſic.ſerpens infer/ni venenauerat omnes eſcas corporales.Eſt natura cuiuſdã ſerpentis: ꝙ ſi mordet ra/dicem arboris omnes fructus erunt vene/nati. Radix oĩs fructuũ fuit venenata a ſer/pente inferni et peccato ade.quia nũꝙ no/cuiſſent niſi ex veneno diaboli. Sed cõtra hoc venenũ deus ordinauit tyriacam ora/tiõis. Ideo nullus debet comedere ſine pre/uia aliqua oratione vel pater noſter vl̃ aue maria vel ſignare ſeu dicere ieſus. De hoc auctoritas.j.Timoth.iiij.Cibos deus crea/uit ad percipiendũ cũ gratiarũ actione fi/delibus:ꝛ his qui cognouerunt veritatem quia omnis creatura dei bona eſt: et nihil reijciendũ quod cũ gratiarũ actione perci/pitur.Sanctificatur enim p verbũ dei ꝛ ora/tionẽ. Dic contra illos qui comedunt ſine preuia oratione.propter quod diabolus in/trat in eos.vt patet de moniali de qua gre/gorius in p̃mo dial.que comedit lactucam ꝛc. Item de fratre tp̃e beati dñici qui in vil/la bibit ſine preuia oratione.ſed fuit ſana/tus a beato dñico. Ideo antiquitus benedi/cebatur agnus in paſca:quando incipiebãt comedere carnes. Et quia non omnes pote/rant portare carnes ſuas ad eccleſiam.ordi/nauerunt vt benediceretur agnus in ſignũ benedictionis aliaꝝ carniũ. vnde adhuc re/peritur benedictio illa in antiquis miſſali/bus.Sed quia poſt hoc addiderũt aliquas cerimonias quaſi iudaizantes.ideo fuit re/probatũ ne fieret amplius.quia ſufficit il/le agnus dei fili⁹ illius benedicte ouis bea/te virginis marie qui fuit toſtus in veru crucis inter duos ignes.j.Coꝝ.v. Paſcha noſtrũ immolatus eſt xp̃s.itaꝗ epulemur non in fermento veteri.ꝛc. D Et quia panis ꝛ aqua ſunt neceſſaria ad vitam hu/manã ſine quibus homo non poſſet viuere Eccli.xxix. Initium vite hominis aqua:et panis ꝛ veſtimentum.ꝛc. Ideo eccleſia or/dinauit benedicere panem ꝛ aquam et ha/bent magnam virtutem. Nota ꝙ v̾tus ſa/cramenti oſtenditur in materia ſacramen/ti. Verbigratia de ſacramento baptiſmi cu/ius materia eſt aqua que habet virtutẽ la/uandi. In quo oſtenditur ꝙ baptiſmus la/uat animam a maculis peccatoꝝ. Item for/ma eius eſt. Ego te baptiſo. In nomine pa/tris ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti. Amen. Id ẽ.ego lauo te.ꝛc. Panis benedictus non eſt ſacra/mentum.ſed ſacramentale.ſiue ſacramẽto ſcꝫ verboꝝ annexum. Cuius virtus cogno/ſcitur in materia que eſt panis qui habꝫ vi/tam nutritiuam.vite ſuſtentatiuam ꝛ cor/dis confortatiuã. Unde dauid.ps.ciij. Pa/nis cor hominis confirmet. De ſunt virtu/tes panis benedicti tanꝙ medicine. Itẽ no/ta formaꝫ benedicendi panem ſm beatum Uincentiuꝫ.in qua ponuntur ſex effectus niſi peccatis impediantur.

Primus eſt aie confortatio.
Scðs corporis roboratio.
Tertius a morte conſeruatio.
Quartus infirmitatũ curatio.
Quintus diaboli metus.
Sextus a malis preſeruatio. I

Refert beatus Uincentius in fine ſermo/nis. Quidam epiſcopus ibat romam cum multis ſcutiferis.ꝛc. Tranſijt per quãdaꝫ ciuitatem in qua erat epiſcopus ſanctus ꝗ eum inuitauit ad prandiũ. Facta fuit alter/catio pro benedictione menſe. Tandẽ epi/ſcopus ſanctus benedixit. In prãdio epiſco/pus peregrinus voluit dare de pane bene/dicto canibus. Cui dixit eps̃ ſctũs. O dñe ꝛ de pane benedicto datis canib⁹. Qui re/ſpondit. Et quare non: cũ non habeat ma/iorem virtutem ꝙ alius panis Et dedit eis ſed canes noluerunt comedere. De hoc ad/mirans ille alius epiſcopus que fuit panẽ non benedictũ.quem benedixit ꝛ dedit ca/nibus ꝛ comederunt. Nota bene. Iõ xp̃s ad litteram. Math.vij. Nolite ſanctũ da/re canibus.

De pace ſm beatũ Uincentiũ. Ser.xi.

Pacem habete et deus pacis ꝛ dilectiõis erit vobiſcũ.ij.Coꝝ.xiij. In iſto ſermõe volo predicare de pa/ce ſine qua nõ poſſum⁹ videre deũ vt dicit apl̃s. Heb.xij. Sed vt gratiam habeamus. Salutet̃ prius v̾go maria.ꝛc. Pacem habete.ꝛc. A Pro declaratio/ne huius verbi et introductione materie

predicãde: ſciatis bone gẽtes ꝙ ille ſanctus propheta dauid volens declarare habitationem dei in hoc mundo. dicit ps. lxxv. Fact⁹ eſt in pace locus eius ⁊c. locus. ſ. villa vel ciuitas: eccleſia vel monaſterium ⁊c. Et habitatio eius in ſyon. i. ſpecula. ſm interpretationem innuit ꝙ debemus nos ſpeculari ⁊ ſpeculo diſcretionis videre in pace. ſcꝫ conſcientie. Patet ꝙ locus pacis eſt habitatio dei. Ratio. Cuilibet domino placet vt camera in qua habet quieſcere ſit quieta ſine vẽto: ſine pluuia: ſine puluere: ſine fumo. Sic deo placet vt locus eius ſit quietus: ſine vẽto guerrarꝫ ſine pluuia luxuriarꝫ: ſine puluere auaricie. ſine fumo vane glorie. ſine tempeſtate diſcordie ⁊c. Ideo dicit thema. Pacẽ habete ⁊ de⁹ pacis ⁊ dilec. ⁊c. Modo videamus que pax. ⁊ quot modis eſt habenda. qꝛ beatus Auguſt. in libro. xix. de ciuitate dei. ca. xvij. dicit ꝙ omnia appetunt pacem. tamen idem Auguſti. dicit primo libro de ciuitate dei. ca. xxx. ꝙ homines pacem volunt non vt honeſte viuant. ſed vt luxurie vacẽt Ego queſiui ⁊ inueni ꝙ triplex pax eſt nobis neceſſaria.

Prima eſt pax interna cum ſeipſo.
Scḋa eſt pax fraterna cum ꝓximo.
Tertia eſt pax ſuperna cum deo.

Et de qualibet iſtarum dicit thema. Paceꝫ habete. ⁊ deus ſcilicet auctor pacis erit vobiſcum ⁊c. B

Dico primo ꝙ eſt pax interna cũ ſeipſo. Naturaliter enim eſt bellum inter carnem ⁊ alaꝫ. Ratio. qꝛ quelibet res naturaliter trahit ad ſuam naturã. Caro formata de luto trahit ad ſuã naturam. ſ. ad lutũ immũdicie ⁊ luxurie. Anima ꝟo de nihilo creata eſt ſubſtãtia ſpiritualis. ⁊ trahit ſurſum naturaliter. Ideo eſt colluctatio inter carnem ⁊ animã. Dic ſimilitudinẽ de illo qui eſt in tortura. qui a chordis trahit ſurſum ⁊ a pondere deorſum. ⁊ ex tali ꝯtradictõe affligit. Sic ⁊ nos. Auctoritas. Gal. v. Caro cõcupiſcit aduerſus ſpiritũ. ⁊ ſpiritus aduerſus carnẽ. hec enim ſibijnuicẽ aduerſantur. vt nõ quecunqꝫ vultis illa faciatis. Modo videamus remediũ ad faciendũ paceꝫ inter iſta. Oportet ꝙ vna humilietur alteri. vel anima carni. vel caro ſpiritui. Sꝫ non decet ꝙ anima humilietur carni. ſicut non decet ꝙ nobilis domina domus humilietur ancille ⁊ captiue fetide. ſed per oppoſitum debet fieri. Ita cogitate ꝙ corpus noſtrum ſit hoſpitium. In quo eſt domina ſcꝫ anima rationalis, nobilis, ⁊ pulchra. qꝛ ad imagineꝫ dei facta. Ancilla ꝟo eſt caro ſtulta fetida ⁊ vilis. Ideo ex bona ratione caro ſicut ancilla eſt anime ſubijcienda per abſtinentiã. penitentiã. diſciplinas ⁊c. Et nõ ecõuerſo. Unde Bern. Non decet dominaꝫ ancillari: nec ancillam dominari. Ecce quare inuenta eſt penitẽtia ⁊ afflictio carnis. ſ. ad faciendam predictam pacem. Ideo Job. v. Pacem habeat tabernaculũ tuuꝫ. ſ. corpus. ⁊ viſitans ſpeciem tuã. i. partem anime defendendo non peccabis. Oppoſitũ facere. ſ. defendere carnem eſt magnũ peccatum. Et ad hoc intelligendũ notanda eſt parabola de rege filiã habente. qui peregre ꝓficiſcẽs commiſit filiam cuidam militi cum ancilla que ei ſeruiret. Et miles adamauit ancillaꝫ ⁊ deſpexit filiam regis. Intantum ꝙ faciebat eam ſeruire ancille ⁊c. Sed quando rex venit ſententiauit eum ſicut ꝓditoreꝫ. Utinam vos non ſitis in iſta ꝯditione. Iſte rex eſt de quo Johãnes Apoca. xix. Habet in femore ⁊ veſtimento ſuo ſcriptũ. Rex regum ⁊ dominus dominantiũ ⁊c. Filia quam genuit eſt anima rationalis ad ſimilitudineꝫ ſuam ⁊c. cui vult dare regnum ſuum paradiſi tantum eam diligit ⁊c. Et peregre profectus eſt in die aſcenſionis in celeſtem hieruſalem. Gal. iiij. Illa que ſurſum eſt hieruſalem libera eſt. Et filiam ſuam cõmiſit militi. ſ. tibi ⁊ mihi dicẽs. Deut. iiij. Cuſtodi te metipſum ⁊ animã tuã ſollicite. Et nos curamus de vili ancilla plus ꝙ̃ de filia. Ideo quando chriſtus veniet in iudicio particulari vel gñali: q̇d dices. qꝛ tu expendis in veſte ꝓ ancilla miſera cẽtũ florenos ⁊ nihil ꝓ aia. qꝛ illa nõ ſunt veſtes aie: ſꝫ ꝟtutes ſunt veſtes anime ⁊c. Coll. iij. Induite vos ſicut electi dei ſancti ⁊ dilecti viſcera miſericordie: benignitatem: humilitatem patientiaꝫ modeſtiam ⁊c. Et vadit anima nuda. Ideo dicet chriſtus illud Apoca. iij. Neſcis quia tu es miſer ⁊ miſerabilis. ⁊ pauper ⁊ cecus. ⁊ nudus ⁊c. Item habetis ꝑdices: capones ⁊c. pro ancilla. ⁊ anima moritur fame. ⁊ ieiunat quia vt dicitur Matthei. iiij. Non in ſolo pane viuit homo. Sed in omni verbo quod procedit de ore dei ⁊c. Item habetis equos mulas ⁊c. pro ancilla. Et gratia dei eſt equus anime. ⁊ non curatis. Iteꝫ expenditis in lectis cortinis ⁊c. Et anima nõ habet vbi quieſcat. Lectus anime eſt contemplatio ⁊ meditatio de deo ⁊ eius beneficijs. Dauid pſalmo quarto. In pace in idipſum dormiam et requieſcam. Quid ergo dicet chriſtus in iudicio qui tantum laborauit pro filia. ⁊ tu eam deſpexiſti magis amã

do ancillaȝ ⁊c. Oy quomodo terribiliter pu
niet. Ideo dicit Iob. v. c. Pacem habeat ta-
bernaculum tuum: viſitans ſpeciem tuã: ſcȝ
induendo virtutibus: ⁊ paſcendo ⁊c. Alias
dolens Dauid de oppoſito dicebat pſalmo
lxxij. zelaui ſuper iniquos. ſcȝ milites. paceȝ
peccatorum vidẽs: ſcȝ cum ancilla. Non eſt
reſpectus morti eorum. ſcilicet ſpirituali ⁊
eterne dãnationi: quia ex hoc peccant mor-
taliter: ⁊ moritur anima ſpiritualiter. Iaco
bi. j. Peccatum cum conſummatum fuerit
generat mortem. Ideo dicit thema. Pacem
habete ⁊c. E

Dico ſecũdo ꝙ eſt pax

fraterna: ſcilȝ cum proximo. Et iſta non eſt
neceſſaria ſolitario: quia cum nullo cõmu-
nicat. Sed quia homo eſt animal ſociale p
naturaȝ: vt dicit philoſophus: ideo non ſo
lum eſt ſibi neceſſaria pax interna. ſed etiaȝ
fraterna: participando ⁊ cõmunicando cuȝ
alijs: ita ꝙ non ſit inter vos inuidia de offi
cio: de honore ⁊c. Sed orate pro bono proxi
mi ⁊c. Item ira eſt contra iſtã pacem. quan
do eſt cum deſiderio vindicte. Nam talis in
iudicio iam condemnatus eſt. Ideo proijcia
tis iram ⁊ loquimini ſalutãdo: quia ſic ma-
nifeſtatur amor cordis. Unde Matth. xij.
Bonus homo de bono theſauro profert bo
na ⁊ malus homo de malo theſauro profert
mala. Dicatur contra mulieres nolentes lo
qui ⁊c. Nota qualiter virgo Maria ſaluta-
bat crucifixores filij ſui ⁊c. Ideo iſta pax eſt
in corde habenda: in ore: in manibus: nõ fu
rando: non verberando ⁊c. Nec damnificã-
do ⁊c. Ideo apoſtolus Rom. xij. Si fieri po
teſt quod ex vobis eſt: cum omnibus homi-
nibus pacem habentes. nõ voſmetipſos de
fendentes chariſſimi. ſed date locuȝ ire. No
ta non voſmetipſos defendentes id eſt vin
dicantes. Nota de chriſto qui noluit ꝙ pa-
ter vindicaret in ſuos crucifixores. ſed dixit
Lu. xxiij. Pater ignoſce illis quia neſciunt
quid faciunt. Quãdiu homo eſt cuȝ illa ma
licia non poteſt obtinere veniã de minimo
veniali ⁊c. Unde Ro. xij. Mihi vindictã. ſ.
reſeruaui ⁊ ego retribuam. Deus enim re-
ſeruauit ſibi vindictã. Ideo apoſtolꝰ Ephe.
iiij. Solliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in
vinculo pacis. Non dicit diſpoſiti ſolum: qr
illi ſunt diſpoſiti qui ſi requirunt̃ facient
pacem: al's non. Sed ſollicitudo eſt neceſſa
ria ſcȝ requirendo. Unde Dauid ps. xxxiij.
Inquire pacem ⁊ perſequere eam. Qui pri-
mo petit veniam lucratur coronam. Nota
⁊ perſequere eã. alios interponendo tanꝙ
medios. Unde ſubdit apoſtolus. Unuȝ cor
pus ⁊ vnus ſpiritꝰ. ſicut vocati eſtis in vna
ſpe vocationis veſtre. Nota vnum corpus.
Nullus vellet corpus ſuum membratim di
uidere. Corpus chriſti eſt eccleſia. cuius ca-
put eſt ipſe xp̃us qui habet membra. Ocu-
li qui reſpiciunt ſunt contemplatiui. ⁊ ſic de
alijs. Unde apoſtolus Ro. xij. Sicut in vno
corpore multa membra habemus. omnia au
tem membra non eundem actũ habent. ita
multi vnum corpus ſumus in chriſto ⁊c. Et
ſicut corpus membratim diuiſum non viui
ficatur immo ſpiritus recedit. ſic de corpore
myſtico quod viuificatur ſpirituſancto. Se
cus quando eſt diuiſum per peccatum mor
tale. D

Dico tertio ꝙ eſt pax

ſuperna cũ deo: quia malũ eſt habere guer-
ram cum tanto domino. Ideo Iob. xxij. Ac
quieſce ergo ei ⁊ habeto paceȝ. ⁊ per hec ha
bebis fructus optimos. Nota acquieſce ſcȝ
obedienter ſibi cõſentiẽdo: corde: ore: ⁊ ope
re. Corde ne ſimus proditores. quia miles
qui ſecrete vel publice vadit ad inimicos re
gis proditor eſt. Sic chriſtianus qui vadit
ad diuinos ⁊ incãtatores ⁊c. De quibus de-
cretum dicit. xxvj. q. vij. c. Non obſeruetis.
vbi dicitur ꝙ qui talibus credũt: aut ad do-
mos eorum vadunt: aut in ſuis domibꝰ in-
troducunt vt interrogent. ſciant ſe fidem
chriſtianam ⁊ baptiſmum preuaricari: ⁊ vt
paganum ⁊ apoſtatam ⁊ dei inimicum iraȝ
dei grauiter in eternuȝ incurrere: niſi eccle
ſiaſtica penitentia emendatus deo reconci-
lietur ⁊c. Cauete ergo ſed in omni neceſſi-
tate recurrite ad deum omnipotentem ⁊c.
Secundo acquieſce deo ore: ſcilicet reuerẽ
ter nomen eius nominando. ⁊ cauendo ab
omni iuramento. niſi magna neceſſitas ſit:
quia iuratores non habent pacem cum deo.
ſicut nec miles qui enſe euaginato iret con
tra regem ſuum ⁊c. Ideo habetis tot mala
⁊ tribulationes ⁊c. Nã quando illi qui ſunt
in turri obſidentur. defendunt ſe cum lapi-
dibus. ita debetis reſiſtere malis conſuetu-
dinibus iurandi ⁊c. Tertio acquieſce ope
re ſeruiendo deo. ex quo prouidit nobis de om
nibus neceſſarijs. Seruemus dominicam
non ſabbatum. ne ſimus percuſſores anti-
chriſti: vt dicitur de conſecratio. diſtin. iij. c.
Peruenit. vbi multa dicuntur ⁊c. Dic quo-
modo deus fecit ſeptem dies ⁊ dedit nobis
ſex. vt laboremus fideliter ⁊c. Et retinuit

ſibi vnam dieſſ vt ad eum veniamus ⁊ bo,
magium ei faciamus: audiendo miſſam in,
tegre ⁊c. vt habetur de cõſecratione diſtin.
j. c. Miſſas. Et ſic habebitis pacem cum eo
⁊ fructus optimos. vt dicit Job. Nota boni
fructus ſunt tempoꝛales: melioꝛes ſpiritua
les. ſed optimi ſunt celeſtes: quos dabit no
bis deus quando hinc recedemus: ⁊ ad pa
cem eternam ibimus. Amen.

De timoꝛe dei ſm beatiſſimum Uincen,
tium: ⁊ occurrit in multis epiſtolis ⁊ euan,
gelijs tam de tempoꝛe ꝙ de ſanctis.

Sermo xij.

Qui timet deũ fa
ciet bona. Eccli. xv. Uel ma
gnificauit eum in timoꝛe ini
micoꝛum. Eccli. xlv. Thema
dat mihi motiuum pꝛedican
di de timoꝛe dei: ſed pꝛimo ſalutetur virgo
maria ⁊c. Qui timet deuꝫ faciet bona. Ma
gnificatur a deo. magnificat eum ſcꝫ homi,
nem. A Sciatis ergo bone gentes chꝛi,
ſtiane quomodo perſona que timet deum
magnificatur a deo ſeptupliciter vt reperi,
tur in ſacra ſcriptura. Pꝛimo in peniten
tia: quia timoꝛ domini eſt ſtimulus pungẽs
conſcientiam vt homo recedat a peccatis ⁊
confiteatur: ⁊ ſatiſfaciat. Et ſic magnifica,
tur homo relinquens peccatuꝫ. De hoc ſcri
ptura. Eccleſiaſtici pꝛimo. Timoꝛ domini
expellit peccatum. Nam qui ſine timoꝛe eſt
non poterit iuſtificari. Secũdo in ſancti
tate. quia timoꝛ dei eſt fons redundans in
virtutibus in coꝛde perſone. in oꝛationib⁹:
ieiunijs: elemoſynis: humilitate: patientia
⁊c. Unde qui timet deuꝫ faciet bona ⁊c. No
ta qui continẽs eſt iuſticie. ſcilicet in coꝛde
cum timoꝛe cogitans: niſi modo faciam bo
na deus ſua iuſticia damnabit me. Tertio
in ſapientia. quia timoꝛ dei eſt ſicut lucerna
ardens in intellectu ipſum illuminans ne
cadat in erroꝛem vel dubiuꝫ vel falſam opi
nionem. Unde Dauid. ps. cx. Initium ſa,
pientie timoꝛ domini: intellect⁹ bonus om
nibus facientibus eum. ſcilicꝫ timoꝛem ⁊c.

Quarto in abundãtia tempoꝛali. Nunꝙ
enim fuit aliquis habens dei timoꝛem qui
veniret ad paupertatem. Ideo ſi vultis abũ
dare: timete deum. Nam timoꝛ dei eſt ſicut
ager fructuoſus qui facit dominum ſuum
diuitem. Ideo Dauid ps. xxxiij. Timete do,
minum omnes ſancti eius. ſ. chꝛiſtiani ſan
ctificati per baptiſmum. quoniaꝫ non eſt in
opia timentibus eum. Quinto timoꝛ do,
mini magnificat hominem in vita perſeue
rando finaliter. qꝛ timoꝛ dei eſt ſicut funda,
mentum ſuſtinens totum edificium. id eſt
perſonã. i. ne quo ruit homo. Unde Eccli.
xxvij. Si non in timoꝛe domini tenueris te
inſtanter. cito ſubuertet domus tua. Se
xto magnificat hominem in moꝛte coꝛpoꝛa
li. quia tunc occurrunt demones ꝓ haben
da anima. Nota ſimilitudinẽ de perdice ab,
ſcondita. ⁊ venatoꝛes ſtant in circuitu cum
canibus: falconibus ⁊c. Sic eſt de anima ab
ſcõdita in coꝛpoꝛe: ſed in moꝛte cogit exire.
baculis. ideſt doloꝛibus ⁊ infirmitatibus ⁊c.
Et venatoꝛes. ideſt demones circunſtant.
Nec aliquis fuit de hoc vnꝙ exemptus: niſi
beata virgo maria de gratia ſpeciali. immo
ad chꝛiſtum venit diabolus in cruce. vt di,
cit Beda ſuper Tobiam. c. vj. Quid faciet
ergo miſera anima ⁊c. Timoꝛ dei ipſam de
fendit. Unde ſcriptura. Eccli. j. Timẽti do,
minum bene erit in extremis: ⁊ in die defun
ctionis ſue benedicetur. Septimo magni
ficat hominem in glo[illegible]a. Nam timoꝛ dei eſt
theſaurus faciens animam diuiteꝫ in celo.
Unde ps. xiiij. Ad nihilũ deductus eſt in cõ
ſpectu eius malignus: timentes autem do
minum gloꝛificat. Patet ergo ꝙ timoꝛ dei
magnificat creaturaꝫ. Auctoꝛitas. dixit illa
ſancta Judith. xvj. Domine q̃ timẽt te ma,
gni erunt apud te per omnia. Patet thema
Ex quo ergo tot bona facit timoꝛ dei. volo
vobis declarare modos ⁊ rationes quare
timendus eſt deus. Repperi autem in ſcri,
ptura ſacra ꝙ deus tripliſci ratione eſt ti,
mendus.

Pꝛimo timendus eſt deus ſicut domin⁹
rigoꝛoſus.

Secũdo ſicut amicus pꝛoficuoſus ⁊ gra
tioſus.

Tertio ſicut pr̃ amoꝛoſus ⁊ glioſus. B

Pꝛimo dico ꝙ deus
eſt timendus ⁊c. Quãdo enim aliquis dñs
eſt multum rigoꝛoſus ad puniendum il,
los qui faciunt contra ſuas oꝛdinationes:
talis valde timetur a ſubditis. Per oppoſi,
tum autem quando dominus vel iudex nõ
eſt rigoꝛoſus cõtra male facientes: nihil ap
preciat. ⁊ ideo melius eſſet nõ facere oꝛdina
tiones ꝙ facere ⁊ nõ tenere. Talis domin⁹
eſt velut foꝛmido ſiue babota poſita in hoꝛ,
to cum baliſta: que non timetur ab auibus
niſi in pꝛincipio: immo ponunt ſe ſupꝛa ⁊c.
Sic de dñis. Quando in aliqua villa ſit oꝛ,
dinatio ſub certis penis [illegible]

la baboꝛa. Sed paulatim qñ vident ꝙ oꝛdinatio frãgit; modo per illũ modo per aliũ ⁊ nullus punitur. talis dñs deſpicitur ab oĩbus ſecus quãdo rigoꝛoſe punit. Auctoritas. Danielis pꝛĩo. de Nabuchodonoſoꝛ rege babylonis rigoꝛoſo: qui valde timebatur a ſubditis. ⁊ Daniel cũ ſocijs petebat vnam rem iuſtam a quodã vaſallo: qui reſpondit. Timeo ego dominũ meũ regem qui ſi viderit vultus veſtros macilentioꝛes pꝛe ceteris ⁊c. condẽnabitis caput meũ regi ⁊c. Modo dico. nũꝗ fuit aut erit nec eſſe poteſt ita rigoꝛoſus dñs ſicut deus. Hoc declaratur tripliciter. E

Pꝛimo per ea in quibus punit.
Scdo per ea ex quibus punit.
Tertio per tp̄s in quo punit.

Pꝛimo eñi dñs tempoꝛalis poteſt punire vel in bonis tempoꝛalibus vel in coꝛpoꝛe ⁊ non plus. Sed deus in coꝛpoꝛe: in anima in bonis: in filijs: in amicis: ⁊ in omnib⁹. Pꝛimo in coꝛpoꝛe punit. quia ideo tot ſunt in nobis infirmitates in capite: in oculis ⁊c. ⁊ finaliter moꝛs. Unde Gregoꝛius. Nulla nocebit aduerſitas. ſi nulla dominetur iniquitas. Secundo punit in aĩa. Quot triſtitias: doloꝛes: iras ⁊c. Itẽ in igne purgatoꝛij vel inferni. hoc non poteſt facere dominus tempoꝛalis. Nota miraculum de illo qui poſt moꝛtem apparuit amico ſuo petens auxilium quia erat in purgatoꝛio pꝛo quodam veniali: quia bibebat de ſero vinũ purum vt doꝛmire poſſet ⁊c. Ecce quomodo eſt rigoꝛoſus. Quid faciet illis qui inebꝛiantur. ⁊c. Tertio punit in bonis terrenis. Quare creditis ſint tempeſtates: ſiccitates: guerre ⁊c. Uide. xvj. q. pꝛima. c. Reuertimini. Uide etiam Ambꝛoſium. xiij. q. v. c. Remittuntur. quomodo ⁊ per quos deus punit. Quarto punit in filijs. quia ex peccatis parentum filij ſunt fatui: contracti ⁊c. Sed dicet aliquis. Et nunquid Ezechielis. xviij. habetur Filius non poꝛtabit iniquitatem patris ⁊c. Reſponſio. Hoc intelligitur quantum ad animã. Dicit textus. Omnes anime mee ſunt vt anima patris ita et anima filij mea eſt ſecus de coꝛpoꝛe quod eſt res patris. Sed in anima nihil habet pater. q̄ꝛ a ſolo deo eſt. Et ſicut dñs tempoꝛalis punit in vaſallis: quia res ſua ⁊ ſic parentes puniuntur in coꝛpoꝛe filioꝛũ quia res ſua. Magna eſt punitio parentum quando vidẽt filiũ cecũ vel cõtractum ⁊c. Quinto punit in amicis tollendo eos de mundo ⁊ tu remanebis ſolus derelictus. Ecce quomodo deus punit in omnibus. Secũdo deus oſtendit rigoꝛoſus per ea ex quibus punit. Dñi tẽpoꝛales puniunt ſubditos ſolũ pꝛo magnis ſed deus etiã pꝛo minimis. Itẽ dñi puniũt ſolũ pꝛopter mala verba vel opera: ſed de⁹ etiã pꝛopter malas cogitationes. Hic quomodo aliqui nõ confitẽtur de malis cogitationibus ⁊c. Mat. v. Dico vobis qm̃ oĩs ꝗ viderit mulierẽ ad concupiſcẽdũ eam iam mechatus eſt eam in coꝛde ſuo. Itẽ dñi puniunt ex operibus malis ⁊ notoꝛijs deus autem de ſecretis ⁊ occultis. Sap. j. in cogitationibus impij interrogatio erit. Item non ſolũ punit de iuramẽtis ⁊ diffamationibus: ſed etiã de verbo ocioſo. Ecce qualis rigoꝛ. Mat. xij. Dico vobis ꝙ de omni verbo ocioſo: non dicit malicioſo: qđ locuti fuerint hoĩes reddent rationẽ de eo in die iudicij. Item punit de bonis operibus ſi non fiant cum illa diligentia qua debẽt fieri. Uerbi gratia. Dicere miſſã eſt bonũ opus: ſed niſi ſacerdos ſit bene paratus et dicat bona intentione: dãnabitur. Idem de opere pꝛedicationis. Idem de ieiunio niſi fiat cum patientia. Multi quãdo ieiunãt ⁊ fameſcunt ſi non eſt pꝛandium partum per impatientiã inſurgũt contra vxoꝛẽ ⁊c. vt dicit Hiero. ad euſtochiũ. Idẽ de cõlone q̄ꝛ male parati venitis. Idẽ de cõfeſſione facta negligenter. Idẽ de elemoſyna facta ex vana gloꝛia vel cum tardatione. Ideo dauid. ps. lxxiij. Cũ accepero tp̄s. ſ. quod deus dedit mihi filio ſuo et accipit illud in moꝛte: ego iuſticias iudicabo: non ſolum iniuſticias: ſed etiã iuſticias. Alia auctas Eccľs. xij. Cuncta que fiunt adducet deus in iudiciũ pꝛo omni errato ſiue bonũ ſiue malũ ſit. Deus ergo eſt timendus cũ ſit tã rigoꝛoſus pluſꝗ quicũꝗ alius. Tertio eſt rigoꝛoſus. ſ. per tẽpus in quo punit. Nã punitio data a dño tẽpoꝛali parũ durat puta iugulatio ſuſpenſio ſubmerſio. Sed punitio dei in inferno eſt eterna pꝛo minimo peccato moꝛtali. Ratio. q̄ꝛ nõ põt penitere vide Greg. de pe. diſt. j. c. voluiſſent. ergo iſte dñs eſt timẽdus. Auctas de pꝛedictis dicit xp̄s Luc. xij. Dico vobis amicis meis nõ terreamini ab his qui occidunt coꝛpus ⁊ poſt hẽc non habẽt amplius ꝗd faciant. Oſtendam autem vobis quem timeatis. Timete eũ qui poſtꝗ occiderit habet poteſtatem mittere in gehennam. Ita dico vobis hunc timete. Tñ eſt totũ oppoſitũ: q̄ꝛ magis timẽtur oꝛdinationes dominoꝛũ ꝗ dei q̄ꝛ nullus timet facere contra dei oꝛdinationes ⁊c. ⁊ eſt magna ſtulticia hoim. Unde

ſi hodie ordinaretur ꝛ clamaret ꝙ nullus vadat ad talē domū ſub pena perdēdi pedē: nemo iret. Et deus ordinauit ꝛ preconiȥauit diu eſt ꝙ nullus vadat ad demones ꝑ quacūq̄ neceſſitate ſub pena nō ſolum perdēdi pedē: ſed caput corpus ꝛ aīam: ꝛ tn̄ nō timetis: immo ſtatim recurritis ad diuinos ꝛc. Itē ꝙ nullus auderet dicere malū de tali ſub pena perdēdi linguā omnes timerēt. Et deus ordinauit ꝙ nullus audeat dicere malū ꝯtra deū iurādo: blaſphemādo ſub pena ꝛc. ꝛ non timetis facere oppoſitū. Itē ſi ordinaret ꝙ tali die nullus operet ſub pena perdēdi manū ꝛc. Et deus ordinauit ꝙ in die feſto nō fiat opus ſeruile: nec apiantur apothece ꝛc. ſub pena perdēdi oīa ꝛ dānationis eterne: ꝛ nō timet. Iō cōqueritur dn̄s. Mala. i. Filius honorat patrē ꝛ ſeruus dn̄m ſuū timebit. Si ergo pater ego ſum: vbi eſt honor meus. Et ſi dn̄s ego ſum: vbi eſt timor meus dicit dn̄s exercituū. Nō q̄re nō timet deus declarat Eccl'ſ. viij. Et enī qꝛ nō profert cito ꝯtra malos ſniā: abſq̄ timore vllo filij hoīm perpetrāt mala. Nota etenī ꝑ eterno qꝛ ſtatiȝ pctōr delinquēs deberet ꝓijci in inferno. Sed quare nō ſtatiȝ punit. Reſponſio qꝛ vult ſeruare modū iuſticie ꝛ iuſti iudicis: q̄ licȝ ſciat pctm̄ alicuius tn̄ nō debet ipm̄ punire niſi ordine iuſticie ſcȝ ꝙ accuſetur ꝛ teſtes teſtent ꝛ fiat ꝓceſſus tunc dat ſniam: ꝛ fit punitio. Sic deus facit: qui ſcit peccatū ꝗtūcūq̄ ſecrete fiat: ſed non punit ſtatim ſed expectat accuſatorē. ſcȝ quādo aīa exibit a corpore accuſat a demone qui ſuaſit ei peccare. Tunc deus interrogat teſtes ſcȝ propriā cōſciam ꝛ angelum cuſtodē. Nota practicā. Dn̄s interrogat iuſtū ꝛ impium: quia ſeruat modū iudicialem. Et auditis teſtibus ꝓfert ſniam dicens diabolo. Tolle quod tuum eſt ꝛ vade. Mat. xx. Et tunc fit executio. Ideo ſuper omnes dn̄os eſt timēdus deus. Unde Hieremie. x. Non eſt ſimilis tui dn̄e. Magnus es tu ꝛ magnū nomen tuum in fortitudine. Quis nō timebit te o rex gentiū. Certe fatuus reputabit. ꝛc. E

Secundo timendus

eſt deus ſicut amicus proficuus et gratioſus. Si haberetis amicum a quo recepiſtis multa bona: honores ꝛc. timeretis ſibi diſplicere etiam ſi nō timeatis punitionem. De hoc. ij. Regum. xij. ca. Dauid habebat multos amicos in ſeruitio ſuo q̄bus fecerat multa bona: habebat autem paruum filiū infirmum. de quo Dauid triſtabatur ꝛ affligebat ſe: ꝛ poſt mortem pueri timuerunt ſerui ꝛ amici eius nunciare dauid ſcȝ vt ſibi non diſplicerent cogitantes: ſi tm̄ triſtabatur cū viueret puer: ꝗtomagis ꝛc. Sic bona maiora recipimus a deo qui eſt amicus noſter. Quia ꝛ corpus ꝛc. Si dicatur pater carnalis dedit corpus. Non eſt verū quia modicum et vile fecit pater in filios. etiā mater: ſed deus eſt qui format corpus ſicut de cera vel terra pictor formaret imaginem ꝛc. Unde Job. x. loquitur deo dicens. Manus tue dn̄e fecerunt me ꝛ plaſmauerunt me totum in circuitu: ꝛ ſic repēte precipitas me. Memēto queſo ꝙ ſicut lutum feceris me ꝛc. O ꝗtum diligeres illum ꝛ timeres offendere illum qui tibi dediſſet manus vel oculū: ꝗtomagis debes diligere ꝛ timere deū qui dedit tibi totum corpus ꝛ mēbra ꝛc. Itē quis dedit aīam ad imaginē dei. Quia ſicut vnus deus regit totum mundū: ita anima vna totū corpus. Et ſicut deus eſt trinus in perſonis: ita in vna aīa ſunt tres potentie. Et ſicut deus eſt immortalis: ita ꝛ aīa hominis. Secus de anima bruti que educitur de potētia materie. Gen̄. i. Producat terra animā viuentem in genere ſuo iumenta ꝛ reptilia ꝛ beſtias terre. Sed aīa hoīs creatur a deo et creando infunditur: et nullā habet dependentiā a corpore ideo deficiente corpore nō deficit anima. Unde Gen̄. ij. Formauit dominus deus hominē de limo terre: ꝗtum ad corpus: ꝛ inſpirauit in faciē eius ſpiraculum vite: ꝛ factus eſt homo in aīam viuētem: ꝗtum ad animā que informat ad vitam. Quantū ergo debemus diligere deum ꝛ timere qui non fecit nos lapides aut bruta. Item quis dedit oīa bona temporalia. Quis dat bladum in cāpis ꝛc. Si dicatur natura: falſum eſt: qꝛ nō attribuitur opus inſtrumento: ſed agenti principali. Natura autē eſt ſolum inſtrumentū vt pluuia: Quando proijcis ſemē terra poteſt ipſum corrumpere: ſed ꝙ fructificet non poteſt facere natura nec ſol: quia inſtrumenta ſunt: ſed deus. Idem de vino in vineis quia nullus poteſt conuertere aquam vitis in vinum: niſi deus. Unde fuit primū miraculum chriſti. Item quis dat aquam in fontibus lanam in gregibus: niſi deus. Idem de alijs: et etiam de lucris totum datur a deo. Et ideo etiā ſi non puniret nos talis amicus debet timeri: quia eſt tam vtilis. Unde ſcriptura. Eccli. vj. Qui timet deum eque habebit amicitiam bonam: q̄ſi ſm illum erit amicus illius. Nota eque. h

equaliter habebit amicitiam ꝛc. Et ſm. ſi.
lum erit amicus ꝛc. ſcꝫ faciendo eius volū
tatem. Dic hic de illo magno homine elea
zaro. de quo. ij. Mach. vj. c. qui viuebat ſm
legem dei. Rex antiochus inuitauit eum
ad prandium ꝛ ꝙ comederet cōtra legem.
Qui noluit tunc rex indignatus ꝓcepit ꝙ
comederet ſub pena mortis. ꝛc. Reſpondit
Bene timeo vos. ſed magis deum. Nota
rex precepit eum torqueri et quidam ami
ci dederunt ſibi conſilium vt ſimularet ſe
comedere ꝛc. Et quando fuit ꝓpe mortem
dixit. Dñe tu ſcis quia cum a morte poſſem
liberari duros corporis ſuſtineo dolores. Se
cundum aīam vero ꝓpter timorem tuum
libenter hec patior ꝛc. Sed ſunt multi qui
non ſuſtinerent periculum. immo ſine ma
gna neceſſitate frangunt ieiunia eccleſie.
Item quis eſt amicus q̄ vnq̄ tantum fecit
pro alio ſicut xp̄us ꝓ nobis. qui dixit patri
Pater cōpatior iſtis ꝛc. Ideo ego ſolus ſu
ſpendar vt nullus mihi credens ſuſpendat
ꝛc. Ecce filius regis voluit ſuſpendi ꝓ filijs
latronis ade. Ideo deberemus timere eum
offendere. ꝛc. f

Tertio timendus eſt

deus. quia eſt pater glorioſus ꝛ gratioſus.
Quolibet die videtur. Dic quō filij nobiliū
et diuitum multū timent offendere patreꝫ
Ratio vt non perdant hereditateꝫ paternā
quia ex ingratitudine pater aufert heredi
tatem filijs. Vide glo. in decre. de iureiurā
do. c. q̄tamalis. Unde Leuitici. xix. Unuſ
quiſq3 patrem ſuum et matrē ſuā timeat
Iſta ratione multomagis timēdus eſt de⁹
qui non ſolum villam vel caſtrū tenet no
bis paratum. ſed regnum celi reſpectu cu
ius nihil valent iſta regna. Ideo timend⁹
eſt deus a nobis ne perdamus regnum eiꝰ
tam magnum ꝛc.

Primo ꝓpter excellentiam hereditatis.
Scdo ꝓpter magnitudinē felicitatis.
Tertio ꝓpter facilitatem ꝑditionis.

De ꝑmo tanta eſt excellētia paradiſi ꝙ nō
poſſet dici. de quo. j. Cor. ij. Oculus non vi
dit nec auris audiuit nec in cor hominis
aſcendit que preparauit deus his qui dili
gunt illū. Et quaſi idem dicitur Eſa. lxiiij.
c. Nota oculus. ſcꝫ intellectus philoſophoꝝ
nō vidit. ſ. per ſcientiā demonſtratiuam. q2
philoſophi nō potuerunt ſcire illam gliam
vt dꝫ Roma. ꝑmo. quam preparauit diligē
tibus ꝛc. Unde Ariſtoteles in morte dixit.
Requieſcat anima mea cum morte philo
ſophoꝝ. Ecce quantum potuit ſcire. Nec
auris ſcilicet iudeorum. audiuit ſcꝫ per do
ctrinā legis moyſi. nec in cor hominis aſcē
dit. ſ. per opinionem hominum. G Sꝫ
poſſumus cogitare ꝙ illa gloria celi eſt ma
gna tripliciter Primo cogitando cui⁹ eſt
habitatio. q2 dei. Unde pſ. cxxij. Ad te leua
ui oculos meos qui habitas in celis. Sic
debemus facere nocte contemplando pul
chritudinem interiorem cum tanta ſit pul
chritudo exterior celi. Si habitatio regis
mortalis eſt tam pulchra: q̄tomagis regis
immortalis. Ex tali eſtimatione poſſum⁹
cognoſcere. Iō Baruch. iij. O iſrael q̄ ma
gna eſt domus dei. ꝛ ingēs locus poſſeſſio
nis eius. magnus ꝛ non habens finem: ex
celſus ꝛ immenſus. Scdo cogitādo feſtuꝫ
qđ ibi fit. Si palaciū regis de ſe ſit pulchrū
q̄tomagis q̄n ibi fit feſtum nuptiale. Idē
in celo Matt. xxij. Simile eſt regnum ce
lorum homini regi q̄ fecit nuptias filio ſuo
ꝛc. Tertio cogitate ꝑciū qđ ꝯſtitit. Si ca
ſtrum qđ emitur mille milibus eſtimat pre
cioſum: q̄tomagis palacium celi: pro quo
xp̄us dedit ꝑcium infiniti valoris. ſcꝫ ſuū
ſanguinem. Dic ꝙ ſi illa pulchritudo poſ
ſet videri a nobis etiam ſi non videremus
deum nollemus comedere. Scdo debem⁹
timere perdere illam gloriam ꝓpter magni
tudineꝫ felicitatis que eſt ꝑncipaliter ex dei
viſione perpetua ꝛ ſecura. ꝛ ꝓpter angeloꝝ
ac ſanctorum ſocietatem. Itē q2 nullus ibi
moritur. Nihil deeſt ibi: vt dicit Boetius.
li. iij. de ꝯſo. Nēo ibi iraſcitur: null⁹ īfirmat
null⁹ eſt pauꝑ ꝛc. Tertio debem⁹ timere ꝓ
pter facilitatem ꝑditiōis. q2 leuiter poteſt
perdi. ſ. minimo peccato mortali. Si filius
regis facit multos defectus cōtra patrem
non tñ perdit hereditatem niſi ſit ꝑditor.
Et tñ hereditas celi perditur vnā mala co
gitatiōe: aſpectu: vel minimo peccato mor
tali. Ideo ſcriptura Iaco. ij. Quicunq3 totā
legem ſeruauerit offendat aūt in vno fact⁹
eſt omnium reus. Quantum ergo debem⁹
timere ne offendamus talem patrem. Pro
pterea dauid dicit pſ. xxxiij. Uenite filij au
dite me timorem dñi docebo vos. Quis eſt
homo qui vult vitā diligit dies videre bo
nos. Prohibe linguam tuam a malo ꝛc.
Nota ſi vis intrare illam hereditatem cele
ſtem prohibe linguam tuam a malo iura
mentorum et maledictionū. Et labia tua
ne loquantur dolum contra proximum ꝑ
inuidiam: detractionem ꝛc. Et ſic eritis ſe
curi de illa gloria habenda. Unde xp̄us di
cit talibus Lu. xij. Nolite timere puſillus
grex. quia cōplacuit patri veſtro dare vobis regnū.

De quinqꝫ coronis reportan-
dis ex q̄nqꝫ bellis bon⁹ tadom
ne ꝓpositum. Sermo. xiiij.

Dedit illi coronā glie. Eccli. xliiij. In isto sermone volo vobis declarare quomodo coronatur aliqs pro victorijs quas habet in hoc mundo Materia erit pulchra ꝛ vtilis ꝛc. Dedit illi ꝛc. Pro declaratiōe huius verbi ꝛ introductione materie. sciatis bone gētes ſm ꝙ inuenit in scriptura sacra. Nūꝗ̄ fuit aliqua creatura a ꝑncipio mundi vſqꝫ modo nec erit q̄ fuerit lucrata gloriā paradisi nisi per victoriam dei. A Hoc potest videri. Primo in angelis. q̄ fuerunt creati in tanta multitudine. vt dicit beat⁹ Tho. prima parte. q. l. ar. iij. ꝙ sicut q̄titas continua corpoꝝ supcelestiū excedit oēm continuitatē inferiorem. sic q̄titas discreta angelorum omnem quantitatem discretā inferiorem. Et fuerunt creati in celo. sed non statim habuerunt gloriam. Et ſm doctrinam Gregorij. Lucifer erat maximus inter eos qui incepit bellum volens deo se parificare. Nota practicam. Et suam malam intentionem reuelauit alijs angelis. Et multi quasi adulantes sicut faciunt serui dñis consenserunt ꝛc. Sed michael opposuit se et gabriel. ꝛ alij angeli contradixerunt dicēdo. ꝙ non erat iustum velle parificari creatori. Ecce ꝓliū inceptum. Apo. xij. Factū est ꝓlium magnum in celo. Michael et angeli eius ꝓliabantur cum dracone. i. lucifero. Et draco pugnabat ꝛ angeli eius. ꝛ non valuerunt. s. ꝯtra michaelem ꝛ bonos. neqꝫ locus eoꝝ amplius inuētus est in celo. Deinde deus fecit hoiem in terra. ꝛ formauit in gratia. sed non in gloria. sed oportuit eū per victoriam belli acquirere gloriam. Et lucifer qui fuerat victus in celo preliatus est cum eo ꝛ habuit victoriam. et adam et eua eiecti sunt de paradiso terrestri. Sed post adam et eua bellantes cum diabolo ꝑ penitentiam finaliter habuerunt victoriā Idem de filijs eoꝝ. s. patriarchis ꝛ ꝓphetis apostolis: martyribus: doctoribus: ꝛ cōfessoribus ꝛc. Oportuit etiam eos ꝑ victoriam belli gloriam acquirere. immo ipse rex xp̄s habuit luctam cum diabolo: vt homo ꝑ victoriam belli passionis gloriam acquisiuit Luce. xxiiij. Nōne oportuit sic xp̄m pati ꝛc. Arguit in oppositū de pueris statim post baptismum decedētib⁹ q: nō habuerūt vsū liberi arbitrij nec habuerunt prelium nec victoriam. ideo videt ꝑdicta doctrina habere exceptionem in ipsis. Respondeo ꝙ etiā illi intrāt ꝛ acquirūt gloriā paradisi ꝑ victoriam belli non ꝓprij. sed regis xp̄i. Hic similitudinem de rege obsidente ciuitatē ꝛ habente victoriam. q: tam ipse rex ꝙ̄ etiāꝫ cocis victuarij intrant ciuitatē ꝑ victoriam belli. Sic rex xp̄us in die veneris sancta intrauit bellum ꝛ habuit victoriam: et cepit ciuitatem paradisi. Que q̄nqꝫ armis operū spiritualiū capi potest. de q̄bus apls Ephe. vj. Accipite armaturam dei ꝛc.

Primo loricam iusticie.
Scdo calciamenta pacis.
Tertio scutum fidei.
Quarto galeam salutis.
Quinto gladium spūs.

Ideo non solum ipē rex xp̄s et milites eius sancti. sꝫ etiam pueri ꝑ victoriam belli intrant paradisum. Patet ergo doctrina. Auctoritas. Job. vij. Militia. i. bellum est vita hominis super terram ꝛ sicut dies mercenarij dies ei⁹. q: si bene seruit habebit mercedem. alias punietꝛ. Sic si nos fortiter bene ꝛ fideliter militamus contra vitia ꝛ peccata. ex tali victoria meremur coronam glorie. Si vero sumus victi habebimus carcerem ꝛ catenam inferni. Jō aplus. ij. Tit. ij. Labora sicut bonus miles iesu xp̄i ꝛc. De quolibet ergo habēte victoriam in hoc mūdo potest verificari ꝓpositum thema. scꝫ dedit illi coronam glorie. s. deus in alio mundo. Et sicut sunt q̄nqꝫ ꝓlia in hoc mundo sic sunt q̄nqꝫ corone glorie correspondētes de quibus volo nunc predicare. B

Primum ꝓliū est ꝯtra intellectū ꝓprium de quo habet victoria ꝑ simplicē credētiā.

Scdm est ꝯ ꝓpriam voluntatē hūanam de q̄ habet victoria ꝑ humilē obedientiam.

Tertium est ꝯtra corpus ꝓprium: de quo habet victoria ꝑ verā cōtinentiam.

Quartum contra totum mundū. de quo habetur victoria ꝑ firmam patientiam.

Quintum ꝓlium cōtra diabolum. de quō habet victoria ꝑ diuinam sapientiam.

Dico primo ꝙ habem⁹ ꝛc. Sciatis ꝙ intellectus noster naturaliter est talis conditionis ꝙ nō statim vult credere res mirabiles inuisas: et inauditas quousqꝫ videat causam vel rationem. et querit et inuestigat anteꝗ̄ assentiat firmiter. Nam dicit philosophus ꝙ ꝓpter admirari ceperunt p̄i philosophari. i. rōnem

inueſtigare. vt qñ videbant eclypſim ſolis
vel lune querebãt rationem. Item alia au-
ctoritas theologie. Ioh. iij. qñ xp̄s dixit ni-
codemo. Amen amen dico tibi niſi quis re-
natus fuerit denuo. ex aqua vel ⁊c. ille non
conſentiens ſed admirans dixit. Quomo-
do poteſt homo naſci cum ſit ſenex. Qui
poſtꝙ̄ ſciuit rationem et intellexit naſci de
vtero matris eccleſie: conſenſit et credidit.
Modo ſic eſt de rebus fidei mirabilibꝰ que
ſunt ſupra rationem naturalem et intelle-
ctum Ex quibus habemus prelium cum in-
tellectu. Verbigratia. Quãdo vos auditis
ꝙ eſt vnus deus ſimplex ⁊ omnino inuiſibi-
lis. et ꝙ ſunt tres perſone realiter diſtin-
cte; quarum vna non eſt alia ſtatim intelle-
ctus de hoc admirans dicit. quomodo po-
teſt hoc eſſe. Sed de hoc prelio habemus vi-
ctoriam per ſimplicem credentiam dicẽtes.
Domine credo ex quo vos qui non poteſtis
fallere nec falli dicitis. Nolo aliam rationẽ
philoſophicam aut experientiam. E
Unde apoſtolus. ij. Corinth. x. Deſtruẽtes
omnem altitudinem extollentem ſe aduer-
ſus ſcientiam dei. et in captiuitatem redi-
gentes omnem intellectum in obſequium
chriſti. Ex huiuſmodi victoria per ſimplicẽ
credentiam meremur coronam glorie. Non
ſic de preſumptuoſis propter ſuum ingeniũ
Auctoritas. Apoca. xij. Mulier amicta ſole
et luna ſub pedibus eius et in capite eius
corona ſtellarum duodecim. Hec auctoritas
ad litteram intelligitur de eccleſia. Allegori-
ce de virgine maria. Tropologice de perſo-
na que triumphat per ſimplicem credentiã
Nam talis perſona ſimpliciter credens ſe-
creta fidei eſt mulier amicta ſole. ſcilʒ chri-
ſto ſole iuſticie ex claritate fidei quam ipſe
predicauit. Unde apoſtolus iſto ſole arma-
tus dicebat. ij. Timo. j. Scio cui credidi et
certus ſum. Et luna ideſt ſcientia philoſo-
phie ſub pedibus eius et non ſuper caput.
quia in factis fidei nullus debet ſe regere
per philoſophiam. cuius principia ſunt con-
tra diuinam ſapientiam. Quia philoſophi
ſunt ſicut ſeruitores qui neſciunt ſecreta
vel conſilia regis ſicut conſiliarij qui intrãt
cameram ⁊c. Nec valet conſequentia. An-
cilla non poſſet hoc facere: ergo nec domi-
na. Ideo apoſtolus dicit Colloceñ. ij. Vide-
te ne quis vos decipiat per philoſophiam
⁊ inanem fallaciam. i. logicam ſm traditio-
nem hominum: et ſm elementa huius mũ-
di. id eſt artes liberales. ⁊ non ſm chriſtum
Vide quomodo debent legi. diſt. xxxvij. ca.
turbat. c. legimus. ⁊. c. ſi quis. Sequitur in
apoca. Et in capite eius corona ſtellarum
duodecim. ideſt duodecim articulis fidei fa-
bricata. Et ideo ſicut regina anteꝙ̄ corone-
tur debet tentare coronam. Sic ⁊ vos quo-
tidie. bis mane et ſero: dicere debetis Cre-
do genibus flexis. Nota modum iuxta con-
ſilium Hierony. De iſto prelio et ſimiliter
de corona et triũpho dicit apoſtolus. ij. Ti-
mo. iiij. Bonum certamen certaui. ſcilʒ con-
tra proprium intellectum. fidem ſeruaui fir-
miter credendo. In reliquo repoſita eſt mi-
hi corona iuſticie ⁊c. D

Dico ſecundo ꝙ ex bel-
lo contra propriam voluntatem habetur vi-
ctoria per humilem obedientiã. Pro cuius
declaratione nota ꝙ deus fecit creaturas
in triplici gradu.

Quaſdam que non habent liberum ar-
bitrium.

Quaſdam que habent arbitrium. ſed nõ
liberum.

Quaſdã que habent arbitrium liberuʒ.
Prime ſunt que habẽt ſolum eſſe. ſicut lapi-
des ⁊ metalla; que nõ habẽt arbitrium. ſed
ſolũ inclinationem ad proprium. Secun-
de ſunt que habent viuere et ſentire vt ani-
malia bruta que habent arbitrium ⁊ cogni-
tionem. vel potius inſtinctum ſiue eſtima-
tionem. vt patet in pullo vidente miluum
⁊ in agno vidente lupum ⁊c. ſed non habẽt
liberum. quia ducuntur ⁊c. Vide beatum
Tho. prima parte. q. lxxxiij. arti. j. Tertie
ſunt que habẽt liberũ arbitriũ. vt homines
qui poſſunt facere quod appetunt. vel ad
quod inclinãtur. vel oppoſitum. Verbigra-
tia; de aliquibus actibus ⁊c. Unde Eccleſia-
ſtici. xv. Deus ab initio conſtituit hominem
et reliquit illũ in manu conſilij ſui. Adiecit
mandata et precepta ſua. Si volueris man-
data conſeruare; conſeruabunt te. Modo
ita eſt ꝙ precepta dei reſtringunt noſtrum
liberum arbitrium. vt ſi volumus habere
coronam glorie faciamus hoc et hoc. Item
ꝙ non faciamus hoc et hoc; ex preceptis ne-
gatiuis. ſed voluntas contradicit. ecce pre-
lium. Verbigratia. De villa libera cui fit
aliqua reſtrictio: que contradicit et nititur
ad libertatem ⁊c. Sic eſt de mala volunta-
te. Unde niſi deus precepiſſet ade ⁊c. non
comediſſet de ligno vetito. Sed pro defen-
ſione libertatis mulier non potuit ſtare
quouſqꝫ adam comedit. Et ſic intelligitur
dictum apoſtoli Roma. v. Lex autem ſubin-
trauit vt abundaret delictum. Non cauſa-
liter. ſed conſecutiue tenetur ly vt. quia ex

inobedientia ⁊ malicia hominis data lege ſecuta ſunt peccata. quia naturaliter volūtas eſt prona rei que prohibetur ei. Sed quando homo vult humiliari ꝓpter deum faciendo contra ſuā voluntatem. ſic triumphat ⁊ meretur coronam glorie. Verbigratia dicendo. Domine ego ſum inclinatus ad ſuperbiam: pōpam ⁊ vanitatem. ſed quia vos precepiſtis oppoſitum. ſ. humilitatem volo humiliter viuere magis faciendo veſtram voluntatem ꝙ meam. et ſic de alijs peccatis ⁊ virtutibus oppoſitis. De iſta victoria ⁊ corona dicitur Tobie. iij. Hoc habz pro certo omnis qui colit te. quia vita eius ſi in probatione fuerit coronabitur. ⁊c. E

Dico tertio ꝙ eſt prelium

contra proprium corpus in quo habetur victoria per veram continentiam. Pro cuius declaratione ſciatis ꝙ in hoīe ſunt due nature ſiue ſubſtantie. Prima eſt corpus carnale de terra. Geneſis. ij. Formauit deus hominem. ⁊c. Ideo ſemper trahit ad terrena. Secūda eſt aīa rationalis ſpūalis a deo creata de nihilo et corpori infuſa ad ipſum regendum. Non educitur anima de potentia materie vt anima bruti. Hec aūt anima rationalis naturaliter trahit ſurſum. ideo ibi eſt prelium. Gala. v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritum. et ſpiritus aduerſus carnem. ⁊c. Hoc prelium non eſt in alijs creaturis nec in angelis. quia non habent corpora retrahentia. ſed ſunt ſpirituales. Ps. ciij. Facit angelos ſuos ſpiritus. ⁊c̄ quia vt flamma ignis aſcendunt. Bruta etiam nihil habent de ſpiritualitate: ſed omnia in eis ſunt corporalia. Ideo ſcriptura Eccleſiaſtes. iij. Cuncta que ſunt ſub ſole. ideſt anima bruti que nihil habet ſupra ſolem. ſubiacent vanitati. Nos vero homines habemus vtrunq;. ſcilz ſpiritum per quez ſumus ſimiles angelis. et corpus per quod aſſimilamur brutis: ideo habemus prelium. Sicut qui eſt in tortura. Chorda trahit ſurſum: ⁊ pondus lapidis deorſum. Sapientie. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam: et terrena inhabitatio deprimit ſenſum. ⁊c. Sed habetur triumphus per veram continentiam alleuiando onus corporis per penitentiam. Sic anima habet victoriam de corpore. ⁊ homo viuit caſte. Sed multi faciunt oppoſituz nutrientes corpus delicijs. ⁊c. Ex hoc triumpho meretur coronam glorie. de qua Sapientie. iiij. O ꝙ̄ pulchra eſt caſta generatio cum charitate. immortalis eſt enī memoria illius: quoniam apud deum nota eſt ⁊ apud hoīes. ⁊ in perpetuū coronata triūphat. Nota. caſta generatio poteſt capi actiue pro illis de matrimonio qui generant. quia talis eſt pulchra ⁊ caſta. quando ſeruant fidelitatez mutuam ⁊ modū. vel paſſiue pro illis qui ſunt de ſtatu ſpirituali qui generātur a chriſto in baptiſmo: vel in virginitate. et caſtitate et de illo actu non curant. nec corde cogitando. nec ore loquēdo nec opere quouiſmodo faciendo. Nota cū charitate. quando amore dei viuunt caſte: et non timore perdendi vitam vel famam. Unde mulier que ſeruat caſtitatez propter timorez cito cadet ſi requiratur. ſecus ſi ex charitate. Alia tranſlatio habet cum claritate. quia aliqui ſunt caſti. ſed non cum claritate propter familiaritates vel mulieres quas tenent in domo: de quibus eſt mala opinio. Ideo ad hoc videatur decretalis de cohabitatione clericorum ⁊ mulierū ⁊c. Si dicatis. Nō curo. Audite apoſtolum Roma. xij. Prouidentes bona nō tantū coram deo. ſed etiā coram omnibus hominibus. Et. j. Theſſal. v. Ab omni ſpecie mala abſtinete vos ⁊c. Oportet ergo laborare pro victoria et corona ⁊c. F

Dico quarto ꝙ habemus

prelium contra mundum iſtum: ⁊ habetur victoria per firmā penitentiā. hoc eſt contra mūdanos quorum conditio eſt bellare contra illos qui tenent bonam vitam Verbigratia. Si aliquis religioſus ſit teneribaldus: nullus dicit ſibi aliquid: immo cōmendatur a mūdanis. Sed ſi conuertatur ad deum dicunt: fatuus eſt. Dic idem de quolibet ſtatu hominum et mulierum. Et iſtud eſt tam forte prelium ꝙ eius timore multi ſunt qui non audent incipere bonā vitam. Unde apoſtolus. ij. Timoth. iij. Omnes qui pie volunt viuere in chriſto ieſu perſecutionem patientur. Sed habetur victoria per firmam patientiam exēplo chriſti cogitando quomodo in cruce deridebatur. vach qui deſtruis templum dei ⁊c. Itez ſalua teipſum ⁊c. Et ſuſtinuit patienter vſq; ad mortem. Ideo debemus conſiderare eius exemplum. vt dicit Liberius papa in decreto. vij. q. j. c. ſuggeſtum. immo debemus gaudere de talibus deriſionibus propter meritum. quia ſic fabricatur corona glorie. Ideo chriſt⁹ Matthei. v. dicit. Beati eritis cum maledixerint vobis homines ⁊ perſecuti ⁊c. De iſta corona dicitur Jacobi j. Beatus vir qui ſuffert temptationem. G

mundi. quoniam cum probatus fuerit acci
piet coronam vite ꝛc. Hinc Greg. Abel eſſe
renuit quem cayn malicia non exercuit. De
bemus ergo preliari ꝛc. B

Dico quinto de prelio
cõtra dyabolum de quo habetur victoria
per ſapientiam diuinam. Iſte inimicus pu
ra malicia bellat contra nos vt perdamus
illam gloriam nobis promiſſam a deo quã
ꝑdidit ſuo pctõ. Facit ſicut lupus qui cir-
cuit gregem ꝛc. i. Pet. v. Aduerſarius ve-
ſter diabolus tanꝙ leo rugiens circuit que
rens quem deuoret ꝛc. Sed habemus ꝛc co
victoriam per fidem et ſapientiam dei. Iõ
cui reſiſtite fortes in fide ꝛc. Scilicet ſcia-
tis bene facere crucem et armetis vos con
tra eum. Oſtende modum faciendi crucem
non in circuitu ꝛc. ſed recte ꝛ ex tranſuerſo
integre. Unde Chryſoſtom⁹ homelia. xiij.
de laude crucis. Si noſſe deſideras crucis
virtutem ꝛc. Crux eſt aduerſus demones
victoria ꝛc. Et certe ſi volumus bene pu-
gnare auxilio diuino poterimus triumpha
re. Quia vt dicit Ambroſius. xv. q. i. c. Non
eſt. Dyabolus non poteſt habere ſeruum ni
ſi volentem. Lucremur ergo coronam de
qua Apoca. ij. Eſto fidelis vſqȝ ad mortem
et dabo tibi coronam vite. Nota eſto fide-
lis. ſcilicet faciendo ſignum crucis et non
dyaboli; vt habeas coronam vite. Amen.

¶ De quadruplici morte ſm beatũ Uincen
tium. Et pluries in anno venit ad propoſi
tum ꝛc. etiam qualibet ſexta feria quando
fit de cruce. Sermo. xliij.

Condẽnabũt eũ
morte et tradent eũ. Mat.
xx. Uolo vobis modo pre-
dicare de quattuor mortib⁹
a quibus nos liberet chriſt⁹
per meritum ſue paſſionis et mortis. Ma
teria erit bona ꝛc. A Pro declaratio-
ne huius verbi iuxta intellectum quem vo
lo tractare: ſciendum ꝙ ſacra ſcriptura vo-
lens declarare rationes ꝑpter quas mors
venit. dicit Sapien. i. Nolite zelare mortez
in errore vite veſtre. neqȝ acquiratis perdi
tionem in operibus manuum veſtrarum.
quoniam deus non fecit mortem nec leta-
tur in perditione viuorum. Et Sapientie
ij. Inuidia autem dyaboli mors introiuit
in orbem terrarum. Nota nolite zelare. i.
nolite deſiderare. Nota deus non fecit mor
tem. ſcilicet directe. ſed bene indirecte. Si-
cut iudex nõ venit vt occidat. ſed quia per-
ſone ſunt male oportet indirecte vt occidat
ꝛc. Si iſta auctoritas ſpiritualiter cogitẽ
ponit tres rationes quare mors venit.

Prima eſt inuidia dyaboli.
Secũda error mulieris.
Tertia deordinatio hominis.

De prima quia deus creauit hominem vt
poſſideret gloriam et cathedras quas mali
angeli perdiderunt. ideo inuiderunt homi
nibus et tẽptauerunt. cum vt dicit Aug. de
peni. diſt. ij. princeps. ex iſta inuidia venit
mors. Et hec tãgitur cum dicitur. Inuidia
dyaboli ꝛc. ideſt per inuidiam dyaboli.

De ſecũda error mulieris fuit. quia poſtꝙ
demon fuit ſibi locutus in ſerpẽte. ꝙ ex eſu
fructus haberet ſcientiam ſimilem deo. ipſa
fuit ſeducta. hoc credens. Dicit magiſter in
ij. diſt. xxi. ꝙ mulier non horruit ſerpentez
quia putauit ꝙ officium loquendi a deo ac-
cepit. Ideo apoſtolus. i. Timoth. ij. Mu-
lier preuaricatione ſeducta fuit. Et hoc tan
gitur cum dicitur. Nolite zelare mortem in
errore ꝛc. De tertia cauſa adã non fuit ſe-
ductus vt dicit ibidem apoſtolus. ſed deor
dinatus. Nam dicit Aug. ꝙ noluit contri-
ſtare delicias ſuas et comedit. Ecce inordi-
natio ade. quia plus debuit complacere deo
ꝙ mulieri. Ideo dicit. Ne acquiratis perdi-
tionem in operibus manuum veſtrarum.
Iſtis tribus cauſis venit mors. Et de his
dicit thema. Condẽnabunt eum morte ꝛc.
ſcilȝ hominem. Iſta tria condemnant ad
mortem quadruplicem de quibus dicit glo.
ordi. in prologis ſuper Matth. Genus hu
manum quadrifida morte peremptũ erat.
De his mortibus volo predicare vt poſſi-
mus habere vitam ꝛc.

Prima eſt mors ſpiritualis: quam de
bemus totaliter fugere.
Secũda eſt mors corporalis; contra
quã debemus nobis prouidere.
Tertia eſt mors infernalis; quã debe
mus precauere.
Quarta eſt mors eternalis; quã debe
mus timere. B

Primã mortẽ ſpiritua
lem debemus totaliter fugere. que eſt quã-
do homo peccat mortaliter vt dicit Auguſt.
xiij. de ciuita. dei. c. ij. Faciendo cõtra prece
ptuȝ xpi. cogitãdo. loquẽdo. operãdo. omittẽ
do. tũc aĩa morit̃ modo ſuo perdẽs vitam

ſpiritualē.ſcilʒ lumē gratie qḋ dat vitā aīe. et remanet in corpore. Jḋ quādocūq; homo vult delectari in aliquo debet cogitare ſi eſt cōtra dei preceptū ⁊ legē.⁊ ſic nō facere.al's facere pōt ex quo nō eſt pctm̄. Jḋ peccatum dr̄ mortale:q꞉ dat mortē aīe:vt dicit beatus Tho.in.ij.ſniarum.diſtin.xliij. ar.ij. Unde Aug.cōtra fauſtū diffiniendo peccatū dicit Peccatū eſt dictū vel factū,vel cōcupitum contra legē dei. Item Amb.lib.de paradiſo dicit. Peccatū eſt trāſgreſſio legis diuine ⁊ celeſtiū inobediētia preceptorū. Ueniale nō eſt contra preceptum dei vt ex eo perdatur gratia. vt comedere modicuʒ plus propter bonitatē panis veniale eſt ⁊c. ⁊ ſic de alijs. Uide in decreto. diſt.xxvj. vnum orarium. Per oppoſitum qui ordinat opera ſua ſm̄ dei precepta eſt ibi vita anime. Jdeo chriſtꝰ Matthei.xix. Si vis ad vitā ingredi ſerua mandata. Et Johan.vj. Uerba que ego locutus ſum vobis ſpiritus et vita ſunt. De iſta morte ſpirituali auctoritas. Jaco.j. Peccatum:cum conſummatum fuerit generat mortem. Nota ꝙ eſt peccatum inchoatum mediatum et completum. vt dicit Greg.in decreto diſtin.vj.c. Sed penſandum.et de peni.diſtin.ij.c. Sicut tribus. Jnchoatum eſt cogitatio.mediatum eſt delectatio.completum eſt conſenſus. Dicit ergo peccatum cum conſummatum fuerit ⁊c. non dicit inchoatum in cogitatione ſpeculatiue. quia illud eſt aliquando ſolum veniale. aliquando nullum. Jdeo dicit Ouidius in primo de remedio amoris. Principijs obſta. ſero medicina paratur. Cum mala per longas inualuere moras.mutando cogitationem.cogitando paſſionem chriſti vel aliquod aliud bonū:q꞉ vt dicit Hiero.xxxij.q.v.c. Si paulus. No poſſumus ſeruare ꝙ cogitationes non veniant.ſed beatus ille predicatur qui cum ceperint venire allidit paruulos ſuos ad petram. Petra autem erat chriſtus.j. Cor.x. Dico ꝙ debemus fugere iſtam mortem ex toto. Et de hoc dicā vobis exemplū ſacre ſcripture qḋ legitur Dañ.xiij.de Suſanna pulchra corpore ſed pulchriore in aīa ⁊c. Jſta eſt grata ſocietas. Nota hyſtoriā ꝗ reſpōdit. Anguſtie ſunt mihi vndiq; et qḋ eligā ignoro. Si eñ hoc egero mors mihi eſt.ſi aūt nō egero nō effugiā manus vras. Sed melius eſt mihi abſq; opere.ſ.pctī incidere in manus veſtras ꝙ̄ peccare in conſpectu dn̄i. Nota qm̄o fuit liberata per Danielem. Breuiter recipiatis exemplū et doctrinam ab iſta nobili et ſancta muliere citius mori corporaliter ꝙ̄ peccare ⁊ mori ſpiritualiter. Dicat puella vel mulier. Martyrem me potes facere nō meretricē.ſicut recitat Amb.de quadā virgine que hoc dicebat. Itē pro nullo lucro faciatis aliq̇d contra legem dei.q꞉ parum lucratur qui perdit animam. Unde Aug. Lucrum in arca damnum in conſcientia. Et chriſtus. Matthei xvj. Quid prodeſt homini ſi mūduʒ vniuerſum lucretur.anime vero ſue detrimentuʒ patiatur. Item pro nulla re recurrere ad diuinos.⁊ ſic de alijs. Jdeo ſcriptura Eccleſiaſtici.xxj. Quaſi a facie colubri fuge peccata. et ſi acceſſeris ad illa ſuſcipient te. Dentes leonis dentes eius interficientes animas hominum. E

Secundā mortē que

eſt corporalis debemus preuidere et contra eam prouidere et nos diſponere:que eſt qñ aīa ſeparat a corpore. Corpus moritur. ſed nō anima:q꞉ immo talis eſt que vadit ad ſuū receptaculum. Jſta mors venit propter primā:q꞉ niſi fuiſſet mors anime ex peccato nunꝗ hoīes fuiſſent mortui corporaliter: ſed fuiſſemus in paradiſo per centum annos vel tota deo ordinatos ⁊ deus miſiſſet michaelē ⁊ ſine morte et ſenectute ⁊ dolore hoīes fuiſſent ducti ab angelis in paradiſum celeſtē. Uide magiſtrū ſententiaruʒ in ij.diſt.xx. Et ſic fuiſſet factum quouſq; numerus electoruʒ fuiſſet cōpletus. Gene.ij. Precepit dñs ade dicēs. Ex omni ligno paradiſi comede. de ligno aūt ſcientie boni et mali ne comedas. Jn quocunq; enim die comederis ex eo morte morieris. ſcilʒ morte ſpirituali et conſequenter morte corporali. Nō ꝙ mortuus ſit illo die. vt dicit Auguſtinus ſuper Geñ. ſed ſententiā mortis incurrit et mori cepit. Unde ſi dicatur. Gene.v. legitur ꝙ adam vixit nōgentis triginta annis. Reſpondeo dupliciter. D

Primo ꝙ differentia eſt inter mori et eſſe mortuū.ſicut inter deſcendere ⁊ deſcēdiſſe. Mori eſt ire ad mortem. ſed nondum mortui ſunt. Sic adam in die qua peccauit incepit mori ſcilʒ ire ad mortē. Sic et nos ex quo eximus de fonte vteri matris currimꝰ ad mortem. Jḋ dicitur.ij. Reg.xiiij. Omnes morimur ⁊ quaſi aque dilabimur in terram Jdeo dixit morte morieris. non dixit mortuus eris. Secunda reſponſio morte morieris.i.neceſſitatē moriēdi habebis. Sicut facto proceſſu ⁊ data ſnīa cōtra furē dr̄ mortuus eſt. factū eſt.⁊ tñ aīa adhuc eſt in corpore. ſed dr̄ ſic ex neceſſitate moriendi. Sic de adam ⁊ de nobis. Jḋ apl's Ro.viij. Corpus

quidem mortuum eſt propter peccatum. ſ. propter neceſſitatem irreuocabilem moriē di. Hic exemplū ex hiſtoria barlaam ⁊ ioſa. pbat de illo q̄ fugiens cecidit ⁊ tenuit ſe ad arborem que a duobus muribus corrodebatur: quorum vnus niger: alter albus ⁊c. Talis in hoc periculo reputat̄ tā mortuus. Sic de Adā ⁊ nobis oībus. Adam ibat alte in ſtatu innocentie; ſed ceſpitauit ⁊ cecidit in peccatum: ⁊ retinuit ſe in ramo p̄ſentis vite: que corrodit̄ a duobus muribus. albus eſt dies. niger eſt nox. et inferius eſt infernus. Ideo factum eſt oportet mori p̄ō. Quis eſt homo qui viuet ⁊ nō videbit mortem. E Moraliter. cōtra iſtam mortē dico q̄ debemus prouidere ſm ſcripturam que dicit Eccli. xviij. Ne demoreris in errore impiorum ante mortē confitere. A mortuo quaſi nihil perit confeſſio. Confiteberis viuens: viuus ⁊ ſanus confitebe is et laudabis deum ⁊ glorificaberis in miſerationibus eius. Nota impij ſiue impenitentes, habent, in corde aliquos errores. ſꝫ non audent dicere ore ꝓpter timorem. Cogitāt primo intra ſe. Et quid ſit homo de alia vita. de paradiſo. de inferno ⁊c. Cogitant cōtra ea que xp̄us dixit ⁊ p̄dicauit. ⁊ paulus qui vidit. ⁊ mortui qui ſurrexerunt. Dicit ergo ne demoreris in errore impioꝝ extra fidem. Scd̄us error ipſoꝝ eſt nimis cōfidere de miſericordia dei dicētes Mar. vl. ſcribitur. Qui crediderit. ⁊ baptizatus fuerit ſaluus erit ⁊c. ideo nullus xp̄ianus dāmatur. Error eſt vtinam decima pars ſaluetur. Vn̄ eſſe xp̄ianum ⁊ eſſe inobedientē deo eſt ſicut de vaſallis qui dicunt dn̄o. Credimus q̄ eſtis dn̄s. ſed nihil precipiatis nob ⁊c. Sic de multis xp̄ianis. Xp̄us p̄cepit humilitatem ⁊ ipſi ſunt ſupbi. ⁊ ſic de alijs virtutibus ⁊ vitijs. Non ſitis in hoc errore q2 deus non ſolum vult credentiam. ſed etiaꝫ obedientiā. Iaco. ij. Quid proderit fratres mei ſi fidem dicat quis ſe habere. opera autem non habeat. Nunquid poterit fides ſaluare eum. q. d. non. Tertius error eſt dicētium. quando ero ſenex ⁊c. religioſus: tunc ſeruabo regulam. Ideꝫ de clericis ⁊ laicis. Idem de mulieribus ⁊c. ⁊ venit mors ⁊ vadunt ad infernum. dicūt fatui. qn̄ ero infirmus ⁊c. Non dicit demon. ante ego impediam. Et quādo debebit confiteri faciet ipſuꝫ dormire vt ip̄ediat̄ ꝯfeſſio ⁊c. alia vice faciet eum ſudare. Ecce quare dicit. ne demoreris in errore impiorum. ſed ante morteꝫ confitere. viuus et ſanus cōfiteberis quādo ſcilicet es in bono vſu rationis. Nota quomodo quolibet menſe deberent confiteri de bono conſilio. F

Tertiā mortē que eſt

infernalis debemus precauere. Hec mors eſt quādo aīa impenitens recedit a corpore que non habuit cōtritionē neqꝫ confeſſionem; non remiſit iniurias; nō reſtituit aliena ⁊ bene potuit ſed noluit ⁊ dimiſit in teſtamēto; de quo nihil ſit. Talis anima onerata peccatis cadit in infernū vt dicit Ber. Et illa dicit̄ mors: q2 vt dicit Aug. xiij. de ci. dei ſunt elongati a vita celeſti: ⁊ ponit' in puteo mortis inferni ad inſtar mole grandis: ſicut fuit reuelatum Ioh. apoca. xviij. Hoc impetu mittetur babylon .i. perſona confuſa peccatis plena. D: iſta morte p̄s. xxxiij. Mors pctōꝝ peſſima. Nota mors peccatorū dicit̄ primo mala: q2 perdit hanc vitam parentes amicos ⁊ bona oīa temporalia. Secūdo peior; q2 perdit vitam celeſtem ⁊ ſocietatem angelorū ⁊ ſanctorum Tertio peſſima: q2 perdit viſionem dei ⁊ intrat tormenta intolerabilia ⁊ viſiones demonū. Dico autem q̄ debemus vitare iſtā mortem ⁊ precauere. Si dicatur ⁊ quomodo. Nunquid ſcit iam deus qui ſunt predeſtinati ⁊c. Quid ergo oportet amplius facere. Reſpondeo. Si facis bonū es predeſtinatus ⁊ econuerſo. Ideo ſi tu vis euitare ne ſis de illis caue a peccatis: ſic vitatur illa mors infernalis: quia preſcientia dei nō aufert liberū arbitriū vt dicit Auguſtin'. xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonoſor; nec cogit; immo poſſumus vitare ſi volum' per liberum arbitrium recurrendo ad auxiliū gratie dei. Auctoritas Eccli. xv. Ante hominē vita ⁊ mors: bonum ⁊ malum; quod ei placuerit dabitur illi. Quaſi diceret. Deus poſuit duas vias paradiſi ⁊ inferni. Quilibet noſtrum diceret q̄ vult ire ad paradiſum. Et per quam viam vaditis: domine per viam ſuperbie ⁊c. Illa via eſt inferni ⁊c. Via paradiſi eſt humilitas et ſic de alijs. qui vult ire romam non recipit viam anglie. quia non ſic inueniretur. Ideo dicit. Ante hominem vita et mors; bonum et malum ⁊c G

Quarta eſt mors perpetua

ſiue eternalis; quam debemus timere. Et iſta differt ab infernali; que ſolummodo eſt in anima ſeparata a corpore ſed non erit ſic eternaliter. Sed in iudicio reſumet corpus; et ſimul anima cum cor

poꝛe ſtabit in inferno eternalr. Ratio: q2
ſemper habebunt voluntatem peccandi: iõ
ſemper durabit pena in ſecula ſeculoꝝ. Un
de gre. de peni. diſ. j. voluiſſent. Uoluiſſent
iniq̄ ſi potuiſſent ſine fine viuere: vt potuiſ
ſent ſine fine peccare oſtendunt. q2 in pec
cato ſemper viuere cupiunt: q̄ nunq̄ deſi
nunt peccare dum viuunt. Ad magnã er
go iuſticiam iudicantis ptĩnet vt nunq̄ ca
reant ſupplicio: q̄ in hac vita nunq̄ volue
runt carere peccato. Et tamen non pote
runt moꝛi. Unde de iſta moꝛte dicit Johan
nes Apo. xxj. Timidis aũt ⁊ incredulis et
execratis: ⁊ homicidis: ⁊ foꝛnicatoꝛibus: et
veneficis: ⁊ idolatris: ⁊ omnibus mẽdaci
bus pars illoꝝ erit in ſtagno ardenti igne
⁊ ſulphure: qđ eſt ſcđa moꝛs. ¶ Ubi po
nit octo genera pctõꝝ. Pꝛimo timidis
ſcꝫ faciendi penitentiam: excuſando ſe con
feſſoꝛi. Sed tñ põt coꝛp⁹ q̄tum vult. Un
de pß. xiiij. Illic trepidauerunt timoꝛe vbi
non erat timoꝛ. Scutiferi ⁊ alij ꝓvindicta
vel pꝛedatione ibunt in eſtate ardenti ⁊c.
Et q̄tuncũq̄ delicati abſtinebũt ab his q̄
ſibi magis placent ꝓ ſanitate coꝛpoꝛis: ſed
pꝛo aĩa non dimitterent pomum. Unde
Greg. in moꝛalibus. vt habetur diſ. xlviij. c.
omnes. Oẽs huius ſeculi dilectoꝛes in re
bus terrenis foꝛtes ſunt: in celeſtibus de
biles ⁊c. Pars talium erit in ſtagno ignis
Nota moꝛs ſecũda. ſ. alterius mũdi: q2 p̄me
due ſunt in hoc mũdo. vt dicit Aug. xiij. de
ci. dei. Scđo incredulis. ſ. malis xp̄ianis
qui dubitant de articulis: q2 tales ſunt he
retici: vt oſtenditur in decretali. ti. de here
ticis. c. ad abolẽdam. Tertio dicit execra
tis. i. enoꝛmiter blaſphemantibus: ⁊ turpi
ter de deo loquentibus: vel cũ execratione
ſe diabolo commendantibus. Quarto ho
micidis quouis modo: volũtate: ↄſilio: ope
re: malo exẽplo vel pſuaſione. de pe. di. j. c.
noli. dicit Aug. Noli putare te non eſſe ho
micidã: q2 non occidis. ſi em̄ fratri tuo ma
lum pſuades. occidis. ſ. aĩam q̄tuꝫ in te eſt
Hic de mulieribus que occidũt pueros ad
cooperiendum peccatũ ⁊c. Quinto foꝛni
catoꝛibus. ſ. mente: et coꝛpoꝛe: oſculis: ta
ctibus: reſpectibus: ⁊ quocũq̄. Sexto ve
neficis. qui vadunt ad diuinos vel ad litte
ram. qui faciunt venena et dant ⁊c. Se
ptimo idolatris qui adoꝛant ſolem. lunam
⁊c. Item interpretatiue auari ſunt idolatre
⁊c. Non enim debetis regratiari ſoli: nec
lune. ſed deo qui dat omnia ⁊c. ¶ Octa
uo omnibus mendacibus. i. omnibus pec
catoꝛib⁹. q2 quotiẽs hõ peccat totiẽs mẽtit
faciẽdo cõtra pꝛomiſſionẽ abrenũciationẽ
factã in baptiſmo. Unde dicit Ambꝛoſius vt
habetur in decreto. xxij. q. v. c. caue te. Non
ſolũ in falſis verbis: ſed etiã in ſimulatis
operibus mẽdaciũ eſt. Mendaciũ namq̄
eſt xp̄ianũ ſe dicere ⁊ xp̄i opera non facere.
Mendaciũ eſt epiſcopũ ſacerdotẽ vel cle
ricũ ſe pꝛofiteri: ⁊ cõtraria huic oꝛdini ope
rari ⁊c. Pars omniũ taliũ eſt in ſtagno ⁊c.
Ideo dico q̄ debemus abominari ⁊ time
mere iſtam moꝛtem. ⁊ damnationem fu
giendo. Unde eccleſia in perſona cuiuſli
bet chꝛiſtiani oꝛat ⁊ dicit. Libera me domi
ne de moꝛte eterna ⁊c.

De perſeuerãtia in bonis operibus om
ni tempoꝛe ⁊ non ſolum in quadrageſima
ſm̄ beatiſſimum Uincentium quẽ fecit in
ſancto gildaſio in britãnia vbi eſt abbatia
monachoꝛũ: ⁊ fuit die ſanctoꝝ Tyburcij et
Ualeriani feria quinta dñice p̄me poſt
octa. paſche. Sermo .xv.

Qui perſeuerauerit vſq̄ in finem hic ſaluus
erit. Matth. x. Quia aliqui
ſimplices erant dicentes q̄
ſolum in quadrageſima eſt
tenenda bona vita: ideo nũc volo declara
re quõ non ſolũ in quadrageſima: ſed om
ni tẽpoꝛe debemus bene viuere: ſed pꝛimo
ſalutetur virgo maria. Qui perſeuerauerit
⁊c. ¶ Sanctus Gregoꝛius doctoꝛ excel
lens ſancte eccleſie volens declarare virtu
tem ⁊ perfectionẽ bonoꝛũ operũ breuiter
dicit ſic in homelia paſche. Uirtus boni
operis perſeuerãtia eſt. Ratio eſt. Dicunt
geometri q̄ figura ſpherica nunq̄ eſt per
fecta quouſq̄ circulus cõpletur in puncto
a quo incepit: vel quouſq̄ finis vnit pꝛin
cipio. Da exemplũ in manu per modũ de
compaſſu. Sic xp̄us eſt pꝛincipium ⁊ finis
oĩm. Unde ipſe dicit Apoc. j. Ego ſum al
pha ⁊ o. Pꝛima littera alphabeti grecoꝝ eſt
alpha. ⁊ vltima o. In alphabeto iudeoꝝ
pꝛima littera aleph. vltima thau. vult er
go dicere. Ego ſum alpha et o. id eſt ego
ſum pꝛincipium ⁊ finis omnis boni. Si
ergo chꝛiſtus eſt pꝛincipium bone vite: ideo
in ipſo opoꝛtet etiam finire. quia omnia
per ipſum facta ſunt ⁊ ſine ipſo factum eſt
nihil. Job. j. alias modicum eſſet inchoare
bonam vitam niſi continuet. Ideo dicit
Greg. Uirtus boni operis perſeuerãtia eſt
pꝛopterea dicit thema. Qui pſeuerauerit. ſcꝫ
de die in diẽ: de ſeptimana in ſeptimanã: de
menſe in menſem: de anno in annũ vſq̄ in

finem.i.chriſtum ſaluus erit. Ecce thema declaratum. Or bone gentes amore veſtri queſiui in ſcriptura ſacra quot ſunt in ſumma in quibus debemꝰ perſeuerare vſq; in finem: ꝛ inueni ꝙ in tribus.

Primo operando bonū diligenter
Secundo ſuſtinendo mala patienter
Tertio orando deum reuerenter.

Ergo qui perſeuerauerit vſq; in finem in his tribus hic ſaluus erit. Or videamꝰ de ſingulis. B

Primo dico ꝙ debemus perſeuerare non ſolū in quadrageſima. ſed omni tempore operando bonū diligenter. quilibet in ſuo ſtatu vt ſacerdotes religioſi laici. Scitis vos ſacerdotes quid debetis facere ꝛ ſeruare. diligenter ꝛ perſeueranter debetis officiare deuote. cōuerſari honeſte. celebrare digne. O qualis gloria eſt parata tali ſacerdoti. Religioſi ſeruetis regulam: vota: obedientiam: paupertatem caſtitatē ꝛ cerimonias clauſtrales. O qualis gloria parata eſt tali religioſo. Laici decem precepta. dicantur breuiter. ꝛ talibus gloria magna eſt parata perſeuerando in bonis operibus vſq; in finem. Or audiatis bene rationem bone gentes. Quando aliqua anima venit ad portā paradiſi deus non dat ſibi gloriam ad certum tempus. ſ. pro vno menſe vel anno vel viginti. ꝛc. ſed dat fine fine. Or vultis auctoritatē. Mat. xxv. Ibunt iuſti in vitam eternā. i. fine termino ꝛ fine. Ideo ſm bonam rationem ſeruitium debet correſpondere ſalario. quia ſm ſalarium debet eſſe ſeruitium. Ex quo ergo deus dat gloriam ꝙdiu erit deus i ſecula ſeculoꝝ: ꝛ tu debes ei ſeruire ꝙdiu eris homo. Et iſta eſt bona proportio. Or audiatis vnam pulchram auctoritatem chriſti de iſta materia ꝛ de illis qui faciunt oppoſitū vbi ſunt duo ſecreta magna. Matth. xxiiij. Quoniam abundabit iniquitas refrigeſcet charitas multorum. Qui autem perſeuerauerit vſq; in finē hic ſaluus erit. Hic ſunt due clauſule. Prima quoniam abūdabit iniquitas. ꝛc. Hec clauſula declarat quare multi nō perſeuerant in bona vita. Reſpōdet quoniam abundabit iniquitas: ideo refrigeſcet charitas multoꝝ. Verbigratia In religioſis qui anno nouiciatus ſunt deuoti ꝛ ardentes ſeruando regulam ꝛ cerimonias totaliter: ſed poſt profeſſionē vel modicum tempus refrigeſcit deuotio. ꝛ charitas ac amor dei videndo iniquitatem aliorum qui non ſeruant regulam ꝛ derident eum. Ideo deficit a bona vita dicendo. O ego poſſum ita bene facere iſtud ſicut talis ꝛc. vel ſic faciunt alij. Ecce quomodo videndo mala ꝛ iniquitatem aliorū deſiſtit. Ideo dicit chriſtus. quoniam abundabit iniquitas malorū refrigeſcet charitas multorum qui tenebant bonam vitam quam dimittunt videndo mala aliorum. Item in ſacerdotibus nouis in deuotione ardentibus: dicunt deuote officiū. ieiunant: nec volūt bibere per tabernas nec ludere ad taxillos ſicut eis inhibetur. extra de vita ꝛ honeſt. cleri. c. clerici. ij. Viuūt honeſte. ſed quoniā abundat malicia aliorum et iniquitas ſacerdotum tenentium malam vitam ꝛ deridentium bonos. refrigeſcit charitas bonorum dicentium quando vident alios malos. O ꝛ quare non tenebo concubinam ſicut talis: vel quare non poſſum facere iſtō ꝛc. Et ſic propter abundantiam iniquitatū malorum refrigeſcit charitas bonoꝝ. Idem in laicis hominibus ꝛ mulieribus. ꝛc. Recte accidit talibus ſicut aque feruenti i hyeme que ſi ponatur ad aerem frigidum ſtatim refrigeſcit ꝛ congelatur. ſed ſi ſit iuxta ignem non congelatur nec refrigeſcit. Sic de bonis perſonis deuotis ꝛ ardentibus i charitate ꝛ amore dei inter malas ꝑſonas refrigeſcunt a deuotione ꝛc. Secus ſi ſtāt iuxta ignem. ſcʒ xp̄m: ꝛ cum bonis et perfectis. Et ecce auctoritas que hoc dicit Hieremie. xxx. Propter multitudinem iniquitatis tue. ꝛ propter dura peccata tua feci tibi hec. ꝛ loquitur chriſtianitati. Sequitur Qui autē perſeuerauerit: non curando de deriſionibus vel verbis iniurioſis: hic ſaluus erit. Oportet ꝙ perſeueret. Unde ſi aliquis ſeruit chriſto in bona vita centum annis. ꝛ per horam ante mortem dimittit bonam vitam dāpnatur ꝛ perdit totum ſeruitium centum annorum. C Or modo eſt vnum argumentum in contrarium. Si dicatur: mirum eſt ex defectu vnius hore perdere ſeruitium centum annoꝝ. Nam certum eſt ꝙ non ſic eſt de ſeruitio dominorū temporalium. quia ſoluunt de tempore ſeruitij ꝛ defalcant de tempore quo nō ſeruierunt: alias eſſet crudelitas. quia ſi ſeruierunt per vnum menſem ſoluunt pro vno menſe. ſi per vnū annū etiam pro tāto ſoluunt. ꝛc. Quare ergo chriſtus non ſic facit cum ſit ſumme miſericors Quare dat damnationem ex defectu vnius hore. Videtur crudelis: quia ſaltem deberet retribuere ꝓ tempore illo quo homo ſeruiuit. Reſpondeo ꝙ eſt magna ratio ꝛ iuſticia ꝙ damne

tur ꝛ puniatur homo ſi nō perſeueret vſq in finem. etiam ſi toto tempoꝛe vite ſue ſeruierit chꝛiſto. ꝛ deficiat in fine. Rationabile. eſt ꝛ magna iuſticia. Sed ad hoc melius intelligendū ſciatis bone gentes ꝙ ſemel fuit vnus diues mercatoꝛ qui habebat pluſ ꝙ centum milia. ꝛc. Iuit ad nundinas vbi emit precioſiſſimas margaritas et lapides precioſos. ꝛ pannos aureos ꝛ cetera huiuſmodi. Et expoſuit in illis centum milia. Quibus emptis fecit de omnibus illis vnū fardellum bene ligatum ꝛ vocauit vnū hominem cui dixit. Ecce ego feci iſtuꝫ fardellum, in quo poſui omnes diuitias meas: ꝛ volo ire ad patriam meam. vis ipſum poꝛtare vſq ad domum meam. Reſpondet homo libenter. Quot ſunt diete. Dicit mercatoꝛ decem. Oꝛ dicit ille homo. Uos dabitis mihi decem francos pro qualibet dieta vnū Dicit mercatoꝛ. Placet mihi. Iſte recepit fardellum mercatoꝛis ſuper collum ꝛ ponderabat multum. Dum autem fuit in decima dieta prope domum mercatoꝛis ad dimidiam leucaꝫ fardellus excoꝛiabat ſibi collum ꝛ nocebat in doꝛſo. O dixit. Iſte fardellus nocet mihi: dimiſit eum ibi in vno campo: ꝛ iuit ad domum mercatoꝛis. Et mercatoꝛ videns eum clamauit. Oy las ꝛ vbi eſt fardellus meus. Reſpondit ille. Ecce ego poꝛtaui eum prope villam vſq ad dimidiā leucam ꝛ dimiſi eum in vno campo ſoluatis mihi decem francos. O traditoꝛ ribalde tu perdidiſti omnia bona mea que erāt in illo fardello. Oy las quid faciam. Et accepit enſem ꝛ interfecit illum. Oꝛ dicatis debebat ſolui. Certe non. immo meruit moꝛtem. quia dimiſit dum erat prope domum. Sic eſt de nobis. Mercatoꝛ eſt chꝛiſtꝰ qui venit de domo paradiſi ad nūdinas huius mundi ad emendum animas noſtras precioſas. Unde loquitur mundo. Gene. xiiij. Da mihi animas cetera tolle tibi. Et committit fardellum bone vite plenum lapidibus precioſis illi quem tangit in coꝛde. vt bene viuat. Uñ bene viuere ꝛ operari ſunt opera dei ꝛ defectus ſunt noſtri. Oꝛ vultis auctoꝛitatem de hoc de veteri ꝛ nouo teſtamento. Primo de veteri. Eſa. xxvj. Omnia opera noſtra operatus es nobis dñe. Secundo de nouo apoſtolus. j. Coꝛ. xij. Diuiſiones operationū ſunt. idem vero deus qui operatur omnia in omnibus. nos ſolū ſumus inſtrumenta. Alia gratia eſt ieiunare: alia oꝛare. alia confiteri. Ideo dicit. Diuiſiones operationū ſunt. Et vult deus ꝙ fardellum bone vite poꝛtemus vſq ad poꝛtam domus ſue paradiſi. que poꝛta dicitur moꝛs domini. quia nunꝙ aliquis ꝑ aliaꝫ poꝛtam niſi per moꝛtem intrauit paradiſuꝫ Dauid. ps. cxvij. Hec poꝛta domini iuſti intrabunt in eam. Nota domini. quia poꝛta moꝛtis eſt domini actiue ꝛ paſſiue. Actiue quia ipſe ſic oꝛdinauit vt per moꝛtem intremus. Auctoꝛitas. Hebꝛe. ix. Statutum eſt. ſupple a deo hominibus ſemel moꝛi. Etiaꝫ dicit poꝛta domini paſſiue: quia ipſe habuit moꝛi. Luce vltimo. Nonne ſic opoꝛtuit pati xp̄m: ꝛ ita intrare in gloꝛiam ſuā. Et pmiſit ꝙ quicunq poꝛtaret fardellum bone vite vſq ad iſtam poꝛtam moꝛtis daret ſibi ſalarium non decem francoꝛum. ſed vnū regnum paradiſi ꝛ gloꝛiam eternam. Auctoꝛitas. Matthei. vij. Qui facit voluntatem patris mei qui in celis eſt. ipſe intrabit in regnum celoꝛum. Amoꝛe huius ſalarij bona perſona poꝛtat fardellum bone vite: licet quandoq attedietur laboꝛe. tamen vt dicit Gregoꝛius. Conſideratio p̄mij minuit vim flagelli. Si ergo per boꝛam dimittitur ante moꝛtem non poteſtis petere ſalarium. ſed meremini punitionem et damnationem. ſicut ſeruus qui damnificat dominū ſuum. ꝛc. Ideo chꝛiſtus confoꝛtans nos dicit. Matthei. xj. Uenite ad me omnes qui laboꝛatis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiam vos. Tollite iugum meum ſup vos. ꝛc. ꝛ inuenietis requiem animabus veſtris Grauius eſt certe onus male vite ꝙ bone ꝛc. Patet ergo quomodo debemus perſeuerare in bono diligenter. quia vt inquit chꝛiſtus. Matthei. x. ꝛ. xxiiij. Qui perſeuerauerit vſq in finem. hic ſaluus erit D

Secundo debemus

perſeuerare poꝛtando mala patienter. Gregoꝛius ſuper illo verbo. Luce. viij. c. Fructum afferunt in patientia dicit. Nulla ſūt bona que agimus niſi equo animo mala proximi toleremus. Sunt quidam qui ſtatim indignātur. ideo opoꝛtet patienter poꝛtare. ꝛc. Et dicam vobis rationem ꝛ auctoritatem. Ratio eſt talis. Sciatis ꝙ iſte mūdus eſt ſicut mare fluctuans quia vnda maris modo aſcendit alte modo baſſe: vna contra aliam. Sic in hoc mundo quidam ſunt alti per proſperitatem vt domini: prelati magni: deinde baſſi per aduerſitatem alicuius infirmitatis. vel perditionis bonoꝛum vel amicoꝛū. quia vt ait Boetius libꝛ. ij. de conſolatione proſa quarta. Nemo eſt tam compoſite felicitatis. vt nō aliqua ex parte cum ſtatus ſui qualitate

rixetur. Oy quales vnde. Nunꝙ in hoc mūdo poteſt homo ſtare ſecure ⁊ quiete. ſicut mare quod ſemper mouetur. Quia ſi homo letatur modo: ſtatim triſtatur. Si ſit in proſperitate: ſtatim in aduerſitate. Oy qualis tempeſtas maris. Ideo Dauid pſalmo xcij. Mirabiles elationes maris. ſcilicꝫ huius mundi. Et iterum. pſ. ciij. Hoc ſcilicet ſeculum mare magnum. ⁊c. Sicut in mari nullus poteſt diu nauigare ſine tempeſtate. ſic nec poſſumus eſſe diu ſine aduerſitate. Sed ſicut boni naute non deſiſtunt propter tempeſtatem. ſed cauent a periculis rupis clamando. gyra nauem: quia rupes eſt ibi. Alter dicit: o leua vela. ⁊c. Sic nos in iſto magno viagio vite vſqꝫ ad portam paradiſi habemus fortunas tempeſtatis. E Prima ab occaſione peccatoruꝫ inclinatione carnis ⁊ mundi. O qualis tēpeſtas anime et carnis ⁊ mundi. Ideo vt naute portate malum patienter. non ſolū in bono tempore quando non ſunt temptationes: ſed etiam quando veniunt vel a carne vel mundo vel diabolo de fide. ⁊c. Et tunc oportet abſtinere ⁊ ſe fortiter cuſtodire. orando. affligendo ſe: ⁊ ad deuꝫ recurrendo vt det firmitatem in fide. quia deus poteſt iuuare. Et ſic qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem. hic ſaluus erit. Or vultis auctoritatem de hoc. Paulus ad hebreos. xij. In diſciplina perſeuerate. F Tribulationes huius mundi ab apoſtolo vocantur diſcipline. Ratio quia ad inſtar diſcipline facte ſunt: que habet ſex acus ſeu puncturas. Et ſunt tres diſcipline. et quelibet habet ſex puncturas. Prima diſciplina eſt conuerſio vera que habet ſex.

Prima eſt cordis contritio doloroſa.
Secunda confeſſio verecunda.
Tertia emendandi propoſitum.
Quarta que multū pungit. eſt reſtitutio.
Quinta iniuriarum remiſſio.
Sexta fame reſtitutio.

De qua Auguſtinus Non pigeat ex ipſo ore proferre medicamenta vnde facta ſūt vulnera De iſta diſciplina. pſ. xvij. Diſciplina tua correxit me in finem. ſcꝫ de peccatis et diſciplina tua ipſa me docebit. ſcilicꝫ bona opera. Secunda diſciplina eſt tribulatio naturaliter neceſſaria vt ſunt infirmitates q̄ naturalr veniūt: nec poſſumꝰ eas vitare ⁊ hꝫ ſex puncturas acutas. ſ. dolores capitis

Prima eſt febris.
Secunda fames.
Tertia ſitis.
Quarta calor
Quinta frigus.
Sexta eſt finalis mors.

De iſta diſciplina dicit ſcriptura. Prouer. iij. Diſciplinam dn̄i fili mi ne abijcias. nec deficias cum ab eo corriperis. quem enim diligit dominus corripit. Ubi nota ꝙ infirmitates dolores ⁊ miſerie humane dicuntur diſcipline dn̄i. quia ipſe dat eas. Ratio ad corrigendum: ideo ne abijcias per impatientiam vel indignationem. Tertia diſciplina eſt perſecutio iniuſta ⁊ cōtraria. Puncture ſunt nocumenta corporis ab aliquo inflicta: bonorum fame: amicoruꝫ. ⁊c. De hac diſciplina dicit apoſtolus. Heb. xij. Omnis diſciplina in preſenti quidē videtur non eſſe gaudij: ſed meroris. poſtea autem fructum pacatiſſimum exercitatis per eam reddet iuſticie. Ideo dicit apoſtolus vbi ſupra. In diſciplina perſeuerate. Sequitur. Tanꝙ filijs. vobis ſe offert deꝰ Unde ſicut cognoſcatur pater quando ſūt multi pueri facientes aliquam ribaldariam. pater videns filium ſuuꝫ inter alios in platea ſolū caſtigat filiū ſuum dando ſibi alapas non curando de alijs. Sic eſt ſignum filiationis dei quando corrigit nos alapis tribulationum in platea huius mundi. Secus de illis quos non corrigit ſignuꝫ eſt ꝙ nihil ſibi attinent. vt dicit Grego. nec per gratiam nec per gloriam. ⁊c. G.

Tertio debemus per

ſeuerare orando deum reuerenter. et hoc mane ⁊ ſero. dic modum. Unde dicit ſanctus Thomas in prima parte queſti. xxliij articulo. viij. in primo ſententiaruꝫ. diſtin. xlj. arti. iiij. ꝙ etiam pro predeſtinatis debent orationes fieri. ⁊ ponit exemplum de oratione beati Stephani pro paulo. Et de yſaac qui orauit pro Jacob adhuc in vtero matris exiſtente. ⁊c. Ratio huius perſeuerantie in oratione eſt. quia dicitur Jacobi primo. Omne datum optimū ⁊ omne donū perfectuꝫ deſurſum eſt deſcendens. ⁊c. Nota optimum. ſcꝫ bona corporalia. que bona ſunt inquantum ordinantur ad ſuſtentationem corporis. meliora que proſunt ad remiſſionem peccatorum ⁊ gratiam obtinendam. optima quia ad gloriam eternaꝫ perducunt per opera miſericordie et alia. Nota omne donum perfectum quantū ad gratiam gratum facientem et virtutes infuſas. deſurſum eſt deſcendens. ⁊c. ſcilicet per orationem: quia oratio eſt quaſi canale ſeu via per quam dona miſericordie dei et corporalia et ſpiritualia ad nos licet [illegible]

dignos deſcendunt. Luce.xi.ca. Si perſeuerauerit pulſans. id eſt orans dico vobis dabit ei quotquot habet neceſſarios. Dic exemplum de principe. latronum qui quotidie mane ⁊ ſero reuerenter dicebat ſalutationem angelicam. Et die quā dimitteret illam diabolus deberet eum portare in infernum propter mala que faciebat. Nota quomodo heremita venit ad eum ⁊ fecit vocari omnes de domo ⁊ diabolus qui erat in forma hominis ſeruiens coquine per ſex annos expectans quando dimitteret orationem illam angelicam ⁊c. vide ſcalam celi. Perſeueretis ergo in oratione ſicut Dauid qui dicebat pſalmo.lxv. Benedictus deus qui non amouit orationem meam ⁊ miſericordiam ſuā a me. Glo. Aug. Non amoueat a te oratio tua. ⁊ non amouebitur a te miſericordia diuina. Amen.

De fide ſm beatum Uincentium. factus in villa Guerrenda in Britānia feria ſexta poſt Quaſimodo. Et poteſt fieri pluries in anno. Sermo.xvi.

Noli eſſe incredulus ſed fidelis. Job.xx. Sermo noſter erit de fundamēto bone vite. ſcz de fide catholica. Sed prius ſalutetur virgo maria ⁊c. A Pro declaratione ⁊ introductione materie predicande ſciendum ꝙ eſt doctrina cōmunis ⁊ certa in ſancta theologia ꝙ a principio mundi ⁊ citra ſemp fuit neceſſarium pro ſaluatione habere aliquā fidem de deo ſine qua nullus potuit vnquā habere hic gratiam dei: nec gloriam in alio mūdo. Sed diuerſimode fides fuit in gentibꝰ. Nam tempore legis nature ab adam vſque ad moyſen ſuffecit fides explicita quantū poteſt haberi intellectu naturali ſine libris. Et ſunt duo articuli. Primus credere vnū deum: quia intellectu naturali homo poteſt cognoſcere vnum deum ⁊ eſſe deum. Sicut potentia alicuius domini poteſt cognoſci per magnam domum. per picturas ⁊c. Sic deꝰ per domum iſtius mundi poteſt cognoſci: quia mundus non eſt factus per ſeipm ⁊c.

Secundus articulus: ꝙ deus eſt retributor. quia naturaliter homo poteſt cognoſcere ꝙ dominus domus retribuit bonis ⁊ punit malos. quia deus eſt iuſtus. Hi duo articuli ſemper fuerunt neceſſarii ad credendum. Et ecce auctoritas Hebre.xi. Sine fide impoſſibile eſt quēquā placere deo. Credere enim oportet accedentem ad deum quia eſt: ⁊ inquirentibus ſe remunerator ſit. Et hoc oſtendit beatus Tho.ii.ii.q.i.arti.vii. Quia enim deus eſt iuſtus retribuit bonis bona. ⁊ malis punitionem. Tempore autē legis moyſi quam deus dedit filiis iſrael debuerunt habere maiorem fidem explicitam ſcz credere tres articulos: ſcz duos pdictos ſcz vnum deum: ⁊ ꝙ eſt retributor. ⁊ tertio deus debebat mittere filium ſuum ſaluatorem mundi. quia clare fuit reuelatum in lege ſcripture. Et hoc dicit Dauid ps.cxlvii. Qui annunciat verbum ſuum Jacob. id eſt filium. de quo Johan.i. Uerbū caro factū eſt. Jacob. ſcz filiis iſrael. ⁊ iudicia ſua. ſcilz ſecreta non manifeſtauit eis. Alia ſecreta non tenebantur ſcire niſi magni litterati. ſed rudes ſolum iſta tria. Exquo autem venit lex gratie ⁊ chriſtꝰ. Hy tenemur omnia credere ⁊ plus. ſcz duodecim articulos iam publicatos ⁊ declaratos in eccleſia. ſcilz ꝙ deus eſt creator omnium. ⁊ ꝙ incarnatus eſt ⁊c. Et ecce quomodo dicit ille doctor Athanaſius. Quicunque vult ſaluus eſſe ⁊c. Nota vniuerſaliter quicunque vult ſaluus eſſe: neceſſe eſt vt teneat catholicam fidem. Quam niſi quiſque fideliter firmiterque crediderit. ſaluus eſſe nō poterit. Et ante. Quā niſi quiſque integram inuiolatāque ſeruauerit ⁊c. Si ergo fides eſt ita neceſſaria ad ſaluationem: noli eſſe incredulus ſed fidelis. Ecce thema qđ loquitur cuilibet chriſtiano. Eſt autē catholica fides credenda a nobis ⁊ confitēda tripliciter.

Primo ſimpliciter ſine diſputatione.
Secūdo integraliter ſine diminutione.
Tertio firmiter ſine dubitatione.

Et pro quolibet dicit thema. Noli eſſe incredulus: ſed fidelis ⁊c. B

Dico primo ꝙ debemus credere fidem catholicam ſimpliciter ſine diſputatione vel contradictiōe. Ille credit ſimpliciter qui ſolo verbo credit ſine iuramento. vel teſtibus. Hunc honorem debemus chriſto facere credendo ſibi ſimpliciter ⁊ ſuo ſimplici verbo ſine iuramēto ⁊ demonſtratione: quia non poteſt falli nec fallere. Talis credentia eſt multum neceſſaria ⁊ meritoria anime. Or bone gentes audiatis rationem. Quia veritates fidei ſunt altiſſime que intellectu comprehendi non poſſunt. ideo oportet credere ſimpliciter ⁊ non diſputare. Unde ſtultus eſſet cecus volens diſputare de coloribus quos nunquā vidit ſz oportet ꝙ credat illud quod dicit ſibi; alſ ſi vele

ſet ponere in queſtionem eſſet fatuus. Sic
nos ceci ſumus: quia nunꝗ vidimus veri-
tates fidei catholice: ideo ſine diſputatione
opoꝛtet credere chꝛiſto qui vidit. Unde di-
cit philoſophus ſecūdo metaphyſice. Sicut
ſe habet oculus noctue ad lumen ſolis: ſic
ſe habet intellectus noſter ad maniꝼeſtiſſi-
ma nature. Non eſt defectus ſolis: quia de
ſe manifeſtat ſe: ſed defectus oculi noctue.
Sic veritates fidei ſunt in ſe clariſſime. ſʒ
defectus eſt intellectus noſtri qui compre-
hendere non poteſt. ideo ſine diſputatione
opoꝛtet credere chꝛiſto: dicendo. Ex quo do
mine dixiſtis mihi qui nō poteſtis falli nec
fallere: credo vobis. Et ecce quid dicit ſacra
ſcriptura Sapientie. iij. Qui confidunt in
illo intelligent veritatem: ⁊ fideles in dile-
ctione acquieſcent illi. Nota qui confidunt
ſcʒ ꝙ deus non poteſt mentiri: in dilectiōe
acquieſcent. Non dicit in diſputatiōe: quia
quando aliquis vult ſecum diſputare. dia-
bolus facit ſibi argumentum qđ nō poterit
ſoluere. Ideo cadet ⁊c. Ideo dicitur. xxiij. q.
pꝛima. c. quia. ꝙ ille non poteſt cognoſcere
deum qui non tenet ſoliditatem fidei. Sūt
enim quidam dicentes. O quomodo poteſt
eſſe ꝙ chꝛiſtus ſit in tā parua hoſtia. ha. ha.
quare cogitas hoc: iā incipis errare ex quo
vis diſputare. O quomodo poteſt fieri ꝙ
vnus deus ſit tres perſone. O quomodo po
teſt fieri ꝙ deus ſit incarnatus. O. o. ex quo
ponis te in diſputatione. ſtatim cades a ve
ritate fidei. Jam diſputatuʒ eſt per ſanctos
doctoꝛes: ideo crede ſimpliciter ⁊ noli diſpu
tare. Credo domine. Nolo argumenta. No-
lo rationes. ſed credo ex quo vos dicitis mi
hi. Ideo Paulus. ij. Coꝛinthio. xj. qui diſpu
tabant de fide de qua ſufficienter inſtruxe-
rat eos: ſcribit dicens. Timeo ne ſicut ſer-
pens euam ſeduxit aſtutia ſua: ita coꝛrum-
pantur ſenſus veſtri ⁊ excidant a ſimplicita
te fidei que eſt in chꝛiſto Jeſu. ¶ Dic pꝛa
ctice quomodo eua diſputans cum ſerpen
te cecidit in dubitationem ⁊ in peccatum.
Geñ. iij. Dixit diabolus in foꝛma ſerpentis
Cur pꝛecepit vobis deus vt non comedere
tis ex omni ligno paradiſi. Jſta fuit pꝛima
queſtio mundi. Reſpōdit eua. Ne foꝛte mo-
riamur. Ecce quia voluit diſputare cecidit
in dubitationem: cum tamē deus dixit mo
riemini ſine conditione. Et diabolus. Nihil
eſt. Nequaꝗ moꝛiemini ⁊c. Quia debuit re-
ſpondere. O pꝛoditoꝛ ribalde vade. ⁊ facis
mihi queſtionem de voluntate dei. Recede:
quia nolo diſputare de voluntate domini
mei. Ha iſto modo non fuiſſet decepta. Sic
etiam vos debetis reſpondere queſtionibꝰ
quas facit diabolus imaginationi veſtre de
fide. O quomodo poteſt fieri ꝙ per ſacerdo
tem peccatoꝛem dictis verbis veniat chꝛi-
ſtus in hoſtia ⁊c. Ecce quid ponit diabolus
in imaginatione. Ideo reſpondete. O pꝛo-
ditoꝛ nolo tecum diſputare ⁊c. Sed credo
firmiter ex quo dominus meus ieſus chꝛi-
ſtus dixit mihi. Ecce quare dicit apoſtolus
Timeo ne ſicut ⁊c. quia bone gentes ſiue ſit
bonus ſiue malus ſacerdos veraciter con-
ſecrat: ⁊ eſt ibi chꝛiſtus filius dei ⁊ virginis
Marie. Moꝛaliter ſic multi ſunt increduli
⁊ in hereſi ex diſputatione fidei. Uerbi gra-
tia. ¶ Pꝛimo vſurarij dicentes: quare
de mea pecunia quā ille tenet ⁊ lucratur nō
potero recipere vnum pꝛo decem vel ⁊c. A.
a. Ecce erroꝛ ꝯtra fidem: quia recipere etiaʒ
obolum pꝛo mille floꝛenis eſt manifeſta vſu
ra. Unde quādo dicis. mea pecunia. O tra-
ditoꝛ ribalde tu nō es dominus: quia opoꝛ-
tet te reddere rationem de omnibus vſqʒ
ad vnum obolum qualiter habuiſti: expen-
diſti ⁊c. illi cuius ſunt pecunie. Et quis eſt
dominus. O ille de quo Ps. xxiij. Domini
eſt terra ⁊ plenitudo eius ⁊c. Diuites enim
ſunt diſpenſatoꝛes ſolum ⁊ miniſtri ⁊ non
domini. Oꝛ vultis auctoꝛitateʒ. j. Coꝛinth.
iiij. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros
chꝛiſti ⁊ diſpenſatoꝛes. Non dicit dominos
ſed miniſtros. ideo diſpenſanda eſt pecunia
ſm̄ voluntatem domini ⁊ nō aliter. Et ipſe
dedit regulam ſm̄ ſuam voluntatem dicēs
Deute. xxiiij. Non fenerabis fratri tuo ad
vſuram pecuniam neqʒ fruges. nec quamli
bet aliam rem. Fratri autem tuo abſqʒ vſu
ra id quo indigebit commodabis: vt bene-
dicat tibi dominus deus tuus in omni ope
re tuo. Sed vſurarius magis confidit in in
ſtrumēto falſi notarij ꝗ dei: in quo pꝛomit
tit dare mille pꝛo decem. Oy qualis vſura:
in omni tempoꝛe tuo. Ideo debet dicere di-
ues pauperi. Ego commodabo vobis deceʒ
⁊ deus dabit mihi vſuram: quia ita dicit in
ſuo inſtrumento in omni opere tuo ⁊c. Sʒ
nolunt confidere in inſtrumento dei. Ecce
defectus. Unde articulus fidei eſt credere
eccleſiam ſanctam catholicam. que determi
nat ꝙ vſura eſt peccatum moꝛtale: quia eſt
contra pꝛeceptum dei. Non feneraberis. vt
de. xiiij. q. v. c. penale. Ideo cauete ne ſitis
heretici. Alij diffamant eccleſiaʒ di. ꝙ papa
diſpenſat. Oy qualis erroꝛ. Nec ſanctus
petrus nec tota eccleſia vniuerſalis poteſt

diſpenſare in vſura. quia eſt contra deum.
Alij dicunt ꝙ pro orphanis.viduis et hoſpi
talibus poteſt fieri vt ſuſtentetur. Error eſt
quia Roma.iij. Non ſunt facienda mala vt
eueniãt bona. Alij de pecunijs vſure edifi-
cant capellas. Oy maledicta capella. Meli⁹
eſſet ſacerdoti qui ſeruit tali capelle ꝙ ſer-
uiret coquine. E Secundo luxurioſi
diſputant. O quale peccatũ eſt ſimplex for-
nicatio: quia non eſt maritata nec ego ⁊c.
Oy hereſis eſt. vt dicit beatus Tho. in quo
libeto tertio.q.v.arti.ij. Et nũquid tu eſſes
proditor ſi cũ filia regis dñi tui faceres hoc
⁊c. Sic. Nunquid tu es proditor ⁊ facis ma
gnam iniuriam contra dñm tuũ. cuius om
nes mulieres ſunt filie ⁊c. Ideo ſcriptura
Malach.ij. Abominatio facta eſt in iſrael.
ideſt chriſtianitate: q2 contaminauit iudas
ſanctificationem dñi ⁊ habuerũt filiam dei
alieni. Diſperdet dñs viruȝ qui fecerit hoc:
magiſtrum et diſcipulũ de tabernaculo ia-
cob: ⁊ offerentem munus dño exercituum.
Nota dei alieni qui non ſunt veri. Q̃to ma
gis quando diſputant de altiſſimis fidei. eſt
magnum periculum. F Tertio quidã
preſumptuoſi reprobant imagines di. ꝙ eſt
idolatria. Ecce ignorantia ex qua cadũt in
hereſim. Nam vt dicit ſanctus Tho. ſecũda
ſecũde.q.xciij.arti.ij. imagines non ſunt ad
adorandum. ſed ad repreſentandum res: ⁊
ſunt libri laicorum. Unde quãdo venimus
coram imagine crucifixi non adoramus illã
imaginem ſimpliciter: ſed illud qđ repreſen
tat. et ſic de alijs. Unde ſicut eſſet error re-
mouere libros clericis. ſic imagines laicis.
Unde in veteri lege deus precepit ne fierẽt
imagines. ſcilȝ ad adorãdũ. Exo.xxvj. ſed be
ne ad repreſentandũ. Unde Deutero.v. Nõ
facies tibi ſculptile: nec ſimilitudinem om-
nium que in celo ſunt deſuper ⁊c. Non ado
rabis ea et non coles. Nota nõ adorabis.
ſed repreſentabis. Unde ex precepto dei
erant plures imagines in templo ſalomo-
nis q̃ vnq̃ fuerint in aliqua eccleſia. chri-
ſtianorum. Erant enim ibi imagines leonũ
ad repreſentandum potentiam et virtutem
dei. Erant boues ad repreſentandum pro-
uidentiam dei. Primus autem qui in nouo
teſtamento fecit imagines fuit chriſtus qui
miſit imaginem faciei ſue regi Abagaro. vt
dicit Euſebius lib.j.c.xviij. eccleſiaſtice hy-
ſtorie. Et ſanctus Tho.iij. ſententiarum di
ſtinctio.ix.q.j.arti.ij.q.ij. ad tertium. Nota
beatum Tho. quare fiunt imagines. ſcilicet
propter tria. in ſecunda ſecunde.q.ciij. Dic

quomodo Leo imperator fuit excommuni
catus et hereticus declaratus: quia combu-
rebat imagines. vide in decreto de conſe. di
ſtinctio.iij. c. perlatũ. c. venerabiles. c. Sex-
tam ſanctam ſynodum. G

Dico ſecundo ꝙ debe
mus credere fidem catholicam plenarie ſi-
ne diminutione. Unde concluſio eſt theolo
gie beati Tho.ij.ij.q.v.arti.iij. ꝙ ſi aliquis
credit omnes articulos fidei propter vnuȝ
de nullo articulorum habet fidem. ſed ſoluȝ
opinioneȝ. Ratio. quoniam omnes articuli
fidei habent vnum fundamentum. ſcilicet
deum et veritateȝ diuinam que falli nec fal-
lere poteſt. Qui ergo nõ credit vnum articu
lum. non credit fundamento quod eſt deus
et veritas eterna. et ſic de nullo habet fidẽ.
Dic ſimilitudinem ꝙ ſi ſuper vnam rupem
eſſent fundate.xij. camere. Si rupes. cade-
ret omnes camere caderent. quia deſtructo
fundamento omnia que ſunt deſuper de-
ſtruuntur ⁊c. Sic de fundamento fidei. de
quo apoſtolus.j. Cor.iij. Fundamentum
aliud nemo poteſt ponere preter id quod po
ſitum eſt quod eſt chriſtus ieſus. Ideo opor
tet credere omnes articulos ſine diminu-
tione. q2 vt dicitur.j. Cor.xiij. Charitas: oĩa
ſcilȝ neceſſaria credit. Et credendi ſunt ma-
gni articuli ſicut parui et econuerſo. Unde
chriſtus Luce.xvj. Qui fidelis eſt in mini-
mo. ⁊ in maiori fidelis eſt. Idõ ad ſeruanduȝ
iſtã fidelitatẽ fidei eſt conſiliũ beati. Hiero.
ad paulinã ab eccleſia ſeruatũ ⁊ ab apoſtolo
commendatum dicere quolibet die mane ⁊
ſero Credo ad inſtar militis qui facit homa
gium regi. Ecce quid dicit apoſtolus Ro-
mano.x. Si confitearis in ore tuo dominuȝ
ieſum et in corde tuo credideris ꝙ deus il-
lum ſuſcitauit a mortuis ſaluus eris. Uul-
tis rationem quare oportet ꝙ dicatur ⁊ cõfi
teatur ore: q2 alſ ad inſtar cãdele extinguit
niſi poſſit reſpirare. Sic fides in corde eſt ſi-
cut lucerna accẽſa. Or vultis auctoritatem
dauid. pſ.xvij. Quoniã tu illuminas lucer-
nam meã. i. credentiam. dñe deus meus il-
lumina tenebras meas. ſcilȝ ne cadam in er
rorem cõtra fidẽ. Sed niſi reſpiret ore dicẽ-
do ⁊c. paulatim extinguitur in corde. Ideo
apoſtolus.ij. Cor.xiij. Uoſmetipſos tẽpta-
te. ſi eſtis in fide ipſi vos probate. Probatur
autem ore confitendo. quia tunc cor confir-
matur. ſicut baculus quando percutitur for
tius in terra firmatur. Sic dauid qui ſpiri
tu prophetico ſciebat oẽs articulos fidei; etiã

humiliter dicebat ore. ps. cxv. Credidi. ſcilꝫ
corde ꝓpter qḋ locutus ſum. ſ. ore. My dō
⁊ quomodo dicebatis. O ego aūt hūiliat⁹
ſum nimis. Qui hoc ↄſiliū diligēter ſerua-
bit infallibiliter ſaluabitur virtute fidei: q̄
nō patietˀ ipm̄ mori ſine cōtritione. Lu. vij
Fides tua te ſaluā fecit. Uade in pace. Dic
de latrone crucifixo cum xp̄o.

Dico tertio ꝙ debe-

mus credere fidē catholicā firmiter ſine du
bitatione. Unde certius debemus crede-
re articulos fidei q̄ illa que videmus ocu
lis noſtris. Ratio. q: ſenſus poſſunt decipi
ex defectu aliquo obiecti vel ſubiecti vel
medij. vt patet de viſu in ebrijs quibus vi
detˀ ꝙ vnus homo ſit duo ⁊c. De guſtu in
infirmis quibus videntur dulcia amara vt
dicit Auguſtinus libro cōfeſſionum. Ideo
apoſtolus Jacobi primo. c. Poſtulet in fide
nihil heſitās. Qui eñ heſitat ſimilis eſt flu
ctui maris qui a vento mouetur ⁊ circun-
fertur. Unde ſicut vnda agitatur ventis:
ſic perſona que dubitat in fide agitatur ar
gumentis ⁊ rationibus ⁊ nihil poteſt obti
nere a deo. ſecus de fideli. Unde Apocalip
ſis .ij. Eſto fidelis vſq; ad mortem ⁊ dabo
tibi coronā vite. Fides eñ eſt tam fortiter
tenenda ꝙ citius debet homo amittere fa
mam: bona: ⁊ vitam q̄ dimittere fidem.
Unde ſi dicatur alicui. Tu perdes bonam
famam niſi dimittas fidem: debes dicere.
Magis volo perdere famā ⁊c. Tu perdes
bona temporalia. vltra tu perdes diuitias
honores ⁊c. Ego citius volo oīa illa perde
re q̄ fidem domini mei ieſu chriſti. Tu per
des manus: pedes: vxorem: filios ⁊c. ego
malo omnia perdere ⁊c. O tu perdes cor-
pus ⁊c. Ego non curo ⁊c. quia vſq; ad mor
tem incluſiue debes tenere fidem. O domi
ne ⁊ quid dabitis nobis. Quid. Coram vi-
te. De qua Apocaplipſis. xij. Signum ma-
gnum apparuit in celo. Mulier amicta ſo
le: ⁊ luna ſub pedibus eius: ⁊ in capite eius
corona ſtellarum duodecim. Ad litteram
intelligitur de eccleſia. Allegorice de virgi-
ne maria. Tropologice de anima beata
ſecundū quem intellectum modo loquar.
Hec mulier eſt quelibet anima deo fidelis
que dicitur induta ſole. i. xp̄o: de quo eccle
ſia loquitur beate virgini. Ex te ortus eſt
ſol iuſticie xp̄s deus noſter. Que induitur
per fidem veram. Et luna. i. philoſophia de
bet eſſe ſub pedibus aīe quo ad fidem: quia
qui vellet ſe gubernare in fide ſm̄ princi-
pia philoſophie. ſtatiꝫ caderet. Unde dicit
vnum principiū philoſophie. ꝙ multiplica
tis ſuppoſitis multiplicatur eſſentie. Sed
ponatur extra ſub pede fidei: quia non te-
net hoc principium in creatore: ſed bene in
creaturis ſolum. Item aliud principiū phi
loſophie. Finiti ad infinitum nulla eſt pro
portio. Sed deus eſt infinitus ⁊ homo fi-
nitus: ergo non potuit fieri incarnatio. Ex
tra proijciatur ſub pedibus: q: phīa in hoc
non eſt vera: q: deus poteſt facere. Item
aliud principium. Impoſſibile eſt deū mo-
ri: ergo deus non eſt crucifixus. Extra ex-
tra ſub pedibus. Item aliud. locus debet ꝓ
portionari locato: ergo in hoſtia conſecra-
ta non eſt deus cum ſit immenſus ⁊c. Fo-
ras ſub pedibus. Item aliud principium.
A pura priuatione ad habitū impoſſibilis
eſt regreſſus: ergo xp̄s non reſurrexit. Fo-
ras foras. Luna ſub pedibus ⁊c. Si vultis
auctoritatē. Apoſtolus dicit Colloceñ. ij.
Uidete ne quis vos decipiat per phīam et
inanē fallaciā ſm̄ traditionē hoīm ſm̄ ele-
menta huius mundi: ⁊ non ſm̄ xp̄m. No-
ta fallaciaꝫ. id eſt logicam que arguit falla
citer. J Si ergo creditis ſine dubitatio
ne: in alio mundo habebitis coronam ſtel
larum duodecim. Sicut enim ſunt duode
cim articuli fidei: ſic eſt corona duodecim
beatitudinum que correſpondēt. Corona
eſt glorie perpetua: in qua ſunt duodecim
beatitudines que non habēt finem. Tres
ſtelle ante ad modum lapidum precioſorū
ſunt de beatiſſima trinitate.

Prima eſt credere deum patrē ⁊c.

Secunda eſt credere deum filium pa-
tri coequalem.

Tertia ſpiritumſanctum a patre et fi-
lio procedentem.

Tres ſtelle a ſiniſtris ſunt.

Prima xp̄i incarnatio.

Secunda eius paſſio.

Tertia patrū ex limbo inferni liberatio

Tres autē ſtelle a dextris ſunt.

Prima ꝙ tertia die reſurrexit.

Secunda ꝙ ad celos aſcendit.

Tertia ꝙ eccleſiā gubernat virtute ſa-
cramentorum que diuiſit ⁊ inſtituit.

Tres ſtelle retro ſunt.

Prima ꝙ xp̄s venturus eſt iudex.

Secunda ꝙ omnes homines ⁊ mulie-
res reſurgent.

Tertia ꝙ omnes remunerabit ſm̄ me-
rita ved demerita.

Et his duodecim articulis correſpōdēt
duodecim beatitudines. Prima tentio.

Secūda viſio. Tertia fruitio. Quarta agi
litas. Quinta impaſſibilitas. Sexta clari-
tas. Septima ſubtilitas Octaua ſecuritas
Nona bona aſſociatio. Decima deſiderij ad
impletio. Undecima omnium bonoꝛū ade
ptio. Duodecima omnis timoꝛis repulſio.
Ecce quomodo fides beatificat. Ideo apo
ſtolus .ij. Timoth. iiij. Bonū certamen cer
taui: curſum conſummaui: fidem ſeruaui:
ſcꝫ in tribulationibus: temptationibus. ⁊c̄
Ideo in reliquo. id eſt perpetuo tempoꝛe re
poſita eſt mihi coꝛona iuſticie. ⁊c. Iuſticia
enīꝫ dictat vt qui bene ſeruauerit dicta iu
dicis remuneretur. ⁊c. Seruemus ergo fi-
dem dei noſtri: per quam erimus perpe-
tuo coꝛonati in celis cuꝫ angelis ⁊ ſanctis
Amen.

De reſurrectione generali ſancti Uin-
centij habitus Cadoni in noꝛmannia.

Sermo. xvij.

RESuſcitabo euꝫ
in nouiſſimo die. Iſtud ver
bum ſcribitur Iohanis. vj.
Materia noſtri ſermonis
erit de reſurrectione gene-
rali in die iudicij omnium tam bonoꝛuꝫ ꝙ
maloꝛum: iuſtoꝛum et iniuſtoꝛum. Mate-
ria erit vtilis ad bene ſe gubernandū Sed
pꝛimo ſalutetur virgo Maria. ⁊c. Reſuſci-
tabo euꝫ in nouiſſimo die. Inter articulos
fidei eſt vnus de reſurrectione generali. ſ.
vltimus. Carnis reſurrectionem. ⁊c. Et
de hoc dicam vobis duo. Pꝛimo rationem
B Secundo auctoꝛitatem. quia bone gē
tes ratio dat ſcientiaꝫ: ⁊ auctoꝛitas confir-
mat credentiam. Ratio ergo huius reſur-
rectionis eſt ex diuina iuſticia. quia chꝛiſtus
ſicut iudex iuſtus vult remunerare bonos
vel punire malos ſm opera bona vel ma-
la. Ita ꝙ non ſolum reſpicit equitatem et
equalitatem: ſed etiam confoꝛmitatem. De
hoc auctoꝛitas Dauid. ps. lxj. Semel locu-
tus eſt deus duo hec audiui. quia poteſtas
dei eſt: ⁊ tibi domine miſericoꝛdia; quia tu
reddis vnicuiqꝫ iuxta opera ſua. Dicit Da-
uid ꝙ ſemel in conſiſtoꝛio ſancte trinitatis
audiuit duas concluſiones. Pꝛima ꝙ
deus potens eſt ad puniendū malos. Se
cunda ꝙ eſt miſericoꝛs ad pꝛemiandū bo-
nos: non ſolum ſm opera: ſed etiam iuxta
Nam iuxta dicit modum ⁊ confoꝛmitatem
qꝛ ſm ꝙ opus bonū vel malū erit pꝛius vꝉ
poſterius ſm hoc pꝛemiabit vel puniet. Oꝛ
modo videndū eſt qualiter fiunt bona ope
ra vel mala. Nam fiunt pꝛimo ab anima co
gitando; deliberando; oꝛdinando: tractādo
⁊ deſiderando. Verbigratia. de bonis ope-
ribus. Pꝛimo anima cogitat cōuerti ad deū
Cogitat confiteri. ⁊c. Sic ⁊ ſic faciam. To-
tum hoc fit ab anima anteꝙ ponat in exe-
cutione per coꝛpus: vel anteꝙ fiant a coꝛ-
poꝛe. Mat. xxvj. Spiritus quidem pꝛom-
ptus eſt. caro autem infirma. Ideo anima
pꝛius meretur. Sed in executione operis
coꝛpus laboꝛat. vt patet oꝛando: flectit ge-
nua. confligendo. affligendo ſe per penitē-
tiam. ⁊c. Ideo anime bonoꝛum pꝛimo ha-
bent gloꝛiam ꝙ coꝛpoꝛa. quia pꝛimo faciūt
opus bonum. Ubi ſunt anime patriarcha-
rum: pꝛophetarū. apoſtoloꝝ: confeſſoꝛū: do-
ctoꝛum: martyrum: virginum: penitentiuꝫ
innocentum. In paradiſo. Et tamē coꝛpo-
ra ſunt in terra putrefacta. ⁊ nondū habēt
ſuum pꝛemium: quia poſterius fecerūt bo-
num opus per executionem. Ideo requirit
diuina iuſticia ꝙ etiam aſſocientur anima
bus in gloꝛia. Et pꝛopterea erit reſurrectio
Uide beatum Thomaꝫ in. iij. pte. q. lix. ar.
v. ⁊ in. iiij. ſen. di. xliij. arti. j. q. j. vt ſcꝫ coꝛ-
pus ſimul cum anima habeat gloꝛiā. Idem
dicendum de malis operibus. Pꝛimo: fi-
unt ab anima cogitando: deſiderando. ⁊c.
vt patet de vindicta. O dicit anima ſi ego
poſſem reperire talem. ⁊c. Et nondum fit
opus per coꝛpus. ſed quando ponitur in
executione. tunc coꝛpus aſſociat ſe ale faci-
endo opus vindicte. A moꝛt a moꝛt ⁊c. cō-
ſulendo: percutiendo. ⁊c. Idem de ſuperbia
pompa: auaricia: luxuria cum aliqua pul-
chꝛa muliere. ⁊c. Ideo diuina iuſticia requi
rit vt pꝛimo anime habeant penam. quia
pꝛimo fecerunt peccatum vt patet. Ubi eſt
anima iude: pilati: ⁊ alioꝛum damnatoꝛum
iam ſunt in inferno. ⁊ tamen coꝛpoꝛa ſunt
adhuc in terra putrida. Sed quia coꝛpoꝛa
fuerunt aſſociata anime in culpa per exe-
cutionem: ideo reſurgent in iudicio vt ſi-
mul aſſocient in pena. Oꝛ vultis auctēm ꝙ
dicꝰ oīa ſupꝛadicta Pau. ij. Coꝝ v. Oēs nos
manifeſtari opꝫ ante tribunal xpi. vt refe-
rat vnuſqſqꝫ ꝑpꝛia coꝛpoꝛis ꝓut geſſit, ſiue
bonū ſiue malū. Nota ꝑpꝛia coꝛpoꝛis. non
dicit ale. quia iā habet gloꝛiā vel penā. Pa
tet ergo rōne ⁊ auctꝛe quare erit reſurrectio
Ideo ait xps in themate. Reſuſcitabo eū
ſcꝫ genus humanū in nouiſſimo die Oꝛ vul
tis ſcire practicā. Xps declarauit nobis in
vna auctoꝛitate. Io. v. dicens. Nolite mira
ri hoc. quia venit hoꝛa in qua omnes qui i
monumentis ſunt audient vocē filij dei
⁊ ꝓcedent. qui bona fecerunt in reſurrectio

hem vite:qui vero mala egerint in reſur-
rectionem iudicij. Ubi ſunt tria puncta de
claranda pro preſenti.

Primo remouet dubitationem de ipſa re
ſurrectione.

Secundo oſtendit tempus quod erit ex
diuina operatione.

Tertio declarat finem in bonorũ ⁊ ma
lorum retributione. B

Primo ergo dicit chri
ſtus. Nolite mirari hoc.ſ.de reſurrectione
generali. hoc dicit:q multi ſimplices ⁊ ru-
des mirantur dicentes:quomodo poterũt
reſurgere incinerati ⁊ combuſti vel come-
ſti a beſtijs ⁊ piſcibus ⁊c. Ideo dicit chriſtꝰ
Nolite mirari hoc. ꝙ creator reducat ⁊ re-
formet integrum illud quod fuit. Non eſt
mirum. Nonne argentarius de puluere ar
genti vel auri reformat cupam vel taſſeam
et tamen non poteſt facere ſine materia.
Quid ergo mirum ſi deus qui de nihilo cũ
cta creauit poteſt reformare quod fuit. Sʒ
mirandum eſſet:ſi talis reſurrectio fieret
per naturam. Quod ergo deus faciat non
eſt mirum. Non mirabat. Job qui clarius
de reſurrectiõe locutus eſt:vt dicit Hiero.
ad paulinuʒ de omnibus diuine hiſtorie li-
bris.c.vij. Nam ipſe Job.c.xix.dicit. Scio
ꝙ redemptor meus viuit. et in nouiſſimo
die de terra ſurrecturus ſum. ⁊ rurſum cir
cundabor pelle mea. ⁊ in carne mea vide-
bo deum ſaluatorem meum. Quem viſurꝰ
ſum ego ipſe et non alius. Repoſita eſt hec
ſpes mea in ſinu meo. Job fuit ante incar
nationem xp̄i plus ꝙ̄ mille et quingentis
annis ⁊ dicebat. Scio ꝙ redemptor meus
viuit. Nota viuit.non inquãtum homo:er-
go inquantum deus. Argumentum inſo-
lubile contra iudeos. Et in nouiſſimo die
⁊c.non dicit ꝙ erit alius ꝙ̄ fuit ⁊c. ſed ego
ipſe.quia omnia mẽbra reſurgent ⁊c. Etiaʒ
illa ſancta mulier martha non mirabatur
quando chriſtus dixit ſibi. Johannis vnde
cimo. Reſurget frater tuus. R̄ndit. Scio:
quia reſurget in reſurrectione in nouiſſi-
mo die. Dic quomodo omnia corpora hoiʒ
niſi ſint p̄uilegiati incinerabuntur ante fi-
nem mundi per ignem conflagrationis vt
oſtendit beatus Thomas in.iiij.ſententia
rum.diſtinctiõe.xliij.articulo.iiij.q.ij. Om
nia autem illa fiẽt diuina virtute:ergo no-
lite mirari hoc ⁊c.

Secundo dicit chri-
ſtus q venit hora. Non dicit venit annus
venit menſis. venit ſeptimana vel:dies ſʒ
venit hora in qua omnes qui in monumẽ-
tis ſunt audiẽt vocem filij dei. Ubi nota
primo ꝙ illa reſurrectio fiet in hora:immo
in momento quod eſt.xl.pars hore. Unde
apoſtolus.j.Cor.xv. Ecce myſterium vo-
bis dico.omnes quidem reſurgemus. ſed
non omnes immutabimur in momento:
in ictu oculi:in nouiſſima tuba. Xp̄us di-
cit hora:⁊ Paulus momentum. Concorda
tur ſic. quia chriſtus loquens iudeis rudi-
bus:ideo loquebatur ſm̄ communem mo-
dum loquendi. quia quando aliquid fit ſu-
bito:communiter dicitur. Iſtud fit in hora
ſtatim. Paulus vero loquens philoſophis
ſubtilibus loquebatur magis ſtricte. Un-
de in illa reſurrectione in momento.id eſt
xl.parte hore fiet congregatio corporum et
membrorum. Sed in ictu oculi ſicut obie-
ctum ad potẽtiam erit informatio anima-
rum.quia in inſtanti in momento fiet con
gregatio membrorum.et in ictu oculi ani-
me informabunt corpora. Nota in nouiſſi-
ma tuba. Non intelligatis ꝙ ſit de aliqua
materia ſed illa vox. Surgite mortui veni
te ad iudicium. propter terribilitatem ſui
ſoni dicitur tuba. que vox dicitur filij dei
imperatiue ⁊ p̄ncipaliter:et michaelis exe-
cutiue ⁊ inſtrumentaliter. Beatus Tho.in
iiij.ſen.diſt.xliij.articu.iij.q.iij.dicit ꝙ erit
vox xp̄i vel apparitio eius. Ideo apoſtolꝰ
dicit.j.Theſſal.iiij. Hoc eñ vobis dicimus
in verbo dñi.quia nos qui viuimus.qui re
ſiduiſſumus in aduentu dñi non p̄ueniemꝰ
eos qui dormierunt. hoc eſt non erimꝰ ci-
tius reſuſcitati ꝙ̄ illi qui iam ſunt defun-
cti. Qm̄ ipſe dñs in iuſſu ⁊ in voce archan-
geli.⁊. in tuba dei deſcendet de celo ⁊ mor-
tui qui in xp̄o ſunt reſurgent p̄mi.i.p̄ncipa
liores ⁊ digniores. Moraliter cogitate quo-
modo timenda eſt illa dies iudicij. Hiero.
de ſe dicit ſuper Matth. Siue comedam
ſiue bibam:ſiue aliud faciam:ſemper videt
mihi ſonare in auribus meis illa terribilis
tuba. Surgite mortui venite ad iudicium
⁊c. Dic practice. Ecce ſancti homines de
quo cogitabant ⁊ timebant.et vos.quid co
gitatis:de taberna:coquina:lupanari frau
dibus vindictis ⁊c. Recte vadimꝰ ad iferuũ
ſicut capre ad macellũ. Cum tñ adã diceret
Geñ.iij. Uocẽ tuaʒ dñe audiui ⁊ timui eo
ꝙ nudus eſſeʒ.ſ.bonis opibus ⁊ tñ nõ fe-
cerat.niſi vnum pctm̄ gule. ꝙ̄to magis debes
tu timere q tot peccata feciſti ⁊c. D

Tertio chriſtus dicit.

Et procedent qui bona fecerũt ꝛc. Dic quo
modo oẽs reſurgemus in etate.xxxiij.anno
rum ſicut xp̃s.Unde adam qui vixit nõ gen
tis.xxx.annis reſurget in etate.xxxiij.anno
rum.Puer etiã vnius hore ꝛc.Dic de oibus
Uultis auctoritatẽ.apl̃s ad Ephe.iiij. Oc
curremus oẽs in vnitatẽ fidei ⁊ agnitionis
filij dei in virum perfectũ in menſuram eta
tis plenitudinis xp̃i.Etiam pueri in vtero
mortui.Boni autem reſurgent ſine aliqua
difformitate:intantũ ꝙ ſi modo poſſet vi-
deri vnũ corpus glorioſum nolletis come-
dere.Oy reſpicite ꝛc.Et hoc requirit diui-
na iuſticia.Exquo ſciuerunt bene guberna
re corpus ſuum in caſtitate ꝛc. rationabile
eſt vt reſurgat glorioſuz.Dic quomodo qui
libet vult habere equũ ſuuz vel aſinum ca-
ſtum.ſed nõ ſeipſum .Et iſti glorioſi canta
bunt vnã cantilenam ſcriptã.Eſa.lxj. Gau
dens gaudebo in dño: ⁊ exultabit aĩa mea
in deo meo.q: induit me veſtimẽtis ſalutis
⁊ indumento iuſticie circundedit me.quaſi
ſponſum decoratũ corona:⁊.quaſi ſponſam
ornatam monilibus ſuis.Ad inſtar nobilis
ſponſe quando recipit precioſam veſtẽ orna
tã lapidibus precioſis ⁊ coronam ſibi a ſpõ-
ſo ſuo miſſam.⁊ reſpicit ſe vndiqꝫ. Oy tam
pulchra veſtis ꝛc.Et ſemper ſtabunt in illa
gloria ⁊ etate ſine dolore ꝛc.Quantum ergo
eſt laborandum ꝓ tanta gloria:quãdo ꝓ mo
dica remuneratione regis.milites tantum
laborant ⁊ exponunt ſe morti.Sed iſta glo
rioſa reſurrectione nõ reſurgẽt impij in iu-
dicio vt dicit dauid.ſed nigri fetidi doloro-
ſi a capite vſqꝫ ad pedes ſic recipient corpo
ra ſua.Unde ſi hic eſſet vnũ corpus alicuiꝰ
damnati eſſet tantus fetor ꝙ ſentiret vſqꝫ
pariſius.Oy quomodo feter.Certe vt dicit
xp̃s de iuda.Bonũ erat ei ſi natus non fuiſ
ſet homo ille.Matth.xxvj. Tunc dicet aĩa
damnata clamando quando oportebit eam
ingredi illud corpus fetidiſſimũ ⁊ ardentiſ-
ſimũ ⁊ horribile.Oy las infelix ego quis me
liberabit de corpore mortis huius Ro.vij.
Et hoc requirit diuina iuſticia:quia male ſe
gubernauerunt in hac vita cũ luxuria:ebrie
tate blaſphemijs ꝛc. Rationabile eſt vt in-
duãt corpus fetidũ deforme ꝛc.Unde apo-
ſtolus Gal.vj.Qui ſeminat in carne ſua de
carne ⁊ metet corruptionẽ ꝛc. Cõſulo ergo
vt bene regatis corpora veſtra cũ ſobrietate
caſtitate ꝛc.quia tunc xp̃s reſuſcitabit vos
in gloria ſecum ꝛc.Amen.

Regiſtrum preſentis partis.

AAA.BBB.CCC.DDD.EEE.FFF.
GGG.HHH. III. KKK. LLL. M
MM.NNN.OOO.PPP.QQQ.RR
R.SSS.TTT.VVV.XXX. yyy
Omnes ſunt quaterniones .preter.yyy.
qui eſt duernus.

Habes in hoc volumine humaniſſime
lector: ſermones diui Vincentij ordinis
predicatorum:declamatoris ſua etate:pace
omniũ dixerim: longe preſtantiſſimi: iam
de nouo impreſſos . diligentia et impenſis
ſolertiſſimi viri Simonis vincent eiuſdẽ
diui Vincentij quibuſdã alijs ſermonibꝰ
additis quos ſi gratos eſſe cognouerit:
reliquos ſingulari doctrina refertos : im-
preſſurus eſt: quos haud mediocri labore
in vnum collegit.⁊ diligenter recognouit.
pie memorie frater Simon herthern ordi
nis predicatorum ſacre pagine profeſſor he
nemeritus.

Impreſſum eſt autem preſens opus an-
no domini. M. quingenteſimo nono die
xiij.octobris..

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

7-2-2